

فهرهه نگی دوانه‌ی

ئۆكسفۆرد

ئینگلیزی - کوردی
کوردی - ئینگلیزی

سه لام ناوخۆش

پیدا چوونه وهه‌ی

محمد هه‌ریری

زانکۆی ویستا مینسته‌ر / به‌ریتانیا

٢٠ تصویر ابو عبد الرحمن الکردي

فهرهنگی
لۆكسفۆردی نوئ

نووسینی
سهلام ناوخۆش

نهخشهسازى و كارى كۆمپيوتهرى

ئامانج عبدالكریم

نهخشهسازى بهرك

سلیمان شیخو ئامانج عبدالكریم

سال و ژماره ی چاپ

۲۰۰۶ - چاپی سیهههه

چاپکردنی

چاپخانه ی روشنبیری- ههولیر

تیراژ

۲۰۰۰ دانسه

ژماره ی سپاردن ۱۴۸

سالى ۲۰۰۶

مافی چاپ پارێزراره بۆ دانسه

فهرهه نگی

ئۆكسفۆردی نوی

فهرهه نگیکی کوردی-ئینگلیزییه
سۆرانی بادینی ئینگلیزی

نووسینی

سهلام ناوخۆش

چاپی سییههه م

کوردستان ۲۰۰۶

ناوهڕۆك

خ-ژ	.....	پێشەکی
ر-ص	.....	ئەلف بای کوردی
ج-ف	.....	بۆچی ئەم فەرھەنگە
ع	.....	سەرچاوە
غ	.....	سوێاسنامە
۱۵-۱	.....	ئا
۳۳-۱۶	.....	ب
۴۵-۳۴	.....	پ
۵۲-۴۶	.....	ت
۵۷-۵۴	.....	ج
۶۲-۵۸	.....	چ
۶۵-۶۳	.....	ح
۷۴-۶۶	.....	خ
۹۰-۷۵	.....	د
۱۰۳-۹۱	.....	د
۱۱۳-۱۰۴	.....	ز
۱۱۷-۱۱۴	.....	ژ
۱۳۵-۱۱۸	.....	س
۱۴۴-۱۳۶	.....	ش
۱۵۶-۱۴۵	.....	ع
۱۴۷	.....	غ

101-141	.....
102	.....
164-103	.....
190-170	.....
208-191	.....
220-209	.....
237-221	.....
258-237	.....
271-259	.....
298-272	.....
303-299	.....

٤
٥
٦
٧
٨
٩
١٠
١١
١٢
١٣

به ناوی خۆای گهوره

فهرهنگنوووسی دیاردهیهکی شارستانییه و زۆریه ی گه لان فهرهنگی تایبته به زمانی خۆیان هه بووه و ههیه، بوونی فهرهنگی تایبته به زمانیکهوه، ناخاوتنکاران و کهسانی رهسهنی ئەم زمانه له یهکتر نزیکتر دهکاتهوه، به دهگهمن هه لده کهوی زمانیکی زیندو هه ته نها زاریک یا خود شیوه زاریک له خۆ بگری، به لکو دیاردهی هه بوونی زار و شیوه زار له زماندا دیاردهیهکی جیهانی و گشتیه.

زمانیکی وهك عه ره بی چهنده ها زار و شیوه زاری ههیه ههروه ها زمانی ئینگلیزی، به لان عه رب و ئینگلیز هه ریه که هه ولی داوه زمانیکی ستانده رد بو خۆی په پیره و بکا و هه موو عه رب و ئینگلیز تا پارهیه که له سه ر شیوه زاریک ریك بکه ون و زمانی ستانده ردی خۆیان نه که هه ر بوخۆیان به لکو بو غهیره خۆیشیان فه راهه م بیئن، هه ریه که له م دوو زمانه که ئەمڕۆ دوو زمانی جیهانین و فهرهنگی ستانده ردی تایبته به خۆیان ههیه، ههروه ها چهنده ها فهرهنگیش له بواری زمانی slang و colloquial و idiom هه ن، ئەم جوړه زمانانهش هه ر له راژهی زمانی یه کگرتوو دان.

له ناو کوردانیس زۆریک له رۆشنبیر و توێژه رانی کورد خه ریکی کاری فهرهنگنوووسی بوونه، ئەوهی زانراوه ئەحمه دی خانی یه که م فهرهنگی کوردی به ناوی "نوبه هارا بچوکان" ی نووسیوه، ههروه ها له پاشان کهسانی وهك یوسف پاشای خالدي و گیوی موکریانی و موحه مه د خال و مه ردۆخی و جگه رخوین و توفیق وه بی و شه فیق قه زاز و ئیدی.

به حوکمی ئەوهی کوردستان ولاتیکی داگیرکراو بووه زمانی کوردی شهش

پێڕستی سەرەکی لەخۆ گرتوووە کە ئەویش: کرمانجی خواروو، کرمانجی سەر، گۆران و لوپ و لەک و زازایە.

لەناو هەریەک لەم زاراندەدا چەندەها شیوەزار هەیە هەریەکەو وشە و پەییقی تایبەت بەخۆی هەیە، فەرھەنگنوسانی کورد هەریەکێ بەگوێزەری شیاوی خۆی ھەولیداوێ و شەکانی زارەکی یاخود زیاتر لە زاریکی کوردی لە فەرھەنگینکدا کۆ بکاتەرە بەئکو ئەم کارەیی بپیئتە ھەنگاویک بۆ ئەوەی ھەم ئەم و شانە لە فەوتان لەسەردەمی داگیرکردن رزگاری ببی ھەرەھا بۆ ئەوەی رۆشنییرانی کورد لەسەر بونیادی زمانیکی یەکگرتوودا کۆک بن، بەلام خەونی ئەو فەرھەنگ نووسانە لەسەر ئاستی کوردستانی گەرەدا نەھاتۆتە دی، چونکە ھینشتا سی بەشی کوردستان لە حالەتی داگیرکردن دەژی، لەبەشە باشوری کوردستاندا، کە سی بەش لە پاش سەرھەندانی بەھاری ۱۹۹۱ دەسەلاتیکی کوردی بەرپۆھی دەبات دەر فەتیک ھاتۆتە ئاراوہ بیر لە زمانیکی یەکگرتوو بکریئتەوہ.

لەوانە یە ھەندیک بلین زمانیکی یەکگرتوو لە باشور ھەیە، بەلام ئەوەی پی ئی دەوتری زمانی یەکگرتوو زیاتر لە شیوە زاری سلیمانی وەرگیراوہ و تارادەھەک دەسەلاتی بەسەر شیوازی نووسینی بەشە کرمانجی خوارودا پەیدا کردوہ.

بەلن نووسەرانی ھەرسی شاری کەرکوک، سلیمانی، ھەولیر تەواو دەرکیان بەوہ کردوہ کە ئەمە دیاردە یەکی زۆر ساخلەم و تەندروست نیە، بۆیە لە کەرکوک و ھەولیر (بەتایبەتی ھەولیر بەحوکمی ئەوەی دوا ی راپەرین بۆتە ناوہندیکی رۆشنییری و سیاسی) رۆشنییران پەییقی تایبەت بە شار و دیھاتەکانی خۆیان بەکار دینن، ھەرچی دەقەری بادینانە ئەوا ھیچ لەم زمانە یەکگرتووہ ناگات ھەرەھا دەقەری سۆران و گەرمیان و بابانییش زۆر لە پەیفەکانی دەقەری بادینان ناگەن!

لە ھەشتەکان بۆ ئەوەی دیاردە ی سۆزانی (کرمانجی خواروو) بادینی

(بەشیک لە کرمانجی سەرو) زیاتر لەیەکتر جودا بن، رژیمی عێراق رۆژنامەیی (ناسۆ)ی بەشینیوەی سۆرانی و (بزاف)ی بەبادینی لە بەغدا دەردەکرد، لەسەر دەمی دەسەڵاتی کوردیش (۱۹۹۱-۹) لە پاش ۱۹۹۴-هە، دەسەڵاتی کورد بەشی باشوری کردە دوو دەرەقەری لەیەک جیا، مانەوێی ئەو حالەتە تاكو ۲۰۰۲، پرۆسەیی زمانی یەكگرتووی زۆر دواتر ئیختست!!

نووسەری ئەم فەرەنگە بچووکه لەسالی ۱۹۹۹ لە ژمارە (۱۹) رۆژنامەیی پەیمان کورتە وتاریکی بەناوی (سۆرمانجی دەستپیکەك بۆ زمانی کوردیی هەنگرتی) بڵاو کردەو بەشینیوەیەکی تیوری بانگاشەیی ئەوێی کرد که هەولبدری بە "سۆرمانجی" سۆرانی-کرمانجی-بدوینی، بنووسین، لەسالی ۲۰۰۲ ییش که فەرەنگی ئۆکسفۆردی دەرکرد لەزۆر شوین وشەیی بادینی لەگەل وشەیی سۆرانی لەبەرامبەر پەیی ئینگلیزی بەکارهینا، ئەمسالییش لەهەولێکی تردا فەرەنگی ئۆکسفۆردی نووی که فەرەنگیکی کوردی- ئینگلیزییە لەبەشە کوردیەکهدا ستونیک زاراوێی سۆرانی لە بەرامبەری بادینی بەکارهیناوه، بەلام بەراشکاوی دەلیم ئەو هەولانەیی من هیچ کاریگەرێکی ئەو تۆی نابێ ئەگەر دەسەڵاتی کوردی بەپریاریکی "کوردانە" کتیبە مەنەه جیهکانی قوتابخانە و دام و دەزگای دەولەت بەو دوو زاراوه بڵاو ئەکاتەوه!!؟

ئەلف باى كوردى

لە ئىيو كوردان دا سى جۆرى رىنووس ھەن: رىنووسى سىلافى كوردەكانى سۆفەتە پىنشور پى ئىنووسن؛ رىنووسى پىتى لاتىنى كوردەكانى باكور و رۆژئاوا و بەشىك لە باشور بەكارى دەھىنن، رىنووسى پىتى ەرهەبى كوردەكانى باشور و رۆژھەلاتى كوردستان بەكارى دەھىنن، ئەم سى جۆر رىنووسە ھىچيان لە رەسەندا كوردى نىن؛ بەلكو لەسەر رىنووسى پىتى گەلانى دراوسى كورد دارىژراون، ھەرىكە لەم رىنووسانەش كەم و كورتى خۆيان ھەيە، فەرھەنگە كوردىەكانىش ئەوانەى من دىومن- بەپى رىنووسى پىتى لاتىنى ياخود ەرهەبى نوسراون، تۆفلىق وەھبى بەھاوبەش لەگەل ئىدمۆندز لەسالى ۱۹۶۶ دا فەرھەنگىكى كوردى-ئىنگىلىزان بەپى پىتى لاتىنى (ياخود ئىنگىلىزى) نووسىوھ.

بەگوێرەى ئەوان بەلف باى كوردى سى و يەك پىت لەخۆ دەگرى، لەسالى ۱۹۹۲ باران رزگار فەرھەنگىكى كوردى ئىنگىلىزى، ئىنگىلىزى كوردى بلۆكردۆتەوھ، ئەویش لە لاپەرە (۴-۵) ئەلف باى كوردى بە (۳۱) پىت داناوھ، ھەروەھا ئارماندەل فەرھەنگىكى كوردى-ئىنگىلىزى توركى فەرھەنگىسى بلۆكردۆتەوھ ژمارەى پىتەكانى كوردى بە (۳۱) پىت داناوھ، ئەمە لە لايەك، لە لايەكى تر ئەو سى فەرھەنگە ئەلف باى كوردىيان بەشىوھى ئەلف باى ئىنگىلىزى رىزكردووه و ئەو پىتانەى كە لە ئىنگىلىزى نىن لە كوردى دا ھەن بەگوێرەى نىزىكى پىتەكە لە پىتە ھاوسىكەى رىزكردووه بەم شىوھە:

a b c d e e f g h h I j k (k) l m n o p q r r s s t
(t) u v w x x y z

لەم شىوھ رىنووسەدا، بزۆين و ئەبزۆين تىكەل يەك كراون ھەروەھا مەرج نىيە ئەم ھەموو پىتە ھەر ھەمووى لەبەرايى وشەى كوردى بىن، بۆيە خۆينەر چۆن دەتوانى لە وشەيەك بۆ نمونە كەبە (I-) رى لاواز- دەست پى بكات كە لەرەسەندا لە كوردى وشە نىيە بە (r) دەست پى بكات ھەروەھا ئەوھى تەواو شەھرەزاي ئەلف باى

ئینگلیزی نەبێ ناتوانی بە ئاسانی ئەو وشەییە بدۆزیتەوه کە گەرەکیەتی، لەسەر ئەلف بای لاتینی زێتر ناپۆین چونکە ئەم فەرھەنگە ی ئیمەبەپیتی ئەلف بای عەرەبییە. لە فەرھەنگی المورد عەرەبی ئینگلیزی، روحی البعلبکی لە لاپەرە (١٧) ئەلف بای عەرەبی بەم شیۆھیە ریزکردووہ:

ا ب ت ث ج ح خ د ذ ر ز س ش ص ض ط ظ غ ف ق ک ل م ن و ی

ھەر فەرھەنگێکی کوردی کە بە ئەلف بای عەرەبی نوسراوە، ئەوا بە پیگری کردن بە ئەدگار و تاییبەتییەکانی زمانی کوردی ئەو ئەلف با عەرەبییە ی بۆ خۆی کردۆتە بئەمایەک، بەلام ھەر ھەموویان لەسەر ژمارە ی پیتەکانی کوردی کۆک نین، موحەمەد خانی رافەقانی قورئانی پیروز، فەرھەنگێکی سێ بەرگی قەبارە گەورە ی نووسیوہ، لە جزمی یەکەمی فەرھەنگە کە دا دەنووسی: "زمانی کوردی (٢٧) پیتی ھەییە" و ئەلف با کەشی بەم شیۆھیە ریزکردووہ:

ا ب پ چ ح خ د ر ز ژ س ش ع غ ف ق ک گ ل م ن و ھ ی ھەرۆھا لە ریزکردنی پیتەکانیش ھەموو فەرھەنگە کوردیەکان (و) وەپیش (ھ) دێخن، ریزدار فاضل نیزامەدین لە لاپەرە (٧) ی چاپی دووہمی "ئەستێرە گەشە" دا پیتەکانی کوردی ئاوا ریز دەکات:

ا ب پ ت ج چ ح خ د پ ز ژ س ش (ع) (غ) ف ق (ک) گ ل م ن و ھ ی

لە پەرۆیزی لاپەرە ھەشتدا کاک فاضل بەدوور دەزانێ کە ھەر چوار پیتی (ح ع غ ق) کوردی بن، بەلکو ھاتوونەتە ئاوا زمانی کوردی، لەو پوانگەوہ، لە نەزەری کاک فاضل دا کورد (٢٢) پیتی ھەییە، ئەو پیتانەش بیجگە لە پیتی (ف) لە کرمانجی خواروودا ھەموو لە سەرھتای وشە دین، بەلام ھەرچی (ف) ئەوا زیاتر لە وشەکانی کرمانجی سەرودا لە سەرھتای وشە دیت.

مامۆستا ھەژار موکریانی لە نووسینی فەرھەنگی ھەنجانە بۆرینەدا سوودی وەک سەرچاوەییەک لە "ئەستێرە گەشە" بینیوہ بەلام ژمارە ی پیتەکانی زمانی کوردی دەکاتە (٣١):

ھەمزە بێ پی تی جیم چی حی خی دال ری ری بزرگ زی ژئی سین شین عین غین فی قی قاف کاف لام لام بزرگ میم ن واو واوی مجهول ھی یی یای مجهول. لە فەرھەنگی "تھیر سادق" دا ئەلف بای کوردی بەم شیۆھیە ھاتووہ:

ت پ ج ح خ چ د ر ز ژ س ش غ ف ق ك گ ل م ن و ه ی-

گیوی موکریانی له فرههنگی کوردستاندا ئەلف بای کوردی وا دهیبینی:

ك ب پ ت ج چ ح خ د پ ز ژ س ش غ ف ق ك گ ل م ن و ه ی-

د. شهفیق قەزازیڤ له لاپەرە (۱۷-۱۸) ئەلف بای کوردی وا دەنووسی:

ا هه مزه ب پ ت ج چ ح خ د ر ز ژ س ش غ ف ق ك گ ل م ن و ز و و ه ی ئ ی و ئ

له م چەند فرههنگەدا، فرههنگنووسانی کورد هه ره موو له سه ره یه ك ئەلف با رێك نین، مامۆستا فاضل باوه‌ری وایه كه هه ر چوار پیتی (ح غ غ ق) کوردی نین، گیوی موکریانیڤ ده‌نووسی كه (ع غ) کوردی نین بۆیه له زۆر شوین (ح ع) و (خ غ) له فرههنگه‌كه‌ی تیكه‌لكراوه، له فرههنگی "تاهیر سادق" ییشدا (ع غ) نه‌هاتوون، به‌لام موحه‌مه‌دی خال و هه‌ژار موکریانی ئەم چوار پیتیه‌یان له فرههنگه‌كانیاندا به‌كاره‌یناوه، مامۆستا خال له فرههنگه‌كه‌ی دا له‌و چەند لاپه‌ریه‌دا په‌یڤی کوردی بۆ ئەم چوار پیتیه‌ هیناوه: (ح-۴۷-۵۶)، (ع ۳۵۷-۳۶۱)، (غ ۳۶۲-۳۶۴) (ق ۷-۱۵) مامۆستا هه‌ژاری موکریانیڤ له‌و چەند لاپه‌ریه‌دا وشه‌ی کوردی بۆ ئەم چوار پیتیه‌ هیناوه:

(ح ۲۲۵-۲۲۴)، (ع ۵۰۳-۵۰۹)، (غ ۵۱۱-۵۱۳)، (ق ۵۴۱-۵۹۴). له فرههنگی "کوردستان" یش له لاپه‌ره (۳۴۱-۳۵۰) وشه‌ بۆ پیتی (ح) هیناوه، بۆ پیتی (ق) له (۶۸۲) هه‌تا (۷۲۷) وشه‌ی بۆ هیناوه، له فرههنگی شاره‌زوریڤ وشه‌ بۆ ئەم چوار پیتیه‌ هیناوه:

(ح ۲۱۷-۲۲۲)، (ع ۳۹۰-۳۹۲)، (غ ۳۹۳-۳۹۴) (ق ۴۰۸-۴۳۰).

ئه‌مه‌و له فرههنگه‌كاندا له هه‌ندی شوین بزۆین و نه‌بزۆین تیكه‌لكراون هه‌روه‌ها هه‌ندیکیان له ریزکردنی پیتیه‌كاندا كۆك نین بۆ نموونه له فرههنگی تاهیر سادق دا (ت) پینش (پ) هاتوو هه‌روه‌ها (ق) پینش (ف) هاتوو.

ئه‌مه‌و هه‌ردوو جووته پیتی (ل، ل)، (ر، ر) له کوردیدا جیاواز له ئینگلیزی فۆنیمن نه‌ك ئەلوفۆن: بۆیه ده‌بی له‌یه‌ك جیابرکینه‌وه، گیوی موکریانی له لاپه‌ره (۸۲۸) هه‌ردوو (ل ل) تیكه‌ل ده‌كا و ده‌نووسی: (ل) پیتیکی ئایینی کوردیه‌.

له موکریاندا له گه‌لێك جیاگاندا به‌ (ل) و له سۆراندایه‌ (ر) به‌کارده‌برێ و ه‌كو

مان، خار: مال، خال و له باکوردا به (ل) بهکاردهبرئ. له نووسیندا ئەم دووه لهیهک جیان ئەک یەک پیت بن: ههله، ههله، پهله، پهله، کهل، کهل زۆر لهیهک جیان.

لەم فەرھەنگەدا ئەم ئەلف بایە پەیرەو دەکری:

ا ب پ ت ج چ خ د پ ز ژ س ش ع غ ف ق ک گ ل م ن و ه ی .

بۆچی ئەم ئەلف بایە؟

باوەڕم وایە کە ئەو چوار پیتە (ح ع غ ق) لە لای هەندئ فەرھەنگ نووس بە کوردی نازانرێن هەر چوار کوردین بە تاییبەتی (ح) و (ق) و (ع) چونکە هەریەکە لە چەندەھا وشەئ کوردی هەن، هەروەھا بەسود وەرگرتن لە عەرەبی و تورکی ئەوا (غ) لە کوردی ئەمڕۆ دا هەیە.

هەندئ وشەئ کوردی ئەمڕۆ بەجۆرئ بوونەتە کوردی کە هەموو کوردئیک ئایان تئ دەگا، هەر بۆ ئەمۆنە قەلەم، قوتابی، قەساب، وەخت، هتد، لەم فەرھەنگەدا (لەریزکردندا) ناماژە بە (ر) و (ل) نەکراوە چونکە ئەوانە لە سەرھتای وشەئ کوردی دا ناهین، ئەمە ئەوە ناگەییەنئ کە ئەم دوو پیتە کوردی نین، بەلکو تەنھا بۆ کاری فەرھەنگکاری بەکارمان نەھینان، چونکە لەسەرھتای وشە ئایەن، هەروەھا هەر چەند (ۆ)، (و)، (وو) لە کوردیدا فۆنیم بە واتای مانای وشە دەگۆڕن لە هەندئ شوێن وەک کۆپ، کوپ، کووپ بەلام سەبارەت بە سەرھتای وشە (و) و (وو) واتای وشە ناگۆڕن بئئی وشە/ووشە؛ وتە/ووتە هەر هەمان واتە دەبەخشن، بۆیە لەم فەرھەنگەدا تەنھا(و) لە سەرھتای وشە باسکراوە، بەلام لە هەندئ وشە (لە ناوەپاست و کۆتایی) (وو) نووسراوە.

پیتی (ف) پیتیکی رەسەنی کوردی یە بەلام لە کرمانجی خواروودا تەنھا چەند وشەیک بەم پیتە دەست پێدەکەن، هەرچی هەورامی و باکوری یە ئەوا چەندەھا وشەیان هەیە کە بەم پیتە دەست پێدەکەن، ئیمەش تەنھا ئەو چەند وشەیان هیناوە کە لە کرمانجی خواروو-سۆزانی دا هەن.

هەروەھا سەبارەت بەو فەرھەنگانەئ کە لەسەر ئەلف بای لاتینی نووسراون و کە وشەیان بەجیا بۆ (ئە e)، (ئئ ئی) (ئۆ-ه) هیناوەتەرە، ئیمە هەموومان لەژێر پیتی (ئا) یاخود (آ) ریز کردوون، چونکە بەرای ئیمە (ئە، ئئ، ئو) سئ پیتی لهیهک جیانین.

بۆچی ئەم فەرھەنگە

فەرھەنگنووسانی کورد وەک بەرپۆزان موخەمەدی خاڵ و فاضل نيزامەدین و گییوی موکریانی و ھەژاری موکریانی ھەریەکە فەرھەنگینکی قەبە و بەنرخیان داناوو بە ھەزاران وشە کوردیان لە فەوتان رزگارکردووە، ئەم فەرھەنگەش ژێدەرەکەئێ ھەر ئەم فەرھەنگانە و ئی ترە...

لەم فەرھەنگانەدا وشە لە زۆریەتی زارەکانی کوردیدا ھینراون، بەلام لەم فەرھەنگەئێ ئیەدا وێرایی ئەوەی بەرامبەر ھەر وشەیکە کوردی چەند وشەیکە ئینگلیزی ھینراوە، ئەوا ھەولدارووە لە ستونی یەکەم (بەشی سوژانی) وشە لەھەرسێ شاری ھەولێر و کەرکوک و سلیمانی بەئین و لە بەرامبەر وشەئێ بادینی دابنێن بۆ ئەوەی سەرھتا بەشی باشوور سوو لەم ئەزمونە وەرگیرێ، سەبارەت بە سوژانی یەکە بەھوکی ئەوەی نووسەر خەلکی ھەولێر و ئاگاداری پەیفەکانی کەرکوک و سلیمانی، ئارێشەیکەئێ ئەوتۆئێ ئەھاتۆتە پێ، بەلام سەبارەت بە پەیفەکانی بادینی تووشی ھەندێ گێرگرفت بووین، ھەر چەندە نووسەر ئەووە جەوت سائە مامۆستایە لەبەشی ئینگلیزی ئادابی دھۆک، بەلام بەھوکی ئەوەی پەسپۆریەکەئێ لە ئینگلیزی، تەواو بەسەر بادینی یەکە زال ئیە، ھەروھا ئەگەر لەسەردەمێک کرمانجی سەرۆ زمانی نووسین بوو و لە قۇناغێکی زێرین دا ژیاووە بەجۆرئێ لە زۆر بواردا نووسەرانی پێشەنگ بوونە وەک لە فەرھەنگ نووسیدا ئەھمەدی خانی بە "نوبەھارا بچوکان" پێشەنگ بوو، لە چیرۆک دا (مەلا مەحمودی بایەزیدی و فوادئێ تەمق) بە پێشەنگ دین، لە نوێکردنەوئێ شیعری کوردیدا رەحمی ھەکاری، لە رۇژنامە نووسی دا مەداد و جەلادەت بەدرخان، بەلام لەدوای سەدەئێ بیستەمەووە بەتایبەتی لەپاش داگیرکردن و دابەشکردنی کوردستاندا، کرمانجی سەرۆ بەتایبەتی بەشە بادینی یەکە و بۆتانی یەکە دوچاری ھەرھەشی فەوتان بوونەو، لە دەقەری بادینان کوردی نووسین بەرەو کزبوونیکسی خەتەرناک چوو، ئەوھتا سادقی بەھائەدین کە رێژماننوسیکی دیاری کورد، کوردی یەکەئێ لە سەرھتا بەھیز ئەبوو.

ھەروھا نووسەرێکی وەک ئەنوەر موخەمەد تەھیر لەچاوپێکەوتنیکدا دەنووسی: "دەمئێ من دەست دایم چیرۆکنفیسینی چ بەرھمێن دی یین کوردی ل پێش من نەبوون، یەعنی من چ بەرھەم ب کرمانجی نەخواندینە" "لەپاش ۱۹۷۵ ھەرھەشی "تەعریب"

بەتەر ئاوازی دەفەرەکی ھەراسەتکردبوو بەجۆری چەند نەرمیەکی ھەتا ئاوازی راپەرینیشی
 پێگەیاندا زۆر بێ تاگاویون لە زمانێ کوردی، لەر بەسەڵەدا، دەفەرەکی وا بۆرگنەرمیەکی لە
 زووی زمانەرە بەختۆوە دەیتێتی چاوەڕێ ئەکری لە رێسی پرۆسەیی بەکوردی کردنی
 مەتەجی خوێندن نەرمیەکی کوردی زان (بە ناخاوتن و نووسین) نروسەت یی، نووسەر
 بۆ ئەوەی فەرھەنگەکی لە رێچکەکی ئەکا دیھەت دور ئەکە ویتەرە پرسساری لە ھەموو
 کوردیزانیکی دەفەرەکی کردووە، لێرەش ھەر تووشی ئارێشە ھاتین، چونکە
 عەشیرەتەکانی ئەو دەفەرە ھەریەکە و پەیقی تاییەت بەخۆی ھەیە و تارادەیک لەیک
 جیان، بەلام ئیمە ھەر کۆلمان ئەدا پرسسارمان لە مامۆستا و نووسەر و فەرھەنگنوس و
 قوتابی و پیرەمیزدی دەفەرەکی کرد تاکو بتوانین تارادەیک فەرھەنگی بنووسین شایەن
 بەمتەئەبێ.

لە کۆتایی پێم خۆشە ئەم سێ سرنجە لە بارەیی فەرھەنگەمەوہ بخەمە پوو:
 یەکەم: ئاوی فەرھەنگەکی: فەرھەنگەکی ناونە بە ئۆکسفۆرڈی نوێ، چونکە لە ئایندەیک
 نزیکدا خوار یاریی لەگەڵ فەرھەنگی ئۆکسفۆرڈ ئینگلیزی-کوردی لەیک بەرگی قەبارە
 گەورەدا بلاوی دەکەمەوہ ھەرەوہا فەرھەنگی گێرفانیشیان ئی نروسەت دەکەم.
 دووہم: لە ھەندێ شوێن ھەولمان داوہ وشەیک سۆرمانجی دا بنی، ئەم دیاردەیک
 ساخەم و تەندروسەت بوو چونکە ئەوەی ئیستا بەتاییەتی قوتابیان زۆرەیی ھەرە زۆری
 لە سۆرمانجییک دەگات.

سێیەم: نووسەر چاک دەزانێ (سۆرانی) و (بادینی) ئەرەندی پەییوہندیان بە جوگرافیا و
 سیاسەتەرە ھەیە ئەرەندە پەییوہندیان بەزمانەرە نیە، بەلام ماوہیک زۆر لە ناوہوہ و
 دەرەوہی کوردستان کە دەگوتری سۆرانی یاخوہ بادینی تی دەگن مەسەلەکی چییە، لەپاش
 چا کردنی فەرھەنگی ئۆکسفۆرڈ ئیمیلنیکم لە نووسەرێکی دەرەوہ بەناوی David kemp بۆ
 ھاتوہ پرسساری ئەوہ دەگات ئاخۆ فەرھەنگەکی کوردی سۆرانی یە یان ئە؟!
 لەکۆتایی ھیوادارم ئەم فەرھەنگە بچووکەم سەرەتاییەکی بۆ ئەوہی رۆشنییرانی
 ھەردوو دەفەر زیاتر ئاگاداری وشە و پەیقی یەکتەرین.

سەلام ناوخواش

۲۰۰۳/۵/۲۲

سەرچاوه

- ١- ئەنوەر محمد تاهیر و عبدالستار فتاح، فەرھەنگا مامۆستای کوردستان
٢٠٠٠.
- ٢- جگەر خوین، فەرھەنگا کوردی، بەرگی یەکەم و دووەم، بەغدا ١٩٦٢.
- ٣- سەرتیپ قادر و صلاح خۆشناو، نۆسەد و شەهێ بەسوود. لەندن ١٩٩٢.
- ٤- فاضل نیرامەدین، ئەستێرە گەشە، بەغدا ١٩٧٧، ١٩٨٩.
- ٥- گیوی موکریانی، فەرھەنگی کوردستان، هەولێر ١٩٩٩.
- ٦- موحەمەدی خال، فەرھەنگی خال، ٣ بەرگ، سلیمانی ١٩٦٠-١٩٦٤.
- ٧- هەژار موکریانی، هەنباڵە بۆرینە، تەهران ١٩٩١.
- ٨- هەژار موکریانی، وەرگیترای قورئانی پیرۆز بەکوردی، تەهران ١٣٧٩.

- Baalbaki, .1988 Al-mawrid-A modern Arabic English dictionary, Beirut.
- Bakir,s.n. 2002 Oxford, English kurdish Dictionary, Hawler:naza press.
- Qazzaz,sh.2000.The sharezoor,Kurdish English Dictionary. Hawler:Aras press.
- Rizgar,B.1993. Kurdish-English, English-Kursdish dictionary,London
- Saadalla,s. 1998. _____.
- Wahby,T. and Edomnds, c.j 1966. A Kurdish-English dictionary. Oxford:clarendon press.

سوپاسنامه

سوپاس بۆ خوی گه‌وره که زۆر یارمه‌تی دام ئەم فره‌نگه‌ش ته‌واو بکه‌م. له نووسینی ئەم فره‌نگه‌دا به‌تایبه‌تی له‌باره‌ی په‌یچی کوردی بادینی، زۆر مامۆستا و فره‌ه‌نگنوس و نوسەر و قوتابی و خه‌لکی گوندان یارمه‌تی زۆریان دام، له‌وانه‌ی که له‌بیرمن ماموستا ئەحمەد حه‌یده‌ر، فازل حه‌یده‌ر، ئەنور موحه‌مه‌د تاهیر، عه‌بدوستار فه‌تاح، عماد وه‌یسی، بایز عومەر، حه‌سه‌ن سه‌لیقانه‌یی، هه‌فال سه‌لیم، ابو‌عبید عبدالله، دیار عبدالکریم، قه‌یدار نه‌بی، سه‌لیمان اسماعیل، ابراهیم شیلانی، ره‌شید سه‌عدی شاهین، هادی عه‌لی یونس، مسته‌فا ده‌ریاس، هه‌روه‌ها زۆر سوپاسی برائ هیژا کاک ئامانج عه‌بدوکه‌ریم ده‌که‌م که‌ره‌نجیکی زۆری کیشا و کاری کۆمپییوته‌ره‌که‌ی بۆ کردم.

دووباره سوپاس بۆ هه‌رکه‌سی که‌وشه‌یه‌کم سوودی وهرگرتی به‌تایبه‌تی که‌سانی نادیار که زۆریان هاندان و یارمه‌تیان دام، نه‌ک هه‌ر له کوردی‌یه‌که به‌لکو، له ئینگلیزه‌که‌ش.

سه‌لام ناوخۆش

English	بادینی	ئورانی
A The first letter of the kurdish alphabet	ئا	ئا
Yes	ئە، بەڵێ	ئا
Ah! Oh!	ئا، ئای	ئا
August	تەباخ	ئاب
Reputation, honour	شەرم	ئابوو
Sanction, blockade, siege	دورپێچ	ئابلووقە
Economic, embargo, economic sanction	دورپێچا ئابوری	ئابلووقە ئابوری
Economy	ئابووری	ئابووری
Political economy	ئابورا سیاسی	ئابووری سیاسی
Economist	ئابورناس / ئابورزان	ئابوریزان / ئابوریناس
Economics	زانستی ئابوری	ئابوریزانی
Subscription	ئابوونە	ئابوونە
Sigh	ئاخ	ئاخ / هەناسە
Talk-discourse, utterance	ئاخفتن	ئاخاوتن
Trough, (manger)	هافر	ئاخوڤ
Stable	ستەبل	ئاخوڤ / تەویله
Direction, guidance	سەمت	ئاراستە
Tranquillity, patience	هەدار / هەویان	ئارام
Make up, adornment	خەملاندن	ئارایش
Flour	ئار	ئارد
Cucumber	خیار	ئاروو
Desire, lust	هەز / فیان	ئارەزوو
Sweat	خوھ	ئارەق
Wine, alcohol	ئارەق	ئارەق

English	بادینی	سۆرانی
Drunkard, addict	ئاره قغه خور	ئاره قخۆر
Brave, bold	زیره ک/ پهیت/ بجهرگ	ئازا
Free, independent	ئازا/ سهربخۆ	ئازاد
Liberty, freedom	ئازادی/ سهربخوهیی	ئازادی، سهربهستی
Freedom of assembly	ئازادیا کۆمبونۆ	ئازادی کۆبونوه
Freedom of choice	ئازادیا ههلبژارتنی	ئازادی ههلبژاردن
Freedom of seas	ئازادیا دهریای	ئازادی دهریایی
Freedom of trade	ئازادیا بازرگانى.	ئازادی بازرگانى
Freedom of speech, opinion	ئازادیا بیروپرایا	ئازادی پادهربیرین/ بیروپرایا
Freedom of movement, travel	ئازادیا گهشت کرن	ئازادی گهشت کردن
Freedom of religion	ئازادیا ئۆلى/ دینی	ئازادی ئایینی
Political liberty	ئازادیا سیاسى	ئازادی سیاسى
Personal liberty	ئازادیا کهسى	ئازادی کهسى
Freedom of press	ئازادیا روژنامه قانى	ئازادی روژنامه گهرى
Freedom of worship	ئازادیا په رستنۆ	ئازادی په رستن
Freedom of thought	ئازادیا هزرى	ئازادی بیر
Ache, agony	ئینش	ئازار
March	ئادار	ئازار
Supplies, provisions	ئهرزاق/ متا	ئازوخه/ ئازووقه
Livestock	تهرش/ کهوال	ئازال/ ئازهل
Zoology	زانستى کهوالى	ئازالزانى
Agency	ئهجانس	ئازانس
Disturbance, chaos	شه پرزه/ گرفتارى	ئازاوه
Agitator, troublesome	شه پروکه	ئازاوه چى

English	بادینی	سۆزانی
To drive	هاژوتن	ناژووتن
To lead	هاژووتن	ناژووتن
Easy, simple	ساناهی	ئاسان
Security	تهناهی / تهناهی	ئاسایش
Security council	جڭاتا تهناهی	ئهنجومهنی ئاسایش
Ordinary, usual, customary	ئاسایی	ئاسایی
Ancient, antique	کهئن	ئاسایی / کۆن
Level, standard	لوک / ئاست	ئاست
Trifle	بزهحهته	ئاستههه
Obstacle	ئاستههنگ	ئاستههنگ
Deer, gazelle	خهزال	ئاسک / مامز
Sky, heaven	ئهسمان / عهسمان	ئاسمان
Divine	ئهسمانی / بهزدانی	ئاسمانی
Sky-blue	شینی عهسمانی	ئاسمانی (رههنگ)
Abstract	ئهسمانی	ئاسمانی
Iron	ئاسن	ئاسن
Blacksmith	ئاسهنگهه	ئاسهنگهه
Horizon	ئاسۆ	ئاسۆ
Horizontal	ئاسۆیی	ئاسۆیی
Peaceful, happy	دلهخۆش / کهیفهخوهش / بکهیف	ئاسووده
Happiness	کهیفهخوهشی	ئاسوودهیی
Asia	ئاسیا	ئاسیا
Asia minor	ئاسیا بچیکه	ئاسیای بچوک
Mill	ئاش	ئاش

English	بادینی	سۆزانی
Meal, food	ئاش	ئاش
Tax of mill	ههقی ئاشی	ئاشانه
Quit, give up doing	بهسکر	ئاشبه تال
Reconciliation	ئاشتبون	ئاشت بوونهوه
Peace	ئاشتی	ئاشتی
Obvious	خوهیا / دیار	ئاشکرا
Appearance, uncoverness	ئهشکرا بوون	ئاشکرا بوون
To reveal, declare	ئهشکرا کرن	ئاشکرا کردن
Mill operator, miller	ئاشه فان	ئاشگیپر / ئاشه وان
Acquaintance	نیاس / ئاشینا	ئاشنا
Acquaintanceship	نیاسی	ئاشنایه تی
Friends and acquaintance	هه قال و نیاس	ئاشنا و رووشنا
Disturbance, sedition, riot, unrest	ئاشوب / فیتنه	ئاشوب
Miller	ئاشفان	ئاشه وان
Millery	ئاشفانی	ئاشه وانی
Water mill	ئاشی ئافی	ئاشی ئاو
Coffee grinder	ئاشی قه هوی	ئاشی قاوه ی
Air mill, wind mill	ئاشی بایی	ئاشی با
Lover	ئاشق	ئاشق
Creation, origination, formation, Molding	چیکرن / ئافراندن	ئافراندن
Woman	ژنک	ئافره ت
Bravo, excellent, excellence	هه ره باش / عافه رین	ئافه رین
To praise	مه ده ج	ئافه رین

English	بادینی	سۆزانی
Direction, trend	ناقار	ناگار
Orchard, open field	ناقار	ناقار
Moral, conduct	رهوشت / سنج	ناکار
Ethics, moral philosophy	رهوشتناسی	ناکارناسی
Result, outcome, consequence	نهنجام	ناکام
Sober	ناکههدار	ناگادار
Conscious, aware	ناکههدار / هشیار	ناگادار / وشیار
Informer, informant	ناکههکر	ناگادارکر
Intelligence, consciousness	هشیاری	ناگایی
Class consciousness	هشیاری چینایهتی	ناگایی چینایهتی
Fire	ناگر	ناگر
Bombardment	ناگر باران	ناگر باران
Play with fire, fireworks	ناگر بازی	ناگر بازی
Cease fire, armistice	ناگر بهست	ناگر بهست
Fire place, hearth	کوچک، ناگردانک	ناگردان
Inflammable	ناگر گر	ناگر گر
Fire extinguishing, to quench	ناگر قهمراندن	ناگر کوژاندنهوه
Volcano	ناگر پزین	ناگر پزین
Fire worshipper	ناگر پاریز / ناگر بهرست	ناگر بهرست
Fire fighter	ناگر کوژ	ناگر کوژینهوه
Scarlet red, bright	سوری قهبی	نال
Banner, flag	نال / نالا	نال

English	بادینی	سۆرانى
Gold	زىڭر	ئالتون
Grazing, grass, fodder	ئالف	ئالف
Complex, complicated	ئالوز / ئاسى	ئالوز
Exchange	ئالوگۆر / گۆهرين / قه گوهارتن	ئالوگۆر
Barter, trade, trade-off	پهڭ گوهرين / ب تشته كى گوهرين	ئالوگۆر
Tonsil, gland	ئالور هيستل / گللاه / به يشوك	ئالوو
Burdened, longing	ئەشق	ئالوده
Fodder	ئالف	ئالېك
Ready (cloth)	ئاماده / جېكرى	ئاماده
On alert	ئاماده	ئاماده
Presence, be ready	ئاماده بون	ئاماده بون
Preparation, to prepare	ئاماده كرن	ئاماده كردن
Organiser, preparer	ئاماده كەر / به ره قه	ئاماده كار
Statistics, census	سەرژمېر	ئامار
Hint, reference, mark	ئامازە / هيما	ئامازە
Househad utensils, pots and pans	ئامان	ئامان
Target, aim, goal	ئارمانج	ئامانج
Tool, particle, article	ئالاف / ئالەت	ئامراز
Cousin	پىسام و دۆتتام	ئاموزا
Institute, establishment	پهيمانگه	ئاموزگا

English	بادینی	سۆزانی
Adviser, counsellor	شیره تکار / نامۆژکار	نامۆژکار
Advice	نامۆژگاری / شیرهت	نامۆژگاری
Aunt, Father's brother's wife	نامۆژن	نامۆژن
Tool, instrument	نامورهت / ئالاف	نامیر
Embrace, containment	همبیز / همبیز کرن / به ر سینگرن	نامیز
Elbow	ئه نیشک / ئانیشک	ئانیشک
Water, juice	ئاف	ئاو
Hydrology	ئافناسی	ئاوناسی
Sunset, disappearance	ئافابون	ئاوایون
Hope, longing, desire	هیفی	ئاوات
Wishful, hopeful	هیقیدار	ئاواتهخووان
Banished, exiled, homeless, shelterless	مشهختی	ئاواره
Melody, tune	ئاواز	ئاواز
To compose, melodize	ئاواز چیکرن	ئاوازدانان
Composer	ئاوازدانه	ئاوازدانه
To construct, innovate, build	ئافاکرن / نوزه تکر	ئاواکردن
Village, inhabited	گوند، ئاقایی، ئاقانی	ئاوایی
Filter	ئاف پالیف	ئاوپالیو
Toilet, w.c. water closet	دهستاف، ئه دهب، ئه دهبخانه	ئاودهس
Dew	خوناف	ئاورینگ
Death struggle, agony of death	سه کهرات / روحدان	ئاوزینگدان

English	بادینی	سۆزانی
Silk	ئارمیش	ئاوریشم
Gilding	ئاف زېر	ئاو زېر
Silver ore	ئاقزېو	ئاوزیو
Swallowing, inflammation, infection	وهرمی، گوپکری	ئاوسان
Swollen, flammable, inflammable	وهرمتی، گوپکری	ئاوساو
Water carrier, pump	ئاقکیش	ئاوکیش
Small pox	سورک	ئاوله / سۆریکه
Fetus, embryo	پز / ئاقلمه / کورپهله	ئاوله مه / کۆرپه له
Pregnant	ئاقس ، ب زک	ئاوس / ئاوس
Weather, climate	سهقا / ئاف و ههوا	ئاو و ههوا
Sewerage	سۆلین / بهلوعه	ئاوه پۆ
Opposite, counter, converse	به ره قازی	ئاوه ژوو
Capsized, turned over	به ره قازی	ئاوه ژوو / سهراوگیڕ
Companion, comrade	هه قال	ئاوه ل
Wife's sister's husband	هه قلینگ	ئاوه لزاوا
Adjective	هه قاناف	ئاوه لئاو
Adverb	هه قاتکار	ئاوه لکردار
Knickers - panties	ئه ته ک	ئاوه لکراس
Mediator, intercessor	ئاقبه ر / ئاقبه رچی	ئاوه ندیار
Like this, that	هوسا / وهسا	ئاوه ها
So, such	هوسا	ئاوه ها
Complex, mixture	لیکدای / تیکه تک / تیکه ل	ئاویته
Mirror	قۆدیک	ئاوینه

English	بادینی	ئورانی
Watery, marshy, dew	ئاڤی	ئاوایی
Sperm, semen	ئاڤین	ئاوی
Alas! Sighing, sorrow, grief	ئاھین	ئاھ
Groaning	ئاھین	ئاھ و ناله
Party, vestival, concert	ئاھەنگ	ئاھەنگ
Commencement, graduation ceremony	ئاھەنگا دەرچوون	ئاھەنگی دەرچوون
Wedding ceremony		ئاھەنگی بووک
Marriage ceremony	داوہت	گواستنەوہ
Oh	ئوؤف / ئای	ئای
does? Do	ئەری؟	ئایا؟
Religion	ئوول / ئاین	ئایین
Future	داھاتی، پاشەرۆژ	ئاییندە
Wile, equivocation	ناز / مەکر	ئاین و ئوین
Doctrine, belief, dogma, path	مەزھەب	ئایینرا / ئایینزا
Religious	ئاینی / ئوولی	ئایینی
Heresy, heterodoxy	ئوولا نووی	ئاینی نووی / بیدعە
Then	پشتی / ئیجا	ئینجا
Fault, responsibility	ستۆ	ئووال
Car, automobile	ترومبیل	ئوتومبیل
Hotel	ئوتیل	ئوتیل
Room, chamber	ئۆدە / ژور	ئۆدە
Trip, departure	سەفەر / وەغەر	ئوغر
Ow! Oh!	ئوؤف	ئوؤف
Patience, tranquility	ھەدار	ئوؤقرە

English	یادینی	سۆزانی
Ocean	ئوقیانووس	ئوقیانووس
Iron, laundry	ئوتیه	ئوتو
Hope	هیقی	ئومید
Wile, trick	گهند / حیلە	ئوین
Puzzled, piebald	عهجیب گرتی	ئەبلەق بوون
Disgrace, corruption	ههتک و نامیس	ئەتک
To insult, defame	ههتک برن	ئەتک کردن
Atom	ئەتۆم	ئەتۆم
Atomistics, atomics	ئەتۆمناسی	ئەتۆمناسی
Of course	پاچهوا / بئ گومان	ئەدی کو
Politeness, manner	ئەخلاق	ئەدەب
Literature	تورە	ئەدەب
Purple	مۆز / ئەرخوانی	ئەرخەوانی
Earth, land, estate	عەرد / عەدر	ئەرد
Cheap	ئەرزان	ئەرزان
Archives	ئەرشیو / ئەرشیف	ئەرشیف
Duty, task, function	ئەرک	ئەرک
Physiology	ئەرکناسی	ئەرکناسی
Experiment, experience	سەربۆر	ئەزموون
Examination, test	تاقیکرن	ئەزموون
Serpant, snake	مار	ئەژدەر
Dragon	ئەژدەها	ئەژدەها
To count, calgulate	هژمارتن	ئەژماردن
Arithmetic	حیساب	ئەژماردن (زانست)
Knee, kneel	چۆک	ئەژنۆ

English	بادینی	سۆزانی
Stallion, horse	ههسپ	ههسپ
Trojan horse	ههسپ تهرواده	ههسپ تهرواده
Calmness, stillness	ب كهړي / بدهنگي	ههسپايي
Bike, bicycle	بايسكل	ههسپه ئاسنينه
Louse	سپي / سپيه	ههسپي
Thump	تالا بهراني	ههسپي كوژه
Cervix, burden	سكورد / ستو	ههستو
Loaf, bread	سهوك	ههستورك
Thick	ههستير	ههستور
Column	ستون / ستين	ههستوون (روژنامه)
Pillar, pole, post	دينغه	ههستوون
Vertical	ستواينكي	ههستووني
Star	ستير	ههستيره
Astrology	ستيرناسي	ههستيره ناسي
Reservoir	ههستيرك	ههستيل
Tear	روندك	ههسرين
Sponge	ئسفنج	ههسفنج
Origin	ههسل / رهسهن / نژاد	ههسل
Purebred, highborn, of noble origin	رهسهن	ههسلزاده
Tear	روندك	ههشك
Torture, agony, rebuke	ئيش / ئازاردان	ههشكه نچه
Cave	ههشكهفت / شكهفت	ههشكهوت
Foe, enemy	دژمن	ههغيار
Myth, legend	ههفسانه	ههفسانه
Mythology	ههفسانه زاني / ناسي	ههفسانه ناسي

English	بادینی	سۆزانی
Sorcery	سۆر / سحر / خهفرانك	ئهفسوون
Officer	ئهفسهر	ئهفسهر
If	ئهگهر	ئهگهر
Otherwise	دهنا / ههكه	ئهگهرنا
Doubtless	بى گومان	ئهلبهت
Diamond	ئهلماس	ئهلماس
Missing link, intermediate form	ئهلقه يا بهرزه	ئهلقه ي بزر
This	ئهف	ئهه
Store, warehouse	ئهمبار	ئهمار
These	ئهف / ئهقان	ئهمانه
Extreme	بىقام / بهرگر	ئهمپهپ
Now, Then	قيج / ئهقجا	ئهمجا
Today	ئيرۆ / ئهقرو	ئهمرو
Tonight	ئهقشهفه	ئهمشهو
Finger	تل	ئهموسهت
Pitch dark, Gloomy	تل چههف	ئهموسهت چهپار
Then, now	قيج / ئهقجا	ئهنجا / ئهوجا
Conclusion	ئهنجام / ئاكام	ئهنجام
Council, assembly, board, court	جقاتا	ئهنجومهن
Secutity council	جقاتا تهناهي	ئهنجومهنى ئاسايش
Board of trustees	جقاتا ئهميندارا	ئهنجومهنى ئهمينداران
Constituent assembly	جقاتا دامهزاندنى	ئهنجومهنى دامهزاندن
Junta	جقاتا شوړشى	ئهنجومهنى شوړش
assembly parliament	جقاتا ميلهت / گهل	ئهنجومهنى گهل

English	بادینی	سۆرانی
State consultative council	جقاتا شیره تکارا	ئەنجومەنی راویژ
Senate (council)	جقاتا پیران	ئەنجومەنی پیران
National assembly	جقاتا نیشتمانی	ئەنجومەنی نیشتمانی
Council of ministers, cabinet	جقاتا وەزیران	ئەنجومەنی وەزیران
Council of municipality	جقاتا باژیری	ئەنجومەنی شارەوانی
Legislative council	جقاتا یاسادانان	ئەنجومەنی یاسادانان
Executive council	جقاتا بجێبێننانی	ئەنجومەنی بەجێبێنان (تەنڤیزی)
Engineering	ئەندازیاری	ئەندازە
Geometry	ئەندازەزانی	ئەندازەزانی
Analytic engineering	ئەندازاریا شروڤە کرنی / شلوڤە کرنی	ئەندازەیی شی کردنەوه
Engineer	ئەندازیار	ئەندازیار
Member	ئەندام	ئەندام
Organ	ئەندام	ئەندام
Organology	ئەندامزانی	ئەندامناسی
Contemplation	هزر و بیر	ئەندایشە
Purpose	مەبەست / مەرەم	ئەنقەست
On purpose	ز قەستی	(بە دەستی ئەنقەست)
Ring	گوستیلک / گوستیرک	ئەنگوستیلە
That	ئەو	ئەو
He, she, they	ئەو / ئەوی / ئەوی	ئەوان
They	وان	ئەوان
Those	ئەو / وان	ئەوانە

English	بادینی	سۆزانی
Extreme, utmost, opposite side	ئەولا / رەخى دى / قامادى	ئەوپەپ
Extremist	پەرگەر	ئەوپەپ
Then, now	ئەقجا	ئەوجا
In past	وى دەمى	ئەوسا
That	ئەو	ئەوہ
So, that	ھندە / ھند	ئەوہندە
One who, one which	ئەوى / کو / ئەوا کو	ئەوہى
There	وێرى	ئەوى
Another	يا / يى دى	ئەويتەر
Others	يىت / يىن دى	ئەوانيتەر
Oh pity! Alas!, woe	ھەى ھاوار / ھەوارە	ئەيەپۆ
Yes	ئە / بەلى / لەيى	ئى
Once	ئىتجار	ئىتجار
Completely, totally, Extremely	ب جارە ئى	ئىتجارەكى
Here	قېرى / قەر	ئىترانە، ئىرە
Now	نوكە	ئىستا
Mule	ھىستەر	ئىستەر
Station	ئىزگە / ئىستگە	ئىستگە
Bone	ھەستى / ھەستىك	ئىسقان
Bone, skeleton	ھەستى	ئىسك
Cute, affable	دارسكە / ھەستى سكە	ئىسك سووك
Boorish, dull	دارگران / ھەستى گران	ئىسك گران
Skeleton, broken bones	كەلەخ / قەر قودە	ئىسك و پروسك
Pain, ache	ئىش	ئىش

English	بادینی	سۆزانی
Painful	ب ئیش	بئیش
Patrol, watching	پاس	ئیشك
Watchman	پاسقان / زیرهقان	ئیشكچی
Tribe	ئیل	ئیل
To vomit	ئیلنج	ئیلینج
We	مه	ئیمه
Evening, eve	ئیقاری	ئيواره
Good evening	ئیقاری باش	ئيواره باش
You	وه / هین	ئيوه
Paralyzed	شهه	ئیفلیج
Paralysis	قالنج / شهه	ئیفلیج / گۆجی
Flowerpot, vassel, vase	قافک	ئینجانه
Job, work, labour	شول	ئیش
To work	شولکر	ئیشکردن
Worker, labourer	کارگەر / شولکەر	ئیشکەر

English	بادینی	سۆرائی
B The second letter of the kurdish alphabet	ب	ب
Wind, air	با	با
Lets	دی، بلا	با
Lets go	بلا بچین	بابۆین
Rheumatic, swelling, rheumatic, pain	با	با
Father	باب	باب
Subject	بابهت	بابهت
Grandfather	بابیر	بابه گهوره
Grandfather	بابیر	بابیر
Tax, poll	باچ	باچ
Collector	باچگر	باچگر
Tax office, custom house, toll-house	باچگه	باچگه
Orchard, vineyard	باغ	باخ / باغ
Garden	باخچه / بهخچه	باخچه
Bosom, pocket	بهرك	پاخهال
Gardener	باخچه ئان / بهخچه ئان	پاخهوان
Rheumatic	باوی / باهینک	بادار
Rheumatic, windy	باداری	باداری
Almond	با هیف	بادام
Bending	بادان	بادان
To Turn	بادان / دیور	بادانهوه
Wine, drink	باده / ئه رهق	باده
Cheers! To your health	نۆش	نۆش!
Wine-seller	باده فرۆش / ئارهق فرۆش	باده فرۆش

English	بادینی	سۆزانی
Addict (of wine)	ئاره قهخۆز، شهرايخۆز	باده نوش
Load, cargo, burden	بار	بار
Mill grain	باراش	باراش
Rain	باران	باران
Raining	باران بارين/ باران هاتن	باران بارين
pulliometer, rain gauge	باران پيڤ	بارانپيڤو
Help, support	ئاريكاركرن	باربوو
Store, warehouse	ئهمبار	بارخانه
Unloading	بار ئيخستن / خالي كرن / قلااكرن	بارخستن
Loading, pack load	بارگرڤدان	باركردن
Volume, bloc, mass	گوفه كە / قهواره / بارست	بارستايي
Positive and negative	بارگه	بارگه (كارهبا)
Draft horse, big mule, beast of burden	بارگيل / بارگير	بارگير / بارگين
Deposit, hostage	رهفاندي	بارمه
Goods	مال / شمه كە / پرتال	باروبنه
Gunpowder	بارود / باروت	بارووت
Headquarters, palace, arsenal	باره گه	بارهگا
Thin, slim, slender	باريك	بارييك
Immature (bird)	نه كهيشتي	باپ
Inn	باپ	باپ
Bleating	باراندن	باراندن
Tempest	باهۆز	بارهش
Falcon, sparrow hawk	باز	باز

English	بادینی	سۆرائی
Jump	باز	باز
Skilled, talent	شه ههزرا	باز
Bargain, market	بازار	بازار
Black market	سپکارهش	بازاری پرهش
Merchant, businessman, tradesman	بازرگان	بازرگان
Commerce, trading	بازرگانی	بازرگانی
Check point	بازگهه	بازگه
Bracelet	بازن / بازتک	بازن
Circle	بازن	بازنه
Vicious circle	بازنی قالا	بازنه ی بۆش
Arm, wrist	بازۆ، زه ند	بازوو
Town, market	بازێر / سێک	بازێر
Arm, forearm	باسک	باسک
Good, well	باش	باش
Goodness, healthiness	باش	باش
South	باشور	باشوور
Bleating	باعاندن	باعاندن
Bunch	قه فته ک	باق
Brightening	ته پساندن	باق و بریق
Bleating	باقاندن	باقه باق
North	باکور	باکوور
Rod-roller	باگوردان	باگردین (باگوردان)
Wing, arm	باسک / بار	بال
Wart	بالور / به لالوک	بالوکه
Volleyball	قۆلی پۆل / ته پکاره نده	باله

English	بیادینی	سۆزانی
Puberty, sexual maturity, wet dream	بالقبون	بانه عبوون
Farting	تر	بانی بهریوون
Pillow, cushion	بالیف / بالیف / بالیفک	بالیف
Wing	چهنگ	بان
Arm	باسک	با
Height	بهژن	بالا (بهژن و بالا)
High	بلند اخاندن	بالا (بلند) خویندن
Jubbah	بالاپوش	بالاپوش
Powerful	بهیز / خورت	بالا دهست
Sacrifice	کوری / قوربان	بالا گهردان
Bird fowl	بالنده	بالدار / بالنده
Building, upperstorey	ناقاهی	باله خانه
Ambassador	بالیوز	بالیوز
Embassy	بالیوخانه	بالیوزخانه
Plateau, rooftop, surface	بان	بان
Bank	بهنق	بانق
Call	بانگ	بانگ
Prayer call	بانگ	بانگدان
Caller, muezzin	بانگیژ	بانگدمر
Wailing, weeping	لۆرین / ناخین	بانگ ههڵدان
Midspring season.	بانهمهر	بانهمهر
April		
Roof, upper	بانی	بانو
Father	باب / باف	باو
Fashion, custom, habit	ئادهت / تیقال	باو

English	بادینی	سۆزانی
Look, (look like red), reddish	قهبی	باو (سورباو)
Parents	باب و داک	باوان
Father	باب	باوک
Fatherhood	باقتی / بابی / باقی	باوکیتی
Faith, belief	باوهر	باوهر
Trustee	باوهرپیکر	باوهرپیکراو
Believer	خودان باوهر	باوهردار
Believing, to believe	باوهر کرن	باوهر کردن
Faith, trust	باوهری	باوهری
Father's wife - step mother	ژنباب	باوهر ژن
Embrace	ئامبیز / همبیز	باوهرش
Fanning, fan	بازهن	باوهرشین
Yawn	باویشک، باوشک	باویشک
Almond	بههیف / باهیف	باوی
Bitter almond	ئازک	باوی تال
Eggplant	باينجانکارهش / باجان	باينجان
Merit, value	بوها / بهها / گرتگی	بايهخ
Valuable, worthy, priceless	په بهها / بهر که تی / شایسته	بايه خدار
Idol	پوت / بت	بت
Paganist, heathenist	پوتپهرست	بتپهرست
Temple, idol house	پهرستگه	بتخانه
Small	بچیک	بچووک
Brother	برا	برا
Foster brother	برای شیري	برای شیري
Friend	ههقال	برادهر

English	بادینی	سۆزانی
Friendship	هه قاییتی	براده ریتی
Nephew, niece	برازا	برازا
Brother's wife	زنبرا	براژن
Friendly	براینی	برایانه
Fraternity, brotherhood, brotherliness	برایی	برایه تی
Transmit, seize, confiscate	برن / داگیر کرن	بردن
Winning, to win, overcome	برن	برده نه وه
Grilling, broil	برازگه / براژتن	برژان
Eyelash	مژگان / برژانک / مژیلانک	برژانک
Grill	بژارتی	بژاو
Hungry	برسی	برسی
Hunger, starving	برچینی / برسیتی	برسیتی
Rice	گرار	برنج
Eyebrow	برۆ	برۆ
Thunder	گورژین / گورمین	بروسک / بروسکه
Pain	ئیش	بروسک
Telegraph	بروسک	بروسک / بروسکه
Progress	پیشغه چون	بره و
Winner, victor, triumphant	سه رکه تی	بره وه
Wish, desire	خوزی	بریا
Glitter	چریسکه / ته یسین / شه و قدان	بریسکه / بریقه
Wound, injury	برین	برین

English	بادینی	سۆرائی
Nurse	پهرستار	برین پیچ
Wounded	بریندار	بریندار
Piece, some, sum	پهچهك	پر
Vertebral column	كاریتی پشتی	برپراگه
Lineage	پشت / ستونكا پشتی	برپره (پشت)
Paragraph	برگه / بهند	برگه
Faith, belief	باوهر	بروا
Trusting	باوهر پیکرن	بروا پیکرن
Justification	هه نهجهت	برو بیانور
Decision, resolution	بریار	بریار
Declaration	راگه هاندن / نه شگراکرن	بریار نامه
To cut	برین	برین
Severance, break off, rupture	برین	برین / په یوه ندی
Lost, missing, absent	به رزه	بزر
Nail	بزمار	بزمار
Goat	بزن	بزن
Active, restless	چه له تگه	بزوک / بزئو
Vowel	بزوین	بزوین
Smile	گر نژین	بزه
Compensation, indemnity	خستنه جی / شوندان	بزاردن
Living	ژیان	بزئوی
Longlive	بژی	بژی
Span	بوست	بست
Dwarf	بهژن بوست	بسته یالا
Chaos	تهقل ههقی / بی سه رو بهری	بشینوی

	بف / نه كه	بف
Client, buyer	كاریار	بكر
Fatal	كوژ / مرنی	بكوژ
Killer, slaughter	كوژهك / كوژ	بكوژ
Subject	بكه	بكه
Doer	كرار / بكه	بكه
Agent	پیشكار	بكه
Take	بگره	بگره
Block	بلوك	بلوك (خشت)
Bloc, camp	گرو / بهر	بلوك (به ره ی سیاسی)
Nightingale	بلبل	بلبل
Crystal	بهلور	بلوور
Flute, pipe	بلبل / بلویل	بلویر
Ticket	پلیت	پلیت
Genius	بلیمهت / ژیر	بلیمهت
Spreadout, widespread	بلاو	بلاو
Scattered	بلاو	بلاو (پهرش و بلاو)
Publishing	به لاکرن	بلاوکردنه وه
Distributing	دابەشكەن / لیكفه كرن	بلاوکردنه وه
Announcement	راگه هانندن	بلاوکردنه وه
Dispersion, tear	به لاکرن	بلاوه پی کردن (ناپوره)
Bubble, blister	به قلیشك	بلق
Mumbling, murmuring	پلته پلته	بلمه بلم

English	بادینی	سۆرانی
High, dizzy	بلند	بَلَنْد
Say	بێژە	بَلِی
Blaze, flame	گورە / گوری	بَلِیسە
Bottom	بن	بَن
Under, beneath	بن / ژێر	بَن
Foot of a hill or mountain, foothill	بەنار / دامین	بَنار
base, ground, foundation	بناغە	بَناغە
Armpit	پاخل / بن کەفتن	بَن باخەل
Ceiling	بان	بَنمیچ
Family, dynasty	مالبات / بنەمال	بَنەمالە
Reservoir, dam, source	بەند	بَنەوان
Violet colour	بەنەقشی	بَنەوشەیی
Gum	بینیشت	بَنیشت
For, to	بو	بُو
In order to, so as to, to	ژ بەر کو	بُو ئەوەی
Why?	ژ بەر چی / بوچی	بُوچی
Grey	بۆز	بُوژ
Bombardment	بوردمان	بُوژدومان
Storm, tempest	تیغان / بالوڤە	بُوژان
Moaning, yelling	بورین / قیژین	بُوژان / بُوژاندن
Tube, pipe, canal	بوری	بُوژی
Gray	بوز	بُوژ
Hideout, ambush	بوسە / مەلاس	بُوسە
Empty, vacant	قالا	بُوش

English	بادینی	سۆزانی
Blank, gap, hollow	قاله‌هی / قالاتی	بۆشایی
Space	قالایا له‌سمانی	بۆشایی ئاسمان
Frog	بهق	بۆق
Grumble	بول بولکردن	بۆله‌بۆلکردن
Bomb	بۆمبا	بۆمبا
Bombardment	بۆمباران	بۆمباران
Perfume, smell	بێن، بێهن	بۆن
Factor, cause, occasion	بویه‌ر / هه‌لکه‌فت	بۆنه
Polish	بویاغ / ره‌نگ	بۆیاخ
Shoeshineboy	بویاغچی	بۆیاخچی
Paint	بویاغ / ره‌نگ	بۆیه
Painter	بویاغچی	بۆیه‌چی
Necktie, tie	قره‌وات	بۆینباخ
Field, aspect	بوار / بیاف	بوار
False, accusation	بوختان / بوهتان	بوختان
Bundle	بوخچه / بوخچه / بوخچک	بوخچه
Earthquake	بیقه‌له‌رز	بومه‌له‌رز
Seismology	بیقه‌له‌رز ناسی	بومه‌له‌رز ناسی
Leaveout, skip	هیلان / پیته‌پی‌نهدان	بوواردن
Budget	بودجه	بووچه / بودجه
Faint	گێزبوون	بوورانه‌وه
Reviving, invigorating	قه‌ژین	بوورانه‌وه
Bride	بیك	بووك
Doll, toy	لیزۆك / له‌یزۆك / له‌یستون	بووكه شوشه
Bridal	بووكاتی	بووكینی

English	بادینی	سۆزانی
Nuptial night	شه قایبکینی / زاقاهیتی	شهوی بووکیینی
Earthquake	ههژان / عهرد لئین	بوومه له رزه
Existence	هه بوون / بوون	بوون
Ontology	بوونناسی	بوونناسی
Poet	هوزانقان	بوویژ
According to, due to	ل دیف	به پیی
Empty	خالی / قالا	به تال
Blanket	به تهنی	به تانی
Puppy	کونده	به چکه
Luck, fortune, fate	بهخت / شانسی	بهخت
Fortune-teller, diviner, soothsayer	فال فه کر / خه فزان	بهختگره وه
Lucky	بیهخت	بهختدار
Unlucky	خولی بسه ر / بی بهخت	بهخت رهش
Donation	دان / به خشان	به خشش
Generous, merciful	به خشنده	به خشنده
Gift, grant, tip	به خشیش	به خشیش
Upbring, raise	خودانکرن	به ختیوکردن
Bad	به د / خراب	به د
Unfortunate, unlucky, miserable	به د بهخت	به د بهخت
Pessimist	به د بین	به د بین
Evildoer	به د کار	به د کار
Fruit, outcome, product	به ر	به ر
Prior	به ری	به ری

Pubic hair	روڤڤى بن زڤى / رىڤى	بەرا / مووى بن زڤ
Gift, favour, allowance	ديارى	بەرات
Pig, swine	بەراز	بەراز
Opposite, versus	هەمبەر / بەرا بەرا / بەران بەر	بەرا مەبەر
Ram	بەران	بەران
Comparative	بەره ههڤدا	بەراورد کردن
Barber, hairdresser	بەربەر	بەربەر
Bribe	بەرتیل	بەرتیل
Obstacle	ئاستەنگ	بەریهست
Responsible	بەربەر سیار / بەربەرس	بەربەر سیار
Responsibility	بەربەرسى	بەربەر سیاری
Lamb	بەرخ	بەرخ
Abortion	بەرتاقیتن	بەرخستن
Stone	بەرد / بەر	بەرد
Petrology	بەرناسى	بەردناسى
Millstone	بەراش / بەرتاش	بەرداش
To release, discharge, set	بەردان	بەردان
High	بەلند	بەرز
Interest	بەرزەوه وەندى	بەرزەوه وەندى
Apron	بەركۆش / بەر مالتک	بەركۆش
Cover, volume	بەرگ	بەرگ
Tailor	د روتکەر	بەرگدروو
Defence, defense	بەرەڤان	بەرگرى

English	بادینی	سۆزانی
Rug, mat	شه‌ملک	به‌رمان / دوگرد
Remnant, residue	به‌رمای، به‌رمایه	به‌رماوه
Barrel	به‌رمیل	به‌رمیل
Collar	به‌رستو / به‌رسینگ	به‌رۆک
Date	به‌روار	به‌روار
Apron	به‌ردلک، به‌رکوش	به‌روانکه
Outcome, result, product	به‌رهه‌م	به‌ریووم
Obstacle	ئاسته‌نگ	به‌ره‌ئست
Resistance	به‌رخوه‌دان / ده‌باغ / به‌رگری	به‌ره‌ئستی
Production, outcome	به‌رهه‌م	به‌رهه‌م
Generation	نه‌قه / نفش / پشت	به‌ره
Front	به‌ره	به‌ره
Battlefield, battleground	به‌ره	به‌ره‌ی جه‌نگ
Gradually, step by step	به‌ره‌به‌ره	به‌ره‌به‌ره
Dawn	به‌ره‌به‌یان / به‌ره‌بانگ / تاربیبار	به‌ره‌به‌یان
Licentiousness, profligacy, pornography	به‌ره‌ه‌لا	به‌ره‌ئلا
Free	ئازاد / سه‌ره‌به‌ست	به‌ره‌ئلا
Into, about, toward	به‌ره‌ف	به‌ره‌و
Palm	هه‌قیس / که‌فاده‌ست	به‌ری ده‌س
Infact, actually	به‌راستی	به‌راستی
Oak	به‌ری	به‌رو

English	بادینی	سۆزانی
Administration	کارگیری	به‌ریوه‌بردن
Director, manager	ریقه‌به‌ر / به‌رگه‌ر	به‌ریوه‌به‌ر
Directorate	ریقه‌به‌ریا	به‌ریوه‌به‌ریتی
Fat, tallow, suet	به‌ز	به‌ز
Party, amusement	به‌زم	به‌زم
Sin, guilt	گونه‌ه	به‌زه
Sinner, guilty	گونه‌ه‌کار	به‌زه‌کار
Mercy, pity	دلوقانی / میه‌ره‌بانی	به‌زه‌یی
Defeat	شکه‌سه‌ت / ره‌قین	به‌زین
Dryland	هه‌شکاتی	به‌ژ
Height and appearance	قه‌د و قامه‌ت	به‌ژن و بالآ
Height, physique, stature	به‌ژن	به‌ژن
Waist	به‌ژن	به‌ژن
Enough	به‌س	به‌س
Aged, advanced in years	دان عومر	به‌سه‌الآچوون
Connection, joining, tieup	گرێدان	به‌سه‌تسه‌وه
Dam	به‌سه‌ت	به‌سه‌ت
Icecap	کولاقکی جه‌مه‌دی	به‌سه‌ته‌له‌ک
Happening, event	سه‌ره‌اتی	به‌سه‌ره‌ات
Share, portion, allotment	پشک	به‌ش
Department	پشک	به‌ش
Heir	میراتگر / پاشما‌نگر	به‌شه‌ر
Division, partition	به‌ش به‌شکر	به‌ش به‌شکردن

Deprived	بی بهش / بی بهشکری	بهشخوراو
Participant	پیشکدار	یهتندار
Collaborator	پیشکدار بون	بهشدار بوون
Participation		
Contribution		
Snow	بهقر / بهرف	بهفر
Snow water	شلوڤه / لولاف	بهقراو
Snow shovel, snow plough	بهرف مه پیل	بهقرمال
Greengrocer	بهقال	بهقال
Generally	بگشتی	بهگشتی
To generalize	بگشتی کرن	بهگشتی کردن
Free	بهلاش	بهلاشی
Boat	بهلام	بهلام
Calamity	بهلا	بهلا
But	بهلام	بهلام
Phlegm, mucus	بهلقهه / چلم / چلموک	بهلقهه / بهلقهه
Also	بهلکی	بهلکو
Evidence	بهلگهه	بهلگه
Document	دهستاقیز / باومرنامه	بهلگه نامه
Piebald	بهلهک	بهلهک
Yes	بهلی	بهلی
Vow, promise	سوز	بهلین
Contractor	گریدار / بهلیندهر	بهلیندهر
Recently	بهردهمهک کورت	بهمزوانه
Recently	قی دوماهی یی	بهمدوایانه
Rope, thread, lace	وهریس	بهن

Article	به‌ند	به‌ند
Slavery	به‌نیتی / به‌نده‌تی / کوله‌تی	به‌ندایه‌تی / کۆیلایه‌تی
Dam	به‌ست / سکر / ئاف به‌ند	به‌نداو
Slave	به‌نی	به‌نده
Port, harbour	به‌ندهر / له‌نگه‌رگه‌ه	به‌ندهر
Prisoner	گر‌تی	به‌ندی
Jail, prison	گر‌تیکه / گر‌تیخانه / چه‌بس	به‌ندیخانه
Jailer, jailor	زیندانقان	به‌ندیوان
Petrol	په‌نزین	به‌نزین
Petrol station	په‌نزیکانه	به‌نزیکانه
Hashish, hemp	به‌نگ	به‌نگ
Value	به‌ها / بوها	به‌ها
Spring	بهار	بهار
Spices	بهارات	بهارات
Pretense, pretext	هینجه‌ت / به‌هانه	به‌هانه
Gift, talent	هونه‌ر	به‌هره
Talented	هونه‌رقان / هونه‌رمه‌ند	به‌هره‌مه‌ند
Paradise	به‌هشت	به‌هه‌شت
Untilled land, barren land, heath	به‌یار	به‌یار
Morning	سپیده	به‌یان
Veterinary surgeon	پزیشکی به‌یتاری	به‌یتال / پزیشکی ناژه‌لی
Splint	چه‌بار	به‌یتار

English	بادینی	سۆزانی
Orthopedics, bonesetting	جه باری	به یتهاری
With out	بی	بی
Ignorant, unaware	بی ناگهه	بی ناگا
Infidel, faithless, pagan (ist)	بی دین / بی ئول	بی ئایین
With out	بی	بی نهوهی
Unemployed	بی شول	بی نیش
Fickle, opportunist, chameleon	مروقی ده مدهمی / که ره سه	بی بار
Too deep	که له ک کویر / که له ک کور	بی بن
Bottomless	بی بن	بی بن
Groundless	بی بنیات / بی بنه جه	بی بنج
Innocent	بی گونهه / روسپی / داو پاک	بی تاوان
Wireless	بی ئیل	بی تهل
Baby, infant, young of	تیشک	بی چوو
Aversion	دل ژیمای / بیژ	بیژ / قینز
Sieve	ئیله ک / هیله ک	بیژنگ
Finance support	بیمن / هاریکاری	بی شه
Cradle	لاندک	بی شکه
Corvee	بیگار / زهود	بیگار
Foreigner	بیگان / بیگانه / بیانی	بیگانه
Spade	مه ریل	بیژ
Brainless, stupid	بی مه زی	بی می شک
Menstruation	خوین دیتن / بی نفیزی	بی نو فیزی
Unique, incomparable	بی هه میا / بی هه قزی	بی هاوتنا

Widower	بیژن / میڤه‌بی	بیژه‌پیاو
Widow	بیژن	بیژه‌ژن
Desert	به‌یابان	بیابان
Excuse, pretext	هه‌نجعت / به‌هانه	بیانور
Look, face	روی	بیچم
Twenty	بیست	بیست
Hearing, listening	بیستن	بیستن
Pupil	ره‌شکا چاقان	بیلبیله
Pepper	بیبه‌ر	بیبه‌ر
Thought	هزر	بیر
To think	هزر کرن	بیرکردنه‌وه
Well	بیر	بیر
Theory	بیردوز	بیردۆز
Thinking	هزر کرن	بیرکردنه‌وه
Thought, idea	هزره‌ک	بیرۆکه
Insurance	دایینکرن	بیم
Fear, scare	ترس / ته‌رس	بیم
Architectonics	ئاقاهیزانی	بیناسازی
Sight, optical	دیتن	بینایی
Optics	دیتنزان / بینینزان	بینایناسی
To see	دیتن	بینین
To meet	دیتن	بینین

English	بادینی	سۆزانی
P The third letter of the kurdish alphabet	پ	پ
Foot	پی	پا
Ship	پاپور	پاپۆد
Battery	پاتری	پاتری
Pickaxe	مهر بیل	پاچ
Reward, prize	خهلات	پاداش
King, monarch	پاشا	پادشا
Last year	پار	پار
Wet, moist	تەم	پاراو
Party	پارتی	پارتی / حیزب
Piece, shell	پارچه	پارچه
Smash	پارچه پارچه کرن	پارچه پارچه کردن
Flock, herd	کەر	پارچه مەرکەر
Balance, scale	پارسهنگ / ههڤسهنگ	پارسهنگ
Last meal, before dawn	پاشیف	پارشینو
Morsel, bite, mouthful	پاری	پاروو
Money	پاره / دراف	پاره
Spending money in vain	دهستهردان	پاره به فیرودان
Mintage, strike a coin	سکه	پاره لیدان
Embezzlement, pilferage defalcation, stealing,	پاره برن	پاره لیدان
Diet	پاریز	پاریز
Governorate	پاریزگاھ	پاریزگا

English	بادینی	سۆزانی
Governor, mayor	پاریزگەر	پاریزگار
Lawyer	پاریزەر	پاریزەر
Beseach	لاف لاف	پارانهوه
Heel	پهجنی	پاژنه
Pass, guard	زیره قانی	پاس
Guard	زیره قان	پاسهوان
Anarchy	پاشقه چوون	پاشاگهردانی
Later	پاشی	پاشان
Kingship, monarchy	پاشایهتی	پاشایهتی
Delay, defer	گیرو کون	پاش خستن
Suffix	پاشگر	پاشگر
Repent, regret	پهشیمانی	پاشگه زیوونهوه
Remainder	پاشمایک / بهرمایک	پاشماوه / بهرماوه
Autopsy	غه ییبت	پاشمله
Afternoon	پشتی نیفرۆ	پاشنیوه پۆ
Waste product, leftovers	پاشمای	پاشه پۆک
Future	پاشه روژ	پاشه روژ
Saving, deposit	لیکدان	پاشه کهوت
Back	پشت	پاشه وه
Sweets	به قلاوه	پا قلاوه
Bean	باقکک	پاقله
Clean	پاقر	پاک
Exculpatory plea, excuse	گهردن نازاکون	پاکانه
Tax	خویک	پارکانه
Purification	پاقر بوون	پاکبوونهوه

English	بادینی	سۆرانی
Chastity, continence, purity	کچینی	پاکیزهیی
Beside	لنگه / رهخ	پال
Filter, refinery	پارزین	پالوتن
Overcoat	ساکۆ	پالتۆ
Rest, laying	پالدان	پالدانهوه
Pushing	پال لیدان / پالدان	پالنان
Pressure, force, effect, impact	پهستان	پاله پهستۆ
Hero, heroine	قارهمان	پالهوان
Championship	پالهوانی	پالهوانبازی
Refinery	مفسک	پالنیو
Tea refinery, colonder	ههفینک	چاپالنیو / پارزونگ
An extensive area	پاناف	پانتایی
Trousers	پهنتهرون	پانتۆل
Ink pen	پندان / پاندان	پاندان
Fifteen	پازده	پانزه / پازده
Fifteenth	پازدهمین / پینپازدی	پانزهمین / پازدهمین
Flatten, flattering	مزدانی	پانکردنهوه
Crushing, running over	پانکرن	پانکردنهوه
Fan	پانکه	پانکه
Grazing ground	پاوان	پاوان
Capital	پایتهخت	پایتهخت
Rank, post	پایه	پایه
Autumn, fall	پاییز	پاییز
More	زیتر / پتر	پتر

Solid	موکوم	پنهو
Breaking off, snap	قه تیان	پچپان
Orange	پرتقال	پرتقال
Hair, thread, lock	پرچ	پرچ
Snoring	فرفر	پرخه پرخ
Bridge	پر	پرد
Question, cause, issue	پرس	پرس
Consulting	پسیار کرن	پرس پیکردن
Condolence	بههی	پرسه / تازیه
Question	پسیار	پرسیار
Split up	به لاقه	پرش و بلاو
Spark, spray	چریسک	پریشک
Full	تزی / پر	پر
Armed	چه کدار	پرچهک
Filling	تزی کرن / پر کرن	پرکردن
Filling, inlay	تزی کرن	پرکردنه وه (دوان)
Project	پرۆزه	پرۆزه
Porpaganda	پروپاگنده	پرۆپاگنده
Naughty, silly	پویچ	پروپویچ
Doctor, physician	پزیشک	پزیشک
Sneezing	بهژین	پژمین
Expert	پسپۆر	پسپۆر
Lisping	پس پس	پسه پس
Back	پشت	پشت
Immunity	حه سانه وه	پشتبهسته

English	بادینی	سۆزانی
Diplomatic immunity	حهسانا دبلوماسی	پشتبهستهی دبلوماسی
Waistband, belt	شویتک	پشتوین / پردین
Backstroke swimming	سه‌رپشت / پشتی	پشته‌مه
Strap	پشتین / پستان	پشتینه
Dung of sheep	پشکل	پشکل
Department	پشک	پشک
Portion	پشک / بهش	پشک
Ember	گوری	پشکو
Inspection	پشکین / لینیترین	پشکین
Investigation	پشکین / لینیترین	پشکین
Check point	لی نیریت	پشکین
Rest, breath	بین	پشو
Vacation, holiday	بهین فه‌دان	پشو
Chaos, restlessness	ناره‌ه‌تی	پشیوی
Cat	پشیک	پشیله
Puff, blow	پف	پف
Blowing (to ignite)	پفدان	پفدان
Urging, inciting	هاندان	پفدان
Blow, puff	پفکر	پف لیکردن / ناگر
Finger	تل / تیل	پل
Allusion	هه‌فروش	پلار
Ladder, stair	پایسک / ده‌ره‌جک	پلیکانه
Maternal, paternal aunt	خاله‌ت و مه‌ت	پلک
Boiled rice	کرار	پلارو

English	بادینی	سۆزانی
Tiger	پلنگ	پلنگ
Point, dot	خال	پنت
Crest, comb	گوپیتک	پۆپکه
Summit, top, peak	لوتکه / گوپیتک	پۆپه
Boot	پوتین	پۆتین
Powder	پودره	پۆدره
Excuse, pardon, forgiveness	لیبورین / پوزش	پۆزشت / پۆزش
Post mail	پوست	پۆسته
Post office	دایهرا پوستی	پۆسته خانه
Dress, garment	چلک	پۆشاک
Class, flock	پۆل	پۆل
Ember	پهنگر	پۆل / ناگر
Police	پولیس	پۆلیس
Police station	دایهرا پولیس	پۆلیس خانه
Steel	پیلا	پۆلا
Neat	کوک	پوخت
Synopsis, abstract	کورته	پوخته
Maternal & paternal aunt	خالهت و مهت	پوو
Cousin, aunts daughter & son	کچ مهت، کچ خالهت، کورمهت، کورخالهت	پووژا
Calf	باق	پووژ
Dry grass, hay	پیش	پووش
Gum	چرمسی	پووک
Emaciated, dry up	ژناف چوون	پووکانهوه
Stamp	پوول	پوول

English	بادینی	سۆزانی
Money	پاره	پوول
Owl	په پوک / کونده	په پوو / کونده به بو
Hoopoe	په پیک	په پوو سلیمانی
Butterfly	بهلاتینک	په پوله
Rope, string	وه ریس	په ت
Flu, influenza	په ژی	په تا
Potato	بقات	په تاته
Blanket	به ته نی	په توو
Pure, plain	په تی	په تی
Veil	عه با	په چه
Broadcasting, publishing, printing	په خش	په خش
Prose	په خشان	په خشان
Rib	په راسی	په راسوو
Footnote	ده هه مه	په راوین
Book	په رتوک	په رتوک
Forelock (hair)	په رچه م	په رچه م
Flag, banner	په رچه م / ئالا	په رچه م
Glass	په رداغ / گلاس	په رداغ
Curtain	په رده	په رده
Fence, hedge	په رژین / چله	په رژین
Worshiping	په رستن	په رستن
Temple	په رستگه	په رستگا
Epilepsy	ته ب	په رکه م
Enthusiasit	په روئش	په روئش
Fan, moth	پاتک	په روانه

English	بادینی	سۆزانی
Lord, god	پهروهردگار	پهروهردگار
Development, progress	پیشکەفتن	په ره سه نندن
Fairy, virgin of paradise	په‌ری	په‌ری
Leat, sheet, page	په‌ر	په‌ر
Copybook	تۆنوووس	په‌راو
Rag, napkin	په‌رۆ	په‌رۆ
Sad	ب خەم	په‌ست
Unripegrape	بیسیره	په‌سیره
Towel	خاوی	په‌شته‌مال
Muddled, confused	شه‌پرزە	په‌شینو
Repentant, regretful	په‌شیمان	په‌شیمان
Handicapped	په‌ککه‌فتی	په‌ککه‌وتو
Attack, assault	هیرش	په‌لامار
Leaf, sheet	په‌لک	په‌لک
Rainbow	که‌سک و سۆز	په‌لکه‌زێرینه
Bird	بالنده	په‌له‌وهر
Spot, stain	خال	په‌له
Cotton	په‌مب	په‌موو
Hidden corner, shelter	په‌ناگه‌ه	په‌نا
Refuge	په‌نا به‌ر	په‌نا به‌ر
Drug, smugle	ده‌رمان / به‌نج	په‌نج
Fifty	پینجی	په‌نجا
Finger	تل	په‌نجه

Thump	تلابه رانى	په نجهى نه سپى كوزه / گه وره
Indexfinger	تلا شه هادى	برای توتە / په نجهى شایه تمان
Window	په نجه ر	په نجه ره
Gloves	ده ستگورك	په نجه وانە
Puncture	په نچه ر	په نچه ر
Proverb	په ند	په ند
Lake	گۆم	په نگار
Cheese	په نیر	په نیر
Message	په یام	په یام
Messenger	په یامبەر	په یامبەر
Reporter, correspondent	په یامنیر	په یامنیر
Ladder	پایسک	په یزه
Statue	په یکه ر	په یکه ر
Sculptor	په یکه رساز	په یکه رتاشى
Vow, promise	په یمان / سوز	په یمان
Connection, relation ship, league	په یوه ندى	په یوه ندى
Manure	سه ماد	په یین
Foot	پى	پى
Puttee, bend, turn	پنج	پنج
Complicated	پنچاوپنج	پنچاوپنج
Bandage	پاته / لفاف	پنچەك
Opposite, inverse, contrary	دژ	پنچەوانە

English	بادینی	سۆزانی
Barefoot	پی خاس	پی خاوس / پی خواس
Gown	رۆب	پێخهف
Year before last	پێرار	پێرار
The day before yesterday	پێر	پێری
The night before last	شهفادی	پێری شهو
Contents	پێرست / نافه روک	پێرست
Platform	په پرهو	پێپرهو
Skin	پيست	پيست
Dead animal's skin	کهقل	پيسته
Before, in front of	پيش / بهری	پيش
Water closet	دهستاف	پيشاو
Prediction, prophecy	بهرييني / پيشينيكرن	پيشيني
Dedication	پيشكيشكرن	پيشكهشكرن
Progressive	پيشكهفتی	پيشكهوتو
Prefix	پيشگر	پيشگر
Suggestion	پيشنيار	پيشنيان
Reception	پيشهوازی	پيشوازی
Former, ex	پيشی	پيشوو
Gnat	پيشی	پيشوله
Preface	پيشهکی	پيشهکی
Leader	رێهر	پيشهوا
Prophet	پيغه مبهر	پيغه مبهر
Laughing	که نین	پی که نین
Together	پیکهه	پیکهوه
Shoe	پيلاف	پيلاو

English	بادینی	سۆزانی
Cobbler, shoe mender	پنجدووژ	پینلادو درو
Eyelid	میژیلانگ	پینلوو
Definition	پیناسه	پینناسه
Mediator	دهسک	پیناو
Sake	ژبه	پیناو
Five	پینج	پینج
Thursday	پینج شه مبه	پینج شه مبه
Pentagon	پینج رهخ / پینج کولنج	پینج لا
Pen	پینووس	پینووس
Measure	پیان / پیفان	پیان
Necessity	پینویستی	پینویستی
Poetic license	پینویستی هۆزانی	پینویستی شیعری
Review	دوباره کرن	پیاچوونهوه
Pedestrian	پیاده	پیاده
Onion	پیفاز	پیاژ
Walking	پیاسه	پیاسه
Cup	پیااله	پیااله
Piano	پیانو	پیانو
Pianonist	پیانوژهن	پیانوژهن
Man	زهلام / مێرک	پیاو
Manly	زهلامینی	پیاوانه
Saint, good man, pious	پیاوچاک	پیاوچاک
Play	شانوگهری	پیهس
Letter	پیت	پیت
Donation	هاریکاری	پیتاک

Old, aged	پیر	پیر
Sacred, holy	پیروز	پیروز
Congratulation	پیروزبایی	پیروزبایی
Old woman	پیرهژن	پیرهژن
Old man	پیره میڕ	پیره میڕ
Senility, senescence	پیری	پیری
Dirty	پیس	پیس
Feces, excrement	پیسائی / گو	پیسایی
Pollution	پیس بوون	پیس بوون
Show, fair, exhibition	پیشانگه	پیشانگا
Occupation, profession	شۆل	پیشه
Industry	پیشه سازی	پیشه سازی
Professional	پیشه گر / پیشه گهر	پیشه وهر
Plot, conspiracy	پیلان	پیلان
To plot, conspire, collude, intrigue	پیلان دکت	پیلان داده نی
Plotter, conspirator	پیلانگهر / پیشکار	پیلانگیر
Patch	پنی	پینه
Patching	پنیکرن / ره فین	پینه کردن
Mender, cobbler	پنیدوز	پینه چی

English	بادینی	سۆرائی
T the fourth letter of the kurdish alphabet	ت	ت
Fever	تا	تا
Until, till	حه تا	تا
One side of the scales	کته کا / ره خه کێ ته رازین	تا
Tableau	تابلو	تابلو
Bier	تابووت	تابووت
Column, battalion	به تالیون	تابور
Tapu	تاپو	تاپو
Registering property at tapu office	تاپو کرن	تاپو کردن
Long and thin stone	فه رشێ نغیزی	تات
Thin, weak	بیخیر / لاواز	تات / قوور
Wooden stone	فه رشێ مری شوشتنی	تاته شور
Crown	تاج / تانج	تاج
Shadow	سببه / سیتاف	تارمایی
Balcony, veranda	تهر مه	تارمه
Widely and wildly scattering	تارومار کرن	تارومار کردن
Dark	تاری	تاریک
Darkness	تاری	تاریکایی
Gloomy night, pitch dark	شهوزولمات / تاری	تاریک و نوتهک
New	نی	تازه
Innovation, renovation	نی کرن	تازه کردنه وه
Condolence, consolation, comfort	به هی / تازی	تازی

English	بادینی	سۆزانی
Hound, hunting dog	تازی	تازی
Metal bowl	ترار / تهست	تاس
Bump	چالک / تهسه	تاسه
Shaving, to shave	تراشین	تاشین
Plague	رهشاف / تاعون	تاعون
Prime, peak	گوپیتک / ههرهت	تاف
Water fall	سویلاف / سیلاف	تافکه
Shelf, wall	دیوار	تاق
Halfaday, period	دان	تاق / دان
Unique, singu	ئیکانه	تاقانه
Crew, group, set	تاقم	تاقم
Examination, test	تاقیکرن	تاقی کردنهوه
Laboratory	تاقیگهه	تاقیگه
Individual, single, odd	کتک	تاک
Unique	ئیکانه	تاکانه
Unil, till, unless, if not	حه تا / تا کو	تاکو
Bitter	تهحل	تال
Thread	کهل	تال
Loot, pillage	تالان / کهله پیره	تالان
Taste, flavour	تام	تام
Gazellehound, hunting dog	تازی	تانجی
Plot	تهقن	تان و پۆ
Crime, offense	تاوان	تاوان
Criminology	تاوانناسی	تاوانناسی
Criminal, culprit, guilty	تاوانبار	تاوانبار

English	بادینی	سۆزانی
Accusation	تاوانبار کردن	تاوانبار کردن
Peacock	تاووس	تاووس
Moment, heat	تاف / کاف	تاو
Special, particular	تایبەت	تایبەت
Tire	تایره	تایه
Clan	قهیبه	تایهفه
Border	تخویب	تخووب
Other	ئیدی	تر
Balance, scale	تهرازی	ترازوو / تهرازوو
Patter, footstep	پێژن	ترپه
Soft and heavy sound	تهپ تهپ / قوتان	ترپه ترپ
Fear	ترس	ترس
Frightened	ترسیای	ترساو
Timid, coward	ترسنوک	ترسنوک
Frightful, horrible	بترس	ترسینه
Sour, acid	ترش	ترش
Fermentation	خراب بوون	ترشان
Pickle	ترشی	ترشیات
Pump	په‌مپ	ترۆمپا
Automobile, car	ترۆمبیل	ترۆمبیل
Grape	تری	تری
Opium	تریاک	تریاک
Gleam	تیریژ / چرسین / ته‌یسین	تریسکه
Sheen, moonlight	کەشانی / تیریژا هه‌یفی / کوی هه‌یفی	تریفه
Fart	تر	تر

English	بادینی	سۆزانی
Farter	ترکهن	ترکهن
Spit	تف	تف
Provisions, supplies	تفاق	تفاق
Gun	تفهنگ	تفهنگ
Gunmen	تفهنگچی	تفهنگچی
Gunsmith	جفسی	تفهنگساز
Drop	دلوپ	تک
Request	داخاز	تکا
Please	تکایه	تکایه
Opium	ترباکه	تلیاک
Drop	دلوپ	تفوک
You	تو	تۆ
Repentance, regret	توبه	تۆبه
Repetant	توبه‌دار	تۆبه‌کار
Ball, cannon	ته‌په	تۆپ
Football	ته‌پایی	تۆپ تۆپین
Artillery man	توپچی	تۆپچی
Artillery barracks	توپخانه	تۆپخانه
Cudgel, club, bat, baton, stick, billy	توبز / داردۆق	تۆپز / تۆبز
Dead (for animals)	سه‌کتی	تۆپیو
Dark, deep (colour)	تاری	تۆخ
Withdraw and sulk	سل بین / ریزبوون	تۆران
Offended, sulky, touchy	ریز	تۆراو
Net	تور	تۆپ
Dust	توز	تۆز

English	بادینی	سۆرانى
Foggy, dusty	توز	تۆزاوی
Dandruff	کریش / نهمهس	تۆشکه
Tempest	توفان	تۆفان
Metal collar, neckband, Throat latch	سهنجیل / گوربینک	تۆق
Frightening, horrifying	تۆقه	تۆقه
Shake hand	چونه دهست	تۆقه
False - forged	فهلپ	تۆکل
Strong	متموم	تۆکمه
Revenge	تول	تۆله
Take revenge	نۆل قه کردن	تۆله سه نندن.
record, register, file	تۆمار	تۆمار
Registration	تۆمار کردن	تۆمار کردن
Sperm, seed	توڤ	تۆو
Ability, capacity	شیان	توانا
Allusion, insinuation	پلار / سهرنج / نیشان کردن	توانج
Competence	شیان	توانست
Metting, assimilation, dissolving	حهلیان	توانه وه
Seed, element	توڤ	توخم
Tight, thick, fierce, severe	گریڤدای	توند
Severe, cruel	دژوار	توند
Histology	تهقنزانى	تۆلکارزانى
To allocate, allot	لێکدای	تهرخان دهکا
Pimp / bawd	گهواد	تهرهس (گهواد)

English	بەدینى	سۆزانی
Tobacco	تېتن	تووتن
Tobacconist	تېتنچى	تووتنچى
Tobacco grower	تېتنچى	تووتنه دان
Parrot	ببەغا	تووتى
Raddish	تفر	توور
Level, plain, stone, bed	تەخت	تەخت
Spindle	تەش	تەشى
Wet, moist	تەر	تەپ
Corpse, dead body	تەرم	تەرم
Hail	گۆزبۆك	تەرزە
Stitch	تەقەل	تەقەل
Endeavour, try, effort	پېكۆل	تەقەل
Trap, snare, gin	تەلە	تەلە
Death trap	تەلەپەيا مەرنى	تەلەى مەرگ
Mouse trap	تەلەپەيا مەشك	تەلەى مەشك
Fog, mist	مژ	تەم
Tin	تەنەكە	تەنەكە
Tinsmith	تەنەكەچى	تەنەكەچى
Alone	بەتتە	تەنیا
Exclusivity, exclusiveness	هەر بەتتە	تەنیا و تەنیا
Loneliness	تەنیاى / يەكانى	تەنیاى
Beside, side	رەخ	تەنیشت
Infection, spread	بلاف بوون	تەنینه رە
Complete, finished, perfect	تەمام	تەواو

English	بادینی	سۆزانی
Achieving, carring out, death	تمام بوون	ته واو بوون
Ax	ته قُر / قهزمه	ته ور
Wave	پیله	ته وژم
Metal collar	سهنجول	ته وق
Weave, tissue, web	ته قن	ته ون
Lazy	بی خیرهت	ته وه زهل
Stable, barn	سته بل	ته ویله
Ready	به ره ههف / ناماده	ته یار
Notice, note, mark	تیبینی	تی بینی
Passing	تی پهر	تی پهر
Transitive	تی پهر	تی پهر / ریژمان
Cost	مه زاخت / تیچوی	تیچوون
Dark, pale	تیر	تیر
Satisfied	تیر	تیر
Satisfaction	تیر بوون	تیر بوون
Netric acid	تیزاب	تیزاب
Road food, Picnic food	زاد	تیشوو
Thinking, pre occupation	هزر کرن	تینفکرین
Total	تیکرا / نه نجام	تیکرا
Co-, together	تیکهل	تیکهل
Mixture	تیکهل	تیکه لاو
To shoot, to fire, to target	ستیرک گرتن	تینگرتن

English	بادینی	ئورانی
Involvement, implication, Entanglement, embroilment	توووش بوون	تیوه گلان
Cassation, bringing appeal for cassation	ته میز	تیهه لچونه وه (تمین)
Prostitute, whore, harlot	تریاتو / قه حبه	تیاترۆ
Brothel, night club	قه حبه خانه	تیاترۆ خانه
Theatre	شانو / تریاتو	تیاترۆ خانه
Light, ray	تیشک	تیشک
Team	تیپ	تیپ
Letter	تیپ	تیپ / پییت
Arrow	تیر	تیر
Arrow and bow	تیرو کفان	تیرو که وان
Clan, faction	ئیل	تیره
Sharp, keen	تیژ	تیژ
Edge, blade	دهف	تیغ
Treatment	چاره سه ری	تیمار
Hospital	نه خۆشخانه	تیمارخانه
Thirsty	تهنی	تینوو
Thirstiness	تهنیاتی	تینوو بوون
Thirsts, thirstize	تهنی کرن	تینو کردن
Division, squad, contingent	تیپ	تیپ / سه ربازی
Band, orchestra	تیپ	تیپ / موسیقا
Troupe, Team	شانۆ	تیپ

English	بەدینیی	سۆزانی
Ĉ The Fifth letter of the kurdish alphabet	ج	ج
Gum	ئاچكە / بێست	جاچكە / بەبێست
Woolen cover	بێزە	جاچم
Magic, charm, sorcery	جادوو	جادوو
Sorcerer	جادوگر	جادووریان / جادوگر
Street, pavement	جاده	جاده
Time, once	جار	جار
In the past	جاریك	چاران
Occasionally	جارجار	جارجار
Proclamation, announcement	راگەھاندن / بەیاننامە / دانراش	چار
Caller, town crier	بانگییژ	چارچی / چاردەر
Announcement, declaration	راگەھاندن / ئاگەھکردن	چاردان
Spy, espionage	جاسوس	جاسوس
Ass, mercenary, hired	جەش	جاش
Spider	نەقنپۆرک	جالچالۆکە
Bowl, glass	جام	جام
Swindler, horse trader, horse coach	جەمباز	جامباز
Brief case, bag	چەنتە	جاتقا
Dignity	جەھ	جاھ / جاخ
Young	جەحیل	جاھیل / جەھیل
Ammunition storehouse	جیبه خانە	جیبه خانە
Rat	جرد	جرج / جورج

English	پەدییس	سۆزانی
Twittering, twinkling	تەیسین / بروسین	جێیۆه
Purse, wallet	جزدان	جزدان
Liver	میلانک / جەگەر / جەرگ	جگەر / جەرگ
Cigarette	جگارە	جگەرە / جگارە
Smoking	جگارە کێشان	جگەرە کێشان
Clothes, dress	جلك	جل / جلك
Tailor	درووتەر / دریندەر	جل دروو
Washing machine	جیشو	جیشور
Twins	جێسک	جیمک
Joint	جومگە / گری	جمگە / جومگە
Crowd, movement	قەرەبالغ	جمە
Fairy, evil, spirit, genie	ئەجنە	جبنۆکە
Abuse	چارس / خەبەر	جبنیو / جویز
Barley	جۆه	جۆ
Major stream	ریبار	جۆبار
Sort, kind	جور	جۆر
Stream, brook	جوک	جۆگە
Weaver, knitter	تەشکەر	جۆلا
Swing, seesaw, cradle	جولان / لاندک	جۆلانی
Beautiful, pretty	جان / جوان	جوان
To beautify	دەسڵاندن	جوانکردن
Calf (1-2 years)	جانەگا	جوانەگا
Beauty	جانی / جوانی	جوانی
Aesthetics	جوانناسی	سۆزانی
Different	جدا	جوانا

English	بادینی	سۆزانی
Secessionism, disunionism, separatism	جوداخازی	جوداخوازی
Geography	جوغرافیا	جوگرافیا
Geopolitics	جوغرافیا سیاسی	جوگرافیای سیاسی
Jew	جہی	جوو / جووله که
Jewism	جہی	جووله کایه تی
Pair, couple	جووت	جووت
Intercourse, coitus, coition	چوونه دهف	جووت بوون
Cultivation	جووت کرن	جووت کردن
Peasant, farmer	جووتیار	جووتیار
Movement	لشین / بزاف	جوولانه ره
Chewing	جیتن	جوین
Algebra	جہبر	جہبر
Highwayman, pirate	دہریاگر	جہرہ
Screw	بزماری بادل	جہر
Jar, jug	جہرک	جہرہ
Fete, feast, eid	جہژن	جہژن / جیژن
Fete gift	عہیدانی	جہژنانه
Body	لەش	جہستە
Whip	جہلدە	جہلدە
Cattle, livestock	جہلەب	جہلەب
Owner of the cattle or livestock	جہلەبدار	جہلەبدار
Mass, crowded	جہماوەر	جہماوەر
Pole, pillar	دنگ / ستون / کاریتە	جہمسەر
War	چەنگ / شەر	جەنگ

English	بادینی	سۆزانی
Fighter	شهر کەر	جهنگاوهر
Jungle	دارستان / دهجل	جهنگه‌ل
Essence	جهوههر	جهوههر
Hell	جههنه‌م	جهه‌ه‌ن‌ه‌م
Young	جھیل	جه‌میل
Place	جه / شین / شوین	جی / جیگا
Foot print	چه پین	جی پین
Representative	نوینه‌ر / شان‌دیار	جیدار
Vice, deputy	جیگر	جیگر
Different, separate	جیاواز	جیاواز
Difference	جیاوازی	جیاوازی
Squeaking	چیر چیر	جیره چیر
Mercury	جیوه	جیوه
World	جیهان	جیهان

English	بادینی	سۆرانی
The 6 th letter of the kurdish alphabet	چ	چ
What	چ	چ
Tea	چا	چا / چای
Teapot	قوری / چادان	چادان / قۆری / چاپهست
Active	چهلهنگ	چاپوک
Recovery, feel better	چن بوون	چابوونهوه
Printing, print	چاپ	چاپ
Flattery	دووروی	چاپلوس
Teastrainer	سه فۆک	چا پالیو / پارزنگ
Printing office, press office	چاپخانه	چاپخانه
Printing	چاپکردن	چاپکردن
Typewriter, printer	چاپکەر	چاپکەر
Press	چاپمهنی	چاپمهنی
Time, century	چهرخ	چاخ
Casino, teahouse	چایخانه	چاخانه / چایخانه
Pavilion, tent	چادر / کۆن	چادر
Remedy, solution, treatment	چارهسههر / چاره	چارا / چاره / چارهسههر
Four	چار	چارا / چوار
Frame	چارچوؤف	چارچیوه / چوارچیوه
Fourteen	چارده	چارده / چوارده
Unlucky, unfortunate	بی بهخت	چاره رهش
Quarter	چارئیک	چارهک
Fate, destiny	چارنقیس / بهخت	چاره نووس

English	بادینی	سۆزانی
Saint, good man, good	خوش مروف	چاك
Favour	قهنجی	چاكه
Hole, ditch, cavity	چال / كویر	چال
Poem	هوزان	چامه
Eye	چاف	چاو
Meeting, interview	چاقپیکهفتن	چاوپیکهوتن
Generous	مهرد / داندەھ	چاوتیر / دانیار
Mean	قهلس	چاوچنۆک
Watchman, observor	چاقدیر	چاودیر
Cross-eyed	ویژ	چاوشاش / خیل
Blackmail, propaganda	گهف	چاووراو
Source, base	چاڤکە / ژیدەر	چاووگ
Waiting	چاقه‌ری	چاوه‌روانی
Spectacles	چاڤکە	چاویلکە / عەینەک
Lamp	چرا	چرا
Wrinkled, furrowed	چرمسی	چرچ
Bud	بشکوژ	چرۆ
Claw	په‌نجه‌روک / چنگ	چرنووک
Face	سه‌روچاڤ / بیچم	چروچاو / روخسار
Sting, burning, pan, ache	ئیش / دژوار	چز
Sting	زختک / شیشک	چزۆ
Sizzling sound	تف / بڤ بڤ	چزۆ
Forty	چل	چل
How	چهوا	چلۆن / چۆن / کو

English	بادینی	سۆزانی
Branch, plough	چهق	چل
Filth	قریز	چلك
Snot, nasal mucus	چلم / ئاف / كلميش	چلم
Knee	چوك	چۆك / ئەژنۆ
Empty, vacant, desert	چول	چۆل
Fourteen	چارده	چوارده / چارده
Wednesday	چارشەممە	چوارشەممە / چارشەم
Square	چارگۆشە	چوارگۆشە / چارگۆشە
Quatrain	چارین	چوارین
Knee	چووک	چووک
Alike, akin	وەک ئیک	چوون یەک
Left, leftwing	چەپ	چەپ
Bunch	قەفەتەک / کەفەک	چەپک / چەپکە
Clapping	دەست قوتان	چەپلە
Left-handed	چەپ / چەپ	چەپە
Filthy	پیس	چەپەل
Umbrella	شەمسە	چەتر / سەیوان
Pirate, viking, bandit	قەچاغچی / ریکر	چەتە / جەردە
Time	رۆژگار	چەرخ / رۆژگار
Lighter, wheel	چەغماق / مەکینە	چەرخ
Leather	چەرم	چەرم
White	سپی	چەرموو / سپی
Taste	تام	چەژ
Fixed	خوگر	چەسپیو
Species, sort	تەفلیت / جور	چەشن
Knife	کیرک	چەقو / چەقو

English	بادینی	سۆرائی
Weapon, gun	چهك	چهك
Cheque	چهك	چهك
Disarming	چهككرن	چهككردن
Hammer, maul, gavel	چهكوش	چهكوش
Shingle, coarse gravel	زهگر / خهه بهر / ههسههسان	چهگر / چهگل
To bend, to kneel	چهماندن	چهمانهوه
Concept	رامان / ههزرا گهشتی	چهمك
How many? How much?	چهند	چهن / چهند
Chin, mentum	ههرزتك	چهناگه
Talkative, prattler	پهریژ	چهنه باز
Shingle, coarse gravel	زهگر	چهو
Oily, fat, greasy	قهلهوی	چهور
Persecution, oppression	ته په سههركرن	چهوسانهوه
Oppressed, persecuted	ته په سهههه	چهوساوه
Food	زاد / تهیشت	چهیشت
Restaurant	خا رنگهه	چهیشتخانه
Kitchen	نان دی / لهینانگهه	چهیشتخانه / نان دین
Cow	چهیل	چهیر / چهیل / مانگا
Mountain	چهیا	چهیا
Story, tale	چهیروك	چهیروك
Tale-teller	چهیروك بیژ	چهیروك بیژ
Story writer	چهیروك نهقیس	چهیروك نهووس
Meadow	مهیرك	چهیمهه

English	بادینی	سۆرانى
Cement	چیمه نتۆ	چیمه نتۆ
Class	جین	چین
China	سین	چین
Turn, time	نۆبەت	چین
Surface	روی	چین

English	بادینی	سۆزانی
H The seventh letter of the kurdish alphabet	ح	ح
Utensils, equipments	حاجهت / پیدقی	حاجهت
Pilgrim, pilgrimage	حهجی	حاجی
Stork	له گله که	حاجی له ق له ق
Denying	حاشا کرن	حاشا کردن
Condition, stand	حال	حال / رهوش
Government	حکومهت	حکومهت
Coalition government	حکومهتا هه قبهش	حکومهتی هاوبهشی
Nationality government	حکومهتا ئیکهتیا نیشتمانی	حکومهتی یه کیتی نیشتمانی
Fedral g., federation	حکومهتا فیدرالی	حکومهتی فیدرالی
Plutocracy government	حکومهتا زهنگینا / دهوله مه ندا	حکومهتی دهوله مه ندان / خانه دان
Oligarchy government	حکومهتا ئولیگارکی	حکومهتی که مایه تی یه کان
Provisional government	حکومهتا ئینتقالی	حکومهتی ئینتقالی
Republican government	حکومهتا کۆماری	حکومهتی کۆماری
Theocracy government	حکومهتا ئاینی	حکومهتی دینی / ئاینی
Puppet government	حکومهتا کارتونی	حکومهتی کارتونی
Monocracy, autocracy, dictatorship	حکومهتا دکتاتوری	حکومهتی دکتاتۆری تاکی
Parliamentary government	حکومهتا بهرله مانی	حکومهتی پهرامانی

Technocracy government	حکومه‌تی ته‌کنۆقراتی	حکومه‌تا ته‌کنۆقراتی
Houri	حۆری	حۆری
Camel	حۆشتر	حۆشتر
Ostrich	ئۆستریچ / هیشترما	حۆشترمه‌ل
Whale	حییت / نه‌هه‌نگ	حوت / نه‌هه‌نگ
Art	هونه‌ر	حونه‌ر / هونه‌ر
Yalping, barking, yapping	کاستن / قه‌قین	حه‌په‌حه‌پ
Bewildered	شاش / گیز	حه‌په‌ساو
Limit, degree	سنور	حه‌د
Desire, appetite	حه‌ز	حه‌ز
Loving, liking	حه‌زێ کردن	حه‌زلیکردن
Surrounding wall	په‌رژین	حه‌سار / په‌رژین
Rest	بیهن قه‌دان	حه‌سانه‌وه
Longing, yearning	حه‌سره‌ت	حه‌سره‌ت
Night guard, night watch man	زیره‌قان	حه‌سحه‌س
Straw mat	حیسیل	حه‌سیر
God forbid!	حاشا	حه‌شا
Unthinkable		
Concealing, hiding	قه‌شارتن	حه‌شاردان
Doomsday	حه‌شر	حه‌شر
Seven	حه‌فت	حه‌فت / حه‌وت
Weekly	حه‌فتانه	حه‌فتانه / هه‌فتانه
Week	حه‌فتی	حه‌فته / هه‌فته
Seventeen	هه‌قده	حه‌قده / هه‌قده
sky, heaven	عاسمان	حه‌وا

English	بادینی	سۆزانی
Eve	حهوا	حهوا (دایکه ههوا)
Pool	حهوز / گهر	حهوز
Patience	هه دار	حهوسهله
Courtyard	حهوش	حهوش / حهوشه
Cane	خه یزه ران	خه یزه ران
Regrettable	حه یف / مخابن	حه یف
Catamite	حیز	حیز
Neigh (horse) , trick, cunning	حیله	حیله
Wile, cheating	حیله	حیله / فیل
Cheater	حیله کهر	حیله باز

English	بىادىنى	سۆرائى
X the eighth letter of the kurdish alphabet	خ	خ
Ravaged, waste	كاولكرى	خاپوور
Sake	خاتىر	خاتىر
Favour	قهنجى	خاتىرانە
Lady	خانم	خاتوو
Lady, dame	خانم / خاتوون	خاتوون
Cross, crucifix	خاچ	خاچ
Cross, worshipper	خاچ پەرىس	خاچپەرست
Crusade	خاچ پەرتىسى	خاچپەرستى
Red cross	خاچا سور	خاچى سوور
Earth	خەرد / خاك	خاك
Pedology	خاكناسى	خاكناسى
Shovel	مەربىل	خاكەناز
Mother's brother uncle	خال	خال / خالو
Point, dot, fullstop	خال	خال
Mole, beauty spot, nevus	نیشان	خال / جوانى
Punctuation	خالبەندى	خالبەندى
Mother's brother's children	كچ خال و كورخال	خالوژا
Mother's brother's wife, aunt	كچ / كور خال	خالوژن
Raw, callico	كال / خاف	خام
Pen, pencil	خامە / قەرىم	خامە
Khan	خان	خان
Caravansary	خانه	خان

English	بادینی	ژورانی
Lady	خانم	خانم
House	خانی	خانوو
Homestead, building, apartment	ئاڤاهی	خانوبه ره
Cell	خانه	خانه
Cytology	خانه ناسی	خانه ناسی
Retired	خانه نشین	خانه نشین
Retirement	خانه نشینی	خانه نشینی
Pension	موچا خانه نشینی	موچه ی خانه نشینی
Aristocrat family	مالبات	خانه واده
Raw, crude, sleepy, inactive	خاڤ	خاو
Towel	خاوی	خاوی
Imposed tax	خویک	خاوه
Owner	خودان	خاوهن
Concessionaire	خودان ئیمتياز	خاوهن ئیمتياز
Your excellency, highness	خودان شکو	خاوهن شکو
Ownership	مالخویی / خودانی / سه میان	خاوه ندرایتی
Clean	پاڤز	خاوین
Lasting, costing	ڤه دکیشیت	خایاندن
Tickling	تمار / دڤدقاتک	ختووکه
Bad	خراب	خراب
Spoilness, inoperative	خراب بوون	خراب بوون
Vice, evil	خراب	خرابه
Violation, misdoing	خرابی	خرابه کردن
Excitement, incitement	ئازراندن / ئازراندن	خروشان

English	بادینی	سۆزانی
Round, circle	خر / گروفر	خر
Gathering	كوم كرن / خرڤه كرن	خر
Corpuscle	لهشك / پرتك	خرۆكه
White blood corpuscle	پرتكا سپی	خرۆكه ی سپی
Red blood corpuscle	پرتكا سۆز	خرۆكه ی سوز
Soft and chubby	دیهم گروفر / قهلهو	خروخه پان
Rotund, stout	گروفر / خر	خروپر
Relatives, kins	خزم	خزم
Kinship	خزمايه تی	خزمايه تی
Service	خزمهت	خزمهت
Servant	خزمهتكار	خزمهتكار
Patter	پیژن	خشپه
Brick	لبن	خشت
Time table, schedule	خشته	خشته
Jewellery	زیروزیف	خشل
Reptile (animal)	خشوک	خشوک / خشهك
Slippery	خز / خلیسك / خلیسك	خلیسك
Slip	خلیسان	خلیسكان / خلیسكانی
Dye, tinge, tint, imbue, pigment	بویه / رهنگ	خم
Dying house, tint house	رهنگخانه	خمخانه
Dyer, tinger	رهنگریژ / ههشكهر / رهنگكار	خمگهر
Suffocation, drowning	خه نقین	خنكان
Suffocated, choked, drowned	خه ندقی	خنكاو

Self, psyche	خۆ	خۆبه دهسته وه دان
Surrender, give in	خو دانه دهست	خۆپاراستن
Preservation	خۆپاراستن	خۆپهرست
Selfish, self-loving	خۆپهرست	خۆپهرستی
Selfishness	خۆپهرستی	خۆپهسند
Self-conceited, vainglorious	خوینی	خۆجیی
Local	خۆیه تی	خۆرئاوا
West, sunset	روژ ئاڤا	خۆرئاوا بوون
Sunsetting	روژ ئاڤا بوون	خۆرئاوایی
Western	روژ ئاڤایی	خۆراک
Food	زاد / خوراک	خۆراکناسی
Dietetics, sitology	زانستی خۆراکی	خۆربردوو
Sunburned	تاق بری	خۆرسک
Natural, by nature	خورست	خۆرگیران
Solar eclipse	روژ غهیری	خۆره لات
East, sunrising	روژه لات	خۆره لاتن
Sunrising	روژه لاتن	خۆره لاتی
Oriental, eastern	روژه لاتی	خۆره لاتی ناوه راست
Middle east	روژه لاتا ناڤه راست	خۆره لاتناس
Orientalist	روژه لاتناس	خۆره لاتناسی
Orientalism	روژه لاتناسی	خۆراییی
Free	به لاش	خۆزگا
Wish, hope	هیڤی / خوزی	خۆش
Fine, nice	خوش	خۆشاردنه وه
Concealing	خۆقه شارتن	

English	بادینی	سۆرانی
Calligrapher	خوشنقیس	خۆشنووس
Beloved, dear	خوشتفی	خۆشه‌ویست
Love	ئەقینی	خۆشه‌ویستی
Resistant	بەرگر	خۆگر
Disguising, changing one's cloth	خوگوه‌رین	خۆگۆرین
Dust, soil	توز	خۆل
Ash	ئاری	خۆله‌میش
Gray	بۆز	خۆله‌میشی
National, local	خومالی	خۆمالی
To nationalize	خومالی کرن	خۆمالی کردن (نەوت)
“ah, God, Lord	خودی	خوا
divinity, theology	ئەسمانی / خودی / غەیبی	خوایی
looked, inclined	لەنگ	خوار
ating	خارن	خواردن
Drinking	قەخارن	خواردنەوه
Niece, nephew	خارزا	خوارزا
South	ژیری	خواروو
Wish, request	خواز / خواست	خواز / خواست
Asking, herhand	خاستن / خواستن	خواستن
Metaphar	خوازه	خوازه
Borrowing	خاستن	خواستن
Natural	خورست	خواکرد
Counter, table, tray	سفره	خوان
Pious, devout	خودی ناس	خواناس
Gavel, mallet, beetle	تۆپز	خوتره

English	بادینی	سۆزانی
Coins	هیرده	خۆرده
Itching	خوراندن	خوران
Dates, palm	هرمه	خورما
Small pox	خوریکه	خوریکه
Flowing of water	شهرشر	خۆره خۆر
Sister	خیشک	خوشک
Niece, nephew	خارزا	خوشکهزا
Course	خول	خول
Circulating	زفرینه قه	خولانهوه
Minute	دهقیقه	خولهک
Hobby, wish, preoccupation	ئاره زوو	خولیا
Servant	خولام	خولام
Dew	خوناف	خوناو
Necklace	رستک	خوناوکه
Bud	بشکوژ	خونچه
Habit	عهدهت	خوو
Salt	خوی	خوی
Blood	خوین	خوین
Bloody	خوینی	خویناوی
Blood money	خوین بایی	خوین بایی
Studying	خاندن	خویندن
Reading	قه خاندن / قه خویندن	خویندنهوه
Primary school	خاندنگه ها سه ره تایی	خویندنگای سه ره تایی
Intermediate school	خاندنگه ها ناهه ندی / ناوه ندی	خویندنگای ناوه ندی

English	بادینی	سۆزانی
Secondary school	خاندنگه‌ها ئاماده‌ی / دواناڤه‌ندی	خویندگای دواناوه‌ندی
Preparatory school	خاندنگه‌ها ئاماده‌ی	خویندگای ئاماده‌یی
Literate, educated	خینده‌وار	خوینده‌وار
Blood thirsty, bloodshed	خوین ریژ	خوینریژ
Cold blooded	خوین سار	خوین سارد
Tolerable, cute	خوین شیرین	خوین شیرین
Student	خاندنه‌قان / قوتابی	خویندکار
Blood sucker	خوین مژ	خوین مژ
Struggle	خه‌بات	خه‌بات
Struggling, strive	خه‌باتکردن	خه‌باتکردن
Circumcision	سونه‌تکردن	خه‌ته‌نه
Expenditure	مه‌زاختن / تێداچون / خه‌رجی	خه‌رجیی
Harvest, heap	جوخین / بێده‌ر	خه‌رمان
Senile, insane	هه‌له‌لی / خورفی	خه‌ره‌فاو / خه‌له‌فاو
Busy	مژیل	خه‌ریک
Falling, autumn	پاپیز	خه‌زان
Treasure	خه‌زینه	خه‌زنه / خه‌زینه
Incharge of treasure	خه‌زینه‌دار	خه‌زنه‌دار
Father-in-law	خه‌زیر	خه‌زور
Nose ring	خه‌زیم	خه‌زیم
Emasculating, castrating	خه‌ساندن	خه‌سان
Emasculated, constrated	بی‌خه‌سیایه	خه‌ساو

English	بادینی	سۆزانی
Thick, strong	ستیر	خهست / نهستور
Thick, pale	تیر	خهست (تیر)
Hospital	خهسته / نهخوشخانه	خهسته خانه
Mother-in-law	خهسی	خهسوو
Gauch, inexperienced	خشیم	خهشیم
Sadness, worries, grief, sorrow	خهم	خهفهت
Sad	خهمبار	خهفهتبار
Prize, reward	خهلات	خهلات
Temple	خهنافس / جینیک	خهنافس
People, folk	خهکک	خهک
Coal	رهژی	خهلووز
Solitude	خلوهت	خهلووت
Dagger	خهنجر	خهنجر
Smile	گرنژین	خهنده
Henna	خهنا	خهنه
Sleep, dream	خهقی	خهو
Sleepy	یی ب خهقی	خهوالوو
Sleep	خهقی	خهوتن
Pleasant and sound sleeper	خهوخوش	خهوخوش
Sleepruin, sleepless	خهوههقین	خهوزپان
Light sleeper	خهوهسقک	خهوسووک
Fault, defect	خهش	خهوش
Deep, heavy sleeper	خهوگران	خهوقورس / گران
Dream	خهقن	خهون
Daydream, uqverie	خهونه روژ	زینده خهون

Oneiromancy	خهون راقه کرن	خهولیکدانه وه
Dream interpretation	خهونامه	خهونامه
Tending to sleep, heavy sleeper	خهووک	خهووک
Cucumber	خیار	خه یار
Fancy, imagination	خیال / خه یال	خه یال
Favour, charity	خیر	خیر
Benefaction, alms	قهنجی / باش / خیر	خیر
Benevolent	خیرخاز	خیرخواز
Benevolence, charitable	خیرخازی / خیرخواری	خیرخواری
Family, wife, household	خیزان	خیزان
Family man, husband	خودان خیزان	خیزاندار
Cross-eyed	حهول / خیل	خیل
Tribe, clan	بنه مال / عه شیرهت	خیل
Ghost	سیتا فک	خیو
Tent	خیقتهت	خیوهت
Traitor, betraying	خیانهت / بی بهختی	خیانهت

English	بادینی	سۆزانی
D the ninth letter of the kurdish alphabet	د	د
Habit, custom	عهدهت	داب
Raining	باراندن	دابارین
Separation, divorce	بهردان	داببران
Descending, getting off	دابهزین	دابهزین
Secure, fattening	دابهستن / رهپیته کرن	دابهستن
Commence a prayer	نقیژ دابهستن	نوویژ دابهستن
Distribution, division	دابهشکردن	دابهشکردن
Obtaining, getting	دابین کرن	دابین کردن
Despotic, autocratic, absolute	ئوتوکراتی / زوردار	داپلۆسه
Thrashing	ئیشاندن	داپلوسین
Grandmother	دایپیر / پیر	دایپیر / دایپیره
Derivation	دارژتن	داتاشین
Anguish, grief	خهه / قههر	داخ
Closed, locked	گرتی	داخراو
Request	داخاز	داخواز
Justice	داد	داد
Court, trial	دادگهه	دادگا
Magistrate, judge	دادوهر	دادوهر
Notary public	دادنقیس	وادنووس
Defendant	دهعوایکری	داواییکراو
Prosecutor	دهعواکار	داواکه
Grandsister	دایکۆک	داده
Wood, stick	دار	دار

English	بادینی	سۆوانی
Flagpole, flagstaf	دار ئالا	دار ئالا
Log	دار	دارى (سوتان)
Finance	دارایی	دارایی
Stretcher, bier	دار بهز	داره باز (داره بان) دار تهره
Wood cutter, wood chopper, logger	دار بهر	دار بهر
Carpenter	دار تاش	دار تاش
Carpentry	دار تاش	دار تاشی
Cigarette holder	باسک	دار جگه ره
Palm	دارا خورمی	دارا خورما
Forest, wood	دارستان	دارستان
Dendrology	دارناسی	دارناسی
Clique	داروده سته ک	داروده سه
Slingshot	دارلاستیک / بهر تیغک	دارلاستیک / دارلاستیک
Expertfree climber	داره فان	داره وان
Wooden	دارین	دارین
Composition, formulation	دارشتن	دارشتن
Sickle	داسک	داس
Crescent	هه یقا چارده شه قی	داسه مانگ
Epic	داستان	داستان
Eagle	سمسیارک	دال
Shelter	دالده	دالده
Decrease	داشکاندن	داشکاندن
Mother	دایک	داک / دایک
Unloading	داکردن	داکردن

Monopolize, monopolization	داکرن	داکردن
Monopsony	تشت راکرن / هه لگرتن	شت داگرتن
Defence, supporting Establishments, Authority, institution	بهره قانی	داکۆکی
To quench	دام و دهزگا ده سههلات	دام و دهزگا
Draughts	قهمراندن / تهمراندن	دامرکانه وه
Foundation, establishment	دامه	دامه
Skirt, footnote, edge	دامه زراندن	دامه زراندن
Period, part of aday	دههمه ن	دامه ن / دامین
Grain, give, gift	دان	دان
Odontology	دان	دان
Toothache	دانداناسی	دانداناسی
To extract	ددان ئیش / ئیشا ددانی	دان ئیشه
Sagacious	ددان ده رینان	دان ده رینان
To put, place, set	دانا	دانا
Rare, uncommon	دانان	دانان
Losing teeth	ده گمه ن	دانسقه
Extracting teeth	ددان که تن	دان که وتن
Dialogue, discourse	ددان هه لکیشان	دان کیشان
Grain, cereal	دانوستاندن	دانوستان
Single, individual	دانی	دانوو
Beloved, darling	دانه	دانه / قل
Author	دوست / هه قال	دانه / قل
	دانه ر	دانه ر

English	بادینی	سۆزانی
Generous	مهرد	دانیار
Sitting	رینشتن	دانیشتن
Inhabitanee	دانیشتی / ئاکنجی	دانیشتوان
Demography	زانستی ئاکنجی بوون	دانیشتوان ناسی
University, school	زانکو / زانینگه	دانیشگا / زانکو
Thread, trap	داف	داو
Request	داخازی	داوا
Caller, claimant	داخازکهر	داواکار
Suitor	خوازیار / خازیار	داواکهر
Drugs, medicines	دهرمان	داودهرمان
Invitation	دهوات	داوهت
Skirt	داو / داوین / دههمه	داوین
Decent, honest	دامانپاک / دههمه نپاک	داوین پاک
Indecent, dishonest	دههمه نییس	داوین پیس
Future, coming	داهاتی	داهاتوو
Inclination	لاری / نشیقی	داهیزان
Creator, inventor	دروستکهر	داهینهر
Mother	دایک / دایک	دایک
Motherhood	دایکایه تی	دایکایه تی
Grandmother	پیر / داپیر	دایه گه وره
Nurse	دایه ن / دایکوک	دایه ن
Nursery, creche	دایه نگه	دایه نگه
Tooth	ددان	ددان
Currency	دراف	دراو
Neighbour	هه قسی / جیران	دراوسی
Crack	دهرز	درز

English	بادینی	سۆزانی
Rough, coarse	مهزن	
Divulge	درکاندن	درکاندن
Lie	دره و	درۆ
Liar	دره وین	درۆزن
Lies and fabrication	درۆده له سه	درۆ و ده له سه
Creation, manufacturing	درستکردن	دروست کردن
Slogan, emblem	دروشم	دروشم
Blessing, peace salutation	سلاف	دررود
Peace be upon him	رهما خودی له سه ربیت / سلاف ل سه ربیت	دررودی خوای ئه بی
Sewing	دروار	دررومان
Harvesting, reaping	دروین	درۆینه
Harvester, reaper, gatherer	درویتکار	درۆینه کار
Tree	دار	درهخت
Late	درهنگ	درهنگ
Shining, glittering, sparkling	بریسقی / ته یسی	درهوشانه وه
Long, tall	دریژ	دریژ
Length	دریژاهی	دریژایی
Along with	ب دریژیا	به دریژایی
Extending, prolonging	دریژکردن	دریژکردنه وه
Elaborating, give detail	دریژه پیدان	دریژه پیدان
Grudging	خه مه لنه گر	دریغی / که مه ترخه می
Vicious, malicious	دپ / هار	دپ

English	بادینی	سۆرائی
Tearing	دراندن	دِران
Torn	دِرایی	دِراو
Thorn	دِرک / ستری	دِرک
Wild, beast	دِرنده / هوقانی	دِرنده
Thief, robber, burglar, stealer	دز / دزیکهر	دز
Stolen	دزیای / دزی	دزراو
Theft, robbery, thievery, larceny	دزی	دزی
Piracy, free-boating	دزی دهریایی	دزی دهریایی
Opposite, counter	دژ	دژ
Counterattack, counter offensive	دژه هیرش	دژه هیرش
Enmity	دژمناتی	دژمنایه تی
Dirty	دپس	دژوین
Husband' s and wife' s sister	دش	دش
Heart	دل	دل
Heartache	دلئیشان / ئیشا دلی	دلئیشان
Appetite, captivate	دلبرن	دلبرن
Beloved, sweetheart	دلبر	دلبر
Suspicious, distrust	دلپیس / دل خهلت	دلپیس
Love	دلدار / ته قینی	دلدار
Sincere	دلسوز	دلسوز
Drop	دلۆپ	دلۆپ
Drop	دلوپ	دلۆپه
Vindication, heart beating	دل لیدان	دله کوته

English	بادینی	سۆزانی
World	دنیا	دنییا
Experienced	دنیا دیتی	دنیا دیده
Buttermilk	دهو	دۆ
Daughter	كچ	دۆت
Condition	بار / رهوش	دۆخ
Losing	دۆریان	دۆپان
Loser, forfeiter	دۆرپای / خوسار	دۆپاو
Case, issue	دۆز	دۆز
Hell	دوزهخ	دۆزهخ
Discover	دوزهروهه	دۆزهروهه
Discovery	قهدیتن	دۆزینهوه
Illicit lover, friend, girl friend, boy friend	ههڤال / یار	دۆست
Friendship	ههڤالینی	دۆستایهتی
Dosie	دوسیه	دۆسیه
Grape syrup	دوشاف	دۆشاو
Mattress	دوشهك	دۆشهك
Milking, milching	دوشین / دوشتن	دۆشین
Jug, jar, pitcher	دولك	دۆلكه
Valley	نهال / گهلی	دۆل
Cupboard	دولاب	دۆلاب
Domino	دومینه	دۆمینه
Donum	دونم	دۆنم
Last, final	دیماهی	دوا
Delay, postpone, defer	باشلیخستن	دواخستن
Future	باشهروز	دواروژ

English	بادینی	سۆزانی
Twelve	دوازده	دوازده
Retard, regressive	پاشکەفتی	دواکهوتو
Duodecimal, duodenum	دازده گری	دوانزه گری / دوازده گری
Rostrum, pulpit	سه کو / ده پ	دوانگه
Later, final, latter	پاشی	دوایی
Microscope, farsighted	دویرینه	دوربین
Island	گزیرته	دورگه
Enemy	دژمن	دوژمن
Enmity	دژمنایه تی	دوژمنایه تی
Shop	دکان	دوکان
Shopkeeper	دکاندار	دوکاندار
Button	قوچه	دوگمه
Two	دوو	دوو
Twins	جمنیک	دووانه
Once again, repeat	دوو باره	دوو باره
Schism, dissension	هه فذزی	دوو بهر مکی
Support, back	پشتگیری	دوو پات
Scorpion	دپیشک	دوو پیشک
Square	دوجا	دوو ججا
Hesitation	دوودلی	دوو دلی
Homosexual, sodomite	نیرباز / لومی	نیرباز
Far, distant	دویر	دوور
Distance, dimension	دویری	دوورایی
Out of range	قهدهر	دووره پهریز

English	بادینی	سۆزانی
Two-faced, hypocrite	دوو روی	دوو پوو
Hybrid, cross-bred	دووورهك	دوو پهگ
Junction	دووپیان	دوو پیان (مفرق)
Deceitful, double tongued	دوو زمان	دوو زبان / دوو زمان
Deceitfulness	دوو زمانى	دوو زبانى / دوو زمانى
The day after tomorrow	دوزه	دوو سهی
Monday	دوو شه مبه	دوو شه م / دوو شه ممه
Double	دوو قات	دوو قات
Together	پیکته	دوو قولى
Smoking	دوو کیل	دوو کهل
Yesterday	دهی	دوینى
Last night	شقیندی	دوینى شهو
Ten	دهه	ده
Dagger, damascended dagger	خه نجهر	ده بان
Stupid	ساویلکه / ساهینه	ده بهنگ
Conclusion	ئه نجام	دهرئه نجام
Profit, income, earnings	داهات	دهر مهت
Courtesy	هاریکه ری مالا شاهی	دهر بار
Rescued, saved	قورتالبو	دهر باز بوون
Expression	دهر برین	دهر برین
Astray, homeless, wander	دهر به دهه	دهر به دهه
Strait	دهر به ند	دهر به ند
Dress, underwear	دهر پى	دهر پى

English	بادینی	سۆزانی
Exit, escape	دەر چهوون / دەر کهفتن	دەر چهوون
Disease, pain, torment	دەرد	دەرد
Disturbance, worry, diseased	نەخوش	دەردەدار
Lesson, lecture	دەرس / وانە	دەرز
Dozen	دەرزەن	دەرزەن
Teaching	وانە بیژی	دەرزوتنەوه
Neddle, injection	دەرزیک	دەرزى
Give an injection	دەرزیک لیدان	دەرزى لیدان
Vanished, abandoned	دەرکری	دەرکراو
Door	دەرگەه	دەرگا
Doorman	دەرگەفان / قاپوکی	دەرگاوان
Drug	دەرمان	دەرمان
Pharmacy	دەرمانخانە	دەرمانخانە
Chemist	دەرمانساز	دەرمانساز
Pharmacology	دەرمانناسی	دەرمانناسی
Gate, introduction	دەسپیک	دەر وازە
Environment, context	دەر و روبەر	دەر و روبەر / دەر و روبەر
Psyche, conscience	دەرون	دەرون
Psychology	دەر و نناسی	دەر و نناسی
Experimental psychology	دەر و نناسی ئەزمونی	دەر و نناسی ئەزمونی
Educational psychology	دەر و نناسی پەر و ر دەی	دەر و نناسی پەر و ر دەیی
Chance, opportunity, shelter	دەر فەت / چەه	دەرەتان
Capacity, copewith	دەر هەقی	دەرەقەت

English	بادینی	سۆزانی
External, foreign	دهره کی	دهره کی
Out side, aboard	دهرفه	دهروهه
Sea	دهریا	دهریا
Lake	دهریاچه	دهریاچه
Establishment, institution	دهزگهه	دهزگا
Fiance, fiancée	دهزگر	دهزگیران
Involvement, engagement	دهزگیرانی	دهزگیرانی
Thread	دهزی	دهزوو
Hand	دهست	دهس / دهست
Grinder	دهستار	دهستار
Empty-handed	دهست قالا	دهستبه تال
Fraudulent, deceitful	قولبیر	دهسپر
Generous, lavish, extravagant	دهسبهردای	دهسبلاو
At once, immediately	ئیکسه	دهسبهجئ
Under forced residence	دهستهسه	دهسبهسه
Trustworthy	دهسپاک	دهسپاک
Masturbation	دهستپه	دهسپه
Start, commence	دهستپیکرن	دهسپیکرن
Constituent, draft	دهستور	دهستوو
Dozen, ingroups	دهستهک	دهسته
Clique, coterie, faction	دار و دهستهک	دهسته و دایهه
Initiation, initiative	دهست پیشخه	دهست پیشخه
Phrase, expression	دهستهواژه	دهستهواژه

English	بادینی	سۆزانی
Interfere, intervene	مایتیکرن	دهستێخستن
Aggression	دهستدریزی	دهستدریزی
Cash	کاش	دهستی / کاش
Manual	دهستی	دهستی
Hand writing	دهسخهت	دهسخهت
Wash basin	دهششۆر	دهششۆر
Handle, haft, pestle	دهستک	دهسک
Bunch of flowers	دهسته کی گولا	دهسکه گول
Tampering, mending	دهسکاری	دهسکاری
Artificial	دهسکرد	دهسکرد
Poor	دهسکورت	دهسکورت
Income, achievement, earnings	دهستهفتن / دهستهفت	دهسکهوت
Gloves	دهزگورک / لهمپک	دهسکیش
Potholder	دهستگر / دهزرگر	دهسگر
Supporting	دهستگرتن / دهزگرتن	دهسگرتن
Headcover	دهرسوک	دهسمال
Capital, wealth	سهرمايه / سهرومال	دهسمایه / سهرمایه
Capitalist	سهرمايه دار	دهسمایه دار / سهرمایه دار
Manuscript, hand written	دهستنقیس	دهسنووس
Ablution	دهستنقیژ / دهستری	دهسنویژ
Handkerchief	دهستهسپ	دهسهسپ
Authority, power	دهسهپهلات	دهسهلات
Pet, tamed	کههی	دهسهمو
Plain	دهشبت	دهشبت

English	بادینی	سۆزانی
Open plain	دهشتایی / دهشتانی	دهشتایی
Open air, open country	دهشت و دهر	دهشت و دهر
Insect, creature	درنده	دهعبا
Pride, conceit	دەفنبندی	دهعیه / قیز
Crops, grain, wheat and barley	دهخل و دان	دهغل و دان
Tambourine	دهف	دهف
Copy book, note book	دهفتهر	دهفتهر
Vessel, container	لهگەن	دهفر / لهگەن
Text	دهق	دهق
Exactly	وهکی / عهینی	دهقا و دهق
Rigid	رهقکری / ئوتیکری	دهقگرتو
Nare, token	کیم / دهگمەن	دهگمەن
Gap, breach	کولهک / دهلاقه	دهلاقه
Bitch	دیهل / دیلک	دهل / دیل
Lioness	شیری می	دهله شیر
Agent, broker	دهلال	دهلان
Oral, mouth	دهف	دهم
Brain	میشک	دهماخ
Vein, nerve	دهمار	دهمار
Neurology	دهمارناسی	دهمارناسی
Pistol	دهبانچه	دهمانچه
Abusive	دهقپیس	دهم پیس
Man of words, deceitful	ئه زمانخۆش / زمانخۆش	دهم تهر
Face, visage	سهروچاف	دهموچاو

English	بادینی	سۆرائی
At once	نوکه	دهمودهس
Dialogue	ههف په یقین / ناخفتن	دهمه ته قی
Wrangle	جره چوون / جر جر	دهمه قالی
For along time	دهمه کی درێژ	دهمیکه
If not, otherwise	هه که نه	دهنا
Single grain	دندک	دهنک
Single grain of wheat	دندکه کا گه می	دهنکه گه نم
Sound, voice	دهنگ	دهنگ
Phonetics, acoustics	دهنگناسی	دهنگناسی
Good voice, nice sound	دهنگخۆش	دهنگخۆش
Voiced	دهنگدار	دهنگدار
Voting, poll, election	دهنگدان	دهنگدان
Echo	دهنگ فه دان	دهنگدانه وه
Hoarse sound	دهنگ که تی	دهنگگر
Completely hoarse	دهنگ که فتی	دهنگ گیران
News	دهنگ و باس	دهنگوباس
Noise, noisy	خه بسه دهنگ / قه رقه شه	دهنگه دهنگ
Beak, edge	سه رک	دهنووک (تیغ)
Beak	تکل / دمک	دهنووک
Home, tent	دهوار	دهوار
Reading	پیدا چوون	دهورکردنه وه
Environment, surroundings	دهور و بهر	دهور و پشت
Enclose	دوربینچ	دهوره دان / دهورگرتن
State	دهولت	دهولت
Rich	زهنگین	دهوله مه ند

English	بادینی	سۆزانی
Bush	تهراش	دههوش
Drum	دهول	دههول
Drummer	دهولغان	دههولگهه / دههولگوت
Tenth	پن دهه	دههم
Tens	دههان	دهیان
Village	گوند	دی
Will come	دیتیت	دی
Preface	دیباچه	دیباچه
From village to village	زگونده کی بو گونده کی	دی به دی
Monastery	دیر	دیر
Once upon atime	چاره کی	دیر زمان
Ancient, antique	دیرین	دیرین
Gray	خولی	دیز
Watered by rain	دیم	دیم
Demon	دیو	دیو
Village	گوند	دیهاهات
Villager	گوندی	دیهاهاتی
Salesman	دیوهه / بهقال	دیوهه
Another, other	یودی	دی
Country	ولات	دیار
Christian	فهله	دیان
Phenomenon, phenomena	دیارده	دیارده
Phenomenology	دیارده ناسی	دیارده ناسی
Gift, present	دیاری	دیاری
Sight, meeting	دیتن	دیتن

English	بادینی	سۆرائی
Meeting	دیدار	دیدار
Eyes	چاف	دیده
Visiting	سه‌مه‌دان	دیده‌نی
Vanguard	دیده‌قانی	دیده‌وان
Boy scout	دیده‌قانی	دیده‌وانی
Pillar, pole	کارپته	دیره‌ک
Again, also	دیسا	دیسان
Prisoner of war, internee	یه‌خسیر / ئیخسیر	دیل
Swindle, swing	هزاندن	دیلائی / جۆلانی
Interview	دیدار	دیمانه
Scene	دیمن	دیمن
Religion	ئۆد / ئایین	دین
Religious man, pious	ئولدار	دیندار
Piety, religiousness	ئولدار / ئولپه‌رستی	دینداری
Wall	دیوار	دیوار
Divan, council	دیوان	دیوان
Guest room	کوچک	دیوه‌خان

English	بادینی	سۆزانی
R The tenth letter of the kurdish alphabet	ر	ر
Opinion, solution	را	را
Amusement, recreation, passing	خوش رابهویرین / رابهیرین	رابواردن
Past, passing	رابردو / بوری / رابهویرین	رابووردوو
Past perfect	رابردویئ دویر	رابووردوی دوور
Supervisor	رابهر / ریبهه	رابهر
Uprising	سه رههلدان	راپهیرین
Sweeping away	راپیچان	راپیچان
Whisking away	راپیچ کردن	راپیچ کردن
Stirring	راههژاندن	راههکاندن
Scaring horrifying	بهعجاندن / بزاندن	راچلهکاندن
Unfolding, laying out	رائیخستن	راخستن
Radar	رادار	رادار
Chasing, pursuing	بهردا ب دیقه / راهیلان	رادونان
Elopement	رهفاندن	رادوکهوتن
Ratio, degree, rank	راده	راده
Limited	دیارگری	رادهدار
Hesitated	دودل	رارا
Corridor, passage	ناقدهه / ناقدهه رهک	رارهه
Secret, mystery	راز	راز
Decoration	خهملاندن	رازاندنهوه
Mild criticism	کله و گازنده	رازوگلهیی
Aniseed, fennel	رزیانوکه / رزیلاتک	رازیانه
Satisfied, content	رازی	رازی

English	بادینی	سۆزانی
Persuading, convincing	رازیکرن	رازیکردن
Service	خزمهت	راژه
Commission, recommendation	راسپاردن	راسپاردن
Authorized agent	ریدای	راسپیردراو
Recommendation	سپارته ک	راسپیری
Plain true, right, rightist	راست	راست
Straightway, flat	راستایی	راستایی
Get on one's feet	ههستانهوه	راستبوونهوه
Truth-teller, truthful	راستگو	راستبیز / راستگو
Correction, straighten	راست که ک	راستکردنهوه
Ruler	راسته / خه تکیش	راسته
Real, true	راسته قینه	راسته قینه
Direct, straight	ئیکسه	راسته و خو
Live	زندى	راسته و خو
At once, immediately, instantly	راست و دروست	راسته و راست
Stirring	شلقاندن	راشله قاندن / راکه کاندن
Running, avoid	ره قین	راکردن
Laying back	خودریز کردن / پالقه دان	راکشان
Pulling	راکیشان	راکیشان
Puller, charming	راکیشه	راکیشه
Upbring	راگرتن	راگرتن
Servant	خولام	راگرته

English	بادینی	سۆزانی
Information, propaganda, publicity	راگه‌هاندن	راگه‌یاندن
Coming, arriving in time	قێ راگه‌هه‌ستن	راگه‌یه‌ستن
Dean	راگر	راگر
Pet, accustomed	که‌هی	رام / که‌وی
Taming	که‌هی کرن	رامکردن / ده‌سته‌مۆکردن
Sweeping	مالین	رامالین
Preoccupation	نێرامین	پامان
Submitting, obedience	بێ ده‌نگکران	رامبوون
Political	رامیاری	رامیاری
Thigh	ران	ران
Pronoun	چه‌ناف	راناو
Personal pronoun	چه‌نافی که‌سی	رانای که‌سی
Trousers	شهل / په‌شم	رانک
Hunting, fishing	راف / نێچیر	پاو
Hunter	رافچی / نێچیرفان	راوچی / راوکه‌ر
Chasing, pursuing	دبه‌که‌فتن	راوانان
Foray	تالان	راوهره‌وت
Standing, stopping	راوستیان	راوه‌ستان
Consulting, discussing	راوێژ	راوێژ
Consultant	راوێژکار / شیره‌تکار	راوێژکار
Commodity	راهاتن	راهاتن
Practice	راهینان	راهینان
Cover, carpet	مه‌حفیر	رایه‌خ

English	بادینی	سۆزانی
Narrow way	بهروار / ریکا تهسک / تهنگ	رچه
Heard	ریه	ردین
Decay	رزین	رزان / رزین
Free, liberated	رزگار	رزگار
Be saved, liberated	رزگار بوون	رزگار بوون
Rescue	رزگار کرن	رزگار کردن
Liberation	رزگاری خواز	رزگاریخواز
Pouring, spilling	رژبان	رژان
Greedy, miser	قهلس	رژد
System, regime	رژیم	رژیم
Spin	رستن	رستن
Sentence	رسنه	رسته
Syntax	رسته سازی	رسته سازی
Disgraced	شهرمه زار	رسوا
Vomiting, cholera	هلاقیتن	رشانه وه
Shedding blood	خین رشتن	رشتن / خوین
Sparkle	ته یساندن / چریسک	رشین
To kidnap	ره قانندن	رفانندن
Elopement	ره قانندن	رفانندن
To loot	تالان	رفانندن
Anger, wrath	کهرب	رق
Spite, rancour	کهرب و کین	رق
Stubborn	رکو	رق نه ستوور
Authority, power	رکیف	رکیف
Spear	رم	رم
Falling, collapse	ههرفانندن	رمان

English	بادینی	سۆزانی
Jousting	رەمبازی	رەمبازی
Javelin thrower	رەم ھافیز	رەمھافیز
Collapsed, ruined	ھەرفتی	پەماو
Wailing	شین و گری	رۆدۆ
Godown	رۆچوون / زەنەک	رۆچوون
Spirit	رەح	رۆخ
Edge, bank	رەخ	رۆخ
Time, all day	وەخت / دەم	رۆژگار
Sun	رۆژ	رۆژ
Daily	رۆژانە	رۆژانە
West, sunset	رۆژئاوا	رۆژئاوا
Sunset	رۆژئاوابون	رۆژئاوابون
Western, westerner	رۆژئاوایی	رۆژئاوایی
Dawn	شەفەق / بەری سپیدی	رۆژیوونەوہ
Carry on, pass, waste, Spend	رۆژبۆراندن	رۆژیەسەربردن
Chameleon, sun worshipper	رۆژ پەرسەت	رۆژپەرسەت
Solar eclipse	رۆژگیران / رۆژ غەپری	رۆژگیران
News paper	رۆژنامە	رۆژنامە
Journalism	رۆژنامەگەری	رۆژنامەگەری
Journalist	رۆژنامە نەقیس	رۆژنامە نووس
Fasting	رۆژی	رۆژیو / رۆژی
Breaking fasting	رۆژی شکاندن	رۆژیو شکاندن
One who fasts	رۆژی گەر	رۆژیوگەر
East, sunrise	رۆژھەلات	رۆژھەلات
Eastern, oriental	رۆژھەلاتی	رۆژھەلاتی

English	بادینی	سۆزانی
Orientalist	رۆژهه لاتناس	رۆژهه لاتناس
Orientalism	رۆژهه لاتناسی	رۆژهه لاتناسی
Resurrection, the hereafter	ناخرهت	رۆژی دوایی
Bright, lit up	رهوشه	رۆشن
Shedding light, brightness	رۆشنای	رۆشنای
Educated, intellectual	رهوشنبیر	رۆشنبیر
Cultural	رهوشهنبیری	رۆشنبیری
Anger, wrath	رک / کهره	رق و قینه
Role	رۆل	رۆل
Sonny, baby	کورۆ	رۆله
Novel	رومان	رۆمان
Novelette, novelta	کورته رومان	کورته رۆمان
Oil, grease	رون	رۆن
Clear, pure	رۆهن / شهشکهره	رۆن (پهون)
Forming	چیکرن	رۆنان
Walking, going	چوون	رۆیشتن
River	ریبار	رۆبار
Face, form	روخسار	رۆخسار
Appearance	پهوی دهرفه	رۆکار
Face	ری / پهوی	پهوی
Appearance, hypocrisy	نادگار / نۆبار	پهوالهت
Hypocrisy, duplicity	دوو پهوی	پهوالهت
Planting	چاندن	رۆواندن

English	بادینی	سۆزانی
Look, watch, observe	چاقدیری / لی نیرین / سهکرن	پوانین
Observer	دیده گه / لینه ر	رووانگه
Area	پویبه ر	پویبه ر
Face to face	ری ب ری	پویبه پوو
Veil	په چه / پینچه	پوو پۆش
Naked, bare	ریت / ریس	پووت
Completely naked	پویت و قیت	پووت و قوت
Robbing, looting	تالانکرن / پویتکرن	رووتاندنه وه
Molting	قه روپجان	رووتانه وه
Bald	پویت	رووتاوه
Looting	پویتکرن	پووتکردنه وه
To undress, put off, take off	ریس کرن	پووتکردنه وه
Naked, dishonest, thin	پویته	پووته
Half-naked	نیف ریس	پووته له
Lean, skinny, bony	قۆز	پووته له
Undressed	ریس	پووته ن
Spoil, destroy, collapse	روخان	پووخان
Destroying, spoiling	روخاندن	روخاندن
Cheerful, gay	ری خوش / که یف خوش	پووخۆش
Event, happening	ریدان	پوودان
Accidence, incidence	رویدان	پوداو
Pale, discomfited	پیتی	پووزمرد
Reputable, honourable	ری سپی	پووسپی / پووسۆز

English	بادینی	سۆرانى
Morose	پوی گرز	پووگرژ
Shroud, appearance	پوی دهرفه	پووکەش
Cheek	پووی	پوومەت
Clear, bright	روون	پوون
Bright	روناک	پووناک
Brightness light, illumination	روناهی	رووناکی
Eloquence, rhetoric	تەر زمانی / رهوانییژی	پوونبیژی
Clarifying, illuminating	رونکرن	پوونکردنەوه
Daring	میرانی	پووہاتن
Plant	رووہک	رووہک
Botany	رووہکزانى	رووہکزانى
Toward	بەرہف	پووہو
Sharp, exact	مەزبوت	رەبەق
Celibate, bachelor	رەبەن	رەبەن
Stiff and straight, erect	رەپ / راکدی	رەپ
Passing, to pass	پوری	رەتبوون
Refusing, to refuse	قەبول نەکری / قەبول نەکرن	رەتکردنەوه
Bare, poor	پووتە / پيس	رەجال
Origin, root, stock	بنەکوک / بنەمال	رەچەئەک
Tranquil	رەحەت	رەحەت
Funnel for pouring oil	کوؤتک / رەحەتی	رەحەتی
Comfortable	رەحەت	رەحەت
Equipment	کەل و پەل	رەخت

English	بادینی	سۆزانی
trousseau	بارگا بیکئ / خرومری بیکئ	رهخنی بووک
Sturdy	خورت / قایم / مکوم	رهخته
Sturdy criticism	رهخنه‌ی مکوم	رهخنه‌ی رهخته
Criticism, fault-finding	رهخنه	رهخنه
Literary criticism	رهخنه‌ی ئه‌ده‌بی	رهخنه‌ی ئه‌ده‌بی
Critic	رهخنه‌گر	رهخنه‌گر
Criticizing	رهخنه‌گرت	رهخنه‌گرتن
Vineyard	رهز	رهز
Consent	رازئ	ره‌زا
Satisfaction, ratification	ره‌زای / ره‌زامه‌ندی	ره‌زامه‌ندی
Vine dresser	ره‌زفان	ره‌زه‌وان
Mean, stingy, miser	ره‌زیل / قه‌لس	ره‌زیل
Charcoal	ره‌زئ	ره‌ژوو / خه‌لوز
Descent	ره‌سه‌ن / بئه‌کوک	ره‌سه‌ن
Pedigree, thorough bred	ره‌سه‌نناسئ	ره‌سه‌ن
Picture, photo	ره‌سم / وینه	ره‌سم
Black	ره‌ش	ره‌ش
Charcoal ink	ره‌شاف	ره‌شاو
Blackness, indistinct distant object	ره‌شانی	ره‌شایی
Blackish	په‌چه‌کی ره‌ش	ره‌شباو
Mobilization, leve en masse	سه‌فه‌ره‌ر	ره‌ش‌بگیری
Pessimist	ره‌ش‌بین	ره‌ش‌بین
Erasing	ژئ برن / ره‌ش فه‌کرن	ره‌ش‌کردنه‌وه

English	بادینی	سۆرائی
Envy	حهسویدی	رهشك / ئیرهیی
Envious	زك رهشك	رهشكن
Cummin seed	رهش رهشك	رهشكه
Black goat-skin tent, black-tent	كۆنی رهش	رهشمال
Bribe	بهرتیل	رهشمه / رهشوه
Poor, down-at-heel	بهلهنگاز	رهش و پووت
Piebald, black and white	رهش و سپی	رهش و سپی
Tempest, violent wind, Gale	رهشهبا	رهشهبا
February	شوات	رهشهمی
Cattle	كهراكهری پهری	رهشهولاخ
Iris of eye	چاقدان	رهشینه (چاو)
Behaviour, conduct	رهوشت	رهفتار
Shelf	رهف	رهفه
Hard, cruel, severe, solid, frozen	رهق	رهق
Thin, slim	قۆر	رهقهله
Root, vein	ره	رهگ
Origin	ره / بنچینه / نژاد	رهگ و ریشه
Race, sex, gender	رهگهز	رهگهز
Ethnology	نهژادناس	رهگهزناس (نهتهوهناس)
Racist	رهگهزههرست	رهگهزههرست
Racism	رهگهزههرستی	رهگهزههرستی
Instinct		رهمهك
Ordinary	ئاسایی-ئاسا	رهمهکی

English	بادینی	سۆزانی
Labour, strife, toil	رهنج	رهنج
Servant, labourer	رینجبهەر	رهنجبهەر
Toiler	کارهەر / رینجبهەر	رهنجدهەر / رهنجکیش
Unfortunate, one who has toiled in vain	بێ بهخت / بهخترهش	رهنجه پۆ
Colour, paint	رهنگ	رهنگ
Chromatics	رهنگناسی	رهنگناسی
Multi-coloured	رهنگاورهنگ	رهنگاورهنگ
Colourful, pretty	رهنگین	رهنگین
Its colour is not fast	به درهنگ / رهنگی زوی دچی	رهنگدانهوه
Reflex	قه دان	رهنگدانهوه
Dying, paining	رهنگکردن	رهنگکردن
To turn pale	رهنگ کهتی	رهنگه لگه پان
Possible, probably	چینوبار	رهنگه
Number	ژماره	ره نووس
Exodus, march, imigration	ره فین	رهو
Just, fair	داد / رهوا	رهوا
Fluent	رهوان / رهوانبیزی	رهوان
Rhetoric, fluency	رهوانبیزی	رهوانبیزی
Fluency	رهوانی	رهوانی
Bright	رهوشه ن	رهوشه ن
Moral, behaviour	رهوشته	رهوشته
Ethics, moral philosophy	رهوشتناسی	رهوشتناسی
Wheel	پینچه / چهرخ	په وره وه

English	بادینی	سۆزانی
Cowboy	گاڤان	رهووک/ گادان
Flock	جهلهب/ گاران	رهوه
Nomad	رهقه‌ند/ کوچهر	رهوه‌ند
Colony	رهقه‌ند	رهوه‌ند
Be untied, loosened	قه‌ره‌ئین	رهوینه‌وه
Unable to sleep	خه‌و ره‌ئین	خه‌و/ رهوینه‌وه
Heavy rain	رههیل/ تافی باران	رههینه
Shower, downpour	رههینه	رههینه
Road, way	ریک	ری
Highway	ریکا سه‌ره‌کی	رشاری
Possible, sensible	چیریییت/ ریک دچیتی	ری تیچوون
Way, doctrine	ریباز	ریباز
Methodology	مه‌له‌زه‌زانی/ ریباز کاری	ریبازگه‌ری
Passerby	ریبوار/ ریغینگ	ریبوار
January	چله‌یا پاش	ریبه‌ندان
Permission	ده‌ستویردان	ریپیدان
Management, arrangement	ریکخستن	ریخستن
Political organization	ریکخراو	ریکخراو
Organiser, coordinator	ریکخهر	ریکخهر
Carridor, passage	ناقده‌ر	پیره‌و
Respect	ریز	ریز
Class	ریز/ قوناغ	ریز
Rank	ریز	ریز
To respect	ریزگرتن	ریزلینان
Waterfall	سولاف/ سیلاف	ریزان/ تافکه

English	بادینی	سۆرانى
Ratio, per	رێژ	رێژه
Percent	رێژا سهدى	رێژهى سهدى
Rule	ياسا	رێسا
Regular, arranged	رێك و پێك	رێك
Chic	كه شخه	رێك
Organisation	رێكخراو	رێكخراو
Arrangement	رێك و پێك كرن / سهروبه ركرن	رێككردن
Agreement, treaty	رێكه فتن	رێككه و تن
Way, road	رێك	رێگا
Permission, allowance, grant	دهستوبردان	رێگادان
Highway man, bandit, highway robber	رێگر	رێگر
Rhubarb	رێقاس	رێواس
Fox	رێشى	رێوى
Flattering, hypocrisy	رێاكرن	رێاكردن
Dung	رێخ	رێخ
Bowels	رێفېك	رێخۆله / رێخه لۆك
Appendix	رێفېكا كۆره	رێخۆله كوێره
Class, line, rank	رێژ	رێز
Beard	رێه	رێش
To shave	رێه تراشېن	رێشتاشېن
To trim, clip, cut	رێه كرن	رێش كورتكردن
Root	رێه	رێشه / رهگ

English	بادینی	سۆزانی
Z The 11 th letter of the kurdish alphabet	ز	ز
Self, psyche	زات	زات
To dare	وڤریان	زاتکردن
Food	زاد	زاد
Mouth	دهف	زار
Dice	زار	زار
Dialect	زار	زار
Term	زاراف	زاراوه
Orally	زارهکی	زارهکی
Tosqueak, to twitter, Twittering, squeaking	چیره چیر	زاق و زیق
Dominant	زهفهردهست	زال
To dominate	زالبوون	زالبوون
Wound	برین	زام
Wounded	بریندار	زامدار
Scientist, scholar	زانا	زانا
Known, informed	هیتکری / لیهاته زانین / راگه هاندی	زانراو
Science	زانست	زانست
Scientific	زانستی	زانستی
University	زانکو / زانیتگه	زانکو
Scientist	زانیار	زانیار
Information	زانباری	زانباری
To know, knowledge	زانین	زانین
Newly born	نی زایی	زاو / تازهزاو
Bride groom	زاڤا	زاوا

English	بادینی	سۆزانی
Son-in-law	زافا	زاوا
Intercourse	جوتبون	زاوژی
To perish, give away, lose	به‌رزه‌کرن	زایه‌کردن
To wail, wailing	شین و گرین	زایه‌له
Echo	زرین	زایه‌له
Sex	سێکس	زایه‌ند
Sexology	زانستی سێکس	زایه‌نداناسی
Birth place	زیننگه / بونگه	زاینگه / زاینکه
Anno domini	زایینی	زایینی
Language, tongue	زمان	زبان / زمان
Rough, harsh	زقەر	زبر
Rubbish	زبل / کلێش	زبل
Refuse, heap	گوفه‌ک	زبلدان
Rubbish carrier	کلێش ریژه	زبلریژ / زبلکیش
Gall, courage	زراف	زراو
To terrify	زراف قه‌تاندن	زراو بردن
Be terrified	زراف چوون	زراو چوون
Huge	مه‌زن	زرته / زرته زه‌لام
Unripe	که‌رک / نه‌که‌هشتی	زک / زپ / نه‌که‌ییو
Booming, thudding	ده‌نگه ده‌نگ	زرمه زرم
Clever, smart	زیره‌ک	زرنگ
Tinkle, buzz	زرین / زنگیل	زرنگانه‌وه
Tinkling, buzzing	زرین	زرنکه زرنگ
Armour, mail	زری	زری
Armoured	زریپوش	زریپوش

English	بادینی	سۆرانی
Shrieking	زریک / قیز کردن	زریکه زریک
Barren (tree)	که رک / بی بهر	زپ
Step, false	زپ	زپ
Be interrupted	خه و فه حه ر / خه و	زپان / خه و
Tinkle	فهییت / هه تک چوو	زپان / ئابروو
Step-father	زپباب	زپباب / زریاوک
Step brother	زپبرا	زپبرا
Step sister	زپخیشک	زپخوشک
Step mother	ژن باب	زپداک / زپدایک
Step daughter	زپکچ / نه فسی	زپکچ
Step son	زپکور / نه فسی	زپکور
Winter	زقستان	زستان
Wintry	زقستانی	زستانه / زستانی
Belly, abdomen	زک	زک / زگ
Hereditary	زکماک	زکماک
Belly ache	زک ئیشی / زک ئیشان	زکئیشه
Huge, big	مه زن	زل
To enlarge, to make big	مه زنگرن	زلکردن
Slap	شهق	زله
lovelock	زلف / زلوف	زلف
Sideburns	بیسک	زلف / بسک
Spinach beat	بهقل	زلق / سلق
Language, tongue	زمان / نه زمان	زمان
Eloquent	نه زمان تهر	زمانپاراو
Non-abusive	نه زمان پاقر	زمان پاک

English	بادینی	سۆزانی
Abusive, offensive	ئەزمان پیس	زمان پیس
Sharp-tongued	ئەزمان درێژ	زمان درێژ
Linguist, linguistcian	زمانزان	زمانزان
Lose the power of speech, About to die	ئەزمان شکەستن	زمان شکان
Prattle, begin to talk	ب ناخفتن / کەفتن	زمان گرتن
Bite one's tongue in regret	(پەشیمانی) ئەزمان گەستن	زمان گەستن
Become tongue-tied	ئەزمانگرتن	زمانگیران
Smooth-tongued	ئەزمان تەر / لوس	زمان لووس
Tenon, valve, needle	ئەزمانۆک	زمانه
Linguist	زمانناس	زمانهوان / زمانناس
Linguistics	زمانناسی	زمانهوانی / زمانناسی
Chain	زنجیر	زنجیر
Mountain range	ریزه چیا	زنجیره
Episode	ئەلقه	زنجیره
Stove	سووبه	زۆپا / زۆپه / سووبه
Plenty, much	گەلهک	زۆر
Wrestler	گەمشو / هەمباز	زۆرانباژ
Wrestling	خۆلیکدان / گەمش / زورانی	زۆرانباژی
Talkative	پەرییژ	زۆریلی / زۆروهەر
Growth		زۆرهەر
Multiplication	زۆریوون	زۆریوون
Gluttonous	خۆره	زۆرخۆر
Tyrannous, oppressive	زۆردار	زۆردار

English	بادینی	سۆزانی
Compulsion, oppression	زۆرداری	زۆرداری
Crafty, cunning (man)	زۆرزان	نۆرزان
to force, compel	زۆرلیکردن	زۆرلیکردن
House arrest, compulsory, forcible, obligatory	ب زۆر	نۆرهملی / زۆرگیڕ
Resort	زۆزان	نۆزان
Bastard, illegal child	بیژی	نۆل / بیژی
Marsh	زونک / جوماف	زۆنگاو
Stagnant water	گۆم	زۆنگاو
Majority, most of	پتراتی / پرینه	زۆربه / زۆربه
Wooden flute, pipe	زرنا	زورنا / زۆرنا
Piper	زورناپیژ	زورناژهن
Limpid, pellucid	زهلال	زولال (شاو)
Serene and clear	ساف / زهلال	زولال (دهنگ)
Tress	زلف	زولف
Quick, soon, early	زی	زوو
Faster, sooner	زیتر	زووتر
Plateau, highland	بانو / بان	زورگ
Offended, vexed, annoyed	زیز	زویر / زویر
Force	هیز	زهبر
Tyrant, harsh	زهبردهست	زهبریهدهس
Tyrannical, overbearing	زهفهردهست	زهبردار
Strictness, force	هیز	زهبروزهنگ
Weak	زهعیف / بی تاقهت	زهبوون

English	بادینی	سۆزانی
Huge, burly	مهزن	زه به لاج
Muscle	شلک	زه به لهک
Trouble, difficult	زه حمهت	زه حمهت
Toiler	زه حمه تکیش	زه حمه تکیش
Alm, tax	زه کات	زه کات
Yellow	زه ر	زه رد / رهنگ
Pale	پیتی / زه ر	زه رد / روخسار
Bile	زه رداف	زه رد او
Yellowish	زه رو / پچه کی زه ر	زه رد باو
To turn pale	زه ر بوون	زه رد بوون /
Yellow and red, youngster	زه ر و سور	زه رد و سۆر
Last moment of evening twilight	زه رکا ئیقاری	زه رد په ر
Smiling, to smile	گرنژین	زه رد مخنه
Apricot	زه رد هلی / زه رد هله	زه رد هلو
Wasp	ستینگ	زه رد هواله
Yolk	زه رک	زه رد ینه
Stafflower	زه رک	زه رتک / زه ردک
Envelop, container	زه رف	زه رف
Small spices of wasp	زه رکیت / زلکیتک	زه رکه ته / زه رگه ته
Leech	زه یلو / زه یرو	زه روو
Loss, harm	زه یان	زه ره ر / زیان
Sea	دهریا	زه ریا
Lake	دهریاچه	زه ریاچه
Sailor	دهریاقان	زه ریاوان

English	بادینی	سۆرانى
Naval	كەشتىي / دەريايى	زەريايى
Microscope	هويەر بين	زەره بين
To bray	زرزر / زرین	زەرەزەر / زەرىن
Visible, clear	ديار / بەرچاڤ	زەق
Staring	چاڤ زىق / چاڤ زق / چاڤ زل	زەق / چاوزهق
Balanites	زەقنە بووت	زەقنە بووت
Huge	زەلام	زەلام
Man	زەلام	زەلام
Reedy marsh	گۆم / زوتنگ	زەلنگاڤ
Salad	زەلاتە	زەلاتە
back	غەيبەت	زەم
Wedding party	دەهوات	زەماوەند
Basket	زەمبيل	زەمبيل
Earth, ground, geo	زەقى / عەرد	زەمىن / زەوى
Geologist	زەقى ناسى	زەمىناسى / زەویناسى
Be terrified		زەندەق چوون
Atheist	زەندىق	زەندىق
Bell, ring	زەنگ	زەنگ
Tinkle, rattle	زەنگل / كىڤىت ماری	زەنگۆل
Hornet, sting	ستىنگ	زەنگەتە / زەنگەزۆر / زەنگەسۆر
Small bead	مۆرك / زەتكیلۆك	زەنگیانە
To seize, confiscate	زەفتكرن	زەوت كردن / زەفتكرن

English	بادینی	سۆزانی
Ground, earth, soil	زهقی	
Earth gauge, land survey	زهقی پیف	زهوی پیو
Farm-lands	زهقی و زار	زهوی و زار
Poison	ژههر	زههر/ ژههر
Poisonous	ژههردار/ ب ژههر	زههردار
Olive	زهیتون	زهیتون
Confined, in childbed	ل بهر بچویک بونی	زهیستان
Intelligence, wit	زهن	زهین
Intelligent, witted	ب زهن/ ب میشک	زهینروون
Stupid, dull-witted	بی مهزی/ بی میشک	زهینکویر/ زهینکۆر
River	ریبار/ زی	زئی
Birth place	زاینگه	زید
Privilege, concession	ئیمتیاز	زیده ماف/ ئیمتیاز
Drain, sewage, sewer	پیساف/ سولین/ ئاقریزگه	زیراب
Gold	زیر	زیر
Golden	زیرین	زیرین
Goldsmith	زیرینگر	زیرینگر
Guardian of shrine	پاسفانی نزرگه	زیوان
More, excessive	زیده	زیاد
Saint	مهزار/ نزرگه	زیاره تگا/ چاک
Loss, harm	زیان	زیان
Harmful	ب زههر	زیانبهخش
Pimple, small boil	زیپک/ پرزک	زیپک
Fornication, illegal coition, incest, Adultery	زینا	زینا/ زیناح

English

بادینی

سۆزانی

Adulteress, whore, harlot	زیناکەر	زیناکەر / ژن
Prison, jail	حهپس / زیندان	زیندان
Jailer	زینداننقان / زیرهقانی	زیندانهوان
Prisoner	زیندانی / زینداتکری / حهپسکری / گرتی	زیندانی
Political prisoner, state prisoner	گرتیت سیاسی	زیندانی سیاسی
Alive, lively	زیندی	زیندوو
Direct	زیندی	زیندو
Resurrection day	زیندی بی / زیندی قه‌بین	زیندوو بوونهوه
Bring back to life	زیندی کرن	زیندوو کردنهوه
Commemoration	ساخ قه‌کرن	زیندوو کردنهوه / یاد
To bury alive as punishment	قه‌شارتنا بچوینکی ب ساخی	زینده‌چال / زینده‌به‌گۆر
Insect, bug	پیتک	زینده‌وهر
Entomology	پیتکزانی / مورانزانی	زینده‌وهرزانی
Insecticide	پیتک کوژی	زینده‌وهر کوژ
Gravel	زه‌گر / جه‌جیر	زیخ
Clever, smart	زیره‌ک	زیره‌ک
Shriek	زریقین / قیر / قیژ	زیره
Shrieking	زریک / قیژ کرن	زیره‌زیر
To rotate.to revolve	زیربوون	زیربوون
Squeak, squeaking	چیره‌ک / چیره‌چیر	زیهه / زیکه
Squeak, squeaking	چیره‌چیر	زیهه‌زیق / زیکه‌زیک
Saddle	زین	زین

English	بادینی	مۆرائی
Saddler	زینکەر / سەراج	زین دارو
Silver	زەیف	زیو
Made of silver	زەیفی	زیوین

English	بادینی	سۆزانی
Zh The twelfth letter of the hurdish alphabet	ژ	ژ
Poison, venom, bane	ژههر	ژار / ژهر
Poisonous, toxic, venomous, liquid poison	ژههرین / ژههری	ژاراو
Gum	بنیشت	ژاژک
Flavoured cheese	ژازی	ژاژی
To crease, crumple	قورمچین / کورژی	ژاکان
Creased, crumpled, pale	قورمچی	ژاکاو
Oleander	رورک / رولک	ژاله
Pain, ache	ژان / ئیڤن	ژان
Unhealthy, painful, ached	ب ئیڤن / ب ژان	ژاندار
Become painful	ژان هاتن	ژان لیهاتن / ژان ویرک
Belly ache, stomach ache	زک ئیڤنان	ژانهسک
Headache	سهر ئیڤنان	ژانهسه
Repetitious talk, tedious noise	بیزار / مروسس	ژاووژاو
To count, counting	هژمارتن	ژماردن
Number	ژمار / هژمار	ژماره
Accountant	ژمبیار	ژمبیار
Accountancy, statistics	ژمبیار	ژمبیار
Woman	ژنک	ژن (نافرته)
Wife	ژنا	ژن / ژنی
Spouse	ژنا	ژن / ژنی

English	بادینی	ژوانی
Womanly	ژنانی	ژنانه
Effeminate	ئاریله / ژنانه	ژنانی
Monogamy	ئیک ژنی	یهک ژنی
Polygamy	چهند ژنی	فره ژنی
Civil marriage	ژن ئینانا مهدهنی	ژنهینانی مهدهنی
Temporary marriage	ژن ئینانا خوشی اوخترا	ژنهینانی کاتی / بوخوشی
Marriage of convenience	ژن ئینانا مهسلهحی	ژنهینانی بهرژهوهندی
Don juan	ژنباز	ژنباز
brother-in-law	ژنبرا	ژنبرا
Ask for woman in marriage	ژن خواستن	ژن خواستن
Wife and family	ژن و مال	ژن و مال
Married couple	ژن و میر	ژن و میرد
To marry, get married	ژن ئینان	ژنهینان
Room, chamber	ژور	ژۆد / ژۆور
Appointment	ژقان	ژوان
Hedgehog	ژیشک	ژووشک
Meal	ژهم / دان	ژهم / جهم
To play amusical instrument	ژهناندن	ژهن
Violinist	کفانچهقان	که مانچه ژهن
To play, rock, churn	ژهناندن	ژهندهن
Rust	ژهنگ	ژهنگ
Rusty	ژهنگی	ژهنگاری

English	بادینی	سۆزانی
Rusty, tarnished, corroded	ژهنگدار	ژهنگگرتوو
Poison	ژههر / ژهجر	ژههر
To venom, bane	ژههرکردن	ژههرکردن
String, cord	ژه / ژى / بهن	ژی
Under, beneath, bottom, down, below	ژیر / بن	ژیر
Under water	بن ئاف	ژیرئاو / بن ئاو
Footstool, foot print	بن پى	ژیرپى / بن پى
Saucer	ته بلیک	ژیربیا له
Basement, ground floor	بنیات / سهرداب	ژیرخان
Ground floor	بهوما ئهردی	ژیرخان
Submarine	کهشتیا نوغار / نوگاف	ژیردهریاگەر
Oppressed, dependant, subject	بن دهست	ژیردهست
Under ground, cellar	ژیرزهمین	ژیرزهمین
Slip, female under garment ,Knickers	ئهتهک	ژیرکراسه / بن کراسه / کهتهک
Fail, be beaten, worsted	کهفتن / شکهستن	ژیرکهوتن
Life	ژیان	ژیان
Biology	ژیانناسی	ژیانناسی
Biography	ژیاننامه	ژیاننامه
To revive	قهزین	ژیانهوه
Civilization	ژیار / شارستانی	ژیار
Glowing ash, ember	پهنگر	ژیلهمو
Reason	ئهگەر	ژیر

English	بادینی	ئورانی
Shrewd, wise, intelligence	ژیر	ژیر
Logics	ژیرناسی	ژیرناسی

English	بادینی	سۆزانی
S the thirteenth letter of the kurdish alphabet	س	س
Arbour	سهوانه / زنج	سابات
Cottage	خانی	سابات
Male goat, billy, goat, he-goat	نیری	سابرین / نیری
Soap	سابین	سابوون
Soapy	سابونی	سابوناو
Ceiling	بن بان	ساپینه
Time, hour	دهم / وهخت	سات
Drawers, underpants	سهتهن	ساتان / سهتهن
Slip, stumble	شهمتین / هلكومین	ساتمه
Teak	تیك / ساج	ساج
Griddle	ساج / سیل	ساج
Bread baked on griddle	نانی سیلی	نانی ساجی
To fall into poverty	بهلهنگاز دییت / چ پاره پی نامینی	ساجی عهلی
Small shot	ساجمه	ساجمه
Healthy, sound	ساج	ساج
False, fabricated	سهخته / قهلب	ساخته
Forger, cunning	سهخته چی	ساخته چی
Simple	ساده	ساده
Humble	ره بهن / خولی سه	ساده
Desert	بیابان	سارا

Cold	سار	
To cease to be friends	ساردی	ساردبوونهوه
To die	رهقبوون / مردن	ساردبوونهوه
To flatter	روبازی کرن	ساردکردنهوه
Make it cold	سارکرن	ساردکردنهوه
Very cold	سروسهقهه	ساردوسر
Refreshment, viands	تهزیاتی	ساردهمهنی
Be healed	کهواندن	ساریژ
To heal (wound)	کهواندن	ساریژیوون
Musical instrument	ساز	ساز
Arrangement, ready, organised	به رهههف	ساز
Harmony, to harmonize	پیکهه ژبان	سازان / سازاندن
To arrange, manage	گیران / سازکرن	سازدان
Pure, clear, wholesome	زهلال	سازگار
Healthy	ساخ	ساغ / ساخ
Evidence, clearness	ساخبوون	ساغبوونهوه
To prove	ساخ کرن	ساغ کردنهوه
Overcoat	ساکو	ساقوق
Simple, humble, plain	ساوه / بسانهی	ساکار
Commander	سالار	سالار
Year	سال	سال
Yearly, annually	سالانه	سالانه
Calender	سالنامه	سالنامه

English	بادینی	سۆزانی
From year to year	سال بوسال	ساله و سال
For years and years	چهند سال	ساله‌های سال
Leap year	سالآپر	سالێ پر
Anno domini	سالزاینی	سالێ زاینی
Emigration year	سال کوچی	سالێ کوچی
Fear	ترس / سههم	سام
Sublimity, majesty	سه‌میان / مریس	سام
Majestic, impressive	شامانه / سه‌میانی	په‌سام / سامدار
Clear sky, cloudless sky	زه‌لان	سامان
Wealth, fortune, property	سامان	سامان
Wealthy	زه‌نگین	ساماندار
National wealth	سامانی نه‌ته‌وه‌یی	سامانی نه‌ته‌وايه‌تی
Dangerous	ب ترس	سامناک
To take, obtain	سته‌ندن / برن	ساندن
Toddler, very young	ساقا / زارۆک	ساوا
Boiled and pounded wheat or its dish, porridge	ساقار	ساوار / ساوهر
Simple, gullible	ساویلکه	ساویلکه
Inlight of, under patronage	سپهر	سایه
Shade, shadow	سپهر	سایه / سپهر
Tomorrow	سبه‌هی / سبه	سبه‌ی / سبه‌ینی
Mornings	سپیده‌هیا	سبه‌ینان
Army, troops	سوپا	سپا / سوپا

English	بادینی	ئۆزانی
Recommendation	سپارده	سپارده
To entrust	جی باوهری	سپاردن / سپارده
To bury	قه شارتن	سپاردن / به خاک سپاردن
Thanks, gratitude	سوپاس	سپاس / سوپاس
Spring	سپرنگ	سپرنگ / سپرینگ
Unfaithful, ungrateful	بیکیر	سپله
Unfaithfulness, ungratefulness	بیکیری	سپلهیی
Louse	سپی	سپی / نه سپی
Spinach	سپیناغ / سلقوک	سپیناخ
Eye whitener	سپیلک / سپیلکا چافی	سپینه
Make-up, cosmetics, powder face	سپیاڤ	سپیاو
Whiteness	سپیاتی / سپیلک	سپیاپی
Plaster work	سپیکاری	سپیکاری
White	سپی	سپی
Senility, become old	سپی بوون	سپی بوون / ریش
Be whitened, faded	سپی بوون	سپی بوون
Refine, to lose its colour	سپی بونه‌قه	سپیبوونه‌وه
To turn pale	سپی بوون	سپی بوون / سپی هه‌لگه‌ران
To take, obtain	سته‌ندن	ستاندن
To praise	په‌سن	ستایش
Column	ستوین	ستوون

English	بادینی	سۆزانی
Cruelty	ستهه	ستهه
Cruel	ستهه مکار / زوردار	ستهه مکار
Grape molasses	دۆشاف / دۆشاب	سجوق / دۆشاو
Bodice, waistcoat	سوخمه	سخمه / سوخمه
Vinegar	سهک	سرکه
Syringe	سرنج	سرنج
Nature	سروشته / خورسته	سروشته
Natural	سروشته / خورسته	سروشته
Rite, liturgy, ceremony	تهقس	سرووت
March	سرود	سرود
Anthem, hymn, chant	سرود	سرود
National anthem	سرودا نیشتمانی	سرودی نیشتمانی
Angel gabriel	جبریل	سروش
Inspiration, revelation	سروش / نیلهام / په یخام	سروش
Gentle whisper	سروه / پس	سروه
Rustle	خشین / خوشین	سروه
Queue, line, range	سره	سره
Calm, rest	تهناهی	سرهوت
To be calm	تهناهی بوون	سرهوتن
Glue, gum, paste	سمغ	سریش
Numb	مت	سر
Secret	نهپهانی	سر
Lethargy, dormancy, sleep	مت بوون	سریوون
To narcot(ize), dope	سرکرن / ته حژیر کرن	سرکردن

English	بادینی	سۆزانی
To wipe, erase	ژی برن	سۆزینتیره
Penalty, punishment	سزا	سزا
To punish	سزادان	سزادان
Death penalty, capital punishment	سزایی سیداره / سزایی مرنی	سزای سیداره
Slow	سسیت / هیدی	سسیت
Slowness	سسیتی	سسیتی
Zero, naught	چنه	سفر
Mat spread on the ground for meal	سفره	سفره
Belly, womb	زگ	سک / زگ
Complainment, grievance	گازنده	سکالا
To complain, blame	گازنکردن / لومه کردن	سکالا کردن
Petition	داخازنامه	سکالانامه
Pregnant	ئاقس	سکپرا / سکدار
Pregnancy	ئاقسی	سکپری
Diarrhoea	زگچوون	سکچوون / زگچوون
To lose child	زگ سوئن	سکسووتان / زگسووتان
Ember	بزوت	سکهل / پیشکو
Elevator	سلنگ	سلنگ / سرنگ
Shy, startled	قهحنقی / تهرپلی	سل
Greeting, salute	سلاف	سلاو
To salute	سلاکرن	سلاو کردن
Spinach beet	بهقلی	سلق

English	بادینی	سۆزانی
To take fright, flinch	جنگین / ترسیان	سلکردنهوه
Be frighten	ترسیان	سله مینهوه
Hoof	سم / چم	سم
Sumac	سماق / سفوک	سماق
Squirrel	سفوره	سمۆره
Moustache	سمیل	سمیل
To trim, cut	سمیل کرن	سمیلکردن
Species of aphid	سون / سن	سن
Pin	سنجاق	سنجاق
Swelling	وه مرتن	سندان
Anvil	سندان	سندان
Plague upon you	سندان	سندان
Box	سندوق	سندوق
Breast	سنگ	سنگ / سینگ
Border, frontier	سنور	سنوور
Boundary	سنور	سنوور
Limited, confined	سنوردار	سنووردار
Burning	سوئن	سو
Stove	سوپه	سوپ
Soda	سوڤده	سوڤده
Red	سوور	سوور / سوور
trace /Whereabouts	کیدهری / در رشون	سووراخ / سووراخ
Sympathy, pity, love	سووز	سووز
Prostitute, harlot	قهچه	سووزانی
Rock partridge	سپینک	سووسکه / سووسکه

English	بادینی	سۆزانی
Socialism	سوشیالیزم	سوشیالیزم
Sufi, mystic	سوفی	سوفی
Water fall	سولاف / سیلاف	سولاف
Light brightness	بیناهی / روناهی	سوما
Light of the eyes	قهترا چاقی / بیناهی چاقی	سوما / چار
To plaster, smoothe	هنین	سواخ / سواغ
Knight, rider, horseman, cavalier	سیار	سوار
Cavalry, chivalry	سیار	سوار
To ride	سیاربوون	سواربوون
Accomplished horseman	سیارباش	سوارچاک
To beg	خاستن	سوال
Beggar	خاز خازوک	سوالکەر
Army, troop	سوپا	سوپا
Commander-in-chief	سەرلهشکر	سوپا سالار
Military	سوپایی	سوپایی
Rug, mat	مهحفیر / فهرشی نفیژی	سوجاده / بهرمال / دوگرد
Theological student, Religious student	سوخته	سوخته
Bodice, waistcoat	سوخمه	سوخمه
Drudgery, corvee	سوغره	سوغره
To burn	سوکتک / سوژتن	سووتان
To heal	سارپژبون	سووتاندنهوه

English	بادینی	سۆرائی
Burnt	سووتنی	سووتتاو
Ash	خولی	سووتوو
Fuel	سووته مەنی	سووته مەنی
Corner	کونج / گوشه	سووچ
Faulty, guilt	سیج / سووچ	سووچ / سووچ
Faulty, guilty, sinner	گونه هبار	سووچدار / سووچدار
Grief, sorrow, pity, longing	خەم	سوو
Interest, usury	ریبا	سوو
Usurer, one who practises usury	ریباخۆر	سووخۆر
Profit, benefit, interest	مفا	سوود
Profitable	مفادار	سوودمەند
Payee, beneficiary, persistant, insistant	رژد	سوور / رژد
Red, burnt	سوور	سوور / سوور
Rouge, make-up, brine	سووراف / سویراف	سووراو / سووراو
Reddish	سووربون	سوورباو / سوورباو
To fry	بزارتن	سووربوونه
Blush (shy) (shame)	سووربون	سووربوونه / سوورداگه ران
Fair-skinned	سووروسپی	سووروسپی
Measles	سوورک	سووریزه
Turn	نۆبهت	سوور
Rotation, cycle	زقروک	سوور

English	بادینی	ئۆزانی
Blood circulation	زقروكا خوينی	سووزی خوین
To revolve	گهریان	سووران
To run, manage	ب ریغه برن	سووراندن / به ریوه بردن
Gonorrhoea	سوسه نهك	سووزه نهك
Packing needle	سوژن	سووزن / سوژن
Light (weight)	سئكك	سووك
Unimportant, bad (person)	سئكك	سووك
Grief, sorrow	دلگراڤی / خهه / كهسهه	سووی
To feel sorrow	دل گران	سوویوونهوه
Oath, swear	سویند / سوژند / سوز	سویند / سوین
To swear	سویند خازن	سویند خواردن
To take an oath	سوژند دخوا	سویند دهخوا
To perjure, commit perjure	دروه و سوژند دخوت	به درق سویند دهخوا
Switch	سوچ	سوچ
Owing to, about	سه بارهت	سه بارهت
Basket	سهلكك	سه به ته
Pipe (tobacco)	قهلین	سه بیل
Casual reaper, hired	سه پان / خولام / ره شهك	سه پان
Bucket	سه تل	سه تل
Dawn	سه جههه / سه بیده	سه جههه
Difficult, hard	زه حمهت	سه خت
Worried, distressed	ناره حهت	سه خلهت
Hundred	سهه	سهه

English	بادینی	سۆرائی
Hundreds	سه‌دان	سه‌دان
Century, age	سه‌ده	سه‌ده
Percent	سه‌دی	سه‌دی
Head, top	سه‌ر	سه‌ر
On my head	سه‌ر سه‌ری من	سه‌ر سه‌ر
To foam	سه‌ر ئاڤ که‌تن	سه‌ر ئاڤ که‌وتن
Government offices	سه‌را	سه‌را
Mirage	سه‌راب	سه‌راب
Wholly, from head to head	په‌رانیڤ / جه‌می / سه‌راسه‌ر	سه‌راپا / سه‌راسه‌ر
Ceiling	بن بان	سه‌راپیته
Chiefs	سه‌روکین	سه‌ران
Head poll	سه‌رانه	سه‌رانه
w.c.	ده‌ستناڤ	سه‌راڤ
Additional load	بارزیده	سه‌ریار
Inspite of, despite	سه‌ر بار	سه‌ریار
Soldier	سه‌ریاز	سه‌ریاز
Camp, barracks	سه‌ریاز گه‌ه	سه‌ریاز گه‌ه
Mobilization	سه‌فه‌ره‌ری	سه‌ریاز گیری
Title, topic	بابه‌ت	سه‌ریاس
Roof, roof-top	سه‌ریان	سه‌ریان
Slaughter	سه‌ر ژیشه‌کرن	سه‌ریزین
Event, occurrence	دیروک	سه‌ریورد
Uncovered head, receptacle	سه‌ر کول	سه‌ریه‌تال / سه‌ر کۆت
Independent, free	سه‌ریه‌خۆ	سه‌ریه‌خۆ

English	بادینی	سۆزانی
Independence	سه‌به‌خوی	سه‌به‌خۆیی
Proud, eminent	سه‌به‌رز	سه‌به‌رز
High reputation	سه‌به‌رزى	سه‌به‌رزى
Free	سه‌به‌ست	سه‌به‌ست
Freedom, liberty	سه‌به‌ستى	سه‌به‌ستى
Quarrelsome, seditious	شه‌روك	سه‌به‌كۆيه‌ن / سه‌به‌گنجهل
Sealed, stamped	مور كرى	سه‌به‌مۆر
Downward	به‌ره‌ف خارا / به‌ر ب ژیر / نشینی	سه‌به‌ره‌وژین
Fellow wife (of a polygyny)	هه‌وى	سه‌به‌هه‌وى
Unpire, referee	به‌ره‌فان	سه‌به‌پشك
Cover, lid	ده‌ریوش	سه‌به‌پوش
Bare-headed	سه‌ر ریس	سه‌به‌تسى
Supervisor	سه‌به‌رشت	سه‌به‌رشت
Foreman of labourers	سه‌ر كار	سه‌به‌هل
Toe, tiptoe	سه‌رى تبلى	سه‌به‌نجه
Disobedient	سه‌به‌پچى / سه‌ر كیشى	سه‌به‌پچ
Be involved	توشبوی / تیکه‌تى	سه‌به‌پیوه‌بوون
From top to bottom	سه‌رى هه‌تا پى	سه‌ر تا پا
From head to head, wholly	هه‌مى / سه‌راسه‌ر	سه‌ر تا سه‌ر
Barber, hairdresser	سه‌ر تراش	سه‌ر تا ش
Headshaving	سه‌ر تراشین	سه‌ر تا شین
Total	سه‌ر جه‌م	سه‌ر جه‌م

English	بادینی	سۆزانی
Preoccupied, busy	مژۆل	سهرجهنجال
On my eyes	سهرچاڤا	سهرچاو
Spring, source	سهرچاو/ك/ كانيك	سهرچاوه
Reference, bibliography	ژيدهر	سهرچاوه
Opinionated	ركدار	سهرچل
Kneeling, kneecap	سهرچوك	سهرچوك
Drunkard	سهرخوش	سهرخوش
To condolence, condole	سهرخوش ليكرن	سهرخوشي ليكرن
Inauspicious	سهرخور	سهرخور/ سهرهخوره
Nap, siesta	سهرخهف	سهرخه
Chieftain, headman in tribe	سهروك عهشيرهت	سهرخيل
Chief	سهردار	سهردار
To visit	سهردان	سهردان
To sacrifice	سهردانان	سهردان
To defer to obey, bow the head	سهرنقى نهكرن	سهردانهواندن
To comb hair	شهكرن	سهرداهينان
Funeral recitation, Lamentation	پيگوتن	سهردۆلكه
Professional mourner	پيبيژ	سهردۆلكه بيژ
Epoch, moment	سهردهم	سهردهم
Contemporary	ههقچهرخ	سهردهم (هاوچهرخ)
Honest	سهرراست	سهرراست
To blame, reproach	لومهكرن	سهرزهنشت

English	یادینی	سۆزانی
To count	سەرژماردن	سەرژماردن
Census	سەرژمیر	سەرژمیر
Statistics	سەرژمیرناسی / سەرژمیرزانی	سەرژمیرناسی
Puzzled, surprised, astonished	حیبهتی	سەرسام
Wise old lady	سەرسپی	سەرسپی
Bathroom	سەرشول	سەرشۆرك
Busy, preoccupied, distraught	مژۆل	سەرقال
Superintendent	سەرکار	سەرکار
Leader	فەرمانده / ریهەر	سەرکرده
The president of the republic state	سەرۆکی کوماری	سەرکۆمار
To reproach	لومه کړن	سەرکۆنه
Cheek bone	ئاله کە / سیرهت	سەرکولم
To succeed, pass	سەرکەفتن	سەرکەوتن
Nipple, tit, teat	سەرمەمکە / سەرکیت مەمکا	سەرگۆ
Coldness, cool	سەرما	سەرما
Be numbed, be frozen	سەرمابری	سەرمابرده
Wealth, capital	سەرمايه	سەرمايه
Capitalist	سەرمايه دار	سەرمايه دار
Capitalism	سەرمايه داری	سەرمايه داری
Model, pattern	نمونه	سەرماه شق
Attention, caution	سەرهنج	سەرهنج

English	بادینی	سۆرائی
Aware, cautions	هشیار	سهرنجدهر
President	سهرۆك	سهرۆك
Presidency	سهرۆكایهتی	سهرۆكایهتی
Rhyme	سهروا	سهروا
Spring, source	کانی / سهرۆچاوك	سهرۆچاوه
Sovereignty	سهروهری	سهروهری
Beginning	دهست پیک / سهرهتا / بهرای	سهرهتا
Primary	سهرهتایی	سهرهتایی
In addition to, moreover	سهربار	سهرهرای (ئهوهی)
Spear, lance	سهرهرم	سهرهرم
Highway	سهرهری	سهرهری
Main, major	سهرهکی	سهرهکی
Death pangs, death struggle	بهرم / جانیسی	سهره مرگ
Riddle, coarse sieve	سهرهرد	سهرهرد (سهرهرد)
Conclusion, result	ئههجام	سهرههجام
Pillow	بالیفک	سهرین
Martial-law, mobilization	سهرههبر	سهرههبر
Brokendown, handicapped	سههقت	سههقت
Platform	دواتگه / ههرزال	سههکو
Bench	سههکو / تهخت	سههکو
Dog	سهه	سههگ / سهه
Otter, beaver	سههی ناڤی / سههگاف	سههگاوه

English	بادینی	سۆزانی
To bray, bark	رهوین	سهگور
To prove, admit	سهلماندن	سهلماندن
Interest, usury	ریبا	سهلهم / ريبا
Elegance, skillfulness	شیان	سهلیقه
Solitary, single, bachelor	سهلت	سهلت
Style, as he, she likes	سهلتههت	سهلتههت
Dance	دهوات / گوڤه‌ند / دیلان	سهما
Dancer	داوه‌تکه / گوڤه‌ند‌که‌ر / دیلان‌که‌ر	سهماکه‌ر
Samovar	سهماوهر / سهمافه‌ر	سهماوهر
Loaf	سهمون	سهمون
Dignity	سه‌نگ	سه‌نگ
Weight	سه‌نگ	سه‌نگ
Trench	نه‌وچه	سه‌نگه‌ر
Heavy, precious	گران	سه‌نگین
To exchange, bargain	بازاری / بازار‌کرن	سه‌ودا
Green	که‌سک	سه‌وز
Greenery	که‌سکاتی	سه‌وزایی
Vegetable	زه‌زهوات	سه‌وزه
Oar	سه‌ول / شه‌لپی	سه‌ول
Ice, freezed, snow	به‌فر / جه‌مه‌د / به‌رف	سه‌هۆل
Obstinate, pig-headed	سه‌ر رهق	سه‌هه‌ند
Shade, shady place	سه‌یبه‌ر	سه‌هه‌ند
Strange	سه‌یر	سه‌یر

English	بادینی	سۆزانی
Picnic, trip	سهیران	سهیران
Recreation	سهیرانگه	سهیرانگا
Umbrella	شه‌مسی / سه‌یوان	سه‌یوان
Three	سی	سی
Shade, shadow, umbra	سیبه‌ر	سیبه‌ر
Under the patronage of, under the auspices of	ل بن سیبه‌را	له‌ژیر سیبه‌ری
Gallows	سیداره	سیداره
Thirteen	سیزده	سیزده
Tripod, triumvirate	سی کوچک	سی کوچکه
Triangle	سی گوشه / سی کوزی	سی گوشه
Liquidity, fluidity	لیسه‌ر	سیلاو
Apple	سیف	سیو
Parentless, orphan	بی باب و داک / ئیتیم	سیوی
Adam's Apple	سیفا ئاده‌می	سیوی ئاده‌م
Thirty	سیه	سی
Lung	سیه	سی
Politics	سیاسه‌ت	سیاسه‌ت
Politician	سیاسه‌تغان	سیاسه‌تمه‌دار
Prod, knuckles	گریچک	سیخورمه
Porcupine	سیخور	سیخور
Sorcery	سیح‌ر	سیح‌ر
Garlic	سیر	سیر
Skin, peel	تیفل	سیرمه

English	بادینی	سۆزانی
Faded, withered	سبیس / زەر	سبیس
Cricket	کرکت	سبیسرک
Vulture	که چهلوک / کهرگهس	سبیسرکه که چهل
Consumption, tuberculosis of lung	سبیل	سبیل
Consumptive	سبیلدار	سبیلدار
Face, personal appearance	سبما	سبما
Breast	سبیک	سبینه
Cinema, movie	سبینهما	سبینهما
Tray	سبینی	سبینی / سبینی خوان
Chinese	سبینی	سبینی
Tooth pick	سبواک	سبواک
Lungs and liver	سبیه و میلاک	سی و جگەر

English	بادینی	سۆزانی
Sh The fourteenth letter of the kurdish alphabet	ش	ش
King	شاه	شا
Appeal for wedding largess	شاباش	شاباش
Queen	ژن شا	شایانوو
Harbour, port	شابه ندهر	شابه ندهر
Horn	شاخ	شاخ
Mountain	شاخ	شاخ
Mountainous	شاخاوی	شاخاوی
Mountaineer	شاخه وان	شاخه وان
Glad, happy	شاد	شاد
City	شار / باژیر	شار
Obscure, vague, ambiguous, unclear	غیم	شاراوه / ناروون
Hidden	قه شارتنی	شاراوه / نادیار
Exiled, vanished	شار به دهر	شار به دهر
To vanish	شار به دهر کرن	شار به دهر کردن
To hide, to bury	قه شارتن	شار دنه وه
Townsmen, urban	شارستان	شارستان
Civilization	شارستانییهت	شارستانییهت
Urban, civilized	شارستانی	شارستانی
Water cucumber	شارووخ / خه یار	شارووخ
Town, small town	باژیر / باژیرک	شاروکه / شاروچکه
Expert, well-versed	شه رهزا	شارهزا
Mayor	باژیرقان	شاره وان

English	بادینی	سۆزانی
Municipality	بازیرقانی	شارهرانی
Urban, civilized	شاری	شاریی
High way	ریکا سه ره کی	شاری
Prince, princess	شه هزاده	شازاده
Sixteen	شازده	شازده
Sixteenth	شازدهم / یی شازدی	شازدهم
Queen	ژن شا	شاژن
Masterpiece	شاکار	شاکار
Apprentice	شاگرد	شاگرد
Minister, secretary (u.s.a)	وهزیر	شالیار
Attack, assaut, raid	هیرش	شالو
Shoulder	مل	شان
Responsibility	به پرسیاریتی	شان
Proudness	شانازی	شانازی
Side by side	مل به مل	شان به شان
Chance, lucky	شانس	شانس
Theatre, stage	شانو	شانو
Comb	شه	شانه
Cell	شانه	شانه
Beehive, hive	شانه	شانه (هنگ)
Plumb	شاوول	شاوول
Kingly	شاهانه	شاهانه
Heron	شیننه شاهو	شامبو
King of kings	شاهنشاه	شاهنشاه
Queen bee	شامیشیت هنگفینی	شاههنگ

English	بادینی	سۆزانی
Worthy, deserving	هیزا	نھایان / شایه ن
Suitable, worthy	ههزی	شایسته
Witness	شاهید	شایه ت / شایه د
To testify	شاهید دان	شایه تدان
Poet, bard, singer, chanter	هوزانغان	شایه ر
Dance, festivity	گوڤه ند / دیلان	شایسی
Be disconcerted	شه پهرزه	شپهرزه
Thing	تشت	شت
To wash	شیشتن	شتن / شوشتن
Equipment, furniture	تشتیت مال	شتومه ک
Match, light	شخاته	شخارته
Vaccination, syringe, injection	شرنقه	شرنقه
To give injection, Vaccinate	شرنقه لیدان	شرنقه لیدان
Glue	سمغ	شریت
Tape	شه لیت	شریت
Cassette	کاسیت / شریت	شریت
Snore	پخین / خرخر	شریخه
Tattered, torn	رزووک	شر
Death pangs, about to die	ل بهر مرنییه / چووپی	شر
Bad, desperate	خراب	شر
Doubt	شک	شک / گومان
Complaint	گازنده / شکات	شکات
Hunting, shooting	نیچیر	شکار
Broken	شکهستی	شکاو

English	بادینی	سۆزانی
Defeat	شکستی	شکست
Majesty	سام	شکۆ
Glory	شکۆ	شکۆ
Your highness, your majesty	خاوينشکۆ / خودان شکۆ	خاوهن شکۆ
Majestic	شکودار / سام	شکۆدار
Loose	خاف / سیست	شل
Fluid, watery	ئاڤی / ریق	شل
To loose, be convinced	شه کردن / سیست کردن	شل کردن
Persuaded, convinced	رازی بوون / رازی کردن	شل کردن
Broth, muslin	ئاڤک	شله
Be disconcerted	تهنگاف / شهپرزه	شلهژان
Wooden pipe (music)	بلویل / لولی	شمشال
Sword, saber	شیر	شمشیر
Fencing with asaber	شیربازی / شوربازی	شمشیربازی
Wind, gentle, breezed soft movement of air	با	شنه
Land after first ploughing, field ploughed once	شو	شو
Vivacious, exquisite	شوڤ	شوڤ
Salty, brackish	سویر	شوڤ / سویر
Soup	شوربه	شوڤبا
Revolution	شورهش	شوڤش
Hanging down, drooping	شور	شوڤ
Revolutionary, agitator	شورشگیر	شوڤشگیر

English	بادینی	سۆرائی
Platform pavement	ره سیف / ره حاجادی	شووسته
Shepherd	شقان	شوان
To marry, get married	شی کرن تی	شووکردن شووپرا / تی
Ram part, Fence, Protective wall	دیوار / شور	شووره
Water melon	شتی	شووتی / شفتی
Shame	شهرم	شوورهیی
Packing Needle	شیشرن	شووزن
Glass	شیشه	شووشه
Bottle	شیشه	شووشه
Misfortune	بیولهی / بهد بهختی	شووم
Place, position, site	چه	شوین
Trace, archeology	شوینوار	شویننه وار
Archeology	شوینه وار ناسی	شویننه وار ناسی
Dawn, daybreak	شه بهق	شه بهق
Palm of hand	لهب / ناقمست	شهپ
Slap	شهق	شهپ / شهپازله
Hat, cap	شه فقه	شه بقه
Slap	شهق	شه پلاخ
Paralysis	شه پک	شه پله
Kurdish jacket	شه پک	شه پک
Wave	شه پول / پیل	شه پول
Chess	شه ترهنج	شه ترهنج
Transplantation	شه تل / نیهال	شه تل
Nursery, plantation	باغ / نیهال خانا	شه تلگا

English	بادینی	سۆزانی
Ice	جه‌مه‌د	شه‌خه‌
Shame, modesty, shyness, Bashfulness, diffidence	شه‌رم	شه‌رم
Diffident, abashed	شه‌رم‌ن / شه‌یبه‌وکه	شه‌رم‌ن
To shame abash, Embarrass	شه‌رم	شه‌رم
Be ashamed, embarrassed	شه‌رم‌زار	شه‌رم‌زار
Trousers	شه‌روال	شه‌روال
War	شه‌ر	شه‌ر
War-like, aggressive	شه‌ر‌کر / شه‌روک	شه‌ر‌فرۆش
Sixty	شه‌یست	شه‌ست
Six	شه‌ش	شه‌ش
Revolver	ده‌بانچه / وه‌روه‌ه / شه‌ش‌میل	شه‌ش‌خۆر / ده‌پانچه
Slap	شه‌ق	شه‌ق
Clap, clacking	شه‌ق	شه‌ق / شه‌قه / شه‌ق و شه‌قه
Crack	شه‌ق / درز	شه‌ق
Breast	نیف مه‌مکان / شه‌ق	شه‌ق
Street	شه‌قام	شه‌قام
Step	پینگاف	شه‌قاو
Stamp	پیل	شه‌قل
Yearling lamb	به‌رخ	شه‌ک
Sugar	شه‌کر	شه‌کر
Sweetened water	قه‌نداڤ	شه‌کراو
Sugar bowl	شه‌کردان	شه‌کردان

English	بادینی	سۆزانی
Exhausted	به تلی / وهستیای	شهکمت
Lame	شهل / له تک	شهل
Cool northerly wind	شه مال	شه مال
Musk melon, cucumis melon	شه ماموک / قلاوان	شه مامه
Saturday	شه مبی چل ملی / چه کچه کیله / شه قره قوینک /	شه مبه / شه مبه
Bat	میر مور تک / شهف شه فوک	شه مشمه کویر
Train	شه مه نده فر	شه مه نده فر
Sprightly, gay, pretty	شه تک و شوخ / سپه ه	شه تک و شوخ
Night	شهف	شهو
Good night	شهف باش	شهو باش
nocturnal, Night fever	شهف تا	شهوتا
Late evening night	شهف خوشک	شهو چهره
snack		
Light	شهوق	شهوق
Longing	شهوق	شهوق
Weak sighted	شهقور	شهوکویر
Night time	دهمی شهفی	شهوگار
Dew	خوناف	شهونم
Nightmare, female demon	شهف پهست	شهوه
Jaw	چمن / نه رزینک	شهوینک
Martyr	شههید	شههید
Satan, devil	شهیتان	شهیتان

English	بادینی	سۆزانی
Frantic, distraught	بی ئەقین / دژوار	شەیدا
Damp	تەری	شی ^۷
Chestnut	شی (بۆ هەسپ)	شی ^۷ / ئەسپەشی ^۷
Fool, insane, mad, lunatic	شی ^۷ ت / دین / بی ئاقل	شی ^۷ ت
Lunacy hospital	نەخۆشخانا شی ^۷ تا	شی ^۷ تخاڤە
to squeeze, knead, massage	پەرخاندن	شی ^۷ لان
Lion	شیر ^۷	شیر ^۷
Cancer	پەنجەشیر ^۷	شیر ^۷ پەنجە
Turnip	شیل ^۷ م	شیل ^۷ م
Valley	گەلی	شی ^۷ و
Supper, dinner	شیف	شی ^۷ و / نان
Style, design	شی ^۷ واز	شی ^۷ واز
Methods, style	شەپرزە / شکستی	شی ^۷ واو
Way, shape, method	شی ^۷ و / ریک	شی ^۷ و
Ability, suitable	شیان	شیان
Suitable, appropriate	کیرھاتی / هیژا	شی ^۷ او
Sweet	شیرین	شیرین
Dessert, sweet, candy	شیرینەمەنی / شیریناتی	شیرینەمەنی / حەلوا
To analyse	شروڤە کرن / شلوڤە کرن	شی ^۷ تەلکردن
Sword	شیر	شیر / شمشیر
Lukewarm, tepid	تینشیر	شیر ^۷ تین
Milk	شیر	شیر
Milker, milkman	شیردۆش	شیردۆش
Bride-price	نەخت	شیربایی
Foster-brother	برای شیر	شیربرا / برای شیر

English	بادینی	سۆرانى
Nagging	پتپتوك	شیره شیر
Metal bar, iron	شیش	شیش
Iron monger	بازرگانیا شیشلی	بازرگانى شیش
To solve, remedy, treat	چاره سەر	شیکار
To explain, parse, analyse	شروقه کرن	شیکردنه ره
Syrup	شروب	شیله
Creamy	شیله / شیره / دۆبه	شیله
Blue	شین	شین
To wail, lamentation, mourning	شینى	شین / شیوهن
Garden, path of green	شین	شین / سهوز
Valley, ravine, gully, gorge	کهلی / نهال / نیوال	شیو
Lamentation, mourning, wailing	شینى	شیوهن

English	بادینی	سۆزانی
Carat, karat	عه یار	عه یار
Gnosticism	گنوستی	عیرفانیهت
Rationalism intellectualism	عهقلانیهت	عهقلانیهت
Mentality, mind	عهقلیهت	عهقلیهت
Brigadier, general	راگر / سه رهیز	عهمید (عهسکهری)
Commodore	ئهفسهری دهریایی	عهمید (دهریایی)
Diplomatic	دبلماسی / سیاسهتخان	عهمید (دبلماسی)
Dean	راگر	عهمید (کۆلیژ)

English	بادینی	سۆرائی
X The 16 th letter of the kurdish alphabet	غ	ع
Gallop, galloping	چارگاف / ههسپ	غار (ههسپ)
Race, running	پیشبهزین / ههقههزین	غاردان
Race	غارغارانی	غارغارین
Gas	غاز	غاز
Perfidious, traitor	ناپاک / جه گهرمژ	غایه نخایهمن / خائن
Bud	بشکوش / بشکوژ	غونچه / خونچه
Double chin	دو ئهرزیتک	غیفهیه
Coarse sieve, cribble	موخل	غهرپیل
Gazette, newspaper, journal	روژنامه	غزهته
Allyricpoem, ode	غهمزل	غهمزل
Nose ring	خزیم	غهمزیم / خهمزیم
Treasure	خهزینه	غهمزینه / خهمزینه
Noisy, crowd	تهق و رهق	غهملبه غهملب
Sadness	خهم / خهمهت	غهم / خهم
Wink, eyewink	ئاور / تروکه	غهمزه
Metaphysical, supernatural, unseen	غهمیبی	غهمیبی
Zeal	غهمهت	غهمهت
Nerve, grit	میرخاسی	غهمهت
Gargle	لیوهردان	غهمغهره

English	بادینی	سۆرائی
F. The 17 th letter of the kurdish alphabet	ف	ف
Bean (s), kidney beans	فاسولی	فاسۆلیا
Aluminium	فافون	فافۆن
Trap	خه فکک	فاقه / ته له
Grumbling	گزرگریوکت	فاک و فیک
Fortune-telling, read omens	فال	فال
Palm reader, fortune-teller	فالکهر	فالگر
Understanding, comprehension	فالگرتن	فالگرتن
To understand, know, recognize	فام	فام
Lantern	فامکرن	فامکردن
Magic lantern	فانوس	فانۆس
Interest (on money)	فانوسی سیحری	فانۆسی جادو
Football game, soccer	فایده	فایز / سوو
Wide, broad	ته پانی / ته پایی	فتیۆلین
Brush	فره ه	فراوان
Chance, opportunity	فرچه	فرچه
Verb, action	دهر فهت	فرسه ت
Clerk, officer, official	فرمان	فرمان
Tear	فهرمانبه ر	فهرمانبه ر / فهرمانبه ر
Selling, to sell	روندک / فرمیستک	فرمیستک
Seller, pedlar	فروتن	فروتن / فروشتن
Plentiful, very, poly	فروشیار	فروشهر / فروشیار
	گه له گه	فره

English	بادینی	سۆزانی
Polygamy, poly gyne	چەند ژنی	فره ژنی
Polyandry, polygamy	چەند میردی	فره میردی
Multi-party, pluralism	چەند حیزبی / فره حیزبی	فره حیزبی
To save, to come to help, to join	هاوار	فرینا
Emergency	تهنگافی	فریا که وتن
Relief	هاوار هاتن	فریا که وتن
First aid	هاوار هاتنا دهستیکی	فریا که وتنی سه ره تایبی
Angel	فریشته / ملیاکهت	فریشته
Fraud	سه ردا چون	فریو
Cheater, deceitful, trickster	سه ردا چۆی	فریو بان
Be defrauded	سه ردا چۆی / هاته سلیمانندن	فریو خواردن
Trickery	فیل / حیله	فریو فیل
Noise of sipping (tea)	فرر فرر	فره فر (چا خواردنه وه)
To kidnap, to elope	رفاندن / ره فین	فراندن
Kite	فر فرۆکه	فر فرۆکه / قوشکاغه ز
Airplane, plane	باله فر	فرۆکه
Pilot	فرۆکه فان / گه میشان	فرۆکه وان
Flight, to fly	فرین	فرین
Flapping, flutter	فره فر	فره فر
To throw, to toss	فریدان	فریدان
Hissing noise	سس	فس
Coward	ترسنوک	فش
Spreading	بلاف بوون	فش
Wide, large	فره ه / بهرین	فش (فره)

English	بادینی	سۆزانی
Boasting, exaggeration	مهزنگرن / گزنگرن	فشه / فشه فش
Brush	فرچه	فلچه
Cup	فینجان	فنجان
Palm reader	فنجانخوین	فنجانخوین
Phosphate	فوسفات	فوسفات
Phosphorous	فوسفور	فوسفور
Fountain, jet	کانی	فواره
Puff, blow	پف	فوو
Neglected, forgotten	فهرامۆش	فهرامۆش
Neglect, forget	فهرامۆشکردن	فهرامۆشکردن
Bag, gunny sack	فهرده	فهرده / گوئییه
Carpet	مهخفیر / بهرک	فهرش
Order, firman, decree	فهرمان	فهرمان
Clerk, civil servant	فهرمانبهر	فهرمانبهر
Commander	فهرمانده	فهرمانده
Teachings	فهرمان	فهرمایش
Discourse, speech	ئاخفتن	فهرمووده
Dictionary	فهرهنگ	فهرهنگ
Cultural, educational	زانباری / رهوشه نیبیری	فهرهنگی
Loot, booty, pillage, spoils	فهرهود / تالانی / کله پیره	فهرهود
To loot, to plunder	تالان کردن	فهرهودکردن
Immature, unripe	نه گه هشتی	فهریک
Favour, worth, splendour	قهنجی	فهر
French	فهره نسی	فهرهنگ

English	بادینی	ژوانی
Philosophy	فەلسەفە	فەلسەفە
Christian	فەلە	فەلە / گاوری / دیان
Space, orbit, circuit	فەلەك	فەلەك
Astronaut	فەلەكناس	فەلەكناس
Astronomy	فەلەكناسی	فەلەك ناسی
To demolish, spoil, destroy	ژناقبەرن	فەوتاندن
Epileptic fit	تەپ	فێ
Epileptic, to have such fit	تەپدار	فێدار
To learn	فێربوون	فێربوون
To teach	فێركرن	فێركردن
School	فێرگە	فێرگە
Trick, wile	گەند	فێل
Cunning, deceitful, trickster	فێلباز	فێلباز
Cool, nice weather	فێتك / هین	فێتك
Pride, boasting	شەهنازی	فیز
Boastful, proud	شەهناز / فزین	فیزن
Bullet, shot, gunshot	فیشەك	فیشەك
Whistle	فیتك	فیکە
Elephant	فیل	فیل

English	بادینی	سۆرائی
V The 18 th letter of the kurdish alphabet	ف	ف
Corner	رهخ / قوژبن	فاج
Region, area	دهقەر	فاج
Chicken, hen	مامر / مریشک	فار
Lapel, opposite	فاژی / بهراژی	فاژی
Virus	فایروس	فایروس
Love	فیان	فیان
Visa	فیزه	فیزه / فیزا

English	بادینی	سۆزانی
Q The 19 th letter of the kurdish alphabet	ق	ق
Vessel, dish, plate	قافکە	قاب / قاب
Wooden clog	قاپقاپ	قاپقاپ
Pots and pans	ئامان / له گەن	قاب و قاچاغ
Overcoat	قاپپت	قاپپوت
Door, gate	دەرگەھ	قاپی
Storey, floor	قات	قات
Times	کات / دەم	قات
Suit	قات	قات
Crisis, difficulty, poverty, famine, dearth, starvation	خیزانی / ههزاری	قات و قری
Poverty, famine, dearth	خیزانی / ههزاری	قاتیی
Leg	پێ / قاچ	قاچ
Smuggling, contraband	قاچاغ / قه قاچاغ	قاچاخ / قاچاغ
Smuggler	قه قاچی	قاچاچی
Mushroom	کفارک	قارچک
Hero, champion, gallant	قه هرمان	قاره مان
Twang, cawing, snuffling, crying bitterly	قارقار	قاراندن / قاره قاپ
Goose, swine	قاز	قاز
Judge	قازی	قازی
Profit, interest, avail, advantage	قازانج / سود / مفا	قازانج
Pine-tree	کاز	قاز

English	بادینی	سۆزانی
Crowing, harsh or shrill cry, cawing, honking	قاژقاژ	قاژه قاژ
Chough, rook	قراپی سۆر	قاژوو
Safe, coffer, money box	قاس / قاسه	قاسه
	قه بین / قه ب قه ب / ده تگی کهوی	قاسپه قاسپ
Boisterous laughter, guffawing	تیقلیق	قا قا
Paper	کاغەز / پەر	قا قەز / کاغەز
Notes, banknotes, papermoney, paper currency	پاریت کاغەز	پارە ی قا قەز
Playing cards, deck	پەرکانی	قا قەزین
Kite, paper plane	قرفرۆک / تەباری	قا قەزین
	وهره قی	
Blackbeetle, cock roach	کیز کلۆک	قالونچه / قالوچه
Frame	قالب	قالب
Whip	قامچی	قامچی
Thumb	قامک / تلابهرانی	قامک
Big toe	تلابهران	قامکی پی
Reed, cane	له قەن	قامیش
Fumigation, smoking	دو کیلکدن	قانگ
Skill, shell, hull	تیقل	قاووغ / توینکل
Coffee	قه هوه	قاوه
Coffee-mover	قه هوه چی	قاوه چی
Brown	قه هوای	قاوه یی

English	بادینی	ژورانی
Strap, thong	قایش	قایش
Convinced	قایل / رازی	قایل
Agreemant, convince	قایل بوون	قایل بوون
To convince, persuade, to make agree, accept	قایل کرن	قایل کردن
Strong, severe	قایم	قایم
District commissioner, deputy governor	قایمقام	قایمقام
Ward	قایش	قاوش
To cluck	قدهقد / قدهقدامریشکی	قدهقد (مریشک)
Wasting, squandering, throwing away	برک	قرب
Vacant, hollow	بیج	قرویوک / پووچ
Dried up (fruit)	زوهاکری / قهماندی	قرویول
Scab, scum	قاچک / قهلب	قرتماخه
To cramp, crinkle	تهزتهزینک	قرچ
To crackle	قرچ / چهرقین	قرچه قرچ (ناگر)
Mean, stingy, crinkled, wrinkled	قهلس	قرچوک
To lose porosity, to lose money and become bankrupt	پروینه	قرخ
Snuffler, twanging, nasalizing, no longer porous	بیهنکهر	قرخن
Lobster, crab, crayfish	قرژانگ / کفراله / کیشزاله	قرژال / قرژانگ

English	بادینی	سۆزانی
Tick	گرنی / کرنی	قرنه / پند
Laughing, shouting and crying	کهین / تیقلیق	قریوه قریو
Destruction, eradication	نه مان	قپ
Extinction, dying out	نه مان	قپ / قپیوون / نه مان
Mass massacre, geonocide, annihilation, extermination	فهرمان	قپان
To exterminate, annihilate, eradicate, extirpate	ژ ناف برن / نههینشتن	قپکردن
Dirt, filth	قریز	قریز
Hair	پوچ	قژ
Hairy, hirsute, shaggy	توکن / پیرتو / کوسک / قژه	قژن
Speech, talking	قسه	قسه
Frank, straightforward, candid, direct	رهپ و رات	قسه لهروو
Proverb	مه تهلوک	قسه ی پیشینان
Nonsense, balderdash, poppycock	پوچ	قسه ی قوچ
Tar	قیز	قسل
Government house	سهرا	قشله
Lock	قفل	قفل
To lock	قفلدان	قفلدان
Single	کهت	قل

English	بادینی	ژۆانی
Beloved, mistress	خوشتگی	قەل
To burst	پهقین	قەیشانەوه
To crack, cleavage, fission	درز / دمرز	قەیشانەوه
To secede from, separate from, breakaway, to split, crack, cleave	جودابون	قەیشانەوه / جودابونەوه
Button	قوچە / قوچە	قوچە
To copy	قوپیە	قوپیە
Horn	قوچ	قوچ
To butt, butting	قوچلیدان	قوچلیدان
Peach	خوخ	قوخ
Hut, hovel	کوڵک / زنج	قوخ
Ditch, obstacle	چەپەر / جوک	قورت
Digger, engraver, driller	کورکول	قورت مەلکەن
Booking, reservation	گرتن / پاراستن	قورخ
To book (aseat), reserve	جە گرتن	قورخکردن
Teapot	قوری	قوری
Bad, harsh	قۆر	قۆر
Non sensical, nonsense	قور / بوچ قسه	قسهی قۆر
Bad, harsh words, swearwords	قستین قۆر	قسهی قۆر
Rumblings, growling, gurgling	مەرمەر / گەین	قۆرەقۆر
Handsome, chic	کەشخە	قۆز
Excellent, very good	کەشخە	قۆز

English	بادینی	سۆزانی
Clown, joker, jester	ترانه کەر	قۆشمه
Direction, aspect, column of troops	قول	قۆل
Sleigh, arm, sleeve	قول	قۆل
Shoulder blade, scapula	قۆلنج	قۆلنج
Heap, pile, stock	کیفک	قۆمهت
Period, juncture	قوناغ / قویناغ	قۆناغ
Stage, phase, step	قوناغ	قۆناغ
Gun stock	قۆنداغ / قونداغ	قۆنداغ
Shoes	قوندهره	قۆندهره
Boiled rice	گرار	قویلی / قویولی
Crushed, dented	ته بقی / په تشی	قویاو
School	قوتابخانه	قوتابخانه
Student, pupil	قوتابی	قوتابی
Be-saved, rescued	قورتال بو	قوتاربو
The process of saving, rescuing	قورتال بوون	قوتاربوون
To save, rescue	قورتالکردن	قوتارکردن
Tin	قوتی	قوتو
Pyramid	قوچه ک / نه هرام	قوچه ک
Pyramidal, hierarchy	قوچه کی / ههره می	قوچه کی
Pod lock	قوفل	قوفل
Sacrifice, victim	قوربان	قوربان
To sacrifice	قوربانی	قوربانی
Heavy (weight)	گران	قورس
Difficult, hard	قورس	قورس

English	بادینی	سۆزانی
Weight	گرانی	قورسایی
Mud	تهقن	قوپ
Lead	قورقوشم	قورقوشم
Throat, neck	قورک / قورک / ههقک	قورپگ
Corner, nook	قورنهت	قورنه / قورین
Corner, newspaper column	قونج	قونج
Hook	چنکال	قولاپ
Fish hook, rod	شووک	قولاپ / قولاپ
Needle, pin	سنجاق	قولاپه
Negro, slave	بهند / بهنی	قولله
Peak, top	گوپیتک / جه زیره قانیی	قولله
Negro, slave	بهند / بهنی	قوله رهش / قوئی
(rounded) handle, loop	قولپ	قولپ
Having a hole, perforated	قولپیر	قولپیر
Hook	قولف	قولف
Sand	قوم / خیز	قوم
Gambling	قومار	قومار
Gambler	قومارچی	قومار باز
Texture, fabric	قومانش	قوماش
Hand-grenade	قومبهله	قومبهله
Swallow	حاجی رهش	قووت
To swallow	دداعیریت	قووتدان
To sip, sup	قورت	قووتدان
Sob, cry with great sobs	قوره قور / قورین	قورپه قور

English	بادینی	سۆزانی
Deep	کویر	قوول
Depth	کویرانی	قوولایی
Volume	قه باره	قه باره
Grave	قه بر / گور	قه بر / گوڤ
Gravedigger	گور کول	قه بر مه لکۆل
Grave-yard	گورستان / زیارهت	قه برستان
Measure	پیفاندن	قه بلاندن
To guess, imagine	چندبیت / رهنگه	قه بلاندن
Size, volume	قه باره	قه باره
Big, massive	شه قه لاج	قه به
Snap, sharp bite	له قه	قه پ / قه پال
Steel, yard	کیشان	قه پان
Weigh, bridge	قاپان	قه پان
To weigh	کیشان	قه پان کردن
Muzzle, snout	له مبوبز	قه پۆز
Never, not at all	قهت	قهت / هه رگیز
Tar	قه تران	قه تران
Scab, scum	قاچک / قه لب	قه تماخه
Pent up, confined	چریسک	قه تیس
Harlot, whore, prostitute	قه چه	قه چه / قه چه
Brothel, whorehouse	قه چه خانه	قه چه خانه
Stature, waist	ناقه د	قه د / ناو قه د
Stem	چق	قه د
Side, flank of mountain	نه قراز	قه د پان

English	بادینی	مۆزانی
Stature, height and appearance	قەد و قامەت	قەد و بالا
Prohibition	قەدەغە	قەدەغە
To prohibit	قەدەغە کەرن	قەدەغە کردن
Halter chain	قەراسە	قەراسە / قەرازە
Edge, bank, brink	قەراغ / رەخ / بەرناف	قەراغ
King, prince	میر	قەرال
Queen, princess	ژن میر	قەرالیچە
Debt, loan	قەر	قەرز
Debter, in debt	قەردار	قەرزار
To lend	قەرددان / دەین دان	قەرزدان
To payback (debt)	زقەrandن / دەین زقەrandن	قەرزدانەوه
Dung, droppings of	قەرسەقول / زبل	قەرسەقول
Green barley	قەرسیل	قەرسیل
Gipsy	قەرەج	قەرەج
Bed	تەخت	قەرەویتە
Terebinth	قەزوان / کەزان	قەزوان
Butcher, meatman	قەساب / گوشت فروش	قەساب
Slaughter-house	قەسابخانە	قەسابخانە
Date, phoenix dactylifera	قەسپ	قەسپ
Intention, purpose	قەست	قەست
Priest	قەشە	قەشە
Beautiful, pretty	جان	قەشەنگ
Clown, laughing-stock	بێ تراتک / لیبۆن	قەشەمر
Trap, snare	قەف	قەف

English	بادینی	سۆزانی
Cage	قه‌ه‌س	قه‌ه‌ن / قه‌ه‌س
Chest, ribs, rib cage	قه‌ه‌سینگ / قه‌ه‌سکا سینگ	قه‌ه‌زه‌ی سینگ
Magpie, pica pica	قه‌ه‌ه‌باسک / قه‌ه‌ه‌باچکه	قه‌ل / قه‌ه‌ه‌باچکه
Crow, raven	قه‌ه‌ه‌رشک	قه‌ل / قه‌ه‌ه‌رشکه
Preserved fried meat	قه‌ه‌لی	قه‌لی
Massacre	قه‌ه‌لاچۆ / کوم کۆزی	قه‌لاچۆ
Extinction, dying out	نه‌مان	قه‌لاچۆبوون
Turkey	عه‌لوعه‌لو	قه‌ه‌ه‌موون / عه‌ه‌ه‌شیش
Itinerant dervish, poor	قه‌ه‌ه‌ندهر	قه‌ه‌ه‌ندهر
Fort, castle	قه‌ه‌لا	قه‌ه‌لا / قه‌ه‌لات
Rook	قه‌ه‌ه‌ه	قه‌ه‌لای (شه‌تره‌نج)
Strapping figure	قه‌ه‌ه‌ه‌ت	قه‌ه‌ه‌ه‌ت
Flase, faked, forged	قه‌ه‌ه‌پ	قه‌ه‌ه‌ب
Armour, shield	مه‌تال	قه‌ه‌ه‌غان
Crowd, throng	قه‌ه‌ه‌ه‌ه‌ل	قه‌ه‌ه‌ه‌ه‌ل
Reed	قه‌ه‌ه‌م	قه‌ه‌ه‌م
Pen, pencil	قه‌ه‌ه‌م / پین نووس	قه‌ه‌ه‌م
Pen-knife	قه‌ه‌ه‌م تراش / قاتانه	قه‌ه‌ه‌م بپ
Pen-case, pencil box	قه‌ه‌ه‌مدان	قه‌ه‌ه‌مدان
Pen	قه‌ه‌ه‌م پندان	قه‌ه‌ه‌م پاندان
Fine chisel	که‌زه‌ختن / که‌زاخ	قه‌ه‌ه‌م کردن
Fat, corpulent, stout, fleshy, overweight	قه‌ه‌ه‌و	قه‌ه‌ه‌و
Fatness, corpulence, stoutness, ghee, shortening	قه‌ه‌ه‌وی	قه‌ه‌ه‌وی

English	بادینی	سۆزانی
Whip	قامچی	قهچپی
Hunch back, hump-back, convex	پشت کومل	قهموور
Long dagger, dink	قهمه	قهمه
Pole, hooks for hanging carcasses	قهناره / سیداره	قهناره
Hallop, noose	وهرسیبی سیداری	پهتی قهناره
Loaf sugar	قهند	قهند
Hook, pole	شووک / چنگال	قهناره
Hot water with sugar as drink	قهنداف	قهنداخ / قهنداو
Sofa, settee	قهنهپه	قهنهفه
Volume, size	قرهه / سایز	قهاره
Being, structure, entity	بوون / کیان	قهاره
Cylinder	قهوان	قهران
Reload cartridge case, bullet case	قالک	قهران
Ooze	کهخز	قهوزه
Happening, event	قهومانندی / قهومانندن	قهران
To cause (sth) to happen to (sb)	قهومانندن	قهومانندن
Saying, discourse	قهول	قهول
Lace	قهیتان	قهیتان
Crisis, impasse, dead lock	ناریشه	قهیران
Spinster, old maid	قهیره کچ	قهیره کچ
Tsar, czar, emperor	قهیسه	قهیسه
Market, shopping center	سیکت	قهیسهری

English	بادینی	سۆزانی
Caesar	قه یسه‌ری	قه یسه‌ری / نه شته‌رگه‌ری
Apricot (-compote)	زه‌رده‌له / قه یسی	قه یسی
Dislike, aversion, repugnance	بیز / دل ژنمای	قیز
To dislike, feel nauseated	دل ناحه‌بینی / دل ناچیتنی	قیزنی بوونه‌وه
Kiblah, mecca, south	قیبله / به‌ری به‌یتی	قیبله
Compass	قیبله‌نوما	قیبله‌نما
Erect, set up on end	قیت / راکری	قیت
Resurrection, to rise, wake up	رابوون	قیت بوونه‌وه
Pitch, tar, asphalt, black top	قیر	قیر
Highway, road	قیر	قیر
Asphalt, tar, pitch, asphalt	قیرکردن	قیرتاو
Tar, pitch	قیرکردن	قیرتاوکردن
Croaking, caw, squawk		قیراندن
Croaking	وهق وهق	قیره قیر (بووق)
Screaming	قیر قیر	قیره قیر
Minced meat	قیمه	قیمه
To mince, chop up, hash	قیمه ده‌که / هیرده‌که	قیمه ده‌کا
Spite, rancour	نه‌ئیان / که‌رب	قین
Spiteful, vindictive	زگ ره‌ش	قیناوی

English	بادینی	سۆزانی
K The 20 th letter of the kurdish alphabet	ک	ک
Hay, chaff	کا	کا
Where?	کا	کا / کوا
Wife house	کابانی	کابان
Fellow, known but not named guy	کابرا	کابرا
home	به‌ری به‌یتی	کابه
Skull	کلوخ	کاپۆل
Time	دهم	کات
Watch, clock	دهم ژمیر	کاتژمیر
Glue	جهوی	کاتیره
Work, jop	کار / شوول	کار
Kid	کارک	کار
Expert, practised	شهره‌زا	کارامه
Expert knowledge, to have experience	شهره‌زایی	کارامه‌یی
Partner	هه‌قبشک	کاربرا
Official, chief, responsible	به‌پرس	کاربه‌دهست
Card	کارت	کارت
Wedding card, marriage card	کارنا ژنهبانی	کارتی ژنهبان
Card of results	کارت	کارتی نمره
To influence, impact	کارتیکرن	کارتیکردن
Factory, work shop	بافریقه	کارخانه
To reflex, to react, reaction	کاردانی / دژه‌کردار	کاردانه‌وه

English	بادینی	سۆزانی
Expert, talented	کارزان	کارزان
Expert knowledge	کارزانی	کارزانی
To work	کارکردن / شول کردن	کارکردن
Mashroom	کفارک	کارگ
Factory, workshop	کارگه	کارگا / کارگه
Agenda	کارنامه	کارنامه
Caravan	کهرفان	کاروان
Caravanseray	خانه	کاروان سهرا
Affairs	کاروبار	کاروبار
Electricity	کارهبا	کارهبا
Tragedy, calamity, catastrophe, disaster	دهردهسهری / کارهسات	کارهسات
Servant, maidservant	کارکه </td <td>کارهکه</td>	کارهکه
Fountain, subterranean canal	کارین	کارین
Black arum lily, curry, curry powder	کاری	کاری
Spine, roof-tree	کاریته	کاریته
Vertebra column, spine	کاریت پشتی	کاریته ی پشت
Effective	کارینکه	کارینکه
Pine-tree	کاژ	کاژ
Slough of snake	که لیاماری	کاژ
Giddy, stunned	کینژ	کاس
Cup, trophy	کاس	کاس
Cup, glass, tumbler, goblet	گلاس	کاس
Giddy, nauseated, startled	کینژ	کاس

English	بادینی	سۆزانی
Gainer, tradesman	کاسبکار	کاسبکار
Bowl	ترار	کاسه
Cranium	کولوفاتک	کاسه‌ی سه‌ر
Cash	ئیکسه‌ر	کاش
Tile	کاشی	کاشی
Paper	کاغز	کاغز
Camphor	کافور	کافور
Sir, mister	کاک / برا	کاک
Cacao, cocoa	کاکاو / که‌کاو	کاکاو
Essence, core, heart	دین / کروتک / گه‌وه‌هر	کاکل
Kernel, core	کاکل / ناکک	کاکل / کاکله
Walnut kernel	کاکک	کاکله گویز
Tuft, hair brushed up in curl behind	په‌رچم	کاکۆل
Base of lower jaw	کاکیک	کاکیکه
Scabbard, sheath	کالان / قاب	کالان
Pale, faded	زه‌ر / بی‌ره‌نگ	کال
Unripe, quite unripe, sour	که‌رک / نه‌که‌هشتی	کال
Agriculture	چاندن	کال / کشت و کال
Cloth, garment	قومانش / په‌رۆک	کالا
To fade, to lose its colour	به‌قه‌م بوون	کالی‌بوونه‌وه
Quite unripe, sour	پویچ	کال و کرچ
Melon	گندوره	کاله‌ک / گندوره
Hut, hide, shelter	قوژبن / کولک	کالیت / کولیت
Which?	کیشک؟	کام؟

English	بادینی	سۆزانی
Which one of you?	کیشک ژوه	کامتان
Which one of us?	کیشک ژمه	کاممان
Happy, successful in life	که یف خووش	کامهران
Happiness, success	که یف خووشی	کامهرانی
Camera	کامیرا	کامیرا
Which one? Which one of them?	کیشک ژوان	کامیان
Mine, quarry	مین	کان
Metal	کانزا	کانزا
Mineralogy, metallurgy	کانزاناسی	کانزاناسی
Mine	کان	کانگا / کانگه
Bottom of the heart	نیفادی	کانگای دل
Fountain, spring	کانی	کانی / کانیاو
Where is	ل کیرییه؟	کانی؟
Lamb of 3-6 months	کافر	کاوپ
Ruined, devastated, damaged	کافل	کاول
To become ruined, deserted	کافلبوون	کاولبوون
Ruining, destroying	کافلکاری	کاولکاری
To ruin, devastate	کافلکردن	کاولکردن
Rumination	قه جین	کاوینژ
To ruminate, to chew the cud	قه جین	کاوینژکردن
Arena, field	بیاف	کایه
Magnetic field	بیافی موگناتیسی	کایه ی موگناتیسی

Quiet, silent, voiceless, deafened	بی‌ده‌نگ / کهر	کپ
To become silent, deaf	کهر بوون	کپ بوون
To deafen	کپ کرن	کپکردن
Cat	کتک / پشیک	کتک
Kettle	کتلی	کتلی
Book	کتیب	کتیب
Library	کتیبخانه	کتیبخانه
Book shop	کتیبخانه	کتیبخانه / کتیبفروش
Book seller	کتیبفروش	کتیبفروش
Girl	کچ	کچ / کیژ
Daughter of	کچا	کچی / کیژی
For girls	کچا / کچتا	کچانه
Girlish	کچانی / سه‌رژنک	کچانی
Small	بچیک	کچکه
Elopement	کچ هه‌لگرتن / رفاندن	کچ هه‌لگرتن
Girl-fairy	په‌ری / حوری	کچه په‌ری
Little girl, orphan, beloved	خوشتی / ده‌زگر	کچه‌تیو
Grandchild,	نه‌فی	کچه‌زا
Girlhood	کچینی	کچیتی
Girl hood, virginity	کچینی	کچینی
Shirt	قه‌میس	کراس
Open, unlocked	قه‌کری	کراوه
Open minded	قه‌کری / هه‌ژی	کراوه
Un obstructed	به‌ردای	کراوه (به‌ره‌للا)

English	بادینی	سۆزانی
Untied, un fastened	بهردای	کراوه (کهه به ره لالا)
To clip, trim, gnaw	له قانندن	کرتانندن
Tough, unripe	پویج / خرش / نه گه هشتی	کرچ
Action, operation	کریار	کردار
Verb	کار / کردار / فرمان	کردار
The Creator	چینکهه	کردگار
To do	کرت	کردن
To make	چینکردن	کردن
To open, unlock	قه کرت	کردنه وه
Action, work, performance	کریار / کار	کرده
Deed, behaviour	کریار	کرده وه
Wrinkled, shriveled, sullen	چرچ کرمشی / قورمچی	کرژ / کرچ
To become wrinkled	کلنجی / کرژی / قورمچین	کرژی بوون
Cartilage	کر کرۆک / قه کرۆک	کرکراکه
Worm	کرم	کرم
Villager, peasant	گوندی	کرمانج
A major kurdish dialect	کرمانج	کرمانج
Worm-eaten	کرمی / رزی	کرماوی / کرمن / کرمی / کرمی
To mince, to chop up	کراندن / که لیزین	کرۆتن / کرۆژتن
Core, essence	نافک	کرۆک
Hire, ease, rent	کرئ	کرئ
To rent, to let	ب کرئ دان	به کرئ دان
To hire	ب کرئ گرتن	به کرئ گرتن

English	بادینی	سۆزانی
Hired, mercenary	کردی گرتی	بەکرێگیراو
Worker, labourer	پاله	کرێکار
Occupation of labourer	پالهیی	کرێکاری
Mercenary, hired	کردی گرتی	کرێگرتە
Motionless, silent	کەر	کەر
Become silent, broody	کەرپوون	کەرپوون
Stop crying, be silent again	کەرپوون / بێ دەنگی	کەرپوونەوه
To silence, to make (it) silent	تەناکردن	کەرکردن / کەرکردنەوه
Sit on eggs	کورک	کەرکەوتن
To kneel, to knee, to bend	چەماندن	کەرنبووش
Whine, whimper, lament	گریان	کەرزانەوه
Dirt, filth	قەرش	کەرش / قەرش
Blizzard	شلوڤه	کەرپۆه
Purchaser, purchase, buyer	بەر	کەریار
To buy, purchase	کەری	کەری
Dim, despondent, weak	لاواز	کەز
To smart, itch, tickle	زان / ئێش	کەزانەوه / بێرین / سوتان
To lose its brightness, weak	کەزبوون	کەزبوون / روڤناکی
Weak market	هشک	کەزبوون / بازار
Gentle breeze	فەرستین / هین	کەزه
Smart, sharp pain	ئێش	کەزه

English	بادینی	سۆزانی
Heart ache	ئیشادلی	کزه‌ی جه‌رگ
Mountain	شاخ	که‌ژ
Period of relax, turn	نۆبه‌ت	کۆه / کۆ
Season	که‌ژ / وه‌رز	کۆ
Shephe	کس / چته	کس
Flaming, burring, sizzling	کزیڤ	کسپه
Check (chess)	کش	کش
Shoo away, scare away	کش	کش
To advance	پیشفه‌چوون	کشان / پیشه‌ره
To retire	زقرین / پاشفه‌کشاندن	کشاندنه‌وه
Draw back, withdraw, retreat	کشین / پاشفه‌چوون	کشانه‌وه
Agriculture	چاندن	کشت
Farmer, peasant	چوتیار	کشتکار / کشتیار
Farming, agriculture	چاندن	کشت و کال
Agronomy	چاندن	کشت و کالناسی
Twine	کشته‌ک	کشته‌ک
Sultana raisin	کشمش / خاتینۆک	کشمیش
Silent, subdued	بی‌ده‌نگ	کش و مات
To shoo, check	کشی	کشه‌لیکردن
Worn out	هیلاک / شه‌که‌ت	کفت
Rissole	ترشک	کفته
Shroud	کفن	کفن
To shroud	کفتکردن	کفتکردن
Blasphemy, infidelity, atheism	کفر	کفر

English	بادینی	سۆزانی
Kohl	کل	کل
To darken one's eyelids with kohl	کلکرن	کلکردن
Kohl-pot	کلدانک	کلتوور
Kohl-pot	کلدانک	کلدان
Tail	کلک / کوری	کلک
Handle, haft	دهسک	کلک / دهسک
Hollow, hoop	کلور / قوینر	کلۆر
Crore	کلور	کلۆر
Coccyx	کلیزی	کلینچکه / کلیزیه
Key, lock	کلیل	کلیل
To lock	کلیلکرن	کلیلدان
Hat, head-dress	کلاف	کلۆ
Skullcap, kneecap	کلاف	کلۆ
Smoke-hole in roof	کونابانی	کلورقوژنه
Any hole in roof	باروک	کلورقوژ
Knee cap	چوک	کلۆی نهژنو
Flame, blaze, burn	گوری	کلپه
To flame, blaze, burn, inflame, burst into flames	ئاگر بهردان	کلپه کردن
Lump, clod	پرتک / اشه کرا / سه رک / توپه	کلۆ
Clod	گومچک / که سه ک / له نگوتک	کلۆ
Hip (bone)	که ماخ / ههستی یی / که ماخی	کلۆت

English	بادینی	سۆزانی
Wretched, unfortunate	بى بهخت/ بهخت رهش	كلۆل
Misfortune	بى بهختى	كلۆلى
Mortis for bolt	كلوم	كلۆم
Church	دیر	کلێسه
Arm-pit	بن ههنگل/ بن كهفش/ بن چهنگ	کلێشه
Cliche	کلێشه	کلێشه
By, near, beside	نك	کن
Nearness, proximity	نزیكى/ نیزیكى	کن
Gundelia	کنگر	کنگر
to pile, collect	کۆمکردن	کۆ
Plural	کۆ	کۆ
Meeting, assemble	کۆمبون	کۆبوونهوه
Together, collection	پێکفه/ تیکهل	کۆبهند
To hold a meeting	گیران/ گرتن اکۆمبون	کۆبهند
Pack saddle,	پالان	کۆپان/ کۆپهن
Metal collar	توق	کۆت
Top (of a mountain)	کۆت	کۆت
Texture	پهروک	کوتال
Pigeon, dove	کۆتر	کۆتر
Lump of wood, log	پارچه	کۆتک/ دار
Stocks and chains	زنجیر	کۆت و زنجیر
Chain up, bind with chains	زنجیر کردن	کۆت و زنجیر کردن

Migration, exodus, expatriation, the hegira, immigration	مشهختی	کۆچ
To migrate, emigrate	مشهخت بوون	کۆچکردن
Migration	رهقین	کۆچ رهو
Nomad, nomadic	کۆچهر	کۆچهر
To pass away, die	مرن	کۆچی دوايي
Brain drain	مشهختبونا عهقلان/ خودان شههادان	کۆچی عهقلهکان
Cottage, hut, shanty, shack	خانیک	کۆخ
To cough	کوخک	کۆخین
Coup, etat	کودهتا	کۆدیتا
Baby	ساقا/ پز	کۆریه
Newly born, infant	تیشک/ بچویک	کۆریه له
Embryology	پز زانی/ پسرانی	کۆریه له زانی
Gathering, seminar	کۆر	کۆر
Sheep pen	کوز	کۆز
Mountain	شاخ/ چیا	کۆسار
Obstacle, barrier	کۆسپ/ ناستهنگ	کۆسپ
Patron, support	پشتهفانی	کۆست
To lose means of support	بی پشتهفانی/ ئیک زی مری	کۆستکه وتو
Shark	ماسی	کۆسه
Lap	باوهش	کۆش
Effort, striving	بزاف/ خهبات	کۆشش
Mansion, castle,	قهسر/ کوچک	کۆشک

English	بادینی	سۆزانی
palace		
Large mansion, palace	كوڤشك / كوچك	كوڤشك و سهرا
Chic	كوڤك	كوڤك
Be in harmony with	رازی / كوڤك	كوڤكبوون
To collect, to gather, compile	كوڤمكرن	كوڤكرندنه وه
Coughing	كوڤكك	كوڤكه
Whooping cough	خه ندخه ندوڤك	كوڤكه ره شه
Store, warehouse	كوڤهه	كوڤگا / كوڤكه
Kite	فر فروڤك	كوڤلاره
Dull, incompetent	كوڤه	كوڤل / كوڤر
Log	كوڤكك	كوڤلكه دار
Load	بار	كوڤل
Carrier, porter	بار هه لكر	كوڤل هه لكر
Street, lane	كوڤلان	كوڤلان
To defeat, to make submit, Surrender, give in	شكست پى ئينان	كوڤلپيدان
Vinable, to give in, submit	خودانه دهست	كوڤلدان
Sedulity	خونده دانه دهست	كوڤلنه دان
Invincible, sedulous	خونده ته دهست	كوڤلنه دمر
Carrier, porter, pedlar	بار هه لكر	كوڤلكيش / كوڤله لكر
Stiffneck	كوڤلنج	كوڤلنج
Pillar, column	ستون / كارپته	كوڤله كه
Humble, uneducated, ignorant	به له نگاز	كوڤله وار

English	بادینی	سۆزانی
Rainbow	كەسك و سۆر	كۆلكە زێرینه
Shelter, hut, hide	كولك	كۆلیت
To investigate, research	قە كولین/ لێنیرین	كۆلین/ كۆلینهوه
To dig, dig out	كولین	كۆلین
Rock inscription	بەر كولین	بەرد كۆلین
Anus, bottom	قون	كۆم
Hunch-backed	پشت خوز/ پشت كومل	كۆم
Republic	كومار	كۆمار
Republican	كوماری	كۆماری
To become bent	چەماندی	كۆمانهوه
Stooping, bowed	چەمای	كۆماو
Help, support	هاریکاری	كۆمەك
To help, support	هاریکاری	كۆمەکی
Society, community	جفاك	كۆمەل
Social	جفاکی	كۆمەلایەتی
Society, community	جفاك/ كۆمەلگەه	كۆمەلگا
Organisation	كومەل	كۆمەلە
Association	كۆمەل	كۆمەلە
Group	كومەل	كۆمەلە
Committee	كومیت/ كۆمیتە	كۆمیتە
Central committee	كۆمیتا ناڤین	كۆمیتەى ناوه‌ندى
Old, ancient	كەڤن	كۆن
Conference	كۆنگرە	كۆنفراس
Conference, congress	كونگر	كۆنگرە
Old clothes	كەڤن	كۆنە

English	بادینی	سۆرانی
Second hand	كهڤنهى نوى / كهڤن و نوى	كۆنه باش / نيوداش
Old friend	كهڤنه برادر	كۆنه برادر
Reactionist, conservative	كهڤنه پهرييس (باشقهروا)	كۆنه پهريست
Reactionary, regressiveness	كهڤنه پهرييسى	كۆنه پهريستى
Dealer in second hand wares	كهڤنه فروش	كۆنه فروش
Concrete	كونكرىت	كۆنكرىت
Tangible	كونكرىت	كۆنكرىت
Magazine	گوفار	كۆوار / گۆڤار
Slave, serf, chattel	كوله / بهنى / كۆيل	كۆيله
Slave owner, enslaved, subjugated	كوله دار	كۆيله دار
Slavery, enslavement	كوله تى / به نستانى	كۆيله يى
Where?	كوبرى	كوا
Mushroom	كفارك	كوارك
Fire-place	كوچك	كوانوو
To beat, thresh	قوتان	كوتان
Threshing, crushing	گيره	كوتانه وه
Bat, mallet, wooden hammer	كوتك / ميكوت	كوتك
Suddenly	ژنشكيفه	كوت و پىر / كت و پىر
Alike, facsimile	كل و مل	كوت و مت / كت و مت
Force, strength	هيز / كوته كى	كوتهك
Short	كورت	كورت
Brief	كورت	كورت

English	بادینی	سۆزانی
Saddle, pack-saddle	کورتان / زین	کورتان
Saddler, saddle-maker	زینتەر (سهراج)	کورتان دروو
Summerize, shorten	کورت کرن	کورت کردنهوه
Synopsis, summary, abstract	کورتی	کورته
Dwarf	بهژن کورت	کورته بالا
Stumpy, stubby, squat	قوت	کورته بنه / قوت
Brevity	کورتی	کورتی
Kurdish patriotic movement	کوردایهتی / کوردینی	کوردایهتی
Kurdistan home land	کوردستان	کوردستان
Kurdologist	کوردناس	کوردناس
Kurdology	کوردناسی	کوردناسی
The kurdish world, kurdish life	کوردهواری	کوردهواری
Kurdish	کوردی	کوردیی
Kurdish language	زمانی کوردی	زمانی کوردی
Kurdish culture	کهلتوری کوردی	کهلتوری کوردی
Chair	کورسی	کورسی
Throne	کورسی	کورسی (دهسهلات)
Boy	کوچ	کوچ
For boys	کورکا / کورکا	کوران
Boyish	نیره کور	کورانه
Tom-boy	کورکا / کورکانه	کورانیی
Youths!boys!	کورینو / گهلی کورکا	کورگهلی
To bow, bend, pray	چهمیان	کورنووش / کرنووش
To wail, lamentation	نارین	کوروزانهوه

English	بادینی	سۆرانى
Grand child	نهقى	كورەزا
Boyhood, boyishness	كورينى	كورينى
Son of..	كورى	كورى
Flatterer, toady, fawner	دووورؤ / دوورى	كوزكەش / قوزكيش
Flattering, hypocrisy	دووورؤيى	كوزكەشى / قوزكيشى
Killing, slaughter, to kill	كوشتن	كوژ / كوشتن
To quench, extinguish	قەمراندن	كوژاندنەو
Fire-extinguishing	ناگر قەمراندن	ناگر كوژاندنەو
Off	قەمراندن / تەمراندن	كوژانەو
Light off, gone	كارەبا تەمراندن	كارەبا كوژانەو
kill, slay	كوشتن	كوژتن / كوشتن
be killed	كوشتى	كوژراو
killer, murderer	كوژەك	كوژەر
Killing	كوشت	كوشت
Slaughter	سەرژىكرن	كوشتار
Slaughter-house	جى سەرژىكرنى	كوشتارگە
To kill, murder	كوشتن	كوشتن
Killer, culprit, love to kill	كوژەك / بكوژ	كوشتيار
Lethal, fatal, deadly	كوژەك	كوشنە
Blunt	كوھ / نەخۆشى	كول / كوژ
Stupid, dull, slow-witted	كەلپور / خونقال	كول
To irritate, revive	قەژاندن / ئەنرین / دئەنرینت	كولاندنەو
Smart, feel painful	دئيش تەقە	كولانەو

English	بادینی	سۆرانى
Mosquito-net	كوله	كولله / كوله
Hollow, vacant	قالا / قوليز	كۆلۆر / كلۆز
Flake (snow), ball	بهرميچك	كولو / به فر
Locust, grasshopper	كولى	كوله / كولله
Mosquito-net	كوله	كوله / پهرده
Drudgery, slavery, hardship	زهحمه تكيشى	كوله مه رگى / كۆله مه رگى
To boil	كه لاندن	كۆلان
Cheek-bone	هناروك اروى / هنارك	كۆلم / گۆنا
Stiffness in shoulder and neck	كولنج	كۆلنج / قۆلونج
Wretched	په ريشان / داماي	كۆلۆل / كلۆل
Mortise for bolt	قوفل	كۆلۆم / كلۆم
To die down (emotion)	كول ليده ركرن	كۆل و كۆ دامركاندنه وه
Draft, bill of exchange, bond	كومپياله	كومپياله
Communist	شوعى	كۆمونيست
Hole, gap, aperture	كون	كون
Full of holes	كون كون	كوناوى / كون كون
Make holes, pierce	كون تيكرن / كون ليكرن	كون تيكردن
Corner, tight spot	قولاچك / كونج	كونج
Sesame	كونجى	كونجى
Rope	وه ريس	كوندر / كندر
Drill	كونكه ر	كونكه ر
Nook and cranny	قوژين	كون و قوژين / كون و كه ئين
Owl	كوند	كونه به بوو / كوند به بو

English	بادینی	سۆرائی
How	چهوا	كوو / چۆن
Cup	كوپ	كووپ
Jar	دهن	كووپه
Texture, garment, cloth	قوماش / بهرۆك	كووتال
Pyramid	قوچهك / نههرام	كووچك / كوچهك / قوچهك
Lane, alley	كولانك / كوچه	كووچه
Bee-hive	سهلهميشك / كوره / شانك	كورهی ههنگ
Fire-place for charcoal, hearth	كورهه / كومر	كوره
Hunched, crooked	پشتقوس / پشتقوب	كورر
Pumpkin, vegetable marrow	كولند	كولهكه / كودی
Where?	كوپری؟	كوپری؟ / كیندهر
Blind, extinct	كوره	كوپرا / كۆر
Blindly	ب كۆری	كوپرا / كۆرانه
Become blind	كورهبون	كوپربون
Extinction	نه مان	كوپربوننهوه
Drudgery, hardship, toil	زهحمهتی	كوپرهوهری
High lands, resort	زۆزان	كوپستان
When	كهنگی	كه
Who, which	كی / چی	كه
Kabab, roast-meat wrapped on skewer	كهباب	كهباب
Housewife	كهیبانو / كابانی	كهبانوو / كهیبانوو

Bower, hut	که پر	که پر
Summit, peak	گوپک / گوپتک / لوتکه	که پکه
Snout	ته پک / داڤ	که پکه
Skull	قه رقوده / کلوخ / قه حفک	که پۆل
Nose	که پی / دفن	که پوو / لووت
Nasal cavity	کونکیت دفی	بو شایی لووت
Bran, scurf	ئالف	که پهک
Single	که ت	که ت / تاک
Linen	کتان	که تان
Mischief, roguery, rascality	که تن	که تن
Broad-shouldered, heavily built	مل بان	که ته
Glue, gum, tragacanth	سترك / سمغ	که تیره
Crooked, bent, lowered	چه می / خار / خوار	که چ
Not good, useless	بی مفا	که چه
Bald, suffering from scalp disease	که چهل	که چهل
Donkey, ass	که ر	که ر
Asinine	که راتی / خربو	که رانه
Foolish, stupid	که راتی	که رانه
Asinate, use some one	که ر کردن	که ر کردن
Sector, part	که رت	که رت
Division, part-fragment	پشک	که رت
To divide	دابه شکردن	که رت کردن

English	بادینی	سۆرانی
Unicorn, rhinoceros	که رکه دەن	که رکه دەن
Vulture	که رگەس / که چەلوک	که رگەس / که رگەز
Rabbit, hare	کیشریشک	که رویشک
Butter	که ره / نیفشک	که ره
Grey-brown donkey, obstinate	که ری بوز / رکدار	که ره دیز
Equipment, material	ئالاف / پیدقییت (مال)	که ره ستە
Parsley	که ره فس	که ره وز
Deaf	که ر	که ر
Deaf and dumb	که ر و لال	که ر و لال
Mildew, mold, fungus	کوفک	که روو
Turn, time	نوبەت	که رەت
Lock of hair	که زی	که زی
Mountain, hill, crag	گر	که ژ
Season	کژ	که ژ
Person, any body, individual	کەس	کەس
Wretched, poor and miserable	شەپرزە / پەڕیشان	کە ساس
Personality	کە سایەتی	کە سایەتی
Clod	کە رسە ک / گومچکا ئاحی	کە ستە ک
	یان تەقنی	
Green	کە سە ک	کە سە ک / سە وزە
Unprecedented	نویژەن / کەس نەدیت	کەس نەدیو
Relatives, kins	کەس و کار	کەس و کار
Any person, a person	کە سە ک	کە سی
Paralysis, numbled	شەپلە / شەهتی / فالنج	کە سیرە

English	بادینس	سۆزانی
Climate weather	سهقا	کهش
Weather	ئاف و با / کهش	کهش و ههوا
Ship	گه می	کهشتی
Space-ship	گه میا ئه سمانی	کهشتی ناسمانی
Sailor, captain	گه میقان	کهشتیه وان
Beggar, s bag	تویری خاز خارۆک / خوازۆک	کهشکۆل
Monk	قه شه / ره بهن	که شیش
Foam, froth	کهف	کهف
Foamy	کهفی / کهفدار	کهفاویی
Shroud, grave clothes	کفن / قهر قهر	کهفن / کفن
To shroud, enshroud, Wrap in a shroud	قه د شیرت / کفن کرن	کهفن کردن
Deserted, ruined building	چولکری / کاڤلکری / ویرانکری	کهلاوه
Skull	کلوخ / قه حهک	کهله
Obstinate	کهله پیچ / رکدار / سه هه ند	کهله رهق
Equipment, bits and pieces	کهل و پهل	کهل و پهل
Hand cuff	کهله بچه	کهله بچه
Culture, heritage	کهله پور	کهله پور
Cabbage	کهله م / له هه ن	کهله رم
Corpse	کهله خ	کهله ک / کهلاک
Cleft, crack, gap	دهرز / ده رزه ک	که لین
Fang, canine tooth	قیل / کهله م	که له ب
Use, benefit,	سود / مفا	که لک

advantage	مه ره ق	که له که له
Notion, anxiety	دیکل / دیقل	که له باب / که له شیر
Cock	که له ک	که له ک
Stack, pile	فیل	که له ک
Trick	فیل باز	که له ک باز
Rogue	کوم	که له که
Heapup	گدیش دکهت / کوم	که له که کردن
To heap, to pile	دکهت	
Taurus, bull	گا / بوغ	که له گا
Fairly tall person	بلند	که له گهت
Few, insufficient	کیم	که م
Mean	پوچ / ره زیل	که م
Fiddle, violin	که مه نه چه	که مان / که مان چه
Fiddler, violinist	که مان نه زن	که مان چه زن
Short comings, fault, defect	کیماسی	که مایه تی / که م و کورتی
Minority	کیماتی / کیمایه تی	که مایه تی
To decrease	کیم بوون	که م بوونه وه
To neglect, uninterested	بی خه م	که مه تر خه م
Be-neglected	بی خه می	که مه تر خه می
Hyena	کیمتیار / که فقار / حیفتیار	که متیار
Anemia	بی خوینی / کیم خوینی	که م خوینی
Taciturn	کیم ناخفتن - مت	که م دوو

English	بادینن	سۆزانی
Taciturnity	کیم ناخفتن-متی	کهم دوویی
Unprofitable, needy	بئ تهوس / پهپوک / دهست کورت / دهست تهنگ	کهم دهرامهت
Belittle	که مکر نهفه	که مکر دنهوه
Step by step, gradually	به ره به ره / کیم کیم / هیدی هیدی	کهم کهم
More or less	کیم و زۆر	کهم و زۆر
Flask, beaker	که موله / گوگم	که موله
Shortcomings, disadvantages	کیماسی	کهم و کووری
Fewness	هنده کایی	که میی
Rareness	هند کایی	که میی / ده گمه نی
Arch, belt, waist	که مهر	که مهر
Belt	ناقیل / پشتین / که مهر	که مهر به ند
Edge, bank, beach	که نار / رهخ	که نار
Cupboard	قنسور / دولاب	که نتۆر
Ditch, valley, ravine	که ند / گهلی	که ند
Gulf	که نداف / ده لاف	که نداو
Bay	ده لاقۆک / که نداقۆک	که نداو
Rift	که لیش / ده رزه ک	که ندر / که نده لان
Obstacles, difficulties	کوسب / گیرو / ریگر	که ند و کۆسپ
Synagogue	کنیشته / کونیست	که نشته / که نیسه ی جوله که
Kangaroo	کانگارو	که نغهر
Milk cow, milch cow	چیلاب شیر	که نو / مانگای شیردهر

English	بادینی	سۆزانی
Girl	كچك	كه نیشك
To laugh, laughing	كه بنین	كه نین
Partridge	كه و	كه و
Gown reaching below knee, wadded and quilted coat, robe	روب / فستان / كهوی	كه و
Bow	كه قان	كه وان
Bracket	كه قان	كه وان
To fall, collapse	كه تن / كه فتن	كه وتن
To fail	كه فتن	كه وتن
Make his effort, start	خوبه رههف كر	كه وتنه خو
Set out, depart	دانه ری	كه وتنه ری
Start to work	كه فته كاری / كه ته كاری	كه وتنه كار
Spoon	كه فچك / كاچك	كه وچك
Clumsy, block-head	نشه هرهزا / خهرو	كه ودهن
Armpit	بن كه فشن	كه وش
Shoe	پیلاف	كه وش
Shoemaker	پیلافكه ر / سولكه ر	كه وش دروو
Skin, fur	كه قیل	كه ول
To skin	كه قیلكرن	كه ولكردن
Leek	گوره د / سیرموك	كه وهر
Pet, tamed	كه هی	كه وی
To tame	كه هی كرن	كه وی كرن
When	كه نگی	كه ی / كه نگی
Housewife	كابانی	كه یبانوو
Pleasure, happiness, amusement	كه یف	كه یف

English	بادینی	سۆزانی
Pleased, delighted	که یف خوش	که یف خوش
To amuse	که یف کرن	که یف کردن
Goings-on	کار/ بوپهر	که ین و به ین
Who	کی	کی
Flea, chigoe	کیچ	کیچ
Knife	کیرک	کیرد
Metre (scan)	کیش	کیش
Weight	کیشان	کیش
To weigh	کیشان	کیشان
To smoke, smoking	جگاره کیشان	جگاره کیشان
To pull, draw back	کیشان/ راکیشان/ قه کشان	کیشانه وه
Charm, attract, magnetize	راد کیشی/ راکشاند/ ئارانندن	کیش کردن
Controversy, moot argument, dispute	کیش و قه کیش	کیشمه کیش
Crisis, problem	ئاریشه/ ته نگزاری	کیشه
Tombstone, gravestone	کیل	کیل
Sheath	قاب/ کالان	کیلان
To plough, cultivate	کیلان	کیلان
Field	زه فی	کیلگه
Guineapig	زه فی یا ئەزمونا	کیلگه ی ئەزمون
Domain, realm	پاوان	کیلگه (پاوانی دهسه لات)
Magnet field	زه فی یا مه غنه تیزی	کیلگه موگناتیزی
Mine field	زه فی یا مینا	کیلگه ی مین

English	بادینی	سۆزانی
Oil field	زه‌فی یا گازی	کینگهی نهوت
Semantic field	بواری واتایی	کینگهی واتایی
Mucus, pus	کیم	کیم
To mucus	کیم کرن	کیم کردن
Mountain	شاخ	کیو
Wild, undomesticated, untamed	کیفی	کیویی
Continent	کیشوهر	کیشوهر
Girl	کچ	کیژ
Daughter of	کچا	کیژی
Cyst, ascus, swelling, water blister	کیسک / میزدانک / پورک	کیس
To swell	کیس کرن	کیس کردن
Bag, sack, pouch	توربه / تیرک	کیسه
Tortoise	کیسه له	کیسه له
Wallet, purse	جزدان	کیسه ی پاره
Sheath	کالان	کیف
Kilometre	کیلومه تر	کیلومه تر
Kilogram	کیلوگرام	کیلوگرام
Chemistry	کیمیا	کیمیا
Chemist	کیمیازان	کیمیاهر
Chemical	کیمیایی	کیمیایی
Spite, rancour	کین / کهره	کین / کینه / قین
Spiteful	دلرهش / دلتاری	کیناوی

G The 21 th letter of the kurdish alphabet	گ	گی
Ox	گا	گا
Rock, big rocks	کهقر / زنار	گابهرد / گاشه بهرد
Plough ox	گاجووت	گاجووت
To cackle, cluck	قت قت	گاراندن (قدقد)
Herd of oxen, herd of cattle	گاران	گاران
Oats	چهودار	گارس
Gasoline	گاز	گاز / گازۆلین
Pincers, nippers	کهبه تان / گاسک	گاز
To call	گازی کرن	گاز / بانگ کردن
To bite	لهق / گهز	گاز / گهزه
Back	پشت	گاز / گازی پشت
Complaint	گازنده	گازنده
Prosecutor, prosecuting attorney	گازنده لیکهر / گلهیی	گازنده لیکهر
Defendant	لیکهر / گلیبا گازنده لیکری / گلهیی	گازنده لیکراو
Casino	لیکری گازینۆ	گازینۆ
Plough, plow, lister	گیسن / ههقچار	گاسن
Big stone	بهز / کهقر	گاشه
To crawl on all fours	چار لهپ / خوشین	گاگوله
Herd of oxen	گاران	گاگهل
Sarcasm, mockery, ridicule	ترانه / گالته	گالته
To mock, make fun of, poke fun at	گالته پیکرن / ترانه پیکرن	گالته پیکردن

English	بادینی	سۆزانی
Sarcastic, satiric, joker, jester	ترانه کەر	گالته چی
Buffalo	گامیش	گامیش
Cowboy	گامیشه فآن	گامیشه وان
Cowboy	گافان	گاوان
Christian	فهله	گاوور
Small	بچویک / بچیک	گچکه
Expensive, dear	گران	گران × هه رزان
Difficult, hard	زه جمهت	گران × ئاسان
Heavy, weighty	گران	گران × سووک
Important	گرنگ	گران × که م
Respectable	گران	گران × بنی ریز
Valuable, expensive	ب به ها / گران	گرانبا / گرانبه ها
To increase price	گران کرن	گران کردن
Typhoid fever	ئیشا گران / بیغیری تایا	گرانه تا
Weight	گران	گرانی / قورسایی
Famine	گرانی / گرانی	گرانی / قات و قری
To arrest, take, seize, capture, usurp	کیمانی / برسینی	گرتن
To grow (fruit)	گرتن	گرتن / میوه گرتن
To bear, endure, resist	بهه دگرت / وه رار دبت	گرتن / بهرگه (گرتن)
To occupy, invade, usurp	خۆل سهه دگرت	گرتن / داگیر کردن
To hold, convene	داگیر کرن	گرتن / بهستن
To shut, close	گریدان / دائخستن	گرتن / داخستن
To capture, arrest	داخستن / دائبخستن	گرتن / دزگرتن

English	بادینی	سۆزانی
To catch epilepsy	تهپ	گرتن / فی / گهشکه گرتن
To include, cover	دگری / تیری...	گرتن / جی
To have patience	خۆگرتن	خۆگرتن
To seize, confiscate	دهست ب سهر داد کیشیت / دگرت	کهلوپهل گرتن
Hill	گر	گرد
Assembling	گربوون	گرددبوونهوه
To bring together, collect	خر کرن	گرددکردنهوه
Small hill	گرک	گردۆلکه
Tubby	قوت و قهلهو	گرددله
Wrinkled, shrivelled	کرمشی / قورمچی	گرژ
Spasm, convulsion	کرژی / رهق بوون	گرژی / ماسولکه
Constrict, tense, stress	تهنگی / تهنگ	گرژی / رهوش
Problem, disgust	ئاریشه / ئالوزی	گرفت / ههرس
Political problem	گرفتاری / ئاریشه	گرفت / سیاسی
Be involved	توش بوون	گرفتاربوون
Rumbling	گمین / رهقرهقی	گرماندن / گرمه ی هور
Bang	گورم / تهقین	گرماندن / گرمه ی تۆپ
Rumble boom	گمین	گرمه
Rumbling	رهقرهق	گرمه گرم / گرم و هور
Thunder	گورگوری / گورمین	گرمه ی هور / گۆزه
Rough	گر	گرنج
Important	گرتک / فهر	گرتک
Importance, significance, merit	گرتگی	گرتگی

English	بادینی	سۆزانی
Flay	کهون / کهقل	گروون
To flay	کهقل کرن	گروون کردن
Bet, stake	که رهو	گهرو
To bet, stake	که رهو کرن	گهرو کردن
Knot, loop, snarl, knur, complex, plot, phrase, riddle	گرئی / گرئیک	گرئی
Plot	گرئی / ئالوزی	گرئی
Phrase, grammar	گرئی	گرئی / ریزمان
Plot (novel)	گرئی	گرئی / نه دهب / رۆمان
Psychological complex	گرئا دهرونی / گرئی یا دهرونی	گرئی / دهروونی
Oedipus complex	گرئا ئۆدیپی / ئالوزیا ئۆدیپی	گرئی / ئۆدیپ
Riddle, puzzle	مامک	گرئی / گرفت
Problem, knot	ئاریشه	گرئی / کیشه
Decade, decennial	دهه	گرئی / ده
Bond, contraction	ههقهبه ندا / ههقهبه ست	گرئی / گرئی به ندا
Marriage contraction	ههقهبه ندا ههقهزینی	گرینی هاوسهری
Lease, contract of tenancy or rent	ههقهبه ستا کری	گرئی ی کری
Bill of sale, contract of sale	ههقهبه ندا فروتنی	گرئی ی فروتن
Ganglion	گرئا ده ماری	گرئی ی ده ماری
Loop, noose	گرئا وه ریزی	گرئی / په تی مل
To tie up, to knot	گریدان	گرئیدان

English	بادینی	سۆزانی
Tied up, failure of consummating marriage	گریدای	گریدراو
Tied up, knotted	گریدای	گریدراو
Loose knot	شل / بهردایی / فه کری	گری قوفه
Intricate knot	ئالوز	گری کویره / گری کۆزه
Weeping, crying	گریان / گرین	گریان / گرین
Assumption	گریمان	گریمان
Weeper	گریکەر	گرینووک / کزگری
Blaze, flame	گۆزی	گر
Circular motion	چهمه رهیی / ئهینا	گر
	چهمه رهیی	
Prominent (teeth)	دیار / گره گر	گر / ددان
Hoarse	دهنگ کهتی	گر / دهنگ گریوه
First rays of rising sun	تیریز / تیشک	کزنگ
Unfairness	زورداری	گزینی
Headman, master, chieftain	سه روک	کزیر
Vegetation	ههشیناتی / ههلز	کزوکیا
Broom	گیسک	گیسک
To sweep	گیسک دان / مالیشتن	گیسک دان
Sweeper	گیزیفان	گیسکده
Every	هه می	گشت
General, public	گشتی	گشتی
Promise	سوز	گفت
To promise	سوزدان	گفت دان

English	بادینی	سۆزانی
Conversation	گفتوگو	گفتوگو
Gland	لغک / نالو	گلاند
Sweat gland	لغکا خوهدانی	گلاندی / ناره قه
Tear	لغکا روندک	گلاندی / فرمیسک
Mammar, mammal	لغکا مه مک	گلاندی / مه مک
Nerve	لغکا ده مار	گلاندی / ده مار
To fall, roll	گریل دکه ت	گلان
Be engaged, be involved	توش بوون	گلان / تیوه گلان
Cause to roll	گریل کرن	گل بوونه وه / کلۆر بوونه وه
To seize	دهست ب سهردا کرتن	گلدانه وه
Complaint	گازنده	گله یی
to be, light	کلۆپ	کلۆپ
to lay, mud	ته قن	گل
Get defiled	کرتیکری / پیس بوی	گلاو
defile	کرتیت کرن / پیس کرن	گلاو بوون
Impureness	نه بژینیتی	گلاوی
Blaze, flare	گوری	گلپه
Grave	گور	گلکۆ
Eyeball	توپکا چافی / بییکا چافی	گلینه
Melon	گندۆره	گندۆره
Nipple	گومک / سهرمه مک	گو (مه مک)
Teat, tit	سه رکیت مه مکا / مژمژۆک	گو (مه میله) چچه
Globe	گوک / جیهان	گو (زهوی)

English	بادینی	سۆزانی
Problem	ئاریشه	گۆبهن
Staff, crook, hockey stick	گوپال	گوپال / گۆچان
Button, bud	بشکوژ	گۆپیکه / گۆپیته
Be crippled, rickety	گیرى / کروتى / لهنگ	گۆت
Randomly, bulk	گوتره / جهلهب	گۆتره
Maimed in the hand	قۆل	گۆچ
Hockey stick	گوپال	گۆچان / گۆپال
Song, ballad	ستران / مقام	گۆرانى
Singer	ستران بیژ	گۆرانى بیژ
Socket, sock	گوره	گۆرهوى / گۆرى / گۆریه
Mentioned, former	ناقبرى	گۆدین
Grave, tomb	گور	گور
Change, shift	گهورین	گۆدان
Graveyard, cemetery	گورستان / زیارهت	گۆرستان
Grave digger	گورکول	گۆرهلکهن
Grave guard	زیرهفانى گور / زیارهت	گۆرهوان
Prssure of earth on fresh grave	قهبرلیت شدییت	گۆرهوشار
To exchange	گوهارتن	گۆرینهوه
Porous clay pot	چهر	گۆزه
Yearling calf	گۆتک (سالهکی) جانی	گۆزهله
Ankle	گۆزهک	گۆزینگ / گویزنگ
To stab to death, to slay, From ear to ear	سهرزى فهکرن	گۆشا و گۆش
Meat	گوشت	گۆشت

English	بادینی	سۆزانی
Gravy	ئاققا گوشتی / مت فینی / ئاقگوشت	گوشتاو
Carnivore	گوشت خور	گوشت خۆر / بالنده
Butcher	گوشت فروش	گوشت فروش
Corpulent, flesh, pump	ب گوشت / قهلهو	گوشتن
Vegetarian	گوشت نه خور	گوشت نه خۆر
Angle, corner	گوشه / کوژی	گوشه
Goniometer	گوشه پیم	گوشه پیو
Recluse	به هیمه / قهله ندهر	گوشه گیر
Magazine	کوفار	کوفار
Pronunciation	ده ننگردن / ژار کرن	گوکردن
Sulphur	گوگرد / کبریت	گوگرد
Pond	کۆل / ئاقکر / ئەستیل	کۆل
Calf	کولک	کۆلک
Goal, score	کۆل	کۆل
To score	کولکرن	کۆلکردن
Lake	کۆم / کۆل	کۆم
Pool	کۆم	کۆماو
Magazine	کوفار	کۆوار / کۆفار
Eye ball	بیبیکا چاچی	کۆی چاو
Globe	جیهان	کۆی زهوی
Nipple	سهه مه مک	کۆی مه مک
Excrement	کوی	کوی
Earring, eardrop	کوهارک	کواره
Transportation	قه کوهاستن	کواستنه وه

English	بادینی	سۆزانی
Udder, dug	گوان / گوھان	گوان
Speech, discourse	گوتن	گوتن
Tom-cat, tommy cat	نیره کتک	گورپه / پشیله
Active, lively	بزیف / جابک / لڤوک / زیره ک	گورج / گورج و گۆل
Quick, alert	پلهز / وریا / لیکدای	گورج
Kidney	گولچیسک	گورچک / گورچیله
Brave	زیره ک	گورد
Bundle	درب	گورز
Wolf	گورک	گورک
Rope	وهریس	گوریس
Warm	گهرم	گور / گهرم و گور
Energy, impetus	شیان	گور
Threatening	گهف	گوره شه / هه ره شه و گوره شه
Predicate	گوزاره	گوزاره
Meaning	رامان	گوزاره
Expression	ده برین	گوزاره
Passage, passing	ده ربار / بورین	گوزهر
Living	ژیان / ژیان	گوزهران
To thrust	ئیریش / پالدان	گوزم
Sum, cost	کزی / سه رجه م	گوزم
Happy	که یف خوش	گوشاد
Guile, squeezed	گفاشتی / گوقاشتی	گوشراو
Squeezer	گوقیشک	گوشهر
To squeeze	گفاستن	گوشین

English	بادینی	سۆزانی
Leprose	گوری	گول
Leper, leprous	بازو / کوتی	گول
Bullet	گولله	گولله
To shoot fire	گولله باراندن	گولله باران
Well-fortified, shield, safeguard	بازبه‌ند / گولله به‌ند	گولله به‌ند
Mangy, scabby, leprosy	گوری	گولیسی / گوری
Flower, rose	گول	گول
April and may	گولان	گولان
Tea-rose, rose water	گولاف	گولاف
Vase	گولدان	گولدان
Rose garden, orchard	گولستان	گولستان
Sun flower	گول به‌روژ	گوله به‌روژه
Lost, missing	به‌رزه	گوم
Doubt, suspicion	گومان	گومان
Astray	ری وندا / سه‌رک را	گومرا
Dome	گومبه‌د	گومبه‌ت / گومه‌ت / گومه‌ز
Leap	گیفتک	گومه‌ته
Bound, leap	پابه‌ند / فرقاس	گومه‌ز
Testicle, spermatic cord	گون	گون
Sin	گونه‌ه	گوناح / گونا‌ه
Sinner	گونه‌ه‌بار	گوناح‌بار
To commit sins	گونه‌ه‌کرن	گوناح‌کردن
To harmonize, fit	گونجان	گونجان

English	بادینی	سۆزانی
Suitable, appropriate	گونجاو	گونجاو
Village, countryside	گوند	گوند
Pasta, dough	گمرک	گونک
Hernia, rupture	رتلۆ	گونک
Sack	خیشکک / گونیک / میتافکک / تهلیس	گونیه
Excrement	گووی	گوو
Inside of cheek	هناارک / هنااروی	گووپ
Chubby	پووتژی	گووپن
Customs, tariff	گومرک	گومرک
To pay customs duties	گومرک دان	گومرک دان
To impose, customs	گومرک کرن	گومرک کردن
Ear	گوه	گوی
Hard auditus	گوه گران	گوی گران
To obey	گوه دان	گوی دان
Donkey	کهه	گوی دریژ
Calf	گولک	گویزه که / گولک
Heed	گوهدان	گویراهیشتن
Obedient	گوهدار	گوی رایهل
Obedience	گوهداری	گوی رایهلی
Tetanus, lockjaw	گوه رهپ	گوی رهپه
Walnut	گوپز	گوپز
Razor	گوپزان	گوپزان
To transport, transfer	قه گواستن	گویزانه وه
Carrot	کیزهه	گویزهه / کیزهه

English	بادینی	سۆزانی
Hard of hearing	خهف کران / کهر	گویی قورس / گویگران
Alert	خهوسفتک	گویی قولاخ
Deafened	کهر	گویی کپ
Listener	گۆهدار	گویگر
Head	سهر	گویلاک
Calf	گوتک	گویلک / گولک
Leave out, neglect	گوه نهادن	گوینه دان
Bulky		کهپ
Gossip, chit-chat	گۆت گۆتک	کهپ
Gypsum	گیچ	کهچ / گنج
Beggar	خوازۆک / خوازخوارۆک	کهدا
Stomach	هینۆک / ئاشنک / چلدا تک / عویر	کهده
If	ئه کهر	کهر / ئه کهر
Spawn, eggs of insect, roe	خهرز	کهرا
To lay eggs, form eggs	کورک بوون	کهرادانان
Dust, blemish	توز / گلینش	کهرد
Conjugation	پینگه گریدان	کهردان
Sacrifice	گوری / فیدا کرن / خۆبهخت کرن	کهردان
To sacrifice	گوری کرن	کهردان کردن
Necklace	کهرده نه	کهردانه
Tempest, whirlpool	باروف / با کهر	کهرداو
Microscope	مایکروسکۆپ / هوربین	کهردبین
Neck	کهردهن / ستۆ / ههفتک	کهردن

English	بادینی	سۆزانی
To forgive, set free	گهردن نازاد کردن	گهردن نازاد کردن
Submissive	سه‌رشۆر	گهردن که چ
Sand-spout	بابه‌لیسک	گهردولولول / گهرده‌لول
Universe	گهردوون	گهردوون
Hot, warm, negative	گهرم	گهرم
To bathe	سه‌رشوشتن	گهرما و کردن
Temperature	گهرما پیف / پیو	گهرما پیو
Hot bath, bathroom	گهرما ف	گهرما و
At once	ئیکسه‌ر	گهرما و گهرم
Warmth, heat	گهرمای	گهرمای
Become warm	گهرم بوون	گهرم بوون
To warm up	گهرم کردن	گهرم کردن
Warm and hot, direct	ئیکسه‌ر / ب گهرمی	گهرم و گوپ
Warm region	دهشت	گهرمه‌سیر / گهرمیان
Heat	گهرمی	گهرمی
Thermometer	گهرم پیف	گهرمیژمیر
Throat, gullet, gorge, pharynx	هه‌فک / گهروی	گهروو
Necessary, needy	پیندقی	گهره‌ک
Mangy, scabby	گوپی	گه‌پ
Curred, lame	له‌نگ / سه‌قه‌ت	گه‌پ
Tym	گه‌پ	گه‌پ (نۆره)
Attempt, try	گه‌پ	گه‌پ (خوول)
Vortex, whirlpool	گه‌پ اگه‌راف-زفره‌کا	گه‌پ (ناو)
Traveller	گه‌پۆک	گه‌پال
Travelling, walking	گه‌پان / گه‌ره‌ان	گه‌پان

English	بادینی	سۆزانی
To turn, come back	زقَرین	گه پانهوه
Metal fountain	گه رماف	گه پراو
Traveller	گه روک	گه پوک
Quarter	گه ره کت	گه په ک
Disharmony, chaos	بِن سهر و بهری	گه په لاوژه
To be mangy, scaby	گه پری	گه پسی
To bite	لهق	گه ز / گه زه / گه زتن
Boasting, bragging	شانازی	گه زاف
Tamarisk, manna	گه زو / گه ز	گه زو
Blooming, flourishing	گه ش	گه ش
Be delighted	گه شپوون	گه شاننهوه
Fresh, blooming	گه ش	گه شاوه
Travel, tour	گه شت	گه شت
To travel	گه شتکردن	گه شتکردن
Record of travel	گه شتنامه	گه شتنامه
Tourism	گه شت و گوزار	گه شت و گوزار
Puff, Fire, blaze, flame	گه شکر	گه شکردنهوه
Faint	تهپ	گه شکه
Joy	تهپ	گه شکه
Faint, eclipse	تهپدار	گه شکه دار
Increases, growth	شین بوون	گه شه
To grow	شین بون	گه شه کردن
To threat	گه ف	گه ف / گه ف و گوپ
Barking	رهوین	گه فه / گه فین
People	گه ل	گه ل

English	بادینی	سۆزانی
August	که لاقیز / ته باخ	که لاقیز
Stupid, silly	به هیمه	که لحو / که لوز
Gully, gorge	نهال / که می	که لیبی
Leaf	به لک	که لا
Autumn, fall	پاییز	که لاریزان
To prepare, polish	ئاماده کرن	که لانه
Be about to end, be about well-organised	چی بوون	که لانه بوون
To prepare, manage	ئاماده کرن	که لانه کرن
Male dog, mastiff	کوچک / سه	که مار (نیره سه گ) / که مان
Siege, blockade	دورپیچ	که مارو
Embargo, sanction	دورپیچا ئابوری	که ماروی ئابوری
Stupid	به هیمه	که مره
Game	گیم / یاری	که مه
To play	گیم کرن / یاری کرن	که مه کرن
Boat	که می	که می / که می
Fetid, stinking	که نی	که ن / بوگه ن
Evil-smelling pool, putrid smell	کولاگه نی	که ناو
Young	که نچ / لاو / خورت	که نچ
Treasure	خزینه	که نجینه
Treasurer	ئه مینداری خزینه	که نجینه وان
Remainder, ermanent	به رمایک	که ند / که نگ
Rotten, putrescent	رزی	که نده ل
Wheat	که نم	که نم
Wheaty	که نمى	که نم رهنگ / که نماوی

English	بادینی	سۆزانی
Conductor, conductive	گههینه	گهیهنه
To connect, link, join	بهستن / گریدان	گهیهنه
To ripe	گهههشتن	گهیین
Ripe, mature	گهههشتی	گهییو
World, universe	دنیا / جیهان	گیتی
plaster	کلس	گنچ
scale, manometer	بهستانپیف / بیقه	گنچ
Quarrel, wrangle	ناریشه	گنچل
Fond of, longing	نهئین / نهشق	گیروده
Threshing with oxen	گیره	گیره
Problem, concern	ناریشه	گیره
Quarrelsome, disruptive	شهروک / شیم	گیره شیوین
Lame	لهنگ / سهقهت	گیر
Gear, shift	گیر	گیر
To run, manage	ریقه برن	گیران
Restore	زقراندن	گیرانهوه
Carrot	گیره	گیره
Giddy, silly	گیر	گیر
Whirlpool, eddy, vortex	زه فره ک / گهراف	گیراو / گیره
Whirlwind	بوران / باگر / باهلیسک	گیره لۆکه
Simple-minded	بههیمه / تی نه گههشتی	گیر
Cherry	گیلاس	گیلاس
Grass	کیا	کیا
Soul, spirit	گیان	گیان

English	بەدایینی	سۆزانی
Living creature	گیاندار	گیاندار / گیانله‌به‌ر
Moment of death	گیاندان / روحدان	گیاندان
Angel of death	گیانکێش	گیانکێش
Dear	خوشتفی	گیانه
Animal	گیانه‌وه‌ر	گیانه‌وه‌ر
Pocket	به‌ریک	گیرفان
Pickpocket	دزیکه‌ر	گیرفانپ
Kid	گیسک	گیسک
To eclipse, sink down	غه‌یری بوون	گیران
Solar eclipse	رۆژ غه‌یری بوون	گیران / رۆژ
Lunar eclipse	هه‌یف غه‌یری بوون	گیران / مانگ
Detained, under arrest	گرتی	گیراو
State prisoner	گرتینی سیاسی	گیراوی سیاسی
Mixture	تێکهل	گیراوه
To disdain, be puzzled	نیگه‌ران / دودل	گیرخواردن / چاش مان
Prisoner, captive	گرتی	گیرۆده
Involved	توش بو / وه‌ریتی	گیرۆده
Crisis, difficulty, question, problem	ته‌نگافی / ئارێشه	گیروگرفت
Whistling, whizzing	کزگزه	گیره‌گیز
Hay cock, stook	قرش / قه‌سه‌ل	گیره‌شه
Sheath	کافلان / قه‌بیره	گیرف

English	بادینی	سۆزانی
L The 22nd letter of the kurdish alphabet		ل
Side, aspect, direction	لا / رهخ	لا
Deposition, dismissal, discharge, to displace, to remove	ژێ برن	لابردن
Lame	لهنگه	لابهلا
Zig zag	سه‌رخوش	لابه‌لا (كه‌س)
Flank, side	لا / رهخ	لاپال
Waist, middle	ناقسه‌د	لاپال
Boot (s), shoes (for sports)	لاپچین	لاپچین
Hint, remark, implied criticism	به‌لا / ته‌علیق	لاپلار
Paper	لاپه‌ر	لاپه‌ر
Sideroad, isolated, recused	جودا / به‌هیمه	لاپه‌ر (كه‌س)
Page	لاپه‌ره	لاپه‌ره
Broke, bankrupt, insolvent	بی‌پاره	لات
Uncultivated land, non-ploughed land	زه‌قی یا نه‌کی‌لای	لات
Subside, recused	دویر	لاته‌ریک
Temple (between ears and eyes)	گولیسک / جینیتک / زلوف	لاجانگ
To disappear, go away	چوون / نه‌مان	لاچوون
To vanish, be moved, be removed	به‌رزه‌بوون	لاچوون
To deviate	لادان / قاریبون	لادان
To avoid, to remove	لادان / ژێ برن	لادان

English	بادینی	سۆزانی
Out of law	سه‌رچل / لاده‌ر	لاده‌ر
Deviated	لادایی	لاده‌ر
Village, countryside, hamlet	گوند	لادی
Villager, rustic	گوندی	لادییی
Inclined, oblique, bent, leaning	له‌نگ	لار
To bend, tip	خوچر کرن	لارکردنه‌وه
Elegant walk, swaying gait	ته‌رز / خوهه‌ژاندن	لاروله‌نجه
Detour, side road	فاری	لاری
Stupid, ignorant, unintelligent	به‌هیمه	لاریک
Heedless, reckless, slack	شیم	لاسار
Imitation, miming	چاقلیکرن / لاسایی	لاسایی
Classic	کلاسیک	لاسایی
Plastic, stretchy, rubber	لاستیک	لاستیک
Stump, stub, neck, stem	قورم	لاسک
Species of apple red on one side	سگلیقا سور	لاسوره
Ill-balanced, imbalanced	نه‌هه‌مشه‌نگ	لاسه‌نگ
Corpse, carcass	که‌له‌خ / که‌له‌ش	لاشه
Boast, vainglorious	شه‌هنازی	لاف
Flood, spate	لیسور / ناف رابوون	لافاو
Leg	لینگ	لاق
To mock at	ترانی	لاقرتی

English	بادینی	سۆزانی
Side, flank	رهخ / ته‌نشت	لاکە
Corpse, carcass	کەمەخ	لاک
Alley, back street	کۆلاکە / کۆچە	لاکۆلان
Occasional smoker	لاکیش	لاکیش
Oblong carpet , rectangle carpet	لاکیش	لاکیش
Rectangle	لاکیشە	لاکیشە
The end of mouth, side bridle	لافاف / هەقسار	لافافو
Maternal uncle, mother's brother	خال	لالو
Estranged, alienated	زیز	لالووت
Dumb, mute	لال	لال
To lament, wail, elegize, mourn	بێ بیژتن	لالانەوه (لاواندنەوه)
To implore, beseech	لاف لاف کرن	لالانەوه
Lamp	لەمپە	لامپا
Cradle	لانداک	لانک
Nest, den, lair	لانه / هیلین	لانه
Immigrant, shelterless, homeless	دەرودەر / بێ پەنا	لانه‌واز
Youth, young	لاو / خورت	لاو
Slim, thin, meagre	زەعیف / بێ خێر	لاواز
To lament, comfort	لاواز	لاواز
Secondary incidental	لاوه‌کی لره‌خه‌کی نه‌ترنگه‌	لاوه‌کی
Side	لا	لایه‌ن
Felt, pad	تاتی / ته‌حتی	لیاد
Lower lip, jaw	ته‌نرین	لج

English	بادینی	سۆزانی
Pout	روتروشکری / زیز	لج شوڤ
Pout	ئه نرین رویی / روتروشکری	لچن
Two lips	ههردولیف	لج و لیو
Pout	ئه نرین / رویی	لچه
Snorting, grunting	بخ بخ / خرخر	لرخه لرخ
One who snorts, snorter	خرخرکه	لرخن
Gulp, swallow	داقورتن / فرک / گولپ	لرف
Rustle, guiping	داقورتن / دانوران / شنگین	لرغه لرف
To lick, lap up	تالیستن	لستن
Bridle, rein, bit	لغاف / ههفسار	لغاو
To bridle, rein in, curb	لغاف کرن	لغاوکردن
Sponge, luffa	ههورهک / نهورهک	لغه
Branch, bough	لق	لق
Branch, section	پهژن / پهژک / تک	لک
To stick	لهسقاندن	لکاندن
Sand	خیز / زیز	لم
Snout, muzzle	لهمبوز	لمۆز
Leg, thigh	لنگ	لنگ
Reddish kind of bean	لوبیک	لوییا
Crease, wrinkle	گلفچی / کرزی	لۆچ
Flexure, undulation	جهمین لولان	لۆچ (جلك)
Creased, wrinkled	قورمچی / کرمشی	لۆچدار
Leg, step, stride	لینگه / په کرى / پینگاڤ مهزن	لۆق

English	بادینی	مۆزانی
Long stride, trot	چار گاشی / چار بازی	لۆقن / لۆقه
Cotton	په مبی / په مبو	لۆکه
To blame, complain	لومه	لۆمه
Be suitable, compatible	به ب هه ف	لزووان
Nose	دفن / که پی	لوت
Be conceited	دفن بلند	لوت بهرز
Summit, peak, top	گوپیتک / لوتکه	لوتکه
Big-nosed	دفن مهزن / دفن درێژ	لوتته
To howl	زیقین / بوپین	لوواندن
Soft and silky	شل و مل / حلی	لووس
Smooth, hairless	بی موی / روحلی / لوس	لووس (بی موی)
Beardless	بی ریه / کوسه	لووس / لووسکه
Cheater, cunning	دخاپ / لیبوک	لووس
Whinny	حرحر / شهین	لووشکه
Sobbing	نسکه / ئیس / گرین	لووشکه
Curly, frizzly hair	گرنزی / گز / ئالین	لوول
Howling	لورین	لووره لوور
To roll up, to curl	دئالینیت / دپچیت	لوول دان
At, on, in	ل	له
At the level	ل هه مبه	له ئاستی
Concerning, regarding	ل بابته / ده رهق	له بابته
Instead of, on behalf of	ب ناخی / ژ شون	له باتی / له بری / له بریتی
Convenient	هه ژی / کێرهاتی	له بار
To a bort, abortion	به ره قین	له بارچوون

English	بادینی	سۆزانی
About, on	ل سهەر / ل دور	له باره‌ی
Marzipan, sweet almond paste	شرینیایی اباهیف و شه‌کر و سپیلکا هیکێ	له بزینه
Parched peas	له به‌له‌بی	له به‌له‌بی
Below	ل بن	له بن
Because of	ژ بهر	له بهر
Because of	له‌ورا / داكو	له بهر ئه‌وه‌ی
In front of, remarkable	دیار / ل پیش چاف	له بهر چاو
To take in to consideration why?	ژ بهر نه‌کرن	له بهر چاوبوون
To take off, to undress	ژ بهر چی؟ ریس کرن	له بهر چاوه‌که‌ندن
At the presence of, from the mouth of	به‌رده‌ف / ب پیش چاڤی	له بهر ده‌م
To memorize	ژ بهر کرن	له بهر کردن
To sift	موخل کرن / بیژینگکردن	له بیژینگدان
To forget, neglect	ژ بهر برن	له بهر بردنه‌وه
Palm	نافده‌ست / ناف کهف	له پ
Palmist, chiromancer	له پبین	ناو له پ خوین
After, beyond	پاشی	له پاش
Later, after that	پاشتر / پشته‌ی هنگی	له پاشا / له پاشانا
At the absence of, behind the back	ل پشت را	له پاش مله / پاشمه‌له
Beside	تک	له پال
Suddenly	ژ نشکیڤه	له پیر
At the back	ژ پشتشه	له پشته‌وه

English	بادینی	سۆزانی
Ahead, before, in front of	ل پێش	له پێش
For, for sake	پێخه مهت	له پێناو
Half, piece, fragment	نیف	له ت
Because of, under pressure of	ژ بهر	له تاو
With, beside, together with	د گهه	له تهك
Beside	ب رخ قه	له ته نیشته
Dislocation, luxation	گهه چوون	له جی چوون/ له گه چوون
Instead of, in lieu of	ژ شون / ب ناوی	له جی ی / له جیاتی
To print, publish	چاپکردن	له چاپدان
Compared to, with	هه قه بهر کردن / هه مبهر کردن	له چاو
Envious	هه سیر / ده خسووک / ده خسدار	له چهر
Mean, miserly, stingy	رژد / قهلس	له چك
Kerchief, head cover	ده سروك	له خشته بردن
To deceive, cheat	خاپاندن	له خۆبایی
Boastful, proud	شه هه نازی / ژخوه رازی	له خۆبوورده
To have forgiveness	پیار / دلفرهه	له خۆراپه پموون
To have capacity to do it	شیان	له خۆوه
By himself, automatically	ب خوه / خوکاری	له دایك بوون
To give birth, to be born, beget	ژ دایك بوون	نه خۆشخانه ی له دایك بوون
Maternity hospital	نه خوشخانه ژ دایكبوونی / خهستا ژ دایك بوونی	

English	بادینی	سۆزانی
Finally, later	لهدوماهیئ	لهدواپییدا
To knock at the door	دهرگا قوتین	لهدهرگادان
To lose	ژ دهست دان	له دهس دان
To quake, quiver, oscillation	ههژان / بوره بۆر	لهرانهوه / له رینهوه
Ague, tremble, shiver	لهرز / تا	لهرز
To shiver	گریزه / لهرزین	لهرزگرتن
Permanantly trembling	لهرزه ک / لهرزوک	لهرزۆک
Typhoed fever, malaria	تیفو / مه لاریا	لهرزوتا
Quaking	لهره کرن / ههژین	لهرۆک
Frequency	لهره	لهره لهه
Slim, thin, feeble	زه عیف / زراف	لهپ
Clear, explicit	زه لال / نه شکه را	لهپوو
In the face of	ل پوی	لهپوو
Taste, pleasure	تام / لهرزته	لهزه ت
Tasty, delicious, pleasant	ب لزه ت / ب تام	به لهزه ت
Above, over, about	ل سهه	له سهه
Why? because of what?	ژ بهر چی	له سهه رچی
Calm, quiet, still, silent	هیدی / دلێ خۆ	له سهه رخۆ
Body	تهرم / لاش	لهش
Ceremonially impure	نه بژین / داو بیس	لهش پیس
Sane, healthy	ساخ / ساخ له م	لهش ساخ
Active	چه له نگ	لهش سووک
Inactive	سهست / نه چالاک	لهش قورس / گران

English	بادینی	سۆزانی
Army, troop	لهشکر / سوپا	لهشکر
To mobilize army against, to advance, usurp	لهشکر ئیفان / داگیر کرن	لهشکر کیشی
Camp	لهشکر گه	لهشکر گا
Body	لاش	لهش و لار
Loose, slack	شل / خاف	لهق / شلوق
To bite	لهق	لهق / لهقه / گهزه
Kick	شهق / پنی	لهق / لهقه / شاپلاغ
Stain, spot, blemish	پتک / پنی	لهکه
Stained, spotted	پت پتک / لهکه بار	لهکه دار
With, together	دگهل / پیکقه	لهگهل
Inspite of this, despite that, although	ههر چه ند	لهگهل نه مه شدا
Basin	لهگهن	لهگهن
By	ژلایی	لهلاییه
Teacher, tutor, male servant	سه پدا / خولام	لهه
To cut of head, execute	سهه ژیقکه کرن	لهمل دان
Inside	ژناف / دناف	لهتاو
Illuminate, demolish, terminate, annihilate	ژناف برن	لهتاو بردن
Elegant walk, to reel, stagger, swing	ههزان	لهنجه
Lame, cripple, out of balance	لهنگ	لهنگ
Even, equal, balanced, anchor	ههقسه تک / لهنگه	لهنگه

English	بادینی	سۆزانی
Harbour, port, anchorage	لهنگهر گهه / بهندهر	لهنگهرگا
Talkative, garrulous	پهپهژ	لهوچه
Grazing	چهريان / وار کوز	لهوهپ
To mind, to graze	چه / لهوهپ	لهوه پاندن
Grazing-ground	پاوان / چهیره / کوز	لهوه پگا
There	ل ویره	لهوی
Amnesty, forgiveness	لیبهرین	لی بوردن
To inquire	پرسیار لیکرن	لی پرسینهوه
To touch	هلمسین / دهسدان	لیخشان
Muddy, miry	تهقنی	لیخن
To forgive	عهفوکرن / لیبهرین	لیخوشبوون
Driver, rider	هازیار / سیار / سایهق	لیخور
To drive, ride	ناژوتن	لیخورین
To hit, beat, strike	قوتین	لیدان
To knock, rap, bang (on lat a door)	دهری قوتین	دهرگا لیدان
To blow (a trumpet)	زرنا لیدان	زورنا لیدان
To ring, toll (a bell)	زهنگل لیدان	زهنگ لیدان
To coin, mint	دراڤ لیدان	پاره لیدان
To drum, to beat a drum	دههول لیدان	دمبک / دههول لیدان
To give an injection	دهریک دانان	دهزی لیدان
Discourse	ناخافتن	لیدوان
To divide	دابه شکرن	لیدهرکردن
To understand, comprehend	فامکرن / تی گههستن	لیدهرکردن
To deduce	کیم کرن	لیدهرکردن

English	بادینی	سۆزانی
Wood, forest	دارستان	لێر
Here	قێری / هر	لێرانه / نێره
Heavy rain	تاقی باران	لێزمه
Flood, tempest, torrent	لێسور / لێزم	لێزماو
Slope, sloping, downwards	نشیف	لێژ
To lick	ئالیستن / ئالاستن / زماندان	لێسانهوه
To take, seize	برن / ژسهندن	لێسهندن
Torrent, flood	لێسور / تیراف	لێشاو
Quilt, eiderdown, cover	لجیفک	لێفه
To get into trouble	لێ قهومیان	لێقهمان
Bereaved	لێ قهومیای / دل شهوات / دل سوتی	لێقهوماو
Forgiveness, tolerance	بورین / ئیک و دو قهیبیل کرن	لێکبوردن
Similarity	پێکچون	لێکچوون
To multiply	لێکدان	لێکدان
To press, to pick	ژێقه کرن / راکرن	لێکردنهوه
To retire	شقتن	لێکهوتن
To be defeated	شکهستن	لێکهوتن
To investigate, study	قه کۆلین	لێکۆلینهوه
Shallow, muddy, miry, dark, ambiguity, murky	ته قلی / ته تک / قیل	لێل
Cloudy, hazy	شێلی / نهووری	لێل (ناسمان)

English	بادینی	سۆزانی
Opaque	تاری / لێژ	لێژ (ناپوون)
Lip	لێف	لێو
Edge, bank	رهخ	لێوار
Full	تزی	لێوان
To stare, analyse	لێنیرین	لێوردبوونهوه
To scrutinize	دپونزت / سهحکرن	لێوردبوونهوه
To bite lips, repentant	لێف گهزتن	لێوگهستن
Can be expected, predicted	چاڤه ری کری / بهربین کری	لێوه شانهوه
Suitable	ژی هاتن	لێهاتن
Committee, commission	لێژنا	لێژنه
List	لیسته	لیسته / لیسته
Sticky, gluey, limy	لینج / ده بېش	لینج
Marsh, bog	تهقنی / زهلاو	لێتاو
Muddy, turpid	تهقنی	لێخن
Sponge	ههوره ک / نهوره ک	لێفکه
(Skin) eruption, rash, efflorescence	لیر / فزکاندن	لیر
Spittle; slimy	گلیز	لێک
Juiced, squeezed	گفاشک / شیرینز	لێک
Slobbering, limy	دهف گریز	لێکن
Lemon, citrus	نیمووک / لهیمون	لیمو
Limon, lime	نیمووکا ترش	لیموی ترش
Sweet limon	نیمووکا شیرین	لیموی شیرین
Limonade	شه به تا نیموکی	شه به تی لیمون

English	بادینی	سۆزانی
M The 23 rd letter of the kurdish alphabet	م	م
Longing, fond of	شهیدا	مات / به پهروش
Silent, soundless	مت	مات / بی دهنگ
Female	می / میه	مات
Mathematics	حیساب	ماتماتیک
Motorcycle, motorbike	ماتۆر	ماتۆر
Motor, generator	ماتۆر	ماتۆر
Sadness, concern, down-hearted	دلشکتی / نهخۆش / خهباری	ماتهمین
Funneral ceremony, dejection, Depression	بههی	ماتهمینی
Kiss	ماچ / راموسان	ماچ
To kiss	ماچکردن / راموسان	ماچکردن
Matter	ماده	ماده
Physical thing, tangible	ماده	ماده
Material, materialist, concrete	مادی	مادی
Snake, serpent, viper, adder	مار	مار
Stang, bitten	مار پیغه‌دای	مارانگاز / مارگه‌زتو
Eel	مارماسی	مارماسی
Lizard, dabb	چهپ چهپیسک	مارمیلۆک / مارمیلۆک
Be engaged, fiancée	دهزگر	ماره‌پ

English	بادینی	سۆرانی
To give a dower to, to marry(off) , to conclude marriage contract	مارکردن	ماره‌په‌رین / ماره‌کردن
Dower, dowry, bride-price	نهخت	ماره‌یی
To abuse	خه‌به‌رگوتن	مارپس
Infidel, miscreant, atheist	کافر / یێدین	مارپس
Gall oak	مازی	مازوو
Yoghurt, curds	ماست	ماست
Water-yoghurt	ئاڤه ماست / چقل ماست	ماستاو
She-deer	غھزال	ماسک / ئاسکی می
Mask	ماسک	ماسک / ماسکه
Musele	زه‌به‌ک / شلک	ماسولکه
Fish	ماسی	ماسی
Fisher	ماسیگر	ماسیگر
Fishing	ماسیگرتن	ماسیگرتن / راوه‌ماسی
Mung beans	ماش	ماش
Ejector	گازک	ماشه / په‌نگرگر
Human right, right	ماف / حهق	ماف
Jurist	مافناس	مافناس
Carpet	مه‌حفیر	مافوور
Respectable, goodman	مه‌زن / ماقیل	ماقوول / به‌په‌رین / سه‌نگین
Origin	ره‌سه‌ن	ماک
Stain, spot	پنی	ماک
She-ass	ماکه‌ر	ماکه‌ر

English	بادینی	سۆرانى
Hen-partridge	میتکو	ماکەر
Wily, artful, foxy	فیلباز	مالۆس
Sow, she-pig, female pig	ماهی	مالۆس / خووک
Rabbi	رابی	مالووم / مالم
House, home	مال	مال
Wealth, property, family	مال	مال
Farewell	مالتافایی	مالتاواایی
Flocks	مالات	مالات
Catasrophy	تەرشقان	مالآتدار
Wealthy, rich	زەنگین	مالآتدار
House breaking, burglary, holdup	دزی	مالبیرین
Wife and family	مال و منال	مال و منال
Catasrophy, disaster	مالویرانی	مالویرانی
Tamed, pet	کەهی	مالی / کەوی
To tame	کەهیکرن	مالی کردن / کەویکردن
To sweep, clean	مالین	مالین
Uncle, paternal uncle	مام	مام
Midwife	پیرک	مامان
Hen, chicken	مەریشک / مامەر	مامەر
Deer	ئاسک / غەزال	مامەر
Aunt, paternal uncle's wife	ژنمام	مامۆژن / نامۆژن
Teacher	ماموستا / سەیدا	مامۆستا
Meaning, sense	رامان	مانا
Tired, tiresome	وەستایی	ماندو

English	بادینی	سۆزانی
To make tired	وهستاندن	ماندوکردن
Month, moon	هه‌یف	مانگ
Lunar eclipse	هه‌یف غه‌یری	مانگ گیران
Cow	چێل	مانگا
Monthly	هه‌یفانه	مانگانه
Strike	مانگرتن / لیخستن	مانگرتن
Moonlight	تاقه هه‌یف	مانگه‌شه‌و
Honeymoon	هه‌یقا هنگفین	مانگی شه‌کراو
Arabic lunar (months)	هه‌یقا عه‌ره‌بی	مانگی عه‌ره‌بی
Crescent	هه‌یقا نوی	مانگی نوی / مانگی یه‌ک شه‌وه
To stay	مان	مانه‌ره
Period, time, distance	ده‌م	ماوه
To give time	نۆبه‌تدان / ریدان	ماوه‌دان
Capital, wealth	مایه	مایه / سه‌رمایه
Origin	بنیات	مایه
Insolvent	سه‌رسه‌ری	مایه پووت / نابووت / سه‌رسه‌ری
Insolvent	روت	مایه پوچ / نابووت
Piles, hemorrhoid	باوه‌سیر	مایه‌سیری
Mare	ماهین	مایین
Agent	بریکار	ماینده
Confidence	باوه‌پری	متمانه
To trust	باوه‌ر کرن	متمانه‌کردن
Wish, desire	مراد / ئومید	مراد / مران
Growling, grumbling	مره‌مەر	مراندن

English	بادینی	سۆرائی
Duck	وهردهك	مزاوی
Snore gently	خرخر	مرخه مرخ
Dead (animal)	مزار	مردار
Death, passing away	مردن	مردن
Dead	مردی / مری	مردوو
Man, human being, man kind	مرو	مرو
Man, human	مروڤ	مروڤ
Humanity	مروڤایه تی	مروڤایه تی
Pearls	مراوی	مراوی
Chicken, hen	میشک	میشک
Tart, slightly sour	مز	مزر / میخوش
Coppersmith	سهفار	مزگار
Mosque	مزگهوت	مزگهوت
Largess, tip	مزگینی	مزگینی
Mist, haze	مژومۆر	مژ
Bearing good news, tip	مزگینی	مژدانه
Tip, largess, glad tidings	مزگین	مژده
To suck	میژتن	مژین
Copper	مههس / مس	مس
Fist	مست	مست
Boxing	مستبازی / کولمبازی	مسته کۆله / مشتته کۆله
Penny weight	مسقال	مسقال
Musk	مسک	مسک
Serf, villager	بهلهنگار / گوندی	مسکین

English	بادینی	سۆرائی
Coppersmith	سه‌فاز	مسه‌گر
Saw, trepan, buck saw	مشار	مشار
Full of, filled up with, loaded with	مشت/ تژی	مشت
Handful	چه‌نگک/ مسته‌ک	مشت
Discussion, argument	کیش و فه‌کیش	مشت و مپ
Mouse	مشک	مشک
Mousetrap	ته‌لی مشک	مشگر
Ash	خولی	مشکی
Turban	مشکی	مشکی
Parasitic, cadging	مشه‌خۆر	مشه‌خۆر
Hanger-on, sponger	مفتخوهر	مفتخۆر
Pairs of tongs, tweezers, forceps	گاسک	مقاش
Rumour, hearsay	گۆت گۆت	مقۆمقۆ
Commotion, agitation, bustle	بئ سهرۆبه‌ری	مقۆمقۆ
Cartoon	مقه‌وا	مقه‌با
Magnet	موقناتیز	مگناتیس
Neck	هه‌فک/ گه‌رده‌ن	مل
Muffler, neck scarf	هه‌فکری	مل پینچ
To subject, submit, give in	به‌ربار	مِلدان
Submissive, humble	مل شوهر	ملکه‌چ
Confrontation, challenge		ململانی
Necklace	گه‌ردانه	ملوانکه
Stubborn, pigheaded	سه‌ر ره‌ق/ بئ ته‌بعه‌ت	مله‌ور

English	بادینی	سۆزانی
Peak	گۆپێک	مێه
Mumps, parotitis	نیکاف	مێه خری
Neck band collar	یه خه	مێه وان
Billion	میلیار / بلیۆن	میلیار
Billionaire	خودانی بلیۆن دولارا	میلیار دێر
Millimeter	میلیمەتر	میلیمەتر
Million	میلیۆن / ههزار ههزار	میلیۆن
Estate, property	خوهیی / زه و بیار	مێک
Estate tax	مالانه	مێکانه
Property owner	مالخو / مالدار	مێکدار
I, me	من / ئەز	من
Minaret (of amosque)	مناره	مناره
Child, baby	زاروکی / بچوکی / مندالی	مندالی / مندالی
Infant	ساقا	مندالی ساوا / مه لوتکه
New born, neonate, nascent	سۆریلاتک	مندالی تازه بوو
Illegimate child, love child, Whore son	بیژی	مندالی بیژی
Quarrelsome	شیم	مندالی بیژی
Suckling child	زاروکی شیرقه خۆر	مندالی شیرمه خۆر
First child	نه خری	مندالی یه کهم (نۆ به ره)
Childish, child like	زاروکی	منالانه
Child birth	بچوک بوون / زاروکی بون	منالی بوون
Womb	تیزانگ / مالبچوک / پزدان	منالان
Child hood	بچوکاهی / زارویی / بچوکاتی	منالی

English	بادینی	سۆرانى
Twanging, speaking nasally	ئاخافتن (ددفنیرا)	منگه منگ
Snuffler, twanging, nasalizing	بیهنکەر / پینزینکەر	منگن
Echoism	ئەزى / منى	منیى
Selfish	خوقیایی	منیى
Nightmare	شەف پەست / مۆتەكە	مۆتەكە
Bone marrow, brain	مۆخ / مەزى	مۆخ
Model, fashion	مۆدە	مۆدە
Violet colour, mauve	بنەقش	مۆر
Seal	موهر / مور	مۆر
Sealed	مور كرى	مۆركراو
Cloth moth, corrosion	خورپن / داخوران	مۆرانه
To seal	مۆر كرن	مۆر كرن
Weaver, lapidary, seal engraver	مور كول	مۆره لكان
Frown, scowling, glowering	روتريش / روتال	مۆر
Banana	مۆز	مۆز
Museum	ئەنتىكخانه	مۆزه خانه
Music	مەزىقا	مۆزىقا / مۆسىقا
Musician	مەزىقاژەن / سازقان	مۆزىقاژەن
Water proof, raincoat	بەر باران / ساقو	موشەما (ساقو)
To troop	گربون / كۆم بون / خرقە بون	مۆلدان (سوپا)
To bunch together, group	خرقە بون / ل سەر ئىك	مۆلدان (مەپومالات)
Sheep pen, corral	كۆم بوون / كوز	مۆنگە

English	بادینی	ئورانی
Break, respite	مولهت	مولهت
Leave, permission	رێدان / دهستور / هێلان	مولهت
To allow, permit, grant	دهستوردان / هێلان	مولهتدان
Staring, blank, gazing	زل / زیق	مولهق
Wax, candle, bougie	مۆم / شهمالک	مۆم
Candlestick, candleholder	مومدان / شهمالک / فندالک	مۆمدان
Sealing wax	موما سور	مۆمی سور (ختم)
Wick, candlewick, waxwick	فتیلکا موی	فتیله‌ی مۆم
Wax light, candlelight	روناهی یا مومی	رۆناکی مۆم
To wax	موم هه‌لکرن / گربه‌ردان	مۆم هه‌لکردن
Mummy	مومیا	مۆمیا
Mumified	مومی کری / مومیاکری	مۆمیاکراو
Glum, morose, frown, scowl	مروس / روترش	مۆن
Vaccine, inoculum, scion	که‌زاختن	موتزبه / موتوربه
To inoculate, vaccinate	که‌زاختن	موتزبه‌کردن
Oilcloth	موشه‌ما / موشه‌مبی	موشه‌ما
Hair	موی	موی
Shiver, shudder	گرزبه / له‌رزبه / ته‌قز	مووچرک
Salary, wage	موچه / مانگه	مووچه
Earn, employee, salariat	موچه خوه	مووچه‌خۆر
Pubic hair	ریق / روقی / موی بن زکی	مووسه‌لان

English	بادینی	سۆزانی
Scared, blessed	تبهرك	مووفهرك
Tweezers	میچیتک	مووکیش
Hairy, hair-like	ئ ب موی	موویین / بهموو
We	مه	مه
Lest	داکو	مه یادا
Intention	مه رام / مه قسه د	مه بهس / مه بهست
Groom, water-bottle	مه پتهر / مه هتهر	مه تاره / مه ته ره
Trench	سه نگه ر / چه پهر	مه تارین / مه ته رین
Metre	مه تر	مه تر
Danger	سه هم / ترس	مه ترسی
Mallet, Gavel, staff, force	توپز / هیز	مه تره ق / کوته ک
Riddle, puzzle	مامک / تشنانوک	مه تن
Maji, magian	ئاگر په ریس	مه جوسی
Wrist	زه ند	مه چه ک
Anxiety, curiosity	مه ره ق	مه راق
Intention, wish	مه رام / مه قسه د	مه رام
Flattery	روپایی / دورویی	مه راییی
Condition, term, mortgage	گره و / شه رت	مه رج
Brave	زیره ک	مه رد
Manly	میرانه	مه ردانه
Manliness	میراتی / میرانی	مه ردا یه تی
Man, human being	مرو	مه رد م / مه ردوم
Manliness	مرویی	مه ردیی
Jar, vat	کوپ / ده ن	مه رکانه
Death	مرن	مه رگ

English	بادینی	سۆزانی
Rat-poison	ژار مشك / مشككوژ	مهزگه مشك
Arsenic	زرومات / زرنیخ	مهزگه موروشی
Mohair	مهزهز	مهزهز
Paddy-field	زهقی یا برنجی	مهزهزه
Ink	حوبه / مهزهكهب	مهزهكهب
Ewe, sheep	مهه / پهز	مهپ
Marble	مههمهپ	مهپمهپ
Flocks, flocks and herds	جهلهب / ئازال	مهپومالات
Auction	مهزاد	مهزاد
Sell by auction	مهزادكردن	مهزادكردن
Saint	مهزار / مهزقهرد	مهزار
Great, big	مازن	مهزن
Greatness	مازنی	مهزنی
Appetizer, snacks with wine	مهزه	مهزه
Guess, assumption, approximately	مهزاختن / پیژن	مهزهنده
Drunk, intoxicated	سهرخوش	مهست
Water-pot, spout	ئیبیریج / مهسینك	مهسینه
Practice	راهینان / نهزیت / رهوشت	مهشق
To practise	مهشق كرن / كردار ركن	مهشق كردن
Tongs	گاز	مهقاش / ماشه
Scissors	مهقهس	مهقهس
Brazier	مهتقل	مهقهلی
Wile	فیئل / حیهله	مهكر

English	بادینی	سۆرانی
Tricky, cunning, trickster	حیلە کەر	مە کرباز
Fly	میش	مە گەز
Bird	تەیر	مەل
Mulla, muslim religious man	مەلا	مەلا
Call for dawn prayer	بانگ / نغیژا سپیڤده	مەلا بانگدان
Infant	ژن مەلا	مەلا ژن
Swimming	ساقا	مەلۆتکە
To swim	مەلە / مەلە قانی	مەلە
Swimmer	مەلە کەرن	مەلە کەردن
Swimming	مەلە قان	مەلە وان
To hide, conceal	مەلە قانی	مەلە وان
Palate	قەشارتن	مەلا سدان
Excuse, justification, motive	پوتکە / پانکا دەقی	مەلا شوو
Centre	بەهانه / هەنجەت	مەلامەت
Salve, ointment	مەلبەند	مەلبەند
Mamma, breast	مەلحەم	مەلحەم
Breast, bosom, bust	مەمە / مەمک	مەمە
Udder, dug	مەمک	مەمک
To milk	گوان + گوھان	مەمکی گیانەوهر
Bras, brassiere	مەمک دان	مەمکدان
To suck at breast	مەمکبەند / ستیان	مەمکدان
Cooking-pot, kettle, jar	مەمک مژن	مەمک مژن
	قازان	مەنجەل

English	بادینی	سۆزانی
Steam-kettle, steam-pot	قازا ناھلمی / قوریکا ھلمی	مەنجەلی ھەلم
Still and deep	مەند / کویر	مەند / مەنگ
Distance, space	دوراهی	مەودا
Wine, liquor, spirits	ئەرەق / عەرەق	مەی
Middle	ناوەند / ناڤین	مەیان
Moderate	نەرم / نەرمەپێباز / نەتوند	مەیانرەو
To coagulate, clot, curdle	گڤین / مەیین	مەیاندن
Tavern, inn	ئارەقخانە / خان	مەیخانە
Arena, space, square	مەیدان	مەیدان
Monkey	مەیمینک	مەیموون
Intoxicant	ئەرەق قەخۆز	مەی نۆش
Suffering, toil	زەحمەتی / ژان مەینەت	مەینەت
Coagulation, clotting, curdling	گڤین	مەیین
Female	مێھ	مێ
Don juwan, womanizer	مێباز	مێباز
Nail, peg	مێخ / ئاریخ	مێخ
Bitter-sweet	مز	مێخۆش
Pink, carnation, dianthus	مێخەك	مێخەك
Clove	پل / پێفازك	مێخەك / مێخەكە
Husband	مێر	مێرد
Matron, married	ب مێر / شی کری	مێردار / بەمێرد
Nightmare, hobgoblin	ملزوم / ئەجنە	مێردەزمە

English	بادینی	سۆرانى
Meadow	مێرگ	مێرگ
Insect	پیتک / پیتک	مێروو
Ant	مێرى	مێرووله
Table	میز	میز
Turban, fillet, headband	کوم / شاشک	مێزه
History	دیروک	مێزوو
Historia	دیروکنقسی	مێزوونوس
Historical	دیروکی	مێزووی
Fly	میش	میش
Brain, mind	مهزى	میشک
Mosquito	پیشی	میشووله
Honey bee	میش هنگفین	میش مهنگوین
Chicken pox	میر کوته	میکوته
Flocks	چهلهب / میکهل	مینگل
Beeswax	موما میس هنگفینی	میو
Vine, grape, vine leaf	میو / بهلگی میو	میو / دارتری
Fruit	فیقى	میوه
Raisin	میوژ	میوژ
Female, feminine	ژنین / میاتی	میینه
Feminity, muliebrity, womanhood	ژنیتی / میاتی	مییه تی
Between	نیغان / بهین	میانه
Relationship	په یوه ندى	میانه
Germ	میکروپ	میکروپ
Microscope	میکروسکوب	میکروسکوپ
People	ملهت / گهل	میلهت

English	بادینی	سۆزانی
Prince	میر	میر
Heritage, inheritance	میرات	میرات
Heir, inheritor	پاشمانگر / میرات خوهر	میراتخۆر / میراتگر
Principality, leadership	میریتی	میرایه تی
Prince ship, principality	میرگه	میرنشین
State property, state estate	میری	میری
Urine, piss	میز / دهستا قازراف	میز
To urine, micturate, make water, piss	میز کرن	میزکردن
Urinary, bladder, vesica	میزدان / رۆدین / میزدانک	میزدان
Mile	میل	میل
Hand, pointer	دهستک	میلی کاتژمیر
Second hand	میلا چرکه / نیشانکه / دهستک	میلی چرکه
Aunt	خالهت و مهت	میمک
Guest	میڤڤان	میوان / میوان
Hospitable	میڤڤان دوست / میڤڤان پهریس	میوان پهروه
Hotel	ئوتیل	میوانخانه
Guest house, rest house	دیڤهخان	میوانخانه (دیوهخان)
Host, hostess	خودان مال	میواندار
Hospitality	میڤڤانداری	میوانداری / میوانیی

English	بادینی	سۆرائی
Guest-like, hospitable	میپشان دوست	میواندۆست
Fruit	فیقی	میوه

English	بادینی	سۆزانی
N The 24 th letter of the kurdish alphabet	ن	ن
No	نه	نا
Abnormal, non-ordinary	نه ئاسایی	نا ئاسایی
Deviant, aberrant, perverse	قارێ	نا ئاسایی
Hopeless, sad	دامای / مه‌لویل	نا ئومید
Immature, soggy	نه‌بالق	نا‌بالغ / نا‌بالغ
Bankrupt, broke	بێ پاره	نا‌بووت
Weak, thin	زراف / لاواز	نا‌بووت
Not suitable, appropriate	نه‌ژ هه‌زی	نا‌به‌جێ
Blind	کۆر	نا‌بینا
Blindness	کۆری	نا‌بینایی
Traitor, hypocrite, double-dealer	نه‌پاک / خاین / دو‌رووی	نا‌پاک
Undesirable, non acceptable	نه‌ئهای / دل‌پیس	نا‌په‌سه‌ند
Villain, rascal, whoreson	بی‌ژی	نا‌په‌سه‌ند
Servant of the bath	خزمه‌تکاری سه‌ر شوین	نا‌تر
Defaut, defect, shortcoming	ب عه‌یب	نا‌ته‌واو / که‌م / به‌خه‌وش
Immoral, whore	بێ‌نامووس / قه‌یبت	نا‌ته‌واو / نا‌کار نزم
Imperfect, not correct	نه‌پێک	نا‌ته‌واو / نا‌رێک
Sick, patient	نه‌ساخ / نه‌خوش	نا‌ته‌واو / نه‌ساخ
Insane, idiot, mad, crazy	کیم / کیم عه‌قل / دین	نا‌ته‌واو
Hybrid, cross bred	دوره‌ک	نا‌جسن / نا‌ره‌سه‌ن

English	بادینی	سۆزانی
Bastard, whoreson	بیژی	نا جسن / زۆل
Compelled, forced, obliged	نه چار	ناچار
To impel, force, compel	نه چار کرن	ناچارکردن
Senseless, insignificant	بی مهعنا و بویج	ناچیزه
Non-original	بیژی / بویج	ناچیزه / نارهسهن
Enemy, foe	ناحهز / دژمن / نه یار	ناحەز
Enmity, hostility	نه یاری	ناحەزی
Depth, inner	ناخ / ژ دل	ناخ
Bitter, ruffle, dull	نهخۆش	ناخۆش
Catasrophy, disaster	نهخۆشی	ناخۆشی
Wrong, false, incorrect	نه دروست / نه ساخ	نادروست
Unknown, invisible	نه دیار	نادیار
Passive voice	نه دیار	نادیار / ریژمان
To export, send, dispatch	هناردن / هنارتن	ناردن
Bitter orange	نارهنج	نارنج
Bomb, grenade	قونبهره	نارنجۆك
Cluster bomb	قونبهریت ئیشی / گۆشی	نارنجۆکی هیشوویی
Orange colour	نارنجی	نارنجی
Cry, scream	قیژی / شهین	نارهته
Crooked, curved, twisted	بیل / شلقاف	ناراست / خو
Liar	درهوین	ناراست
Fidgety, restless, uneasy	خه مسار	نارهحهته

English	بادینی	سۆزانی
Grumbly, grouchy	گازنده کەر / ئەنی گری	ناره حەت
Anxiety, restlessness	نەرەحەتی	ناره حەتی
Chaos, disturbance, menace	تێکدان / گێلە شوک	ناره حەتی
Discontented, dissatisfied, Displeased	نەرازی / ئەنی گری	نارەزا
Bastard, whoreson	بیژی	نارەسەن
Hybrid, crossbred	دورە / دورە گە	نارەسەن
Unjustly, unfairly	زولم و زۆر / گز / بێداد	نارەوا
Injustice, unfairness, tyranny	زولم و زۆری	نارەوایی
Irregular, abnormal, non-organised	نەناسایی	نارپێک
Odd, queer, not(tidy, chic)	نەرپێک	نارپێک
Coquetry, flirtation	ناز	ناز
Sweetheart, honey, darling	نازدار	نازدار
Delicate, soft, coquettish	نازک	نازک
Sensitive	حەساس	نازک
To coquet, flirt	نازکرن / خو دەلال کەن	نازکەرن
Surname, agnomen, nickname	نازناف	نازناو / ناسناو
Coquettishness, flirtation	نازکەرن	نازکووش
Disdain, haughtiness, prid, Selfesteem	نازدارێ	نازین

English	بادینی	سۆزانی
Unhealthy, patient, sick	نهساخ	ناساخ / ناساغ / نهساغ
Not suitable, unhealthy	نهشاز	ناساز
Famous, known, well-known	ب نأف و دهنگ	ناسراو
Coquettish, delicate	نازك	ناسك / نازك
Identity, card	ناسنامه	ناسنامه
Nationalistic identity	ناسناما نهتهوی	ناسنامهی نهتهوهیی
Civil card, civic card, identity	ناسنامه باژیرقانی	ناسنامهی شارستانی
Severe pain, ache, wound	ب ئیش / ناسور	ناسور
Relatives, kins	خزم	ناسیار / ناسیاو
To introduce	ناسین	ناسین
Definity, definite	ناسین	ناسین / ریزمان
Recognition	فهناسین	ناسینهوه
Sad, unhappy	بخهم / که یف نهخووش	ناشاد
Not talented, idiotic, stupid	نهشهرهزا / بههیمه	ناشارهزا
To bury	فهنارتن	ناشتن
To plant	چاندن	ناشتن
Cannot	نهشی	ناشی
Ugly	نهشرین / کریت	ناشیرین
Simple, humble, innocent	نهغام	ناغام
Unripe, incomplete, imperfect	نهگههشتی / نهکامل	ناکام
Sudden	ژنشکێقه	ناکاو
Contradict, opposite	ههقدهژ	ناکۆک

English	بادینی	سۆزانی
Contradictory, enmity	هه‌ق‌دژی	ناکۆکی
Whoreson, bastard	بیژی	ناکه‌س به‌چه
Undesirable	نه‌قیان‌باز	نا‌له‌بار
Horseshoe, sole	نال	نا‌ل
Moaning, groaning	نا‌لین / نا‌هین	نا‌لان‌دن
To shoe (horse)	نا‌کۆرن	نا‌کۆردن
To give, teach a lesson	ده‌رس دان	نا‌کۆردن
Groaning sound	نا‌لین / نا‌هین	نا‌له
Sustained groaning	نا‌له‌نا‌ل	نا‌له‌نا‌ل
Moan, whimper	نا‌لیف	نا‌لین
Honour, dignity	نامووس / هه‌تک	نامووس
Letter	نامه	نامه
Message	په‌یام	نامه
Carrier	نامه‌به‌ر	نامه‌به‌ر
Carrier pigeon	نامه‌به‌ر	نامه‌به‌ر / کۆتر
Library	کتیبه‌خانه	نامه‌خانه
Booklet, pamphlet	به‌لا‌قۆک	نامیلکه
Bread	نان	نان
Prepare a meal	زاد خواری / نان خواری	نان خواری
Breakfast	تیشته	نان خواری به‌یانی
Lunch	فرا‌قین	نان خواری نیوه‌پۆ
Dinner, supper	شیف	نان خواری ئیواره
To bake (bread)	نا‌کۆرن / نا‌پێژی	نا‌کۆردن
Baker	نان پێژ	نا‌کۆر / نا‌نه‌وا
Bread and salt	نان و خوی / تیشته	نان و چا / ژه‌می به‌یانی
Oven	فرن / نا‌پێژی	نا‌نه‌واخانه

English	بادینی	سۆرائی
To plot, trap	پیلان گیران	نانهوه
Plain bread, bread alone	نانی توریسی	نانی وشک
Name	ناف	ناو
Title	ناف	ناو
Inside	ناف/ هوندر	ناو
Noun	ناف	ناو/ ریزمان
Contents	ناقهرۆک	ناواخن
Stuffing	تزی کرن	ناواخن/ ناوناخن
Unique, incomparable	کیم وینه	ناوازه
Reputation, fame	ناقباتک	ناوبانگ
Mentioned	ناقبری	ناوبراو
To mention, recite	ناقبرن	ناوبردن
Partition	ناقبر	ناوبر
Mediation, reconciliation	ناقبزی	ناوبزی
Mediator, peace-maker	ناقکین	ناوبزیکەر
Go-between, mediatress	ناقکین	ناوبزیکەر
Referee, arbiter	حه کهم	ناوبزیکەر/ وهرزش
Reconciliation, mediation	ناقچتی/ ناشت بوون/ به ره فانی کرن	ناوبزیکردن
Occasionally, from time to time	ناف ب ناف	ناوبه ناو
One by one, name after name	ئیک دیک ئیک/ ناف	ناو به ناو
Inside, inner side, endothelium	دیک ناف	ناوپوش
	به تهن	

English	بادینی	مۆراس
Veiled, secret	قەشارتی	ناوپیوستراو
Essence	ناکال / نیف	ناوجەرگ
The heart, the centre	ناقەند	ناوجەرگ / ناوجەرگە
Days of feast	رۆژێن عیدی	ناوجەژنان
Region	ناوچه / دەفەر	ناوچه
Center, centre	ناقەند	ناوچه ق
Forehead	ئەنی	ناوچه وان
Fate, destiny	چارەنقیس / بەخت	ناوچه وان
Domestic, local	ناقۆخۆ / هوندەر	ناوخۆ
Ministry of the interior	وەزارەتا ناقۆخۆ	وەزارەتی ناوخۆ
Famous, well-known	ناقدار	ناودار
Be famous	ناقدار بوون	ناودەرکردن
Palm	ناف دەست / پانیادەستی	ناودەس / ناودەست /
	کەفادەستی /	ناولەپ
Oral cavity, cavity of mouth	ناف دەف	ناودەم
The upper, inner side of the crotch	ناف ران / ناف لینگ	ناورپان / ناوگەل /
		ناولینگ
To lose one's reputation	بێ هەتکی	ناوززان
Disreputable	شەرمزار / بێ هەتک	ناوزپاو
Bowels	عویروریشی	ناوزگ / ناوزک / ناوسک
Interior of city, downtown	ناف شار / ناقەند	ناوشار
Waist	ناقەتەگ	ناوقەد
Insole, palm	کەفا دەستی / ناقمست /	ناوکەف
	سولاهوندوری	

English	بادینی	سۆزانی
Joint, common	هه‌هه‌پشك	ناوكۆی
To name, giver choose name for	نافكرن	ناولینان / ناوانان
To abuse	نافلێكردن / فێكردن بنافه‌كی كرێت / خه‌به‌ر	ناولینان
Furniture, interior of house	ناقمالی	ناومال
Moderate	نه‌رم / ناڤین	ناونجی / میانزه‌و
Medium, middle	ناونجی	ناونجی
Nice (weather)	هه‌ینكاتی	ناونجی / فێنك
Address	ناف نیشان	ناونیشان
Topic, subject	ناف نیشان	ناونیشان
Navel, seed	نافك	ناوك
Core	نافك	ناوك
Nuclear	نافكی / گه‌ردیله‌ی	ناووكی
Nuclear bomb, A-bomb	بومبایا گه‌ردیله‌یی / ناڤكی	بۆمبای ناووكی
Not in time, not in asuitable time	نه‌شوه‌خت	ناوه‌خت
Contents	ناقه‌روك	ناوه‌پۆك
Centre	ناقه‌راست / ناڤه‌ند / ناڤ	ناوه‌پاست
Local, internal, interior, domestic	ناڤخۆیی	ناوه‌كیی / ناوخۆیی
Internal security	ئاسایش / ته‌ناهی ناڤخۆیی / ته‌نایی	ئاسایشی ناوخۆیی
Boarder, boarding students	قوتابییان پشكین ناڤخۆیی	قوتابی به‌شی ناوخۆیی
Civil war	شه‌ری ناڤخۆ	شه‌ری ناوخۆیی

English	بادینی	سۆزانی
Ministry of the interior, home office	وهزارهتا ناڤخۆیی	وهزارهتی ناوڤخۆیی
Minor, medium	ناوهنجی	ناوهنجی
Secondary	دووهمکی	ناوهنجی / لارهکی
Medium, means, centre	ناڤه‌ند	ناوه‌ند
Moderation, temperateness	ناڤه‌ندی	ناوه‌ندی
Centralization, centrality	ناڤه‌ند	ناوه‌ندی
Intermediate school	ناڤه‌ندی / ناڤه‌نجی	ناوه‌ندی
Secondary school	دوا ناوه‌ندی / دواناڤه‌نجی	دواناوه‌ندی
	تامادهیی /	
Unique, expensive	په‌په‌ها / هه‌یژا / به‌اگران	ناویژه
Agent, subject	ناڤی به‌کر	ناوی به‌کر
Uneven, bumpy, hard	چه‌پ و چه‌ر	ناهه‌موار
Rough, coarse, harsh	ره‌ق	ناهه‌موار
Flute	بلویل	نا‌ی
Excellent, rare, valueless	هه‌ره‌باش	نا‌یاب
Capsized, turned over	وه‌رگه‌راندی / به‌ره‌ڤازی	نخوون
Upside down, turn about, tip over	به‌ره‌ڤازی بون	نخوون بوونه‌وه
Price, value, importance	به‌ها	نرخ
Tariff, pricing, quotation	به‌ها کرن	نرخ دانان
Moaning, groaning, whimpering	ئا‌هه‌ین / گری / لورین	نرکاندن / نرکه‌نرک

English	بادینی	سۆزانی
Pray, beseech, implore	لاف لاف	نزا
Shady side of mountain, cold and shade region	نزار	نزار
To pray, beseech, implore beg	لاف لاف کرن / هیفی ژئ کرن	نزاکردن
Shrine, sanctuary	مهزار	نزرگه / مهزارچاک
Temple, saint	په‌رستهکه	نزرگه
Mean, humble, lowly	له‌وچه / کیم / بی‌رویمهت	نزم
Low, depressed	نزم / نقی	نزم
Low	نزم / سه‌رنشیف	نزم
Depression	کۆزک / ئه‌ردی نزم	نزمایی / نزمیی
To drop, dip, diminish, shrink	حلمسین / کرژبون	نزم بوونه‌وه
Descend, glide down, incline	نشیف بون (بالافرا)	نزم بوونه‌وه
Near, close	نزیک	نزیک
Kins, relatives	خزم / مروّف	نزیک
To approach, Approximate, Come near	نزیک بوون	نزیکه‌وتنه‌وه
About, around, approximately, Almost	نزیکه‌ی	نزیکه‌ی
Nearness, neighbour, relatives	نزیکه‌ی / هه‌قسوی	نزیکه‌ی
Surgeon	نوژدار	نوژدار
Surgery, surgical operation	نوژداری	نوژداری
moderate region	نزار	نزار

English	بادینی	سۆزانی
Damp and cold, shade and wet place	سار / نزم	نسریم / نسیم
Sobbing	نسک / هه نسک	نسکه
Depression, sinkage	نشیف	نشینو
To alight, perch lie, crouch	قه نشستن / داهشتن	نشین
To sit, lie heavily on	رونیشتن / کورک بوون	نشین
Ship, kingship, dom=kingdom	چه / وهلات	نشین
Topronounce, utter, phonate, speak	دهنگ ژێ هاتن / بیژه کرن	نقه کردن
To deny, disown, disclaim	نهوهیی کرن	نکوولکردن
Meaning, groaning	ناهین / ناهین	نکه
Appetite, appetency, longing, lipido	دل چوون	نگه
Moist, wet, sparkle(water)	هه / خوناف	نم
Dew, moist, damp, wetted	ب شه	نماویی / نمدار
Performance, representation, starring	نیشانندان / زارقه کرن	نمایش
Pretense, pretendingg, Make-believe	خۆ ده رێبخستن	نمایش
To preform, play, act, star	زارقه کرن	نمایشکردن
Fair, show, exhibition	پیشانگه ه	نمایشگا
Degree, mark, value	نمره	نمره
Number	ژماره	نمره
Scale	پیشان / بیقه	نمره

English	بادینی	سۆزانی
Example, instance, model, pattern	نمونه	نمونه
Sample	نمونه	نمونه (پزیشکی)
Pacemaker, ideal	نمونه	نمونه
Salt	نان و خوی / خوی	نمهك / خوی
Meal, food	نان و خوی / قهنجی	نمهك / خواردن
Ungrateful, unthankful, ingratitude	بی نان و خوی	نمهككویر
Grateful, thankful, gratitude	ب نان و خوی	نمهكگیر / نمهكناس
Nine	نه	نۆ
Newly-married, recently-married, new-bride	نوی بیك	نۆبووك
Guard, patrol(man), sentry, escort	نوبه‌دار / ژیره‌قان	نۆبه‌چی
Look out, sentinel	پاسقان / نیره‌قان	نۆبه‌چی
First born, eldest	نۆبه‌ر / نه‌خری	نۆبه‌ره
Turn, shift, tour, rotation	نۆبه‌ت	نۆره
Alternately, in rotation, by turn	ب نۆبه‌ت	به‌نۆره
Nineteen	نوبه‌دار	نۆره‌گر
To drink (wine)	نۆزده	نۆزده
Chick-pea, garbanzo	قه‌خارن / قه‌خوارن	نۆشین
Servant, maid	نۆك	نۆك
Fellow, mercenary, hired	خولام / خزمه‌تکار	نۆکه‌ر
	کرێگرتی	نۆکه‌ر

English	بادینی	سۆزانی
Canal, water way, water course	که‌نال	نوکه‌ند
Recently converted to islam	قه‌رببولعه‌هد / نوبوسلمان	نۆ مسلمان
Ninth	نه‌هه‌ / یا / یه‌ نه‌هه‌	نۆهه‌م / نۆیه‌م
Performance	زارقه‌ کرن	نواندن
Pretense	دوز / خونیشاندان / گوتن	نواندن
Earnest, handsel, to give a handsel	پیشه‌کی	نواندن / پاره‌دانان
Period, full stop	نوقته	نوخته / نوقته
Surgeon, doctor, physician	نوژدار	نوژدار
Surgery, surgical operation	نوژداری	نوژداری
Caesarian, section, operation	کریارا زگه‌ فه‌کرنه‌	نوژداری قه‌یسه‌ری
To sleep	نوستن	نوستن
Asleep, sleeping	نفتستی	نوستوو
Amulet, charm, incantation, talisman, exorcism, hex	نفتستی	نوشته
To make incantation	نفتستی چیکرن	نوشته‌کردن
Setback, relapse, degeneration	شکست	نوشوستی / نوشوستی
Extinction, cessation	نه‌مان	نوغرۆبوون
Deluge, drown, engulf	خه‌ندقی	نوغرۆبوون
Pinch, nip, tweak	قورینه‌جک	نوقورچ
To nip, tweak	قورینه‌جک لیدان	نوقورچه‌ لیدان
Drown, sunk	خه‌ندقی	نوقوم

English	بادینی	سۆزانی
Gloomy dark, dismally dark	زولمات	نووتەك
To kneel, bend, crook	چەماندن	نووچانەوه
To howl, yelp, yowl	لورین	نووراندن
Sobbing, whimpering	نویژ	نووزە
To stick	پێقەنان	نووساندن
Writer, editor	نقیسەر	نووسەر
Writing	نقیسین	نووسین
To re-write	نوسینەقە	نوسینەوه
Written	نقیسکی / نقیسی	نووسراو
Blockage, obstruction, Make abstruse	گرتن	نووقان
To close, shut one's eyes	نقین / گرتن	نووقاندن (چاو)
Point, nib, tip	سەرک	نووک
Beak, bill, nib	دم	نووک
To pering (to apoint)	سەرک	نووکدار
Pointed, peaked	دمدار	نووکدار
New, modern	نوی	نوی
Modernism, innovation	نویخازی	نویخوازی
To innovate, modernize	نوژەتکرن / نویتکرن	نوێکردنەوه
Prayer	نقیژ	نویژ
To commence a prayer	دەست بە نقیژ کرن	نویژ دا بەستن
To pray, to perform aprayer	نقیژ کرن	نویژ کردن

English	بادینی	سۆزانی
Dawn, daybreak, aurora prayer	نقیژا سپیدی	نویژی بهیانی
Noon prayer	نقیژا نیقرۆ	نویژی نیوپانی / نیوهپۆ
Afternoon prayer	نقیژا ئیقاری	نویژی ئیواری / عهسری
Sunset prayer	نقیژا مه‌غرب	نویژی رۆژئاوا بوون - مه‌غرب
Evening prayer	نقیژا عیशा	نویژی شیوان / خه‌وتنان
Friday prayer	نقیژا ئه‌ینی	نویژی مه‌ینی
Bed, mattress	نقین	نوین
Calf (one year), yearling heifer	نوکن / چێلا بچوک	نوینگین / مینگیوین
Representative, deputy	نوینه‌ر	نوینه‌ر
Butter, cream	نقیشتک	نویشتک
Essence, core	نقیشتک	نویشتک
Storey, floor	تابق	نهیۆم
Secret	نه‌په‌نی	نهیینی
Betrayer, faithless, traitor	بی سوز	نهیینی بێ
Secretary, one who keeps asecret	سکرتێر	نهیینی گیر
Secretary general	ئهمینداری گشتی	نهیینی پاریزی گشتی
No, not	نه	نه
Lest		نه‌با
Not congenial, cordial	نه‌بان	نه‌بان
Non-existence	نه‌بوو	نه‌بوو
Poverty, destitution, penury	نه‌بوونی	نه‌بوونی

English	بادینی	سۆزانی
brave and adventurous	زیره ک	نه بهرد
Indomitable, unconquerable	نه شکینبار	نه بهز
Nationalism	نه ته وه یی / نه ته وی	نه ته وایه تی
Nation, people	نه ته وه	نه ته وه
Nationalist	نه ته وه په ریس	نه ته وه په رست
United nations	نه ته وین ئیکگرتی	نه ته وه یه کگرتوه کان
Nationalistic	نه ته وی	نه ته وه یی
Dowery - bride's price	نه خت	نه خت
A little, amount, a small quantity	په چه ک	نه ختی
Design, pattern	نه خش	نه خش
Decorate, ornament	نه خشاندن	نه خشاندن
Map	نه خشه	نه خشه
Colourful	ره نگین	نه خشین
Patient, sick	نه خوش / نه ساخ	نه خوش
Hospital	خه سته	نه خوشخانه
Nurse	سیسته ر	نه خوشه وان
Ailment, disease	نه خوشی / نه ساخی	نه خوشی
Especially, particularly	نه مازه / نه خاسمه	نه خوازه لا
Illiterate, uneducated	نه خوینده وار	نه خوینده وار
Illiteracy	نه خوینده واری	نه خوینده واری
No	نه ء	نه خیر
Dice	زار	نه رد / زار
Backgammon, trictrac, dice-gawe	تاوله	نه ردین / تاوله

English	بادینی	سۆزانی
Feeble, flexible	نهرم	نهرم
Soft, smooth, gentle	نهرم	نهرم
Persuade	رازی کردن	نهرمکردن
Soften, smoothe	نهرمکردن	نهرمکردن
Escalope, veal	نهرمه / نهرمک	نهرمه
Softness, tenderness, flexibility	نهرمی	نهرمی
Negative	نهری	نهری
Custom, habit, wont, convention	تیئال	نهریت
Customary, conventional, Traditional	عهدهتی / نهریتی	نهریتی
To cry, yell, shriek, scream	قیژ / هاوار کردن	نهراندن
Potent, virile	زیرهک	نهره
Male, bull	نیر	نهره
Male demon, male afreet	دیو	نهره دیو
(male) lion	شیر	نهره شیر
Wild boar	یهکانه	نهره بهراز
Uneducated, nqive, innocent	نهران	نهران
Ignorant	نهران	نهران
Ignorance, naivety, gullibility	نهرانی	نهرانی
Fruitless	بی بهر / خرش	نهرۆک
Sterile, nulliparous	ستهور	نهرۆک

English	بادینی	سۆزانی
Nullipara, sterilizer, sterile	بیومر / بی دوندمه / بیخج	نهزۆک
To sterilize	بی وچ کرن / نهزۆک کرن	نهزۆک کرن
Sterility, barrenness	شوره کی / بیومری / بی بهری / ستهوری	نهزۆکی
Origin, source	نژاد / نژاد / زندهر	نهژاد
Etymology	نژاد / په یقزانی	نهژادی وشه
Genesis	نژاد	نهژاد (رهگهز / چۆر)
Descent, lineage, ancestry (dissecting)knife, scalpel, lancet	پشت / بنه ماله / گوپزان	نهژاد (پشت) / نهشتهر
Surgeon	نوژدار / نهشتهر گهر	نهشتهر گهر
Surgery, operation	نهشته گهری	نهشتهر گهری
Scream, shout, loud and shrill cry	هاوار	نه عه ته
Ignorant, stupid, unlearned	بیفام	نه فام
Pre-Islamic, pagan	جاحیل	نه فام
Ignorance, state of ignorance	بیفامی	نه فامیی
Pre-Islamic times, pre-Islamic paganism	جاهیلی	نه فامی
Abhorrence, loathing, curse	له عه نه	نه فرین
Prod, goad, spur	زهخته / زهخت	نه قیره
Stonemason	نه قار	نه قار
Engraver, drilllex	نه قاری	نه قار

Stone masonry	نه قاری / تکلاندن	نه قاری
Miserable, illfated, unlucky	بهخت رهش	نه گبهت
Unluckiness, misery, wretchedness	بهخت رهشی	نه گبهتی
Vile, despicable, quarrellsome	پیسووک / سه ریئل	نه گریس
Unripe	نه گه هشتی	نه گه یو
Sapling, seedling, shrub	شنتل / نه مام / نیهال	نه مام
Plantation, nursery	نه مام گه ه / مشتهل	نه مام گه
Death, extinction, finishing	نه مان	نه مان
Immortal, eternal	نه مر	نه مر
Immortality, perpetuity, eternity	نه مری	نه مری
Unknown	نه ناس	نه ناس
Grandmother	پپر	نه نک / نه نه
Shame, infamy, degradation	شه رم / شهیت	نه نگ
Tune, melody	ئاواز	نه وا
Comfort, easy circumstance	ئه سه بین / به هی	نه وا
Petroleum, mineral oil	گاز / گاز سپی	نه وت
Oil station /Petrol	پانزین خانه	نه وتخانه
Adolescent, pubescent, juvenile	گه نج / خورت	نه وچه وان
New day	نه ئه روز	نه وروز
Greed, inclination, cupidity	نه ئس	نه وس

English	بادینی	سۆرانى
Greedy, covetous, avid	بى نه قس	نهوسن
Grandson, daughter	نه قى	نهوه
Generation	بابك / پشت	نهوه
Ninety	نۆد	نهوه د / نۆهد
Low	نزم / كند	نهويى
Calamity, disaster, plague	بوهلات / كارسات	نههات
Unluckiness, ill-fatedness	بى بهختى / بهخت رهشى	نههاتى
Whale	حويت / حيت	نههنگ
Reed pipe, flute	دودك	نهى
Reed piper	دودك قان	نهيزهن
Mirror	قۆديك	نهينوك / ناوينه
Victim, prey	نيجير	نيجير
Hunter, huntsman	نيجيرقان	نيجيروان
Male	نير	نير
Sodomy, pederasty, buggery, Homosexuality	نيربازى	نيربازى
Narcissus, daffodil	نيرگز	نيرگز / نيرگس
Narghile, hubble-bubble	نارگيله	نيرگه
Male, masculine	نير	نيره
Bisexual, androgyne, inter sex, epicene	نيره موک / نيره مى	نيره موک
Male	نير	نيرينه
Ram, male of ewe	نيرى	نيرى
Lance, spear, javeling	رم	نيزه

English	بادینی	سۆزانی
Inside, inner, within	ناف	نیو / ناو
Noun	ناف	نیو / ناو / پیزمان
Between, among	نیف	نیوان
Mediatress, nurse, gobetween	ناقیبژامی	نیوان
Forehead, brow	ئهنی / ههنی / تهفیل	نیوچهوان
Intention, goal, aim, purpose	نیهت / مه بهست	نیاز
To desire, want, intend	نیه تکردن	نیاز کردن
Lentle	نیسک	نیسک
Starch, amyllum	نشا	نیشاسته
Country, homeland	نیشتمان	نیشتمان
Patriotic	نیشتمان په ریس	نیشتمان په رهه
Patriotism	نیشتمان په ریس / ولادت پاریزی	نیشتمان په رهه
National, nationalistic	نیشتمانی / نه ته وی	نیشتمانی
To land, alight	هاتنه خار	نیشتن
Settlings, sediment	ته بتین / قهر	نیشتوو
Resident, domiciled	ناکنجی	نیشته جی / نیشته نی
Scene	دیمه ن	نیگا
Look, glance	روی	نیگا
Revelation	وهجی	نیگا / سروش
Picture, drawings	وینه	نیگار
Artist drawer, to painter	وینه کیش	نیگار کیش
To draw, to paint	وینه کیشان	نیگار کیشان
Semi, quasi	نیف	نیمچه

English	بادینی	سۆرانی
Semi vowel, quasivowel	نیف تیپه بزۆین	نیمچه بزۆین
Peninsula	نیف گراف / نیف دورگه	نیمچه دورگه
Semi official, semi formal	نیف میری	نیمچه فهرمی
Secondhand	نیف و نیف	نیوداشت / نیوداش
Target	نیشان / ئارمانج	نیشان
Sign	نیشان	نیشان
Engagement gift, party	نیشان	نیشان
Guide, adviser, counselor	رێبهر / شیرهتکار	نیشاندهر
To hit a target	ئارمانج شکاندن	نیشانشکاندن
Target	نیشانه / ئارمانج	نیشانه
Birth mark	خال	نیشان
Sign	نیشان	نیشانه
Sniper, shooter	نیشان هه لگر	نیشانه شکین / هه لگر
Engaged (of agir)	نیشانگری	نیشانه کراو
Indicated	نیشانگری	نیشانه کراو / دیار کراو
Nail	نه ینوک / نینوک	نینوک
Half, mid	نیف	نیو
Noon	نیفرۆ / نیف روژ	نیوه پۆ
midnight	نیفه شهف	نیوه شهو
Half-boiled	تین شیر	نیوه کول

English	بادینی	سۆرانی
w the 25 th letter of the kurdish alphabet		و
Such, so	هوسا، هوسا، وا	وا
Such and such	هوسا، هوسا	وا
Ship, stean .ship	كهشتی	واپۆر/ پاپۆر
Meaning, sense	پامان	واتا
Meaningful	واته‌دار	واتادار
Semantics	واتاسازی	واتاسازی
Comparative semantics, contrastive semantics	واتاسازی هه‌قبر کری	واتاسازی به‌راورد
Means, i.e. that is to say	ناتکو	واته
Rumour, hearsay	وات	واته
Time, season	دهم/ واده	واده
Promise	سۆز/ واد	واده
Camp, encampment	هه‌وار گه‌ه/ وار گه‌ه	وار گه‌ه
To give up, avoid	دهست ژێ به‌ردان	واز لیه‌ینان
Play, game	وازی	وازی
To play	وازی کردن	وازی کردن
Word, item	په‌یف/ بیژه	واژه
Noise	دهنگه‌ دهنگ/ خه‌بسه	واژه‌واژ
Signature	نیمزا	واژۆ/ واژوو
Sparrow-hank	چقیك/ دوبراکی چوچکا	واشه
Feeling, sense, mind	هزر/ هه‌ست	واق
Be puzzled, astonished, amazed, absent minded	مه‌نده مۆش	واقۆر

English	بادینی	سۆزانی
Wailing	زارین / وسویسک	واقه واق
Croaking	قاره قار	واقه واق
Barking	وه رین	واقه واق
Explanation, exposition	شلوڤه کرن	والاکردن
Opening-to open	ڤه کرن	والاکردن
Lesson, lecture	دهرس / وانه	وانه
Example	نمونه / وه کوکت	وانه
Article, essay	گوتار	وتار
Discourse	گوتار	وتار / گوتار
Preacher, orator	گوتارییژ	وتارییژ
To give a lecture, to address a speech	گوتاردان	وتاردان
to speak, talk, converse, speech, Discourse, conversation	گوتن	وتن
To repeat again	دوباره کرن	وتنه وه
encore		
To teach	ماموستاتی / هیندایی	وتنه وه
Laundry, iron, flatiron	بالاڤخانه / ئوتی	وتوو / ئوتو
Steam iron	ئوتی یا هلمی	ئوتوی هلمی
Laundered, ironed, pressed	ئوتی کری	وتوکراو
To iron, press	ئوتی دکهت	وتوکردن
Speech, talk	بیژه / په یف	وته
Promise	به لین / سۆز	وته / به لین
That is to say	نانکو	وته نی

Dialogue, conversation	هه‌ف په‌یقین	وتویژ
Break, rest, period	بیهن قه‌دان	وچان
To break rest, to stop	بیهن قه‌دان	وچاندن
Murmur, snarl, mutter, grumble	بولاندن / مرمیرین	ورته
Murmer, mumble, grumble	بولاندن	ورته ورت
Bear	هرچ	ورچ
Small, tiny	هویر، بچیک	ورد
Exact, sharp	هویر	ورد
Be broken	شکه‌ستن	وردیوون / شکان
To be cautious, careful, to be exact	هویربوون	وردیوون
To imagine, think	خه‌یال کرن، به‌رانین	وردبوونه‌وه
To stare, gaze	سه‌حرکن	وردبوونه‌وه
To note, notice carefully	سه‌رنج	وردبوونه‌وه
Microscope	هویربین	وردبین
Be exact	هویر / هویر	وردبین
To breake	دشکینی	وردکردن
To exchange, change	گوهرین / قه‌د گوهرین	وردکردنه‌وه
Small kids	بچویک / ژارو	وردکه
Pieces, scattered	زیقار / پرتک	وردوخاش
Gradually, step by step	بیج بیچه	ورد ورد
Coins	ویرده / هیرده	ورده
Hawker, peddler, travelling salesman	فرۆشیاری گه‌رۆک	ورده فرۆش

English	بادینی	سۆزانی
Strict, exact	هویر	وردهکار
Exactness, preciseness	هویرکاری / کاری هویر	وردهکاری
Leftover, remainder, remnant	هویر و مویر	وردهواله
Exactness, preciseness	هویری	وردی
Youngster, small children	هویرکوک	وردییه
Radiance, brightness, brilliance	تهپساندن	ورشانهوه
To glitter, shine, radiate	تیریزی / گهش	ورشه
To shimmer	چرسین / تهپسین	ورشه
Belly, abdomen, venter	ورگ / زگ	ورک
Corpulent, stoat, fleshy, potbellied, Paunchy	قهلهو / ب گوشت	ورگن
Attack, assault, raid, sorty	هیرش	ورژم
To attack, raid	هیرش برن	ورژمیردن
Rouse, excite, urge, incite, swarm	هاروهیج	ورژان
To rouse, excite, agitate	نازانندن / ناراندن	ورژاندن
Resolution, determination, spiritual strength	وره	وره
To despair, to lose resolution, to demoralize	ورهدان	وره بهردان

English	بادینی	سۆزانی
Discussion, wrangle, hassle, Squabble	جر / لیکه تن	وره ور
Active, awake	هشیار	وریا
To wake up, to be careful	هشیارقه بون / رابون	وریا بوونه وه
To warn, to inform	هشیار کهر	وریا کردنه وه
Dizzy, giddy	کیز	وڤ
Dizziness, giddiness	کیزبون	وڤبون
Importunity, insistence, obdurancy	حه تک / رکداری	وڤک / جه نه گه
Belly	زک	ورگ
Sound, boom, peal	گورژی / زره زر	وڤه
Delirium, raving, irrational, talk	فشار / قراقه	وڤینه
To rave, talk irrationally	زبه ر ناخفتن	وڤینه کردن
Startle, shock	کیزی	وڤی
Mazement, astonishing	حه یبه تی	وڤی
Energy	وزه / تین	وزه
Strength	تین	وزه
Power	ده سه لات	وزه
To digest	دگشیرت	وزه وت
Hush	وژ	وژه
Silent	هش / هش به	وس
Soundless	بی ده تک	وس
Silence, calmness, still	هش بون	وسبون
Without attitude	بی ده تک بوون	وسبون

English	بادینی	سۆزانی
To respond, react, answer	به‌رسف دان	وه‌رام دانه‌وه
Fall, autorun, collapse	وه‌ریان	وه‌ران
Loss of hair, alopecia	وه‌ریان	وه‌ران / پرچ
Change, transformation	وه‌رچه‌رخان	وه‌رچه‌رخان
Turn round, turn back	زفرین	وه‌رچه‌رخان
Cultivated land, ploughed land, land after second ploughing	زه‌فیا کینلای	وه‌رد
Plowing, tilling again	جوتکر نه‌فه	وه‌رد دانه‌وه
Axis, pivot	نه‌وه‌ره (ناوچه‌قا)	وه‌ردینه
Trachoma	ته‌راخوما / بیروقا چاقان	وه‌ردینه
Season	وه‌رز	وه‌رز
Sports, athletics	وه‌رزش	وه‌رزش
Athlete	وه‌رزشان	وه‌رزشان
Agricultural labourer, wage earner	سه‌پان	وه‌رزیر
Agricultural labour	سه‌پانی	وه‌رزیری
North-east wind	وه‌رزیا	وه‌رزبا
Seasonal, periodical	وه‌رزیا	وه‌رزیا
To receive, take	وه‌رگرتن	وه‌رگرتن
Comprehension, to comprehend	تیگه‌هه‌شتن	وه‌رگرتن
Recovery, getting back, retake	وه‌رگرتنه	وه‌رگرتنه‌وه
Twist, torsion	پشته‌ری بون	وه‌رگه‌پان
Turn round, turn over	قولب بون / وه‌رگه‌پان	وه‌رگه‌پان / نۆتۆمبیل

English	بادینی	سۆزانی
Translator, interpreter	وهه گێڕ / وهه گێڕفان	وهه گێڕ
Translation	وهه گێڕان	وهه گێڕان
Written translation	وهه گێڕانا نغیسین	وهه گێڕانی نووسین
Oral translation, interpretation	وهه گێڕانا زاره کی	وهه گێڕانی زاره کی
Come	وهه ره	وهه ره
Fall, autumn	وهه رهان / پایز	وهه رین / وهه رز
Fall	که تن / به لک	وهه رین / دار
Loss of hair	مو وهه رین	وهه رین / پرچ
Drop (tears)	روندک بارین	وهه رین / فرمی سک
Bored, vexed	چار سکری	وهه پز - وهه پرس
To vex, disturb	د ئه نریت / بیزار دکه ت	وهه پز کردن / وهه پرس کردن
Barking	رهوین / گه قین	وهه پین
To talk annoyingly	سل کرن / بیزار کرن	وهه پین
Ministry, department (u.s)	وهه زاره ت	وهه زاره ت
Ministry of housing	وهه زاره تا ئاکنجی کرنی	وهه زاره تی نیشته جی
Ministry of information	وهه زاره تا راگه هانندن	وهه زاره تی راگه یانندن
Ministry of religious endowments	وهه زاره تا ئه وقاف	وهه زاره تی ئه وقاف
Ministry of commerce	وهه زاره تا بازرگانیی	وهه زاره تی بازرگانی
Ministry of education	وهه زاره تا پهروه ده ری	وهه زاره تی پهروه ده
Ministry of planning	وهه زاره تا پلانی	وهه زاره تی پلان
Ministry of culture	وهه زاره تا روئشنبیری	وهه زاره تی روئشنبیری
Ministry of war	وهه زاره تا شه ر	وهه زاره تی جهنگ
Ministry of foreign affairs	وهه زاره تا ده ره قه	وهه زاره تی ده ره وه

English	بادینی	سۆزانی
ministry of the interior	وهزارهتا ناوخۆ / هندور	وهزارهتی ناوخۆ
Ministry of defense	وهزارهتا بهرهقانی	وهزارهتی بهرگری
Ministry of agriculture	وهزارهتا چاندن / نی	وهزارهتی کشت و کال
Ministry of health	وهزارهتا ساخلهمی	وهزارهتی تهنروستی
Ministry of social affairs	وهزارهتا کاروباریت جفاکی	وهزارهتی کاروباری کۆمه لایهتی
Ministry of municipality	وهزارهتا باژیرقانی	وهزارهتی شارهوانی
Ministry of justice	وهزارهتا داد	وهزارهتی داد وهزارهتی گهشت و گوزاری
Ministry of tourism	وهزارهتا گهشت و گوزار	وهزارهتی پیشهسازی
Ministry of industry	وهزارهتا پیشهسازی	وهزارهتی دارایی و ئابوری
Ministry of finance and economy	وهزارهتا دارایی و ئابوری	وهزارهتی کار
Ministry of labour	وهزارهتا کار / شۆل	وهزارهتی نهشغال
Ministry of works	وهزارهتا نهشغال	وهزارهتی گواستنهوه
Ministry of transportation	وهزارهتا فهگواستنن	وهزارهتی گه یاندن
Ministry of communications	وهزارهتا گه هاندن	وهزیر
Minister, vizier, secretary (u.s.a)	وهزیر	بریکاری وهزیر
Deputy minister, under secretary (u.s.a)	بریکاری وهزیری	وهستا
Master, builder	هوستا	وهستا
Craftsman, expert	شه رهزا / شه رهزا	وهستان
Standing	راوهستان	

English	بادینی	سۆرانى
Opposition	به ره هه لستکاری / رکه بهری	وهستان
Stagnancy	بى بازاری / مهندی	وهستان
Stagnant	راوه ستایی	وهستاو
Upright, atanding up	راوه ستایی / رهپ	وهستاو
Warm rain, south-east breeze bringing soft	دهشت	وهشت
Sit stand still	بى ده تک	وهقره / ئۆقره
As, like	وهک / وهکی	وهک
For instance, for example	بونمونه / وهک	وهک
As follows, as in	وهک ل	وهک
Identical, similar, alike, analogous	وهک ههف / وهکو ئیکت / تهینی	وهکویهک
Equal	وهک ئیکت	وهکویهک ئیکسان / یهکسان
Answer, reply, response	بهرسف	وهلام
To answer, reply, respond	بهرسف دان	وهلامدانوه
Yawn, nod	باویشکک ئالین	وهنهوزه
Violet	بنهفش	وهنهوشه
Violet, pansy	بنهفشی	وهنهوشهیی
Thus, like this	وهسا	وهها
Harm, misfortune	خسار، ئیش	وهی
Calamity, catasrophy	کاره سات / بهلا	وهیشومه
Very severe winter weather	زورسار	وهیشومه

English	بیادینی	سۆزانی
Dare, daresay	وێرین / نەترسیان / وێریان	وێران
Ruin, destroy	کافل / خاپۆر	وێران
To ruin, destroy	کافتکرن / خاپۆرکرن / هەرماندن	وێرانکردن
Ruined, deserted, ruins	کافل / خاپۆر	وێرانه
Comma	بیهنۆک / فاریزه	وێرگول
Tiger	پلنگ	وێز
Literature	توره / ئەدەب	وێژه
Upright, standing up	راکری / راوهستانی	وێستان
Stagnancy, stagnation	بێ بازاری / مەندی	وێستان
Homeless, shelterless	دەردەر	وێل
Stray bullet	بەرزە / نەدیار	وێل (گوللە)
Friend, comrade	هەقال	وێلاش
husband	هەقالیتک	وێلاش (زاوا)
Lucerne	ئینچه، سێبەنگ، نەفەل	وێنجه
Example, sample	نمونه	وێنه
Picture	وێنه	وێنه
Poetic image	وێنه / شیعری	وێنە ی شیعری
Photo	رەسم / وێنه	وێنه
Painter, artist, drawer	وێنه کێش	وێنه کێش
Photo	وێنه گرتی	وێنه گا
Photographer	وێنه گر	وێنه گر
Camera man	وێنه گریا تەلەفزیۆنی	وێنه گری تەلەفزیۆنی
Press photographer	وێنه گری روژنامەفانی	وێنه گری روژنامەوانی

English	بەدینى	سۆرانى
Motion-picture camera man	سینه مایى	رێه گری سینه مایى
Conscience	ویژدان	ویژدان
Wanted, required	ئایى	ویست
To like, to be fond of	ئیان	ویستن
To want	دقیبت	ویستن

English	بادینی	سۆزانی
H The 26 th letter of the kurdish alphabet	ه	ه
Yes	ها	ها
Came	هات	هات
Luck, fortune	بهخت / شه‌نس	هات
To come	هاتن	هاتن
Be produced, out come	به‌ره‌م / دده‌ت	هاتنه به‌ره‌م
fulfil /To come true	به‌به‌کرن	هاتنه دی
givein, /To surrender	م‌ل‌دان / دده‌ت به‌ر	هاتنه ژیریار
To begin to speak, commence	دی ناخفی	هاتنه قسه
respond /To reply	به‌رسف دده‌ت	هاتنه قسه
To boil	دی که‌لی / که‌لاندن	هاتنه کول
To enter	هاتنه ناو / دئیته ژورقه	هاتنه ناو
To join, to become a member of	دبیته نه‌ندام	هاتنه ناو
come back, To return again	زق‌رین	هاتنه‌وه
To come round from faint	سه‌رخو‌قه دئیته	هاتنه‌وه سه‌رخو
Recover consciousness	دئیته سه‌ر هوشاخو	هاتنه‌وه هوش
Retraction, shrinking, shrinkage, contraction	قورم‌ساندن / قورمسی	هاتنه‌وه یه‌ک
Deflation, downswing	کیم بازاری	هاتنه‌وه یه‌ک
Introversion, with drawl	گۆشه‌گیری / کشین	(دراوی نا‌بوری) هاتنه‌وه یه‌ک (زات)

English	بادینی	سۆزانی
To meet (twoends), contraction	بێگهههستن	هاتنهوه یهك
Traffic	هاتن و چۆن	هات و چۆ
Coming and going	هاتن و چۆن	هات و چۆ
Traffic office	هاتن و چۆن	هات و چۆ
to come and, To visit go	سهردانی كرن	هات و چۆكردن
Uncertain	هات و نههات/ نهجهی باوهری	هات و نههات
Gambling	قومار كرن	هات و نههات
in /Coming, arriving	هاتی	هاتوو
Incomings, earnings, revenues	به رههم	هاتوو
Mentioned, stated	ناقبری	هاتوو
Rabid	هاری	هاری
Mad, quarrelsome	هاری / دین	هاری
Ruffian, rough, tough	هوف دپه مرووف	هاری و هاج
Quarrelsome	شهروكه	هاری و هاج
Madness, rabidness	هاری / دینی	هاری
Grinded, thrashed, powder	هویرك	هاری
Roar, clank, clink	نرین	هاری
noise, Moan, groan, thrush, To grind	ناخین / نالین	هاریهاری
Ground, milled	هیریان	هاری
Soothing, rustling sound	هیریایی	هاری
Sound of wind	شنگین	هاری
	دهتک	هاریه / با

English	بادینی	سۆزانی
Murmur, sound of gushing water	پێلا دهنگی / شرب شرب	هاژه هاژ / ناو
Sound of raining	رهپ رهپ	هاژه باران
Nearly, shortly	هما	هاکا
hot air /Steam	گهرم / تین	ها لاو
To visit	سه ره دان	هاموشق
Flat, simple, straight for ward	پهحن / تات	هاموار
To mend, repair	چاک کرن / راست کرن	هاموار کردن
Encouragement, appeal for help	هالان / ئاقراختن / ستار کرن	هانان
To seek for refugee, to implore	په نابردن	هانابردن
To urge, To encourage	هاندان	هاندان
Persistent, incitement	هان / ئارانندن	هانان
Motive, incentive	پالدەر	هاندەر
To bring, import	ئانین	هانین
Cry, scream, shout	گازی	هاوار
Camping, Relief ground	هاوار هاتن	هاوار
To cry, shout	گازی کردن	هاوار کردن
Call for help, appeal for aid	فه ریاد / پئیسیر گرتن	هاوار لیه ئسان
Companion, fellow, mate	هه قال	هاوال / هاوөл
Share, Common	هه قپشک	هاو بهش
Partner	هه قپشکی / شه رکاتی	هاو بهش
Partnership, socialism	هه قپشکی / شه رکاتی	هاو بهشایه تی
To share	پشکداریکرن	هاو بهشی کردن

English	بادینی	سۆزانی
To participate, associate	پشکداریکرن	هاو به شسی کردن
Sharing, association	پشکداری / ههقبه شسی	هاو به شسی
Contemporary	ههف چه رخه	هاو چه رخ
Comrade in arme	ههف چه ک	هاو چه ک
Brother by same father	ههف پشت	هاو پشت
Allied, confederated, coalition	ههف به یمان	هاو به یمان
Coalition, ally	ههف په یمانی	هاو په یمان نیستی
Supplement, addendum	ههف پینج	هاو پینج
Professional colleague	ههف پیشه	هاو پیشه
Equal of rank, counterpart	ههف کو یف	هاو تا
Of same age	ههف ته مهن / ههف عومر	هاو ته مهن
Sort, Of the same kind	ههف جۆر	هاو جۆر
Intimate	هو کر / ههف دهف / ههفالی	هاو ده م
Affable friend	نزیک	
Ready helper	ههف ده نگ / به ره هف / ناماده	هاو ده نگ
Homophone	ههف ده نگ / هو مؤفون	هاو ده نگ
To bring	نانین	هاو ردن
Sharer of secret, intimate	بن باوه ری / ههف سر	هاو پاز
Comrade	ههفالی	هاو پی
Companion, colleague, friend	ریبهف / ههفالی	هاو پی

English	بادینی	سۆزانی
Friendship, companionship	هه‌قائیتی / هه‌قالی	هاورپیه‌تی
Twins	هه‌قائزا / جیمک	هاوزا / هاوزگ / هاوسک
The husband of one's wife's sister	هه‌قاینک	هاو زوا
Limitrophe	ده‌قەرا سنوری / سه‌ر حه‌دی	هاوسنور
Neighbor, of the same border, Frontier	هه‌ف توخیب	هاوسنور
husband, /Wife spouse	هه‌قزین	هاوسەر
Marriage, wedding	هه‌قزینی	هاوسه‌ریتی
Of equal weight and importance	هه‌ف کیش	هاوسه‌نگ
Advanced	هه‌ف سه‌نگ	هاوسه‌نگ
neighbor	هه‌قسوی	هاوسی
Fellow citizen	هه‌قشار	هاوشار
Equal in rank	هه‌ف کویف	هاوشان
Analogue, Counterpart	هه‌قه‌هر	هاوشان
Foster brother or sister	براماک	هاوشیر
Cooperator	هاریکار	هاوکار
Cooperation	هاریکاری	هاوکاری
Formula	هه‌فکیش	هاوکیشه
Synonymous	هه‌ف واتا	هاو واتا
Synonymy	هه‌ف واتای	هاو واتایی
Citizen	هه‌قولاتی	هاوولاتی

Of equal power, strength	هه‌فرک / هه‌ف هیز / به‌رامبه‌ر	هاوهیز
Companion, colleague	هه‌فال / هوگر / دۆست	هاوهل
Fellow, friend	هه‌فال	هاوهل
To throw, to toss	هاقیشتن	هاویشتن
To blow	هاقیشتن	هاویشتن
Summer	هاقین	هاوین
Summer resort	هاقینگه‌ه، زۆزان	هاوینه‌ه‌ه‌وار
Of summer resort	هاقینی	هاوینی
Summer fruit	فیقیا هاقینی	میوه‌ی هاوینی
Summer garment cloth	جلیکت هاقینی	جلی هاوینی
Summer time	ده‌میت هاقینی	کاتی هاوین
Etc, etcetera	هتد	هتد
Reason, cause, pretext	ئه‌که‌ر	هۆ
Political reason	ئه‌که‌را سیاسی	هۆی سیاسی
Economic reason	ئه‌که‌را ئابوری	هۆی ئابوری
Social reason	ئه‌که‌را جفاکی	هۆی کۆمه‌لایه‌تی
Section, division	پشک / لق	هۆبه
Sheep-fold, sheeppen, stockade	کوز / پاوان	هۆبه
Chamber, room	زوور	هۆده
Mam, mother	دایک	هۆده / نۆده
Kind of traditional kurdish song	هوره	هۆره
Sheep-fold	کوف / کوم / کوز	هۆر / هۆل
Boo, hoot	قیژه	هۆپه

English	بادینی	سۆرانى
Tribe	هوز	هۆز
Yard, corral, sheep-pen	هوز	هۆز
Wise, witty	ناقلمه‌ند، بېش، زانا	هۆزاک
Poetry	هۆزان	هۆزان
Whoa, wo	هۆش	هۆش
Sense, feeling, consciousness	هۆش	هۆش
Wise, witty	هۆشيار	هۆشمه‌ند
Conscious, aware	هوشيار	هۆشيار
To pay, attention	هشياربون	هۆشياربوونه‌وه
To recover consciousness	رابون	هۆشياربوونه‌وه
To wake up		
To make aware	هشيار کردن	هۆشيارکردنه‌وه
Consciousness, awareness	هشيارى	هۆشيارى
Friendly, amicable, amiable, affable	هۆگر	هۆگر
Familiarity, intimacy, affinity	هۆگرى	هۆگرى
Hall, room	ژور، هول	هۆل
Ballroom	هولاشه‌هيانى / گوڤه‌ندى / ديلانى	هۆلى سه‌ما
Courtroom	هولا دادگا	هۆلى دادگا
Verse, poetry	هوزان	هۆنراوه
Poet	هوزانقان	هۆنيار
Poet laureate	هوزانقانى مېرى	هۆنيارى ده‌رباره
To poetize	دقه‌هينيت	هۆنينه‌وه

English	بادینی	سۆزانی
Attack, assault, campaign	هیرش	هورۆژم
To attack	هیرش برن	هورۆژم بردن
Unaware, unconscious	گیژ/ هیر	هوپ
Vacant, hollow	قالا/ خالی	هولۆل
Hope, wish	هیچی	هومیند/ نومیند
Art, talent	هونهر	هونهر
Artist, talented	هونهرمه‌ند	هونهرمه‌ند
Fine arts	هونهریت جان	هونهره‌جوانه‌کان
Existence, entity, being	بوون/ هه‌بوون	هه‌بوون
Scattered, destroyed, pieces	زیقار زیقار	هه‌پرون هه‌پرون
Idiot, silly, insane, imbecile	که‌وج/ خه‌پو/ لاژک	هه‌پۆل
Until, till	حه‌تا/ تا‌کو	هه‌تا
Etcetera, till the end	تا دو‌ماهیکی	هه‌تا دوایی
Sun, light	هه‌تاف	هه‌تار
Solar	هه‌تافی	هه‌تاری
Forever, for good, eternally Perpetually	هه‌تا هه‌تا	هه‌تا هه‌تا
Eternal, perpetual, everlasting	هه‌میشه‌یی/ هه‌رده‌می	هه‌تایی
Insistent, importunate, persistent	رشت	هه‌ته‌ر
Insistence, persistence	رشتی/ په‌پکرن	هه‌ته‌ری
Orphan, fatherless	ئیتیم	هه‌تیو
Widow	بیژن/ ژنی	هه‌تیوبار

English	بادینی	سۆزانی
Homosexual, sodomite, pederast	نێرباز / قونهك	هه تیوباز
Buggerinvert, pederasty	نێربازی	هه تیوبازی
Sodomize	نێربازی دهكەت	هه تیوبازی دهكا
Orphanage	سپۆیخانه / ئیتیم خانه	هه تیوخانه
Orphanhood	سپۆتی	هه تیوی
Any, every, each	هەر	هەر
Now, at this moment	هه ر نوکه	هه ر ئیستا
Any person, anyone, whoever	هه ر ئیک	هه ر کهسی
Any time, whenever	هه ر وه خته کی / هه ر گافی	هه ر وه ختی
Uprising, chaos	هه را / سه ره هه ئدان	هه را
Din, brawl, riot	هه را / ئازاوه / قیژی	هه را
Widespread disorders	خه بسه / بی سه روه بهری	هه را و هۆریا
Annoyance, disturbance, harassment	عاجز کرن / نه نراندت	هه راس
Be tortured, annoyed	ته نگاف / عاجز	هه راسان
To annoy, to disturb, to harass, vex	ته نگاف کرن / سلکرن	هه راسانکردن
Amature, ripen, grown, young	که هشتی	هه راش
to / To cry, scream	قیژی / هاوار	هه را کردن
make noises		
Such and such	زه لامه ک	هه رامه
aperson		
To make violance, to create chaos	ناراندن / ئاریشه چیکرن	هه راناوه

English	بادینی	سۆزانی
Viva, Long live	بژی	ههز بژی
Whatever, anything	ههه چ	ههه چ
However	ههه چهوا	هههه چوون/ هههه چوونی
Although, though, the less never	هههه چهند	هههه چهند/ ههههه چهنده
Any, anything, whatever	هههه چ	ههههه چی
Badlands, bumpy, uneven region	تیهه کۆرک	هههههه
Estate	هههههه/ زههههه	ههههههه/ هههههه
Cheap	هههههههه	هههههههه
Cheapness, abundance	هههههههه	هههههههه
Giant, millet, pearl millet	هههههههه/ باچک	هههههههه
Adolescent, teenager, teener	ههههههههههههه/ جهههههه	ههههههههههههه
Adolescence, puberty	ههههههههههههه/ جهههههه	ههههههههههههه
Whichever, anything	ههههههههههههه	ههههههههههههه
To digest	گههههههههههههه	ههههههههه
Any one, whoever	ههههههههههههه/ کهنهههههههههههه	ههههههههههههه
Wherever, any place	ههههههههههههه/ ههههههههههههه	هههههههههههههههههههههه
When	کهنهههههههههههه/ کاههههههههههههه	ههههههههههههه
Whoever	ههههههههههههه/ کهنهههههههههههه	هههههههههههههههههههههه
Never, ever	چ جههههههههههههه/ قهههههههههههههه	هههههههههههههههههههههه
From, since	ههههههههههههه/ وههههههههههههه	هههههههههههههههههههههه
Pear	هههههههههههههههههههههه	هههههههههههههههههههههه
Randomly, in this way	گوتنهههههههههههههه	هههههههههههههههههههههه

English	بادینی	سۆزانی
For instance, as in	وهك/ بو نمونه	ههروهك
Exactly, facsimile	وهك ئىكك/ كت و مر	ههروهك
Also, too, and	ههروهسا	ههروهسا
The most	زۆر	ههره
Excellent	ههرهباش	ههره باش
The prettiest, most beautiful	ههرهجان	ههره جوان
Avalanche, landslide, collapse	ههرفين	هههرس
To fall, fall down, snow slip	ههرفين/ بهفر	هههرس/ بهفر
Prostration, collapse	فهزهلاندن/ روخان	هههرس/ عهقل
Collapse	ههرفين/ ههلوهشين/ شكهستن	هههرس شوپش
Nervous breakdown	ههرفين/ تىكچون	هههرس/ دهمار
To collapse, fall down	ههرفين	هههرسهپنان
Communal labour, Voluntary labour	زباره	ههروهز
Cooperation, corvee	زباره	ههروهزى
District, region, province	ههريم/ دهفر	ههريم
Regional	ههريمى	ههريمايهتى
Regional	ههريمى	ههريمى
Regional authority	دهسههلانا ههريمى	دهسهلاتى ههريمى
Regional (neighbouring) countries	ولاتين ههريمى	ولاتانى ههريمى
Prime, vigor, bloom	هههرت/ تولازى	هههرت
Season	كز	هههرت

English	بادینی	سۆزانی
Ardor of youth	گونل	هه‌رته‌تی لای
Peak of Hot season	هه‌رته‌تی گهرمی	هه‌رته‌تی گهرما
Prime youth	گونل / هه‌رته‌تی تولازی	هه‌رته‌تی هه‌رزه‌کاری
Threat, menace, minate	گهف	هه‌رته‌شه
To threaten	گهف کرن	هه‌رته‌شه‌کردن
Pyramid	قوچه‌ک / هه‌رم	هه‌رم
Hierarchy, succession	ده‌سه‌به‌لاتی	هه‌رم / ده‌سه‌لات
Thousand	هه‌زار	هه‌زار
Thousands	هه‌زاران	هه‌زاران
Thousandth	هه‌زاره‌م / یه‌ه‌زاری	هه‌زاره‌هه‌م
Poor, needy, low-income, destitute	به‌له‌نگاز / ده‌ست ته‌نگ	هه‌ژار
Poorness, poverty, destitution	ژاریتی / ده‌سته‌نگی	هه‌ژاری
Eighteen	هه‌ژده	هه‌ژده
Eighteenth	هه‌ژده‌م	هه‌ژده‌م
Poison snake, dragon	ژه‌هری / ژه‌هرین	هه‌ژده‌ها / هه‌ژدیها
Sense, feeling	هه‌ست	هه‌س / هه‌ست
Planet	هه‌ساره	هه‌ساره
Whetstone, grindstone, hone, Sharpner, grinder	هه‌سان	هه‌سان
To feel, to sense	هه‌ستکرن	هه‌ستکردن
Emotional, delicate, sensitive, Touchy	ب هه‌ست	هه‌ستیار
Sensitive, sensible, susceptibility	حه‌ساس	هه‌ستیار / سیاسه‌ت

English	بادینی	سۆرانی
Concealment, hiding place	په ناگه / کونج	هه شار
Cache, hideaway		
To conceal, to hideaway	فه شارتن	هه شاردان
Eight	هه شت	هه شت
Eighty	هه شتی	هه شتا
Eightieth	هه شتایم / یه ک ژ هه شتی یا	هه شتاهه مین
Eighth	هه شتیه	هه شتیه
Seven	ههفت	ههفت / ههفت
Seventy	ههفتی	ههفتا
Weekly	ههفتهیه / ههفتانی	ههفتانه
Week	ههفته / ههفتی	ههفته
Companion, colleague	هه قال	هه قال
Comrade	هه قال / هه قری	هه قال / هاویری
Saddle bag	تیر / تیرک / خورجک	هه گبه
Chance, opportunity	دهرفهت / دهلیفه	هه
Cotton carder, cotton teaser	ههلاج / هری فه چرینه	ههلاج
Carding	فه چرانندن / شی	ههلاج کردن
Cotton teasing	شه هکرن	ههلاجی
Torn, lacerated	چرانندی / چرهایی / شر / درانندی	ههلاج
To tear, to mince	درانندن / چرانندن	ههلاج کردن
Opportunist	که بيس په ريس / گهانووک / دهلیفه گر	هه لپه رست

English	بادینی	سۆزانی
To acclaim, applaud, hail	تلیلی	ههلهه
Scream, cry, noise	گازی / ههرا	ههلا
Sun rise, sunshine	روژههلاتن / روژ	ههلاتن / روژ
To run away, escape, elope	دهر کهتن	ههلاتن
Commoncold, influenza, flu	پهرسیف	ههلامهت
To catch a cold	پهرسیف گرتن	ههلامهتگرتن
Adjournment	باشخستن	ههلاوسین (دانیشتن)
Suspension, temporary cancellation	ههلاوسین / راگرتن / باشخستنه کا دهمداری	ههلاوسین
Hanging, dangling	ههلاویستن / داهیلان	ههلاوسین (پهرده)
To cut out, to make measure	بو لهشی مروقی ددروی	ههلبزین / قوماش
Uplifting, raising, elevation	بلند کرن / ههلدان	ههلبزین
To become pale, turn pale	پیتی / روزه رک	ههلبزکان / پوو
Coagulation, clotting, curdling, Thickening	دهمیت / مهیین	ههلبزکان / شیر
Clotting (blood)	خوین / گفین	ههلبزکان
Election, poll, selection	ههلبزاردن	ههلبزاردن
Selected, elected, anthology	ژیکرتی	ههلبزارده
Selected, elected, voted	بهربژید	ههلبزراو
Undoubtly, doubtlessly, ofcourse	بی گومان	ههلبهت

English	بلایینی	سۆزانی
To jump	باز	هه‌لبه‌ز
To spring, jump	بازدان	هه‌لبه‌زانه‌وه / هه‌لبه‌زین
Poetry, to organize verse, poem	هه‌وزان	هه‌لبه‌ست
Poet, organizer	هه‌وزانگه‌ن	هه‌لبه‌سته وان
To poetize, versify	دقه‌هه‌ینیت / قه‌هاندن	هه‌لبه‌ستن / هه‌لبه‌ست
Fabrication, invention	ادره‌ویا نیشان‌دان	هه‌لبه‌ستن (درق)
To tie, fasten, bind	گریدان	هه‌لبه‌ستن
Abrasion, fret	قه‌ره‌نین	هه‌لبه‌چین
To cut, to clip, to streak	که‌زاختن	هه‌لبه‌چین
To tear, be torn automatically	چراندن / هه‌لوه‌شین	هه‌لبه‌چران
To disconstruct, to spread away	پزکاندن / به‌لافکران	هه‌لبه‌پرووسکان
To coagulate, clot	مه‌بین / گه‌ژین	هه‌لبه‌پرووسکان
To support, abutmenton , lean on, rest on	پالدان	هه‌لبه‌پساردن
Suspension, temporary Cancellation	پاشتیخستنه‌کا وه‌ختی اده‌مداری	هه‌لبه‌پساردن
Topant, gasp, breathe quickly	هه‌له‌که‌که / پرته	هه‌لبه
To pant for, eager for, to sigh for	په‌روش	هه‌لبه
Dance, dancing	گه‌وه‌ند / دیلان	هه‌لبه‌په‌کی
To sigh for, to bemoon, to pant to tie, to Bandage	هه‌له‌که‌که کرن	هه‌لبه‌کردن
doctor	په‌نجان (برین)	هه‌لبه‌پنجان

English	بادینی	سۆزانی
to force, to compel	خورتی لیکرن / زۆر لیکرن	هه لپیچان
To ruin, spoil, destroy, shake	کافتکرن / نه هیلان	هه لته کان
To disturb, ruffle, embitter	شه پرزه بون / ناراندن	هه لته کان
To boil over (water food) seethe	کهلین / جوشی	هه لچوون
To excite, agitate, turmoil	ناراندن / هار کرن	هه لچوون
To boil, to make steam, vapor	کهف کرن / هه لم کرن	هه لچوون
To slide, glide, slip	خلسین / خلسین	هه لخزان
To ski, skate	دخلست / دته خست	هه لخزان
To exposure to the	دانه بهر	هه لخستن
To show, exhibit	نیشان دان	هه لخستن
To slide, slip	خلسین / سور کاندن / خلسین	هه لخلیسکان
Be astray, to lose	ژری یا راست دهرد کهفت	هه لخلیسکان
To cheat, deceive	خاپاندن / دخاپینت	هه لخه له تان
To set up, erect, post	ئاقاد کهت / رهپ ده کهت	هه لدان
To reside, live	ئاکنجی دی	هه لدان
To open again	قه کر نه قه	هه لدان وه
To remove, dislodge	دئینته دهرد	هه لدان وه
To sew, tailor, stitch	دروین	هه لدروون
To rip, tear, rip open	دچرینت	هه لدرپین
To unsew, unstitch	قه ده کهت یان ددرینت	هه لدرپین
To drop, skip	رژتن	هه لژان

English	بیادینی	سۆزانی
To flow	خور / بولقین / بلندبونا ئاقی	هه لێژان
To drop, skip	رژن	هه لێشتن
To evacuate, to say	گوتن / فالاکرن	هه لێشتن
To rise, get up, stand up	رابون	هه لێسان
To do, perform, carry out, make	جی به جی کرن	هه لێسان
To resurrect	قه دژینت / قه ژین	هه لێسان
theresurrection, judgement day, Easter	قه ژاندن / قه ژیان / حه شرومه شر	هه لێسانه وه
To stand up again, to get up	رابون	هه لێسانه وه
Prosperity, welfare, revival	فره هی / ته نایی	هه لێسانه وه
To startle, scare away, shock	جنگین / ته ریلاندن	هه لێسه مینه وه
To rear, ramp, capriote	بازدان	هه لێسه مینه وه
To run, operate	شول پیکرن	هه لێسووپان
To move, to head	سه رو کاتی کرن / رێبه ری کرن	هه لێسووران
To operate, to manage, run	رێقه برن	هه لێسووپاندن
To massage, rubdown, to anoint, embrocate, oil	چه ور کرن / رون کرن / که مراندن	هه لێسوون
To stain, pollution, befoul	که مار کرن / پیس کرن	هه لێسوون

English	بادینی	سۆزانی
To estimate, appreciate	نرخاندن / خه ملکردن / به ها کردن	هه لسه نگاندن
To weigh, to test	چهر باندن	هه لسه نگاندن
To scold, rebuke, reprimand	ته هاندن / تێخوڕین	هه لساخین
To fly, to compel, expel to fly	فراندن	هه لفراندن
To fly-flight	فرین	هه لفرین
To contract, constrict	قورمچی / چرمسی	هه لقرچان
To shrink	گرنزین / قورمساندن	هه لقرچان
To intervene, involve	تێکلی کردن	هه لقوتان
To swallow, gulp, drink	داقوورتن / قورت	هه لقوړاندن
To stem from, come from	ژ دوور تیرن در / ژێدهر	هه لقولان
To well, gushout, flow	هه لاقتن	هه لقولان
Ring, chain, circle	هه لقه / گوستیلک	هه لقه
Episode, installment	ئه لقه / خه له ک	هه لقه
To ignite, to blow fire	قێدخت / شهوتاندن / پف دکهت	هه لکردن / ئاگر
To blow wind	باهاتن / با دهیت	هه لکردن / با
To exposure	دانه بهر (رۆژ / ئاڤ)	هه لکردن / جل
To harmonize, go with, to live together	پێکفه ژیان	هه لکردن / گونجان
To relax, lay on back	خودرێژ کردن	هه لکشاو
To climb up, descend up	سه ره فتن / هه لکشین	هه لکشاو
To engrave, dig, carve	داکولین / کولین	هه لکولین

English	بادینی	سۆزانی
To attack, to make campaign against	چونهسه	هه لکوتانه سه
Digger, excavator, carver, engraver	کوله	هه لکه
Gravedigger	گورکول	هه لکه/ گۆپ
To dig, excavate, carve	کولین	هه لکه نندن
Famous, well known	ب ناف و دهنگ	هه لکه وت/ هه لکه وتوو
To drag, pull up	خشان و راکیشان	هه لکیشان
To extract	دهرئینان	هه لکیشان/ ددان
To feel proud, to show off	لهوچهیی/ فرتهیی	هه لکیشان/ خو
Kidnapper	رهفتکار/ رهفونهک	هه لگر (ژن)
Holder, carrier, bearer	هه لگر	هه لگر
Porter, carrier	باربر/ کۆل هه لگر	بار هه لگر
m.a.p.hd. holder	بپروانامه هه لگر/ خودان بپروانامه	بپروانامه هه لگر
Distributor	نامه بر	نامه هه لگر
Marksman, sharpshooter, sniper	سه گقان/ نیشاندار	نیشان هه لگر
(virus) carrier	فایروس هه لگر	فایروس هه لگر
Bachelor	خودان بپروانامه به کالۆریوس	هه لگری به کالۆریوس
To carry, bear, hold, catch	هه لگرتن	هه لگرتن
To elope	ژن برن/ رهقین	هه لگرتن/ ژن
To bear, endure	هه لگرتن	هه لگرتن/ شت
To squeeze, compress	گفاشتن/ فه گفاشتن	هه لگوشین
To climb, go up	سه رکهفتن	هه لکه پان/ دار/ چیا

English	بادینی	ژورانی
To change colour	قەرمین / پیتی	هەلگەپان / رەنگ
Coupetat, rebellion, mutiny	سەرکێش / سەربزافتن	هەلگەپانەوه
To turn back, regrees, turn over	زەفرین / دێورکردن	هەلگەپانەوه
To turn over, flip	وەرگەراندن / وەردگەپینیت	هەلگەپانەوه
Eloped, kidnapped	رەفاندی	هەلگیرا
Kept, kept aside	داکری / هەلگرتی	هەلگیرا
To excite, ignite	ئاگر بەردان	هەلگیرسان
To break out	دەست پیکرن	هەلگیرسان / شەپ
To swallow, gulp	داقورتن	هەللوشین
To tremble, quake, quiver, shiver	لەرزین / رەجفین	هەللەرزین
Vapor, steam	هەلم	هەلم
Marble	مات / تەبەل	هەلمەت
Marbles	تەبەلانی	هەلمەتین
To slough, skin, flay	کەژل کردن	هەلمەلین
Hank, skein	شەلیتک / شەلیتک	هەلمەلین
To undress	ریس کردن	هەلمەلین
To suck	مژن	هەلمژین
To swallow	داقورتن / بن ئینان	هەلمژین
Campaign, assault, attack	هێرش	هەلمەت
To attack	هێرش بردن	هەلمەت بردن
To alight	پەیادبەت	هەلنشین
To sit, perch, roost	روینیشتن	هەلنیشتن
Eagle	ئەلهو	هەلۆ

English	بادینی	سۆزانی
To hang, to kill, halter	دار دادکەت / دکوزیت	هه‌لواوسین
To hang, (curtains)	دادهیلپیت	هه‌لواوسین
Plum, pear	ههرمی / ههرمی	هه‌لواوژه
To shake off, dust off	دافه‌شاندن / دادوه‌شینت	هه‌لواوراندن
To fall, to dust off	دکه‌قیت / دهرین	هه‌لواهرین
Disassembly, disjunction	بودابون	هه‌لواوشان
Break up, rupture, split	چراندن / شه‌لقین	هه‌لواوشان (فتق)
Unsew, unstitch	قهدییت یان ددریت	هه‌لواوشان
Disconstructliasm, disstructuralism	هه‌لغه‌شین	هه‌لواوشانهوه
Split, break up	جودابوون / کهلشین	هه‌لواوشانهوه
Unsew	قهد کرن	هه‌لواوشاندن
split, break up	کهلشی کرن / کهلشانندن	هه‌لواوشاندن
cancel, to make null and void	پوچکرن / پوچ دکەت / هه‌لواوشاندن / هه‌لده‌شینت	هه‌لواوشاندن
Stand, stance, attitude	هه‌لوپست	هه‌لوپست
To run away, escape, elope	ره‌قین	هه‌لهاتن
To rise (sun)	هه‌لاتن / دهر که‌تن	هه‌لهاتن
Fermentation	ترش بوون	هه‌لهاتن
To conclude, infer, deduce	زانین	هه‌لهاتن
To realize, predict	به‌رینی کرن / پیش بینی کرن	هه‌لهاتن
To disclose (puzzle)	هه‌شکه‌را کرن	هه‌لهاتن

English	بادینی	مۆزانی
To open (eyes)	قەکرێن	هه‌ته‌یه‌یان
To pull out, take out	دەرئێنان / کێدان	هه‌ته‌یه‌نجان
Error, mistake, fault	شاشی	هه‌له
To mislead, misguide	سه‌ردابرن / شاشکرێن	هه‌له‌پێکردن
Defiance, unruliness, disobedience	به‌ر هه‌نگاری / سه‌رکێشی	هه‌له‌ت
Rash, impetuous, intrusive,	دڕ / دژوار / هول	هه‌له‌شه
Obtrusive intruder		
Obtrusiveness, meddle	دژواری	هه‌له‌شه‌یی
Talkative, chatty, gossipy	په‌ریژ	هه‌له‌وه‌پ / زۆریلی
Too, also	هه‌روه‌سا	هه‌م
The same, the like	خوه / ب خوه	هه‌مان
Bleached skin bag	تێر / تێرک	هه‌مانه / هه‌مبانه
All	هه‌می / په‌رانی	هه‌موو
All of you	هه‌میه‌تان / هه‌مویه‌تان	هه‌مووتان
All of us	هه‌مویه‌مان	هه‌موومان
All of them	هه‌مویه‌یان	هه‌موویان
Always	هه‌میشه / هه‌رده‌م	هه‌میشه
Everlasting, eternal	هه‌رده‌م	هه‌میشه
Eternity, sempiternity	هه‌میشه	هه‌میشه‌یی
Pomegranate	هه‌نار	هه‌نار
To send, delegate, dispatch	هه‌نارتن	هه‌ناردن
Breath	بیهن	هه‌ناسه
Panting	ناکووتک / نیخه‌ نیخ	هه‌ناسه‌په‌رکی

English	بادینی	سۆزانی
Artificial, respiration	هه ناسه دان / بشین	هه ناسه پیدان
To breathe, exhale	بیین دان	هه ناسه دان
Unfortunate, unlucky	دل سار / بی بهخت	هه ناسه سارد
Wretched	شه پززه / شه پززه	هه ناسه سارد
Asthmatic	بیین تهنگ / نه کس / بیین سویار	هه ناسه سوار
To inhale, breathe in	بیین کیشان / بیین د کیشیت	هه ناسه وه رگرتن
To sigh	باوشین / تاهین / ناخین	هه ناسه هه لکیشان
Inside of body, bowels, inward	هه ناف	هه ناو
Internal	هه ناف	هه ناو
Fig	هه ژیر	هه نجیر
Some	بیچه ک / هنده ک	هه ندی
Sobbing, panting	نسه / ئیس / گرین	هه نسک
Bee	میشا هنگشین	هه نگ
Step, pace, stride	پینگاف	هه نگاو
Hip, haunch	که ماخ / ران قورک / هه نگل	هه نگل
Honey	هنگشین	هه نگوین / هه نگین
Now, at this moment	نوکه	هه نووکه
Air, weather, climate	سه قا / کهش و هه وا	هه وا
To ventilate, air, fan	باگوهورک	هه واگوپکی
Wind	با	هه وا
Camp, resort	زوم / زوزان	هه وار / هه وارکه
News	نوچه	هه وال

English	بادینی	سۆزانی
Condition, state	حالهت	هه‌وان
Trifle, vanity	پوچ	هه‌وانته
Illegal, invain	بئ ریتی / بئ یاسایی	هه‌وانته
Cloud, sponge	عه‌ور	هه‌ور
Rise, ascent, acclivity	ئه‌قراز	هه‌وراز
Thunder, thunder blot, blot	گورژین / گرمین	هه‌وره تریشقه
Thin silk scarf	ده‌سروک	هه‌وری
Halter	هه‌قسار / رشمه	هه‌وسار
To swell up	هه‌فکرن	هه‌وکردن
Try, attempt	پیکول	هه‌ول
To try, attempt	پیکول کردن	هه‌ولدان
Desire, liking	حهز / قیان	هه‌وه‌س
Carnal, lust, sexual, appetite	حهز / قیان	هه‌وه‌س / زایه‌ندی
Appetite, appetency, hankering	هه‌وه‌س / که‌فل	هه‌وه‌س / زاد
co-wife in polygamous society, fellow wife	هه‌وی	هه‌وی
Leaven, leavening	هه‌یقین	هه‌وین
Clot, coagulum	هه‌یقین	هه‌وین / مه‌یین
Doagh, paste, pasta	هه‌قیر	هه‌ویر
To knead dough	هه‌قیر کرن / هه‌قیر شیلان	هه‌ویر شیلان
Yeast	هه‌قیر ترش	هه‌ویر ترش
Friday	ئه‌ینی / خوتبه	هه‌ینی
Veranda	به‌ربانک / تورمه	هه‌یوان
Once for all	چاره‌کی	هه‌یجار / یه‌کجار

English	بادینی	سۆزانی
Quite, completely	تەمام	هه‌جگار
Attack, assault, offensive, raid, Sorty	هه‌رش	هه‌رش
Attacker, assailant, assaulter	هه‌رشبەر	هه‌رشبەر
To attack, raid, assault	هه‌رش برن	هه‌رش برن
Energy	زاغ	هه‌یز
Ability, capacity	شیان	هه‌یز
Force, strength, power	هه‌یز	هه‌یز
Infantry force	هه‌یزین په‌یاده	هه‌یزی پیاده
Mule	هه‌یستر / قاتر	هه‌یستر
Plow, plough, lister	هه‌ه‌ججار	هه‌یش
Still, yet	هه‌یشتا	هه‌یشتا
To permit, allow, let, leave	هه‌یلان / رێدان	هه‌یشتن
Leave behind	ل پاش خو هه‌یلان	هه‌یشتنه‌ره
Cluster, bunch	گوشی	هه‌یشوو
Nest, aerie	هه‌یلین	هه‌یلانه
Egg	هه‌یک	هه‌یکه
Fried eggs	هه‌یکه‌ت که‌لاندی	هه‌یکه‌ی برژای
Boiled eggs	هه‌یکه‌ت که‌لاندی	هه‌یکه‌ی کولاو
Ovary	هه‌یکدان	هه‌یکه‌دان
To lay eggs	هه‌یک کردن	هه‌یکه‌کردن
Oviparous, egg-laying	هه‌یکه‌ر	هه‌یکه‌که‌ر
Testicle, spermary	هه‌یک / بانو / گون	هه‌یکه‌گون
Oval, ovate, egg-shaped	هه‌یکی	هه‌یکه‌یی

English	بادینی	سۆزانی
Line, sketch, latitude	خێچ	هێلی
Air lines, air ways	هێلا ئەسمانی	هێلی ئاسمانی
Railway	ری یا ئاسنی	هێلی ئاسنی
Demarcation line, confrontation line	هێلا سنور کران	هێل (هێلی تەماس)
Furrow (plough)	خێچ	هێلی زهوی
To permit, leave, allow	هێلان / رێدان	هێلان
Drawing, lineation	کشاندن / جەز کران	هێلکاری
Diagram	نەخشە ک / نەقشە	هێلکاری
To belch, burp, eruct	قەرقینە / تەرت	هێلنج
Sieve, bolter	سەرەند / هێلە ک / دووژەن	هێلە ک
Railroad line, railroad track	ری یا ئاسنی	هێلی ئاسن
Horizontal	هێلا ئاسویی / رێزا ئاسویی	هێلی ئاسویی
Vertical, perpendicular	هێلا ستوونی	هێلی ستوونی
Symbol	نیشان / چەقەنگ	هێما
Symbolism	هێمایتی / چەقەنگی	هێماگەری
Quiet, calm, silent	هێمن / تەنا	هێمن
To bring	هێنان	هێنان
Slow	هێواش / ئێواش	هێواش
Belong(s) to	هی	هی
Another, other	ئیدی	هێیتەر
Naught, zero, nonsense	چ نا	هێچ

English	بادینی	سۆزانی
At least	چ نه بت	هیچ نه بی
Mean, silly	پوچ	هیچ و پوچ
Tired, tiresome, wearisome	وهستیای	هیلاک
To weary, exhaust	دوهستینت / ماندی دکت	هیلاک کردن
Fatigueness, exhaustness, Drudgery	کەشەنگی / وهستیان	هیلاکی
Activity	شیان	هیمهت
To put faith in Allah		هیوا
Hope, expectation	هیقی / هیقی	هیوا
Hopeful, hoping	هیقیدار	هیوادار

English	بادینی	سۆزانی
Y the 27 th letter of the kursish alphabet	ی	ی
Either..or	یا	یا
Or	یان	یا
Oh, o lord!	یا خودی	یا (خوایه)
If not	یا	یا
Dolmade	یاپراخ	یاپراخ
Or	یان / یا	یاخود
Collar	یاخه	یاخه
Insurgent, rebellious, mutinous, Mutineer	سه رکیش / بارنه بر	یاخی
Disobedient	سه رکیش	یاخی
Rebellion, mutiny, insurrection, insurgence	سه رکیشی / سه ریچی	یاخی بوون
Civil disobedience	سه رکیشیا مه دهنی	یاخی بوون مه دهنی
Memory	بیره وهری	یاد
Centennial, centenary, looth, Anniversary	سه ده سالی	یادی سه ده ساله یی
Memorandum, memo	بیرانین	یادداشت
To remember	بیر کرن	یادکردن
Remembrance, reminiscence	یادگار / بیر کرن	یادگار
Anniversary	سالانه / سه رسالی	یاده وهری سالانه
Memorandum, memo	بیر نانین	یادنامه
Fellow, companion	هه قال	یار
Fancier, beloved, girl friend	یار	یار

English	بادینی	سۆرائی
Help, aid, support	هاریکاری	یارمه‌تی
To help, support	هاریکاریکردن	یارمه‌تیدان
Helper, supporter, aide	هاریکار	یارمه‌تیده‌ر
Play	یاری	یاری
To play	یاری کردن	یاری کردن
Player	یاریکهر	یاریکهر
Stadium, playing-field	یارگاه	یاریگا
Assistant, aide	هاریکار	یاریده‌ده‌ر
Law, tradition	یاسا	یاسا
Forbidden, unlawful, prohibited	قه‌چاغ	یاساغ
Guard	زیره‌قان	یاساؤل
Marshal, court officer	مارشال / یاوه‌ری دادوه‌ری	یاساؤل
Lawful, customary, traditional	یاسای	یاسایی
Corundum	یاقوت	یاقوت
To paz	یاقوتی زهر	یاقوتی زهر
Ruby	یاقوتی سۆر	یاقوتی سۆر
Sapphire, hyacinth	یاقوتی شین	یاقوتی شین
Mane, crest	یال	یال
Hill-side, mountain slope peak of heights	ئه‌رواز	یال
Or	یان	یان
Eleven	یازده	یانزه
Eleventh	یازدهم	یانزه‌مین
Club, house	یانه	یانه

English	بادینی	سۆزانی
Desert, wilderness	به یابان / چۆل	یازان
Delirium, raving, nonsense	یاوه	یاوه
Companion, aide	هه ئال	یاوهر
Mummy, mother	دادی	یایه
Castrated, emasculated	خه سان	یه خته
Gelded	به خته / گونو کرن	یه خته ی گیانه وهر
To castrate, emasculate	خه ساندن	یه خته کردن
To geld	گونو کرن / دخه سینت	(گیانه وهر)
Old	یه ختیار	یه ختیار
Fridge	به فرگر	یه خچال / ساردکه
Prisoner of war, captive, slave	یه خسیر	یه خسیر
Collar	یاخه	یه خه
Spare, substitute	یه دهک	یه دهک
Allah, God, lord	یه زدان / خودی	یه زدان
Cry: to drive goats and donkeys	هه شه	یه شه
Looting and pillaging	تالان / دهسته تی	یه غما
One	ئیک	یهک
Ones, uni, mono, single	ئیکان	یهکان
Unilateral, one-sided	ئیکلا	یهکلا
Unique, only	ئیکانه	یهکانه
Boar	بهراز انیرا	یهکانه (نیره ی بهراز)
Effective, most effectivous	ب باندور	یه کاویهک

English	بادینی	سۆزانی
Suitable, appropriate	مناسب	یه‌کاویه‌ک
Fixed, stable	جیگرتن / خوگر	یه‌کبار
Allah, lord, god	خودی	یه‌کتا
Oneness, singleness	خودی به‌رئسی	یه‌کتا په‌رستی
Estuary	ریژگه / ئاڤکه	یه‌کاو
Unification, union	یه‌کبون	یه‌کبون
Each other, one another	ئیک دی	یه‌کتر
Crisscross, cross	هیل برین / یه‌کتربر	یه‌کتربر
Crossword puzzle, cross word	خاچه‌پرس / له‌یزتنا / په‌یقین شاشین	ووشه‌ی یه‌کتربر
Quite, completely	ته‌مام	یه‌کجار
Once	ئیکجار	یه‌کجار
One-handed	ئیکده‌ست / خودان	یه‌کده‌ست
Unified, united	ئیکده‌ست	یه‌کده‌ست
Equal	یه‌کسان / ئیکسان	یه‌کسان
Equality	ئیکسانی	یه‌کسانی
At once, immediately	ئیکسه‌ر	یه‌کسه‌ر
Directly, straight forward	ئیکسه‌ر	یه‌کسه‌ر
Directly, straightly	ئیکسه‌ر	یه‌کشه‌ق
Sunday	ئیک شه‌مبه	یه‌ک شه‌مه
To unify	ئیک کرن / کرنه‌ئیک	یه‌ککردن
Unification, association	ئیکگرتن	یه‌کگرتن
One by one	ئیک دیک ئیک	یه‌ک له‌دوای یه‌ک

English	بادینی	مۆرائی
Unit	ئیکه	یه که
First	ئیکه م	یه که م
Priority, seniority, precedence	پیشینی / پیشدهستی	یه که می
One by one	ئیکه ئیکه	یه که یه که
One of	ئیکه ز	یه کی
Unity, union, federation	یه کیتی / ئیکه تی	یه کیتی
One by ony	ئیکه ئیکه	یه که یه که
Vest, waist coat	یه له گ	یه له گ
Cry: to drive sheep	بیخ / خورین / ئازوتن / ئیخه	بیخ
To couch camel	نزم دکهت (سهرا)	بیخ

Elements of Novel	رەگەزەکانی رۆمان
Plot	گرێ، تان و پۆ
Character	کاراکتەر، کەس
Theme	پێم، مەغزا
Setting	کات و شوێن
Language	زمان
Techniques of narration	تەکنیکی گێڕانهوه

نووسینه نە کادیمییه کانم به ئینگیزی

لەگۆنارە نە کادیمییه کانێ زانکۆی دهۆک — هەولێر — بەغدا بلاوکراو دتهوه

- 1- A Contrastive Study of Ellipsis in Kurdish and English.
- 2- Northern Kirmanj Kinship Terms.
- 3- Polysemy of Some Adjectives in Kurdish.
- 4- Synonymy in Kurdish.
- 5- Ambiguity in Kurdish.
- 6- Kurdish Diminutive System.
- 7- Kurdish Honorifics System.
- 8- Diglossia in Kurdish.
- 9- Classifying and Translating Idioms in English and Kurdish.

Socialistic Realism	رئالیزمی سۆشیالیستی
Modernism	مۆدێرنیزم
Dadaism	داداییزم
Futurism	ئایندەخواری
Naturalism	سروشخواری
Surrealism	سورئالیزم
Post Modernism	پۆستمۆدێرنیزم
Absurdism	عمبەسیەت-بێهودەیی
Existentialism	بۆونایەتی
Marxism	مارکسیزم
Structuralism	بۆنیانگەری
Deconstruction	هەڵوەشانەنەوه
Liberalism	لێبرالی
Mysticism= Sufism	سۆفیزم
Nazism	نازیزم
Fascism	فاشیزم
Rightism	ڕاستڕووی
Racism= Racialism	ڕەگەزپەرستی
Egoism	هەر (من)یەتی
Eutopia	تۆپاویە
Sadism	ساندیزم
Formalism	شەکلانەیت
Feminism	فێمینیزم
Phenomenalism	دیار دەیی
Opportunism	هەلپەرستی
Radicalism	رادیکالەیت، ڕەشەیی
Globalism	جیهانگەرای
Anti-Globalism	دژ جیهانگەرای
Idealism	ئایدیالیزم (ئەلپانە)
Particularism	خۆیەتی
Euro	ئەوروپای
Conservatism	پارێزگاری

Subjective	خودی، ناپایمندی
Subject matter	بایمات
Symbol	رهمز، هئما
Symbolic language	زمانی رهمزی
Symbolism	هئماگماری، رهمزیمت
Talent	بمهره
Artistic Talent	بمهری هونماری
Technique	تەکنیک
Text	دهق
Tone	ئاواز
Tradition	نەرمیت، کەلتور، داب
Tragedy	مەرگەسات
Tragicomedy	تراجیکۆمیدی
Tragic Scene	دیهمنی تراجیدی
Turning point	خالی وەرچەرخان
Union	یەکنگتی
Unique	بێهاتونا
Utopia	یۆتۆپییا
Utterance	ئاخاوتن
Literary Utterance	ئاخاوتنی ئەدەبی
Vernacular	ئاوچەمی، هەرنیسی
Vernacular language	زمانی ئاوچەمی، زمانی دایک
Vernacular literature	ئەدەبی ئاوچەمی
Victorian literature	ئەدەبی فیکتۆری
War Poetry	شێری جەنگ
Works	شاکار

پێمانزه ئەدەبیەکانی پوزناوا :

Western Literary Doctrines/ Schools/ Approaches	
Classicism	کلاسیزم
Neo Classicism	کلاسیزمی نوی
Romanticism	رۆمانسیەت
Neo Romanticism	رۆمانسیەتی نوی
Realism	ریالیزم

Pre history	بەر له میژوو
Propaganda Criticism	ئەدەبی پروپاگاندەیی
Prose	پەخشان
Prose poetry	شیعری پەخشان نامیز- پەخشانە شیعەر
Prosodic	کیشناسی، عەرووز
protagonist	قارەمان، پالەوان
Psychology	دەررووناسی
Pun	جیناس
Quatrain	چوارین، چوارخستەکی
Rationalism	ئەقلائیەت
Reading	خوێندنەوه
Literary Reading	خوێندنەوهی ئەدەبی
Philosophical Reading	خوێندنەوهی ھەلسەفی
Realism	ریالیزم
Reason	ئەقڵ، ھۆ
Age of Reason	سەردەمی ئەقڵ
Regionalism	ناوچەگەری
Regularity	رێتاسی
Renaissance	رینیسانس، سەردەمی بوژانەوه
Revelation	سروش، نیگا
Rhetorics	ھونەری دوان، دوانزانی
Rhyme	سەروا، قافیە
Rhythm	ریزم، کیش
Riddle	مەتەل
Romanticism	رۆمانسیەت
Satire	ساتیر، تەنز، ھەجو
Scene	دیھەن
Science Fiction	چیرۆکی خەییالی زانستی
Semiology	سیمیۆلۆژیا، ناماژھناسی
Sentimental	عاتیفی، ھەستبزوین
Short story	کورتەچیرۆک
Simile	لێکچواندن
Structuralism	بونیاڤگەری
Style	شێواز
Stylisticism	شێواژگەریتی

Neo Classicism	كلاسیزمی نوئی
Neo Romanticism	رۆمانسیسمی نوئی
New Criticism	په‌خه‌ی نوئی
Novel	رۆمان
Novelette	كورتە رۆمان
Objective	بابه‌تی
Objective Novel	رۆمانی بابه‌تی
Objectivity	بابه‌تیتیی
Ode	چامه‌ی گۆرانی
Oral literature	ئهمده‌ی زاره‌گی
Original Creation	داهینانی په‌سه‌ن
Orthodoxy	ئۆرسۆدۆكسی
Painting	نێگارکێشی، وێنه‌كێشان
Panegyrist	په‌ندبێژ
Parody	شێوازی چاولێكردنه‌وه
Pastoral	شێعرێ شوانكاره‌یی
Pentameter	پێنج په‌كه‌یی
Personification	دواندنێ شتی بێ‌گیان
Pessimism	په‌شبینی
Philosophy	فه‌لسه‌فه
Plot	گه‌ڕ، تان و پۆ
Poem	فه‌سیده، چامه
Poet	شاعیر
Poetic	شێعریی
Poetic prose	په‌خشانه‌ شێعر
Poetic image	وێنه‌ی شێعریی
Poeticity	شێعریه‌ت
Poetry	شێعر
Poetry of exile	شێعرێ تاراوگه، معنفا
Popular Poetry	شێعرێ میللی
Popular literature	ئهمده‌ی میللی
Popularism	میللیه‌یه‌ت، چه‌ماوه‌ریی
Post modernism	پۆست مۆدێرنیزم
Practical	كرداریی، پراكتیک
Practical Criticism	په‌خه‌ی پراكتیک

Literature	ئەدەب
Court Literature	ئەدەبىي دەريار
Political Literature	ئەدەبىي سىياسى
Nationalistic Literature	ئەدەبىي ئەتمەۋىي
Proletarian Literature	ئەدەبىي پرولېتارى
Love Poem	چامەى ئەقىيى
Lyrical Poem	چامەى گۆرانى- شىمىرى گۆرانى
Lyricist	شاھەر، گۆرانىيىز
Manuscript	دەستنووس
Masque drama	درامى دەمامكدار
Medieval Ages	چەرخەكەنى ناوھەست
Melodrama	مىلۇدراما
Memory	بىرھەمى، يادگارى
Men of Letters	نووسەر، ئەدەب، خاۋەن شەئەم
Metacriticism	رەخنەى رەخنە
Metaphysical poetry	شىمىرى مېتافىزىكى- ئەۋدىۋى سىروشت
Metaphor	مېتافۇر، خوازە، مەجاز
Meter, Metre	كەش
Metrics	كەشناسى
Mimesis	لاساپى كەرنەۋە
Modernism	مۇدېرنىزم، نۆى
Modernity	مۇدېرنىتە، نۆىتى
Monologue	مۇنۇلۇگ- لەكەن خۇ دوان
Moral criticism	رەخنەى ئاكارى
Mysticism	سۇلفىياتى، سۇلفىگەرى
Myth	ئەفسانە
mythology	مىسۇلۇزى، ئەفسانە
Narration	گېرپانەۋە
Narration form	شىۋەى گېرپانەۋە
Narratologist	گېرپانەۋەناس
Narrator	گېرپانەۋە
Narratee	گوڭگەر
Nature	سىروشت
Language of Nature	زمانى سىروشت
Neo	نۆى

Historical Novel	رۆمانى مێژوونى
Hymn	سرودى ئابېنى
Hymnist	سرودخوين
Identity	ناسنامه
Identity of text	ناسنامهى دهق
Idiom	ئىدىيۆم
Illusion	وههم
Image	وێنه
Poetic image	وێنهى شيعرى
Imaginative	خهياالى-خهياالناميز
Individualism	تاكخووازى- تاكتى
Innovation	نوێکردنهوه- تازمکردنهوه
Inspiration	سروش- ئىلهام، نىگا
Intellectual	رۆشنير، زهنى
Interior Monologue	مۆنۆلۆژى ناخى
Internal rhyme	سەرواى ناوهمكى
Intertext	ناودهق
Intuition	رەممەكى، خۆپسەكە بەهرە
Irony	ئاپرەنى، قۆشمەبى
ironist	قۆشمەبى
Irregular meter	كۆش بى رێسا
Journalism	رۆژنامەگەرى، رۆژنامەوانى
Katharsis	پاكبوونهوه
Language	زمان
Language of Literature	زمانى ئەدەب
Poetic language	زمانى شيعرى
Legend	ئەفسانە
Line	دێر شيعر
Line endings	كۆتايەپەكەنى دێر شيعر
Literary	ئەدەبى
Literary Competence	توانىتى ئەدەبى
Literary Criticism	رەخنەى ئەدەبى
Literary discourse	گوتارى ئەدەبى
Literary doctrine	رێبازى ئەدەبى
Literary Terms	زاراوه ئەدەبىپەكەن

Eclogue poetry	شېئىرى شوانكارەبى
Elegance	روونىيىزى
Elegy	چامەى ماتەم
Eloquence	پەوانىيىزى
Enlightment	پۇشنگەرى، تەنويرى
Epic	داستان
Epistemology	ئەپستومۇلوزى-مەعرىشە
Essay	وتار
Ethical	ئىكارىيى
Existentialism	بوونايەتى
Expressionism	رېبازى تەبىئىيى
Extra textual	دەرەمەى دەق
Fairy tale	خەكايەتى پەريان
Fancy	خەيال
Fantasy	فانتازيا
Fiction	خەيالىئامىز، جىرۇك، رۇمان
Figurative	مەجازى
Figures of speech	ھونەرەكانى ئاخاوتن
Flashback	ھلاش باك- گەرانەوہ بۇ رابەردو
Folk literature	ئەدەبىي رەش و پروت
Folklore	فۆلكلۇر
Form	شېئوہ، شەكل
Formalism	شەكلئىخوۋازى- شەكلانىيەت
Formalist	شەكلانى، شېئوہخوۋاز
Free verse	شېئىرى ئازاد
Futurism	ئايىندەخوۋازى
Genre	ژانىرى ئەدەبىي
Gnomic Poetry	شېئىرى پەندىئامىز
Half rhyme	نىوسەروا
Hermeneutics	ھېرمۇنتىكا، تەئوئىزانى
Hero	بالەوانى ھىلەم يان رۇمان
Heroic Couplet	كۆپلەمى جووت سەرواىيى
Hexameter	دواز دەھىر گەبى- كېش
Historical	مىژوۋىيى
Historical drama	دراىماى مىژوۋىيى

Classicism	رێبازی کلاسیکی
Climax	لوتکه، پۆیکه
Co-rhyming	هاوسهروا، سهروا هاوبهش
Comedy	کۆمیدی- کاتنامتیز
Comparative Literature	ئهدهبی بهراورد
Comprehensive	گشتگیر، همهلایهن، سهراهاگیر
Concrete	کۆنکریت، بهرجهسته
Concrete poetry	شبعری کۆنکریتی
Conflict	ململانی
Contemporary	هاوجهرخ
Contentio	جیناسی تهواو
Context	سیاق، دهق، چوارچۆوه
Couplet	جووت سهروا، مهستهوی
Court love	ئههفینی دهربار
Creative	داهینەر
Creativity	داهینهرتی، داهینان
Critic	پهختهگر
Critical	پهختهی
Criticism	پهخته
Culture	کهلتور
Cultural	فههرهنگی، کهلتوری
Cultural background	پێشهیمی کهلتوری
Dadaism	دادایزم، وئاخیزم
Deconstruction	ههلووشاندنهوه
Description	وصف
Detective Story	چیرۆکی سیخوپی
Determinism	ئهدهریهت
Didactic Poetry	شبعری فێزکردن
Dimension	پههههه
Divinity	ئاسمانی، خودایی
Dogma	دۆگما
Drama	دراما
Dramatic	درامایی
Dramatist	درامانویس
Dualism	دوالیزم

Literary Terms	باشکۆی سۆیهم: زاراوه ئەدەببەکان
Absolutism	رەهاگەری- مۆتلەقیەت
Abstract	تەجریدی- دەرەست
Act	پەردە(شانۆ) بەش
Adventure Stories	چەرۆکمەکانی گیانبازی
Affective Criticism	رەخنەیی سۆزاوی
Alienation	نامۆبوون، هاشیبوون
Alliteration	دووبارەبوونەوهی پەیتیک ئە دێرێکی شیعری
Allusion	ئاماژە، ھێما
Ambiguity	ئێلی، تەم و مژی، شاراوەیی
Anarchy	پشتیوی، ناشوب
Antagonist	دژمەپالەوان
Anthem	سرودی (نیشتمانی)
Anthology	گوێنژێر
Anthropology	ئەنسرۆپۆلۆژی، مرۆفناسی
Anti-hero	دژمەپالەوان، دژمەقارمان
Anti-rationalism	دژە ئەھل
Approach	بۆجوون، قوتابەخانی، پێباز
Aristocratic Romance	رۆمانسی ئەمریستۆکراتی
Art	ھونەر
Arts	ئاداب، ئەدەبیات
Art for art s sake doctrine	پێبازی ھونەر بۆ ھونەر
Art for life s sake doctrine	پێبازی ھونەر بۆ ژیان
Artist	ھونەرمەند
Autobiography	ژیانامەیی خود
Ballad	بالاد، جامە
Bard	شاعیر، ھۆزانەکان
Blank Verse	ھۆزانی بێسەرەوا
Chapter	بەش
Carpe diem	قۆرخکردنی کات، کات بەخۆشی
Character	بەسەربردن
Classic	کاراكتەر، کەس
Classical	کلاسیک- کۆن
	کلاسیکی

Father s sister s Daughter	كچی مەت، كچی پلکی باب
Mother s Sister s son	كوپری خالەت، كوپری پلکی دایك
Mother s Sister s Daughter	كچی خالەت، كچی پلکی دایك
Nephew: Brother s son and Daughter	برازا، كوپ و كچی برا
Niece: Sister s son and Daughter	خوشكەزا، خوارزا، كوپ و كچی خوشك
Step-Mother	زپ داك، ژنەب، باومەن
Step-Father	زپباب، زپباوك
Step-Brother	زپبرا/ براماك
Step-Sister	زپخوشك
Step-son	زپكوپ
Step-Daughter	زپكچ
Brother s wife	ژنیر، براژن
Father s Brother s wife	مامۆز، ژنەم
Mother s Brother s wife	خائۆز، ژنەمال
Husband s Brother s wife	هاوكیان، ژن تی
Father s sister s Husband	مێردی خوشکی باوك
Mother s sister s Husband	مێردی خوشکی دایك
Grandson s children	نەمەزا، نەمفی چەرچەرك

باشکۆی دووهه:

زاناوهکانی خزمایهتی

Kinship Terms

Grandfather	بابەر
Grandmother	دایەر، بیر
Father	باوک، باب
Mother	دایهک، داک
Husband	مێرد، هههژین، هاوسەر
Wife	ژن، هاوسەر، هههژین
Son	کوڕ (کوڕی فلان)
Daughter	کچ (کچی...)
Brother	برای
Sister	خوشک، خیشک
Uncle = Father s Brother	مام
Uncle = Mother s Brother	خال
Aunt = Father s Sister	ممهت- پلک، بوور
Aunt = Mother s Sister	خالمت- پلک، بوور
Son-in-law	زاوا (زاوای....)
Daughter-in-law	بووک (بووکی....)
Bride	بووک
Bridegroom	زاوا
Father-in law	خهزوور
Mother-in-law	خهسوو
Wife s sister	دش (خوشکی ژن)
Husband s sister	دش (خوشکی مێرد)
Husband s Brother	تی، شوبرا (برای مێرد)
Wife s Brother	خزم، کوپه خهزوور
Son s son	نهوه، نهعی، کوپری کوپ، کوپهزا
Wife s children	نهفسی، زپمندال
Husband s children	نهفسی، زپمندال
Husband s Wife	ههوی، ههوی- ژنی مێرد
Father s Brother s son	کوپهمام، پسهام، نامۆزا
Father s Brother s Daughter	کچهمام، دۆتتام، نامۆزا
Father s Brother s son s son	بن عهم- کوپری نامۆزا
Wife s sister s Husband	ولداش زاوا، هههژینگ
Father s sister s son	کوپههمهت، کوپری پلکی باب

Ultimate constituent	دوا بێکهاته
Ungrammatical	ناپێزمانی
Universal Grammar	پێزمانی گشتی، جیهانی
Utterance	ونه
Verb Phrase	گرنی کاری
Vernacular	ناوخۆیی
Vowel	بزوون
Word	وشه، پەریف
Word Formation	پۆنانی وشه
Word order	پێکخستنی وشه، له‌دوايه‌ك هاتن
Yes-no- question	پرسیاری بەئێ- نا
zoosemiotics	بەمشیکه له زانستی ههماگەری سیمیتۆتیکسی

Quantifier	راندی چەندئیتی
Quantitative Linguistics	زمانەوانی چەندئیتی
Quantity	چەندئیتی
Question	پرسیار
Reduplication	دوو یاریس
Reflexive	خۆی
Referent	هێما بۆکراو
Regularity	پێناسی
Regular Grammar	پێژمانی پێناسی
Relativity	پێژەیی
Re-write Rule	یاسای دو یارە کردنەو
Root	پەگ
Saussurean	پێبازی زمانەوانی سۆسیئەر
Semantics	واتاسازی
Semeiology	سیمۆلۆژی، ئامازەیی
Sense	واتا
Sentence	پستە
Sociolinguistics	زمانەوانی کۆمەڵایەتی
Socio Pragmatics	پراگماتیکی کۆمەڵایەتی
Speech act	کردە ناخاوتن
Structure	پێکھاتە، شێوە، پۇنان
Style	شێواز
Surface Structure	پۇنانی سەرەو
Syllable	بەرگە
Synonymy	ھاوواتا
Syntactic	پستەیی-سیناکسی
Syntagmatic relation	پەيوەندى ناسۆی
Syntax	پستەسازى
Tag Question	کلکە پرسپار
Tense	پێژەى گار
Terminology	زاراوەیی
Theme	باس
Topic	نیھاد
Traditional Grammar	پێبازی تەقلیدی
Transformational Grammar	پێژمانی گواستنەو

Nominal	ناویس
Noun	ناو
Noun phrase	گری ئی ناوی
Number	ژماره
Object	بهرکار
Object deletion	لابردنی بهرکار
Paradigmatic relation	بهیوهندی ستوونی
Paraphrase	داریشتنهوه
Parole	ئاخاوتنی کۆنکریتی
Paronym	پارۆنیم، بهیوهندی وشه به رهگی خۆی
Parsing	شیکارکردن- شیتهلکردن
Particle	پارتیکل، له بهشه سههرهکهکانی ئاخاوتن نیه.
Part of Speech	بهشی ئاخاوتن
Passive Construction	پیکهاتمی نادیار
Pattern	چۆر، شیواز
Pedagogical Linguistics	زمانهوانیی فیژکردن
perfect	تهواو
Performer	پیکەر
Performance	کرداری، بهکارهینان
Personal pronoun	جیناوی کەسیی
Philology	فیلۆلۆژی
Phoneme	هۆنیم
phonetics	دهنگسازی
Phrase	گری
Phrase Structure	رۆنانی گری
Phrase structure rule	پاسای رۆنانی گری
Polysemy	هههه واتا، هۆلواتا
Pragmatics	پراگماتیکس
Prague School	هۆتابخانیی زمانهوانی پراگ
Prefix	پیشگر
Prepositional phrase	گری بهند
Primary Auxiliary	فرمانی یاریدهدهر
Primary Meaning	واتای سههرکی
Qualifier	رادهی چۆنیتی

Level	ئاست
Levels of language	ئاستەکانی زمان
Morphological level	ئاستی وشەسازی
Phonological level	ئاستی ھۆنۆلۆژی / دەنگی
Semantic level	ئاستی واتاسازی
Lexeme	لێکسیم، وشە و واتادار
Lexicon	وشە
Linguist	زمانەوان
Linguistic	زمانەوانی
Linguistics	زانستی زمان، زمانناسی
Localism	ناوچەیی
Logic	مەنتیق
Logical	مەنتیقی
Macro Linguistics	زمانەوانیی گشتگیری ھەمەلایەنە
Manner	رەفتار، ئاكار
Meaning	واتا
Metaphor	مەجاز
Metaphorical meaning	واتای مەجازی
Mentalism	بیر، لۆژیک
Metalanguage	زمانی دەقی
Metalinguistics	زمانەوانی کۆمەڵایەتی
Microlinguistics	لایەنی دەنگ و وشە و پستە
Modifier	دیباخەر
Morpheme	مۆرفیم
Morph	مۆرف
Morphology	وشەسازی
Morphophonemic rule	پاسای مۆرفۆفۆنیمی- پاسای دەنگ و وشە
Nasal	ئووتی- پەپووست بە ئووت
Native-speaker	ئاخاوتنکەری پەستەتی دەفەر
Natural Language	زمانی سروشتی
Negation	نەری
Neogrammarian	پێژمانۆسە لاوەکان
Neuro Linguistics	زمانەوانی دەمار
Neutral	بەلایەن، نەمەن نە نێر
Norm	پێسا

Goal	هۆگرتاشی
Government	بهەرکار
Government theory	دهسهلات
Grammar	تبهۆری دهسهلات
Grammatical	پهژمان
Grammatical meaning	پهژمانی
Grammaticality	واتای پهژمانی
Graphology	پهژمانیپوون
Hallidayan	گرافۆلۆژی:نوسینی سیستمی زمان
Head word	پهژبازی هالییدی، زمانهوانی ئهرگی
High pitch	وشی سهره
Historical Linguistics	ئاووزی بهرز
Homograph	زمانهوانی میژووی
Homonym	هاو داپشتن- هاوشیوه هاو بهیت
Homophone	هاو دهنگ و هاو بیژه
Hyponym	هاو دهنگ
Idiolect	هاپهۆنیم- بهشیک له کۆمهڵیک
Idiom	سیستمی زمانهوانی هسهکهر
Internalised Language	نیهیۆم
Ill-formed	زمانی بیر، هۆش
Immediate Constituent	نارهژمانی
Imperative	پهکاتهی دوی بهکهم پۆلین یان کهرتکردن
Indirect	ههرمانی
Infinitive	نارهستهوخۆ
Inherent Feature	چاووک
International phonetic Association	ئهدگاری بۆماوهی، بنهچهی
Intonation	بهکیتی دهنگسازی جیهانی
Jakobsonian	ئاواز
Katz-postal hypothesis	پهژبازی زمانهوانی یاکۆبسن
Kernel	گرهانی پۆستال و کاتز له واتاسازی
Kinship terms	پهستی سهرگی
Language	زاراوهکانی خزمایهتی
Langue	زمان
	سیستمی زمانی کۆمهڵیک

Diminutive	نازدارگردن، گههگردن
Discourse	ئاخاوتن
Discourse analysis	شرۆفهکردنی ئاخاوتن
Ditransitive	هرمانج دوو بهرگاری هههه
Educational Linguistics	زمانهوانی پهروهردیهی
Element	رهگهز
Elision	لابردن، سهپهوه
Ellipsis	کرتانندن، لابردن
Environment	دهورویهر
Etat de Langue	باری زمان
Etymology	زانستی نهژادی- رهسندی وشه
Expansion rule	پاسای فراوانکردن
Family tree	داری مالبات، داری بنهچه
Feature	ئههگار، ئایههتیهندی
Field	بوار، کێنگه
Semantic Fields	کێنگه واتایههگان
Field of discourse	بوارى ئاخاوتن
Firthian	رێبازی فیرپ له زمانهوانی
Focus	فوکس- سهرهکی
Form	شیوه
Formal grammar	رێزمانی بونیادی، پێکهاتهیهی
Formation rule	پاسای داڕژتنی بهرای
function	ئههک
Functional analysis	شرۆفهکردنی ئههکی شیکردنهوه لهسهه بنهههی ئههک
Functional grammar	رێزمانی ئههکی
Functional word	وشهه ئههکی
Gender	رهگهز، سهکس له رێزمان
Generic meaning	واتای گهستی
Generalization	بهگهستی کردن
Generative grammar	رێزمانی پێکهینههر
Generative semantics	واتاسازی پێکهینههر
Genva school	هوتابخانههێ زمانهوانی جنیف
Geographical Linguistics	زمانهوانیهی جووگرافیهی
Geolinguistics	زمانهوانیهی زهههیهی / بهشیکه له زمانهوانی

پاشکۆی په‌که‌م:

زاراوه‌گانی زمانه‌وانی - زمانناسی

Linguistic Terms

Absolute	رهما، په‌گه‌زی جیا
Acceptability	شیاو، وه‌رگیراو، چه‌سپاو
Accommodation theory	تیۆری سازان
Acoustics	ده‌نگسازی بیستن
Actor-action-goal	بکه‌م- کردار- به‌رکار
Adjacency pairs	جووته‌گوته‌ن- جووته‌ی له‌یه‌ک نزی‌ک
Adjective	ئاوه‌لئاو
Adjectival	ئاوه‌لئاو ناسا
Adjectival phrase	گرئی ئاوه‌لئاوی
Affirmative	نه‌ری، نه‌ری
Agreement	رێکه‌وتن- له‌گه‌ل په‌ک هاتن
Ambiguity	ئێلی
Antigrammatical construction	پێکهاته‌ی نارێزمانی
Applied Linguistics	زمانه‌وانیی کرداری
Back formation	جوۆرێکه‌ له‌ روژنایی وشه
Base	بنه‌چه، چاووک
Base components	پێکه‌ینه‌رمانی بنج
Behaviorism	ره‌فتاری
Bilingualism	دیارده‌ی دوو‌زمانی
Biolinguistics	زمانه‌وانیی بایۆلۆژی
Bloomfieldian	رێبازی بلۆمفیلد، بونیادگه‌ری له‌ زمان
Bracketing	شێوازی که‌وانه‌ دانان له‌ شێۆفه‌کردنی پسته‌دا
Branching	شێوازی پۆلێنکردنی لق لقی
BT: Baby-Talk	ئاخاوتنی زارۆک
Cardinal	ژماره‌یی، په‌ک، دوو
Cardinal Vowels	بزوینه‌ نموونه‌یه‌یه‌گان
Cartesian Linguistics	زمانه‌وانیی کارتیسی،
Category	په‌یه‌وشنی ئێوان زمان و بیر
Causative	پۆل
Chomskyan	ه‌ۆیی
Classification	رێبازی چۆمسی
Clause	پۆلێنکردن
	پسته‌، په‌شێک له‌ پسته‌

Zz

Z-z/zed/ دوا پیتی ئەلغەبای ئینگلیزی
zany/'zəni/adj ماستاوجی / قۆشمەچی / شینت
zap/zæp/v (بەچەك) دەكوژی
zapper/n ۱- ریمۆتی كۆتەرۆل
 ۲- كۆژمەری خێرا
zeal/zi:l/n پەرزۆشی، ھەماسەت
zealot/'zelət/n توندپەرە لە پەرزۆشییەكەى
zealous/'zeləs/adj بەپەرزۆش،
 توندپەرەى ئایینی / بەھەماس
zebra/'zebrə, 'zi:brə/n كەرەكێوی
zebra crossing/n تێپەرگای خەتدار
Zen/zen/n پالێنگی بودییه بايەخ بە پامانى
 غەریزەى مرۆڤایەتى دەدات
 (ئەك كتییبی دینی)
zenith/'zenɪθ/n لووتكە، تەپلاكی
 سەر، تۆڤەسەر
zephyr/'zefə(r)/n شەمان، سروە،
 بای رۆژئاوا
zeppelin/'zɛpəlɪn/n پالۆنی ئەچەماوە:
 ئەلمانەكان لە چەنگی یەكەمی
 جیھان بەكاریان دەھێنا.
zero/'ziərəʊ/n سەر، هیچ، چنە

zest/zest/n چێز - خۆشی چەشتن
zigzag/'zɪgzæg/n ھێلی پینچاوپینچ -
 زیگزاگ
zinc/zɪŋk/n زینك
zip/zip/n گێزەى گولە، دەنگى ددان
Zip code/'zɪp kəʊd/n ھێمای پۆستە
zither/'ziðə(r)/n ئامیژنکی مۆسیقایییە
 لەقانون دەچى
zodiac/'zəʊdiæk/n ۱- قەللە، گەردوون
 ۲- بۆرج - كەنۆ
zonal/'zəʊnəl/adj دابەش كراوئە سەر
 چەند ناوچەيەك
zone/zəʊn/n ناوچە، بەش، ھەزیم
zoo/zu:/n باخچەى ئازەلان
zoological/'zəʊə'lɒdʒɪkl/adj
 پەيوەندى بەجیھانى گیانەمرائەو ھەيە
zoologist/'zəʊ'blɒdʒɪst/n زانای ئازەلان،
 گیانەمرناس
zoology/'zəʊ'blɒdʒi/n زانستی ئازەلناسی
zoom/zu:m/n ۱- ھەلسانەوێ
 لەھاكاوی فۆتۆكە، گرمە
 ۲- گرمەيەكی فۆتۆكە، زوومی كامەرا، ئاوێنە
zucchini/'zu'ki:ni/n مێو
Zulu/'zu:lʊ:/n تیرەيەكی ئەفریقایییە
 زمانکی تایبەتی ھەيە / تیرەى زولۇ

yoga

yurt

yoga/'jəʊgə/n یوگا: میتۆدێکی هندییه
 له سۆفیهت نزیکه جۆزیکه له رۆهانییهتی
 هندۆسی
 yoghurt/'jəʊgət/n ماست
 yogi/'jəʊgi/n وەرزشهوانی یوگا/یوگاوان
 yoke/'jəʊk/n ١- تۆق ٢- جووته گا
 ٢- ناومل- شان ٤- ناوقه- کهمر
 yokel/'jəʊkl/n گوندیی، دهشتهکی
 yokl/'jəʊk/n زهردینهی هینگه
 yon/'jɒn/adv لهوی
 yonder/'jɒndə(r)/adj-adv شاره، لهوی
 yonks/n مارهیهکی نۆد
 yore/'jɔ:(r)/n بهسەرچوو/پیشهو
 رۆژانی کۆن/رابردوو/دیرین
 days of yore
 you/ju:/pron تۆ، (ئێوه)
 you'd * you had تۆ ههتبهو/
 ئێوه ههتانهو
 you had تۆ/ئێوه ههتبهو/ ههتانهو
 you would تۆ/ئێوه لهسهرته/ له سهرته
 you'll *you will شێوه داهاتوو

young/jʌŋ/adj لاو، تۆلزا/چووک-
 بهچه
 youngster/'jʌŋstə(r)/n کوو، ههزهکار
 your/'jɔ:(r)/pron هیتۆ(مولکداری)
 you're*you are هیتۆ، هیتێوه
 yours/'jɔ:z/pron ١- خۆت/خۆتان
 ٢- تهندهوستی باش
 yourself/'jɔ:'self/pron ١- خۆت/خۆتان
 ٢- تهندهوستی باش
 youth/ju:θ/n گهنج، لاو، گهنجی
 youthful/'ju:θfl/adj لاو- گهنج
 youthful hostel هۆتیلی ههزان-بوگهنجان
 yowl/'jəʊl/v ١- شیوه و پۆپۆ دهکا
 ٢- دهلووین
 yo-yo/'zəʊ zəʊ/n یاری یۆیۆ
 yule/ju:l/n جهژنی سهری سال
 yummy/'jʌmi/adj بهتام
 yuppie=yuppy/'jʌpi/n لاویکی سهرکهوتو له
 کارهکانی
 yurt/n خێوته/ خێوتی جلدی

Yy

Y-y/wai/ پیتی بیست و پینجەم لە ئەلفبای ئینگلیزی

yacht/jɒt/n بەلەم، یەخت، قەیاغ

Yahoo ڕەگەزێکی گیانەرە شێوەر هەموو خراپی یەکانی موزۆی هەیه/ تۆپێکی بەناوایانگی ئینتەرنێت.

yak/jæk/n ناژێلی یاک: گایەکی پرچ درێژە

yam/jæm/n پەتاتە ی چینای/ پەتاتە ی شیرین

yank/jæŋk/n پوتی دەکاتو، ڕادەکشێن

Yankee/'jæŋki/n خەلکی ئینگلتەرای نوێ لە ئەمریکا

Yankee/n یانکی، ئەمریکایی

yap/jæp/n وەرین (سەگی بچووک)، زۆرەوی

yap/v دەپهوی، زۆرەوی دەکا

yard/jɑ:d/n ۱- (۹، ۱، ۴) سەم یارە/ سێ قەدەم

۲- ڕازێکی ناسۆیی بۆ بەستنی پەردە

۳- گۆرەپان- باخچە- رۆیەر

yardstick/'jɑ:dstɪk/n دارێک

درێژبەگە ی یاردەبەگە/ مێجەک

yarn/jɑ:n/n ۱- دەزوو، رێس

۲- هەقیەت، بەسەرەت

yawl/jɔ:l/n بەلەمێکی بچووک، بەلەمی چارۆگەدار

yawn/jɔ:m/n - v باویشک- بۆژان/ دەبۆژێ- باویشکی دە

yel/ji:/pron ۱- تۆ، ئێوە

۲- نامرازی ناسیاری- ناسین

yea/jei/n بەلی

year/jiə(r)/n ساڵ

yearbook/'jiəbʊk/n کتێبی ساڵانە

yearling/'jiəlɪŋ/n ناژێلیک تەمەنی لەنێوان ساڵێک و دووساڵ بیت/ یەک ساڵی

yearly/adv ساڵانە

yearn/jɜ:n/v بەپەرۆش دەبێ، مەتۆی دەبێ

yearning/'jɜ:niŋ/n پەرۆش- ئارەزوو- تەمەزۆ

yeast/ji:st/n خوهرە، هەویرەترش

yell/jel/v هاواری دەکا، دەنەزێن

yell/n هاوارکردن- نەراشدن

yellow/'jələʊ/adj زەرد

yellow/n ڕەنگی زەرد

yellow/v زەرد هەلەدەگەڕێ

yellowish/adj زەردباو

yelp/jelp/v ۱- دەپهوی

۲- دەمەڵێنێ

yelp/n ۱- وەرین ۲- هاواری، هەلسان

yeoman/'jəʊmən/n جوتیاری مولکدار

yeomanry/'jəʊmənri/n تییێکی سواری جوتیاران

yes/jes/interj بەلی

yesterday/'jestədəi/adv دوینی/دوینی

yet/jet/adj ۱- هەتا ئێستا، هێشتا

۲- لەگەڵ (نەری) دا نیت

۳- سەرباری ۴- پۆزێک، پۆزێک لە پۆژان بەمانای (یان)، (یاخود)

یاری تەقسوس لە نزیک

yew/ju:/n کلێسا دەپوی دارەکە هەردەم کەسکە

Yiddish/'jɪdɪʃ/n زمانی ناخواتنی جیهانی جولهکە

- شێوەبەگە لە زمانی ئەلمانی کۆن وەک زمانێکی ناوچەیی لە ئەوروپای رۆژمەلات و لای کۆچەران بەکار دەئێ

۱- بەرەمی دەبن- بەری دەبن

۲- چیتر بەرەنگاری ناکا

بەرەم

۱- بێ کار

۲- لاوێکی گێرەمشۆزین- دەپهوت

Xx

X-x/eks/ پیتی بیست و چوارهه له
 ئەلباب ئینگلیزی
 ۲-ژماره ده ۲-هینای جاران
 xenophobia/zənə'fəubiə/n
 (ئەخۆش)هقی ئەبوونەوهی
 بیانی (بیگانە ئەوستی)

Xerox/'ziərɒks/n شینوازی (زیرۆکس)هقی
 کۆپه کۆرینی بەلگهنامه
 Xerox/v وینه دهگری، کۆپی دهکا
 Xmas/'krisməs/n جهزنی له دایک بوونی
 مهسیح (عیسا)
 x-ray/'eksreɪ/n تیشکی سینی (ئەشیمه)
 xylophone/'zailə'fəʊn/n زایلوفون
 (ئامیریکه موسیقاییه)

	پاڤۆڤ و فِرۆڤه	writhе/raið/v	شور دهگوشن
wren/ren/n	بالندهيمهکى بچووکی خۆش تاوان	writing ¹ /raitɪŋ/n	۱- نويسن ۲- دانان
wrench/rentʃ/n	۱- پاکيشانىکی لهناکاو ۲- لادانىکی له پیر ۳- لهيمهک جيا بوونهوه ۴- کارزار	written*write/adj	نووسراو
wrest/rest/v	۱- دهرفينتی ۲- بهکوشش دهستی دهکهوئى	wrong/rɒŋ/n - v	گوناه، تاوان، پووج - زولم دهکا ههلهيمهکى
wrestle ¹ /resl/v	زۆرانباى دهکا، خبات دهکا، تيندهکوشن	wrong/rɒŋ/adj - adv	ناراست، نادروست، ناشايسته، ناشهرمى، بهشيوهيمهکى ههله
wrestle/n	زۆرانباى	wrongdoer ¹ /rɒŋdu:ə(r)/n	گوناهيار
wrestler ¹ /reslə(r)/n	۱- زۆرانباى ۲- یۆکسین کەر	wrongdoing ¹ /rɒŋdu:ɪŋ/n	زاناردان، گوناه، تاوان
wretch/retʃ/n	کلۆن، ههزار	wrongful/adj	ناياسايى/ناعهدالهت
wretched ¹ /retʃtɪd/adj	۱- ههچ وپوچ، بينهها، زۆر ناشاد ۲- خراب، نهفهرت ليکراو	wrote*write/v	نووسى
wriggle ¹ /rɪgl/v	وهکو کرم پينچ دهخواتهوه، لولل دهپوا، پينچاوپينچ دهکا دهگوشن - تاوى ئى-دئينن	wrought*work/v	کارى کرد
wrinkle ¹ /rɪŋkl/n	لۆچ بوون	wrung*wring/v	گوشى، ملى گوشى تا بيکوژئى
wrinkly ¹ /rɪŋkli/adj	لۆچ دار	wry/v	۱- خوار دهکاتهوه/ بادهدا ۲- پووى گرژ دهکا
wrist/rɪst/n	مهچهک، قۆن	wry/rai/adj	گالتهجاپ و ناخوميد
wrist-watch/n	سهعاتى دهستی	wryly ¹ /raɪli/adv	بهنهزمايى، به گالته جاريمهوه
writ/rɪt/n	فرمانتيکی ياسايى / قهزاشى	wud/adj	گهمره/ شينت
write/raɪ/v	دهنووسن	wunderkind/n	پيتۆن/ عميقمرى (ه) منداى - گهنجى)
write-off/n	زيانتيکی تهواو - بينهها بوون	wuss/n	گهمره/ گيژ/ گهنج
writer ¹ /raɪtə(r)/n	نووسەر	www	کورتهکرارهى تۆڤى جيهانى بۆ دۆزينهوهى زانبارى له کۆمپيوتهر
write-up/n	نمايش، تۆمارتيکی نووسراو	wye/n	پيشى y
		wysiwyg	-تهوهى دهبينى تهوهت دهست دهکهوئى -کت و مت/ دهقاو دهق/ وهک خۆى

workmanlike

- workmanlike/adj** کارامه-لیها توو
workmanship/n کارامهیی له
work-room/'wɜ:kru:m, -ru:m/n پيشمه سازى، ژوروى کارکردن
workshop/'wɜ:kʃɒp/n دهنگای کار
work-shy/adj تهمبەل، تەمۆزەل
world/wɜ:ld/n ۱- دنیا، جیهان

- ۲- دنیا (زهوى وهه رچى له سه ره به تى)
 ۳- کارى دنیاى ۴- جیهان
 ۵- کۆمه لگای مرۆ ئایه تى

- worldly/'wɜ:ldli/adj** ۱- دنیاىی
 ۲- جیهانى ۳- نادینى نهك دینى
worldwide/'wɜ:ldwaɪd/adj ناویانگی جیهانى / له سه ره ئاستى جیهانى
worm/wɜ:m/n ۱- کرم
 ۲- که سیکى هیچ و پووچ- ناگرنگ
worm-eaten/'wɜ:m'i:tn/adj خورا،

- کرمی بوو
worn*wear/adj له بهرکارو
worn*out/adj ۱- نه که لک که توو
 ۲- زۆر ماندوو
worry/'wɜ:ri/v بیزاری دهکا
 نیکگرانی دهکا
worry/n ۱- نیکگرانی
 ۲- په ژاره ۳- خەمى دنیا

- worry/adj** نیکگران هین- نیکگران کهر
worse/wɜ:s/adj-adv به شیوه یهکی
 خراپتر
worsen/'wɜ:sn/v تیکى دهکا، خراپى
 دهکا

- worship/'wɜ:ʃɪp/n** ۱- په رستن
 ۲- خۆشه بوستى تاراده ی په رستن
worship/'wɜ:ʃɪp/v ۱- دهیپه رستن
 ۲- هینده ی خۆش دهوئى دهیپه رستن
worshipful/'wɜ:ʃɪpfɪ/adj به ریز/
 ریزدار

wreckage

- worshipper/'wɜ:ʃɪpə(r)/n** خواجه رست
worst/wɜ:st/adj خراپترین
worth/wɜ:θ/adj ۱- شایانه، شایسته
 ۲- بهای درای
worthless/'wɜ:θləs/adj سوودی نیه،
 بی بهها

- worth-while/'wɜ:θ'waɪl/adj** ۱- شتیکی شایسته ۲- به سوود
worthy/'wɜ:θi/adj ۱- به نرخ
 ۲- شایه به ریز و پیزانین

- would/wud/v** پابه ردووی هه رچى
would-be هه ز دهکات ببیت
wound/waʊnd/n برین
wound/v ۱- بریندار دهکا
 ۲- هه ستى بریندار دهکا
wove*weave/v دهچنئ
woven*weave/adj چینراو
wrangle/'ræŋgl/n-v نا کۆکی

- شهره قسه به شیوه یهکی توپه و توئیز دهکا
wrap/ræp/v ده پینچینه وه، لووئ دهکا
wrapper/'ræpə(r)/n بهرگر به رگی
 کتیب و روژنامه
wrapping/'ræpɪŋ/n کاغه زى پینچانه وه
wrath/rɒθ/n توو په یى، په ستى
wrathful/'rɒθfl/adj په ست، زۆر توو
wreak/ri:k/v به سه ره دهبارینئ-
 جی به جی دهکا

- تاجه گوئینه
wreath/ri:θ/n ۱- به گوئ داده پۆشن
 ۲- تاجی گوئینه ی سه ره داده ئى
wreathe/ri:ð/v ۳- خۆ به په لک داده پۆشن
wreck/rek/n (پاشماوه) ی پاپو،
 ویزانى، پوخاو
wreckage/'rekɪdʒ/n پاشماوه ی

womanly/wumənli/adj	ژنانی، ژنانه مورک	woodworm/wudwɜ:m/n	۱- دار تاشی
womb/wu:m/n	۱- رهم ۲- بهزهی	woody/adj	مردی دار- کرمی دار
won*win/v	بردیهوه	wool/wul/n	له دار له چیت- دارناسا
wonder/wandə(r)/n	۱- سهیرو سه مەر	woollen/wulən/adj	له خوری دروست کراو
	۲- عه جاپ، له راده به دهر، سه سه سوپه هینه	woollens/n	پیشه سازی خوری
	۳- سه سه سوپان	woolly/wuli/adj	۱- وه کو خوری وایه ۲- نادیار
wonder/wandə(r)/v	۱- دهیه وئ	word/wɜ:d/n	۱- په یف، وشه ۲- قسه کردن، ناخواتن ۳- دهنگویاس
wonderful/wandəfl/adj	سه سه سوپه هینه/ نایاب		۴- به لێن ۵- له مران
wonderfully/wandəfli/adv	به شیشه ویه کی زور باش		۶- قسه ی ناسمانی، خواهی، کتیبی پیژن
wonderland/wandələnd/n	ولاتی سه سه سوپان و شتی سه سیر/ ولاتی خه یانی له چیرۆکی مندان	wore*wear/v	له بهری کرد
wonky/wɒŋki/adj	۱- نه ساغ ۲- له قاو- نه چه سه یو- جهی متمانه نییه.	work/wɜ:k/n	۱- کار، پیشه ۲- کاری (فیزیایی) ۳- دانراو، کاری نه دهی ۴- کارگه ۵- کاری میکانیکی ۶- دامه زراوه کان
won't*will not/v	نابن	work/v	۱- کار دهکا ۲- نامیره که ی ده خاته گه
wont/wəunt/n	پاهاتوو		۳- سه سه ده که ی ۴- سه سه به رشتی دهکا ۵- گری ده کا توه ۶- به هیواشی پی دهکا ۷- دروست دهکا ۸- خومره ی قن دهکا
woo/wu:v	۱- پیا به لده ن ۲- به ده ست بینن	workable/wɜ:kəbl/adj	ئهو پیژدهیه جه به جهی ده بن/ کرداری به
wood/wud/n	دارستان	workaday/wɜ:kdeɪ/adj	ژینانی پۆژانه: رۆژین
wood/n	دار	workbasket/n	سندووقی دورومان
woodcut/wudkʌt/n	وینه ییکی هه لکۆلراو له سه ر دار	workday/wɜ:kdeɪ/n	پۆژانی کار
woodcutter/wudkʌtə(r)/n	دارپر، داره وان	worker/wɜ:kə(r)/n	کرێکار، نیشکه ر
wooded/adj	زه ویه کی پر له دار	work-force/wɜ:kfɔ:s/n	۱- کرێ ده ست: نیشکه ر ۲- ژماره ی کرێکاران
wooden/wudn/adj	دارین، له دار دروست کراو	working class/adj	۱- چهینی کرێکار ۲- کرداری
woodland/wudlənd/n	دارستان	workman/wɜ:kmen/n	کرێکار
woodwork/wudwɜ:k/n	۱- که ره سه ته ی له دار دروست کراو		

wise		
wise/waɪz/adj	زاننا، ژیر	لەدەرەوه
wish/wɪʃ/v	دەیبوئ، حەزی لێبە	withstand/wɪð'stænd, wɪθ's-/v
wishbone/'wɪʃbəʊn/n	ئیسکی	۱- بەرەنگاری دەکا
	پیل (بالفەه)	۲- بەرپەرچی دەداتەوه
wishful/'wɪʃfl/adj	ههیلی دار،	witness/'wɪtnəs/n
	ههواخواز	۱- بەلگە نامە
wisp/wɪsp/n	کاکۆل، بسک (پەرچ)	۲- گهواهیەدر
wistful/'wɪstfl/adj	تێروانیینکی	witness/v
	خەماوی و تاهەزۆیسی / مات	۱- گهواهی دەدا
wit/wɪt/n	۱- ئەقل، بیر	۲- پشتیوانی دەکا ۲- دەبیین
	۲- خوێن شیرینی، پوو خۆشی	۴- شایەتی لەسەر دەدا
wit/adj	پوو خۆش	۵- ئیمرێکەیی پەسەندەکا
witch/wɪtʃ/n	ئافەرەتی سێحر بازو	witness-box/n
	جادوگەر	شوێنی وەستانی
witchcraft/'wɪtʃkrɑ:ft/n	سێحر	گهواهیەدر/شایەد
	جادوگەری	witticism/n
witchdoctor/n	پزیشکی سێحریان	زیرەکا یەتی - قۆشمەچییەتی
	(لەلای هەندیک کۆمەل)	witty/'wɪti/adj
with/wɪð, wɪθ/prep	لەگەڵ -	نوکتەچی/قۆشمەچی /
	لەگەڵیدا رێکەوت - خاوەن	زیرەک
	لەگەڵ، لەوی - دژ - بەوی - لەگەڵ - بەهۆیەوه	wives*wife
	- ئەوهی پەيوەندی بەهوه هەبیت	ژنەکان / هاوسەرەکان
	- سەریاری ئەوهی کە	wizard/'wɪzəd/n
withdraw/wɪð'drɔ:, wɪθ'drɔ:/v	دەکشیتەوه	سێحریان، جادوگەر
withdrawn/wɪð'drɔ:n, wɪθ'drɔ:n/v	کێشایەوه، خۆی کێشایەوه	whoa/int.wo
withdrawal/wɪð'drɔ:əl,wɪθ'drɔ:əl/adj	کشانەوه	راوەستە، هۆش
		(بۆ ئەسپ)
wither/'wɪðə(r)/v	سەیس دەبێن	wobble/'wɒbl/v
withhold/wɪð'həʊld, wɪθ'h-/v	دەشارتەوه ۲- روتدەکا تەوه پدا	لار دەبێ، بەگومان
within/wɪ'ðɪn/adj	۱- لەنیو (مان)	دەبێ
	۲- لە میانەیی، لە حالەتی	woe/wəʊ/n
without/wɪ'ðaʊt/adj	بەبی،	بەلا، خەم، ئەفرەتی خوا
		woebegone/'wəʊbɪɡɒn/adj
		پوونکی خەماوی
		woeful/'wəʊfl/adj
		خەمۆک، کۆلۆ
		woke*wake/v
		رابوو - هەلسا
		رادەبێ، هەلەستێ
		woken*wake/adj
		هەلسا، رابوو
		wolf/wʊlf/n
		گورگ
		wolfish/adj
		دەپندە (وەک گورگ وایە)
		گورگ ئاسا
		woman/'wʊmən/n
		ژن، ئافەرەت
		women/'wɪmɪn/n
		ژنان
		womanhood/'wʊmənɦud/n
		سە،
		سەرچەم ژنان، ژنانی
		womanish/'wʊmənɪʃ/adj
		ژنانی،

ناشرهه، ئارپىك

wilderness/wildənəs/n كاول، برینگ

wildfire/waɪldfaɪə(r)/n ئاگرىنىكى

wile/waɪl/n فیل، گزی، مەكر، ئۆزىن

wilful/wɪfl/adj ۱- سەر سەخت
 ۲- بە ئەنئەست

would.will خواويستى (قەدىم)

would.will رازى دەبى

would.will گرىمانەنى روودانى شتىك

would/v.will وەسپەتى دەكا

will/n ۱- ويست ۲- ئارەزوزو

will/wɪl/n وەسپەت نامە

willing/wɪlɪŋ/adj ۱- ئامادە ۲- كراو

willingly/adv بەخوشى يەوە

willow/'wɪləʊ/n دار چىنار

will-power/n ھىزى ئىرادە-ويست

wilt/wɪlt/v سىيىس دەبىن

wily/'waɪli/adj بەئۆزىن،
 ساختەچى، مەكرپاز

win/wɪn/v دەباتەوە

wince/wɪns/v ئاي و ئۆي دەكا

winch/wɪntʃ/n راکىشمەر و بەرزكەرەوە

wind/wɪnd/n با، ھەوا، ھەناسە/
 غازى ئاسك

wind/v وادەكا ھەناسە ھەلكىشىت

wind/v ۱- پىنج دەخواتەرە
 ۲- دەپىنچىتەوە ۳- دەبەستى ۴- مۆردەكا

windbreak/n بابەست، باگر

winder/n كلىلى سەعات/پىلە

windfall/'wɪndfɔ:l/n ئەو دارەي با
 دەھىخات

windmill/'wɪndmɪl/n ئاشى ھەوا

window/'wɪndəʊ/n پەنجەرە

windpipe/'wɪndpaɪp/n بۆرى ھەوا

windscreen/wɪndskri:n/n جامى

windscreen-wiper/n فەلچەي

windscreen/wɪndskri:n/n جامى ئۆتۆمبىل

windward/'wɪndwəd/n ئەو لايەي

windward/'wɪndwəd/n بەلەم كە يا لىي دەدات

windy/adj رۆژنىكى بادار، گەردەلوول

wine/waɪn/n شەراب، ئارەق

wing/wɪŋ/n ۱- بال
 ۲- ھۆبەي ئۆتۈل ۳- بائى توندروە لە پارتىك
 ۴- لايەكى شانۆ

wink/wɪŋk/v چاوي دەنوقىنى
 چاوي دەتروكىنى

winner/'wɪnə(r)/n براوہ

winning/n-adj (ئەسپى) براوہ/بەردنەوہ

winning/adj خەندەيەكى سەراوي

winnings/'wɪnɪŋz/n سەرنج راکىش
 قازانچ، دەسكەوت

window/'wɪndəʊ/n كەپەكى گەم
 كەپەك و دانەوئە جىيادەكاتەوہ

winsome/'wɪnsəm/adj بزمەيەكى
 سەرنج راکىش

winter/'wɪntə(r)/n زستان

wintry/'wɪntri/adj كەش و
 ھەواي زستانى

wipe/waɪp/v ۱- دەسپىتەوہ،
 پاك دەكاتەوہ ۲- وشكى دەكاتەوہ

wire/'waɪə(r)/n ۱- وايمەر، تەل
 ۲- (برقیە) بروسكە

wireless/'waɪələs/adj بى تەل

wiring/'waɪərɪŋ/n تۆرى تەل كارمبا،
 گەيەنەر

wisdom/'wɪzdəm/n زانايى، ژىرى

wisdom-tooth/n ددانى ژىرى

whirl		
whirl/wɜ:l/n	گیژاڤ - خوول خواردنهوه	1- خواردنی تەندروستی 2- ئامۆزگاری چاک
whirl/v	خوول دەخوا، گیژ دەبن	3- پاڤژو و سەرنج راکێش
whirlpool/'wɜ:lpu:l/n	خوولی ئاو/ گیژەمی ئاوی دەریا	هەمووی، سەرچەم
whirlwind/'wɜ:lwɪnd/n	گەردەلوول	کێ
whisk/wɪsk/n	1- تۆزداوەشین 2- مێشکوژ 3- مێلکەشکێن	کۆکەرەش
whisker/'wɪskə(r)/n	خەنافس، لاجانگ	سۆزانی، بەرەملا
whiskey/'wɪski/n, whisky	وینسکی	هێ کێ
whisper/'wɪspə(r)/v	دەچڕینن، بەدزیبەوه، پێی دەلێن	بۆ؟، بۆچی؟، بۆچ؟
whistle/'wɪsl/n	فیکە - فیتە - فیکەنیدەر	پلێتە ی فانۆس (چرا)، فیتلە
whistle/v	فیکە نێدەدا	شەرائی، پیس، بیژارکەر
white/waɪt/adj	1- سپی 2- هەلبەزپاکاو	wicked/'wɪkɪd/adj
white-lie/waɪt 'laɪ/n	درۆی سپی	wicker/'wɪkə(r)/n
white/n	1- پەنگی سپی 2- سپیاتی چاڤ	لەدار جەیزەران دروست کراو/ دارجەیزەران
whitewash/'waɪtwɒʃ/n	بۆیە کلسی سپی (سپیکاری)	wicket/'wɪkɪt/n
whither/'wɪðə(r)/adv	بۆ کوێ، هەتا کوێ	wicket-gate/'wɪkɪt ɡeɪt/n
who-whom-whose	کێ؟ بۆکێ؟ هێ کێ؟	دەرگایەکی بچوک نزیك بە دەرگایەکی گەورە
whoever/hu:'evə(r)/pron	هەر یەکیک لەوانە، هەر کەسێ	wide/waɪd/adj
whole/həʊl/adj	تەواو، سەرچەم	widely/'waɪdli/adv
wholehearted/'həʊl'hɑ:ɪd/adj	دلسۆز، بەسۆز، بە وەفا	زۆر، تا رادەیهکی زۆر
wholeheartedly/adv	بە دلسۆزیبەوه	widen/'waɪdn/v
wholemeal/'həʊlmi:l/n	تەواو ئارد، ئاردێ هەموو دانەوێڵە ی تێداین	widespread/'waɪdspred/n
wholesale/'həʊlseɪl/adj	1- فرۆشتنی بە کۆمەل 2- بە رادەیهکی فراوان	باو، بەربلأو
wholesome/'həʊlsəm/adj		widow/'wɪdəʊ/n
		widower/'wɪdəʊə(r)/n
		widowhood/n
		بیووەژناتای، بیووەژنبوون
		width/wɪðθ/n
		wield/wi:ld/v
		wife/waɪf/n
		wifely/'waɪfli/adj
		wig/wɪɡ/n
		wiggle/'wɪɡl/v
		wild/waɪld/adj
		1- کێوی، وەحشی 2- هۆلانی 3- سەر شیت، چەمووش 3- سەرەبۆ
		wildcat/'waɪdkæt/adj
		نارەوا،

wet

	رۆژئاوا	whereas/weər'æz/conj	کاتێکدا
wet/wet/adj	تەپووبو/بارانای - خوئاو/ لاوان، بێهیز-خاو	wherefore/'weəfɔ:(r)/adv - conj	١- لەبەرچی ٢- لەبەر چ هۆیک
we've*we have	بەتوندی - بەقەیمی	wherein/weər'in/adv	لە چ لایەک
whack/wæk/v	لێنی دەدا	whereupon/,weərə'pɒn/adv	لەوێدا، لەپاشان
whacked/adj	ماندوو، تاقەت چوو، شەمەت	wherever/weər'evə(r)/adv	لە هەر کۆییک
whale/weɪl/n	نەهەنگ	wherewithal/'weəwɪðɔ:l/adv	پارە، یۆ مەبەستی
wharf/wɔ:f/n	لەنگەری بەندەرەکان/ شۆستەیی بەندەر	wherry/n	بەلەمێکی بچووکە
what/wɒt/det-pron	چی، بۆچی، ؟	whet/wet/v	١- (چەقۆ) تێژ دەکا ٢- وادەکا دلێ ببا
whatever/wɒt'evə(r)/adj-pron	١- چی شتێک - هەرچ ٢- هەرچۆنیک بێت	whether/'weðə(r)/conj	ئەگەر
whatever/adv	٢- هەرگیز	whetstone/'wetstəʊn/n	هەسان
whatever	چی (بۆ جەخت کردن)		(بەردی تێژکردن)
wheat/wi:t/n	گەنم، دانێ گەنم	which/wɪtʃ/adj	کامه؟، کام؟
wheaten/adj	گەنمی، لەگەنمە	whichever/wɪtʃ'evə(r)/adj	کام
wheedle/'wi:dl/v	مەرای، ماستاو چیتسی دەکا		لەوه، کامه لەوه
wheel/wi:l/n	ویل، پینگ	whiff/wɪf/n-v	١- مژ ٢- جگەرەیی
wheel/v	لە دەوری دەسوپێتەوه		بچووک
wheelbarrow/'wi:lbærəʊ/n	عازەبانەیی دەستی	while/waɪl/conj-n	کاتێک، هەر کە - سەرباری/ ماوهی کات
wheeze/wi:z/v	گێزەگین	whilst/waɪlst/n	لەو کاتەیی، کاتێک کە
	خرەیی سینگی دێ	whim/wɪm/n	هەوس، ئارەزوو، جەزبەیی لەناکاو
whelp/welp/v	١- بەجەکی (سەگ)، شین ٢- لاسار	whimper/'wɪmpə(r)/v	نۆزەنووژ دەکا، دەگریی
when/wen/adv	کە، کاتێک	whimsical/'wɪmzɪkəl/adj	مەزۆقینگی
whence/wens/adv	لەوێهه - لە چ شوونیک		رەفتار سەیر/ تامۆ/ هەوسباز
whenever/wen'evə(r)/adv	هەرکاتێک	whine/waɪn/n	گریان و پارانەوه - نۆزەنووژ
where/weə(r)/adv	لەکوی؟	whip/wɪp/v	بە قەمچی لێنی دەدا، جەمئەدی لێدەدا
whereabouts/,weərə'baʊts/adv	لە چی شوونیک/لەنزیک کوی	whip/wɪp/n	قەمچی

weatherman

388

westbound

خوێردوو
 weatherman/'wɛðəmæn/n
 سه‌ئاپێو / پێشبینکەری کەش و هەوا
 weave/wi:v/v-n
 دەچن، پێکەرە
 weaver/'wi:və(r)/n
 تەوێجی، تەوێکەر
 web/web/n
 تۆز، پەرە
 webbed/adj
 تەوێ جانجالیۆکە (دایپۆچکە)
 webbed/adj
 بەلنڤە ی ئاوی (لە)
 webbing/'webɪŋ/n
 فابریکە ی بەهینز
 wed/wed/v
 شوو دەکا، ژن
 دەهینز - زەماوەند دەکا
 we would. We'd*we had
 wedding/'wedɪŋ/n
 بووک گواستنەرە،
 زەماوەند، ماره‌پەڕین، شای، داوەت
 wedge/wedʒ/n
 مێخ - پواز
 wedlock/'wedlɒk/n
 ژن و مێزداپەیتی،
 شەری
 Wednesday/'wenzdeɪ/n
 چوارشەممە
 wee/wi:/adj
 بچوک - کەم
 wee/n
 مێزکردن
 wee/v
 مێزداکا
 weed/wi:d/n
 گژوگیای زیانبەخشی
 week/wi:k/n
 هەفتە
 weekday/'wikdeɪ/n
 پۆژانی کار
 week-end/'wi:k'end/n
 پشوی
 کۆتایی هەفتە
 weekly/'wi:kli/adj - adv
 هەفتانە
 weeny/'wi:ni/adj
 زۆر بچوک
 weep/wi:p/v
 دەگری، شیوەن دەکا
 weigh/weɪ/v
 ١- دەکێشێ ٢- دیاردەکا
 ٣- تاقی دەکات تەو ٤- تێ دەفکرێ
 weight/weɪt/n
 قورسای - کێش
 weighty/adj
 گران، کێشدار - قورس
 weir/wiə(r)/n
 بەنداو - بەرپەست

ئامۆ، نەشاز - ئاوەز
 weird/wiəd/adj
 ئامۆ، نەشاز - ئاوەز
 welcome/'welkəm/adj
 بەسەرچاوی،
 بەخێر بێن
 weld/weld/v
 لەجیمی دەکا،
 پێکەوی دەنووسین
 welfare/'welfeə(r)/n
 بەرزبوهندی
 گشتی، خوێشگوزەرائی / ئاسایشی کۆمەلایەتی
 well/wel/n
 بیری ئاو
 well/adj
 بەلێ، باش
 well/adv
 بەتەواوەتی - بەشیوەیەکی
 well/v
 ماقول - بەچاکی
 سەرئاو دەکوێ /
 خوێن فەشە دەکا
 well-being/adj
 هەستکردن بە چالاکی
 (لەش ساغی)
 well-connected/adj
 وەچەزادە
 (کوێری پیاوی)
 well-known/adj
 ناسراو
 well-meaning/adj
 نیهت باش
 well-to-do/adj
 دەوڵەممەند، دەستۆر
 well-worn/adj
 زۆر بەکارهێنراو،
 بێنکەلک بوو
 Welsh/welʃ/adj
 خەلکی ئاوچەیی ویلز
 went-go/v
 چوو
 wept*weep/v
 گریا
 were*be/v
 بوو
 weren't*were not
 نەبوو
 west/west/n
 رۆژئاوا
 westerly/'westəli/adv
 بەرەو رۆژئاوا
 western/'westən/adj
 رۆژئاوایی
 westernize/'westənəɪz/v
 دەستووری رۆژئاوایی بۆ ئاو و لات دەهینن - بە
 رۆژئاوایی دەکا
 westward/adv
 بەرەو پۆژئاوا
 westbound/'westbaʊnd/adj
 بەرەو

Waterloo

weather

Waterloo/n ١-شەمپە واتەرلو (١٨١٥)
 ناپلەيۆن تێدا شکا ٢-دۇرائىكى يەكلاكمەوه
 watermark/'wɔ:təmɑ:k/n ھىماى
 ئاويى: ھىماى ئاوهەلکشان
 water-melon/n شفتى-شوتى
 water-mill/n ئاشى ئاوى
 waterproof/'wɔ:təpru:f/n دژبەئاو،
 دژبەئاو، ئاو ئادىزى
 waterskiing/n لەسەرئاو پۇيشتن
 water-tower/n قوللەيەك تانكى
 لەسەر بىت
 waterway/'wɔ:təweɪ/n پىچكەيئاوى
 رىنگاى ئاوى دووبار
 watery/'wɔ:təri/adj ١-ئاويى
 ٢-پىر ئاو ٣-زەرد ھەلگەپراو ٤-باراناوى
 watt/wɒt/n (وات) ھىزى كارەيا
 wattle/'wɒtl/n ١-پەرئىيىك بە گەلاولق
 دروست كرابىن
 ٢-گۆشتى سورى ھەلواسراوى لەسەرەوه بۆ
 خوار
 wave/weɪv/n ١-شەپۆل
 ٢-بەدەست ھىما كردن ٢-ئىوارى درىزى ئاو
 ٤-چوولانى شەپۆلاوى
 wave/v ١-شەپۆل دەدا
 ٢-سەر و بىن دەكا ٢-پىش و پاش دەكا
 wavelength/'wɛvlɛŋθ/n درىزى
 شەپۆل
 waver/'wɛvə(r)/n لەرەلەر
 wavy/adj لول، لۆچ، شەپۆلاوى
 wax/wæks/n ١-مۆم
 ٢-ھەنگوین ٢-توپەيى
 wax/v ١-مەوداى زياتر دەگرئ ٢-دەيىتە
 waxen/'wæksn/adj مۆس،
 زەردەھەلگەپراو
 waxy/'wæksi/adj توپە

way/weɪ/n ٢-شۆپازى كار
 ٣-رەوت ٤-پىشكەوتن ٥-ھالەت
 way-bill/n ئىستى شەمكى باركراو
 wayfarer/'weɪfərə(r)/n پىمپوار
 waylay/weɪ'leɪ/n-v بۆسە/بۆسە
 داھەنى
 wayside/'weɪsaɪd/n لا پى
 wayward/'weɪwəd/adj مەندائىكى
 ياخى، چەقاوھەسوو، چەتوون
 we/wi/pron نىمە
 weak/wi:k/adj لاواز، سووك
 weaken/'wi:kən/v لاوازي دەكا
 weakly/adv-adj بەلاوازي، بەسووكى/
 لاواز
 weakness/'wi:knəs/n لاوازي
 weal/wi:l/n ١-خىر-پاش
 ٢-شۆيىن قامچى يان دار لەسەر لەش
 wealth/weɪθ/n سامان، گەنجىنە/
 زىيادى، نۆدى
 wealthy/'weɪθi/adj دەولەتمەند-
 زەنگىن
 wean/wi:n/n شىر و خواردن دانە مەندال
 wean/v وادەكا وازىيىدن لە (شىر)-
 (جگەرە)
 weapon/'wepən/n چەك
 wear/weə(r)/n ١-چل لەبەر كردن
 ٢-دراو-بىن كەلك بوون
 wear/v ١-لەبەر دەكا ٢-خۆى دەگرئ
 ٢-لەكەلكى دەھا ٤-نەپارەكانى ماندوو دەكا
 wearisome/'wɛrɪsəm/adj ماندوو،
 درىز
 weary/'weəri/adj ماندوو، بىن تاقەت
 weather/'weðə(r)/n سەقا، كەش و ھەوا
 weather/v ١-زال دەيىن
 ٢-بە ئاراستەى كەش و ھەوا بەلەم داژوا
 weather-beaten/adj (دەموچاويكە)

warrant

waterlogged

- warrant/'wɒrənt/n ۱- پاساو، پاكانه
 ۲- فرمانی گرتن
- warrant/v ۱- دههینن - شایه
 ۲- پاساو دههینتتهوه ۲- گهرهنتی دهکا
- warranty/'wɒrənti/n گهرهنتی
- warren/'wɒrən/n پارچه زهویک
 کونی کهرویشکی تیداین - کونهکهرویشک/
 زهوی کیروشک گرتن
- warring/n چهند پارتیکی دژ بهیک/ لا
- warrior/'wɒriə(r)/n جمنگاور
- warship/'wɔ:ʃɪp/n پاپوری جهنگی
- wart/'wɔ:t/n قونیز، بالوکه
- wartime/'wɔ:taim/n سهردهمی شهر
- wary/'weəri/adj وریایه، بهناگایه
- was/wɔz/v بوو
- wash/wɒʃ/v-n ۱- دهشوا، شووشتن
 ۲- پاپنج دهکا، پاپنجی کردن
 ۳- رادهمانی، رامالین
- washable/adj (کوتالیک) دهشوردی
- wash-basin/n شوره - دهستشور و
 سهرشور
- washer/'wɒʃə(r)/n ۱- جل شور
 ۲- بازنهیکی پلاستیکی بچوک
- washerwoman/n ژنیکی کهرویشکرتنه بو
 جل شورین/لوتوکه
- washing/'wɒʃɪŋ/n شووشتن
- washing/'wɒʃɪŋ/adj جلی شووشتن/
 شوردر او
- wash-out/adj سهرنهکهوتوو
- wasn't/v بهمانای (وانهبوو)
- wasp/wɒsp/n زهردهوالی بچوک
- wastage/'weɪstɪdʒ/n بزدوون، دوزان،
 ویزان
- waste/weɪst/adj برینگ، ویزان، وشک و
 برینگ
- waste/n ۱- لهدهست دان ۲- پاشماره

- waste/v بههیز دهکا
- wasteful/'weɪstfl/adj دهست بلاو
- waste-paper-basket/n سهبهتهی زیل
- waste-pipe/n بوری ناوهیز
- wastrel/'weɪstrəl/n بوری ناوی پیس
 کهسیکی هپج
- watch/wɒtʃ/n وپوچ، دهست بلاو
 ۱- شهروخوونی
 ۲- نژیهداری ۳- کاتژمیری دهستی
- watch/v چاودیری دهکا، نژیهدت دهگری
- watchful/'wɒtʃfl/adj بهناکا
- watchman/'wɒtʃmən/n گارد،
 جهسهس، پاسهوان
- watchword/'wɒtʃwɜ:d/n ۱- وشه
 نهینی ۲- دروشم
- water/'wɔ:tə(r)/n ۱- ناو
 ۲- مهآچون وداچونیدهریا
 ۳- ناودان - ناودانی ناژهل
- water/v ناودهکا، دهپشینن
- water-bottle/n زههزمیه، مهتارهی ناو
- water-closet/n ناودهست
- water-colour پهنگه ناوی بهکان -
 بژیهی ناوی
- water-course/'wɔ:təkɔ:s/n جۆکه،
 جۆکهله
- water-diviner ناواناس
- water-fall/'wɔ:təfɔ:l/n تافکه، سیلا
- waterfowl/'wɔ:təfɔ:l/n پهلهوهزیکی
 ناوی
- waterfront/'wɔ:təfrʌnt/n قهرافی
 ناو(کهنا) بهراو
- water-hole/n ۱- سهرچاوهی ناو/تهنکاو
 ۲- کون لهسهر بهستلهک
- water-level/n ئاستی ناو
- waterlogged/'wɔ:tələgd/adj تیزاو
 خووساو

walloping

war

walloping/'wɒləpɪŋ/adj ١- زۆر
 گهواره، سهرنج راكيش ٢- دۆرانتيكى ئابرويه
 wallow/'wɒləʊ/v ١- دهگهوزى/خۆي
 وهردهدا ٢- لهزهت وهردهگرى
 wallpaper/'wɔ:lpɛpə(r)/n
 كاغەزى سەر دیوار
 wally/'wɒli/adj گهمره/گهملو، شیتۆ
 walnut/'wɔ:lnʌt/n گۆيز، دارگۆيز
 waltz/'wɔ:ls/n سهماو مۇسقىيائى فانسى
 wan/'wɒn/adj پوگور، مۆن، مېومۆچ
 زهردهمگهراو- شهكەت/ لىڤ
 wand/'wɒnd/n سولهجان،
 داردهست، دارى جادوكەران
 wander/'wɒndə(r)/v ١- پياسه
 دهكا، دهگهپى ٢- رى بزر دهكا
 wanderings/'wɒndərɪŋz/n
 گهراڤان/ گومرا بوون
 wane/'weɪn/v بچووك دهبيتهوه،
 لاواز دهبي، سىس دهبيتهوه
 wangle/'wæŋgl/v فيلى لى دهكا،
 بهفيل دهستی دهكوى/خۆي رزگار دهكا
 want/'wɒnt/n ١- كهسى، نه مان
 ٢- ههژارى، نه دارايى ٢- پيويستى
 want/v ١- دهيهوى ٢- پيويستى دهبين
 wanton/'wɒntən/adj سهرهپۆ، ژنى
 سۆزاشى/ دېنده/ قهشمر
 war/'wɔ:(r)/n شهپ، چهنگ
 warble/'wɔ:bl/v (بلبل) دهخوينى
 دهچريكينى
 warbler/'wɔ:blə(r)/n ١- مهليكى
 بچوك/ بالندهى بچوك ٢- خۆش ئاواز
 ward/'wɔ:d/v لادها، پالدهدا
 ward/n ١- قاوش
 ٢- دايهرى مهلبازدنى شارهوانى
 ٣- چاوديزى ٤- زيندان

ward off/v ١- شهركارى مهترسى دهكا،
 مهترسى لادها
 warden/'wɔ:dn/n ١- سهريهرشتيار
 ٢- زيندانهوان- پاسهوانى زيندان
 warder/'wɔ:də(r)/n گاردى
 بهنديخانه- پاسهوانى زيندان/ وهسى/ چاوديز-
 حاكم
 wardress/'wɔ:drəs/n كچه گاردى
 بهنديخانه
 wardrobe/'wɔ:drəʊb/n ١- دۆلابى
 جل ويهرگ ٢- جل ويهرگ
 warehouse/'weəhəʊs/n كۆگای
 گهوره
 wares/'weəz/n شهكە، كهل وپهل
 warfare/'wɔ:fɛə(r)/n شهپ، جيهاد
 warhead/'wɔ:hɛd/n سهرى تۆپ،
 نوكى تهقاوه، رۆكيت
 warily/adj به وريايى (مهقيهتى)
 warlike/'wɔ:lɪk/adj ١- شهپرکه،
 جهنگاور ٢- شهرخواز
 warm/'wɔ:m/adj گهرم
 warm up/n گهرم کردنهوه
 warm up/v (خواردن) گهرم دهکاتهوه
 warmonger/'wɔ:mʌŋgə(r)/n شهپرخواز
 warmth/'wɔ:mθ/n گهرمايى، پهروشى
 warn/'wɔ:n/v ١- ههرشه دهكا
 ٢- ورياي دهکاتهوه
 warning/'wɔ:niŋ/n ١- له مهترسى
 ناگادارى کردنهوه ٢- وريا کردنهوه
 warp/'wɔ:p/v ١- دهشيوينى
 ٢- دهچمينيتهوه
 warp/n تهونكارى، چنين، چهمانهوه
 warpath/'wɔ:pɑ:θ/n سهروك
 دايهرهيهك/ خيليك حەز به شهپرکات- توپوه
 تپۆ/ دوژمندارى

Ww

W-w/'dʌbljuː/	پیتی بیست و سێ یەم	wait/wait/v	چاوەڕێی دەکا، دوا دەخا
wad/wɒd/n	لەئەلفبای ئینگلیزی	wait/n	چاوەڕوانی
	۱- بڕیک لە ماددەییکی	waiter/'weɪtə(r)/n	گەرسۆن، ساقی، مەیکەر، شاگرد
	نەرم ۲- بڕیک (پارە) / هەندێ بەلگەنامە	waitress/'weɪtrəs/n	خولام، خۆزمەتکار، کارەگەر (ژن)
	۳- ناوێخ	waiting-list/n	لیستی چاوەڕێکەران
wadding/'wɒdɪŋ/n	بڕیک لە لۆکە یان خوری / ناوێخ	waiting-room/n	ژووری چاوەڕێکردن
wade/weɪd/v	۱- بە زەحمەت بەناو	waive/weɪv/v	وان ئی دەهێنن، دەست بەردار دەبن، دەست هەڵدەگرێ
	قوپا و دەروا ۲- بۆکس وەشینەکە زۆری	wake/weɪk/v	لەخەو هەڵدەسێ، لەخەو پێ دەهێن
	لێدەدا- هێرش دەکاتە سەر	wakeful/'weɪkfl/adj	هەلساو، وریا، پابوو
wafer/'weɪfə(r)/n	پسکیتیکی زۆر نەرم (زوو و ورد دەمێت)	waken/'weɪkən/v	لەخەو هەڵدەسێ / هەڵدەسێن
waffle/'wɒfl/n	۱- زۆر نەرم (کێک)	wake/n	۱- پاشماوەی پەروی ئاو لە کاتی جولانی کەشتی
	۲- زۆریانی (بەس کردووە)		۲- کۆیووتەو لەسەر چەستە ی مردوو لە شەوی پێش شاردنەو
waffle/v	زۆر دەلی- مرقفی گێژ دەکا- هەر دەلی و هێچ ناکا	walk/wɔːk/n	پزیشتن، پێ کردن، پیا سەکردن
waft/wɒft/v	۱- (بۆنیک) بەهەوادا	walk/v	دەروا، پیا سە دەکا
	بلاو دەبێتەو ۲- دادەگرێ	walkie-talkie/'wɔːki 'tɔːki/n	بین تەل
wag/wæɡ/v	(کک، یان پەنجە یان سەر) دەجووڵێنن / سەر دەهەژێنن (تا)	walking-stick/n	گۆچان، گۆیان
wage/weɪdʒ/n	کری / هەفتانە	walk-out/v	بەتۆپەیی لەناکاو ی دەردەچن
wage/v	(شەپ) هەڵدەگرێ سێنن	walk-out/n	مانگرتنی کریکاران
wager/'weɪdʒə(r)/v	شەرتانی دەکا، قوماز دەکا، گەرە دەکا	walk-over/n	بردنەو هێکی ئاسان
wager/n	شەرتانی، گەرە	walk-over/v	۱- پشتی دەشکێنن (لەشەپ) ۲- فەرماوێشی دەکا
wag(g)on/'wæɡən/n	لارگۆنی	wall/wɔːl/n	دیوار
	بارەلگر	wallet/'wɒlɪt/n	چێدان
waggle/'wæɡl/v	رادەچێنن- دەهەژێنن- ئەم و ئەوسەر دەکا	wallop/'wɒləp/v	ئێی دەدا،
wail/veɪf/n	وێل، گومرا، ئاوارە		
wail/weɪl/n	شیوەن، گریانێ بەکۆل		
wail/v	دەکروزیتەو، دەلاوێتەو		
waist/weɪst/n	ناوەد، کەمەر		
waistcoat/'weɪstkəʊt/n	سوخمە /		

۱- لیستی وو شه ۲- کۆمهله وو شه پیک
 vocal/'vəʊkl/adj فۆنیمی (دەنگیی)

vocalist/'vəʊkəlɪst/n گۆرانیبیژ

vocation/'vəʊ'keɪʃn/n ۱- پێشه
 ۲- هەلوێستییکی تایبەت

vocational/'vəʊ'keɪʃnəl/adj پێشهیی

vociferous/'və'sɪfərəs/adj دەنگ
 بەرز، ژاوەژاوەکر

vodka/'vɒdkə/n جۆره شه پادیکی
 روسییه

vogue/'vəʊg/n مۆدیلتیکی باو/میللیهت

voice/'vɔɪs/n دەنگ

voiced/adj دەنگی گز (ب، د)

void/'vɔɪd/adj ۱- بەتان
 ۲- هەلوەشاوه، پووج ۲- بێئەوه- بەبێ

volatile/'vɒlətaɪl/adj فزوی، هەلمی، هەلچوو

volcanic/'vɒl'kænɪk/adj گزکانی

volcano/'vɒl'keɪnəʊ/n گزکان

vole/'vəʊl/n مشکێ کێلگه/جورج ئاسا

volition/'vɒlɪʃn/n ویست، خواست

volley/'vɒli/n ۱- تۆپباران
 ۲- ژمارەیهک پهیمان و سوێند و ئەفرەت...

۳- تۆپی هەوایی (فۆلبیۆل)

volt/'vəʊlt/n فۆلت (کارەبا)

voltage/'vəʊltɪdʒ/n هێزی کارەبا

volubility/n زمانپاراوی

voluble/'vɒljubl/adj زمانپاراو

volume/'vɒljum:m/n ۱- بەرگ ۲- قەبارە
 ۳- بەشیکێ زۆر ۴- دەنگی بەرز- دەنگ
 ۵- سال

voluminous/'vɒ'lʊmɪnəs/adj قەبارە گۆره

voluntarily/'vɒləntreɪli/adv بەویستی خۆی

۱- بەویست
 ۲- لەلای خۆیەره بەخۆهێشتی خۆی

volunteer/'vɒləntiə(r)/n فیداکەر

volunteer/v ئەخۆیەره دێتە پێش

voluptuous/'vɒl'ʌptʃʊəs/adj زاینده
 وروژین/ هەست بزۆین

vomit/'vɒmɪt/n - v پشانەوه/دەرپشێتەوه

voodoo/'vʊ:du:z/n فوودو (سحر و فێلبازی)

voracious/'vɔ'reɪʃəs/adj زۆر خۆر، بەهەلپه

vortex/'vɔ:teks/n خوولخوردنی ناو

notary/'nəʊtəri/n خۆتەر خانکەر بۆ تاین و خزیمەت

vote/'vəʊt/n دەنگدان

voter/'vəʊtə(r)/n هەلبزۆر، دەنگدەر

votive/'vəʊtɪv/adj پهیوهست به نەزەر

vouch/'vaʊtʃ/v کەفالهتی دەکا، پشتیوانی دەکا

voucher/'vaʊtʃə(r)/n فۆرمی خەرچ کردن

vouchsafe/'vaʊtʃ'seɪf/n ۱- دەپهخشێ
 ۲- رێ دەدا

vow/'vəʊ/n پهیمان، نەزەر

vowel/'vəʊl/n پیتی بزۆین

voyage/'vɔɪdʒ/n گەشتی نەریایی نرێژ
 خایەن

voyager/'vɔɪdʒə(r)/n گەشتیار

voyeur/'vɔɪə'z:(r)/n چاویاشقال، چارحیز، چاویگێر، لەزەت وەرگر له شتی سێکسی

vulgar/'vʌlgə(r)/adj ۱- باو ۲- بازاری، بێئەدەب
 شانازی بەدەولهەمندی

vulgarian/n خۆ کردن

vulnerable/'vʌlnərəbl/adj بەناسانی
 پەختەنی ئی دەگێرێت/دەرۆخ- بەرگه ناگرێ

vulture/'vʌltʃə(r)/n ۱- سێسارک
 ۲- سێسارکە کەچەل ۳- برسی

vulva/'vʌlvə/n قوژ/ شەرمەجی

viola

viola/vi'əulə/n ١- (فیولا) کهمانی

ناوهندی ٢- گوله وهنوشه

violate/'varleit/v

پینشیل دهکا

violence/'varələns/n

توندوتیژی

violent/'varələnt/adj

توندوتیژی، دپ

violet/'varələt/n

١- گول وهنوشه

٢- پهنگی وهنوشهیی

violin/'vaiə'li:n/n

کهمانچه

violinist/'vaiə'limist/n

کهمانچهژهن

viper/'vaipə(r)/n

١- ماری ژهراوی

٢- فینباز

virgin/'vɜ:dʒɪn/n

١- پاقر، پاکیزه

٢- بێنهزموون ٢- عازب، کج

virginity/və'dʒɪnəti/n

پاکیزهیی

virile/'vɪraɪl/adj

١- نیر

٢- خاوهن پیاویتی - شینانی زایندهیی

virility/və'ri:ləti/n

پیاویتی،

هیزی زایندهیی

virtual/'vɜ:tʃuəl/adj

کاری، کرداری

virtually/'vɜ:tʃuəli/adv

بهراستی

virtue/'vɜ:tʃu:/n

چاک خوازی، باشی

virtuoso/'vɜ:tʃu'əʊzəʊ, -'əʊsəʊ/n

مۆسیقاژهنی بلیهت/کارامه/تویژهر

virtuous/'vɜ:tʃuəs/adj

چاک، راستگۆ

virulent/'vɪrələnt, -rjəl-/adj

کوژهر،

ژههری بههیز

virus/'vaɪrəs/n

ڤایروس

visa/'vi:zə/n

پێ پێدان بھاتنه ناوهوه

visage/'vɪzɪdʒ/n

سیمه، روخسار

vis-a-vis/'vi:z ə 'vi/adv

پووچهپوو

viscount/'vaɪkaʊnt/n

ناژاوه(لهنیوان)

کۆشک ویاپۆن) له بارۆن بهرزتره

له کۆشکنشین نزمتره.

viscous/'vɪskəs/adj

١- لینج- گرهه

vis *vice/'vɪz ə 'vi/n

قهناره- مهنگنه

visible/'vɪzəbl/adj

بیرناو، دیار

visibility/'vɪzə'bɪləti/n

پلهی بینن

visibly/'vɪzəbli/adv

لێی دیاره- لێی دهبینن

vision/'vɪʒn/n

١- بینن، روانن ٢- خهون

visionary/'vɪʒənri/adj

خهیاڵی، وههسی

visit/'vɪzɪt/v

سهردانی دهکا

visitor/'vɪzɪtə(r)/n

میوان

visor/'vɪzə(r)/n

١- بهشی داپۆشراوی

دهموچاو له کاتی کلۆی ناسنی لهسهر بکریت

٢- بهرچاڵ

vista/'vɪstə/n

دیمهنی باریک و درێژ

(له دارستان) - ژنجیرهیهک دیمهنی درێژ/ناسۆ

visual/'vɪʒuəl/adj

چاوهکی(بصری)

visualize/'vɪʒuəlaɪz/v

دههیننیهته هزی خزی

- لهخهیاڵی وینهی دهکیشن

vital/'vɪtəl/adj

چهوههری، بئنگهدار، پاڵا

vitality/'vaɪ'tæləti/n

چالاکی

vitamin/'vɪtəmin/n

ڤیتامین(پزیشکی)

vitiate/'vɪʃiət/v

پووچی دهکاتهوه

vitreous/'vɪtriəs/adj

ئاوی- شوشهیی

vitriol/'vɪtriəl/n

زاج(زاج) ماددهیهکی کیمیاویه

ترشی سولفۆر

vitriolic/'vɪtri'ɒlɪk/adj

قسهیی ناشیرین پێ

کردن/زمان پیس

vituperate/'vɪ,tju:pə'reɪt/v

جینۆی پندهدا/

نهفرهتی لێدهکا

vituperation/'vɪ,tju:pə'reɪʃn/n

جینۆپێدان

vivacious/'vɪ'veɪʃəs/adj

شالاریکی چالاک

(بهچاکی دیت)/گورج

vivavoce/adj-adv

زارهکی/ بهدهم

vivid/'vɪvɪd/adj

وهسفیکی چاک

پرشنگدار- بههونهق

vivisection/'vɪvɪ'sekʃn/n

تویکاری

ناژهی زیندوو

vixen/'vɪksn/n

١- مێیهی پێوی

٢- ژنیکی ههلهشه- شهپانی

vocabulary/və'kæbjələri/n

vice		
vice/vaɪs/n	۱- خالی لاوازی	ناوچەنی کامیروە بەشیوەمی وێنە پیشان دەدا.
	۲- خەوش، عەیب ۲- ئامیزی دارتاشی و	vigil/ˈvɪdʒɪl/n
	ئاسنگەری ۴- جینگیری سەرۆک	شەڕ و ئاگابوون
viceroy/ˈvaɪsɔɪ/n	جینگیری پاشا	vigilance/ˈvɪdʒɪləns/n
vice versa/ˌvaɪs ˈvɜːsə/adj	پێچەوانە	بە ئاگایی /
vicinity/vəˈsɪnəti/n	لەتەنیشت ،	چاودێری کردن
	نزیک- هاوسنی	vigilant/ˈvɪdʒɪlənt/adj
vicious/ˈvɪʃəs/adj	۱- شەڕانی، دەر،	بە ئانداسی ئاسایش /
	خەوشدار ۲- هیچ و پوچ ، دێ ئاگا	ئەندامی کۆمیتە چاودێری
vicissitude/vɪˈsɪsɪtjuːd/n	گۆران (دەوران)	vigorous/ˈvɪɡərəs/adj
		بەهیز، چالاک
victim/ˈvɪktɪm/n	قوربانی، قۆج	vigour/ˈvɪɡə(r)/n
victimization/ˌvɪktɪmɪzəɪʃn/n	تۆلە، سزا	هێن چالاک
victimize/ˈvɪktɪmaɪz/v	تۆلە لی	Viking/ˈvaɪkɪŋ/n
	دەسەن (سزای دەدا)	چەتە ئایکنگ
victor/ˈvɪktə(r)/n	سەرکەوتوو- زان	دزی دەریا
Victorian/ˈvɪktɔːriən/n	سەر دەمی	۱- هیچ و پوچ ۲- بێ قیەت
	شارژە ئیکتۆریا	villify/ˈvɪlɪfaɪ/v
victorious/vɪkˈtɔːriəs/adj	سەرکەوتوو	۱- شتی هیچ و پوچ دەلی
		۲- شەببەتی دەکا
victory/ˈvɪktəri/n	سەرکەوتن	villa/vɪlə/n
victual/v	ئازوو قە دەبەخشی	۱- خانووی گوند
victualler/n	بازرگانی خۆراک	۲- مالیک لەقەراغ شار
video-tape/ˈvɪdiəuteɪp/n	شیرتی	گوند
	فیدیۆ	village/ˈvɪlɪdʒ/n
vie/vaɪ/v	بەریەرەکانی دەکا	villager/ˈvɪlɪdʒə(r)/n
view/vjuː/n	۱- تێڕوانین	گوندی- دێهانی
	۲- دیمەن ۳- بێبووا، بۆچوون	villain/ˈvɪlən/n
view/v	۱- قەماش دەکا	دێ پەروشت، هیچ و پوچ،
	۲- تاقی دەکا تەرە	شەپتان، خراپەکار
viewer/ˈvjuːə(r)/n	۱- بینەر	villainy/ˈvɪləni/n
	۲- گەرەمەرەمی وێنە	شەڕخواری/رەفتار بەدی
viewfinder/ˈvjuːfaɪndə(r)/n	ئامیزیکی کامیرایە ئەو ناوچانە لەرێگای	vim/vɪm/n
		چالاک، بەهیز
		vindicate/ˈvɪndɪkeɪt/v
		دەسەلمینن
		vindication/ˌvɪndɪˈkeɪʃn/n
		بەلگە ،
		هەنجەت، سەلماندن
		vindictive/vɪnˈdɪktɪv/adj
		کینە ئەدن،
		تۆلە کەر
		vine/vaɪn/n
		۱- بۆلە تری
		۲- پڕووەکیکی هەلچوو
		vinegar/ˈvɪnɪɡə(r)/n
		سەرکە
		vineyard/ˈvɪnjəd/n
		بەرسیکە (تری)/رەزی تری
		vintage/ˈvɪntɪdʒ/n
		رەزی تری چنن /
		تری پئین
		vintner/ˈvɪntnə(r)/n
		بازرگانی شەراب
		vinyl/ˈvaɪnl/n
		مادە دی دروست
		کردنی پلاستیک/فینیل

vermillion

vermillion/və'ɹmɪliən/n ماددیهیکی

سورره / کیمیایی سورژیکی کراوه

vermin/vɜ:ˈmɪn/n ١- نازهل کینوی

زیانگه یه نر ٢- نازهل مشه خۆر

verminous/vɜ:ˈmɪnəs/n ١- مشه خۆر

٢- پره له زیندموهر

vermouth/vɜ:ˈmɒθ/n نارهقی سپی

vernacular/və'nækjələ(r)/adj

زمانی پشه خه لک/ناوچهیی

vernal/vɜ:ˈnəl/adj بهاری

versatile/vɜ:ˈsɑ:tl/adj بههره موهر

versatility/vɜ:ˈsɑ:tɪləti/n بههره مهندی

verse/vɜ:s/n ١- ههلبهست، شعر

٢- بهشیکێ سهریه خۆ له چامهیهک-

کۆپه شعر ٤- نایه تیک له قورئانی پمۆز

versed/vɜ:ˈst/adj شارمهزا، پسهپۆز

version/vɜ:ʃn, 'vɜ:ʒn/n ١- وههرگێزان

٢- گێزانهوهی پوداو- چاپ

versus/vɜ:səs/prep دژ، بهرامبهه

vertebra/vɜ:ˈtɪbrə/n ١- برهگه/

بهشیکێ ئیسکه پشته ٢- برهه

vertebrate/vɜ:ˈtɪbrət/adj نازهل

برهپهردار

vertex/vɜ:ˈteks/n دوند، لووتکه

vertical/vɜ:ˈtɪkl/adj ستوونی/شاقوولی

vertigo/vɜ:ˈtɪgəu/n سههرگێژ خواردن

verve/vɜ:v/n چالاک، چهلمنگی/هیدی

very/veri/adv زۆر

very/adj هه مان شت، خۆی

vespers/ˈvespəz/n نوژی شیوان

(له لای ههله)

vessel/ˈvesl/n ١- قاپ ٢- دهمار

٢- پاپۆز

vest/vest/n ١- بن کراس- ژۆرکراس-

٢- سهخته

٢- جل و بهرگی رهسمی شاههنگ

vest/v پیتی ده بهخشنی/دههگه پتهوه

vestibule/vestɪbjʊ:l/n ژۆر تاق/دهروازه

vestige/vestɪdʒ/n ١- شوون- شوینپی

٢- شوینهار- پاشاوه

vestment/vestmənt/n جبهی قهشه/رۆسی

رئی و رهس

vestry/vestri/n ١- ژووری پاراستنی

جلو بهرگی ناو کلیسا

٢- ژووری وانه و نوژی یهکشه ممه(لای ههله)

vet/vet/n پزیشکی نازهلان

vet/v باش دهپشکنی

veteran/vetərən/n ١- بلیمهت، شارمهزا-

٢- بهنه زموون

٢- سههاریزی(دهرجوو)

veterinary/vetərəni/adj نازهلکاری

veto/vi:təu/n ئیتۆ، مافی بهریهچ دانهوه

vex/vɛks/v توورهی دهکا، بیزاری دهکا

vexation/vɛk'seɪʃən/n ١- بیزاری

٢- تینکچوون

vexatious/vɛk'seɪʃəs/adj بیزارکه

via/vi:ə, 'vi:ə/prep له رێگای

viable/vi:əbl/adj توانای ژیان و

گهشه سهندنی ههیه/ پراکتیک دهکری

viaduct/vi:ədʌkt/n پردیک له سههر دۆلیک/پرد

vial/vi:əl/n شووشه ی بچوکی ده زمان

vibrant/vaɪbrənt/n پارا، له رهله رکه

vibrate/vaɪ'breɪt/v دهههژئ/له رهله رهی

دههههوتن، به رهله ر دهههوتن

vibration/vaɪ'breɪʃn/n له رهله ر، پارایی

vicar/vɪkə(r)/n ١- قهشه

٢- جیکر، یاریده دهه

vicarage/vɪkərɪdʒ/n مانی شوانی کلیسا

vicariously/vɪ'keəriəsli/adj

له جیاتی شه

vane

378

vend

شەرمەنگیزی/ھوقاڵانەت
 vane/vein/n با پیو/با ی ئاش
 vanguard/'væŋgɑ:d/n پێشبین،
 پێشڕەو/پێشەنگ
 vanilla/'vɑ:nɪlə/n فانیل(کیک) بۆن
 vanish/'væniʃ/n ۱- پەرش و بۆلۆ دەبن
 ۲- لەچا و بۆر دەبن
 vanity/'væni/ni/n شانازی، غوری
 vanquish/'væŋkwɪʃ/v بەسەریدا زالی
 دەبن/دەیشکێنن
 vapid/'væpɪd/adj ۱- ناخاوتنکی
 بەتال(قەسە قوێ) ۲- بێ تام
 vaporize/'veɪpəraɪz/v دەبیتە ھەلم
 vapour/'veɪpə(r)/n تەمبکی کەم
 variable/'veəriəbl/adj گۆزاو
 variance/'veəriəns/n پێچەوانە،
 ناتەبایی
 variation/'veəri'eɪʃn/n گۆزین،
 ناکۆکی
 varicose/'væri:kəs/adj تووشی
 باپەری پێتوور(دوایی)
 پێن بەل/ئەستور بوون
 varied/'veəriəd/adj جۆراوجۆر،
 ھەمەچەشنە
 variegated/'veəriəgetɪd/adj
 ڕەنگاوریەنگ، نەخشین
 variety/'və'raɪəti/n ۱- جۆراوجۆر
 ۲- ھەمەجۆر ۳- چەشن
 ۴- شانۆگەری جۆراوجۆر
 various/'veəriəs/adj ھەمەڕەنگ
 varnish/'vɑ:nɪʃ/n واریش
 پۆلێش/رەونەقکەر
 vary/'veəri/v دەگۆزی، ھەمە
 چەشنە ی دەکا
 vase/'vɑ:z/n گولدان

Vaseline/'væsəli:n/n وازەن(مەلحەم)
 vassal/'væsəl/n ۱- کۆرئەگرتە ی زەوی کشتوکالی
 ۲- خولام- سەپان ۲- ژێردەست
 vast/'vɑ:st/adj فراوان، مەزن
 vastly/'vɑ:stli/adv بەفراوانی
 vat/'væt/n ھەوزی دەباغی، قاپیکی گەورە
 Vatican/'vætɪkən/n ڤاتیکان(دەولەت)
 (پاپانشین)
 vault/'vɔ:lt/n ۱- گومەت، گومبەت، گومەز
 ۲- گۆپ
 vaunt/'vɔ:nt/v شانازی دەکا
 veal/'vi:l/n گۆشتی گۆلک
 veer/'viə(r)/n لادەدا، پەوی دەگۆزی
 vegetable/'vedʒtəbl/n سەوزە، تەپە، فیقی
 vegetarian/'vedʒə'teəriən/n پووەکی،
 گۆشت نەخۆر
 vegetate/'vedʒətet/v ۱- ھەک دەژی
 (بێ چالاکی)
 vegetation/'vedʒə'teɪʃn/n رووەک،
 ژیانی روھکی
 vehemence/'vi:əməns/n توندی، تیزی
 vehement/'vi:əmənt/adj تیز، وێرانکەر
 vehicle/'vi:əkl/n ئۆتۆمبیل/کەرەستە/ھۆکار
 veil/'veɪl/n پووپۆش، پێچە
 vein/'veɪn/n ۱- ووردە دەمار
 ۲- شەق- کەلێن
 ۳- گیلۆ، خولۆ ۴- شیوانز
 vellum/'veləm/n پێستە
 velocity/'velə'sɪti/n خێراییی رێژە ی خێراییی
 (رووناکی)
 velvet/'velvɪt/n کوتال(قەدیفە)
 velvety/adj قەدیفەیی
 velveteen/'velvə'ti:n/n کوتالینکی لۆکەیی
 ھە ھەکو قەدیفە وایە
 venal/'vi:nl/adj بەرتیل خۆر
 vend/'vend/v ۱- دەفرۆشن ۲- بۆلۆدەکا تەرە

Vv

V-v/vi:/ پیتی بیست و دوهم له
 ئەلفبای ئینگلیزی
 vacancy/'veikənsi/n ۱- بەتالی،
 بۆشایی ۲- جێی/پێشەوی بەتال
 vacant/'veikənt/adj ۱- بەتال
 ۲- نەگیراوە ۳- گەژە- بێ مانا
 vacantly/adv بەگێژی
 vacate/və'keɪt/v چۆل دەکا- وازدینن
 vacation/və'keɪʃn/n ۱- چۆل کردن
 ۲- مۆلەت ۳- پێشوو
 vaccinate/'væksineɪt/v دەرزێ بڵێدەدا
 vaccination/'væksɪ'neɪʃn/n دەرزێ
 لێدان (گراڤتات)
 vaccine/'væksi:n/n کوتان
 vacillate/'væsələɪt/v پارایی دەبین،
 دووئەل دەبین
 vacillation/'væsə'leɪʃn/n پارایی،
 دووئەلی
 vacuous/'vækjuəs/adj بەتال، هیچ
 بیرئێکی تێدا نیه
 vacuum/'vækjuəm/n ۱- بۆشایی
 ۲- گسکی کاره‌بایی
 ۳- شووشەیی ترمز
 vagabond/'vægəbɒnd/adj بەرەلدا،
 دەریه‌دهر
 vagina/və'dʒamə/n ۱- مێزەرێ
 ۲- کێژان
 vaginal/və'dʒaɪnəl/adj په‌یوه‌ست به
 کۆژەندامی ئافرەت
 vagrancy/'veɪgrənsi/n ئاوارەیی،
 دەریه‌دهری
 vagrant/'veɪgrənt/adj سواڵکەر،
 دەریه‌دهر
 vague/veɪg/adj تەموەژاوی، نادیار

vaguely/adv بە نادیار
 vain/veɪn/adj ۱- پووج ۲- بەتال-
 بێ گەش ۳- لووت بەرز
 vale/veɪl/n شیو، دۆل
 valency/'veɪlənsi/n هاوتای پەرگەز(کیمیا)
 valentine/'væləntaɪn/n خۆشەویست
 valentine card بلیتی خۆشەویستی
 ئاشقان پۆژی ۱۴ی شوبات دەیکۆژنەوه-
 رۆژی ئاشقان- رۆژی نەفین
 valet/'væleɪ, 'væliɪt/n خزمەتکاری چل و
 بەرگی گەورەکەیی ئوتوکەری هۆتیل
 valiant/'væliənt/adj زۆر ئازا
 valid/'vælɪd/adj ۱- چاک، ساخ، بەکار
 ۲- یاسایی، شەریعی
 validate/'vælɪdeɪt/v ۱- مۆری دەکا، رازی
 دەبین ۲- بە شەریعی دەکا
 validity/və'lıdɪti/n شەریعی، لاپەنی
 یاسایی- دەسەلات
 valise/və'lız/n چانتای سەفەر
 valley/'væli/n شیو، دۆل
 valorous/adj ئازا، جەرەبە
 valour/'vælə(r)/n ئازایەتی
 valuable/'væljuəbl/adj بە نرخ، بە بەها
 نرخاندن
 valuation/'vælju'eɪʃn/n دەنرخینن
 value/'vælju:v بەچاکی هەندەسه‌نگینن
 value/n ۱- بەها ۲- گرنگی
 ۳- ئاكار ۴- ناست
 valve/n جەمپەر، گەر/دەمەك
 vampire/'væmpaɪə(r)/n خوێن مژ
 (ئازەلیکی خورافی)
 van/væn/n ۱- ئۆتۆمبیلئێکی داپۆشراوی
 گواستەنەوه
 ۲- عەرەبانەیی شەمەندەفەر
 ۳- پێشەرووی سوپا
 vandal/'vændl/n شەرەنگێز- هۆقانی-
 تێکدەر
 vandalism/'vændəlɪzəm/n گیانی

upside-down

upside-down/ˌʌpsaɪd ˈdaʊn/adv

سەرەو قلاب سەر او قوون

upstairs/ˌʌpˈsteɪz/adj

له قاتی سەرەو

upstanding/ˌʌpˈstændɪŋ/adj

ساخ- قیت

upstream/ˌʌpˈstri:m/adv

به پینچه وانە ی شه پۆلی دهریا

uptake/ˈʌpteɪk/v

به هیمایهك تیدهگا

سەر ای شویوار

uptight/ˌʌpˈtaɪt/adj

و دروژار- تر ساو

up to date/ˌʌp tə ˈdeɪt/adj

هاو چهرخ، نوئ

upward/ˈʌpwəd/adj

ده چینه سەرەو

بەرەو سەرەو

uranium/ˌjuːreɪniəm/n

یورانیم

urban/ˈɜːbən/adj

شارستانی- شارسی

urbane/ɜːˈbeɪn/adj

رهوشت باش-

بهریز

urchin/ˈɜːtʃɪn/n

کورکی شەپانی،

چهقاوه سو

urge/ɜːdʒ/v

هانی دها

urgency/ˈɜːdʒənsi/n

پنیوستی- زو-

پهله

urgent/ˈɜːdʒənt/v

خیرا، زور پیوست

uric/ɜːrɪk/adj

ترشی یوریک (میز)

urinal/n

۱- تهوایی میز

۲- شوینی میز کردن

urinate/ˈjuːrɪneɪt/v

میز دها

urine/ˈjuːrɪn/n

میز

urn/ɜːn/n

گۆزه- گولدان

us/əs/prop

نیمه (بەرگا)

usage/ˈjuːsɪdʒ/n

۱- بهکارهینان

۲- له زماندا باوه بهکارهینانی

use/juːs/n

بهکارهینان

use/juːz/v

بهکاری دههینن

used/juːzd/adj

کۆنه باش

useful/ˈjuːsfl/adj

بهسوود

useless/ˈjuːsləs/adj

بی سوود

usher/ˈʌʃə(r)/n

رابەر- رئی پیشاندهر

دهرگاوان

usher/ˈʌʃə(r)/v

جینی- رئی پی

پیشان دها

usherette/ˌʌʃəˈret/n

(کچیک) له سینما

چینگا بق خه لکه که دهست نیشان دهکات

usual/ˈjuːʒuəl/adj

باو/ناسایی

usually/ˈjuːʒuəli/adv

بهزوری

usurer/ˈjuːʒərə(r)/n

بهرتیل خور

usurp/juːˈzɜːp/v

زهوتی دهکا/داگیری

دهکا

usurper/juːˈzɜːpə(r)/n

زۆردار، زهوتکر

usury/ˈjuːʒəri/n

(ریا) سو

utensil/juːˈtensl/n

نامیز/ کلهوپه

uterus/ˈjuːtərəs/n

(زهحسی) نافرهت

utilitarian/juːˈtɪlɪˈteəriən/adj

فهلسههفی

سوود گهیمتری

utility/juːˈtɪlɪti/n

سوود

utilize/ˈjuːtəlaɪz/v

بهکاری دههینن

utmost/ˈʌtməʊst/adj

تا نهوپهری- بئ پاده

Utopia/juːˈtəʊpiə/n

یوتوپیا (شاریکی

نموونهیی)

Utopian/juːˈtəʊpiən/adj

نموونهیی، بیکی

سهرایی

utter/ˈʌtə(r)/adj

تهواو

utterance/ˈʌtərəns/n

دهستهوازه، قسه/

ناخاوون

uttermost/adj

تا نهوپهری مهیمست

uvula/ˈjuːvjələ/n

قورقوراکه/

پارچه گۆشتی پشتهوهی سهروی ده

unreliable

بەزەیی پێدا نایەتەرە (رەحم ناکات)
unreliable/ˌʌnrɪˈlaɪəbl̩/adj

پشتی
unrelieved/ˌʌnrɪˈliːvd/adj

شە
unremitting/ˌʌnrɪˈmɪtɪŋ/adj

هەرلێکی بەردەوام
unrepeatable/ˌʌnrɪˈpiːtəbl̩/adj

دووبارە نایەتەرە
unrequited/ˌʌnrɪˈkwaɪtɪd/adj

(خۆشەویستی) یەک سەرە (لەبەك لاوە)
unreservedly/ˌʌnrɪˈzɜːvd/adv

پوو بە پوو، بەناشکرا
unresolved/adj

دوودل، پارا
unrest/ʌnˈrest/n

شێواوی،
unripe/ˌʌnˈraɪp/adj

نارژاو، ناسەقامگیر
unroll/ʌnˈrəʊl/v

پێچەبەکی دەکاتەرە
(لەوێبەکی دەکاتەرە)
unruffled/ʌnˈrʌfld/adj

هیمن،
unruly/ʌnˈruːli/adj

خۆراگر
unsafe/ʌnˈseɪf/adj

یاسی،
unsaid/ʌnˈsed/adj

سەرشیفت
unsathed/ʌnˈskeɪðd/adj

سەرسانە
unscrew/ˌʌnˈskruː/v

نەرۆتەرە/ناوتری
unscrupulous/adj

تووشی
unseasoned/adj

هیچ نەبوو/زیانی پێنەتەکووتەرە
unseat/ˌʌnˈsiːt/v

بورغی بێکە
unscrupulous/adj

دەکاتەرە
unseasoned/adj

بێ وێژدان
unseated/adj

دارێکە نەگەییو
unseated/adj

بێ وەرژ/ وەرژ نەهاتوو
unseated/adj

لای دەبا، دەری دەکا
unseated/adj

لەسەرئەسپەکی دەیدەگرتە خوارێ
unseated/adj

unseemly/ʌnˈsiːmli/adj

unseen/ˌʌnˈsiːn/adj

unsettled/ʌnˈsetld/adj

unshakeable/ʌnˈʃeɪkəbl̩/adj

unshaven/ˌʌnˈʃeɪvən/adj

unsightly/ʌnˈsaɪli/adj

unskilled/ʌnˈskɪld/adj

unsophisticated/ʌnsəˈfɪstɪkətɪd/adj

unsound/ʌnˈsaʊnd/adj

unspeakable/ʌnˈspiːkəbl̩/adj

unspoken/ʌnˈspəʊkən/adj

unstable/ʌnˈsteɪbl̩/adj

unsteady/ʌnˈstedi/adj

unsuitable/ʌnˈsuɪtəbl̩/adj

unsure/ʌnˈʃʊə(r)/adj

unsuspecting/ʌnsəˈspektɪŋ/adj

untapped/ʌnˈtæpt/adj

untenable/ʌnˈtenəbl̩/adj

unthinkable/ʌnˈθɪŋkəbl̩/adj

unthought-of/adj

untidy/ʌnˈtaɪdi/adj

untie/ʌnˈtaɪ/v

until/ʌnˈtɪl/conj

untimely/ʌnˈtaɪmli/adj

بێ ئەهەب/

نادروست

نەبێنراو،

تێبێنی نەکراو

نیگەران،

پارا، ناسەقامگیر

سەقامگیر/ناهەژا

نەتاشراو(پیش)

چارەگزان،

ناشیرین

ناکارامە

سادە، ساکار

خەوشدار.

ناهەواو

وەسف ناکرێت/ناگوتری

نەوتراو

ناسەقامگیر

بە لارەلار

ناشایستە/نەگونجاو

نادانیا

گومان نەئەگەر(دانیا)

نۆبەرە،

دەستی ئی نەدراو

پشتیوانی ناکرێت

بە ئەقڵی

کەس دا نایەت

بە بیرێ کەس دا نەهات

ناریک و پێک

دەکاتەرە، هەلەوێشێنێتەرە

هەتا، تەنانهت

unless

- unless/ən'les/ conj هتا - نهگەر نا
 unlike/ʌn'lai k/ adj جیاواز نه
 unlikely/ʌn'lai kli/ adj شیمانە نهگراو
 نابەدل/ دلنەگەر
 unload/ʌn'ləud/ v بارهگە دەگرتن
 دههینتە خواری
 unlock/ʌn'lɒk/ v دهگاتەر
 بێتەخت،
 unlucky/ʌn'lʌki/ adj بهخت رهش
 unmanly/ʌn'mænli/ adj ۱- ترسۆك-
 ناپیاو ۲- لاواز (سیکس)
 unmarried/ʌn'mærid/ adj کوپری
 عازەب، کچی شوتەکردن
 unmask/ʌn'mɑ:sk/ v رووی دهردها
 unmentionable/ʌn'menʃənəbl/ adj ناوی نههینرێت
 unmindful/ʌn'maɪndfɪ/ adj بێ ناگا - نه بیرگەر
 unmistakable/ʌnmi'steɪkəbl/ adj دیار، پوون
 unmoved/ʌn'mu:vɪd/ adj گوئی پیندهەر، توپه نابێ
 unnatural/ʌn'nætʃrəl/ adj ناسروشتی
 بهشینویهکی
 unnaturally/adv ناسروشتی
 unnecessary/ʌn'nesəsəri/ adj ناپیویست
 unnerve/ʌn'nɜ:v/ v وهری دانههزنی
 unnoticed/ʌn'nəʊtɪst/ adj ههست
 پین ناگرێ
 unnumbered/ʌn'nʌmbəd/ adj لهژماره نههاتوو/ ناژمیرداری
 unofficial/ʌnə'fi:ʃl/ adj نارههسی
 unofficially/adv بهشینویهکی نارههسی

unrelentingly

- unopposed/ʌnə'pəuzd/ adj بێههین
 unorthodox/ʌn'ɔ:θədɒks/ adj بهپێچهوانه‌ی داب و نه‌هریت/ دین
 unpack/ʌn'pæk/ v به‌تالی دهگا، دهگاتەر
 unparallelled/ʌn'pærəleɪd/ adj بێههین، بێهاتو
 unperturbed/adj خۆگر، نه‌گۆز
 unpick/ʌn'pɪk/ v هه‌آیده‌وه‌شیتن
 unplaced/ʌn'pleɪst/ adj له‌سێ‌یه‌مه‌گانی یه‌که‌م نه‌یه
 unpleasant/ʌn'pleznt/ adj بۆن پێس، تێگه‌در
 unprecedented/ʌn'presɪdntɪd/ adj به‌بێ هه‌ج پێشه‌که‌یه‌ک
 unpretentious/ʌnprɪ'tenʃəs/ adj نا‌هاسایی - بێ‌هه‌ین
 unprintable/ʌn'prɪntəbl/ adj پێس، چه‌یا‌به‌ر
 unprofessional/ʌnprə'feʃənəl/ adj شایانی پێشه‌ نه‌یه
 unprompted/ʌn'prɒptɪd/ adj هه‌ر له‌ خۆه
 بێ‌هه‌شی/
 unprovoked/ʌnprə'vəukt/ adj بێ‌هاریکاری
 به‌بێ وێژان
 unqualified/ʌn'kwɒlɪfaɪd/ adj شایسته‌ نه‌یه، ته‌وار نه‌یه - ره‌ها
 unravel/ʌn'rævl/ v شی ده‌گاتەر، ده‌گاتەر
 unreadable/ʌn'ri:dəbl/ adj خه‌تێکی
 نه‌خه‌یندراوه
 unreal/ʌn'ri:əl/ adj خه‌یالی، نا‌حقیقی
 unrealistic/ʌnrɪə'lɪstɪk/ adj ناواقعی
 unreasonable/ʌn'ri:znəbl/ adj نا‌ماقوول
 unrecognizable/adj نا‌ناسرێته‌وه،
 زۆر گۆراوه
 unrelenting/ʌnrɪ'lentɪŋ/ adj

unfrock

بێسۆز، بێ ئەدەب

unfrock/v له قەشایەتی دەری دەکەن

unfurnished/ʌn'fɜ:nɪʃt/adj

رانەدەخرا

ungainly/ʌn'geɪnli/adj ناریک/ناقوڵا

ungodly/ʌn'gɒdli/adj شەڕانی،

نادیسی

ungovernable/ʌn'gʌvənəbl/adj

کۆنترۆڵ ناکرێ

ungrateful/ʌn'greɪftl/adj بەدەندەمە،

ناشوکەر

unguarded/ʌn'gɑ:dɪd/adj بێ ئاگا،

بەرەللا

unhappy/ʌn'hæpi/adj ناشاد

unhealthy/ʌn'helθi/adj نەخۆش،

نەساغ، زیانبەخش

unheard/ʌn'hɜ:d/adj نەبێستراو

unheard-of/ʌn'hɜ:d ɒv/adj نوێ/

نەناسراو

unhinge/v

عەقڵی تێک دەچێ

عەقڵی لە دەستی دەدات

unhinged/ʌn'hɪndʒd/adj

عەقل

نا تەواو - عەقل نەساغ

unhurried/ʌn'hʌrɪd/adj

لەسەر خۆ،

خاو

uni-

بە تەنیا

unicorn/'ju:nɪkɔ:n/n

یەك قوچ

(ناژەلیکی خورافی ئەفسانەییە)

unidentified/ʌn'aɪ'dentɪfaɪd/adj

نەناسراو (بێ ناسنامە)

unification/n

یەكکردن (یەكناپەرستی)

uniform/'ju:nɪfɔ:m/adj

گونجاو -

یەكجۆر (جول)

uniformed/adj (پۆلیسێك) بە جلۆبەرگی

رەسمی یەوە

uniformity/'ju:nɪ'fɔ:məti/n وێك گونجاو

unify/'ju:nɪfaɪ/v یەکی دەکا (یەكکاتی دەکا)

unilateral/'ju:nɪ'lætrəl/adj یەکلایەنە

unimpaired/ʌnɪm'peəd/adj

ساغ، بێ ئازار، ئازار نەدراو

uninhibited/ʌnɪn'hæbɪtɪd/adj

رەها بەرەللا

uninterested/ʌnɪn'trɛstɪd/adj

گوی پێ نەدەر

uninterrupted/ʌn,ɪntrə'ɪrəptɪd/adj

دوا بە دوا یەك

uninvited/ʌnɪn'vaɪtɪd/adj

بانگێشتن نەكراو

uninviting/ʌnɪn'vaɪtɪŋ/adj

سەرئێج

رانەكێش

union/'ju:niən/n

۱- یەكگرتن

۲- یەكکیتی، یەكگرتوو

unique/'ju:ni:k/adj

بێ هاوتا

unisexual/'ju:nɪseks/adj

بۆ كچ و كور باشە

بۆ ھەردوو جنس

unison/'ju:ni:sn, 'ju:ni:zn/n

گونجان

unit/'ju:nɪt/n

۱- یەكە - ۲- نەو یەك لە یەكان

unite/'ju:naɪt/v

یەككەگرتن

unity/'ju:nəti/n

یەكکیتی، یەكگرتن

universal/'ju:nɪ'vɜ:sl/adj

جیھانی، تەواوی

universally/adv

بەتەواوی، سەرچەم

universe/'ju:nɪvɜ:ɪs/n

گەردوون

university/'ju:nɪ'vɜ:səti/n

زانکۆ

unkempt/ʌn'kempt/adj

قژ فاش/پێچ

شائەنەكراو

unkind/ʌn'kaɪnd/adj

دەر، بێ بەرەسی

unknown/ʌn'nəʊn/adj

نەناسراو، نادیار

unlearn/ʌn'lɜ:n/v

خۆی ئی زنگار دەکا

unleash/ʌn'li:ʃ/v

بەرەلای دەکا/بەرەددا

unleavened/ʌn'levnd/adj

نانی بێ خومرە

underwater

دەنگ نزم

underwater/ˌʌndə'wɔ:tə(r)/adj

زێر ئاو

underwear/ˌʌndəweə(r)/n

جلی زێرهوه

underworld/ˌʌndəwɜ:ld/n

جیهانی تاوان

undesirable/ˌʌndɪ'zɑ:rəbl̩/adj

کەس حەزێ ئی ناکات (نامەقبوول)

زیانەبخش

undies/ˌʌndɪz/n

جلی بەهەوی ژنانە

undivided/ˌʌndɪ'vɑ:dɪd/adj

تەواو،

سەرچەم

undo/ʌn'du:v

لێکی دەکاتەوه،

چارەسەری دەکا، شۆڤە دەکا

undone/ʌn'dʌn/adj

کراوه/ دروست

نەکراو

undoubtedly/ʌn'daʊtɪdli/adv

بێ گومان

undress/ʌn'dres/v

خۆی رووت

دەکاتەوه

undue/ʌn'dju:adj

زێدەرۆ، زیاد

لەپێویست/ ئیشتا شایەنی نی یە

undulate/ʌndjuleɪt/v

شەپۆل دەدا

unduly/ʌn'dju:li/adv

بەشێوەیەکی

نەگونجاو

undying/ʌn'daɪɪŋ/adj

خۆشەویستی

نەمری/ هەمیشەیی

unearned/ˌʌn'ɜ:nd/adj

وەرنەگیراو/

بەدەست نەئێنراو

unearth/ʌn'ɜ:θ/v

لەزێر زەوی

دەردەهێن/ هەلەدەکوێن

unearthly/ʌn'ɜ:θli/adj

لە سروشت

بەدەر، سەیر

زۆر ورد، زۆر درەنگ(کات)

371

uneasy/ʌn'i:zi/adj

unfri

ئەسەقەمەن،

unemployed/ˌʌnɪm'plɔɪd/adj

ئاسەقەمەن

unemployment/ˌʌnɪm'plɔɪmənt/n

بێکار، ماتێ

بێکاری

unequal/ʌn'i:kwəl/adj

نایەکسان

unequivocal/ˌʌnɪ'kwɪvəl/adj

پوون / رەها

unerring/ʌn'ɜ:ɪŋ/adj

هەلەناکات، ورد

uneven/ʌn'i:vən/adj

نایەکسان

unevenly/ʌn'i:vnlɪ/adv

بەشێوەیەکی

نایەکسان

uneventful/ˌʌnɪ'ventfl̩/adj

بێ پرۆدوو

unfair/ʌn'feə(r)/adj

ناپاراست - نادادگەر

unfaithful/ʌn'feɪθfl̩/adj

خائێن،

خیاڵەت لە ژن

unfamiliar/ˌʌnfə'mɪliə(r)/adj

نامۆ،

ناگونجاو

unfasten/ʌn'fɑ:sn/v

لێکی دەکاتەوه

unfeeling/ʌn'fi:lɪŋ/adj

بێ شعور، دلەرق

unfit/ʌn'fɪt/adj

نابەجی/نەگونجاو

unflinching/ʌn'flɪntʃɪŋ/adj

خۆگر،

چەریهزه

unfold/ʌn'fəʊld/v

دەکاتەوه، دەریدەخا

unforeseen/ˌʌnfɔ:'si:n/adj

چاوەرمان

نەکراو

unforgettable/ˌʌnfə'getəbl̩/adj

لەبیر

ناکرێت، نەمر

unforgivable/ˌʌnfɔ:'gɪvəbl̩/adj

لەبیر نابووێت

unfortunate/ʌn'fɔ:tʃənət/adj

بەدبەخت

unfortunately/adv

بەدبەختانە

unfounded/ʌn'faʊndɪd/adj

بێبنەما

unfrequented/adj

زیارەتیکی دەگەن

unfriendly/ʌn'frendli/adj

underclothes

underclothes /ˈʌndəkləʊðz/n
 جلپه‌برگی ژێره‌وه

underclothing /ˈʌndəkləʊðɪŋ/n
 جلی بنه‌وه / ژێره‌وه

undercover /ˌʌndəˈkʌvə(r)/adj
 نه‌ینسی

undercurrent /ˈʌndəkʌrənt/n
 شه‌پۆلی بنی ده‌ریا

undercut /ˌʌndəˈkʌt/n
 شه‌مه‌کیکی
 به‌ نرخێ که‌مه‌تر ده‌خاته‌ روو

underdeveloped
 /ˌʌndədiˈveləpt/adj
 پهن‌ه‌گه‌یشتوو

underdog /ˌʌndədɒɡ/n
 چه‌وساوه،
 زۆرانی‌کراو

underdone /ˌʌndəˈdʌn/adj
 ته‌واو باش نه‌کۆلاو

underestimate /ˌʌndərˈestimeɪt/v
 که‌مه‌ی‌ده‌کا، به‌هیچ‌نازانی

underexposed /adj
 فیلیمیکی که‌م
 تیشک (رووناکی)

underfed /ˌʌndəˈfed/adj
 به‌خۆراکی -
 خۆراکی که‌می هه‌یه

undergo /ˌʌndəˈɡəʊ/v
 تالی ده‌چیژی
 (ناخۆشی)

undergraduate /ˌʌndəˈɡrædʒuət/n
 قوتابی زانکۆی پێش‌ده‌رچوون

underground /ˌʌndəˈɡraʊnd/adj
 ژێر زه‌وی

undergrowth /ˌʌndəˈɡrəʊθ/n
 نه‌مام - پووش

underhand /ˌʌndəˈhænd/adv
 به‌ نه‌زییه‌وه

underlie /ˌʌndəˈlaɪ/n
 له‌بنه‌وه
 پالده‌که‌هوی، بنه‌ماله‌ی.. داده‌مه‌زێنی

underline /ˌʌndəˈlaɪn/v
 خه‌ت له‌زێری ده‌دا

undermine

undermine /ˌʌndəˈmaɪn/v
 ١- تونێل
 ٢- که‌می ده‌کا / شایه‌رووی نه‌تک ده‌کا

underneath /ˌʌndəˈniːθ/adv
 به‌شی
 ژێره‌وه / بن

undernourished /ˌʌndəˈnaɪʃt/adj
 که‌مخۆراک

underpay /ˌʌndəˈpeɪ/v
 کرێی
 به‌ته‌واوی نه‌داتن

underpants /ˌʌndəˈpænts/n
 شه‌روالی ژێره‌وه / جلی بنه‌وه

underpass /ˌʌndəˈpɑːs/n
 پێنگای ژێر
 زه‌وی

Underprivileged
 /ˌʌndəˈprɪvəlɪdʒd/adj
 بێ‌به‌ش، بێ‌سه‌ره‌یه‌ش

underrate /ˌʌndəˈreɪt/v
 له‌ نرخێ
 که‌م ده‌کاته‌وه

under-secretary /ˌʌndəˈsekrətri/n
 نه‌ندامی په‌رله‌مان و یاری‌ده‌ده‌ری وه‌زیر

undersexed /ˌʌndəˈseks/adj
 قۆپ،
 توانای زایه‌ندی که‌مه

understand /ˌʌndəˈstænd/v
 تێده‌گا،
 هه‌لنده‌یه‌نجن

understanding /ˌʌndəˈstændɪŋ/n
 ١- تێگه‌یه‌شتن ٢- رێککه‌وتن

understate /ˌʌndəˈsteɪt/v
 له‌نرخێ که‌م
 ده‌کاته‌وه

understudy /ˌʌndəˈstʌdi/n
 جێگرێ نه‌کته‌ری،
 شانۆ/ جێگره‌وه‌ی ناماده

undertake /ˌʌndəˈteɪk/v
 په‌یمان ده‌دا

undertaker /ˌʌndəˈteɪkə(r)/n
 دوکاندار،
 مردووشاراوه

undertaking /ˌʌndəˈteɪkɪŋ/n
 ته‌نده‌ر،
 پرۆژه

undertone /ˌʌndətəʊn/n
 چه‌ریه، شاراوه،

unbiased

رهفتار دهکا

unbiased/ʌn'baɪəst/adj بى لایەن

unblushing/ʌn'blʌʃɪŋ/adj بى حەيا،

بى شەرم

unbounded/ʌn'baʊndɪd/adj

(حەزىكى) بى سنوور

unbroken/ʌn'brʊkən/adj

ئى نە دراو، نە چىراو، كەوى نە كراو

uncage/v له قەفس دەردە چى-

بەر دەردى/ بەر دەدا

uncalled-for/ʌn'kɔ:ld fɔ:(r)/adj

نە خواستراو و نە پىويست

uncanny/ʌn'kæni/adj

ناسروشقى و شاراوە/ سەير

unceasing/ʌn'si:ɪŋ/adj

هەميشەيى/ بەردەوام- نە پراو

uncertain/ʌn'sɜ:tn/adj

ناديار، گۆزاو، نادۇنيا

uncertainty/ʌn'sɜ:nti/n گومان

uncharitable/ʌn'tʃærɪtəbl/adj

وشك، توندوتىن/ نا ئىبوردە

uncharted/ʌn'tʃɑ:rtɪd/adj

لەسەر نەخشە تىيە/ نەدۆزراو

uncivil/ʌn'sɪvl/adj

بى نە دەب، دەمپرووت

unclaimed/ʌn'kleɪmd/adj

داوا نە كراو

uncle/ʌŋkl/n

۱-مام/خال

۲-مىزدى پلك

unclean/ʌn'kli:n/adj

پىس، ناپاك(بەران)

uncomestable/adj

بەناسان دەستى ناگاتى

دەست ناگاتى/دۆزاو

uncommon/ʌn'kɒmən/adj

دەگمەن، نا ئاسايى

uncommonly/adv هەتا پادەيەك

369

underc

uncompromising

/ʌn'kɒmprəmaɪzɪŋ/adj

واز لە هەلوئىستى ناھىنى/چەسپاو

unconcerned/ʌn'kɒn'sɜ:nd/adj

ناپەيوست

unconditional/ʌn'kɒn'dɪʃənəl/adj

خۆيە دەستە بەدانى بى مەرج، پەھا

unconscious/ʌn'kɒnʃəs/adj

۱- بووراو/بى هوش

۲- بى ناگا ۲- نا قەست

unconsciousness/n

بى شعورى

uncontrollable/ʌn'kɒn'trəʊləbl/adj

نا توانىت رىكى بجات

بەسەرى زال بى

uncork/ʌn'kɔ:k/v

قەيا قەكەى دەكا تەو

uncouth/ʌn'ku:θ/adj

۱-دپ، زىر ۲-سەير-

ناپاو

uncover/ʌn'kʌvə(r)/

قەياغى لادەدا/لادەبا

uncrossed/ʌn'krɒst/adj

شيك(چەكى

پارە)ى بى خەت خەت

unction/ʌŋkʃn/n

بەپۆتى پىرۆژ چەور

کردن(لە لای فەلەكان)

undaunted/ʌn'dɔ:rtɪd/adj

جەريەزە/نازا

undecided/ʌndɪ'saɪdɪd/adj

دوودلە لە

رايەكەى/ هەشتا پىراى نە داو

undefended/ʌndɪ'fendɪd/adj

گەزىندەيەكى

بى بەرەفانى/ بەرگى لى ناكرى

undeniable/ʌndɪ'naɪəbl/adj

بى چەندو

چوون/ نكۆلى لى ناكرى

under/ʌndə(r)/prep

۱- لە ژىر

۲- لە ژىر سەپەرشتى

۳- كە مەر لەو ۴- چەند حالە تىكى جياواز

undercarriage/ʌndə'kærɪdʒ/n

گىرى

دایەزىنى فېرۆكە

undercharge/ʌndə'tʃɑ:dʒ/v

داواى

نرخىكى كە مەر دەكا

Uu

U-u/ju:/ پیتی بیست و یه کم له
 ئه لایه ی ئینگیزی
ubiquitous/ju:'bikwɪtəs/adj
 ئاماده کی زۆر/ له هه موو جی هه یه
udder/'ʌdə(r)/n گوان
udometer/n باران پیو
uglify/v ناشرین دهکات/ کریت
ugly/'ʌgli/adj ۱- دزۆ/ ناشرین
 ۲- نیشانه ی شه ر
UK: United Kingdom
 شانشین یه کگرتوو- بریتانیا
ulcer/'ʌlsə(r)/n پووشان (قرحه)
ulterior/ʌl'tɪəriə(r)/adj
 له پشته وه/ شاروه
ultimate/'ʌltɪmət/adj ۱- کۆتایی
 ۲- مەزنترین
ultimatum/ʌltɪ'mentəm/n
 دوامۆلەت/ دواچار ئاگادار کردنه وه
ultra-/prep-adj له سه رووی، سه ره پۆ
 توئد ره وه
ultraviolet/ʌltrə'vaɪələt/adj
 تیشکی سه رووی بنه وشه یی
umbilical cord/ʌm,bɪlɪkəl 'kɔ:d/n
 وێلداش
umbrage/'ʌmbrɪdʒ/v ریزی خۆی
 نه راوه تن/ هه ست دهکات هه ستی بریندار
 کراوه
umbrage/n ۱- سنبه ر/ گه لای سنبه ر
 ۲- بیژاری
umbrella/ʌm'brelə/n سه میوان/ چه تر
unaffected/'ʌnpaɪə(r)/n ناو پزێوان،
 داوه ر
umpire/v ناو پزێوانی دهکا
unabated/ʌnə'beɪtɪd/adj به میز
unable/ʌn'eɪbl/adj دهسته وه ستان

unabridged/n سه رپا- هه مه لایه ن
 شامیل نه ک پوخته
unaccompanied/ʌnə'kʌmpənɪd/adj
 به ته نیا
unaccountable/ʌnə'kauntəbl/adj
 راقه ی بۆنیه
unaccustomed/ʌnə'kʌstəmd/adj
 قیرنیه/ رانه مه اتوو
unadulterated/ʌnə'dʌltərəɪtɪd/adj
 پاک، بیگه ر
unaligned/adj بی لایه ن
un-American/ʌn ə'merɪkən/adj
 دۆبه تینال/ دژ به نه مریکا
unanimity/ju:nə'nɪmət/n به سه رچه می،
 کۆ
unanimous/ju'nænɪməs/adj سه رچه م
unanimously/ju'nænɪməsli/adv
 به سه رچه م به رپار- به کۆی دهنگ
unarmed/ʌn'ɑ:md/adj بی چه ک
unassuming/ʌnə'sju:mɪŋ/adj بی گه یز
unattached/ʌnə'tætʃt/adj ۱- عازب-
 ره به ن- بیژن ۲- سه ره خۆ
unavoidable/ʌnə'vɔɪdəbl/adj چاره نیه/
 چه ته می
unaware/ʌnə'weə(r)/adj گه یز، بی ناگا
unawares/ʌnə'weəz/adv بی مه به ست-
 له خۆ وه
unbalanced/ʌn'bælənst/adj نا پار سه نگ
unbearable/ʌn'beərəbl/adj نارامی
 ۱- ئه نا گه رت/ به رگه نا گه رت
unbeaten/ʌn'bi:tɪn/adj ژۆرنه که وتو،
 ئه ته دراو
unbecoming/ʌnbɪ'kʌmɪŋ/adj نه شیاو
unbelief/n کفر- گو مان
unbelievable/ʌnbɪ'lɪ:vəbl/adj به روا
 نا کهرت/ سه ر
unbend/ʌn'bend/v به نار نه زووی خۆی

typhus

هینلی ناوهندیه / گیزهلوکه (نه چین)
 typhus/'taifəs/n تای تیفو/لهرزوتا
 typical/'tipikl/adj نمونهیی
 typify/'tipifai/v دهنویشن/دهبیته
 هینمای...
 typist/'taipist/n چاپکەر
 typography/'taipogɾafi/n مونهری
 چاپکردن
 typology/n ۱-هینماسازی
 ۲-زانستی نمونهکانی کهسایهتی
 typo/n ۱-پیت لیدەر ۲-ههلهی چاپ

tziganean

پیت لیدەر / چاپکەر
 typographer/n
 tyrannical/ti'rænikl/adj زۆردار
 tyrannize/'tirənaiz/v زۆرداری دهکا
 tyranny/'tirəni/n زۆرداری
 tyrant/'tairənt/n چهوسینەر- تاغوت
 tyre/'taɪə(r)/, (tire)/n قایهیی ئوتۆمبیل
 tzar/za:(r)/n تزار- قهیسەر
 tsetze=tsetse/n مینشیککی خوینمژ
 tzigane/n-adj قەرەج، دۆم/ قەرەجی، دۆمانه

turn	366	typhoon
turn/tɜ:n/v	1- بەرەودوا وەردەچەرخن	یارى بەپەنجە دەکا،
	2- دەگۆزێ 3- باز دەدا بەسەر	خۆ مۆژگەردن بەکاری بێهۆدە
	4- ئاراستە دەکا 5- دەردەکەوێ	چۆل/لقى بچووک
	6- ئاشکرا دەبن	تێ دەکا
turn/n	1- دەور، پۆل، گۆران	کازیو،
	2- قوچەک 3- بەرەودوا	پێش ئەوێ دنیا تارىک بى/ شەبەق
turnip/'tɜ:nɪp/n	شیلەم	چترائىكى لۆکەییە
turnover/'tɜ:nəʊvə(r)/n	1- ئانى	دوو، تە، جەمک، یەک لە جەمکان
	گۆنێز 2- بېرى پارە..	توین/v
turpentine/'tɜ:pəntaɪn/n	پۆن	twinge/'twɪndʒ/n
turquoise/'tɜ:kwoɪz/n	بەردىكى	توینگە/توینگە گری دەدا
	بەرخە/ بەردىكى شىشى مەیلەو کەسکە	twinkle/'twɪŋkl/v - n
turret/'tʌrət/n	قولەبەکی بچووک	توین/توین/v
turtle/'tɜ:tl/n	کیسەل	twist/'twɪst/v
turtle-dove/n	کۆترە کێویە	1- سوول دەدا
turtle-neck/n	جلی خوری	2- (خول) وەردەگێزێ 3- دەچەمێنێ
	جەرسى، مەپێچ	twister/n
tusk/tʌsk/n	کەلبە	twit/'twɪt/v
tussle/'tʌsl/n	شەپکردن/ دەمەقانی	1- سەر زەنشتی دەکا
tutor/'tju:tə(r)/n	1- مامۆستای	2- پێی رادەبۆزێ
	تایبەتی 2- مامۆستای زانکۆ	دەبەنگ، گێژ
tutorial/'tju:tə:riəl/adj	فێرکاری	دەلەرزى، رادەجفرى
	مامۆستایى	زیقەزێق دەکا
twaddle/'twɒdl/n	قسەى بێ فەر،	دوو
	چەنەبازی	دوو پەنسە
twang/'twæŋ/n	زەنگە دەنگى	(پارەبەکی پینگیلێزىیە)
	(ژێى گیتار)	دوو پارچە تەنورە و چاکێت
tweak/'twi:k/n	گوێ پراکێشان	دوو تووئ/پرووبەر
tweed/'twi:d/n	جلیکی خوری دەرە	دوو، تە، ژن و پیاو
tweezers/'twi:zəz/n	موکێش	دوو ل
twelfth/'twelfθ/pron	دوانزەهەمین	خاوەن پارە و دەسەلات
twelve/'twelv/n	دوانزە - دوانزە	1- چەشەن - جۆر
twentieth/'twentiəθ/pron - n	بیستەم	2- نمونە 3- پێی چاپ
	بیست	چاپ دەکا
twenty/'twenti/n	دوو قات/دوو جار	type/v
twice/'twais/adv		type-setter/'taɪpsətə(r)/n
		تایپەر
		type-writer/'taɪpraɪtə(r)/n
		چاپ
		typhoid/'taɪfɔɪd/n
		تیفو
		typhoon/'taɪ'fju:n/n
		گەردەلوولێکی

trustee

- 2- بەرپرستیاری 2- راسپاردن
 4- یەكگرتنی كۆمپانیەكان
 1- وەسییەتكار- trustee/trə'sti:ɪ/n
 ئەمبەنداریەت
 2- ئەندامی كاروباری كاری بازرگانی.
 trustworthy/'trʌstwɜ:ði/adj

- جێبێجێیە
 1- دڵسۆز، جێبێجێیە
 trusty/'trʌsti/adj
 1- راستی، هەق
 truth/tru:θ/n
 1- راستگۆ
 truthful/'tru:θfl/adj
 1- راستی، دروستی،
 truthfulness/n
 راستگۆیی

- 1- ھەولدان 2- تاقیکردنەوێ
 try/traɪ/n
 2- ترائی 4- دادوەر

- 1- تزار، قەیسەر
 tsar/zɑ:(r)/n
 1- مێشی تسی تسی
 tsetse/'tsetsi/n
 1- ھەوێ 2- تەمشت
 tub/tʌb/n
 1- کۆت و قەلوو،
 tubby/'tʌbi/adj
 1- کۆرتەبەنە، قوتە
 tube/tju:b/n
 2- شەمەندەفەری کارەبایی

- 1- سیلای/توشبوو بە سیل
 tubercular/'tju:bə:kjələ(r)/n
 سیل/سی ئەستوربوون

- 1- بۆری ئاسن وشووشە
 tubing/n
 1- شێوھی بۆری
 tubular/adj
 1- دەشارێتەوێ
 tuck/tʌk/v
 2- زۆردەخوا 2- دادەپۆشێ

- 1- لۆج- قەندکردن 2- خواردن
 tuck/tʌk/n
 Tuesday/'tju:zdeɪ, 'tju:zdi/n
 سێشەم

- 1- چەك، چنگێك
 tuft/tʌft/n
 1- بە توندی رادەكێشێ
 tug/tʌg/v
 1- ماتۆر، بەلمە
 tug/n
 2- راکێشانی لەناکاو
 tug-of-war/n
 1- یاری/گوریس راکێشان

365

- tuition/tju:'tʃn/n
 1- گۆلی (تولیپ)/ گۆلە خەزیم
 tulip/'tju:lɪp/n
 1- ئەناکاو دەکەوێ
 tumble/'tʌmbəl/v
 1- کەوتو- کەلاو- روخاو
 tumble-down/adj
 1- کاس، پەرداخ
 tumbler/'tʌmblə(r)/n
 1- ووشکەرەوێ
 tumbler-drier/n
 1- گەبە، وورگ
 tummy/'tʌmi/,tum/n
 1- ناوسان
 tumour/'tju:mə(r)/n
 1- ژاومژاو
 tumult/'tju:mʌlt/n
 1- بە ژاومژاوی، تیز، توندوتیز
 tumultuous/'tju:mʌtʃuəs/adj
 ماسی تونا
 tuna/'tju:nə/n
 1- ناواز 2- ژنی مۆسیقا
 tune/tju:n/n
 1- خۆش ناواز
 tuneful/'tju:nfl/adj
 1- ژاگەتی عەسکەری
 tunic/'tju:nɪk/n
 1- تونیل
 tunnel/'tʌnl/n
 1- شەبەقی پیاوانی (مسیح)
 turban/'tɜ:bʌn/n
 1- شێواو- شێلو
 turbid/'tɜ:bid/adj
 1- تۆرپاين(ئەندازەیی)
 turbine/'tɜ:bain/n
 1- ماتۆرێکی تۆرپاينی
 turbojet,'tɜ:bəʊ'dʒet/n
 1- ھارەھار، ژاومژاو،
 turbulence/'tɜ:bjələns/n
 1- ناشوب
 turbulent/'tɜ:bjələnt/adj
 1- شێونەر،
 ژاومژاوەکەر

- 1- سولتانیه، مەنچەل
 tureen/'tju:ri:n/n
 1- مێرگ و چیمەن
 turf/ts:f/n
 2- یاری غارغارینی ئەسپ
 3- گۆرەپاينی غارغارینی ئەسپ
 4- خەلگی ناوچە....
 1- بەسەرخۆشی فوئ دەدرێتە
 turf/v
 1- دەرەوێ مەیفانە 2- بە گیا دادەپۆشێ

- 1- عەلەشیش، قەل
 turkey/'tɜ:ki/n
 1- ھەلقوم، لوقوم،
 trukishdelight/n
 1- رەھەتەلەقوم
 turmeric/'tɜ:mərik/n
 1- کاری/کۆرکۆم
 turmoil/'tɜ:mɔɪl/n
 1- وەرژان، ژاومژاو

- 1- ماسی تونا
 tuna/'tju:nə/n
 1- ناواز 2- ژنی مۆسیقا
 tune/tju:n/n
 1- خۆش ناواز
 tuneful/'tju:nfl/adj
 1- ژاگەتی عەسکەری
 tunic/'tju:nɪk/n
 1- تونیل
 tunnel/'tʌnl/n
 1- شەبەقی پیاوانی (مسیح)
 turban/'tɜ:bʌn/n
 1- شێواو- شێلو
 turbid/'tɜ:bid/adj
 1- تۆرپاين(ئەندازەیی)
 turbine/'tɜ:bain/n
 1- ماتۆرێکی تۆرپاينی
 turbojet,'tɜ:bəʊ'dʒet/n
 1- ھارەھار، ژاومژاو،
 turbulence/'tɜ:bjələns/n
 1- ناشوب
 turbulent/'tɜ:bjələnt/adj
 1- شێونەر،
 ژاومژاوەکەر

- 1- سولتانیه، مەنچەل
 tureen/'tju:ri:n/n
 1- مێرگ و چیمەن
 turf/ts:f/n
 2- یاری غارغارینی ئەسپ
 3- گۆرەپاينی غارغارینی ئەسپ
 4- خەلگی ناوچە....
 1- بەسەرخۆشی فوئ دەدرێتە
 turf/v
 1- دەرەوێ مەیفانە 2- بە گیا دادەپۆشێ

- 1- عەلەشیش، قەل
 turkey/'tɜ:ki/n
 1- ھەلقوم، لوقوم،
 trukishdelight/n
 1- رەھەتەلەقوم
 turmeric/'tɜ:mərik/n
 1- کاری/کۆرکۆم
 turmoil/'tɜ:mɔɪl/n
 1- وەرژان، ژاومژاو

- 1- ماسی تونا
 tuna/'tju:nə/n
 1- ناواز 2- ژنی مۆسیقا
 tune/tju:n/n
 1- خۆش ناواز
 tuneful/'tju:nfl/adj
 1- ژاگەتی عەسکەری
 tunic/'tju:nɪk/n
 1- تونیل
 tunnel/'tʌnl/n
 1- شەبەقی پیاوانی (مسیح)
 turban/'tɜ:bʌn/n
 1- شێواو- شێلو
 turbid/'tɜ:bid/adj
 1- تۆرپاين(ئەندازەیی)
 turbine/'tɜ:bain/n
 1- ماتۆرێکی تۆرپاينی
 turbojet,'tɜ:bəʊ'dʒet/n
 1- ھارەھار، ژاومژاو،
 turbulence/'tɜ:bjələns/n
 1- ناشوب
 turbulent/'tɜ:bjələnt/adj
 1- شێونەر،
 ژاومژاوەکەر

- 1- سولتانیه، مەنچەل
 tureen/'tju:ri:n/n
 1- مێرگ و چیمەن
 turf/ts:f/n
 2- یاری غارغارینی ئەسپ
 3- گۆرەپاينی غارغارینی ئەسپ
 4- خەلگی ناوچە....
 1- بەسەرخۆشی فوئ دەدرێتە
 turf/v
 1- دەرەوێ مەیفانە 2- بە گیا دادەپۆشێ

- 1- عەلەشیش، قەل
 turkey/'tɜ:ki/n
 1- ھەلقوم، لوقوم،
 trukishdelight/n
 1- رەھەتەلەقوم
 turmeric/'tɜ:mərik/n
 1- کاری/کۆرکۆم
 turmoil/'tɜ:mɔɪl/n
 1- وەرژان، ژاومژاو

triplet

- ٢- پەیمانی سێلایەنی
triplet/'trɪplət/n یەکیك له سێ جەمك
triplicate/'trɪplɪkət/n سێدانەهێ
پینكچوو
tripod/'traɪpɒd/n سێپایە
tripper/'trɪpə(r)/n گەشتیار، گەریده
trite/'traɪt/n ١- قەسە هێج و پووج
٢- كۆن و دوپاره
triumph/'traɪʌmf/n سەرگەوتن
triumphant/'traɪ'ʌmfənt/adj سەرگەوتوو
trivial/'trɪviəl/adj هێج و پووج
triviality/'trɪvi'æləti/n هێچی و پووجی
trod/'trɒd/v هەنگاوی هاویشت
trolley/'trɒli/n عارەبانەهێ دەستی
trombone/'trɒm'bəʊn/n ترومبۆن
(ئالەنتیكی مۆسیقییە)
troop/'tru:p/n كۆمەڵێك
troops/'tru:ps/n سەرباز، یەكە
سەربازی
trooper/'tru:pə(r)/n سەربازی شۆرە
سوار(تیپی سوار)
trophy/'trɒfi/n پاداشتیكی وەرزی
tropic/'trɒpɪk/n هێلی قەرزال
tropical/'trɒpɪkəl/adj ناوچه گەرمانان
(هێلی قەرزال ناسا)
trot/'trɒt/n ١- هەروەله، سەمكۆلان
٢- رێبازی تروۆشكی
trotter/'trɒtə(t)/n ١- ئەسپیخاڕاژوون
٢- پێی بەراز(خواردن)
trouble/'trʌbl/n ١- تەنگ پێن هەلچین
٢- نیکگەڕانی ٢- ترسیكی دژوار
trouble/v نیکگەڕانی- تازار بەریا دەكا
troublesome/'trʌblsəm/adj ماندووكەر، سەرفێشكەر

- ١- جەوزی ئالیک ٢- تەنكار
trough/'traʊf/n
troupe/'tru:p/n تیپێكی نواندن، بالە،
تیپی سێرك
trousers/'trauzəz/n پانتڕۆل(پانتۆل)
trousseau/'tru:səʊ/n شەمەكی بووك
trout/'traʊt/n ماسی سەلمون
trowel/'traʊəl/n چەمچە/چیمەنتۆ
پاكارەوه
truancy/'tru:ənsi/n نەهاتن بەبێ مۆلەت
truant/'tru:ənt/n قوتابی دواكەوتوو/نەهاتوو
truce/'tru:s/n شەڕ وەستانی كاتی(ئاگرەست)
truck/'trʌk/n ١- عارەبانەهێكی كراوەی
شەمەندەفەر ٢- فەرگۆن ٢- مێوێ نوێ
٤- لۆری ٥- شت گۆڕینەرە
truculence/'trʌkjələns/n شەڕ پێن فرۆشتن
truculent/'trʌkjələnt/adj شەڕفرۆش
trudge/'trʌdʒ/v بەگەڕانی دەچیت بەرێو
true/'tru:adj ١- راست
٢- واقعی- پەسەن- پاك ٢- ورد ٤- بە وەفا
truffle/'trʌfl/n ١- كوارگ
٢- پاقلووی تێكەلهی چوكلیت
truly/'tru:li/adv ١- بە راستی ٢- بە تراوی
trump/'trʌmp/n كاغەزی پولهكە
trumpet/'trʌmpɪt/n زوڤنا
trumpet/v ١- (بەزمەبری هین شتن)
پادەگەینەن ٢- دەنگی دەلیی دەنگی فیلە
truncheon/'trʌntʃən/n داری پۆلیسی/
تۆبز
trundle/'trʌndl/v گلۆر دەبیتهوه
trunk/'trʌŋk/n ١- ڕەگ
٢- لاشەئێ مرۆڤ(بێجگە له سەر و دەست و پێن)
٣- لووتی فیل ٤- جانتقاي گەشتیار
٥- جلوبەرگی مەلوانی
١- كۆژی ئاسنیی
٢- پشیدنی پشت ئێشە ٣- چەمەلۆن
١- دلتیایی، ئاراسی

trepidation		
trepidation/ˈtrepɪdeɪʃn/n	نیگهراشی،	
	دیووتان (لهبارهی شتیکی ناخوش)	
trespass/ˈtrespəs/n	تاوان، گوناها،	
	زمو تکردن	
trespasser/ˈtrespəsə(r)/n	زمو تکار،	
	لادمر	
tress/tres/n	بسهک، پهک	
trestle/ˈtresl/n	۱- کۆلهکه - کارته	
	۲- ههنگری دارین	
tri-	سێ	
trial/ˈtraɪəl/n	۱- دادوهری کردن	
	۲- دادگا ۳- نهزموون	
triangle/ˈtraɪəŋgl/n	سێ گۆشه‌ی	
	(ئه‌ندازینی)	
triangular/ˈtraɪəŋgələ(r)/adj	شێوه‌ی سێ گۆشه‌یی	
tribal/ˈtraɪbl/n	تیره‌گه‌ری،	
	عه‌شایه‌ری، تایه‌هه‌گه‌ری	
tribe/traɪb/n	هۆز، تیره	
tribesman/ˈtraɪbzməŋ/n	تاکێکه‌ له	
	تیره‌یه‌ک	
tribulation/ˈtrɪbjʊˈleɪʃn/n	کۆست،	
	نه‌گه‌یه‌تی	
tribuna/n	دادگا، ئه‌نجومه‌نی دادوهری	
tribunal/ˈtraɪˈbjʊːnl/adj	دادوهری	
	تایبه‌تی (ردین سپیاتی)	
tributary/ˈtrɪbjətəri/n - adj	چۆگه‌،	
	ملکه‌چ	
tribute/ˈtrɪbjʊt/n	خاوه‌، سه‌رانه	
trice/trais/n	به‌ چاو تروکانیک/له‌ناکاو	
trick/trɪk/v	فێن ده‌کا	
trick/n	فێل	
trickery/ˈtrɪkəri/n	فێلبازی	
trickle/ˈtrɪkl/n	دلۆپه‌/که‌م (ناو)	
trickster/ˈtrɪkstə(r)/n	ته‌که‌به‌از	
		زۆره‌ک
tricky/ˈtrɪki/adj		۲- فێلباز - فێلاری ۳- کارنکی) کارمه
tricycle/ˈtraɪsɪkl/n	پاسگیلی سێ تايه	
triennial/trarˈeniəl/adj	(هه‌رما نه‌یک) هه‌ر	
	سێ ساڵ چاریک ده‌یه‌یت	
trifle/ˈtraɪfl/n	۱- شتیکی بێ قیمه‌ت	
	۲- خه‌لوا‌ی گاتۆ (شه‌ری)	
trifling/adj	سه‌وه‌، بێ تايه‌ها	
trigger/ˈtrɪgə(r)/n	۱- ته‌قه‌ینه‌ر	
	۲- شوپش هه‌نگه‌سه‌ن	
trigonometry/ˈtrɪgəˈnɒmətri/n	زانستی سێ گۆشه‌	
trilby/ˈtrɪlbi/n	شه‌په‌که‌یه‌کی پیاوانه‌یه‌	
trill/trɪl/n	هه‌له‌له‌	
trilogy/ˈtrɪlədʒi/n	سێ لانه‌یی/سێ یانه	
	سێ یه‌	
trim/trim/n	۱- چاککردن (په‌رچ)	
	۲- رازانه‌وه ۲- ناماده - گونجاو	
trim/v	ده‌پازینیته‌وه -	
	په‌رچی پێک ده‌خا	
trimming/ˈtrɪmɪŋ/n	پازاندنه‌وه‌ی چل/	
	شتی تایبه‌ت	
trinity/ˈtrɪnəti/n	سێ لایه‌کی - سه‌ینه‌یی	
	(فه‌لاتی)	
trinket/ˈtrɪŋkɪt/n	زێری بژووک وه‌ه‌زان و	
	که‌م به‌ها	
trio/ˈtri:əu/n	تیه‌پێکی سێ لانه‌یی	
trip/trɪp/v	۱- هه‌لده‌خایه‌سکن	
	۲- پێی ده‌لده‌که‌ری ۲- به‌هێواشی هه‌نگاو ده‌نن	
trip/n	سه‌ه‌ران، گه‌شت، ده‌رچوون	
tripartite/trarˈpa:tɪt/adj	پێکه‌وتنی سێ لانه‌یی	
	۱- قسه‌ی هه‌یج،	
	قسه‌ی په‌رچ ۲- په‌رده‌ی گه‌ده	
triple/ˈtrɪpl/adj	۱- سێ لاته	

transpose
 transpose/træn'spəuz/v
 جیگۆزگۆن به دور شت دهکا

transverse
 transverse/'trænzvɜ:s/adj
 تهگمهه / بهریهست

trap
 trap/træp/n
 ۱- داو- پلان
 ۲- عمرهبا نهی نهسپی

trapdoor
 trapdoor/'træpdɔ:(r)/n
 دهرگای
 سهر تهختی شانۆ / دهرگای بان

trapeze
 trapeze/trə'pi:z/n
 جۆلانی(بو)
 پالهوان (سینرک)

trapper
 trapper/'træpə(r)/n
 پاوچی ناژملی
 بازرگانی / پوچی بۆ کهول

trash
 trash/træʃ/n
 ۱- توپههات ۲- کهم بهما

trashy
 trashy/adj
 (کتیبهیکی) بی بهما

trauma
 trauma/'trɔ:mə/n
 ۱- برین
 ۲- کۆستی دهروونی

traumatic
 traumatic/'trɔ:mætɪk/adj
 نهزموئیکی گران و ناخۆش(کۆست)

travel
 travel/'trævl/v
 ۱- گهشت دهکا
 ۲- دهچن- دهپوا

traveller
 traveller/'trævələ(r)/n
 ۱- گهشتکەر
 ۲- بین چن و پی
 ۳- نوینەر , نئیره

traverse
 traverse/trə'vɜ:s/v
 دهپههیتمهوه-
 گهشت دهکا

travesty
 travesty/'trævəsti/n
 شیواندنئ
 دادوهی/نواندنئ ساخته

trawl
 trawl/trɔ:l/n
 ۱- گهپان لهناو
 ۲- تۆپی ماسی گرتن

trawler
 trawler/'trɔ:lə(r)/n
 بهلهمی ماسی گرتن

tray
 tray/trei/n
 سینئ

treacherous
 treacherous/'treɪʃərəs/adj
 ۱- شهدهار
 ۲- ترسناک

treachery
 treachery/'treɪʃəri/n
 شهده کردن
 خیانهت کردن

treacle
 treacle/'tri:kəl/n
 همنگونی پهبش/ئاوی شهکر

tread
 tread/tred/n
 ۱- تریهه همنگاو
 ۲- پایهه پهبزه ۳- گرنجهکانئ تایهه ئۆتۆممیل

tread
 tread/n
 ۱- همنگاو دهئئ;
 (بهپن) دهپهلیقینهتیهوه

treadle
 treadle/'tredl/n
 جۆ پی/ئامتریکه
 بهپن کاردهکا

treadmill
 treadmill/'tredmɪl/n
 رۆتین

treason
 treason/'tri:zən/n
 خیانهتی مهزن(له نیشتمان)

treasonable
 treasonable/'tri:zənəbl/adj
 خیانهتکار

treasure
 treasure/'treʒə(r)/n
 گهچینه

treasurer
 treasurer/'treʒərə(r)/n
 نهمینداری سندوق /
 گهچینهدار

treasury
 treasury/'treʒəri/n
 سندوقئ گهچینه

treat
 treat/tri:t/v
 ۱- مامهلهه لهگهه دهکا
 ۲- چارهسهری دهکا
 بانگههیشتنئ داوهتی دهکا / گفئوگۆی لهگهه دهکا

treatise
 treatise/'tri:tɪs, 'tri:tɪz/n
 نامه, لیکۆلینهوهی,
 زانستنئ

treatment
 treatment/'tri:təmənt/n
 چارهسهری
 پزیشکی / مامهلهه

treaty
 treaty/'tri:ti/n
 پهیماننامه

treble
 treble/'trebl/n
 دهنگئ کوپ-دهنگئ بهرز
 دهنگئکی تیرئ, سۆپرانۆ

tree
 tree/tri:n
 دار

trek
 trek/trek/n
 ۱- گهشتیکی درێژ له زهویهکی
 چال و چۆلیدا (بهپن) ۲- گهپان لهچیا (بهپن)

trellis
 trellis/'treɪlɪs/n
 چوارخشتهکی کردن(بو رووهک)

tremble
 tremble/'trembl/v
 دهلهزئ

tremendous
 tremendous/trə'mendəs/adj
 زۆرگهوره

tremor
 tremor/'tremə(r)/n
 بوومهلهززه,
 لهرز, موچرکه

trench
 trench/trentʃ/n
 قۆرت

trenchant
 trenchant/'trentʃənt/adj
 تیرئ, بنهپه

trend
 trend/trend/n
 نارمهزوه, خوئیا

trendy
 trendy/'trendi/adj
 دوا مۆدیل

transaction

transaction/trænzækʃn/n

مامەڵە، کاری بازرگانی

transatlantic/trænzə'ləntɪk/adj

بەسەر ئۆقیانوسی ئەتلەسی

transcend/trænzend/v

۱- دەپەڕینی (سنوود)

۲- لە (ئەزموونی مرۆڤ) تێ دەپەڕینی

transcontinental

/trænz,kɒntɪ'nentl/adj

کیشوەری

transcribe/trænz'skraɪb/v

۱- لەبەر دەگرێتەوە

۲- شیوە دەنگی یەکە دەنووسن

transcription/trænz'skrɪpʃn/n

کۆپی کردن، لەبەرگرتنەوە، نووسینەوە

transfer/trænz'fɜ:(r)/v

دەگوازیتەر (خاوەنیتی) دەگۆڕێ لە... بۆ

transfer/'trænzfɜ:(r)/n

۱- گواستنه‌وه ۲- گۆڕین

transferable/'trænzfɜ:(r)əbl/adj

دیتە گۆڕین/دەگوازیرتەر

transference/'trænzfərəns/n

گۆڕانه‌وه

transfix/trænz'fɪks/v

۱- پارچەیی

دەکا ۲- لەپەل و پێ دەکەوێ/ئێفلێج دەبن

transform/trænz'fɔ:m/v

تەواو

دەییگۆڕی

transformation/'trænzfɔ'meɪʃn/n

گۆڕین/گواستنه‌وه

transformer/trænz'fɔ:mə(r)/n

کارەبا گۆڕ

transfusion/trænz'fju:ʒn/n

خوێن گواستنه‌وه

transgress/trænz'gres/v

ئێ دەریاز دەبن- دەپەڕینی

transgressor/trænz'gresə(r)/n

گوناھ، هەڵە، تاران

transient/'trænzɪənt/adj

کەم خایەن-

کاتی

transistor/trænzɪstə(r)/n

تێرانسیستەر

transit/'trænzɪt, trænsɪt/n

دەریازبوون

transition/trænzɪʃn/n

قۆناغی گواستنه‌وه

transitional/trænzɪʃnəl/adj

گۆڕه‌وه/

گۆڕەر- بگۆڕ

transitive/'trænsətɪv/adj

کاری تێپەر

transitory/'trænsətɪri/adj

کاتی/بەسەرچوو

translate/trænz'leɪt/v

وەر دەگۆڕی

translation/trænz'leɪʃn/n

وەرگێران

translator/trænz'leɪtə(r)/n

وەرگێر

transliterate/trænz'litəreɪt/v

وشە یەک بە

پیتی زمانیکی تر دەنووسن

translucent/trænz'lu:snt/adj

نیو ناری/

روناکی بەناو تێپەر دەبن

transmission/trænz'mɪʃn/n

۱- ناردن

۲- کلاج

۳- ناردنی لاساکی

۴- گواستنه‌وه‌ی میکانیکی

transmit/trænz'mɪt/v

دەنێڕی- دەگەپەشی/

پەخش دەکا

transmitter/trænz'mɪtə(r)/n

۱- نێرەر

۲- نامێری ناردن

transparency/trænz'pærənsi/n

پلاستیکی تەنک

transparent/trænz'pærənt/adj

روون

transpire/trænz'spaɪə(r)/v

۱- دەردەکەوێ-

ئاشکرا دەکا/دەبن

۲- ئارەقە دەپۆڕی

transplant/trænz'plɑ:nt/n

۱- (رووه) دەچینی ۲- (ئەندام) دەچینی

transport/trænz'pɔ:t/v

۱- (شمەک و مرۆڤ)

دەگوازیتەر ۲- سزا دەدا

transport/'trænsport/n

۱- گواستنه‌وه

۲- هۆیه‌کانی گواستنه‌وه

towel

- towel/ˈtauəl/n خاوی
- tower/ˈtauə(r)/n قولنه
- tower-block/n نه پارتیمانیکى ژۆر نهۆمى
- town/taʊn/n شارۆچکه
- town-hall/taʊnˈho:l/n شارهوانى
دام ودهزگای حکومت
- townhouse/n مالىكده (له شاردا)
- townsman/n شانرشين
- townpath/n تووله پيى
- toxic/ˈtɒksɪk/adj ژمهراوى
- toy/toɪ/n بووكه شوشه
- trace/treɪs/n 1- شوين پي
2- بريكى كهه
- trace/treɪs/v دهنژۆرئتوه /شوين پيى
دهنژۆرئتوه
- trachoma/n تهرهخوما (نهخۆشى چاو)
- tracing-paper/n كاغهزى ترئس
- track/træk/n 1- شينهوار - جيني تايه
2- پينگهيهكى زير 2- هئيلي شه مهنده فهر
4- شوينى پيشپرئى
- tract/trækt/n 1- ناوچهيهكى فراوان
2- كورته و تارئينى ئاينى - سياسى
- tractable/ˈtræktəbl/adj ئاسان,
سوكه، نرم
- traction/ˈtrækʃn/n پاكيشان
- tractor/ˈtræktə(r)/n تراكټۆر (ماشينى
كشتوكالى)
- trade/treɪd/n 1- پيشه 2- بازرگان
- trademark/ˈtreɪdzmɑ:k/n ماركهيهكى بازرگانى /هئيمانى بازرگانى
- trader/ˈreɪdə(r)/n بازرگان
- tradesman/ˈtreɪdzmən/n دوكاندار
- trade(s)-union/n سانديكاي كرئكاران
- tradition/trəˈdɪʃn/n لاساي، تيتال،
نهرئت
- traditional/trəˈdɪʃnəl/adj لاساي
كهروه

360

- transact
- traffic/ˈtræfɪk/n بزاقى ها توچۆ /ها توچۆ
- traffic/v بازرگانى قاچاق دهكا
- tragedy/ˈtrædʒədi/n 1- تراژيديا
2- كاروسات
- tragic/ˈtrædʒɪk/adj تراژيدي
- tragically/adv به شتوبهيهكى جهركبچر
- trail/treɪl/n 1- شوينتوار
2- توله پييك له ناوچهيهكى شاخاوى
- trailer/əˈtreɪlə(r)/n 1- عمره بانهيهكى
پاشموه /پاشكۆ 2- پرگهيهكه له فليميكى راگه يانندن
- train/treɪn/n شه مهنده فهر
- train/v فيتري دهكا /مه شقى پيى دهكا
- trainee/ˈtreɪni:/n راهيئناو /مه شق پيكراو
- trainer/ˈtreɪnə(r)/n راهيئناو - مه شق پيكرى
وهرزشى
- training/ˈtreɪnɪŋ/n مه شق كردن
- traipse/traɪps/v به گرانى به رتوه نه چيئت
- trait/treɪt, treɪ/n نه دگار - تا بيه ته مندى
- traitor/ˈtreɪtə(r)/n سيخوپ , خاين، شوئار
- traitorous/ˈtreɪtərəs/adj سيخوپ /خاين
- tram/træm/n پاس
- tramp/træmp/n 1- ترپه پي
2- پياسه و گه شتتيك به پي
- tramp/v 2- گه پرئده، نا به له، بئ مال و حال 4- سوزانى
له سه ره خۆ دهبوا / به گرانى دهبوا
- trample/ˈtræmpl/v پيشيئل دهكا، يانده كاتموه
- trampoline/əˈtræmpəli:n/n ئاله تى بازدان /
ترامپولين
- tramp-steamer/n بار گوز به ره رهوه (به له مه)
- trance/tra:ns/n بوورانه وه / مه ستنى
- tranquil/ˈtræŋkwɪl/adj هيمن و نارام
- tranquility/ˈtræŋkwɪləti/n ئاراسى
- tranquillizer/ˈtræŋkwələɪz(r)/n ده رمانى هيمنكه ره وه
- trans- پيشگر (به ماناي له ريگاي)
- transact/ˈtrænzækt/v هاوكارى له گه ل
دهكا / ما مه لى له گه ل دهكا

took
took/tuk/ + take بردی
tool/tu:l/n ئامبیرتکی دەستیپه
toot/tu:t/n فوو، دەنگی هۆپن
tooth/tu:θ/n ددان
toothache/'tu:θeik/n ددان ئیسه
tooth-brush/'tu:θbrʌʃ/n فلچەیی ددان
tooth-comb/n شانەیی دداندار
toothsome/'tu:θsəm/adj بەتام،
بەلەزەت
top/top/n ۱- دوند، لووتکه
۲- پلەسپایەیی گرنک
topaz/'təʊpæz/n تۆپاز (بەردیگی
بەنرخە)
topcoat/'tɒpkəʊt/n پانتۆ
tophat/n شەپقەییەکی رەشی درێژە
topheavy/adj لەشینکی ناپارسەنگ/
سەرگران
topic/'tɒpɪk/n بابەت
topical/'tɒpɪkl/adj پەیوەندی بە
کاروباری ئێستایە
topographical/'tɒpə'græfɪkl/adj تۆپۆگرافی
topography/tə'pɒgrəfi/n تۆپۆگرافیا
topple/'tɒpl/v بەلا دەکەوێ و دەکەوێتە
خواری
torch/tɔ:tʃ/n ۱- مەشخەن
۲- پاتری گێرفانی
tore/tɔ:(r)/ + tear/v شەقی کرد/
بری (بی)
torment/'tɔ:mənt/n نازار- ئەشکەنجە
torn/tɔ:n/ ; tear/v شەق بوو
tornado/tɔ:'nɔɪdəʊ/n گەردەلوویکی
توند
torpedo/tɔ:'pi:dəʊ/n تۆرپید (بۆمبەیی
دەریایی)
torrent/'tɒrənt/n سیلاویکی زۆر

torrential/tə'renʃl/adj پەراپەتکی زۆر/
سیلاو ئاسا / ئیشاوی
torrid/'tɒrɪd/adj ۱- زۆر بە هەوس و گەرم
۲- زۆر گەرم و وشک
tortoise/'tɔ:tɔ:s/n کیسەن
tortuous/'tɔ:tʃuəs/adj لوول، خواری خنج
پینچاوپینچ
torture/'tɔ:tʃə(r)/n نازاردان- ئەشکەنجەدان
Tory/'tɔ:ri/n - adj ئەندامی پارتی
پارێزگاری بەریتانیا
toss/tɒs/v ۱- لەسەرخۆ داوێ- فری دەدا
۲- ئەم لاو ئەو لا دەکا
tot/tɒt/n ۱- مندالی بچووک/
بەرنامەیی مندالان ۲- قومیکی کەم
total/'təʊtl/adj هەمووی، سەرچەم
totalitarian/'təʊ,tælə'teəriən/n
دیکتاتۆری/هکۆمەتی یەک پارتی
totalitarianism/'təʊ,tælə'teəriənɪzəm/n
دیکتاتۆریەت/تاکرەوی
totalizer/n با پینۆ
totally/'təʊtəli/adv بە تەرەوتی
totem/'təʊtəm/n ئەوتەمیەت (رەزمی پینۆزی)
totter/'tɒtə(r)/v لارەلارەکا- خەریکە دەکەوێ
touch/tʌtʃ/v ۱- دەستی ئی دەدا
۲- کاری لە دەروونی دەکا
touchy/'tʌtʃi/adj زۆر هەستەمەر
tough/tʌf/adj لەشی بە هیژ، زەب، توند
بەهین، رەق- دەکا
toughen/'tʌfn/v گەشت و گوزار
tour/tʊə(r)/n گەشتیار- گەشتکەر
tournament/'tʊənəmənt,
'tɔ:nəmənt, 'tɔ:nəmənt/n
۱- یاری، گەمە ۲- پینشیکێ ی وەرزش
۳- خوول
tousled/'təʊzld/adj قژ لوول، قژ ناپێک
tow/təʊ/v (بەگوڕیس) رادەکێشین
towards/tə'wɔ:dz/prep بەرەو، بۆ مەبەستی

toast
toast/v رەقی دەکا - دەپیزۆنن
tobacco/tə'bakəu/n تووتن
tobacconist/tə'bakənɪst/n جگەرەفرووش / توتنەوان
toboggan/tə'bɒgən/n گالیسکە سەر بەفر
today/tə'deɪ/n ئەمڕۆ
toddle/'tɒdl/n پەیزە، بەپن کەتن
toddle/v تازە بەسەر پین دەکەوئ
toddler/'tɒdlə(r)/n یەكەم پۆیشتنئ
 مندال - بەسەر پین کەوتو
to-do/tə'duː/n نازارە، ژارەژار
toe/təu/n پەنجە پئ
toffee/'tɒfi/n تۆخی: چۆکلیت شیرینی
together/tə'geðə(r)/adv پێکەه له
 یەك کاتدا
toil/toɪl/v کارئکی گران دەکا -
 زەحمەت دەکێشن
toiler/n زەحمەتکێش، رەنجەر
toilet/'tɔɪlət/n ١- خۆگۆزین
 ٢- ئاودەست
token/'tɔkən/n ١- نیشانە، رەمز،
 شتئکی بچوک
 ٢- فیشە له جیاتئ پاره
told/ tɔld / : tell/v دوا، وتئ
tolerable/'tɒlərəbl/adj ئاودەنجئ،
 پەسەند
tolerably/'tɒlərəbli/adv
 جارنا جارئک - بەزۆرئ
tolerance/'tɒlərəns/n ١- لئبوردن
 لئبوردەئ
 ٢- توانائ لهش بۆ دەرمان
 ٣- جیاوازییەكئ رێپئندراو
tolerant/'tɒlərənt/adj دل فراوان -
 لئبوردە
tolerate/'tɒləreɪt/v ١- چاوانئ
 دەپۆشن / دەبوریئ

toleration/'tɒlə'reɪʃn/n لئبوردن،
 چاوانئ پۆشین
toll/təul/n ١- باجئ ھاوچۆ / باجئ تەلەفون
 ٢- ژمارەئ مردوو و برینداران
tomahawk/'tɒməhɔ:k/n پاچئکئ مئیندە
 سورەکان تەور (وہک نامئیر و چەک)
tomato/tə'mɑ:təu/n تەماتە
tomb/tu:m/n مەرقەد، گۆپ
tomboy/'tɒmbɔɪ/n کچئ کورپانئ / رەفتار
 کورپانئ
tombstone/'tu:mstəun/n کئیل
tomcat/'tɒmkæt/n نئزەپشئلە
tomfoolery/'tɒm'fu:ləri/n نوکتە یەكئ پوچ /
 رەفتارئ مندالانە
tommy-gun/'tɒmi gʌn/n رەشاشئکئ
 بچوک
tommy-rot/'tɒmi rot/n قەسەئ هئچ و پوچ
tomorrow/tə'mdrəu/n بەیانئ / سەبەئ
ton/tʌn/n تەن
tone/təun/n ١- ئاوازانئ دەنگ
 ٢- کەش و ھەوا
 ٣- رەنگ کردنئ تۆخ / سئبەئ رەنگ
tongs/tɒnz/n ماشە
tongue/tʌŋ/n ١- زمان (ئاودەم)
 ٢- زمان (ئاخاقتن)
 ٣- زمانە (خواردن)
tongue-tied/adj لال - زمان بەستراو / شەرمەن
tongue-twister/n وشە یەك بە گرانئ
 بئقە دەر
tonic/'tɒnɪk/n بەمئزکەر، رێپاکەر
tonight/tə'naɪt/n ئەمەشەو
tonnage/'tʌnɪdʒ/n بارئ پاپۆ، سەرچەم
tonsil/'tɒnsɪl/n لەوزەتئین
tonsillitis/'tɒnsəl'laɪtɪs/n ئاوسانئ لەوزەتئین
 ھەوکردنئ قورگ
too/tuː/adv ھەر ھەما

time-limit

- time-limit/n** كاتىڭكى ديارىكرائو
- time-server/n** ھەلپەرسەت
- time-signal/n** ھەيماى كات ديارىكرەن
- timetable/[^]tamteɪbl/n** خەشتەي كات
- timid/[^]tɪmɪd/adj** شەرمەزار، شەرمەن، ترسەنۆك
- timidity/trɪmɪdəti/n** سامدار، ترسەنەن، شەرمەزارى
- timorous/[^]tɪmərəs/adj** بەھەيبەت، توپرەوتونەن
- tin/tɪn/n** ۱- تەنەكە ۲- قووتى
- tincture/[^]tɪŋktʃə(r)/n** ۱- دەرمانى، تواۋە لە كھول (چارەسەى) ۲- سېۋغ، بۇيە، رەنگ
- tinder/[^]tɪndə(r)/n** زووسوتىن (دان)
- tinge/tɪndʒ/v** زىاد دەكا
- tingle/[^]tɪŋɡl/n** كەسەن رەنگىكرەن
- tinker/[^]tɪŋkə(r)/n** ۱- بىن مال و حال ۲- تەنەكەشەن گەپزۆك
- tinkle/[^]tɪŋkl/n** دەنگى زەنگ
- tinny/adj** چەشنى تەنەكەوايە
- tin-opener/n** قۇدى شكىن/قۇدى كەرەۋە
- tinsel/[^]tɪnsl/n** شىرىتى رەنگاۋ رەنگ
- tint/tɪnt/n - v** رەنگىڭكى كال/كەسەن بۇيە دەكا
- tintack/n** مەنخ
- tiny/[^]tamɪ/adj** زۇر چوۋوك
- tip/tɪp/n** ۱- سەرنىڭكى كوتراۋ ۲- لەسەر زمان ۳- پېسايى ۴- بەخشىش ۵- ئامۇزگارى
- tip/tɪp/v** ۱- دەكەۋى ۲- ۋەردەڭگېرئى (بەلەم)
- tip-off/n** زمان لىدان
- tipple/[^]tɪpl/n** ئارەق خۇرى بەردەۋام (فېرېۋو)

- tipster/[^]tɪpstə(r)/n** تەسەپ- تەسەپ (رۇزنامەنوس)
- tipsy/[^]tɪpsɪ/adj** زەۋق خۇش/ئىۋە سەرخۇش
- tiptoe/[^]tɪptəʊ/n** پەنجەي پىن
- tiptop/[^]tɪp'tɒp/adj** زۇرپاش، ھەرەباش
- tire/[^]taɪə(r)/ + tyre/n** تايە
- tire/[^]taɪə(r)/v** ماندوو دەپن/دەھنۆش
- tired/[^]təɪəd/adj** ماندوو
- tireless/[^]taɪələs/adj** چالاك، كورج و كۆل/ ماندونەناس
- firesome/[^]faɪəsəm/adj** ماندوو كەر
- tissue/[^]tɪʃuː, 'tɪsjuː, 'tɪʃjuː/n** ۱- كوتان ۲- شانە ۳- كاغەزىڭكى تەنك
- tissue-paper/n** كاغەزىڭكى تەنك
- tit/trɪt/n** ۱- چۆلەكەيەكى چوۋوك ۲- چاۋبەچاۋ، يەك بەيەك ۳- گۆى مەمەك/سەينەي ئافرەت
- titbit/[^]tɪtbrɪt/n** ھەۋالىڭكى كوروت و خۇش/ قەسەلۆك
- tithe/təɪð/n** باجى دەيەك
- title/[^]taɪtl/n - v** ۱- ئاۋونىشان/ئاۋونىشان دانەن ۲- ئازناۋى پېشەيى ۳- مافى شەرى
- title-holder/n** بېرەۋەر، يەزىنەر
- titter/[^]tɪtə(r)/v** پىنگەننىڭكى توپەي لىۋەدئ
- tittle-tattle/[^]tɪtl tætl/n** وورقەۋورت/ قەسەي پوۋچ
- tizzy/[^]tɪzɪ/n** زۇرتوۋپە
- to/toʊ/prep** ۱- بەرمو ۲- ھەتا ۳- دەۋمىرئى ۴- تەنھا ۵- دور ۶- دەگاتىن ۷- رابردوۋ چوۋ ناگەرتنەۋە
- toad/[^]təʊd/n** ۱- لە بۇقى دەچى لەسەر زەۋى دەشئى ۲- بۇقىڭكە زەھرى ھەيە
- toad-in-the-hole/n** سچوق
- toady/[^]təʊdi/n** رىيايەكر
- toast/[^]təʊst/n** ئانىڭكى خوساۋ/پارچە نان

through-out/θru:'aut/adv به درێژایی
 throve * thrive/v گه‌شه‌ی کرد
 throw/θrəu/v ده‌ماویژی/ هه‌ل نه‌دا
 thrush/θrʌʃ/n باندیه‌که پتکی ره‌ش و قاوه‌ی له‌ سینگی هه‌یه
 thrust/θrʌst/v ١- پاندهدا
 ٢- به‌چه‌قو به‌ره‌وپیش ده‌چن
 thud/θʌd/n ته‌په‌(ده‌نگ)
 thug/θʌg/n چه‌قاوه‌سور، چه‌تۆکیش
 thumb/θʌm/n په‌نجه‌مۆر
 thump/θʌmp/v ره‌مبه‌ی لیوه‌ دی
 thunder/'θʌndə(r)/n هه‌وره‌ تریشکه، بروسکه
 thunder/v بروسکه ده‌دا
 thunderstorm/'θʌndəstɔ:m/n گه‌رده‌لوانیکی / گه‌رداوانیکی به‌ بروسکه
 thunderstruck/'θʌndəstrʌk/adj تینکچوو، سه‌رنی شیواو / بروسکه لیدراو
 Thursday/'θɜ:zdeɪ/n پینجشهمه
 thus/θʌs/adv به‌وشیوه‌/به‌ئاوما
 thwart/θwɔ:t/v تینکی ده‌دا
 ته‌گه‌ره‌ی تین ده‌خا
 thy/'ðai/adj تایبه‌ت به‌ تۆ(کتیپ)، هه‌ی تۆ
 thyroid/'θairɔɪd/n لیکه‌گلاند / لیکه‌هۆن له‌به‌شی پینشوه‌ی مل
 tic/tɪk/n گه‌ژبۆون
 tick/tɪk/n ١- ده‌نگی کاتۆمیر-
 تیک تیک- چرکه ٢- نیشانه‌ی ( ) ٣- قه‌رز
 ٤- بن‌قیه‌مت، هه‌ج وپوچ(کەس)
 ٥- پشکنین ٦- خوینمۆر(پیشکه)
 ticket/'tɪkɪt/n بلیت، پیتافه
 tickle/'tɪkl/n ختووکه
 tickle/v دلی خۆش ده‌کا- ده‌یورۆژین
 ticklish/'tɪklɪʃ/adj زووختووکه‌ی دی/

tidal/'taɪdl/adj (مۆزۆفیک) پارایه، شه‌پۆلاوی
 tide/taɪd/n هه‌له‌میزین و دابه‌میزی ده‌ریا / هه‌لچووون و داچووون
 tidings/'taɪdɪŋz/n هه‌وان
 tidy/'taɪdi/adj رینکۆپینک
 tie/taɪ/n بۆینباغ- گوریس
 tie/v ١- ده‌به‌ستن- توند ده‌کا
 ٢- بۆینباغ ده‌به‌ستن- گری ئوروست ده‌کا
 tied/adj ١- به‌که‌رئیدراو به‌ مه‌رج
 ٢- به‌سه‌تراو
 tier/tɪə(r)/n ریزیک له‌ سه‌ر یه‌ک / ئاستی پینکاته
 tiff/tɪf/n تاکوکی‌یه‌کی سووک
 -کیشمه‌کیشمی نیوان براده‌ران و دلداران
 tiger/'tɑ:gə(r)/n پلنگ
 tight/taɪt/adj ١- چه‌سه‌پاو- نه‌گۆز، توندکراو
 ٢- دژوار ٢- راکیشراو
 tighten/'taɪtn/n ده‌به‌ستن- توند ده‌کا
 tight-fisted/adj په‌زیل، قلس
 tight/tɑ:ts/n جلی ته‌نگی سه‌ماکه‌ر
 tile/taɪl/n کاشی، دیره‌ک
 till/tɪl/n سنه‌قو
 till/v ده‌کۆن
 till/conj ته‌مانه‌ت- هه‌تا
 tiller/'tɪlə(r)/n سه‌وولی به‌له‌م
 tilt/tɪlt/v لاید، په‌خنه‌ی لیزگرت
 tilt/v - n به‌ره‌و لیژی ده‌با/ لیژ
 timber/'tɪmbə(r)/n ته‌خته‌دار
 time/taɪm/n ١- کات ٢- پۆزگار ٢- ریتم
 ٤- وه‌ختی (ژم) ٥- به‌ش- پشک
 time-bomb/n بۆمبه‌ی دانراو
 time-honoured/adj پیرۆز
 timekeeper/'taɪmkɪ:pə(r)/n سه‌عاتی کار
 time-lag/n به‌ین- بێن
 timeless/'taɪmləs/adj نه‌مر

thing

- thing/θɪŋ/n شت
- think/θɪŋk/v ١- بیردەمکاتەرە
- ٢- وادادەنن ٢- دالغە لێدەدا
- ٤- پەنگەدەتەرە ٥- چارەبڕێ دەکا-
- دەبیرۆن ٦- بێر لە پیشنیار دەکاتەرە
- ٧- تاقی دەکاتەرە

- third/θɜːd/adj سێیەم
- thirdly/θɜːdli/adv سێیەمین
- thirst/θɜːst/n تینۆزیتی
- thirsty/θɜːsti/adj تینوو
- thirteen/θɜːtiːn/adj - n سیازە
- thirteenth/θɜːtiːnθ/adj سیازدەمین
- thirtieth/θɜːtiəθ/adj بە شیکە لە سی / سییەم

- thirty/θɜːti/n سی
- this/ðɪs/pron ئەمە
- thistle/ˈθɪsl/n دڕک (حوشت) / گولسی

- thong/θɒŋ/n شەریتیکی پیستی
- thorax/ˈθɔːræks/n سینک (زانستی توێکاری)

- thorn/θɔːn/n دڕک
- thorny/ˈθɔːni/adj تێکەل، دڕکای
- thorough/ˈθɒrəʊ/adj (پیشکەنی) تەواو، نۆر وە
- thoroughly/ˈθɒrəli/adv بە تەواوەتی / بەوردی

- thoroughbred/ˈθɒrəbred/n- adj (ئەسپ) پەسەن، مەشق پیکراو
- thoroughfare/ˈθɒrəfɛə(r)/n رێگای گشتی، رێگای گێراو

- those/ðəʊz/ * that/det ئەوانە / ئەوانیەن

- thou/ðəʊ/pron تۆ (کچ)، تۆ (کۆر)
- though/ðəʊ/conj سەرباری ئەوە / هەرچەندە

- thought/θɔːt/n
- thought/θɔːt/v بیری کردەرە
- thoughtful/ˈθɔːtfl/adj پڕبیر، مۆژل
- thoughtless/ˈθɔːtləs/adj سەرەبۆ، گێن
- thousand/ˈθaʊznd/adj - n هەزار

- ١- نۆزی ئی دەدا / جەلەدی لێدەدا
- thrash/θræʃ/v
- ٢- دەبیرۆتی ٢- (بە دەم نازارەوه) دەتێتەرە

- thread/θred/n دەزوو- داو
- شیرازە یی
- thread/θred/v دەزوو / داو دەمکاتە کونی دەزوی
- threadbare/ˈθredbeə(r)/adj دپاو، پزێو / کۆن و لاواز

- threat/θret/n هەڕەشه و گوپەشه
- threaten/θretn/v هەڕەشه ئی دەکا / خۆی گێف دەکا

- three/θriː/adj - n سێ
- threefigure/adj ژمارە لەنێوان (١٠٠-٩٩٩)
- thresh/θreʃ/v بە هاوێن گەنم دەهاری / دەهاری
- threshold/ˈθreʃhəʊld/n دەروازە

- threw/θruː/ * throw/v هاوێزتی
- thrice/θraɪs/adv سێ جار
- thrifty/ˈθrɪfti/adj دەست گر (خەرج نەکا)
- thrill/θrɪl/n رووژان

- thriller/ˈθrɪlə(r)/n چێژۆک بیان فلیمیکی و رووژنەر
- thrive/θraɪv/v گەشه دەکا- پەرە دەسینن
- throat/θrəʊt/n قوڕگ، گەرۆ، هەوک

- throb/θrɒb/v تریه (دال) ی دئ
- throe/θrəʊ/n ژان (مندا ئیوون)
- thrombosis/θrɒmˈbɔʊsɪs/n خوین مەیین
- throne/θrəʊn/n عەرشی، مۆک، کورسی

- دەسەلات
- throng/θrɒŋ/n جەماوەریکی نۆر / جەشامەت
- throttle/ˈθrɒtl/v قوڕگی دەگرن
- through/θruː/adv لە میانە ی

thatch

- thatch/θætʃ/n چارەسەری/راکشان
 بانی کونجیک بەگژوگیا کرایبیت
 thaw/θɔ:v دەتوتیتەوه- شل دەبیتەوه
 the/ði/det نامرازى ناسین
 theatre/'θi:ətə(r)/n ۱- شانۆ
 ۲- ژووری نەشتەرگەری
 ۳- دیمەنى روداوی گرنگ
 theatrical/'θi:ətɪkəl/adj شانۆیی
 thee/ði:/ :thou/pron تۆ
 theft/θeft/n دزی/دزین
 their/ðeə(r)/pron نامرازى مولکداری
 کۆ
 theirs/ðeəz/pron سەر بە (ئەوان) (ئەوی)
 theism/'θi:ɪzəm/n باوەڕ بەبەوونی خوا
 یەکتا پەرستی
 theist/'θi:ɪst/n ئیماندار بەبەوونی خوا
 یەکتا پەرست
 them/ðem/* they/pron ئەوان (بەڕکان)
 بابەتەیی، باس، مەغزا/
 theme/'θi:m/n تیرۆکی مۆسیقای
 themselves/ðəm'selvz/pron ئەوان (نێرووم) خۆیان
 then/ðen/adv ئەوکاتە، ئەوکاتە
 thence/ðens/adv لەوێوە/لەبەرئەر هۆیە
 thenceforth/ðens'fɔ:θ/adv لەو کاتە
 بەداوای
 theologian/'θi:ələʊdʒən/n زانای لاھوتی
 theological/'θi:ələʊdʒɪkəl/adj لاھوتی (پیاوی ئایینی)
 theology/'θi:ələʊdʒi/n زانستی لاھوتی
 theorem/'θi:ərəm/n تیۆر، کێشە
 (زانستی بێژەن)
 theoretical/'θi:ərə'tetɪkəl/adj تیۆری
 theory/'θəri/n تیۆر، بێژۆز

therapeutic/θerə'pjʊ:tɪk/adj

- چارەسەرکردن
 therapy/'θerəpi/n چارەسەرکردن
 there/ðeə(r)/adv لەوی
 thereabouts/ðeərə'baʊts/adv بەنزیکى
 thereby/ðeə'baɪ/adv لەئەنجامی ئەوه/
 لەم رێگایەوه
 therefore/'ðeəfɔ:(r)/adv لەبەر ئەوه/
 لەبەر ئەم هۆیە
 thereupon/ðeərə'pʊn/adj بەو پێیە/
 لە ئەنجامی ئەمە
 therm/θɜ:m/n یەكەى پێوانەى گەرمايى
 thermal/'θɜ:ml/adj گەرمايى/گەرماکەر
 thermometer/θə'mɒmɪtə(r)/n گەرما پێز
 Thermos/'θɜ:məs/n ترمۆز
 thermostat/'θɜ:məstæt/n گەرما رێکخەر
 these/ði:z/* this/ðɪs/pron ئەمانە
 thesis/'θi:sis/n تیز، نامە
 they/ðei/* them/pron ئەوان
 thick/θɪk/adj ۱- ئەستور ۲- چڕ
 ۲- دەنگى گۆر ۴- بەپەرۆش
 ۵- گەمژە
 thicken/'θɪkən/v چڕى دەکات
 thicket/'θɪkɪt/n ئەمام/کۆمەڵەدار
 thick-headed/adj دەبەنگ، کەم تێدەگات
 thickness/'θɪknəs/n ئەستووری
 thick-skinned/adj بێهەست/پروقایم
 thief/'θi:f/n دز
 thief/θi:v/v دەدزئ
 thievish/'θi:vɪʃ/adj دزناسا
 thigh/θaɪ/n پان
 thimble/'θɪmbl/n سکێف/ئەنگوستیلەى
 دروومان
 thin/θɪn/adj ۱- ناسک، لاوان، ناوی
 ۲- کەم، پەرش و پلۆ
 ۳- ئەوان پڕ ئەبێن
 thine/ðain/pron تايبەت بە تۆ

tepid

٢- کۆتۆرتۆل- دەسهلات
tepid/'tepid/adj / ناوی شلئین /
ناوی شیرئین
term/'tɜ:m/n ١- ماوه، کات ٢- پاده، لایهن
٢- دهستهواژه- زاراوه ٤- مهراج
٥- کۆرسی خۆیندن
terminal/'tɜ:mɪnəl/adj کۆژهر
terminal/n دواوینستگه
terminal/n گهیهنهری کاره بایی
(کۆمپیوتەر)
terminate/'tɜ:mɪneɪt/v کۆتایی پین
دههینن- له ناوی دهبا
termination/'tɜ:mɪ'neɪʃn/n
کۆتایی پین هینان/ناویردن
terminology/'tɜ:mɪ'nɒlədʒi/n
زانستی زاراوه (زاراوه ناسی)
termite/'tɜ:mɪt/n مېره، مېزوله سپی
terrace/'terəs/n ١- هه یوان- داكران
٢- ریزه خانووی سهر ته لان
terracotta/'terə'kɒtə/n فه خوری
جگهری
terrain/'tɜ:reɪn/n بهرزی و نزمی زهوی /
ناوچه بهك
terrible/'terəbl/adj ترسینهر- تۆقینهر
terribly/'terəbli/adv بهشینوه بههکی
ترسینهر
terrier/'teriə(r)/n تازی
terrific/'tɜ:rɪfɪk/adj مەزن، زۆرگهوره-
نایاب
terrifically/'tɜ:rɪfɪkli/adv زۆر زۆر
terrify/'terɪfaɪ/v دهترسینن- دهتۆقینن
territorial/'terə'tɔ:riəl/adj ههریمی،
ناوخۆیی، خۆمالی
territory/'terətri/n ههریم
terror/'terə(r)/n تۆقاندن، ترساندن
terrorism/'terərizəm/n تۆقاندن و
دهستدریزی

terrorist/'terərɪst/n تۆقینهر- تیرۆریست
terse/'tɜ:s/adj کورت، پوخت- وهلامی وشك
test/'test/n ئەزمون، تاقیکردنهوه
testament/'testəmənt/n بهلنگه
سهردهمی کۆن،
testament/n سهردهمی نوێ (بهشیکه لهئینجیل)
testicle/'testɪkl/n گون(کۆله خداسی پیاو)
testify/'testɪfaɪ/v گهواهی دهبا
١- گهواهی،
٢- پاکانه ٢- وهك ریزیک بۆ خزمهت
testimony/'testɪməni/n وتەهی شایهت /
گهواهی نامه
test-tube/n بۆری تاقیکردنهوه
testy/'testi/adj ١- بین نارام
٢- خهیرا بیزار دهبن
tetanus/'tɛtənəs/n ئەسکەرپوت، (گوزان)
tete-a-tete/'tɛt a: 'tɛt/n چرپه چرپ /
کۆبونوهوی نایبهت
tether/'teðə(r)/n پهشمه/کنڤ، زنجیر
text/'tekst/n دهق
text-book/'tekstbuk/n کتیی قوتابخانه
textile/'tekstaɪl/adj رستی چنن/قوماش
texture/'tekstʃə(r)/n جۆره رستیکی کوتال
thalidomide/'θə'lɪdəmaɪd/n جهبی
هینمکەر بۆ ئافرهتی سکچر
than/'ðæn/conj تۆ(بلندتر)، (دریزتر)
thank/'θæŋk/v سوپاس دهکا
thankful/'θæŋkfl/adj سوپاسبار،
سوپاسگوزار
thankfully/adv به سوپاسهوه
thankless/adj کارئکی بین پاداشت
ههست به سوپاس نهکردن
thanks/'θæŋks/v سوپاس، خیرت بنوسن
thanksgiving/'θæŋks'grɪvɪŋ/n نوژی
سوپاسنامه
that/'ðæt/pron لهوه(نامرای)

telepathy

telepathy/tə'lepəθi/n
خوێندنهوهی
بیری خەڵکی

telephone/'telifəʊn/n
تەلەفۆن

telephonic/adj
تەلەفۆنی

telescope/'telɪskəʊp/n
تەلەسکۆپ

telescopic/'telɪ'skɒpɪk/adj
تەلەسکۆپی

televise/'telɪvaɪz/v
دانهگهیەتی،
پهخشی دهکا

television/'telɪvɪʒɪn/n
تەلەفزیۆن

tell/tel/v
پێی دهگهیەتی/جیای دهکاتهوه
بەئەمریکە دەنێری/
ریسوا دهکا، خراپی پین دهکا

tell-tale/'telteɪl/adj
فیتنه‌ی نەسەردەکا

tell-tale/'telteɪl/adj
دوو زمان-
زماننێدەر

temper/'tempə(r)/n
خوێق، مۆرک،
میزاژ- گێۆل

temperament/'tempərəmənt/n
مۆرک- میزاژ

temperamental/'tempərəməntl/adj
ههواگۆڕ، هههراجاره‌ی نەسەر هههواسیەک/
میزاژی

temperance/'tempərəns/n
خۆگرتن،
ئاره‌ق نەههوارنەهه

temperate/'tempərət/adj
مامناوه‌ندی

temperature/'tempərətʃə(r)/n
په‌ی گه‌رما

tempest/'tempɪst/n
گه‌رده‌هه‌وول

tempestuous/tem'pestʃuəs/adj
گه‌رده‌هه‌وولی تێژ

ten-templ/n
١- په‌رسته‌گا
٢- به‌شێکی نیۆچه‌وان

temporal/'tempərəl/adj
١- پۆژگا
٢- دنیاوی

temporary/'tempərəri/adj
کاتی

temporize/'tempərəɪz/v
دوای ده‌خا
تا په‌ریار بدها

tempt/tempt/v
فریوی ده‌دها/له‌خه‌شته‌ی ده‌میا

temptation/tempt'teɪʃn/n
فریودان

ten/ten/n - adj
ده

tenacity/tə'næsəti/n
سه‌وریۆن/ده‌سه‌تیۆه‌گرتن

tenancy/'tenənsi/n
به‌مکری گرتن- ماوه‌ی
به‌مکری

tenant/'tenənt/n
کۆژدار

tend/tend/v
ده‌هه‌ره‌نێدن

tendency/'tendənsi/n
مه‌یل، ئاره‌زوۆ، خوێلی

tendentious/ten'denʃəs/adj
مه‌به‌ستدار

tender/'tendə(r)/v
پێشکەش ده‌کا/
نمایش ده‌کا

tender/adj
١- ناسک/سه‌اده

٢- دۆڵان، داسۆژ ٢- گۆشتی ناسک

tendon/'tendən/n
ژی‌په‌که‌ گۆشت به
ئێسه‌قانه‌وه‌ مه‌به‌سته‌تیته‌وه‌.

tendril/'tendrəl/n
تالی رووه‌کی هه‌ه‌واسراو

tenement/'tenəmənt/n
بانه‌خانه‌یه‌کی چه‌ند
شووقه‌یی

tennis/'tenɪs/n
تۆپی‌تێنس/ایاری تێنس

tenor/'tenə(r)/n
په‌رزه‌ترین ده‌نگی نێر

tense/tens/n
شێوازی کاری (په‌برده‌و،
رانه‌برده‌و، داهاته‌و)

tense/adj
نەهه‌سابی و ده‌وژاو

tension/'tensjən/n
گه‌ژێ

tent/tent/n
چادر، ره‌شه‌مان

tentacle/'tentəkl/n
هه‌و

tentative/'tentətɪv/adj
نادانیه‌- نیه‌گه‌ران

tenterhooks/'tentəhʊks/n
به‌په‌ره‌وش بوون-
نەسەر ناگه‌ر بوون

tenth/'tenθ/n - adj
ده‌یه‌م

tenure/'tenjə(r)/n
١- ماوه‌ی فه‌رمانه‌وه‌ای
٢- مۆلکه‌داری (ده‌ره‌به‌گایه‌تی)

tattoo

شموانه ۲- تەپل لێدان
 ۲- خال(لەسەر پێست)

tattoo/v خالی لەسەر پێست بۆ دەکووتن

taught/to:t/v :teach فێزی کرد

taunt/to:nt/v هێرش دەکاتەسەر/
 توپەڕی دەکا

taut/to:t/adj گرێندراو، وروژاو

tautological/to:tə'lədʒɪkəl/adj

شیوازی دووبارە کردووە

tautology/to:tə'lədʒi/n دووبارە

کردنەوهی بێ مانا/ کاویژکردن/
 جوینەرە(قسه)

tavern/'tævən/n مەیشانە، یار

tawdry/'tɔ:dri/n خشل

tawny/'tɔ:mi/adj خالدار/زەردی

قاوهیی یاو

tax/tæks/n ۱- یاج ۲- ماندووی،

شەوختووشی

۲- پشتگووی کردن

taxable/'tæksəbl/adj باجی لە سەر

دانراوه

taxation/tæk'seɪʃn/n یاج دانان

tax-free/n لێی خۆشبووه له باج/بێ باج

taxi/'tæksi/n ئۆتۆمبیلی ئەکسی

tea/ti:/n ۱- چای

۲- ژەمیکی سوک لەگەڵ چای

teach/ti:tʃ/v دەرسی پێ دەفێن

teacher/'ti:tʃə(r)/n مامۆستا

teach-in/n دایەلۆگی نێوان

مامۆستا و قوتابی

teaching/'ti:tʃɪŋ/n رێباز، راسپارە،

وانەوتنەرە، فرمایشی

tea-cosy/'ti:kəuzi/n قوژی، قەپاشی

گەرماویی پاراستن

tea-cup/n کوپی چای/پیاڵە چای

teak/ti:k/n دار ساج

telepathy

تێپا/دەستە

team/ti:m/n

قوژی، کتلی

teapot/'ti:pɒt/n

دەمپری، پارچە پارچە چای دەکا

tear/teə(r)/v

فرمێسک

tear/tiə(r)/n

tearful/'tɪəfl/adj گریانێ بە فرمێسک

tea-room/'ti:ru:m, -rum/n هۆلی چای

tease/ti:z/v کالتەئێ پێ دەکا

teaser/'ti:zə(r)/n کالتەکەر

teaspoon/'ti:spu:n/n کەرچکی چای

teat/ti:t/n گۆی مەمک/مەمیکە

technical/'teknɪkəl/adj هونەری، تەکنیکی

technician/'tek'nɪʃn/n هونەرکار، کرێکاری

هونەری

technique/'tek'ni:k/n تەکنیکار

technology/'tek'nɒlədʒi/n تەکنیکاری-

هونەری

teddy bear/'tedi beə(r)/n بوکە شووشە

شینۆه وێج

tedious/'ti:diəs/adj بێزار، ناپێک و پێک،

نرێژدان

tedium/'ti:diəm/n بێزاری

teem/ti:m/v پێرەمێن

teenager/'ti:neɪdʒə(r)/n هەرزەکار

teens/ti:nz/n تەمەنی نێوان (۱۹-۱۳)

تەمەنی هەرزەکاری

teeth/ti:θ/ : tooth/n ددانەکان

teethe/ti:ð/v ددانی دێ

teetotaller/'ti:təʊtlə(r)/n ئەوەکەسە

هەرگیز نەرق ناخواتەرە

tele/teli/n لە دورووه

telegram/'telɪgræm/n برۆسکە/تەلېگرام

telegraph/'telɪgrɑ:f/n تەلەگراف

telegraphic/'telɪ'græfɪk/adj ناوینیشانی

برۆسکەیی

telepathic/'telɪ'pæθɪk/adj بیری خەلکی

دەخوونێتەرە

talon

talon/'tælən/n چرنوك

tambourine/'tæmbə'ri:n/n دەف

tame/'teim/adj ١-مالي، كەري

٢-خاو، شل و شاو

tame/v كەري دەكا

tamper/'tæmpə(r)/v دەگۆپي،

ساخهتي دەكا

tan/'tæn/adj قاوەيي زەردباو/

ئەسەمەري زەردباو

tan-sun/n پيئەست رەش بوش بەر هەتار

tang/'tæŋ/n بۇنى تير، بۇندار

tangent/'tændʒənt/n هيلچي راست

(ئەندازە)

tangerine/'tændʒə'ri:n/n يوسف

ئاسا/پرتەقالى شيرين/لانەنگي

tangible/'tændʒəbl/adj بەلگەدار،

ديار، ماددى

tangle/'tæŋɡl/n تىنگەرژان، ئالوز

بون(پىچ)

tango/'tæŋɡəʊ/n تانگو (سەما)

tank/'tæŋk/n ١-دەبايە، تانك ٢-تانكى

tankard/'tæŋkəd/n پەرداخچي دەسە

دارە بۇ (بیرە)

tanker/'tæŋkə(r)/n تەنكەري ئاوو

نەوت

tanner/n دەباغچي/پارەي خورەي

بەريقتاي

tannery/'tænəri/n دەباغ خانە

tantalize/'tæntəlaiz/v ميوادەخوازي

tantamount/'tæntəmaunt/adj

يەكسانە بە.....

tantrum/'tæntɾəm/n تورەبووني

بەخۆرايي (هەلچون)-نۆرەتورەبووني لەناكاو

tap/'tæp/n ١-زەمبەلەك، حەتەفيە

٢-لیدانچي ميواس

tap/v ١-قورخ دەكا

٢-سيخوړي لەسەر تەلەفون دەكا

tape/'teip/n كاسيەت، رۆتچ

tape-measure/n شيريتي پيوان

taper/'teipə(r)/v باريك دەبين

tape-recorder/n ئامبيري تۆماركردن

tapestry/'tæpəstri/n چنراويكي دەستی

تاپستر/'tæpəstə(r)/n ساقى/مەيگنچ

قەتران

tardily/'tɑ:dili/adv لەسەرخۆ

tardy/'tɑ:di/adj هيمەن، دواكەوتوو

target/'tɑ:ɡɪt/n ئامانج، مەبەست

tariff/'tæri:f/n ١-ليستی نرخ

٢-پاچى گوهركى

tarmac/'tɑ:mæk/n ١-مادەي ئەسەلت

بۇ قەرتاوكردنى رینگاويان ٢-رینگاي فروكەخانە

tarnish/'tɑ:mɪʃ/v ١-رەونەقى نامينى

٢-ئاووئاتورەي ليدەن ٢-سييس دەبين

tarpaulin/'tɑ:'pə:li:n/n کوتايلچي چاك

tarry/'tæri/v دەمينتەو

tart/'tɑ:t/n ١-لەفەي مۆرەبا

٢-بىنچەيا، قەچپە، سۆزاني

tartan/'tɑ:tn/n کوتايلچي خوري رەنگاويرەنگە

tartar/'tɑ:tə(r)/n ١-حەشو ٢-توند-رەق

tartly/adv بەتيرچي، نوك تيرچ

task/'tɑ:sk/n كار، ئەرك، قەسەپووتن

tassel/'tæsəl/n تەربوش، شير(پارە)-كەزي

taste/'teist/n ١-هەستى چەشتن

٢-تام، چيژ ٢-نموونە

٤-ئارەزوو-زەوق-هەوس

taste/v تام دەكا

tasteful/'teistfəl/adj چەشەناسى(زەوق باشى)

هەوس خۆش

tastefully/'teistfəli/adv بەهەوسەو

tasteless/'teistləs/adj بىن تام

tasty/'teisti/adj تامدار، خۆش

tatter/'tætə(r)/n چاتۆل/پەرۆي كۆن

tattoo/'tɑ:tu:/n ١-نمايشى سەريازى

Tt

T-t/ti:/ بیستی بیستم له نەلبەهای ئینگلیزی
 tab/tæb/n زمانه، چەنگال، گوئی
 table/'teɪbl/n ۱-میز ۲-لیست، خشته
 table-cloth/'teɪblklɒθ/n فەرشی میز
 tableland/n ۱-دەشتایی ۲-گرد/تەپۆلکە
 ۲-دەشتایی بلخندو ئەوی
 tablespoon/'teɪblspu:m/n کەرگیز-
 ئەسکو
 tablet/'tæblət/n ۱-تابلۆیەکی نوسراو
 ۲-حەب(دەرمان)
 tabloid/'tæblɔɪd/n رۆژنامەییکی
 وێنەدار
 taboo(tabu)/tə'bu:/n حەرام، قەدەغە،
 یاساغ
 tabular/'tæbjələ(r)/adj رێکە و پێک
 (خشتەیی)
 tabulate/'tæbjuleɪt/v رێکی دەخا
 له خشتەییەکیدا
 tabulation/'tæbjuleɪʃn/n رێکخستن
 له خشتەییەکیدا
 tacit/'tæsɪt/adj ناوکی، ناخی
 ناشکرابووون
 taciturn/'tæsɪtɜ:n/adj بێدەنگ، کەپ،
 کەمدوی
 tack/tæk/n ۱-بزماری پینەدۆزی/
 بزماری سەرپان ۲-تەقەلی درێژ ۳-رێگا
 ۱- دارەکوون ۲-زیاد دەکا
 ۲- پاپۆرکە بە پێکی ناپوات/ زیگزاگ دەکا
 tact/tækt/n زمان پاراوی، هەستراگرتن
 tactful/'tæktfl/adj هەستی خەلکی
 رادەگرتن
 tactfully/adv بە زمان پاراوی
 tactics/'tæktɪks/n تەکتیک، پلانی
 جەنگی

tactless/'tæktlɪs/adj بێزەوق،
 بێهەست
 tactlessly/adv بێزەوقی، بێهەستی
 tadpole/'tædpəʊl/n بەچکەیی بۆق/فەرخی بۆق
 taffeta/'tæfɪtə/n تاقفە، چنراویکی ناوڕیشمی
 tag/tæg/n بلیتی بچووک، قەیتان
 tag/v دەبەستن بە
 tail/teɪl/n ۱-کەلک ۲-پاشموه ۲-خەت (پارە)
 tailor/'teɪlə(r)/n بەرگ دروو
 tailor-made/adj بەرگ بۆ دروون/
 شیاو، گونجاو
 taint/teɪnt/n لەکە، پەلە
 take/teɪk/v ۱- وەری دەگرتن
 ۲- تووش دەبێت ۲-دەستی دەکەوێت
 ۴- دەپا ۵- رازی دەبێ ۶- داگری دەکا-
 زەوتی دەکا ۷- دەخایەن ۸- دەگرتن/لەخۆ
 دەگرتن ۹- پێویست دەکا ۱۰- قەوولی دەکا
 ۱۱- بەکار دێنن ۱۲- تۆمار دەکا ۱۳- دەپێوێ
 take-away/n خواردنی سەلمەری
 take-home/n موچەیی ئەواو
 (پاش ئی خەرج کردن)
 takeover/n دەست بەسەر داگرتنی زۆریەیی
 بەشەکانی کارگەیک/دەست بەسەرگرتن
 taking/'teɪkɪŋ/adj سەرئەج راکێش، چاو بەزین
 takings/'teɪkɪŋz/n رۆژانە- داهاات
 talcum powder پۆدرە
 tale/teɪl/n چیرۆک، گێڕانەوه، بەسەرماات
 talent/'tælənt/n بەهرە، بلیمەتی
 talented/'tæləntɪd/adj بلیمەت، بەهرەدار
 talisman/'tælɪzˌmən/n تەلسیم- بەخت هین
 talk/tɔ:k/n - v قەسە، بیروباکوێنەوه- دەدوێ
 talkative/'tɔ:kətɪv/adj زۆر بێن، زۆر دەو
 tall/tɔ:l/adj بەژن بلنە، بالا بەرز
 tallow/'tæləʊ/n بەزی ناژەن/دوونگ/دوونگ
 ۱- داری حیساب ۲- تۆمار
 ۲- پلێت ۴- کونجان

symbolize

systemless

هه‌میایی
 symbolize/'sɪmbəlaɪz/v هه‌میای بۆ ده‌کا
 هاویه‌ک/
 symmetric/'sɪ'metɪk/adj
 جوته‌ک/ خوش‌ک و برا
 symmetrical/'sɪ'metɪkəl/adj هاوگونجان
 جووته‌کی
 symmetry/'sɪmpəθi/n هاویه‌کی کردن
 sympathetic/'sɪmpəθetɪk/adj هاوسۆز
 هاویه‌شی
 sympathize/'sɪmpəθaɪz/v
 خه‌می ده‌کا
 sympathy/'sɪmpəθi/n ١- سۆز-به‌زه‌یی
 ٢- به‌زه‌یی پێداهاتنه‌وه
 symphony/'sɪmfəni/n سه‌ملۆنیا
 synagogue/'sɪnəgɒg/n کلێسای جووله‌که
 synchronic/adj نێستایی
 synchronize/'sɪŋkrənaɪz/v به‌گه‌ڕ ده‌خا
 syndicate/'sɪndɪkeɪt/n یانه- نه‌قابه/
 سه‌مندیکا

هاوواتایی
 synonym/'sɪnənɪm/n
 هاووات
 synonymous/'sɪ'nɒnɪməs/adj
 کورته، پوخته
 synopsis/'sɪ'nɒpsɪs/n
 رسته‌سازی
 syntax/'sɪntæks/n
 پیشه‌یی
 synthetic/'sɪn'tetɪk/adj
 (ناسروشتی)/ ده‌ستکرد
 syphilis/'sɪfɪlɪs/n نه‌خۆشی سیفلیس
 syringe/'sɪ'rɪndʒ/n ده‌زی شریقه/سرنج
 syrup/'sɪrəp/n شروب- دلۆپه
 syrupy/adj زۆر شروین- هه‌نگویناوی
 system/'sɪstəm/n ١- رژێم- ره‌وت سیسته‌م
 ٢- رێگا- شیواز
 ٣- لاشه- له‌ش- که‌له‌خ- ته‌نی مرۆڤ
 systematic/'sɪstə'mætɪk/adv میتۆدی-
 رێکوپیته‌ک به‌پێی شیوازیته‌ک
 systemics/n پۆلینه‌کاری
 systemless/adj بی‌نیزام

swan

- swan/swɒn/n قازى غيراقى
- swarm/swɔ:m/n جه ماورىك / كۆمەلە زىندە مورىك
- swarm/v خۆى پىن ھەلەدەواسى
- swarthy/'swɔ:ði/adj ئەسەمەر - تۇخ
- swasticka/'swɔstɪkə/n خاچى چەماوە / ھىماى نازىمەكان
- swat/swɔt/v توند لى دەدا
- swatter/'swɔtə(r)/n مېشكۆز
- sway/swei/v ۱- بەلا دەكەوى
۲- دەگۆزى
- swear/sweə(r)/v ۱- سویند دەخوا،
بەلین دەدا ۲- جىئودەدا
- swear-word/'sweəwɔ:d/n وشەيەكى ناشىرىن (تەفرىن) / جوىن
- sweat/swet/n ئارەقە
- sweat/v ئارەقە دەپزىئى
- sweater/'swetə(r)/n بولوزىكى سوفى قۇلدار
- sweep/swi:p/n - v رامالین / ارادەمانى
- sweepstake/'swi:ptɪk/n قومارکردن
(ئەسەر ئەسەپ) گەرھوکردن
- sweet/swi:t/adj ۱- تام خۇش - شىرىن
۲- بۆندار ۳- پاك و نوى
۴- خۇش مەشرەب
- sweeten/'swi:t/n شىرىنى دەكا
- sweetheart/'swi:thə:t/n خۇشەويست / دلپەر
- swell/swel/v بەل دەپن / خېرەپىن / دەئاوسىن
- swell/n ۱- بەرزى و نۆزى ئاستى دەريا /
ئەستور بون ۲- دەنگ گېرى
- swell/adj ناياب / قۇز
- swelling/'swelɪŋ/n ئاوسان
- swelter/'sweltə(r)/v گەرمى ماندى دەكا /
گەرمى بېزارى دەكا
- swept-sweep/v رايماى
- swerve/swɜ:v/v كتوپر لا دەدا

347

swift

- swift/swift/adj خېرا - بەپەلە
- swim/swɪm/v مەلە دەكا
- swimming-bath/n جەوزى مەلەوانى
- swindle/'swɪndl/v فېلى لى دەكا -
گزى لى دەكا
- swindler/'swɪndlə(r)/n فېلباز - گزىكەر
- swine/swaɪn/n ۱- بەران / بەرازە مېن
۲- بېن قىمەت - بېن ھامىيەت
- swing/swɪŋ/v لارەلارى دەكا / دەجوى
- swing/n جۆلان
- swing/n چەشەنە جازىكە (مۇسىقا)
- swipe/swaɪp/v خېرا لى دەدا
- swipe/v دەندزى - دەپزىئىن
- swirl/swɜ:l/v خويل دەخوا
- swish/swɪʃ/v خشەخش دەكا / دەمەزىئىن
- switch/swɪtʃ/n سوپچى كاربە /
گۆرانى لەناكاو
- switch/v دەگۆزى
- switch board/'swɪtʃbɔ:d/n ئەختە سوپچ
- swivel/'swɪvl/n سوور / بەستەر
- swollen/'swɒlən/adj ئاوسا - پەلماو
- swoon/swu:n/v لەخۇ دەچىن - دەبوورىتەرە
- swoop/swu:p/v لەناكاو دېتە خوار / دەنپىش
- swop=swap/v دەگۆزىتەرە
- sword/sɔ:d/n شەمشىر / اشېر
- swore-swear/v سویندى خوارد
- sworn-swear/v سویندى خواردېو
- swot/swɔt/v باش دەخوئىن / كۆشش دەكا
- swum/v مەلەوانى كرد
- sycophant/'sɪkəfənt/n رايكەر /
ماستاوچى
- syllable/'sɪləbl/n بركە
- syllabus/'sɪləbəs/n پروگرامى فېركارى
- symbol/'sɪmbl/n چەقەنگ - ھىما -
ھىمايەكى زارابەيى
- symbolic/'sɪmbɒlɪk/adj چەقەنگى /

surge

surge/sɜːdʒ/v وەك شەپۆل/شافو -

بەرەوپێش دەچن

surgeon/sɜːdʒən/n

پزیشکی نۆژدار

surgery/sɜːdʒəri/n

١- نۆژداری

٢- چینگای نۆژداری

surgical/sɜːdʒɪkəl/adj

کرداریکی نۆژداری

surlily/sɜːli/adj

دلێق- مۆن-گۆژ، دەمروت

surmise/sə'maɪz/v

دەخەملینن

surmount/sə'maʊnt/v

تەگەرە بەزین -

زان دەبن

surmountable/sə'maʊntəbl/adj

بەناسانی دەبەزینرێت

surname/'sɜːneɪm/n

ناوی بنەمانە/نازناو

surpass/sə'pɑːs/v

دەبەزینن - زان دەبن -

پێش دەکەوێ

surplus/'sɜːplʌs/n

ئەرەوی لەپێویست زیادە

surprise/sə'praɪz/n

سەرسۆرمان

surprise/v

توروشی سەرسۆرمانی دەکا

surrealism/sə'riːəlɪzəm/n

سورریالیەت

surrender/sə'rendə(r)/v

خۆ بەدەستەو

دەدا

surreptitious/sə'reptɪʃəs/adj

روانینگی لەبەنەو/ نەینن

surround/sə'raʊnd/v

چوار دەورە دەدا

surroundings/sə'raʊndɪŋz/n

ژینگە،

دەورویەر

survey/sə'veɪ/v

١- بەسەریدا دەروانیت

٢- بارەكە (دۆخەكە) هەلەدەسەنگینن

٣- تاقی دەكاتەرە

survey/n

نەخشەكێشی/پێوان

surveyor/sə'veɪə(r)/n

پێوەر - پشكینەر

survival/sə'vaɪvəl/n

١- مانەرە -

بەر دەوام لەژیان ٢- رزگاربوو

survive/sə'vaɪv/v

پاش کارەساتێك

هەردەمینن

survivor/sə'vaɪvə(r)/n

ئەرەوی دەمینیتەرە - رزگاربوو

swampy

susceptibility/sə'septə'biləti/n

هەستەوهری - زوو کارتێ کردن

susceptible/sə'septəbl/adj

١- زووکاری تێدەكرێ ٢- هەستەوهر

suspect/sə'spekt/v

وای بۆ دەچن/

گومانێ وایە

suspect/n

گومان

suspend/sə'spend/v

١- هەلەدەواسی (شت)

٢- دوای دەخا

suspender/sə'spendə(r)/n

گۆرەوی و

پانتۆڵ هەنگر

suspense/sə'spens/n

دوودانی -

نیگەرمان لەبارەیی.

suspension/sə'spensɪn/n

١- هەلەواسین

٢- شەمەك دنگەرەقی لەناو دا هەبن

٣- راگرتنیکی كاتی

suspicion/sə'spɪʃn/n

١- گومان

٢- بیرینگی بێبۆچوون

suspicious/sə'spɪʃəs/adj

گومانكار/

چینی گومانە

sustain/sə'steɪn/v

١- پشتیوایی دەکا

٢- بەر دەوام دەبن ٢- بپاری دەدا

٤- چەشتی - دەچینن

sustenance/'sʌstənəns/n

١- پاروو - خۆراك ٢- نان وئاو

swab/swɒb/v

بەلۆكە پاکی دەكاتەرە/

بە زەوی سەرەو چاكدەكاتەرە

swab/n

لۆكە/قوماشی نەرم

swag/swæɡ/n

بوخچە

swagger/'swæɡə(r)/v

بە فیز دەروا

swallow/'swɒləʊ/v

چۆپێك - قومێك

قوت دەدا

swallow/n

پاساری / كێشكە (سنۆنق)

swam-swim/v

مەلەي كرد

swamp/swɒmp/n

زۆنگار

swampy/adj

زۆنگاوی

sunstroke

sunstroke/'sʌnstroʊk/n خۆریردن

sup/sʌp/v خواردینکی سووک دهخوا، شیف دهخوا

superannuation/'su:pər,ænjʊ'eɪʃn/n مووچەى خانەنشینی

super/'su:pə(r)/n هەرمەباش

supercilious/'su:pə'sɪliəs/adj تێروانینیکی بەباشترانین/ خۆ بەگەورەزان

superficial/'su:pə'fiʃl/adj رووکاری/ دەستکرد

superfluous/'su:pə'fluəs/adj زیاد لە پێویست

superhuman/'su:pə'hju:mən/adj زیاد لە توانا/ لە توانا بەرەر

superintend/'su:pərɪn'tend/v چاودیری دەکا

superintendent/'su:pərɪn'tendənt/n چاودیری کەر

superior/'su:pɪəriə(r)/adj باشتر - بەرزترین پلهو پایە

superiority/'su:pɪəri'ɒrəti/n باشتر بوون

superlative/'su:pə'lətɪv/adj هەرمەباش - باشترین پله

superlative/n ناوی هەرمەباشی ناسراو

supermarket/'su:pəmə:kɪt/n سوپەرمارکێت (بازاری گەرە)

supernatural/'su:pə'nætʃrəl/adj دیاردەى سروشتی لە رادەبەدەر

supersede/'su:pə'si:d/v ١-جنگا ٢-هەڵدەوه‌شینی تێتەرە

supersonic/'su:pə'sɒnɪk/adj فرۆکەى خێرایى لە سەرۆى دەنگ - خێراتر لە خێرایى دەنگ

superstition/'su:pə'stɪʃn/n شتى پڕووپوچ/نوشتە

superstitious/'su:pə'stɪʃəs/adj برۆای پوچ

supervise/'su:pəvaɪz/v

surface

supervise/ˌsu:pə'vaɪz/n سەرپەرشتی دەکا - چاودیری دەکا

supervision/'su:pə'vɪʒn/n سەرپەرشتی کردن

supper/'sʌpə(r)/n شیف - دواژەمی پۆژ

supplant/sə'plɑnt/v بەرز جینگا دەگرێتەرە

supple/'sʌpl/adj نەرم - نیان

supplement/'sʌplɪmənt/n کک/پاشکۆ

supplementary/'sʌplɪ'mentri/adj تەواکەر

supply/sə'plʌɪ/v ١- پێی دەدا

support/sə'pɔ:t/v ٢- پێی دەداتەرە

١- یارمەتی دەدا

٢- پالپشتی دەکا

٣- هەڵدەگرێ/لەخۆ دەگرێ

٤- پشتی پێ دەبەستن

suppose/sə'pəʊz/v ١- وای بۆدەچێ

٢- وای داندەن

supposing/sə'pəʊzɪŋ/conj وای بۆ

داندەن

supposition/'sʌpə'zɪʃn/n گریمانە،

وادانان

suppress/sə'pres/v کچی دەکا -

دەمکوێ دەکا - دەیکوژینی تەرە

suppression/sə'presʃn/n سەركوت کردن

supremacy/'su:preməsi/n دەسەڵتداری بال

supreme/'su:pri:m/adj بال -

بەرزترین - زۆرگەرگ

sure/'ʃʊə(r)/adj ١- بەپڕوایە

گومانەر ٢- دلنیا ٢- پشتی پێ دەبەسترت

surely/'ʃʊəli/adv بیگومان

surf/sɜ:f/n کەفە دەریای کەنارەکان/

کەفە شەپۆل

surface/'sɜ:fɪs/n پێوەر - سەر، پوو،

پووشسار

sufficient

sufficient/sə'sɪfɪnt/adj	ته‌واو/ به‌پێی پێویست
suffix/'sʌfɪks/n	پاشگر
suffocate/'sʌfəkeɪt/v	ده‌خه‌نکێ
suffocation/'sʌfə'keɪʃn/n	خه‌نکانه‌ن
suffrage/'sʌfrɪdʒ/n	ماهی هه‌لبژاردن و ده‌نگدان
suffragette/'sʌfrə'dʒet/n	داوای مافی ئافرهت بۆ ده‌نگدان
sugar/'ʃʊgə(r)/n	شەکر
sugary/'ʃʊgəri/adj	۱- شەکرایی ۲- زۆر خۆش- سه‌رنج پاکێش
suggest/sə'dʒɛst/v	۱- پێشنیار ده‌کا ۲- ئاماژه‌ی بۆ ده‌کا ۳- پهنجه‌ی بۆ درێژ ده‌کا
suggestible/sə'dʒɛstəb/adj	که‌سه‌یک زوو کارێ تێ بکری
suggestion/sə'dʒɛstʃən/n	۱- پێشنیار ۲- با و به‌وون
suggestive/sə'dʒɛstɪv/adj	دروژاندن/ هه‌وه‌س و دروژین
suicidal/'suɪ'saɪdɪl/adj	خۆکوژ
suicide/'suɪsaɪd/n	خۆکوشتن
suit/su:t/n	۱- جێل و به‌رگه‌(بێله) ۲- گازنده ۳- نه‌خه‌شێکی کاغه‌زی قوماره
suit/su:t/v	داخوای ده‌کا
suitable/'su:təbl/adj	گونجاو
suit-case/'su:tkeɪs/n	چانتای سه‌فه‌ر
suite/'swi:t/n	۱- ده‌ستوپێوه‌ند ۲- تاخه‌م- ده‌سته/سویت
suitor/'su:tə(r)/n	داخوایه‌کەر
sulk/sʌlk/v	۱- کپ و بێده‌نگ ده‌بین ۲- خۆی مۆن ده‌کا/ ده‌م و چاوی گه‌ژ ده‌کا
sulky/'sʌlki/adj	چاره‌گه‌ژ
sullen/'sʌlən/adj	هه‌و موچ/چاره‌گه‌ژ
sulphur/'sʌlfə(r)/n	گۆگرده‌- که‌بریت
sulphuric acid	

sunspot

/sʌl'fju:ərɪk 'æsi:d/adj	ترشی که‌بریت
sultan/'sʌltən/n	سولتان
sultana/'sʌl'tɑ:nə/n	خانمه (سولتان)
sultana/'sʌl'tɑ:nə/n	میوژی بی تۆز
sultry/'sʌltri/adj	بۆزێکی زۆر گه‌رم
sum/sʌm/n	۱- سه‌ره‌جه‌م ۲- (برێک) هه‌مه‌یه‌ک پاره
summarize/'sʌməraɪz/v	کوورت ده‌کاته‌وه
summary/'sʌməri/n	کووته
summer/'sʌmə(r)/n	هاوین
summery/'sʌməri/adj	هاوینه‌یی/ هاوینی
summit/'sʌmɪt/n	لووتکه
summon/'sʌmən/v	۱- بانگی ده‌کا ۲- داوای کۆبوونه‌وه ده‌کا
summons/'sʌmənz/n	بانگکردن- داخوای
sumptuous/'sʌmptʃuəs/adj	(داوه‌ت) ی چوهر و گه‌ران/ گه‌رانبه‌ها
sun/sʌn/n	خۆر- هه‌تاو
sunbeam/'sʌnbɪ:m/n	تیشکی خۆر
sun-burn/'sʌnbɜ:n/n	پوو (خۆره‌شی کردین) پوو سووتاو به‌ پۆژ
Sunday/'sʌndeɪ/n	یه‌کشه‌مه
sundries/n	هه‌مه‌ جهۆز/ په‌گا و په‌نگ
sundry/'sʌndri/adj	جیاوان/هه‌مه‌جهۆز
sun-flower/'sʌnflaʊə(r)/n	گوله‌به‌رۆژه
sung-sing/v	گۆزانی وت
sun-glasses/n	چاویله‌که
sunk-sink/v	خه‌نکا
sunny/'sʌni/adj	هه‌تاوه‌ رۆژ
sunrise/'sʌnraɪz/n	خۆره‌لاتن
sunset/'sʌnsɛt/n	خۆر ئاو به‌وون
sunshade/'sʌnʃeɪd/n	سه‌یوان/چه‌تر
sunshine/'sʌnʃaɪn/n	تیشکی خۆر
sunspot/'sʌnspɒt/n	په‌له‌ی خۆر

subsidence

- subsidence/səb'saɪdnɪs, 'sʌbsɪdnɪs/n
 ٢- کپ دەمین / نزم بوونەوه
- subsidiary/səb'sɪdɪəri/adj
 لاره‌کی
- subsidize/'sʌbsɪdaɪz/v
 به‌پاره / یارمەتی دەدا
- subsidy/'sʌbsədi/n
 پالپشتی- باریوی
- subsistence/səb'sɪstəns/n
 بزژیوی- / مانەوه، بیون
- substance/'sʌbstəns/n
 بابەت- ماده، / پاره
- substantial/səb'stænʃl/adj
 بته- / کرداری
- substitute/'sʌbstɪtju:t/n
 جینگرهوه
- substitution/'sʌbstɪ'tju:ʃn/n
 به‌هه‌جیاتی / دانان
- subterfuge/'sʌbtə'fju:dʒ/n
 بیانوو- / هه‌شەهت
- subterranean/'sʌbtə'reɪniən/adj
 ژیر زهوی / نه‌ینی
- subtitle/'sʌbtatl/n
 ناو‌نیشانی لاره‌کی / وه‌رگێزانی دیالۆگ له‌ سه‌ر فیلیم
- subtle/'sʌtl/adj
 ١- (جیاوازییه‌کی) ورد / دژوار ٢- زیره‌له- بلیه‌هت
- subtlety/'sʌtlɪ/n
 ورد‌دییینی
- subtract/səb'trækt/v
 ده‌رده‌ئینی
- subtraction/səb'trækʃn/n
 ده‌ره‌ئیلان / که‌ه‌کێرەن
- subtropical/'sʌb'trɒpɪkl/adj
 هه‌ریم / (نیمچه‌ کیشوه‌ری)
- suburb/'sʌbə:b/n
 نزیک هه‌ینی جوگرافی / قه‌راغ، ده‌وییه‌ر
- suburban/sə'bʌ:bən/adj
 خه‌لکی کۆلان / بیزار
- subversive/səb'vɜ:sɪv/n
 تیکه‌ده‌ر- / تیکه‌شکین
- subway/'sʌbwei/n
 تونیل
- succeed/sək'si:d/v
 ١- سه‌ر ده‌که‌وی / ٢- جنی باوکی (پاشایه‌تی) ده‌گرێتمه‌وه
- success/sək'ses/n
 سه‌رکه‌وتن
- successful/sək'sesfʌl/adj
 سه‌رکه‌وتوو
- succession/sək'sesjən/n
 جینگری- / خه‌لافت- یه‌ک له‌دوایه‌کی
- successive/sək'sesɪv/adj
 دوا به‌دوای / یه‌ک- به‌نۆزه
- successor/sək'sesə(r)/n
 جینگری- خه‌لیه‌ه / جینگرهوه
- succour/'sʌkə(r)/n
 یارمەتی- فریاکه‌وتن
- succulent/'sʌkjələnt/adj
 میوه‌ی ناودار / گوشتن
- succumb/sə'kʌm/v
 له‌که‌چ ده‌مین/ده‌میر / ملکه‌چ ده‌مین
- such/sʌtʃ/adj - pron
 وه‌کو ئەم(شه‌و) رۆژ / ئەوه‌ما- ئاو/ئاوه‌رانه‌یه‌ی
- suck/sʌk/v
 ده‌مزی- شیری ده‌دا پێی
- sucker/'sʌkə(r)/n
 ١- مژمه‌ر ٢- ئیبه‌ر / ٢- گینه‌ پیاو
- suckle/'sʌkl/v
 (نافره‌ت) شیری پێ ده‌دا
- suckling/'sʌklɪŋ/n
 مه‌لۆتکه- شیره‌خۆزه
- suction/'sʌkʃn/n
 مژین- فیزیای
- sudden/'sʌdn/adj
 ناگاو- کتو پێ
- suddenly/'sʌdnli/adv
 له‌پێ
- suds/sʌdz/n
 که‌فی سه‌بون/بۆق
- sue/su:v/v
 گانه‌ده‌یه‌کی یاسایی له‌سه‌ر / تۆمار ده‌کا
- suede/sweɪd/n
 پێستی بزنی- پێستی نهرم
- suet/'su:t/n
 رۆنی سه‌ھی (ئاژۆل) دۆن / بزنی مه‌رو مالا‌ت و په‌شه‌ و‌لاخ
- suffer/'sʌfə(r)/v
 ١- ده‌چێژن/تام ده‌کا / ٢- ئیسی خۆش ده‌مین ٢- خراپ ده‌مین
- sufferance/'sʌfərəns/n
 به‌زۆر / رازی بوون
- suffering/'sʌfərɪŋ/n
 تازار چه‌شتن
- suffice/sə'faɪs/v
 به‌ش ده‌کا

stuffing

stuffing/'stʌfɪŋ/n تیکهله - (حشو)
پڕ کردن

stuffy/'stʌfi/adj توندپەر/پڕمیزاڤ

stumble/'stʌmbəl/v ههلهدهخلیسکێن

stump/stamp/n ١- بڤنه‌ی دار/پاره‌گ

٢- دارێکی یاری کریکیته

stun/stʌn/v ١- گێژ دهکا/دهبێن

٢- دهههزێ ٢- سه‌ری ئێ تیکه دهچینت

stunt/stʌnt/n کارێکی سه‌رنج راکێش

stunt/v رێ له گه‌شه‌ی ده‌گرن، به‌ریسه‌تی
دهکا

stunted/adj له‌ش کرژ بوو

stupefy/'stju:pɪfaɪ/v وپ ده‌بێن

stupendous/'stju:'pendəs/adj به‌زم- سه‌رنج راکێش

stupid/'stju:pɪd/adj ده‌به‌نگ- بێ مێشک-
گه‌سه‌

stupidity/'stju:'pɪdətɪ/n ده‌به‌نگی-
بێ مێشکی

stupor/'stju:pə(r)/n له‌خۆچوون/
بێهۆشبوون

sturdy/'stɜ:di/adj به‌ره‌نگاریه‌کی توند

stutter/'stʌtə(r)/v زمانێ گێ ده‌بێن/
زمانێ ته‌ته‌له‌ ده‌کا

sty/staɪ/n ١- ته‌وێله‌ی به‌راز

٢- نه‌ستوربوونی به‌زی چاو/ ئاوسانی پێسته‌ی
چاو

style/staɪl/n ١- شینواز

٢- نه‌دگاریکی جیاواز ٢- پوختاری گه‌شتی

٤- جل و به‌رگی مۆدیل

suasion/n رازیکردن

suave/'swɑ:v/adj نهرمو حه‌لیم/ به‌ریز

subconscious/'sʌb'kɒnʃəs/adj بێ تاڤا

subcontinent/'sʌb'kɒntɪnənt/n نیمچه‌ کیشوه‌ر

subdivide/'sʌbdɪvaɪd/v دابه‌ش ده‌کاته‌وه‌

subside

subdivision/'sʌbdɪ'vɪʒn/n دابه‌شکردنی
لاوه‌کی

subdue/'sʌb'dju:v/ ١- ملکه‌چی ده‌کا/
زال ده‌بێن ٢- کپی/هه‌یمنی ده‌کاته‌وه‌

subject/'sʌbdʒɪkt/n ١- بنده‌ستی (ره‌یبه‌)

٢- چینگا ٣- باه‌تی لیکۆلینه‌وه‌

٤- بکمر- نه‌هاد(له‌عه‌ره‌بێ)

subjection/'sʌb'dʒekʃn/n ملکه‌چ کردن

subjective/'sʌb'dʒektɪv/adj خودی-
که‌سه‌یه‌تی/ نا‌با‌ه‌ته‌تی

subjunctive/'sʌb'dʒektɪv/adj مه‌رجی
ره‌گیمانه‌یی

sub-let/'sʌb'let/v به‌کرنێی ده‌دا

sublime/'sʌb'laɪm/adj با‌لا- به‌په‌له‌روپا‌یه‌

submarine /'sʌbmə'ri:n, 'sʌbməri:n/adj
گیاهه‌کی بێ ئاو/ ژێر ئاوکه‌ر

submerge/'sʌb'mɜ:dʒ/v نووقم ده‌بێن

submission/'sʌb'mɪʃn/n ملکه‌چی-
رازی بوون

submissive/'sʌb'mɪsɪv/adj ملکه‌چ

submit/'sʌb'mɪt/v ١- خۆ ده‌دا به‌ده‌سته‌وه‌

٢- پێشکه‌شی ده‌کا

subnormal/'sʌb'nɔ:ml/adj بێ ئاسه‌ت/ ژێر ئاسایی

subordinate/'sʌb'ɔ:dɪnət/adj لاوه‌کی/ پارسته‌

subscribe/'sʌb'skraɪb/v ١- رازی ده‌بێن

به‌شداری بکا ٢- نه‌مزا ده‌کا

٣- راچێته‌ ده‌نووسن

subscriber/'sʌb'skraɪbə(r)/n به‌شدارکه‌ر له‌..

subscription/'sʌb'skrɪpʃn/n هاو‌به‌شی کردن

subsequent/'sʌbsɪkwənt/adj پاش- پاشان/ دا‌هاتوو

subside/'sʌb'saɪd/v ١- نزم ده‌بێن

stress

- stress/stres/n ۱- فشار- گوشار/جهخت
 ۲- کیش ۳- هیمای دهنگی (هین)
- stretch/stretʃ/v درژی دهکاتهوه/
 بهریسی دهکا
- stretch/n درژی بوونهوه
- stretcher/ˈstretʃə(r)/n هه لگری نهخووشی
- stricken/ˈstri:kən/adj تروش بوو/زالوو
- strict/strikt/adj ۱- توندو تیز
 ۲- راهیهکی وورد
- stricture/ˈstriktʃə(r)/n رهخنهیهکی توند/
 گلهیی و گازاندهیهکی توند
- stride/straɪd/v ۱- ههنگاری گهوره
 دههاوژیژن ۲- له پزیشن لنگی فش دهکا.
- strident/ˈstraɪdnt/adj دهنگی بهرز و تیز
- strife/straɪf/n ۱- شهرو شوپ- ناکوکی
 ۲- مملانی
- strike/straɪk/v ۱- لژی دهدا
 ۲- نیشان دهشکینن ۳- گپی تیبهر دهدا
 ۴- ده دژیژنهوه ۵- لیده ده (کاتژمین)
 ۶- مان دهگری ۷- کاری لیده کا
- strike/straɪk/n مانگرتن
- striker/ˈstraɪkə(r)/n مانگر
- striking/ˈstraɪkɪŋ/adj سهرنج راکیش
- string/strɪŋ/n ۱- دهزوری ریسرائو
 ۲- پارچه ریسرائویک ۳- ژئی موسیقا
 ۴- گهردانه
- stringy/adj ۱- وهکو دهزوو وایه ۲- زیر
- strip/strɪp/v ۱- دانه کهنن ۲- لیده کاتهوه
 ۳- دهگوشن/چورهی لیدینن
- stripe/straɪp/n خهت خهت
- strive/straɪv/v زور هه لوی دهدا/خهبات دهکا
- strove/strəʊv/v خهباتی کرد
- stroke/strəʊk/n ۱- لیدن
 ۲- دهنگ (کاتژمین) ۳- سهکتی دل و میشک
- stroll/strɔ:l/n پیاسهی له سهرخو

- strong/strɒŋ/adj ۱- جههین ۲- ناروق
 ۳- بوژنکی تیز ۴- چر (قاوهیهکی چر)
 ۵- کرداره (ناقباسیهکان)
- stronghold/ˈstrɒŋhəʊld/n قهلا- پایگا
- strongly/adv بههین- بهتوندی
- strop/strop/n موس تیزگهر
- strop/v موس تیز دهکا
- structural/ˈstrʌktʃərəl/adj گۆپانکارییه بنیاتییهکان/ پیکهاتیی
- structure/ˈstrʌktʃə(r)/n بنیات- بناغه-
 پیکهاته
- struggle/ˈstrʌgl/n خهبات- کوشش-
 مملانی
- strut/strʌt/v بهفیز دهپرا
- strut/n کوله کیهکی (نهاندازیی) له بنهولار
- strychnine/ˈstri:kni:n/n ماددهیهکی
 کیمیایوی ژهراوییه/ژهرریکی کوزر
- stub/stʌb/n قوچکه چگاره/قونکه جفاره
- stubble/ˈstʌbl/n ۱- تۆنکل/پووش
 ۲- تووکی دهموچاو
- stubborn/ˈstʌbən/adj شهپانی،
 سهرههقی، کهلهههقی
- stuck-stick/v گرتی، نوساندی
- stuck-up/nadj لووت بهرز، بهخوتاز
- stud/stʌd/n ۱- پوول- دوگمه- قوچچه
 ۲- کۆمهله نهسپنیک
 ۳- بزماریکی سهه گهروه (میخ)
- student/ˈstju:dnt/n قووتابی
- studio/ˈstju:diəʊ/n ستودیو- وینهکا
- studious/ˈstju:diəs/adj چالاک- چهلنگ
- study/ˈstʌdi/n ۱- وان- لیکۆلینهوه
 ۲- نووسینگه
- ۳- هیلکاری- لیکۆلینهوه یه دهیی
- study/v دهکۆلینهوه
- stuff/stʌf/n - v مادده- کوتال-
 شهپک/ پردهکا

stove

stove/stəʊv/n

سۆپه

stow/stəʊ/v

۱- دانهگری ۲- پۆلین دهکا
۳- پر دهکا

stowaway/'stəʊəweɪ/n/ خۆی لهناو پا پۆر /
فرۆک

دهشاریتهوه تا دهپروا/دهفری، بۆنهوهی پارهنه دا.

straggle/'strægl/v خۆ پاش دهخا

straggler/'stræglə(r)/n خۆ پاشخهر

straight/streɪt/adj ۱- راست - راستهوخۆ

۲- رێك وپێك/هاوپێك

straight/adv راستهوخۆ - یهكسهر

straighten/'streɪtn/v رێکی دهخا

straightforward/'streɪt'fɔ:wəd/adj

دلسۆز - راستهوخۆ/ناسان

strain/streɪn/n ۱- گرزی -

خۆی ماندووکردن ۲- شیواز

strain/v بای دهدا - لورلی دهکا/دهمالیوی

strainer/'streɪnə(r)/n ئامیزی پالاوتن /

بیزنگ

strait/streɪt/n دهریهندا/شاریشه

strait/adj تهنک - تهنک

strait-laced/'streɪt'leɪst/adj

توندر تیز بهرامهر ناکار

strand/'strænd/n ۱- کهنار - رۆخ لیوار

۲- پهلهک - بسک - تالی گوریس

stranded/adj چۆل - بهجن هیلراو

strange/'streɪndʒ/adj نامۆ -

سهبروسه مهربه

stranger/'streɪndʒə(r)/n ههنههراستی -

نامۆ - نهناسراو

strangle/'stræŋgl/v ۱- دهپهنکێنی

۲- ههلهیدهواسن

stranglehold/'stræŋglhəʊld/n

گرتنیکێ کۆلهر

strangulation/'stræŋgju'leɪʃn/n

ههلهواسن - خنکاندن

strap/'stræp/n پشتن - شریستی پشتن /

strenuous

قایش

strap/v

۱- توند دهکا
۲- به قایش/پشتن لیبی دهدا

strapping/'stræpm/adj بهرن بلندوبههیز

stratagem/'strætədʒəm/n

فیلنیکێ جهنگی - داو

strategic/'stræti:dʒɪk/adj ستراتیجی -

گرنگ

strategies/'stræti:dʒɪks/n

زانست یان

هونهری ستراتیژی

strategist/'stræti:dʒɪst/n

کارامه لهبواری ستراتیژیته

strategy/'strætədʒi/n پلانی ستراتیژی

له (جهنگ)

stratum/'strætəm/n چین - چینی بهردین

straw/'strɔ:/n پووش/پهلهکه گهه و

چۆ و برنج

straw/n مادهدهی پووش

strawberry/'strɔ:bəri/n چایهر -

فریز - توت / شلیکه

stray/'streɪ/v گومرا - ناواره دهبن

streak/'stri:k/n ۱- هیلنیکێ درۆی

باریکێ ناپێک ۲- پاشماوه

streaky/adj ۲- ماوهیهکی کورت

هیلکاری کراو - خهت خهت

stream/'stri:m/n ۱- جۆکه/جۆگهله/روبار

۲- ناوهپۆ

streamer/n شریتیکی کاغذی

رهنگاوریهنگی درۆ/نالایهکی درۆی باریک

streamline/'stri:mleɪn/v ناسانی دهکا

رێکی دهکا

street/'stri:t/n شهقام

strength/'streŋθ/n هیز - توانا

strengthen/'streŋθn/v بههیزی دهکا -

پتهوی دهکا

strenuous/'strenjuəs/adj ۱- گران -

توند ۲- ماندوویی - دهوی

stimulus *ˈstɪmjələs*/n جۆشدار
 هاندەر- جۆشدر
stimulus/ˈstɪmjələs/n هاندەر- جۆشدر
sting/stɪŋ/n - v پىئوهدان/پىئوهدەدا/
 پىئوهدەنوسىن
stinger/ˈstɪŋə(r)/n پىئوهدەر- ستىنگەر:
 چەككىسى دژە قىزىكەيه
stingy/ˈstɪndʒi/adj رەزىل- قىرچۆك
stink/stɪŋk/v گەتاو- گەندەل دەمىن/دەكا
stint/stɪnt/v بەرتەنگ دەكا- كۆت دەكا
stint/stɪnt/v قىرچۆكى دەكا، دەست پىئو
 دەگىرى
stipulate/ˈstɪpjuleɪt/v ۱- مەرج دادەنى
 ۲- ئەدەقەكەدا مەتوور
stipulation/ˈstɪpjuleɪʃn/n مەرج
stir/stɜ:(r)/v ۱- دەجولپىنى
 ۲- تىكەل دەكا ۲- دەروژىنى
stirrup/ˈstrʌp/n ئازەنگ- شوپىن پى لە
 زىن و كورتان بۇ سوار بوون
stitch/strɪʃ/n تەقەل
stitch/n ئازارى لاتەنىشت
stock/stɒk/n ۱- پاشەكەرت
 ۲- مەپىر مالات ۲- بەش و قەوانە
 ۴- پەگەز- رەسەن
 ۵- بىكە ۶- پۇژەى سوود
stocking/ˈstɒkɪŋ/n كۆرەوى دىزىنى
 ئاغفەتان
stock-still/ˈstɒk ˈstɪl/adj
 رەق ھەلاتوور (وگەكوت)
stocktaking/ˈstɒkteɪkɪŋ/n
 جەردكەرتى شەمەك (ژماردىنى)
stocky/ˈstɒki/adj چوارشائە/كورت و بەھىز
stodgy/ˈstɒdʒi/adj ۱- بەگىرانى مەرس
 دەكرى ۲- چارەگىران/پەزا قورس
stoker/ˈstɒkə(r)/n ئاگر كەرموھ/
 ئاگر تىن بەردەر
stole/stəʊl/n دەسپۆك، چارۆك/ شال

stole/v
stolid/ˈstɒlɪd/adj خەمسارد، گەرج
stomach/ˈstʌmək/n گەدە
stone/stəʊn/n ۱- بەرد
 ۲- چەو ۲- ئەلماس ۴- ئاوك
stoned/ˈstəʊnd/adj سەرھۇش
stone-deaf/adj كەپ
stone fruit/n مېوھى ئاوكدار
stonemason/ˈstəʊnmɛɪsn/n
 وەستاي بەرد
stony/ˈstəʊni/adj ۱- زەوى بەردىن
 ۲- داپەق
stony-broke/adj قىرەن- بىن پارە/قەنۇش
stool/stuːl/n ۱- كورس بىن پشت و دەسك
 ۲- پىسايى موزۇ
stoop/stuːp/v دەچەمىتەرە- كورنۇش دەبا
stop/stɒp/v ۱- رادەگىرى ۲- راوەستە!
stop/stɒp/n وەستان/وئىستە
stopgap/ˈstɒpgæp/n ئەقەرنە تىقى
 پىئوئىست/گاتى/ گىرەى كاتى
stopper/ˈstɒpə(r)/n گىرە (قەپاخ)
stop-press/n دوا ھەوال
stopwatch/ˈstɒpwɒtʃ/n
 كاتزەمىر پىشپىكىن
storage/ˈstɒrɪdʒ/n پاشەكەرت
store/stɔ:(r)/n ۱- كۆگا ۲- دوكانى گەورە
store/v ۱- ھەلدەگىرى ۲- دادەكا
storey/ˈstɔ:ri/n قات- نەۆم
stork/stɔ:k/n حاجى ئەقەق
storm/stɔ:m/n گەردەلوول/ باھۇز
storm/v پىشئل دەكا/ ھەلدەكا
stormy/ˈstɔ:mi/adj باپەكى توند/
 گەردەلوولاي
story/ˈstɔ:ri/n چىزۆك
story/n ھەلبەستەن
stout/staʊt/adj ۱- قەلو ۲- زۆد بەھىز
 ۳- ئازا

- دووکه ئدان
 نهوکه سهی به سهر چیا دهکوی
 steer/stiə(r)/n پاپۆر یان ئوتۆمبیل ئاژۆتن
 steerage/stiəridʒ/n شوینی نزیك
 سوکان- پله سین
 steering-wheel/n تایه ی ئۆتۆمبیل
 steersman/n کاپیتان، سوکان به دهست
 stem/stem/n ۱- ساقی گول
 ۲- پێشموهی پاپۆر
 ۳- رهگی ووشه ۴- قهه
 stem/stem/v ناهیلن بلۆین- سهرکوت دهکا
 stench/stentʃ/n گهنیو، گهنی بیون
 stencil/'stensl/n ستینسل
 stenographer/stə'nɒgrəfə(r)/n
 نووسهری دهستخهت
 step/step/n ۱- ههنگاو- شه قاو
 ۲- چن پین ۲- پله
 step/v ۱- دهروا
 ۲- دهماوی ۲- دهچیته پیش
 step brother/'stepbrʌðə(r)/n زبیرا
 step father/'stepfɑ:ðə(r)/n زبیاوک/
 زبیاپ
 step ladder/'steplædə(r)/n
 په ریزی دو قاج/
 قادر مهی بچوک
 step mother/'stepmʌðə(r)/n
 باوهژن/زیرداک/زنباب
 step sister/'stepsistə(r)/n زرخوشک
 stereo/'steriəʊ/n ئامیری سترو
 sterile/'sterail/adj نه زۆک- برینگ- قاق-ر- پاک
 sterility/stə'rɪləti/n نه زۆکی
 sterilize/'sterəlaɪz/v ۱- لهگیراوه هه ل دینن
 ۲- پاک دهکا توه ۲- تووش نه زۆکی دهین
 sterling/'stɜ:liŋ/n پارهی ئینگلیزی
 (ههسته رینیی)
 stern/stɜ:n/adj توندو تیژ
- stethoscope/'steθəskəʊp/n
 بیسته ری/ دهنگاوه ری پزیشکی
 stew/stju:ʋ له سه رخۆ دهکولینن/ دهکولنی
 steward/stju:əd/n ۱- ریکخه ر
 ۲- چاودیری که ر ۲- خزمه تکار
 stick/stɪk/n گۆپال، توول، دار، گۆچان
 stick/v ۱- به چهنگال دهگری
 ۲- پیوهی ده نوستینن ۲- زمانی ده ر دینن
 sticker/'stɪkə(r)/n ۱- لکینه ر
 بلیتکی چریشاوی ۲- ماندونه ناس
 sticking-plaster/n پلاسته ری پزیشکی
 له زکه
 sticky/'stɪki/adj ۱- لینیج- به چرک
 ۲- مردنکی به مازار
 stiff/stɪf/adj ۱- رهق
 ۲- گران ۲- به هیز ۴- به ره سمی
 stiffen/'stɪfn/v رهق دهین/ دهکا
 stifle/'staɪfl/v دهخنکینن/ دهخنکی/
 کپی دهکا
 stigma/'stɪgmə/n له که- نیشانه ی
 (بۆتاوانبار) په له
 stigmatize/'stɪgmətaɪz/v
 وه سپی لایه نی خرابی دهکا
 stile/'staɪl/n له مپه رینکی دارین له نینوان
 دوو کیلگه د/ به رده بان
 still/stɪl/adj هین- بیهنگ
 still/adv هیشتا
 still-born/'stɪlbɔ:n/adj به مردویی
 له دایک بوو
 stilted/'stɪltɪd/adj ۱- رهق و ناسروشتی
 ۲- شیوازی زیده رویی/ ره سمی
 stimulant/'stɪmjələnt/n
 به هیزکەر (دهرمان)
 stimulate/'stɪmjələnt/v هانی دهکا/
 دهو روژینن
 stimulation/'stɪmjə'leɪʃn/n هاندان-

starter

- starter/'stɑ:tə(r)/n 1- پێشپێکێ کەر /
 بەرژەم 2- شاورى دەستپێکردن
 3- نیشپێکەر 4- مەزە
- startle/'stɑ:tl/v لەپەرە لەناکاوێ دەترسێنێ
 startling/'stɑ:tlɪŋ/adj ترسێنەر -
 سەرسوڤهێنەر
- starvation/'stɑ:'veɪʃn/n برسیاتی -
 قات و قبری
- starve/'stɑ:v/v برسی دەهێن /دەکا
- state/'steɪt/n حالەت - باروئۆخ
- state/n دەولەت - ویلايەت
- state/v 1- ژيانیکى خۆشگوزەران دەژنیت
 2- دەلى - بەیان دەکا
- stately/'steɪtli/adj 1- شکۆدار
 2- مەزن و دیار
- statement/'steɪtmənt/n 1- بەیان /بەیاننامە 2- پارەى حیساب
 3- رستەى خەبەرى
- statesman/'steɪtsmən/n پیاوی سیاسى یو دەولەت - (سیاسەتەدار)
- static/'stætɪk/adj - n نەگۆز - نەجولاو /
 کارەبای ستاتیک
- station/'steɪʃn/n 1- چەق - خال
 2- وێستگە 3- پایەى جفاکى 4- ئێزگە
- stationary/'steɪʃənri/adj نەگۆز
- stationery/'steɪʃənri/n ئالەتى بیرو /
 پێویستیهکانى دامدەزنگا / پەراوگە / کاغەزگەرى
- statistic/'stætɪstɪk/adj - n ئامار
- statistical/'stætɪstɪkəl/adj ئاماری
- statistics/'stætɪstɪks/n زانستى ئامار
 ئاماراناسى
- statue/'stætʃu:/n پەیکەر
- stature/'stætʃə(r)/n 1- بەژن 2- بەها و
 گرنگی
- status/'stetəs/n 1- پلەو پایە
 2- بارى جفاکى 3- پلەو پایەى کۆمەلایەتى
- status quo/'stetəs 'kwəʊ/n

پێشپێکى هەنوکە

- statute/'stætʃu:t/n 1- یاسای پەرلەمانى
 2- دەستور
- staunch/'stɑ:ntʃ/adj 1- باوەر پتەو
 2- زۆر دەلسۆز
- stave/'steɪv/n گۆچان - تۆبێ
- stave/v پایەى نۆتەى مۆسیقایى
- stay/'steɪ/v 1- دەمێنێتەرە
 2- دەمێن - بەردەوام دەبێ
 3- دەرنەچن - دەمێن
 4- ناخەوێ - لە شەوین دەبێ
- stay/n مانەو
- steadfast/'stedfɑ:st/adj بەرپاى پتەو
- steady/'stedi/adj 1- جینگێر - پتەو /
 خێراپێهەکی نەگۆز
 پزێکی دەخا
- steady/v پارچە گوشت
 دەدرى
- steak/'steɪk/n دزەکردن
- steal/'sti:l/v لەسەرخۆ و بەدرى
 نزیك بوونەرە
- stealth/'stelθ/n هەلم
- stealthy/adj شەمەندەفەرى هەلمى
- steam/'sti:m/n 1- ئاشپەز
 2- پاپۆزى هەلمى
- steam engine/n باگروێنى هەلمى / باگوردانى هەلمى
- steamer/'sti:mə(r)/n پۆلا
- steam-roller/'sti:mrəʊlə(r)/n دەرەق - نەرم نابین
- steel/'sti:l/n 1- زۆر لێژ
 2- زۆر گەورە 3- زۆر گران
- steely/adj لوتکە - تیرى بورجى
- steep/'sti:p/adj 1- زۆر لێژ
 2- زۆر گەورە 3- زۆر گران
- steeple/'sti:pl/n کولێسا
- steeplechase/'sti:pltʃeɪs/n پێشپێکێى ئەسپ / بەسەر لەمپەر بازدان
- steeple-jack/'sti:pldʒæk/n

stagnation

stagnation/stæg'neɪʃn/n مەنگی/ئاوسان

staid/steɪd/adj شەخۆمەند- گران (موزە)

stain/steɪn/v - n ۱- پەلە- لەكە/زەنگ
۲- بۆیە

stainless/'steɪnləs/adj پۆلا- بێنەخەوش /
زەنگ مەلنەمەین

stair/stɛə(r)/n پايە- پەلە

staircase/'steɪkɛɪs/n قالدەرمە- پەپۆرە

stake/steɪk/n ۱- نەردەوان/بەرمەتە
۲- قازوخی ۲- بەش ۴- گەرمو

stale/steɪl/adj ۱- کۆن- خراپبۆر
۲- سارد

stalemate/'steɪlmət/v
خالی سەرپوون/بەنبەست

stalk/stɔ:k/n سالی گەلا- بەلگ

stall/stɔ:l/n ۱- کوشک
۲- جینگای ئازەل بەستەنەرە
۳- پێزی پێشمەرە ئەشانز

stallion/'stæljən/n نیر(نیرە) نەسپ)

stalwart/'stɔ:lwɔ:t/adj ۱- دریز و ماسولگەیی ۲- بەدەقا/پاک

stamen/'stemən/n سۆلیشی گۆل/

stamina/'stæmɪnə/n بەشی نیرە گۆل

stammer/'stæmə(r)/n خۆگرتن/اشیان

stammer/'stæmə(r)/n زمانگەری/

stamp/stæmp/v - n ۱- پێشی لەزەری دەدا

۲- مۆزی دەکا ۳- پۆلیکی پۆستە ی لێدەدا

۴- پارەبەک نەخش دەکا

۵- سیمایەکی تاپەت پێدەدا

star n ۱- مۆزە- پوول

stamped/stæm'pɪd/n رانەئازەلێک

بەتاو دێ

stand/stænd/v ۱- رادەوستن ۲- رادەگرتن

۲- ئارام دەگرتن ۴- دەگاتن

۵- راپەلە پێکدەینن ۶- خۆی دەپالێوین

۷- پارە ی ... دەدا ۸- وەك خۆی دەمێنن

۱- کۆشکە ۲- مەلگەر ۲- مەلووێست
۱- پێوەر

۲- ئاكار ۲- ئاست

standard/adj ئەرەبەیی/ئاسایی/پێویری

standardize/'stændədaɪz/v/یەکی دەکا

دەکا تە یەک
۱- یەدەک
۲- لایەنگری دەسوژ

standing/'stændɪŋ/adj رادەستار-
وێستار

standstill/'stændstɪl/n - adj
خانەتی
وێستان

stanza/'stænzə/n ستانزا- پارچە شیعریە/کۆپلە

staple/'steɪpl/n دەززی کەپس/
بەرەمی سەرەکی و لات

staple/v بەدەززی دەپەستیتەرە

staple/adj رەسەن/سەرەکی

star/stɑ:(r)/n ئەستێرە

star/adj شینوویەکی ئەستێرەیی

star/n ئەستێرە ی شانۆیی/سینەما

starboard/'stɑ:bɔ:d/n لای راستی

پاڤۆر و فرۆکە

starch/stɑ:tʃ/n ۱- نیشاستە

۲- یاخە چاککردنەرە

starchy/'stɑ:tʃi/adj ۱- ووشکە پەنتار

۲- پەسەمی- فەرمی

stare/stɛə(r)/v چاری نیتێژدەکا تەرە-

دیلەتی دەداتن

stark/stɑ:k/adj ۱- رەق هەلاتو/

زۆت و سادە ۲- بەسوێ

starlight/'stɑ:lɪt/n پڕشنگی ئەستێرە

start/stɑ:t/v دەست پێدەکا

start/n بەرایی- شوێرە

sprinkle

stagnate

sprinkle/'sprɪŋkl/v - دهرپژینن

squeak/skwɪ:k/n ۱- قیرەیی باننە

دهرشینن

۲- چیرەیی دەرگا ۲- زیكە زیك

sprinkle/n ئاویژین/ ئاویژاندن

squeaky/n دەنگیکە تیژ

sprint/sprɪnt/v خیرا غار دەدا

squeal/skwɪ:l/n - v دەقێژنن/

sprout/spraʊt/v چەری دەردەکا

زمانی ئە ھاویزیکەیی دەدا

spruce/spru:s/adj جوان پۆش- شیک

squeamish/'skwi:mɪʃ/adj ۱- زوودلی

spry/spraɪ/adj - n ۱- وودیا ۲- تەپ، سووک

تیکدە چن ۲- زوو دەبووریتەو

spurious/'spjuəriəs/adj پارەیی موزەوەر

squeeze/skwi:z/v دەیگوشن-

(پارەیی ئارەوا)

دەپیلێنن- دەیشیسی

spur/spɜ:(r)/n ۱- ئەخا ۲- قەراغی چیا

squint/'skwɪnt/v چاوی خیل دەبن

۲- خەلات

سینیر بۆ چاوی دەکا تا باشتەر بییدنن

spurt/spɜ:t/v ۱- زیاد هەول دەدا

squire/'skwaɪə(r)/n

۲- بلنێسە دەسینن، گەر دەگرن

لەدەولە مەندەکانی گوند (کوێخا) - زەویدار

sputink/n مانگیکی دەستکردی رووسی

squirm/skwɜ:m/v ۱- خۆی باندەدا

spy/spaɪ/n سێخوڕ

۲- هەست بە شەرمەزاری دەکا

squabble/'skwɒbl/n شەرە مەدال،

squirt/skwɜ:t/v (شەرنقەیی دەرزنی ئی دەدا

شەر لەسەر تەشتی پووچ

خەنجەری لێدەدا

squad/skwɒd/n تیب (کوۆمەلیکی سەربازی)

stability/stə'biləti/n سەقامگیری-

squadron/'skwɒdrən/n پۆل (فروکە) (دەریایی)

جینگیر- ئەگۆژ

squalid/'skwɒlɪd/adj پێس- روورەش- شەپۆ

stabilize/'stəbəlaɪz/v جینگیر دەبن/

۱- ئینش و ترس ۲- زریان

سەقامگیر دەبن

squally/adj رۆژنیکە بارانای بریساکای

stable/steɪbl/adj توند

squalor/'skwɒlə(r)/n کلۆلی

stable/n ناخۆر- تەولە

squander/'skwɒndə(r)/v لەکیسی دەدا

stack/stæk/n قۆمەت

خەرجی دەکا- بەفەرۆ دەدا

کۆمەلەیکە گەرە

square/skweə(r)/n ۱- چوارگۆشە

stadium/'stædiəm/n گۆرەپانی وەرزی

۲- گۆرەپان ۳- چوارینە (ماتەیاتیک)

۱- گۆچان- گۆچال

squash/skwɒʃ/n ھاپا- گۆشراو

staff/stɑ:f/n ۲- پینچ دێری یکسافی نۆتەیی مۆسیقا

بێدەنگی دەکا- دەماپن- دەگوشن

۳- دەستەیی چەنگی ۴- دەستەیی گارگێنری

squash/v چوارمەشقی دادەنیشن،

stage/stæg/n نێرەیی ناسک

لەسەر چیچکان دادەنیشن

۱- سەمکۆی و تارخویندەو

squat/skwɒt/v زەوی خەلکی داگیردەکا

stage/steɪdʒ/n ۲- تەختە شانۆ ۳- قۆناغی پەرسەندەن

squawk/skwɒ:k/v واقەواق دەکا-

۴- وێستگە

قەرەقەر دەکا- نالەنال دەکا

بەلادادی

squat/v زەوی خەلکی داگیردەکا

stagger/'stægə(r)/v ئاوی مەنگ

squawk/skwɒ:k/v واقەواق دەکا-

stagnant/stæg'nənt/adj چەقوو/باری ئاویرو ئاوساو

قەرەقەر دەکا- نالەنال دەکا

stagnate/stæg'nait/v مەنگ دەبن

spittle			
spittle /'spɪtl/n	لەیک، تەف	spoon /spu:n/n	کەمچک
splash /splæʃ/n	ئاوڕشێن	spoonful /'spu:nfl/adj	پەر کەمچکێک
splash /v	ئاو دەڕشێن	sporadic /spə'reɪdɪk/adj	پەڕپەڕ
splendid /'splendɪd/adj	زێرەک-قەشەنگ	spore /spɔ:(r)/n	شانەمی (قەرزە)
	بەرز-نایاب	sport /spɔ:t/v	۱- رابواردن
splendour /'splendə(r)/n	گەرنگی /	sport /n	۲- وەرزش
	شکزیی /شەوق	sport /adj	۳- پیاویکی قەسە خۆش
splice /splais/v - n	کۆتایی دوو	sport /n	۴- لەرێ لا دەریکی بایۆلۆژی
	شت دەگە پەننێتە یەك	sportsman /'spɔ:tsmən/n	وەرزشەوان
splint /splɪnt/n	گرتنەوه (پەزیشکی)	sportsmanship /'spɔ:tsmənsɪp/n	گیانی لێبووردن
	بەیتانی		گیانی وەرزشکارانە
splinter /'splɪntə(r)/n	پەرشى بۆمباو	spot /spɔt/n	۱- پەنە- حال- نوخە
	شووشە		۲- زەپکەى پێست ۲- شوین ۴- دۆپ
split /splɪt/n	دەرز- شەق، قەلەشانەن	spotless /'spɔtləs/adj	بێگەرد
split /v	۱- دەقەلەشێن ۱- دەرز دەبا	spotlight /'spɔtlaɪt/n	تیشکی سەر
	۲- زەمانى لێدەدا- ئەینى دەدرکێن		شەکتەران (شانۆ)
splutter /'splʌtə(r)/v	بەخێرایى	spotty /'spɔti/adj	دەمچاوی قنچکاری
	قەسە دەکا	spouse /spaus, spauz/n	جووت- ماوەف، ژن/هێرد
spoil /spɔɪl/v	۱- پەیسى دەکا		۱- لێشاو ۲- مەسینە
	بۆگەنى دەکا- تیکى دەدا	spout /spaut/n	۲- مەلقولان
	۲- تینوو دەبن	sprain /spreɪn/v - n	با دەدا
spoke /spəʊk/v	قەسەى کرد	sprawl /sprɔ:vl/v - n	پالەدەمۆن
spokesman /'spəʊksmən/n	نۆزگان،	spray /spreɪ/n	۱- سپرای
	ئاخاوتنکەر		۲- عەتردان ۲- تۆپی ماسی
sponge /spʌndʒ/n	۱- نەیسفەنج ۲- دۆشەك	spread /spred/n	بۆیەى دیوار-
	۲- جۆره کێکێکى ناسکە/کێکى نەیسفەنجى		فەرشی پاخستن
	۴- گیانە وەرێکى ناوی	spread /v	داندەپۆش- پلاو دەکا تەرە
sponger /'spʌndʒə(r)/n	مەشەخۆر-	spree /spri:n	کەیف و سەیف، سەرقان و دەستبێلو
	دارگران	sprig /sprɪg/n	لەقە دارێکى بەگول و پەك
sponsor /'sɒnsə(r)/n	دایەن، بەخێوکار	sprightly /'sprɪtli/adj	بیرتیز-
	گەرەنتى دەر، وەسى		چوست و چالاک
spontaneity /'spɒntə'neɪti/n	لەخۆوەیى	spring /sprɪŋ/v	بازدەدا، شەق دەبا
spontaneous /spɒn'temɪəs/adj	لەخۆوه	spring /n	۱- بەهار
	لەخۆوه		۲- کانی ۲- سپرینگ ۴- ناسک
spool /spu:l/n	بەکرەى دروومان /		
	شریتی چاپکەر		

speckleless

speckleless/adj زۆرپاك-بن په نه، بىگهرد

spectacle/'spektəkl/n ۱- ديمه ۲- نىمايشىكى گىشتى ۳- چاويلكه

spectacular/'spek'tetə(r)/adj قەشەنگ سەر سۆپهتەر

spectator/'spek'tetə(r)/n بيهەر / تەماشاکەر

spectre/'spektə(r)/n خىو (شىخ) / تارمايى

spectrum/'spektrəm/n چەپكە تيشك / پەنگ

speculate/'spekjuleit/v ۱- تىزادەمىتىن ۲- مامەلە دەکا

speculation/'spekju'leifn/n ۱- خەمەلەن ۲- تىزەمان ۳- پارەگۆرپەنە ۴- مامەلە

speculative/'spekjələtɪv/adj لىكۆلپەنە ۵- تىزۆر

speculator/n مامەلەكەر لەبازارى بازىگاشى

sped-speed/v خىزا پۆيى

speech/'spi:tʃ/n ۱- قەسە، ناخاوتن ۲- وتار

speechless/adj توورە / قەسەى پىن ناكرى

speed/'spi:d/n ۱- خىزايى

speed-limit/n خىزايى دياركراو

speedometer/'spi:'dɒmɪtə(r)/n خىزايى ژمىر

speedy/'spi:di/adj خىزا- بەپەلە

spell/'spel/n ۱- دۇعا ۲- ماومەيكە

spelling/'spelɪŋ/n حىنجە- پىننوس

spend/'spend/v ۱- خەرج دەکا ۲- مەندوودەبن ۳- كاتىكى بەسەردەبا / دەچن

spendthrift/'spendθrɪft/n خەرچكەر / دەستبەلۆ

sperm/'spɜ:m/n ئاوى پىاو (تۇمار) تۆر

spew/'spju:n - v رشانەر

sphere/'sfɪə(r)/n ۱- خە- تۆپ ۲- گۆرەپان- كىلگە

spherical/'sfɛrɪkl/adj شىوهمەكى خەر

spice/'spaɪs/n بەهارات- بىبەرى

spicy/adj وشك (تفتى)

spider/'spaɪdə(r)/n (خواردنى) تفت

spike/'spaɪk/n جانجالجا لۆكە

spill/'spɪl/v ۱- بزمارى نووك تىز ۲- دېك

spill/n دەرئى / دەپۆلپىن / دەكەرى

spin/'spɪn/v ۱- كەوتن لەسەرىشتى نەسپ ۲- چەلەدار ۳- پزان

spin-spun/v رستى / خوولاندى

spinach/'spɪnɪʃ/n سىپىناخ

spindle/'spɪndl/n تەشى / استوون

spin-driver/n نامىرى ووشكردنەر

spine/'spaɪn/n ۱- بېرپەرى پشت ۲- پشتەمەرى كىتەپ

spineless/'spaɪnləs/adj پىاوىكى خاوا / تىرسنۆكە، شەرمەن

spinning-wheel/n تەشى

spinster/'spɪnstə(r)/n قەيرەكچ (شونەكردو)

spiral/'spaɪrəl/adj - n لوولپىنچ / لوول

spire/'spaɪə(r)/n تىرى گومەتى كلىسا، لوئەكى ھەپەم

spirit/'spɪrɪt/n ۱- روخ ۲- كەسايەتى ۳- خىو ۴- كورتە- گەومەر

spirited/'spɪrɪtɪd/adj ۵- جەرىزەيى- نازايەتى ۶- كىوول- خوولق

spiritual/'spɪrɪtʃuəl/adj ۷- ورە ۸- ئارەق ۹- سېرتۆ

spiritualist/'spɪrɪtʃuəlɪst/n چالاك

spiritualist/'spɪrɪtʃuəlɪst/n پىاوى روخانى- ورەبەرز / ژىحى- نايىنى

spiritualist/'spɪrɪtʃuəlɪst/n ئەوكەسەمى روخ دىنىيەتە قەسە / پزخانىي

spit/'spɪt/n ۱- تفت ۲- شىشى گۆشت بېزاندن

spite/'spaɪt/n كىنە- دلپىسى

spiteful/'spaɪtfl/adj كىنە لەدل

soup

soup/su:p/n شۇرپا، سوپ
sour/'sauə(r)/adj ۱- ترش ۲- تیز-
 بەدپەختار ۳- ترشارو
source/sɔ:s/n ۱- كاسى ۲- سەرچاۋە-
 كارگە
south/sauθ/n باشوور
southerly/'sʌðəli/adv باي باشوور
southern/'sʌðən/adj باشوورسى/
 خەلكى باشوور
southwards/'sauθwədz/adv
 بەرەو باشوور
souvenir/su:və'niə(r)/n خەلات-
 يادگارى
sovereign/'sɒvrɪn/adj ۱- شانشاھ-
 شاھ- شانزادە ۲- دەسەلاتى بىن سنوور
 ۳- لىرەيەكى فېنگلىنى زىچ ۴- ناياب
sovereignty/'sɒvrənti/n دەسەلاتدارى،
 سەرورى
Soviet/'səuviət/n سۆڧيات
sow/səu/v تۆۋ دەچىنىش
sow/sau/n مەنەي بەراز
soya bean/'sɔɪə bi:n/n پاقلىق سۇيا
space/speɪs/n ۱- ئاسمان- بۇشايى
 ۲- بوور- شوۋىن ۳- ماۋە- بىيا
spacious/'speɪʃəs/adj شوۋىنلىكى فراوان
spade/speɪd/n ۱- خاكەناس- بىيل
 ۲- كاغەزى قورمار
span/spæn/n ۱- بۆست- بىست
 ۲- ماۋەيەكى دىيارىكرار
 ۳- جوۋتە ھېست/كەسپ- مابىن
 ۴- پرد
spank/spæŋk/v شەپازللىيەكى لىئەدا
spanner/'spænə(r)/n ئىسپانە
spar/spɑ:(r)/n دارى ئاڭ/مەچەك
spare/speə(r)/adj ۱- يەدەك
 ۲- زىاد لەپىئويىست لاۋاز
sparing/'speərɪŋ/adj لەسەرھۇ

332

speckle

spark/spɑ:k/n پرىشك (ئاگر)
sparkling-plug/n ۱- مۆمى داگېرسان
 ۲- پىلاكى فۇتۇمبىيل
sparkling/adj دەرەوشايەۋە، بەپروشك
sparrow/'spærəu/n چۆلەكە/كىشكە
sparse/spɑ:s/adj پىرچىكى تەنك و
 پەرش و بىلاو
spasm/spæzəm/n گيان دامەيزران (تشنج)،
 قۇلىنج كردن
spasmodic/spæz'mɒdɪk/adj دامەيزراو
spastic/'spæstɪk/adj دامەيزراو
spatter/'spætə(r)/v - n
 ۱- پەرش و بىلاو دەبىن ۲- دلۆپەدەكا
spawn/spɔ:n/n ھىلگەكى ماسى و بۇق
speak/spi:k/v قەسە دەكا
speaker/'spi:kə(r)/n ووتارىيۇدەنگاۋەر
spear/spiə(r)/n تىر/پەم
special/'speʃl/adj تايبەت
specialist/'speʃəlɪst/n ۱- پىسپۇر
 ۲- پزىشكى پىسپۇر
speciality/'speʃi'æləti/n بەرھەمى
 تايبەتى
specialize/'speʃəlaɪz/v پىسپۇرى لە
 بابەتلىك ۋەردەگرئ
specially/'speʃəli/adv بەتايبەتى
species/'spi:ʃi:z/n چەشەن- جوۋر
specific/spə'sɪfɪk/adj دىيارى كراۋ-
 تايبەت
specification/'spesɪfɪ'keɪʃn/n
 ۋەسف- نىشان، دىيار كوردن
specify/'spesɪfaɪ/v دىيارى دەكا/
 لەخۇ دەگرئ
specimen/'spesɪmən/n نەۋونە
specious/'spi:ʃəs/adj لە روخسار راست و
 ناۋەپۇك درۇ/گومپراكەر
speck/spek/n خال- گەردىك/پەلە
speckle/'spekl/n پەلە، خال

soluble

soluble/sɒljəbl/v دەتوینیتەوه

solubility/sɒljuˈbɪləti/n توواوهیی

soluble/sɒljəbl/adj زوو دەتوینتەوه

solution/səˈlu:ʃn/n ١- شیکاری-
چارەسەر ٢- توانەوه ٣- گێراوه

solve/sɒlv/v چارەسەر دەکا

solvent/sɒlvənt/adj ماددەییەکی توینەر

somber/ˈsɒmbə(r)/adj تاریک- پووگێژ

some/sʌm/adv-adj-pron ١- هەندیک

٢- دانەمەزراو ٣- زۆر زۆر ٤- نزیکەیی

somebody/ˈsʌmbədi/n - pron یەکیک- کەسێک

somehow/ˈsʌmhaʊ/adv بەهەر رێگاکیەک

someone/ˈsʌmwʌn/pron هەرکەسێک

somersault/ˈsʌməsɔ:lt/n ١- تەقلەیدان

٢- گۆڕانی بەرەتی

something/ˈsʌmθɪŋ/n هەرشتێک

sometime/ˈsʌmtaɪm/adv لە وەختێک-
لەپێشوو- پێشان

sometimes/ˈsʌmtaɪmz/adv - adj هەندیک جار

somewhat/ˈsʌmwɒt/adv تارادەیک-
زیاتر

somewhere/ˈsʌmweə(r)/adv لە هەر شوێنێک

somnambulist/sɒmˈnæmbjəlɪst/n شەوگەر (لەخەودا)

somnolent/adj خەوالو/ خەوئێخەر

son/sʌn/n کوڕ

sonata/səˈnɑ:tə/n سۆناتە

song/sɒŋ/n گۆڕانی-سرود

sonic/ˈsɒnɪk/adj دەنگدار

sonnet/ˈsɒnɪt/n چامەیکە (١٤) نێوه دێرێ

soon/su:n/adv ١- بەم نزیکانە

٢- هەرزوو ٣- باشتر وایە

soot/su:t/n سۆتکە- خۆلەمیش

soothe/su:ð/v هێمن دەبیتەوه-

ئێسی دەشکێ

sop/sɒp/n ١- نانێکی خووساو ٢- بەرتیل

sophisticated/səˈfɪstɪkətɪd/adj ئالۆز

soprano/səˈprɑ:nəʊ/n سۆپرانۆ:

بەرزترین دەنگی گۆڕانی وتن- ئاگرەت

sorcerer/ˈsɔ:sərə(r)/n سێحریان/جادوگر

sorcery/ˈsɔ:səri/n سێحەر/جادوو

sordid/ˈsɔ:dɪd/adj پێس، بێ قییمەت

sore/sɔ:(r)/adj ئازارای- بەئیش

sorely/adv تارادەییەکی معز

sorrow/ˈsɒrəʊ/n ئاخ- ئەفسووس

sorrowful/ˈsɒrəʊfl/adj خەمبار- دامار

sorry/ˈsɒri/adj ١- پەشیمان ٢- کۆژ

sort/sɔ:t/n چەشن- پۆل- جۆر

sort/v جودا دەکا تەوه- رێک دەکا

sorter/ˈsɔ:tə(r)/n نامە لێککەرەوه

(پۆستەچی)

S.O.S/es əʊ 'es/n بانگەوازی

فریاکەوتن

sot/sɒt/n هەمیشە سەرخۆش

sought-see/v گێرا

soul/səʊl/n ١- رۆح

٢- نموونە ٣- مڕۆ- تاک

soulful/ˈsəʊfl/adj زۆر بەسۆزە-

هەستدار

soulless/ˈsəʊlləs/adj بێ هەست/بێ رۆح

sound/saʊnd/adj ١- ساغ

٢- متمانه پێکراو ٣- تەواو- قوول

sound/v ١- قوڵایی دەریا تاقیدەکا تەوه

٢- دەپشکێ

sound/n دەنگ

soundly/adv بەتەراوی سەرکەوت

soundproof/ˈsaʊndpru:f/adj - v

دەنگێر- کێکەر

sound-wave/ˈsaʊndweɪv/n

شەپۆلی دەنگ

soapy

soapy/səʊpi/adj گىراوى سابون/ كەلار/سابوناوى

soar/sɔ:(r)/v دەفرى

sob/sɒb/v ھەناسەى ھەلەكەتچىش/دەگرىن

sober/səʊbə(r)/adj ۱- وشيار- بەناگا
۲- ھىمن- ناچوڭ

sobering/səʊbəriŋ/adj گران- رەسەن

sobriety/sə'braɪəti/n رەسەنى - گرانى

soccer/'sɒkə(r)/n تۆپىن

social/'səʊʃl/ n - adj كۆمەلەيتى - جفاكى

sociable/'səʊʃəbl/adj خۆش مەشرەب- ھاوپى

socialism/'səʊʃəlɪzəm/n رىئىيازى

socialist/'səʊʃəlɪst/adj شۆسىيالىستى

society/sə'saɪəti/n سۆشىيالىست

society/sə'saɪəti/n ۱- كۆمەلگا

۲- پىكەرمەزبان ۲- كۆمەلگى بەرز

۴- دەستە

sock/sɒk/n ۱- گۆزەوى كورت ۲- ناوكەف

socket/'sɒkɪt/n ۱- سۆكەت/ جىپى پلاك

۲- كون

sod/sɒd/n ۱- مېزگ ۲- زىد ۳- لوتى

soda/'səʊdə/n سۆدەئاوى كەفكەر

sodden/'sɒdn/adj ۷- جلى تەپ- ھەوير

sodium/'səʊdiəm/n سۆدېۆم (گان)

sofa/'səʊfə/n دىوان- تەختە/قەنەفە

soft/sɒft/adj ۱- نەرم

۲- بىن مېشك ۳- دەنگىكى نەرم

soft-boiled/adj ھىلەكەيەكى نېوھ پاككراو/ نېوھكولۇر

soften/'sɒfn/v نەرمى دەكا

soft-hearted/'sɒft'hɜ:td/adj بەسۆز- دلنەرم

soggy/'sɒgi/adj شىدار/تەپ

soil/sɔɪl/n خاك- زەمى- خۆل

sojourn/'sɒdʒərn/n مانەو- تاكجى بوون

solace/'sɒləs/n پەرسە/ بەھى -

sol

دلدانەو- سەرەخۆشى

solar/'səʊlə(r)/adj ھەتاوىى

sold-sell/v فرۆشتى

solder/'səʊldə(r)/n تەل نەھىم كىرن

soldier/'səʊldɪə(r)/n سەرباز

soldierly/'səʊldɪəli/adj رەفتار- ئازا

sole/səʊl/n ۱- پاچنە/ئاوپىن

۲- نەھەل ۲- ماسىيەكى لاكېشەوىيە/ ماسى

موسا

sole/adj تەنھا- ئىكە- يەك كەسى

solely/adv بەتەنھا

solemn/'sɒləm/adj گران- سام گران

solemnly/'sɒləmli/adv ئاھەتگىكى

گەرەو شايستە شكوژدار

solemnize/'sɒləmnaɪz/v

بە ھەيەتتى دەكا

solicit/sə'lɪsɪt/v ۱- دەپارتمەنە

۲- داواى نېشى خراپىي ايدەكا

solicitor/sə'lɪsɪtə(r)/n پارىزەمرى

راويزگار

solicitous/sə'lɪsɪtəs/adj

۱- سوورە لەسەر يارمەتى ۲- نىگەران

solicitude/sə'lɪsɪtju:d/n

بايەخ پىدان/جىپى بايەخ

solid/'sɒlɪd/adj-n ۱- رەق ۲- لال

۲- بەھىزە- پاك ۵- نەندازەيى بەرجەستە:

دريزى- پانى- ئەستورى

۶- بىن برانەو- بەكۆى دەنگ

solidarity/'sɒlɪdærəti/n ھاوکارى

solidify/'sɒlɪfaɪ/v دەھەيىن/رەق دەبىن

solidity/'sɒlɪdəti/n رەقى

soliloquy/'sɒlɪləkwɪ/n قەسەلگەن

خۇدا كىرن (وورته ورت)

solitary/'sɒlətri/adj تەنھا- بىكەسى

solitude/'sɒlɪtju:d/n تەنھايى/گۆشەگىرى

solo/'səʊləʊ/n ئاوازىكى تاكەكەسى

soloist/'səʊləʊɪst/n كەمانچەژەن

smoke

- smoke/v جگاره دهکیشین - دوکەل دەکاتەرە
 smoker/'sməukə(r)/n جگەرەکیش
 smoky/'sməuki/adj پەر لەدووکەل/
 دوکەلاری
 smooth/smu:ð/adj ۱- نەرم
 ۲- ئاسان - ساکار ۲- خۆش
 smother/'smʌðə(r)/v ۱- هەناسە
 دەپڕی ۲- دەکوژنیتەرە
 ۳- دەشاریتەرە
 smoulder/'sməuldə(r)/v بەهێواشی
 دەسووتن
 smudge/smʌdʒ/n پەلە (مەرەکەب)
 smug/smʌg/adj شانازی بەخۆکەر
 smuggle/'smʌgl/v شەمکی بەقاچاغ
 دەبا/دینن
 smuggler/'smʌglə(r)/n قاچاچی
 smut/smat/n ۱- تەنی
 ۲- نەخۆشی دانەویڵە ۲- قەسە ناشرین
 smutty/'smʌti/adj ۱- هەوای دوکەلاری/
 تەنی ۲- ناشرین
 snack/snæk/n پاروو/زەمبکی بچووک
 snag/snæg/n ۱- کۆپکە ۲- قەد ۳- تەگەرە
 snail/sneɪl/n لۆولپنچ
 snake/sneɪk/n مار
 snap/snæp/v ۱- شریقی لێوە دێ
 ۲- بەدەنگەرە دانەخا ۲- (پەنجەکانی) دەتەقینن
 ۳- بە دزییەرە گرەبەک دەگری ۵- گەزەبی لێدەدا
 snappy/snæpi/adj چالاک
 snare/sneə(r)/n داو- تەلە
 snarl/snɑ:l/v ددانسی چیر دەکاتەرە
 snatch/snætʃ/n رهاندن/دزی
 snatch/v دەرفینن/دەدزین
 sneak/sni:k/n زمان لیدەر
 sneer/sniə(r)/v گالتهی پێدەکا
 sneeze/sni:z/n - v پڕمەین/دەپڕمەین

- snide/snaɪd/adj پلار- رەخنە
 sniff/snɪf/n بۆنی دەکا- هەلەدەمژی
 snigger/'snɪgə(r)/n ۱- نوکتەبەکی خراب
 ۲- پێکەنینی/شاراوە
 snip/snɪp/n ۱- پارچە کاغەز
 ۲- گەرەبەک/هەرزان بەها
 snipe/snaɪp/v تەقە لە دوژمن دەکا
 sniper/snaɪpə(r)/n قەنناس/نیشانەشکین
 snivel/'snɪvl/v ۱- هەر دەگری و
 نابەڕینیتەرە ۲- چلم لەلوتی دێ
 snob/snob/n لوتت بەرز/بەفین
 snobbery/'snɒbəri/n لوتت بەرز
 snobbish/'snɒbɪʃ/adj خۆ بەرز زان
 snoop/snu:p/n خۆهەلقوورتانن
 snooze/snu:z/n پشپەخە- سەرخەر
 snore/sno:(r)/n - v پرخەپرخ/
 پرخەپرخێ دێ
 snort/snɔ:t/n دەنگی نەسپ/فەنەن
 پرخە، پرخە پرخ
 snot/snɒt/n چلم
 snout/snaʊt/n کەپوو/لەوز، قەپۆز
 snow/snəʊ/n بەفر
 snub/snʌb/n سەرزەشت/تێخوڕین
 snub/snʌb/v بەبەن ئەدەبی مامەلە
 لەگەل دەکا/ سەرزەشتی دەکا
 snuff/snʌf/n پڕمەنەر (توتنی ناو لوتت)
 snug/snʌg/n ۱- قینک/گەرم و خۆش
 ۲- جلی (رێک و پێک) ۳- شیاو
 smuggle/'smʌgl/v پالەدەکوئ
 منداڵ (منداڵ ژیر کردنەرە)/ خۆی پێ گەرم
 دەکاتەرە
 so/səʊ/adv - adj - pron - conj
 هەتا نایستا
 شادام بەبەینیت - ماناوا- هەتاکو/ناوەها/زۆر
 soak/səʊk/v تەپری دەکا- دەخووسینن
 soap/səʊp/n سابوون

slender

Slender

slender/ ^{slendə(r)} /adj	بەژێر ئۆرکە - ناوقەد باریک	سەمەزەوی ٢ - (نەرخ) دادەبەزێ	slung/ ^{slʌŋ} /v	بەرزێ کردەوه/دەریهێنا
slick/ ^{slɪk} /adj	لوس	١ - قەسەکانی بەباش دەرنابەزێ	slur/ ^{slɜ:(r)} /v	٢ - بەچاکی بەلایدا نێدەپەزێ
slim/ ^{slɪm} /adj	لاواز - هێچ و پووچ - کەم	بەفەری توواوه	slush/ ^{slʌʃ} /n	ژینکی تەمبەلی پیس
slit/ ^{slɪt} /v - n	دەپان - کۆن/دەکاتەوه - دەدەپێ	١ - ژینکی جەل و بەرک ناریک	slut/ ^{slʌt} /n	فێنباژ
slog/ ^{slog} /v	١ - بەتوندی لێی دەدا ٢ - بەچاکی کاری دەکا	چاوداگرتن	sluttish/adj	١ - زللی لێدا ٢ - بۆکسی لێدا
slogan/ ^{sləʊgən} /n	دروشم	١ - زلله ٢ - بەلەمی ماسی گرتن	sly/ ^{slɑɪ} /adj	smack/ ^{smæk} /v
slop/ ^{slop} /n - v	دەپزێ	smack/n	small/ ^{smɔ:l} /adj	١ - چەمکی سووک ٢ - خۆردە
slope/ ^{sləʊp} /n - v - adj	لێژایی - نشینو	small-arms/ ^{smɔ:lɑ:mz} /n	small-change/ ^{smɔ:lʃeɪndʒ} /n	ناوڵە
sloppy/ ^{slopi} /adj	رێکایەکی قوڵاوی	small-pox/ ^{smɔ:lpɒks} /n	smart/ ^{smɑ:t} /adj	١ - نازاریکی تیز ٢ - زبیرە ٢ - شیک - قۆز - کۆک
sloppy/ ^{slopi} /adj	ناووردبین	smart/v	smarten/ ^{smɑ:tn} /v	١ - دەشکینی - ووردی دەکا ٢ - بەتوندی لێی دەدا
slosh/ ^{slɒʃ} /n	ئاوی پیس - میز ٢ - خواردنی شلە - بۆ بەراز	smash/ ^{smæʃ} /v	smattering/ ^{smætərɪŋ} /n	دوورناسین
slot/ ^{slɒt} /n	١ - درز - کۆنیکێ تەنگ ٢ - خانە	١ - دەشکینی - ووردی دەکا ٢ - بەتوندی لێی دەدا	smear/ ^{smiə(r)} /v	چەوری دەکا
slotch/ ^{slɒθ} /n	١ - بێن هێزی ٢ - تەمبەلی ٢ - شیردەریکی ئەمیریکە	smell/ ^{smel} /n	smell/v	١ - هەستی بۆن کردن ٢ - بۆن بۆن دەکا - بۆنی لێدێ
slothful/ ^{sləʊθfl} /adj	تەمبەل	smile/ ^{smɑɪl} /n - v	smirch/v - n	خەندە/خەندەئێ - خەندەئێ بۆ دەکا
slouch/ ^{slautʃ} /v	بێ تاقەت دەچێ بەرپۆه	١ - پێسی بنی بێر/ئاوهرۆ شل و شیواو/ خاوا/بێ تاقەت	smirk/ ^{smɜ:k} /n	خەندەئێ شانازی بەخۆکردن
slough/ ^{slau} /n	١ - زۆنگاو ٢ - پیستی مردوو(مان)	١ - ناسنگەر دوکانی ناسنگەری	smith/ ^{smɪθ} /n	تەمی دووگە لاری
slovenly/ ^{sləvnlɪ} /adj - adv	ناریک/ بە ناریکی	١ - دووگەل ٢ - تووتن/جگارهکیشان	smithy/ ^{smɪθi} /n	
slow/ ^{sləʊ} /adj - adv - v	هێواش - هێدی		smog/ ^{smɒg} /n	
slowly/ ^{sləʊli} /adv	بەهێواشی		smoke/ ^{sməʊk} /n	
slowness/ ^{sləʊnəs} /n	لەسەرخۆیی			
slow-witted/adj	دەهەنگ، نەزان			
sludge/ ^{slʌdʒ} /n	پێسی بنی بێر/ئاوهرۆ			
sluggard/n - adj	شل و شیواو/ خاوا/بێ تاقەت			
sluggish/ ^{slʌgɪʃ} /adj	هەنگ/کێر/کێپ			
sluice/ ^{slu:s} /n - v	دەروازەئێ ئاو (ئاو بەند)			
slum/ ^{slʌm} /n	گەرەگیکی هەزاری پیس			
slumber/ ^{slʌmbə(r)} /v	پالەمکەسێ - دەنۆئێ			
slump/ ^{slʌmp} /v	١ - بەتوندی دەکەوتێتە			

skin

sleight-of-hands

skin/skɪn/n بیست
 skin-diving/n مەلەوانی بن خاوە
 skinflint/¹skɪnflɪnt/n بێسکە - رەزێل -
 قەرچۆک
 skinny/¹skɪni/adj لاواز - نێسک و بێست
 skip/skɪp/n - v بازدان/بازدەدا
 skipper/¹skɪpə(r)/n کاپیتن (پاڤۆی)
 skirmish/¹skɜ:mɪʃ/n - v شەڕ - بێگەدەدان
 skirt/skɜ:t/n ١- تەنۆرە ٢- داوین - قەراغ
 skit/skɪt/n دیمەنیکێ بێگەن (شانۆ)
 skulk/skʌlk/v دەشاریتەو - بەدزی دەپوا
 skull/skʌl/n کەلە سەر
 skunk/skʌŋk/n بوودە، ناژەلنیک
 ئەمەریکی بە ئە کاتی مەترسیدا بۆنیک
 گراشی لیو دەنیت.
 sky/skaɪ/n ناسمان
 skylark/¹skaɪlɔ:k/n تەیریکی ناواز
 خۆینە (قوتبەر)
 skylight/¹skarlaɪt/n دەلاقە ی ژور
 skyscraper/¹skɑ:skreɪpə(r)/n
 هەوربەر - بەلخانە ی دریز
 slab/slæb/n دارنیک ئەستور و راست
 slack/slæk/adj ١- تەمبەل
 ٢- مەگ - سارد ٣- خاوە
 slacken/¹slækən/v هێوەر دەکاتەو/
 شل دەکاتەو
 slacker/¹slækə(r)/n تەمبەل - تەو زەل
 slacks/slæks/n پانتۆل
 slag/slæɡ/n پاشەرۆک
 slagheap/¹slæghep/n کۆفەک
 slake/sleɪk/v ١- تێر دەبێ
 ٢- دەیکوژنیتەو ٢- لاوازی دەکا
 slam/slæm/v بە قایم پێو دەدا
 slander/¹slɑ:ndə(r)/n درۆ دەلەسە -
 بووختان کردن
 slanderous/¹slɑ:ndərəs/n بووختانکەر

slang/slæŋɡ/n زمانی رەشەخەک -
 زمانی سەربازان
 slant/slɑ:nt/n ١- لێزایی ٢- تێروانینیک
 تاییبەتی
 slap/slæp/n - v زللە - شەق/شەق ئەدەدا
 slapdash/adv - adj - n بێگۆندان
 slapstick/¹slæpstɪk/n قەشەمەر - گانتەچی
 slash/slæʃ/n - v بریننیک ی قوول/
 ١- بریننیک ئەدەکا ٢- جەلدەر دەکا
 slate/sleɪt/n - v بەرد/تەختە/تەختە بەردین
 رەخنە ی توندی ئە دەگری
 slaughter/¹slɔ:tə(r)/n - v قەسابخانە -
 کوشتن
 slaughterhouse/¹slɔ:təhaus/n
 شوونی قەسابخانە/ سەربەین
 slave/sleɪv/n کۆیلە - بەندە
 slavery/¹sleɪvəri/n کۆیلایەتی
 slavish/¹sleɪvɪʃ/adj مەنکەج
 slay/sleɪ/v سەری دەپڕی
 sledge/sledʒ/n گالیسکە
 sledgehammer/¹sledʒ hæmɔ(r)/adj
 چەکووشی قورسی دەسکدرز
 sleek/sli:k/adj پڕچی ئەرم
 sleep/sli:p/v دەنوی - پاندەکەوی
 sleeper/¹sli:pə(r)/n ١- نووستور
 ٢- فارگۆنی نوستن
 ٣- گالیسکە ی هێلی ناسنی پڕ سەین
 sleepiness/¹sli:pɪnəs/n باویشک
 sleeping-bag/n جانتای نوستن
 sleepless/¹sli:pələs/adj شەوئەوون/بێخەو
 sleepwalker/¹sli:pwɔ:kə(r)/n شوگەر
 sleepy/¹sli:pi/adj خەوآو
 sleet/sli:t/n بارانی بەیەفر
 sleeve/sli:v/n چمک/قوول/باسک پۆش
 قاوخی قەوانی مۆسیقا
 sleight-of-hands/n سەیریازی

sinecure	دلسۆزی	sisterly/adj	وێكو خوشك، خوشكانه
sinecure/'sɪnɪkjʊə(r)/n	پاره‌یه‌کی باش له پاره‌یه‌کی بێماندووویون	sit/sɪt/v	۱- دانەنیشێن ۲- دەمەینێن (له جێن) ۲- تاقی کردنەوه دەکا
sinew/'sɪnjuː/n	دهمار/ماسولکه	site/saɪt/n	۱- پارچه زهوی ۲- جێن
sinful/'sɪnfl/adj	شەڕانی - تاوانبار	sitting/'sɪtɪŋ/n	۱- ئاكنجی - نیشته‌جێن ۲- دانەنیشتنی له‌بەردەم وێنه‌یه‌كیش
sing/sɪŋ/v	گۆرانی ده‌چێن	singer/'sɪŋə(r)/n	۲- خوول ۴- شوێنی هێلکه - شوێنی كێكەوتن
singe/'sɪndʒ/n	سووتانیکی سووك	sitting-room/n	ژووری دانیشتن
singer/'sɪŋə(r)/n	سترانیژ	situation/'sɪtʃu'eɪʃn/n	۱- جیگا ۲- حاله‌ت ۳- پێشه ۴- مه‌ئویست
single/'sɪŋgl/adj - n - v	۱- ته‌نیا ۲- یه‌ك كەسی/ئەفەری ۳- بێژن	six/sɪks/n	شەش
single-handed/adj - adv	یه‌كده‌ستی / ته‌نیا یی (بێ یارمه‌تی كەس)	sixteen/'sɪks'tiːn/n - adj	شانزده
single-minded/adj	خۆتەرخت‌كەر بۆ یه‌ك ئامانج	sixteenth/'sɪks'tiːmθ/n - adj	شانزده‌هەم
singlet/'sɪŋglət/n	فانێله‌ی بێ قۆل	sixth/'sɪksθ/adj - n	شەشەم
singular/'sɪŋgjələ(r)/adj	۱- تاک ۲- ئەناسراو - ئەباو ۲- هەلکەوتو	sixtieth/'sɪkstɪəθ/adj - n	شەسته‌م
singularity/'sɪŋgjʊ'lærəti/n	ئەناسراوی/هەلکەوتن	sixty/'sɪksti/n	شەست
sinister/'sɪnɪstə(r)/adj	شورم - بێ خێر	size/saɪz/n	۱- قەبارە ۲- ماددەیه‌کی چوێك
sink/sɪŋk/v	نووقم دەبێن	sizeable/'saɪzəbl/adj	تارا‌دایه‌ك گه‌وره
sinner/'sɪnə(r)/n	تاوانبار - هەلکەس	sizzle/'sɪzl/n	ده‌نگی پۆن قوچاندن
Sinn feind	بزاؤ و پێكخراویکی سیاسیه‌ له سالی ۱۹۰۵ له ئێرله‌ندا دامەزراوه، داوای حكومه‌تیکی كۆماری سه‌ریه‌خۆ ده‌كا.	skate/skeɪt/n	پێلاوی خزیوێن له‌سه‌ر یه‌سته‌له‌ك ده‌خزێن له‌سه‌ر..
sip/sɪp/v	قووم لێده‌دا	skate/v	ماسی
siphon/'saɪfn/n	بۆری سیفون	skate/n	نێسكه‌ په‌یه‌كەر
sir/sɜ:(r)/n	۱- گه‌وره‌/به‌رێز ۲- ئازناو	skeleton/'skelɪtn/n	نێسكه‌ په‌یه‌كەر
siren/'saɪrən/n - adj	۱- په‌ری ده‌ریا (ئافره‌تی بال‌دان) ۲- فیه‌كه‌ی ئاگادار‌كردنه‌وه	sketch/sketʃ/n	۱- هێلكاری وێنه ۲- وه‌سفێ گشتی ۲- ته‌مه‌سیلیه‌کی كورت ۴- وه‌سف
sirloin/'sɜ:lɔɪn/n	گۆشتی رانی مانگا	sketchy/'sketʃi/adj	هاكەزایی - رووكاری
sisal/'saɪsl/n	۱- لیفكه ۲- دروستكەری گورێس	skewer/'skjuə(r)/n	شیشی (كه‌باب)
sissy/'sɪsi/n - adj	ئافره‌تانه - ژنانه	ski/ski/n - v	گالیه‌سكه‌ی سه‌ر به‌فر
sister/'sɪstə(r)/n - adj	۱- خوشك ۲- سیسته‌ر ۲- خوشكێ دینی	skillful/'skɪfl/adj	زیره‌ك - بلیمه‌ت
sister-in-law/n	دش - برائێن	skill/skɪl/n	ده‌ست ره‌نگین - كارامه‌یی
		skilled/'skɪld/adj	(كێركاری) زیره‌ك / كارامه
		skim/skɪm/n - v	كه‌فی شه‌یر، سه‌رتوێژ / كه‌فی ...لا ده‌پا

sidelight

sidelight/'saɪdlɑ:t/n تیشینی لابه لایی

sideline/'saɪdlaɪn/n ١- پیشه یه کی لاوه کی

٢- هینلی لاوه کی

sidelong/'saɪdlɒŋ/adj لاتەنیشتی

sidetrack/'saɪdtræk/v به شتی تر مزۆلی دهکا- له بییری ده باته ره

sideways/'saɪdweɪz/adj - adv یه ره و لاتەنیشت

side/v پالپشتی دهکا

siding/'saɪdɪŋ/n گۆزان- هینلیکی

لا به لایی- کاتی

sidle/'saɪdl/v لاری دهگری/ لابه له دهپرا

siege/sɪdʒ/n گه مارۆ

siesta/si'ɛstə/n هه لزان- خوی نیومرۆ

sieve/si:v/n بیزنگ/هینینگ

sift/sɪft/v بیزنگ دهکا/هینینگ دهکا

sigh/saɪ/v - n هه ناسه هه لده کیشن/

ناه هه لده کیشنی

sight/saɪt/n ١- دیدن- دیتن

٢- مه و دای دیتن ٢- دیمه ن

٤- نیشان شکین ٥- بریکی زۆر

sightless/'saɪtləs/adj کۆنر- نابینا

sightseeing/'saɪtsi:ŋ/n-adj بینینیشت

sign/saɪn/n ١- هیمما سیمبول

٢- ناماره ٢- لافیته ٤- هیمما

signal/'sɪgnəl/n ١- هیممای رادیۆیی

٢- هیممای پۆیشتن

signal/adj دیار- بهرچار

signatory/'sɪgnətəri/adj-n مۆزکردنی

پهیماننامه به لایه ن دهولته یان نوێنەر

signature/'sɪgnətʃə(r)/n ئیمزا- واژۆ

signet/'sɪgnət/n مۆز(له جیاتی واژۆ)

signetring/'sɪgnət rɪŋ/n ئهنگوستیلهی

نهخشکراو

significance/'sɪgnɪfɪkəns/n مانا گرنگی

significant/'sɪgnɪfɪkənt/adj مانادار/

گرنگ

sincere

signify/'sɪgnɪfaɪ/v دهگه بیهنی

signpost/'saɪnpəʊst/n نالا- لافیته

silage/'saɪlɪdʒ/n ئالهی زستانه/

گیای لاسه زنی مالات له سالیۆ

silence/'saɪləns/n بیدهنگی- هیمنی

silencer/'saɪlənsə(r)/n دهنگ کپ کەر

silent/'saɪlənt/adj بیدهنگ، هیمن

silhouette/'sɪlu'et/n وینه یه کی ئادیار/

پوخسار/دهره وه

silk/sɪlk/n ئاوریشم

silk worm/'sɪlkwɜ:m/n کرمی ئاوریشم

silky/'sɪlki/adj نهرمی ئاوریشم/ئاوریشمی

sill/sɪl/n پهروازی پهنجهره

silly/'sɪli/adj بن میشک-دهبەنگ

silt/sɪlt/n زیخ-قوپی له گه ن ئاو هاتوو

silver/'sɪlvə(r)/n ١- زیو٢-پاره ی زیو

٢- قاپی زیو٤- پهنگی زیو

silvery/'sɪlvəri/adj زیوین

similar/'sɪmələ(r)/adj لیکچوو- وهک

similarity/'sɪmə'lærəti/n له یه کچوون

simile/'sɪməli/n لیکچوواندن (رهواندیزی)

simmer/'sɪmə(r)/v دهکۆلن

simper/'sɪmpə(r)/n خه نه یه کی به زۆر

simple/'sɪmpl/adj - n ١- سانه

٢- سوودی کهم ٢- گه مرۆ ٤- ناسان

simplicity/'sɪm'plɪsəti/n سانهیی

simplify/'sɪmplɪfaɪ/v ناسان دهکا

simply/'sɪmpli/adv ١- به ناسانی

٢- بن مەرج ٢- تهنا

simultaneous/'sɪml'teɪniəs/adj

هاوتها/هاوکات

sin/sɪn/n گونا- تاوان

since/sɪns/adv - prop - conj

له کاتوه

sincere/'sɪnsə(r)/adj داسۆز- راستگۆ

sincerely/adv به داسۆزی

sincerity/'sɪnsərəti/n وهفاداری-

short-circuit

324

side-effect

short-circuit/n	سیرکۆتی کارهبا
shortcoming/'ʃɔ:tkʌmɪŋ/n	خهوش
shorten/'ʃɔ:tən/v	کورتی دهکاتهوه
shorthand/'ʃɔ:thænd/n	کورتبیری / کورتکردنهوه
shorthanded/adj	کرتکاری کهمی
shortlist/n	لیستهیهک له ههئێژێردراوهکان ماوهیهکی کهم/تەمەن کورت
shortlived/adj	کورتژیان
shortly/'ʃɔ:tlɪ/adv	پاش ماوهیهکی تر
shorts/'ʃɔ:ts/n	پانتۆلی کورت
shortsighted/adj	کورت-کورت بینی / کهم بینا
shorttempered/adj	زوو توپه دهبیئت
shot/'ʃɔ:t/n	۱- گولله تهقاندن ۲- ههڕۆ ۳- بارووت ۴- گهری سینهههانی ۵- دهزوی بیهۆشکەر ۶- نیشان شکیلی ۷- زعمیم- سههرکرده ۸- تۆپی ئاسنی قورس
shoulder/'ʃəʊldə(r)/n	شان/مهل
shoulder/v	۱- لهسههرشانی دادهن ۲- شان لهشانی دهدا- لادهدا ۳- له نهستۆ دهگهڕی
shout/'ʃaʊt/v	هاواردهکا- بهدهنگی بهز بانگی دهکا
shove/'ʃʌv/v - n	پالی پیهوه/پالپیهوهنان
shovel/'ʃʌvl/n	شۆفل
show/'ʃəʊ/v	پیشان دهدا
show/n	۱- پيشانگا ۲- ئاههنگ
shower/'ʃəʊə(r)/n	۱- ریزنه باران ۲- دوشی گهراو
showery/'ʃəʊəri/adj	ههواي باراناوی
showgirl/'ʃəʊgɜ:l/n	کهچهسهماکه
showroom/'ʃəʊrʊ:m/n	هۆلی نهمایش
showy/adj	زههواوی
shrapnel/'ʃræpnəl/n	پارچه بۆمبا
shred/'ʃred/v	پارچه پارچهی دهکا
shred/n	پارچه کاغەزێکی دریزۆ باریک

shrewd/'ʃru:əd/adj	زههیرک
shriek/'ʃri:k/v - n	۱- هاواری ئهیههدهستن ۲- هاواردهکا
shrill/'ʃrɪl/adj	دهنگیکی تیزو بهز
shrimp/'ʃrɪmp/n	پزبیا
shrine/'ʃraɪn/n	مزار- مهرقهه- پیاوچاک
shrink/'ʃrɪŋk/v	۱- بچووک دهبیتهوه ۲- دهچیته ناو یهک ۳- لێی رادهکا
shrivel/'ʃrɪvl/v	پیس دهبن- چوچ دهبن
shroud/'ʃraʊd/n	۱- کلن ۲- گوریسی پهپهشوو
shroud/'ʃraʊd/v	دهپنچن- دهپوشن- دهشاریتهوه
shrub/'ʃrʌb/n	داروچکه/تهمام
shrug/'ʃrʌg/v	شانی بادهدا/دههژنی
shrunk/v	بچوک بۆوه/چۆوه ناو یهک
shudder/'ʃʌdə(r)/v	لهترسا دهلهزوی
shuffle/'ʃʌfl/v	۱- پهی خۆی لههواي خۆی دهکیشن ۲- تیکهلهو پیکهله دهکا
shun/'ʃʌn/v	خۆی ئی لادهدا
shunt/v	فارگۆنهکهی دهگۆری/جهی دهگۆری
shut/'ʃʌt/v	پیهوی دهدا
shutter/'ʃʌtə(r)/n	۱- تیلی پهنجهره ۲- ئاوێزه
shuttle/'ʃʌtl/n	۱- مههوک ۲- جرت و فرت
shuttlecock/'ʃʌtlkɒk/n	تۆپی ریشه
shy/'ʃaɪ/adj	شهرمن
sibling/'sɪblɪŋ/n	خوشک یان برا/ خزم
sick/'sɪk/adj	نهخۆش/رشانهوه
sicken/'sɪkən/v	قیزی دهبیتهوه
sickening/'sɪkənɪŋ/adj	ناشیرین/قیزههون
sickly/'sɪkli/adj	لاواز، نهخۆش
sickness/'sɪknəs/n	نهخۆشی
side/'saɪd/n	۱- ۷۷- تهنیشت ۲- تپ ۴- روخسار- پوهه- کهمه
side-effect/n	کاریگهری لابه/لاوهکی

sheet

- sheet/ʃi:t/n
 ۱- چه‌چەف
 ۲- پارچە کاغەز/کاغەزی نووسین
 ۳- تەختەدار- جام ۴- باران بارینی نۆز
 ۵- گوریس

sheikh/ʃeɪk, ʃi:k/n
 شیخ- سەرۆک
 عەشیرەت

shelf/ʃelf/n
 رەف- تاقچکە

shell/ʃel/n
 ۱- تۆنیکل ۲- سەدەف
 ۳- بۆمبا ۴- بەلەمی پیشبەرکەن

shellfish/n
 ئاژەلنی دەریایی سەدەفی

shelter/ʃeltə(r)/n
 بێکە- ساتر

shelve/ʃelv/v
 ۱- بەرەبەرە لێژ دەین
 ۲- لەسەر رەفەکا دانەن
 ۳- دوادەمە ۴- چی تر کاری پێناکا

shelving/n
 کۆمەنە رەفەیک

shepherd/ʃepəd/n
 شوان

sheriff/ʃerɪf/n
 گەورەیی پیاوانی ئاسایش
 ئەفسەری ئاسایش لە ئەمریکا

shield/ʃi:ld/n
 ۱- زێ
 ۲- سەرپۆش- قەباغ ۳- دروشم

shield/v
 دەپاریژن

shift/ʃɪft/v
 جێ دەگۆڕن

shift/n
 ۱- گۆزان ۲- نۆزە

shifty/ʃɪfti/adj
 زۆزدان- فیلباز

shilling/ʃɪlɪŋ/n
 شلن:
 (پارەییکی لینگلینزییە، دەیکردە پەنجا پەنس)

shin/ʃɪn/n
 پێپەقە-

shine/ʃaɪn/v
 سەرەوهی گوزینگ- پیشەوهی لاق

shine/ʃaɪn/v
 ۱- دەرهوشیتەوه
 ۲- ناو دەردەکا ۳- دەبریسکتەوه

shingle/ʃɪŋɡl/n
 ۱- لەمی کەنار- پەنە بەرد
 ۲- پارچەداری جوارگۆشە

shiny/ʃaɪni/adj
 درهوشاوه

ship/ʃɪp/n
 پاپۆ

ship/v
 بار دەکا- دادەگرن

shipbuilding/ʃɪpˈbɪldɪŋ/n
 پیشەسازی

shortbread

بێنا تەنای پاپۆ
 کەشتی دروستکردن

shipping/ʃɪpɪŋ/n
 بارکردنی دەریایی

shipshape/ʃɪpʃeɪp/adj - adv
 رێکوپێک- جوان

shipwreck/ʃɪpˈrɛk/n
 پاپۆری نوقم بوو

shipyard/ʃɪpˈjɑ:d/n
 حەوزی دروستکردنی

شۆی لەبەرپرسی دەدزیتەوه

shirk/ʃɜ:k/v
 کراس

shirt/ʃɜ:t/n
 ۱- لەرزین- راجفرین

shiver/ʃɪvə(r)/n
 ۲- پارچەیی شکاو

shiver/v
 ۱- دەلهزێ ۲- دەهەزێ لەترسا

shoal/ʃəʊl/n
 پۆلە ماسی

shock/ʃɒk/n
 ۱- تەنگرە- زەبر ۲- داروخان

shocking/ʃɒkɪŋ/adj
 ترسانک- جەرگەر

shoddy/ʃɒdi/n
 کۆتائیکی خراب

shoe/ʃu:/n
 پێلۆ- ئەمەل

shoe-lace/ʃu:lɛɪs/n
 قەیتانی پێلۆ

shone/v
 درهوشاوه

shook/v
 هەژا، لەرزى

shoot/ʃu:t/v
 خێزا دەریەری/تەزی گرت

shoot/ʃu:t/n
 خونچە بشکوژ/ تەنگرتن، بار

shop/ʃɒp/n
 دوکان

shopkeeper/ʃɒpkɪ:pə(r)/n
 خاوەن

دوکان

shoplifter/ʃɒplɪftə(r)/n
 دزی کۆکاکان

shopper/ʃɒpə(r)/n
 کرپار

shopping/ʃɒpɪŋ/n
 کرپین و چووونە بازار،

بازار کردن- بازارپکاری

shop-stewarded/n
 نویننەری

نەقەبەیی کرێکاران

shore/ʃɔ:(r)/n
 کەنار

short/ʃɔ:t/n - adj
 بەرەك- کەم- کورت

shortage/ʃɔ:tɪdʒ/n
 کەم و کورتی- کینماسی

shortbread/ʃɔ:tbrɛd/n
 پسکێتی شیرین و

رۆناوی

shaft

shaft/ʃɑ:ft/n ١- دەستپێکی داری
٢- دەلاکه ٣- کۆلەکه ٤- نێر ٥- تیر

shaggy/ˈʃæɡi/adj ١- لولول- تارپێک و پێک
٢- زبیر، بژ

shake/ʃeɪk/v ١- دەههژێتی
٢- دەشەقیینی ٢- تۆقهی لهگهڵ دهکا

shake/n ههژان- لهزین

shake-up/n گۆپانیکی بنه پهرتی

shaky/ˈʃeɪki/adj لهزۆک- لاواز- نینگهران

shall/ʃəl/aux - v ١- فرمانی یاریده دهر/ داها توو ٢- وا دهکهم- واده بێن ههر- پێویسته

shallot/ʃəˈlɒt/n ١- کهوهری ئەندەلوس/ له پیاو دهچن

shallow/ˈʃæləʊ/adj تهنگ- رووکار

shame/ʃeɪm/n ١- درۆ و دهلهسه
٢- شه مه زاری

٣- ههستکردن به شه مه زاری له بهر درۆکردن- رووهش- نابوو چوون

shamefaced/ˈʃeɪmˈfeɪst/adj شه مه زاری له دهموچاوی دا دیاره

shameful/ˈʃeɪmfʊl/adj چن شه مه زاری- نابوو بهر

shameless/ˈʃeɪmləs/adj بێن حهیا- بێ روو

shampoo/ˈʃæmˈpuː/n شامپۆ

shampoo/v به شامپۆ سهری دهشوا

shank/ʃæŋk/n ١- لاق: نهژنو تا گۆزینگ
٢- تهن- که له خ- لاشه

shan't نه ئی داها توو

shanty town/n کوخاوه- ههژاره

shape/ʃeɪp/n شیوه، روخسار

shape/v داده ریژی

shapeless/adj شیوهیهکی نادیار- بێ شیوه

shapely/ˈʃeɪpli/adj شه منگ، ریکوپێک، کۆک

share/ʃeə(r)/n ١- بهش- پشک
٢- بهش ٢- کاسن

share/v ١- دابهش دهکا

٢- بهش داری دهکا

٣- (ناهی دلی خۆی) هه لده ریژی

shareholder/ˈʃeəhəʊldə(r)/n بهشداربوو/پشکدار

shark/ʃɑ:k/n ماسی قرش- سهگ ماسی

sharp/ʃɑ:p/adj ١- تیز ٢- مزین و له ناکاو

٣- چالاک ٤- روون ٥- بریندار کهر

sharp/adv تهراو- به دروستی

sharp/n ههیا بهکی موسیقی به

sharpen/ˈʃɑ:pən/v قه لهم تیز دهکا/ تیز دهکا

shatter/ˈʃætə(r)/v دهشکینی

دههاری- هه پرون به هه پرون ده بێن

shave/ʃeɪv/v ده تاشی- ریک دهکا

- نزیك ده بێن- رده ئین تاشین

shaver/ˈʃeɪvə(r)/n ئامیژی ریش تاشین

shaver-brush/n فلچهی ته راش

shavings/n ئارده دار

shawl/ʃɔ:l/n شان

she/ʃi:/pron - n ئه (کچ)

sheaf/ʃi:f/n دهسته بهک، گورزه بهک

shear/ʃiə(r)/n - v تووکی خوری ئازهل/ خوری مه پ ده بیری

shears/ʃiəz/n مه قاس- قاقچی

sheath/ʃi:θ/v کیلان

sheathe/ʃi:ð/v شیره کهی کرده کیلان

sheath-knife/n قامه

shed/ʃed/n کۆگا

shed/ʃed/v ١- له دهست دهدا

٢- خۆی لێ بزگار دهکا ٣- خۆین ده ریژی

٤- پۆشناهی ده خاته سهر

sheep/ʃi:p/n مه پ/ پهن

sheepish/ˈʃi:pɪʃ/adj شه مرمن- شیواو

١- بێ لێژایی

٢- په ها- ته واو

٣- به ته نها- بهس ٢- ئاسۆیی

set	۷- باران دەباری بین پراڻهوه	severe/si'viə(r)/adj	۲- توندوتیز- زۆر خراب
set/n	۸- ناچار دەکا ۹- ناواز دانەن	sew/səu/v	دەدرووی
set/adj	تاخسی ددان/تاخم- دەسته	sewage/'su:ɪdʒ/n	ئاوی زیراب- ئاومەز
set back/n	۱- چەسپاو ۲- ئامادە	sewer/'su:ə(r)/n	کەرزب- ئاومەز
set-square/'set skweə(r)/n	نسکۆ- تەگەرە	sewer/n	بۆری پيسایی ژۆر زهوی
settee/'se'ti:/n	۱- قەرەوێلە ی دووکەسی /	sewing-machine/n	بەرگەرۆو
setting/'setɪŋ/n	قەنەفە ۲- چوار چۆه	sex/seks/n	مەکیڤە ی دروومان
	۱- ژینگە ی دەروپشت		۱- (زاییڤه)
	۲- شوین وکات		۲- رەگەز (نێرو مە)
	۳- ئاواز دانانی مۆسیقای یو چامەیک		۴- پەڕوڤەندی سینکسی
settle/'setl/v	۱- نیشته‌جێ دەبن	sex-appeal/n	سەرئێج راکیشانی
	۲- کۆتایی پێ دێنێ ۳- بێراردەدا		رەگەزی (زاییڤه‌یی)
	۴- رێک دەخا ۵- هێور دەکاتەرە	sexton/'seksʌn/n	خۆمەتکاری کلیسا
	۶- کپ دەبن- دانەکاسن		زەنگێڤەر- قەبر مەلکەن
	۷- دەنیشی ۸- ساف دەکا	sexual/'seksʃuəl/adj	زاییڤه‌یی (سینکسی)
settled/'setlɪd/adj	جێگیر- نەگۆر	sexy/'seksi/adj	وڕوژاوی سینکسی-
settlement/'setlmənt/n	۱- تەگبێرکردن		سینکسی- شەوانی
	جیاباوی ئەهیلان ۲- پارەدان	shabby/'ʃæbi/adj	شەر- شەپرو
	۲- نیشته‌نگا ۴- پارە تەرخان کردن	shabby/v	پینی رادەبۆی
settler/'setlə(r)/n	نشته‌گا- داگیرکار-	shack/'ʃæk/n	کوخیکی بچووک
	نیشته‌جێ	shackle/'ʃækəl/n - v	پینوڤند- کۆت- کەلچە
set-up/n	۱- کارگیری- بەرئۆبەردن	shade/'ʃeɪd/n	۱- شوینی سینیەر
	۲- سیت ئەپ- دامەزاندن		۲- قەباغی دژ بەگەرمی ۲- پلە ی رەنگ
seven/'sevən/n	هەوت		۴- کەمیک
seventeen/'sevnti:n/n	هەفده	shading/'ʃeɪdɪŋ/n	سینیەرکیشان
seventeenth/'sevnti:nθ/adj - n	هەفدههەم		(لەوێڤه‌دا)
	هەوتەم	shade/v	لە رۆڤاکی- هەتاو- دوری دەخا
seventh/'sevntθ/adj - n	هەفتاهەم		سینیەری یو دەکا
seventieth/'sevntiəθ/adj	(بەشیک ئەهه‌فتا)	shadow/'ʃædəʊ/n	۱- سینیەر/تارمایی
	هەفتا		۲- ئاوجەبەمکی سینیەراوی و تارێک
seventy/'sevnti/n	هەفتا	shadow/v	سینیەر دەخاتەسەر
sever/'sevə(r)/v	دەبێ- دايدەبێ	shadowy/adj	شێوہەمکی نادیار-
	لێکی دەکا		ناروون- لێل
several/'sevərəl/pron - det	هەندێ	shady/'ʃeɪdi/adj	۱- سینیەراوی-
severally/'sevərəli/adv	هەریەک بەتەنہا-		بەرسینیەر ۲- گومان لێکراو
	هەریەک بەجیا		

sent		
sent/sent/v	ناردی	serfdom/'sɜ:fdəm/n
sentence/'sentəns/n - v	١- رسته	کۆیلايه تى زهوى له
	٢- سزا دهدا به ..	سینتسمه دهره به گایه تى
sentiment/'sentimənt/n	سۆز	sergeant/'sɑ:dʒənt/n
sentimental/'sentɪ'mentl/adj	ویژدانی سۆزدار - سۆزایی	عریف - باش
sentimentality/'sentɪmen'tæləti/n	زۆرسۆزایی	چاوش
sentinel/'sentɪnl/n	سهریان، گارد، پاسهوان	زنجیره یی -
sentry/'sentri/n	گارد - شه ویی	دوابه دوابه کی
separate/'sepəreɪt/v	جیا ده کاتهوه	series/'sɪəri:z/n
separate/'sepɾət/adj	جیا بۆه - جیا	serious/'sɪəriəs/adj
	سهر به خۆ	پتو - به راستی -
separation/'sepə'reɪʃn/n	دابهران -	sermon/'sɜ:mən/n
	جیا بوونهوه	serpent/'sɜ:pənt/n
separatist/'sepə'reɪtɪst/n - adj	جیا خواز - جوداخواز	serrated/'sɜ'reɪtɪd/adj
sepsis/n	که پرو گرتن - بۆگن بوون	serum/'sɪərəm/n
September/'sep'tembə(r)/n	ئه یلول - نیلۆن	servant/'sɜ:vənt/n
	گه نیو	له له که نه زیه ک - کاره کەر
septic/'septɪk/adj	گۆرستان -	serve/'sɜ:v/v
sepulchre/'sepʌlkə(r)/n	مهرقه د	١- خزمه تى ده کا
	شاردنه وه ی مهیت له گۆرستان	٢- به سه بو. ٢٠- دى - دیت
sequel/'si:kwəl/n	١- پاشه روژ -	٤- مامه له ی ده کا ٥- به سه ری ده با
sequence/'si:kwəns/n	٢- پاشکۆ	٦- ده ست پى ده کا
	یه ک له دوا ی به یه کی - ریز	١- خزمه ت
sequester/'si'kwɛstə(r)/v	١- جیا ده کاته وه	٢- ده سه /ه یزی چه کدار ٢- سوود
	٢- ده ست به سه ردا ده گری	٤- خزمه ت کرىن له چه شتخانه ٥- چاک کردنه وه
serenade/'serə'neɪd/n	(سیرنادا):	٦- خزمه تگوزاری گواسته وه
	پارچه مۆسیقا به کی ئەقیندارییه.	٧- رۆره سه می نایینی ٨- ناردن - چاک کردنه وه
serene/'sɛəri:n/adj-n	١- سه روشتنیکى به یمن	serviette/'sɜ:vi'et/n
	٢- ناسمانی سامال	ده سه سه پ
serenity/'sɛ'renəti/n	ئارامی -	servile/'sɜ:vəɪl/adj
	دلتیایی گیان	کۆیله ناسا - ملکه چ
serf/'sɜ:f/n	کۆیله - کۆیله ی زهوى	servility/'sɜ:'vɪləti/n
		به ندایه تى
		servitude/'sɜ:vɪtju:d/n
		کونجی
		sesame/'sesəmi/n
		دانیشتنی - خول په ره مان
		session/'seʃn/n
		١- ناماده ی ده کا
		set/set/v
		٢- له جى خۆی دانه ن ٢- ریکى ده کا
		٤- ده ست پى ده کا ٥- ته گبیر ده کا
		٦- خۆرئاوا ده بن مه یی - ره ق ده بن

self-righteousness

بروای بە پاکى خۆیەتى
خۆ بە راست زان
self-righteousness/adj بروای بە
ئاكارى خۆى هەيە
self-sacrifice/self 'sækɾɪfaɪs/n
قوربانی دان بە خۆ - خۆکردنە قوربانی

self-same/selfsem/adj هەمان - کت و مت
self-satisfied/self 'sætɪsfaɪd/adj لەخۆپازى

self-service/self 'sɜ:vɪs/n خزمەتى خۆکردن
self-starter/n لەخۆوە گەپکەوتن
self-supporting/self sɔ'pɔ:tiŋ/adj خۆژین

self-willed/self 'wɪld/adj رای کەس وەرناگریت - لاسار
self-winding/adj سەعاتى

sell/sel/v دەفرۆش
seller/'selə(r)/n فرۆشیار
selling price/n نرخى فرۆشتن

semaphore/'seməfə:(r)/n هێماکەر - سیمافۆر
semicircle/'semisɜ:kəl/n نیوه بازە
semicircular/'semi'sɜ:kjələ(r)/adj نیویازنەبى

semicolon/'semi'kəʊlən/n هێمای (,) - وێرگول
semi-final/semi'fainl/adj - n قۇناغى پێش کۆتایی

seminar/'semɪnɑ:(r)/n کۆپێکی ئەدەبى یان زانستى
seminary/'seminəri/adj 1- کۆلیژی پەیمانانى قەشە
2- شوێن فێربوون.

Semite/'semɪt/n رەگەزى

sensuality

semitone/'semitəʊn/n نیو ئاواز
semolina/'semə'li:nə/n دانی پەقى گەم، ئاڤوک

senate/'senət/n 1- ئەنجومەنى پیران
2- ئەنجومەنى پالا 2- زانکۆ - سیناتۆر
senator/'senətə(r)/n ئەندامى ئەنجومەنى پیران - سیناتۆر

send/send/v دەنێرئ - پان دەدا - وایندەکا
senile/'si:nəl/adj پیر - داو دەشاو - خەرهواو
senior/'si:njə(r)/n - adj 1- پەقو پایەکی بەرز
2- (لەشەست سالی بەسەرەوه) بەسالا چور
3- قوتابی قۇناغى چوار 4- برا گەوره

seniority/'si:njə'ɒrəti/n پێشیتى - لەپێشەوه
sensation/'sen'seɪʃn/n 1- هەست
2- مشت وەر 2- هەوائىکی سەیر

sensational/'sen'seɪʃnəl/adj 1- سەرسۆرەیتنەر 2- زۆرباش 2- وروژینەر
1- کۆنەندامى هەست
2- سوود - ئامانج / باش دەرک پیکردن / مانا - چەمک / ژیری - رێگای راست

sense/sens/n 1- کۆنەندامى هەست
2- سوود - ئامانج / باش دەرک پیکردن / مانا - چەمک / ژیری - رێگای راست
senseless/'sensləs/adj بى هوش
senseless/adj ئاماقول

sensibility/'sensə'bɪləti/n هەست ناسکی
sensible/'sensəbl/adj 1- گونجاو
2- وشیار / هەست پیکراو

sensitive/'sensətɪv/adj 1- هەستەوهر - 2- هەستیار
sensitivity/'sensə'trɪvəti/n زوو کارىگەر دەبى - هەستیارىتى

sensory/'sensəri/adj هەستەوهرى - 2- هەستیارىتى
sensual/'sensʃuəl/adj 1- چلێس - 2- نەوسن - چلێس

sensuality/'sensʃu'æləti/n شەهوانى چلێسى

seduction

seduction/si'dʌkʃn/n گومراکردن

سەرئىچ راكيش - گومراكر

see/si:/v

1- دەبينىن

2- تىدەگا 3- دركى چىن دەكا

4- پەيمان دەدا 5- چاوى پىن دەكەوى

6- مائناوايى لىدەكا لەوئىستگە

seed/si:d/n

1- تۆۋ 2- تۆۋى مەۋە

seedless/si:dləs/n

بى تۆۋ

seedling/si:dliŋ/n

شەتل - نەمام

seedy/si:di/adj

1- پىر تۆۋ

2- شەلە و شىۋاۋ (شەپىز)

seeing/si:ŋ/n

بىيىن - دىدەنى

seek/si:k/n

داۋا دەكا

seem/si:m/n

ۋادىار دەبن - ۋادىار

دەكەوى

seemingly/adv

ۋادىارە - ۋەكو ۋايە

seep/si:p/v

دۆۋپ دۆۋپ دىتە خوارى

see-saw/si:səʊ/n

جۆلان - بلند

دەبن و دىتە خوارى

seer/siə(r)/n

كامن - فالچى - پىشپىن

seethe/si:ð/v

دەكۆلن - بلق دەدا،

هەندەچى

segment/sɛgmənt/n

پارچەمەك - بەشەك

segregate/sɛgrɪgeɪt/v

دايدەكۆلن -

قاۋى دەدا

segregation/sɛgrɪ'geɪʃn/n

رەگەزىرەستى

seismic/saɪzɪmɪk/adj

بومەلەرزەبى

seismograph/saɪzɪmɒgrɑ:f/n

سەيزمۇگراف - پىۋەرى بومەلەرزە

seize/si:z/v

1- دەگرى

2- دەستى بەسەردا دەگرى

seizure/si:ʒə(r)/n

دەست بەسەر مائدا

گرتن

seizure/n

سەكتەدل/دەست بەسەردا گرتن

seldom/seldəm/adv

بەدەگەن

self-righteous

select/sɪ'lekt/v ھەلدەبىزى - ئى دەگرى

selection/sɪ'lektʃn/n 1- ھەلبىزاردن

2- پەيوەست بەھەلبىزاردن

selector/sɪ'lektə(r)/n

1- تىپ (تىپى ۋەرزى)

2- ھەلبىزراۋ - گولبىز

self/self/n-adj-pron

خود

self-centred/,self'sentəd/adj

خۆپەرسىت

self-confidence/,self'kɒnfɪdəns/n

بەخۆپەرسىت

self-conscious/,self'kɒŋʃəs/adj

شەرمەن

self contained/,self kən'teɪnd/adj

گۆشەگىر، خۆپارىز - جىيا - بەتەنىيا

self control/,self kən'trɒl/n

خۆراگى - خۆكر

self defence/,self dɪ'fens/n

بەرەنگارى - بەرەكانى

بەرەگى لەخۆكردن

self government

/,self'gʌvənmənt/n

خودمختارى - ئۆتۆنومى - خۆ بەرپەۋەرىدن

selfish/'selfɪʃ/adj

خۆپەرسىت - خۆپەرسىت

selfishness/'selfɪʃnəs/n

خۆپەرسىتى

selfishless/'selfɪʃləs/adj

خۆنەپەرسىت

self-made/,self'meɪd/adj

عصامى - سەرکەتۋو - خۆپىگەنەنەر

self-possessed/,self pɒ'zest/adj

لەخۆدەلتىيا

self-raising flour

/,self'reɪzɪŋ fləʊə(r)/adj

ھەيىرى ھەلساۋ (لەبەر خومەرە)

self-respect/,self rɪ'spekt/n

نەفس بەرزى - پىزى خۆكرتن

self-righteous/,self 'raɪtəs/adj

seasonal		وهرزی
seasonal/si:zənl/adj		
seasoning/si:zənɪŋ/n	۱- کاری -	
	بۆن خوشی ۲- بۆن خوشکردنی خواردن	
season ticket/n	بلیتی پاس یان	
	شەمەندەقەر	
seat/si:t/n	۱- کورسی	
	۲- پەككەرتەیی ۲- بارەگا - بئكە	
seat/v		دادەنیشین
seat-belt/si:tbel't/n		پشتینی کورسی
seaweed/si:wɪ:d/n		گیاو گزی دەریایی
secateurs/sekə'tɜ:z/n	۱- نینۆک بې	
	۲- مەس - گیابې	
secede/si'si:d/v		وازی ئی دەهیشن /
		جیا دەهیشتەوه / دەکشیتەوه
secession/si'seʃn/n		ئى جیا بوونەوهی
		سییاسی
seclude/si'klu:d/v		لەکار دەخا -
		دووری دەکا تەرە
seclusion/si'klu:ʒn/n		دوورە پەریزی -
		گۆشەگیری
second/sekənd/adj	۱- دووم	
	۲- یەکیکی دی / ئەوی دی	
	۳- یارمەتیدەری بۆکس وەشین	
second/n		چرکە /
		پەشیک لەشەست بەشی ئەندازە
second/sekənd/v		پالپشتی دەکا
secondary/sekəndri/adj-n		ناوەندی -
		بىن بايەخ - لاوەکی
second-best/adj		دووم کەس لەچاکی دا
second class/n		پەلە دووم - کەم بايەخ
second hand/n		کۆنە باش - بەکارهاتوو
secondly/sekəndli/adv		دووم -
		دوومەجار
secrecy/si:krəsi/n		نەینى - کەپى
secret/si:krət/adj-n		نەینى - شارارە
secretary/sekretri/n		رازگەر - ئەمیندار
secrete/si'kri:t/v		لەشوینى
		نەینى دا دەشاریتەوه
		۲- لیکی رازاند - لیک دەرزین
secretive/si:krətiv/adj		نەینى گەر -
		نەینى پارێز - مۆن
sect/sekt/n		تیرە - مینلەت
sectarian/sek'teəriən/n - adj		دەمارگیر / ئەندام تیرە
section/sekʃn/n	۱- بەش ۲- لق ۳- کەرت	
sectional/sekʃənl/adj		پینکەتوو
		لەبەش - بەشی
sector/sek'tə(r)/n	۱- کەرتیک لەدایەرەک	
	۲- کەرتیکی سەریازی ۲- بەرە	
secular/sekjələ(r)/adj - n		دنیایی /
		عەلمانی
secure/si'kjʊə(r)/v	۱- قایمی دەکا	
	۲- بەگراس دەستی دەکوی	
security/si'kjʊərəti/n		دانیایی - تەنەمی -
		ئاسایش
security/n		مسۆگەری - پشتگیری
sedan/si'dæ:n/n		ئۆتۆمبیلی سیدان
sedate/si'deɪt/adj		گران - لەسەرخۆ
sedation/si'deɪʃn/n		کەپ کردنەوهی ئازار
		هێورکردنەوهی نەخۆش
sedative/sedətiv/adj - n		ئازار شکی -
		بەنگ کەر
sedentary/'sedntri/adj		دانیشتوو
sediment/'sedimənt/n		بىن - شینى -
		نیشتوو
sedition/si'diʃn/n		یاشی بوون - ئاژارە
seditious/si'diʃəs/adj		یاشی - ئاژارەچی - فتنەچی
seduce/si'dju:s/v	۱- رازی دەکا شتی	
	هەلە بکا ۲- کاری سیکسی لەگەل دەکا .	
seducer/si'dju:sə(r)/n		گیرەشینۆین -
		گومراکەر (بۆ ئاژارەت)

scrub

scrub/skrʌb/v ۱- به فلنچ یه کی دږ

پاکی دهکاته وه ۲- پووچی دهکاته وه، هملی دهو شهینیه وه ۳- فهرا موشی دهکا

scrub/n ۱- دهو هن ۲- زهوی دهو ه ندرار
۳- گیانه وه هری دوو په گه

scruff/skrʌf/n پشته وهی مل/ پشته مل

scruffy/skrʌfi/adj شل و شاور- پیس و شه پیرنو

scruple/skru:pl/n کیشی یه کهی
(بیست) دانه وینه/ وه سواسی، ریژهی کهم

scrupulous/skru:pjələs/adj ۱- به ورده: بۆ له وهی هه له نه کا ۲- ووردین

scrutinize/skru:tənaiz/n ده پشکنی

scrutiny/skru:təni/n ۱- راوره گرگرتنه وهی دوو باره
۲- پشکنینی ورد

scuffle/skʌfl/n شه پ کردن- لیکدان

scuffle/v شه پ دهکا- دانه سپی

scull/skʌl/n سه ولی به له م

scull/v سه ولی نه ده دا

scullery/skʌləri/n ژورینی بچوک
بۆ ششتنی قاپ و قاچاغ نیزیکی چیشته خانه
(دوین)

sculptor/skʌlptə(r)/n په یکه رتاش
(پیاو)

sculptress/skʌlptɹəs/n په یکه ر تاشی
(نافرته)

sculpture/skʌlptʃə(r)/n هونه ری هه لکۆلین

sculpture/skʌlptʃə(r)/n په یکه ر

scum/skʌm/n ۱- کهف ۲- کهنده

scurf/n پینستی سه م-
توویکی بان- قرینژ- توویشکه

scurrilous/skʌrələs/adj شه پ فروش-
چه یابهر

scurry/skʌri/n تۆز- گهر ده لولول

seasonable

scurvy/skɜ:vi/n ۱- نه سه که ر پورت
(نه خۆشی)- نیشکه نه ره مه ۲- ناپاکه

scuttle/skʌtl/n ۱- سه تیل- قاپی گه وره
۲- ده لاقه

scythe/saɪð/n ۲- که شتی به هوی کونه که وه نغزۆ ده بن
داسینکی گه وره و درینژ

sea/si:/n ده ریا

sea-gull/si:ɡʌl/n نه وره س

seal/si:l/n ۱- سه گی ده ریا/ ماسی خۆر
۲- مۆز

seal/v دانه خا/ مۆز ده کا

sea level/n ناستی ده ریا

sealing-wax/n مۆسی مۆز کردن

seam/si:m/n ۱- ده رز- ده ورینی-
ناوه وهی کوتال

۲- دم و چا و کون کون- دم و چا و لوج

seaman/si:mən/n ده ریا وان

seamy/adj لایه نی کلۆلی- نه گبه تی-
تاوان- ژیان

sear/sɪə(r)/v روخساری ده سو تینن

search/sɜ:tʃ/n ئی گه پان- پشکنین

search/v ده گه ری- ده پشکنن

searching/sɜ:tʃɪŋ/adj باش ئی گه پان/
هه مه لایه ن

searchlight/sɜ:tʃlaɪt/n ۱- تیشکینی تیژ
۲- میشکی دۆزه ره وه

search warrant/n فه رماتی پشکنین

sea-shell/n سه ده ف- لوول پینچ

sea-shore/si:ʃɔ:(r)/n که ناری ده ریا

seaside/si:said/n هاوینه هه واری

ده ریا یی- که ناری ده ریا

۱- وه رز ۲- کاتی گونجاو ۳- کاتیکي که م

۴- باش ناما ده که ر وه ۴- کاتیکي که م

۱- تامی خۆش ده کا

۲- بۆ کار ده شین

season/si:zn/n ۱- وه رز ۲- کاتی گونجاو ۳- کاتیکي که م

۴- باش ناما ده که ر وه ۴- کاتیکي که م

۱- تامی خۆش ده کا

۲- بۆ کار ده شین

seasonable/si:znəbl/adj له کاتی گونجاو دا

score/skɔ:(r)/n	۲- بەخیزای ئۆتۆمبیلی - دەماژوا ۱- رووشاندن	scarp-heap/n	۱- ووردەى پاشماوە/ قۆمەتى بەرماوە
score/v	۱- دەرووشینی ۲- گۆل تۆما رەکا	scratch/skrætʃ/n	۱- رووشان ۲- راکیشان - پووج کردنەو ۲- ئاست
scorer/'skɔ:rə(r)/n	گۆلکەر - خال و مگر	scratch/v	۱- دەرووشینی ۲- بەدەست دینی
scorn/skɔ:m/n	بیزار - پق لیبوونەو	scrawl/skro:l/n	۱- خەریەتە ۲- سەپنەو
scorn/v	۱- گالتهی پی دەکا ۲- رقی لی دەبیتهو	scrawl/v	۱- خیرا دەنوسی ۲- خەت و خنج دەکا
scornful/'skɔ:mfl/adj	خوین تال - بەژ - ریسوا	scream/skri:m/n	هاوار هاوار دەکا
scorpion/'skɔ:pjən/n	دوویشک	scream/v	هاوارێکی بەرز/ دەنگێکی بەرز/ قیژە
Scotch/skɒtʃ/adj	وئسکی - هاوولاتی ئۆسکوتلەندی	screech/skri:tʃ/n	بەتۆرەیی و ئیش هاوار دەکا
scoundrel/'skaundrəl/adj - n	۱- بوودەلە - قۆلپ ۲- بێ باوەر - لەسەر هیچ نا.	screech/v	۱- پەردە ۲- شاشەى سینەما ۲- بیزنگی گەرە ۴- پالۆتن
scour/'skauə(r)/v	۱- رین - دەرنی ۲- پاڤژ دەکا تەرە ۲- لە دەوری دەسوورایەو	screen/skri:n/n	۱- پەردە ۲- شاشەى سینەما ۲- بیزنگی گەرە ۴- پالۆتن
scourge/skɜ:dʒ/v	قامچی ئی دەدا	screw/skru:n	۱- پەردەپۆش دەکا - دەشاریتەو ۲- لەلۆمە دەپیاریزی.
scourge/n	۱- قامچی ۲- کۆست - نەسکۆ	screw/n	۱- بەزماى لولپینج ۲- پانکەى ئاسمانی/بەنج ۲- تۆپیکى دەریەریو
scout/'skaut/n	۱- ئەندامى خێوەتگا دیدهوان ۲- زانیاری وەرگر	screw-driver/'skru:draɪvə(r)/n	دەرنەفیس ۱- خەت و خنج دەکا ۲- تیکەل و پیکەل دەکا
scowl/skaul/n	روویکی گەژ - مۆز - مرومۆج - نەزەنگ	scribble/'skribl/v	۱- خەت و خنج دەکا ۲- تیکەل و پیکەل دەکا
scramble/'skræmbəl/n	لەسەر سەجۆن	scribe/skraɪbə(r)/n	۱- نامەنوسی شارەزا ۲- مامۆستای یاسای جولەکا
scramble/v	۱- بەسەر دەکەوئ ۲- لەسەر سەک دەخشی	script/skript/n	۱- نووسین - دەستنوووس ۲- دەقیکی نووسراو ۳- دەست خەتیکى جوان
scrap/skræp/n	۲- (هیلکە) ئی دەنئ ۴- نامە نەدیئ ۱- پارچەپەکی بچوک ۲- گلیش ۳- پاشماو - بەرماو	scripture/'skriptʃə(r)/n	کتیبى پەرز
scrap/v	فەزئ دەدا	script-writer/'skriptraɪtə(r)/n	دایەلۆگ نووس / نووسەری بەرنامە
scrape/skreɪp/v	خوړاندن - دەخوړینی	scroll/skrɔ:l/n	۱- تۆمار - لەفەیک کاغەز ۲- زەخرفەپەکی لولپینجی
scrape/v	بەگرانی دەستی دەکەوئ	scrounge/'skraundʒ/v	پارە دەبا - دەدزی
scrape/n	۱- خوړان ۲- تەنگرە ۳- سکراب	scrounger/'skraundʒə(r)/n	مشەخۆز

scavenge			
scavenge/v	لەگەندە دەگەری	schoolboy/'sku:lboi/n	قوتابی کۆچ
scavenger/n	کەناس / زیلزێژ	schoolgirl/'sku:lga:l/n	قوتابی کچ
scavenge/v	لەزێندان دەگەری	schooling/'sku:lɪŋ/n	
scene/si:n/n	۱- شوێن- دیمەن ۲- بەشێکی شانۆگەرییەک		ماوەی خوێندن و فیزیوون
	۳- دیمەنی سروشتی ۴- شوێش- هەلچوون	schoolmaster/'sku:lma:stə(r)/n	مامۆستا پیاو
scenery/'si:nəri/n	۱- دیمەن لەسەر شانۆ ۲- دیمەنێکی سروشتی جوان	schoolmistress/'sku:lmistrəs/n	مامۆستا ژن
scenic/'si:nɪk/adj	بەنەسبەت دیمەنێکی جوان	schoolteacher/'sku:liti:tʃə(r)/n	مامۆستای قوتابخانە
scent/sent/n	۱- بۆن و بەرامە ۲- شوێنی پێ- بۆنی...	schooler/'sku:nə(r)/n	۱- پاپۆزێکی دوو پەردە (دوچارژگ)
	۳- هەستی بۆن کردن ۴- بۆنی خۆش	۲- کلاسی درۆزی نارهق	
sceptic/'skeptɪk/n	دوودنی- پارایی	sciatic/sai'ætɪk/adj	ژانی شادەمار-
sceptical/'skeptɪk/adj	دوودل- پارا		پەيوەست بە دەمار
scepticism/'skeptɪsɪzəm/n		science/'saɪəns/n	۱- زانست ۲- زانستی ئەزمونکاری ۲- مەعریفەت
	پارایی / کومانگراییی	scientific/saɪən'tɪfɪk/adj	زانستی
schedule/'ʃedju:l/n	خشتە-کار/خشتە	scientist/'saɪəntɪst/n	زان
scheme/ski:m/n	پلان- پرۆژ- پیلانکاری	scintillate/'sɪntɪlət/v	پرشنگی دەداتەرە
schizophrenia/'skɪtsə'frɪniə/n	نەخۆشی شیزۆفرینی	scion/'saɪən/n	بچووی مائێ/ تام
	نەخۆشی شیزۆفرینی	scissors/'sɪzəz/n	مقەس
schizophrenic/'skɪtsə'frenɪk/adj	کەسی تووشبوو بە شیزۆفرینیا	scoff/skɒf/v	۱- گانتهی پێدەکا ۲- بەچاوچنۆکی دەخوا
scholar/'skɒlə(r)/n	۱- قوتابی ۲- ئەوقوتابییهی لە زانکۆیەکی دەرەوه بۆدانی	scold/skəʊld/v	۱- سەرزەنشتی دەکا ۲- بەتورەیی قەسەدەکا
	خوێندنی بۆ دێ ۳- زانا-زەیرک- توێژەر	scolding/skəʊldɪŋ/n	سەرزەنشت کردن بەتورەیی قەسەکردن- لۆمە کردن
scholarly/adj	ئەکادیمی زۆر زانا	scoop/sku:p/n	۱- شۆفل ۲- هەولێکی پێش وەخت/پێش کەسانی دی
scholarship/'skɒləʃɪp/n	۱- زانستیکی زۆر ۲- کاری زانستی توێژەران	scoop/v	بەشۆفەل هەندەگرن
	۳- پێییدانی خوێندن لەدەرەوه	scooter/'sku:tə(r)/n	۱- پاسکیلی منداڵە ۲- ماتۆرێکی بچووک
scholastic/skə'læstɪk/adj	۱- پەيوەستە بە قوتابخانە و پەرەردە ۲- پەيوەستە بە فیزیوونی دوگماکانی	scope/skəʊp/n	۱- بيوار ۲- مەودا ۲- دەرگەت
	چەرخێ ناوەراست	scorch/skɔ:tʃ/v	دەبرژێنی
school/sku:l/n	۱- قوتابخانە قوتابخانەئە فیكری ۲- ئەندامانی قوتابخانە		
	۲- پۆلەماسی- رهویک		

saviour

saviour/'serviə(r)/n

زنجارگر

savour/'seivə(r)/n

تام- چهشه- چيز

savoury/'seivəri/adj

بهتام/ خوش

saw/sɔ:/n

منشار- ههپر

saw/v-n

بینی- برهه

sawdust/'sɔ:dəst/n

ئاردهدار/ کهپهک

sawmill/'sɔ:mil/n

کارگهی برینی دار

saxophone/'sæksəfəʊn/n

ئالتهتیکي

مۆسیقییه/ ساکسفون

say/sei/v

دهئنی

saying/'seɪŋ/n

قسهی پشینان-

قسهی نهستق

scab/skæb/n

گهپی- توژی برین

- کیم- پیسی

scabboard/'kæbəd/n

کیلانی خهتجهر-

کیفک

scabbies/n

گهپی بوون/ گهپسی

scabby/'skæbi/adj

گهپ- برینتیکي

وهشکوهبوو

scaffold/skæfəʊld/n

قناره

داری سیداره

scaffold/'skæfəʊld/n

تیرگه/ سهکۆ

scald/skɔ:ld/n

شلهیهکی کولای

scale/skeɪl/n

پهپهی ماسی

scale/n

۱- تایی تهرازوو

۲- پلهی پایهیی کۆمه لایهتی

۳- پلیکانهیی مۆسیقی ۴- سیستم

۵- پیئوهر- نهخشه ۶- پلهی قاندرمه

scale/v

سهردهگهویی- ریک دهخا

scalp/skælp/n

پیستهی سهر

scalp/v

سهری کودی دهکا

scalpel/'skælpəl/n

چهقوی نوژدار

scamp/skæmp/n

قۆلبر- چهقاوهسوو

scamper/'skæmpə(r)/v

-رادمکا-

زوو دهپهپی

scaven

scan/skæn/v

دیژه شیهر شروقه دهکا

۲- بهووردی دهپشکنی ۲- بهپهله دهخوینیتموه

scandal/'skændl/n

کهتن- رووردهشی-

ئابروو چوون

scandalize/'skændəlaɪz/v

کهتن دهکا-

ئابروو دهبا

scandal monger/n

دووزمان-

پهپهیاگهندهچی

scandalous/'skændələs/adj

ئابرووهر-

خراپهکار- رووهر- خهلکی لئی بیزار

scansion/'skæŋʃn/n

کیتشی شیهر-

برگهی شیهری

scant/skænt/adj

ههمران- سووک- لاوان-

کهم

scanty/'skænti/adj

بهروومی ههمران-

سووک- کهم

scapegoat/'skeɪpgəʊt/n

قوربانی-

خۆبهختکار- قوچ

scar/skɑ:(r)/n

برین- زام

scar/v

برینداری دهکا- برین بهجی دیلنی

scarab/n

قانۆنچه

scarce/skeəs/adj

دهگهمن

scarce/v

برۆ- لاچۆ

scarcely/'skeəsli/adv

بهدهگهمن

scarcity/'skeəsəti/n

کهمی- دانسه-

دهگهمن

scare/'skeə(r)/v

دهترسیننی دهتوقیننی

scarf/skɑ:f/n

مل پینچ- پهشتهمال

scarves/skɑ:vz/n

سهریوش

scarlet/'skɑ:lət/adj

رهنگی قورمزی

scathing/'skeɪðŋ/adj

تان- رهق-

ناخۆش

scatter/'skætə(r)/v

توو دهوهشیننی

scatter/v

پلاودهکاتهوه

scatty/'skæti/adj

بینمیشک سهرهپی

scavenge/'skævɪŋz/n

گهندهخۆر

sanitation	ئاوهرۆ- sanitation/ˌsæni'teɪʃn/n	كارى تەندروستى
sanity/ˌsæni'ti/n	1- بىرى چاك- 2- بىروپاي دروست 2- ئاقلاى	
sank/sæŋk/n	2- نۆقم بوو- نقرۆ بوو	
sap/sæp/n	1- شىلەى روھك يان دار 2- ساتر- خەندەق 2- هيچ وپووج	
sap/v	1- هيزى ئى دەبرى 2- ماندووى دەكا- لاواى دەكا	
sapling/ˌsæplɪŋ/n	1- دەرون- نەمام 2- گەنج- لاو	
sapper/ˌsæpə(r)/n	سەربازى ئەندازيار	
sapphire/ˌsæfəɪə(r)/n	بەردى سەفەر ياقوتى شېن- بەردى گرانەما	
Saracen/ˌsærəsən/n	ئارى موسلمانانە لەلاى خاچەپرستان	
sarcasm/ˌsɑ:kæzəm/n	كالتە جاڭىن- قۇشمە كرىن	
sarcastic/sɑ:kæstɪk/adj	كالتە پىنگەر- قۇشمە چى	
sarcophagus/sɑ:kɒfəgəs/n	تابوت	
sardine/ˌsɑ:'dɪn/n	سەردىن (ماسى يەكى بچووكە)	
sash/sæʃ/n	پشتىۋىن- زئار/ چوارچىۋەى پەنجەرەى دارىن	
Satan/ˌsɛtən/n	شەيتان- ئىبلىس	
satchel/ˌsætʃəl/n	جانئاي پىستىنە تورگە	
satellite/ˌsætələɪt/n	مانگى دەستكرد	
satiolate/ˌsɛrʃɪət/v	تېر دەبىن	
satin/ˌsætɪn/n	كوتالى سەتمەن	
satin/ˌsætɪn/adj	نەرم- لووس	
satire/ˌsætəɪə(r)/n	قوشمە بازى- رەختەرىسواى- ھەجوكارى	
satire/v	ھەجوو دەكا	
satirical/sə'tɪrɪkəl/adj	ھەجووىى- قۇشمەىى	
satirist/ˌsætəɪrɪst/n	رېسواكەر- ھەجووباز- ھەجووكەر	
satirize/ˌsætəraɪz/v	گالتەى پىن دەكا- ھەجووى دەكا	
satisfaction/ˌsætɪs'fækʃn/n	1- رازى بوون 2- خۇشحال 2- دەستى كەوت- باربوو كرىن 4- بىزاردن	
satisfactory/ˌsætɪs'fæktəri/adj	وھلامىكى دروست- شىاو 1- تېر دەبىن 2- رازى دەبىن 2- قەناعەتى دەھىن	
saturate/ˌsætʃəreɪt/v	1- تەپ دەكا 2- پىردەكا (بازاپ پىردەكا لە..) 2- دەخووسىن	
saturation/ˌsætʃə'reɪʃn/n	1- تەپ 2- پىپوون- خووساندن شەممە	
Saturday/ˌsætədeɪ, 'sætədi/n	نەستىرەى گەرۆكى زوھال	
Saturn/ˌsætɜ:n, -tən/n	1- شلەىەكى تىرە- ساس (تەرشۆك) 2- بىن ھەيا- نېر	
sauce/sɔ:s/n	تاوھ فەخوورى- تەشت- زىر پىئالە	
saucer/ˌsɔ:sə(r)/n	زەمان نرېز- بىن ھەيا گەرماوى ھەلمى فەنلەندى- ساونا	
saucy/ˌsɔ:si/adj	لەسەر خۇ دەپوا- پىياسە دەكا	
sauna/ˌsɔ:nə, 'sauna/n	سلجووق- سوسەج دەندە- وھشى	
saunter/ˌsɔ:ntə(r)/v	1- رىگارى دەكا- دەبىن 2- دەپارىزى 2- پاشەكەوت دەكا 4- پىئووستى پىن ئابىت	
sausage/ˌsɔ:sɪdʒ/n	رىگار كرىن- زىدە	
savage/ˌsævɪdʒ/adj	پاشكەوت- بېرەپارەىەك	
save/serv/v		
saving/ˌsɛrvɪŋ/n		
saving/adj		
savings/ˌsɛrvɪŋz/n		

saintly

saintly/adj قەشەگەری- قەشە، وەکو فریشتە

sake/seik/n لەریگای- لەپیناوی

salad/'sæləd/n زەلاتە

salary/'sæləri/n مووچە- دەستمایە

sale/seil/n فرۆشتن- دابەزین-
نرخ شکاندن- هەراچ کردن

saleable/'seiləbl/adj ١- بەناسانی
دەفرۆشراوە ٢- خۆفرۆشتن

salesman/'seilzmən/n فرۆشیار- نوێنەر
نێردەدی بازرگانى- دێوەرە

salient/'seiljənt/adj دیار- دەرەشاو-
گەشاو- سەرەکی

saline/'seiləin/adj خۆیوای

saline/n (ناو خۆی)

salinity/sə'linəti/n شۆرى- سوڤرى

salvia/sə'laivə/n لیک/ خیزاو

sallow/'sæləu/adj رووگێژ-
مەزەمۆچ- زەر دەهەلگەر

sally/'sæli/n هینرشیکى لەناکاو

salmon/'sæmən/n ماسى سەلەمۆن

salon/'sælən/n سەرناشخانە

saloon/sə'lun/n ١- هۆل، هۆلى
شایى، بار ٢- نۆتۆمبیلی داخراو- سالدۆن

salt/sɔ:lt/n-v-adj خۆی/
خۆی کیمیایى/بەخۆی

salty/'sɔ:lti/adj ١- سوڤر
٢- قەسەى قۆز- نوکته ٢- پیس

salute/sə'lut/n ١- رێزلێنان
٢- رێزلێنان

salutary/'sæljətəri/adj ١- بەتەندروستى
٢- سوومەند- چاک بوو ٢- بە کاریگەر

salvage/'sælvidʒ/n-v کۆکردنەوهى
پاشماو- ئەوهى ماوه رزگار دەکا

salvation/sæl'veiʃn/n ١- رزگار کردن
٢- لە ئەهریمن رزگار بوون- رزگار بوونی روحى

sanitary

salve/sælv, səiv/n ١- رزگاربوونی رۆحى
٢- مەلجەم- مەرهم ٢- دەرمانى پزىشکى

٤- وێژدانى حەسەنەرە

salvo تۆپ هاویشتن (بۆ سەلۆ)

same/seim/adj - pron هەمان شت

samovar/'sæməʊvɑ:(r)/n سەماوەر

sample/'sɑ:mpl/n ١- نمونە
٢- چەشنیک (کوتال)

sample/v تام دەکا

sanatorium/'sænə'tɔ:riəm/n
جیگای چاک بوونەوهى نەخۆش

sanctify/'sæŋktɪfaɪ/v پاک دەبێتەوه-
بە پێوژ دەکا

sanctimonious/'sæŋktɪ'məʊniəs/adj
مەرای کەر- دووچوو

sanction/'sæŋkʃn/n ١- مۆلەتى رەسمى-
پێپەدان ٢- سزای نێو دەولەتى
٣- گەمارزى ئابورى

sanctity/'sæŋktəti/n پاکیزەیی- پێوژی

sanctuary/'sæŋktʃuəri/n
١- شوینی پێوژ ٢- میحراب ٢- حەشارگە

sand/sænd/n زێخ- لم- قوم

sand bank/n لەمى کۆبووهى بنى ئاو

sand paper/n سەمپارە- سمارتە

sandwich/'sænwidʒ, 'sænwiʃ/n
سەندەویچ

sandy/'sændi/adj ١- لەمى سوورو سپى
٢- پرچی سوورو ٢- لەماوی

sandal/'sændl/n ١- ئەمەل
٢- پیلۆرى سووک ٢- پیلۆرى هاوینە
٤- ساندل

sane/seim/adj ١- ژیر
٢- رامیارییهکی ماقوول- ئاق- هۆشمەند

sanguine/'sæŋgwɪn/adj ١- گەشبین
٢- پەرۆش ٢- سوورەلگەر

sanitary/'sænətri/adj ١- پەرۆی حەیز
٢- تەندروستی ئامیز

Ss

S-s/es/ پیتی نۆزدەمەم لە ئەلفبای ئینگلیزی

sabbath/'sæbəθ/n ھەینی: موسلمان
شەموو: جوولەکە/یەک شەممە ی فەلە
- رۆژی خۆشی و پەرستن.

sabbatical/sə'batikl/adj پۆژی پەرستن و
خۆش- تاییبەت بە پشوو

sable/'seɪbl/n جۆرە سمۆرەییکی
سەبیرباییە قەرۆکەکی بەنرخە/رەنگ پەش/ جلی
تازە

sabotage/'sæbətɑ:ʒ/n گێرەشێوینی-
تێکدانی نامزێک

sabotage/v تێک دەدا

saboteur/'sæbətɜ:(r)/n تێکدەر-
گێرەشێوین

sabre/'seɪbr(r)/n شمشیرێکی کەوانەیی

saccharine/'sækərɪn/adj شەکرین/
شەڕین

sachet/'sæʃet/n پاکێت/جاننای بۆن

sack/sæk/n - v ١- کێسەییکی گەورە
٢- جانتا ٣- جین ٤- ئارەق/لەکار دەری دەکا

sacrament/'sækrəmənt/n ھەینی/یەکی کلیسا/ ھەینی پەرۆز/ قوربانی پەرۆز
موقەددەس-

sacred/'seɪkrɪd/adj پاکیزە- ھەرام- پەرۆز

sacrifice/'sækrɪfaɪs/n قوربانی- قوچ

sacrifice/v قوربانی دەدا

sacrificial/'sækrɪ'fiʃl/adj قوربانیدەر

sacrilege/'sækrələɪʒ/n پێشێل کردنی
پەرۆزی

sacrilegious/'sækrə'liʒəs/adj پێشێلکەر

sad/sæd/adj خەمبار- خەمۆک-
روداوی داتەزین

sadden/'sædn/v خەمباری دەکا-
خەمبار دەین

saddle/'sædl/n زین- کورتان-
پشتەمەدی پاسکیل/ پاسکۆی پاسکیل

saddle/v زینی دەکا- کورتانی دەکا

sadist/'seɪdɪst/adj سادیزم

sadistic/sə'dɪstɪk/adj سادی- سادییانە

safari/sə'fɑ:ri/n گەشتی پراو کردن
(بەتاییبەتی لەئەفریقا)

safe/seɪf/adj ١- دنیای ٢- مەترسی لێناکرت
٣- ساغ ٤- تووشی هیچ ئەبوو
٥- بەئارام

safe/n خەزینە- قاسە

safeguard/'seɪfgɑ:d/n - پاراستن-
چاککردنەر

safety/'seɪfti/n ١- ناسایش ٢- سەلامەت

safety-pin/n دەمبوس فەرەنجی/ دەرزێ
ئامان/ دەرزێ ھەرەنگی

safety-valve/n یای پاراستن

saffron/'sæfrən/n زەغفەران

sag/sæɡ/v ١- شل دەکاتەوہ (گوریس)-
شۆردەکاتەوہ ٢- خاوەن

saga/'sɑ:gə/n ١- چیرۆکی زۆر درێژ
٢- چیرۆکی قارەمانی

sagacious/sə'geɪʃəs/adj بیریتر- زیرەک

sagacity/sə'gæsəti/n زۆر زیرەکی

sage/seɪʒ/n ١- زانا- دانای- زۆر- ئاقل
٢- روھکێکی بچوکی بۆن شەڕینە

sago/'seɪgəʊ/n - ساگو- ئاردی خورما
نیشاستە (جۆرە خۆراکیکە لەخورمایەکی
تاییبەتی وھردەگرت)

said/seɪd/v وتی

sail/seɪl/n چارۆگەکی پەری پاپۆز

sail/v ١- شەکستی پێ دەھێنێ
٢- رەدی دەداتەوہ ٢- بەرپەرچی دەداتەوہ
٤- بە دەریا گەشت دەکات

sailor/'seɪlə(r)/n دەریاوان

saint/seɪnt/n ١- سانت

٢- پەرۆز- وەلی- پیاوچاک

running

- running/adj ١- به‌دهوام-له‌سه‌ریهك
٢- رژاو- خوڤ(شاو)
- running commentary/n دوانی
زیئدو (به‌قسه) له‌سه‌ر پوداوه هه‌توکه‌ییه‌كان
- runny/'rʌni/adj ١- له‌سه‌ر رژاو-
زیاد له‌ پیووست ٢- ئاوکردو- چنماوی
- runway/'rʌnweɪ/n پاره‌وی فرۆکه
- rupture/'rʌptʃə(r)/n ١- ته‌قیینه‌وه‌ی
له‌ ئاكاو ٢- گریانى له‌ پر
٣- هورگی بیست
- rupture/v ده‌ته‌قیته‌وه
- rural/'ruərəl/adj گوندی- لادیی
- ruse/ru:z/n فیل- ته‌نه‌که‌بازی
- rush/'rʌʃ/v ١- ده‌رده‌پرسی
٢- خێرا جی‌به‌جی ده‌کا
٣- خێرا ده‌گوازیته‌وه ٤- په‌له‌ ده‌کا
- rush/n ١- پالپیوه‌نان ٢- هێرش
٣- قه‌ره‌بالی ٤- په‌له‌کردن
- rush hour/n کاتی قه‌ره‌بالی

- rush/n جوژه‌ پوه‌کینه‌که‌ کورسی دروست ده‌کری
- rust/'rʌst/n ژه‌نگ
- rust/v ژه‌نگ هه‌لدینی
- rustic/adj ١- گوندی/ لادیی ٢- ساوینکه
- rusty/'rʌsti/adj ژه‌نگ ای‌نیشته‌و
- rustic/'rʌstɪk/adj ١- لادیی
٢- ساده‌و ساوینکه
- rustle/'rʌsl/v خشه‌خش ده‌کا
- rustle/n خشه‌خشی دار
- rut/'rʌt/n قۆرت- جینی تایه- چال
- ruthless/'ru:θləs/adj بی‌ره‌حم- دله‌رق
- ruthlessly/adv بی‌ره‌حمانه
- ruthlessness/n بی‌ره‌حمی- بی‌به‌زه‌یی
- rye/'raɪ/n ١- روه‌کی شه‌لیل/ ئالیک
٢- گه‌وره‌ی قه‌ره‌جان
- ryot/n جوتیار، جوتکار

ruffle

ruffle/ˈrʌfl/v ۱- دەشینیژی

۲- چارس دەکا- بیزار دەکا

rug/rʌg/n

۱- مافوری بچوک
۲- چۆزه به تانیه که به سه سه پی یان
شانه کان دادهدری.

Rugby/ˈrʌɡbi/n

یاری رهگی

rugged/ˈrʌɡd/adj

۱- وشک و برک،

قارق، سه سخت ۲- چوارشانه

ruin/ruːn/n

۱- خاپوریوون
۲- ههرهس ۳- قهلوژ بوون
۴- کهلاوه- پاشماوه

in ruin(s)

خاپور بو- کهلاوه

ئاتاری له سه پاتاری نه ماوه

ruin/v

۱- تیک ددا- خاپوردهکا-
ویران دهکا ۲- قهلوژی دهکا
۳- هیوای دهروخینی

ruinous/ˈruːnəs/adj

قهلوژ کهر

rule/ruːl/n

۱- یاسا

۲- سیسته ۳- پرسیا ۴- باو

۵- دهسهلات- فه زمانه وایی

as a rule

وهک یاسایهک- ناسایی

rule/ruːl/v

۱- فه زمانه وایی دهکا

۲- بریاردهدا

ruler/ruːlə(r)/n

۱- حاکم-

فه زمانه ویا ۲- راسته

ruling/ˈruːlɪŋ/adj

بالا دهست

ruling/n

بریارری ره سه می، حوکم

rumble/ˈrʌmbl/v

دهنگ ده داته وه-

شریقه ی دی

rumble/n

دهنگی گه وه، ته قینه وه

شریقه ی (بروسک)

rummage/ˈrʌmɪdʒ/v

شتی هه لگنچو

وه رگنچو دهکا

rumour/ˈrʌmə(r)/n

قه سه قسه لوک-

ده مگۆ

rumoured/adj

ده گوتری- پڕوپاگنده

running

ده گری

rump/rʌmp/n سمت- پشت وه ی گیانه وه

run/rʌn/v

۱- راندهکا غاردهدا

۲- دهر ده پیری ۲- دهست پی دهکا

۴- دریز ده بیته وه ۵- دهرزی

۶- به لومه دهکاته وه ۷- ئی دهچی

۸- بلاوده بیته وه (رهنگ)

۹- به ریتی گهشت دهکا ۱۰- کاردهکا

۱۱- ئیش پی دهکا ۱۲- به ریزه دهبا ۱۳- ده پالیوی

۱۴- بوماوه پی به رده وام ده پی

۱۵- بلاو دهکاته وه (گۆقار)

۱۶- دهکاته ناستی ۱۷- به ریکه رت ده دۆزیته وه

۱۸- رهخته ده گری ۱۹- پوو پوو ده بیته وه

۲۰- تامپۆن دهکا ۲۱- کۆپی دهکا

۲۲- ده دزی ۲۳- ته وای دهکا

۲۴- به سه ره ده گوی (به نۆتۆمبیل)

۲۵- پانی دهکاته وه ۲۶- به خیرا له شتی ده دوی

runaway/ˈrʌnəweɪ/adj

له دهست دهرچوو- ناسان

rundown/adj

۱- کهلاوه- خاپوو

۲- ماندوو- ته ندروستی خراب

run up/n

ماوه ی پیش بوداویکی دیارکراو

run/n

۱- راکردن- غاردان

۲- گهشت به نۆتۆمبیل یان شه مه نده فه

۳- نمایشیکی دریز ۴- زنجیره یهک رووداو

۵- داوا یهکی مه زنی له پر (له سه ره شتی)

۶- به جه زهت بوونی شتی

۷- خال- نوقته ۸- ناسایی

on the run/adj

هه لاتو- خو بزکهر

rung/rʌŋ/n

پله یهک له په یزه- پایه کی

قادره

rung/v

زهنگی لندا

runner/ˈrʌnə(r)/n

۱- راکهر- غاردهر

۲- قاچاغچی چهک، تلیاک

runner-up/n

بره وه ی دووم

running/ˈrʌnɪŋ/n

غاردان- به ریزه بردن

round

307

rudimental

- ۲- شۆت (له یاری گۆلف) گیم
 ۴- گولله- فیشهک
- round/v
 ۱- دەسووتتەوه
 ۲- کۆتایی پێ دێنێ
- roundabout/'raundəbaʊt/adj
 ۱- زیاد له پیویست درۆژ
 ۲- ناراستەخۆ، پینچاوپینچ
- roundabout/n
 ۱- فلکە ۲- جۆلانه
 ۳- سەکۆی دەرواندەر
- rounders/'raundəz/n
 یاری یەکی
 ئینگیزی یه له بیسیۆل دەچی
- rouse/raʊz/v
 ۱- بەناگای دێنێ-
 له خەوی هەلەستێنێ
- rousing/'raʊzɪŋ/adj
 وروژێنەر و بههێز
- roust/raʊt/n
 بەزینیکی ئابرووبەر
- roust/v
 خراب دەبەزێنێ
- route/ru:t/n
 ۱- رێگا- هێلی ماتو چۆ
 ۲- رێگا- چارەسەر
- routine/ru:'ti:m/n
 رۆتین-
 کاری بێزارکەر
- routine/adj
 ۱- نوێنەر هەر رۆژ-
 ئاسایی ۲- بێزارکەر
- routinely/adv
 ۱- بەبەردەوامی
 ۲- بەرێکۆپیکی
- row/raʊ/n
 ۱- ریز- سەر
 ۲- ریز- ریزی دانیشتن
- in a row
 بێبوچان- یهك له دواى يهك
- row/v
 ۱- سەول ئێدەدا
 ۲- دەگوازیتەوه به یهله
- row/n
 یهلهمی بهسەول
 سەیران بهم بهلهمه
- rowing/'rəʊɪŋ/n
 سەول ئێدان
- rowing-boat
 یهلهمی سەولدار
- row/n
 ۱- دەمه قالی تووت- توژی
 بهگارهگار

- ۲- قێزەقێز- هاتوهریا- دهنگهدهنگ
- row/v
 (بەدەنگی بەرز) دەمه قالی دهکا
- rowdy/'raʊdi/adj
 چەتوون
- rowdily/'raʊdili/adv
 بهههرا
- rowdiness/n
 ههرا- چەتوونی
- royal/'rɔɪəl/adj
 شاهانه
- royal/n
 یهکی له بنه ماله‌ی شا
- royal blue/adj
 شینی تیز
- Royal Highness/n
 خاوهن شۆک
- royalty/'rɔɪlti/n
 ۱- شانازدهکان-
 بنه ماله‌ی شا
- ۲- بهشی نوسەر له چاپکردنی کتێبهکهیدا
- rub/rʌb/v
 ۱- دەخوری- گهرم دهکا
 ۲- دەسپێ- لا دەبا ۳- دەشیلێ
- ۴- چەوردهکا ۵- دهگرێ
- rub/n
 سپینهوه
- rubber/'rʌbə(r)/n
 ۱- رهشکهروه
 ۲- چر- پلاستیک
- rubbery/'rʌbəri/adj
 وهك پيست چېچ
- rubbish/'rʌbɪʃ/n
 ۱- زیل- گنیش
 ۲- قسه‌ی قوڕ
- rubble/'rʌbl/n
 کهریوچو بەردی شکاو
 پاشماوه کهلاه
- rubella/ru:'belə/n
 سوڤیکه‌ی ئەلهانی
- ruby/'ru:bi/n
 گهوه‌ری شه‌وچرا- یاقوت
- rucksack/'rʌksæk/n
 چانتای پشتی، توره‌که
- rudder/'rʌdə(r)/n
 پارچه‌ی داری یان کانتزایی
 یۆ کۆنترۆلکردنی ناراسته‌ی به‌له‌م
 یان فرۆکه‌ به‌کارده‌ی، سوکان، ستێرن
- rude/ru:d/adj
 ۱- بێ ئەدهب- ده‌مپوت
 ۲- بێ‌تام- پووج
- rudely/adv
 بێ ره‌چاوکردنی به‌رامبه‌ر
 بێ ئەدهبانه
- rudeness/'ru:dnəs/n
 بێ ئەدهبی
- rudimentary/'ru:drɪ'menti/adj
 سه‌ره‌کی- به‌رایي

roof top
roof top/n بانی خانو
rook/ru:k/n ۱- قهله ره شکه
 ۲- فیلزان- قۆلپر ۲- قهلا (شەترەنج)
room/ru:m, rum/n ۱- ژور ۲- بواری
 ۳- جی ۴- پیووستی
roomful/ru:mful/n پر به ژورد
roomy/ru:mi/adj فره- فرهوان
roommate/n هاوژور
roost/ru:st/n هیلانه- میلین
rooster/ru:stə(r)/n کەشەشێر- کەمەباب
root/ru:t/n ۱- رهگه- رهگی دار
 ۲- رهگی ددان ۲- زیند
 ۴- سەرچاوه- رهسەن
root/v ۱- بەدوای شت دەگەری
 ۲- ئەمسەر و ئەوسەر دەکا
 ۳- پالپشتی دەکا ۴- هانی دەدا
 ۵- لەرهگەرە هەڵبەستێنێ
rope/rəup/n گوریس- پەت- کەندپ
rope/v ۱- بەگوریس دەبەستێتەرە
 ۲- ناچارێ دەکا/ناوچەکە گوریس
 بەند دەکا
rope ladder/n قادەرە ی گوریسی
 پەیزەرە ی لەپەت دروست کراو
rosary/ˈrəʊzəri/n تەزییح- توژی
rose/ˈrəʊz/v هەلسا
rose/n گولە سۆز- گولێ بۆنخۆش
rosemary/ˈrəʊzməri/n دەومنی
 بۆنخۆش
rosette/ˈrəʊzət/n باج (باجی لایەنی)
 هێمایە بۆ پشنگەری
roster/ˈrɒstə(r)/n کارنامە- لیستی
 ناوان
rostrum/ˈrɒstrəm/n مەمبەر- سەکۆ
rosy/ˈrəʊzi/adj ۱- پەمەیی/پیاوی
 ۲- دڵخۆشکەر- گەشین- گەشاور
rot/rdt/v بۆگەندەیی- رزی دەبی

rot/n بۆگەن بوون- رزی بوون- خوران
rota/ˈrəʊtə/n ۱- لیستی ناوان ۲- دادگای
 تێ هەلچووئەرە
rotary/ˈrəʊtəri/adj خولارە
rotate/ˈrəʊteɪt/v دەخولیتەرە
 بەنۆرە دەخولیتەرە
rotation/ˈrəʊteɪʃn/n خولانەرە- نۆرەیکە
rotor/ˈrəʊtə(r)/n بزویئەر- خولینەر- پانکە
rotten/ˈrɒtn/adj ۱- تینکچو- خراب یو
 ۲- ژور خراب ۲- رهق ۴- نەفرەتی
Rottweiler/ˈrɒtwaɪlə(r)/n سەگنکی دەرە
rouge/ru:ʒ/n سورار
rough/ɹɑf/adj ۱- زیر ۲- دپ
 ۳- رهق ۴- توند
 ۵- سەرپیچی ۶- بی نیکدانەرە
 ۷- نەساغ
roughly/adv ۱- بەرهقی ۲- نزیکە ی
roughness/n رهقی- زیری
rough/adv رهقانه- بەرهقی
in rough/n ۱- لە(رهش نووس)-
 بەشێوەی بەرای
 ۲- بەترش و شیرین رازیه
rough it/v ژیا نیک بەرای دەژی
roughage/ˈɹɑfɪdʒ/n هەرسکەر- دنگەرەو
roughen/ˈɹɑfn/v رهق- زیر دەکا
round/raund/n بازەنی- خپ
 ۱- چوون و هاتنەرە
 ۲- هاتنەرە
round/adv بەرهو دواوه دەگەرتەرە
 بادەدانەرە/چەند بادانەرەیک- لە چوار دەورە
round/prep ۱- چوار دەورە
 ۲- لە لایەکی تر ۲- لە چوار دەورە
 ۴- نزیک ۵- سەرپا ۶- نزیکە ی
round/n ۱- زنجیرەیی سەردان
 ۲- خواردنەرە (ئارەق)

rock climbing بەسەرچیاکەوتن
rock climbing/n بەسەرچیاکەوتن
rock/v ١- ئەملاو ئەملا دەکا
 ٢- بەرەو پیڤش و پاش دەچی
 ٣- دەهەژنی بەتوندی- دەهەژنی
rock/n مۆسیقای رۆک
rock and roll مۆسیقای رۆک ئاند رۆل
rocket/ˈrɒkɪt/n ١- رۆکیټ- موشەک
 ٢- موشەک (گولە موشەک)
 ٣- تیری ئاگری
rocket/v خێرا زیاد دەکا
rod/roʊd/n دار- توول
rode/roʊd/v سواربوو
rodent/ˈrɒdɪnt/n گیانەومەری کرټنەر
 رەک جورج و کەرویشک... هتد
rodeo/ˈroʊdiəʊ, roʊˈdeɪəʊ/n وازی سوار چاکی
roe/roʊ/n هیلکە یان تووی نیزی ماسی
rogue/rɔːg/n ١- تەلەکەباز
 ٢- سەینەندی ٣- زۆل
role/roʊl/n رۆل- پيشه
role-play/n گەمە ی نواندنی رۆل
roll/roʊl/n ١- لوول- ئولەک ئاسا- خریڤه
 ٢- ئەنگوئک
 ٣- لیستە ی رەسمی ئاوان
 ٤- تۆمار
 ٥- ئەملاو ئەملا کردن- ئەنگەر ئەگرتن
 ٦- گرهه- دەنگی نۆم و درۆژ
roll/v ١- غلۆز دەپیتەوه/
 لەسەر سینگ دەپوا
 ٢- دەسوریتەوه ٢- لوول دەدا
 ٤- خڕدەکا ٥- تەخت دەکا
 ٦- بەلادادی
roll in/v دەهژی- دەباری- زۆر دی
roll up/v ١- گێرۆدەبی
 ٢- دوا دەکەوی ٣- درەنگ دی

rolling-pin/n ڤیروک
roller/ˈrɒlə(r)/n ١- بابۆله- رۆلەر
 ٢- پریچ گریڤەر ٣- باگوردان
roller-coaster/n هینێ مەرگ:
 جۆره یاریه که له یاریگاکان ههیه
roller-skate/n پینلوی بۆلبەلین
roller-skate/v بە پینلوی بۆلبەرین دەپوا
roller-skating/n لەسەر بەستەئەک
 خزین بە پینلوی بۆلبەلین
Roman/ˈrəʊmən/adj رۆمانی
Roman/n رۆمانی (هاولاتی رۆما)
the Roman Alphabet ئەلف بای
Roman Catholic/n رۆمانی- لاتینی
 ئەندامی کەنیسە ی
 کاسۆلیکی
Roman Catholicism/n بیروباوەری
 کەنیسە ی کاسۆلیکی رۆمانی
Roman Numerals/n ژمارە ی رۆمانی
romance/roʊˈmæns/n ئەفینداری-
 هەستی ئەفینی
 رەوشی ئەفینی رۆمانی ئەفینی- دلداری
romantic/roʊˈmæntɪk/adj
 ١- رۆمانتیکی ئەفینی
 ٢- سۆزی- دلداری- خەیاالی
romantic/n کەسیکی خەیاالی
romantically/roʊˈmæntɪkli/adv
 ئەفینداریانە- لە پوری سۆزەوه- دلداریهوه
romanticize/roʊˈmæntsəɪz/v
 بەشینووهیکی وروژنەر
 پيشانتهدا- پەرمانسی دەکا
romp/roʊmp/v بە قارقیز یاری دەکا
 هەلبەز جەمبەزی دەکا
romp/n قیزەقیز
roof/ru:f/n بختیچ- بان
roof-rack/n بانی ئۆتۆمبیل
 چەمچە ی ئۆتۆمبیل

rise

- rise/v ۱- بەرز دەبیتەوہ ۲- زیاد دەکا
 ۲- مەلەسەستی ۴- رادەبی
 ۵- مەلەئى- رۆژ بەرز دەردەمکەوی
 ۶- دى لە... ۷- بەرەمەستی دەکا
- rising/'raɪzɪŋ/n شۆرش- راپەرىن
- rising/adj ۱- بەرزایى ۲- بەرز ۳- زیاد
 ۴- بەرز بۆوہ (بەناو بانگ)
- risk/rɪsk/n ۱- زەرەر- زیان
 ۲- چەریزەکاری ۲- ترس هین
- risk/v خۆی توشى ترس دەکا-
 خۆی دىختە ترسەوہ
- risky/'rɪski/adj ترسناک
- rissole/'rɪsəʊl/n پارچە گۆشتى
 سورکراوہ
- ritual/'rɪtʃuəl/n ۱- رىئو رەسم ۲- نەرىت
- ritual/adj نەرىتانه، سەرەتیبى
- rival/'raɪvl/n ۱- پىنشىپكى' کەر-
 بەرەرىپىکانى کار ۲- بەرامبەر- دژ
- rival/v پىنشىپكى' دەکا
- rivalry/'raɪvri/n پىنشىپكى'
- river/'rɪvə(r)/n روباړ
- riverside/'rɪvəsɑɪd/n قەراغى روباړ-
 کەنار- لىوار
- rivet/'rɪvɪt/n برغى- بەستىنەرى
 کائزایى
- rivet/v بەرکارىگەر دەبى
 کارى تى' دەکا- سرتجى رادەمکىشى
- riveting/adj خۆش- سەرىج راکىش
- roach/'rəʊtʃ/n ۱- ماسیەكى بچوکى
 ئەورویپىیە ۲- سىسیرکە
- road/'rəʊd/n رىگا- چادە
- by road بە ئۆتۆمبىل- پاس
- on the road لە گەشت
- roadblock/'rəʊdblɒk/n بەرەست
- roadside/'rəʊdsɑɪd/n لىواری رىگا-
 قەراغى رى'

rock bottom

- road tax/n باجى رىگا
- roadway/'rəʊdweɪ/n ئەو بەشەى رىگا
 كە بۆ ئۆتۆمبىل بەكار دى
- road works/'rəʊdwɜ:k(s)/n دەزگای
 چاڭکردنى رى'
- road worthy/'rəʊdwɜ:ði/adj بۆ سواربوون
 دەشى لە رىگادا
- roam/'rəʊm/v دەسورپتەوہ/بى'کار دەسورپتەوہ
- roar/'rɔ:(r)/n نەرهى شىر- گرهه- قاقا
- roar/v گرههى دى
 قاقای دى- هاوار دەکا- دەنەرىنى
- roaring/'rɔ:ɪŋ/adj ۱- نەره
 ۲- زۆر مەزن ۲- باش دەسوتى
- roast/'rəʊst/v دەبىزنى- دەبىزى
 ۱- گەرم و وشك دەكاتەوہ
 ۲- سور دەكاتەوہ
- roast/adj برژاو
- roast/n ۱- گۆشتى برژاو
 ۲- گۆشت سورکردنەوہ لە سەيران
 ۳- گۆشتى رۆست
- rob/'rɒb/v ۱- دەدزى ۲- بپۆهرى دەکا
- robber/'rɒbə(r)/n دز
- robbery/'rɒbəri/n دزىن
- robe/'rəʊb/n رۆب- جلی نووستن
- robin/'rɒbɪn/n پالندەى دەنگخۆش
 پالندەىەكى رەنگ قاوہیى سىنگ سووہ.
- robot/'rəʊbɒt/n رۆبۆت
- robust/'rəʊbʌst/adj بەهیز- چوارشانە
- rock/'rɒk/n ۱- بەرد- کەور
 ۲- بەردى لىوار دەریا
 ۳- گاشە بەرد ۴- چەر ۵- جۆرە جەلواپەكى رەقە
- on the rocks ۱- جۆرە ئارەقئیکە
 وردە بوژى تى' دەکرى' بەقەم ئاوى تى'ناکرى
 ۲- لە پوخانە
- rocky/'rɒki/adj ۱- بەردىن ۲- سەخت
- rock bottom/n نۆیترىن- خال

right			
right/n	1- چاکه 2- خێر	ring/v	1- تەلەفۆن دەکا
	2- ماف- دەسهلات		2- زەنگ لێ دەدا
be in the right	له سەر راست		3- دەنگێکی وەک زەنگی لێ دی
by rights	بە پێی عدالت		4- بە ناگا دینێ 5- دەنگی لێ بەرز دەبێتەوه
right of way/n	1- مافی بەرایی	ring off/v	کوژتایی بە تەلەفۆنکردنەکی دینێ
	2- مافی پەڕینهوه	ring out/v	دەنگی بەروونی دی
right/v	راستی دەکا تەوه- راست دەکا تەوه		دەنگی بەرز دی
righteous/raɪtʃəs/adj	1- پیاوی	ring/n	دەنگی زەنگ
	باش- له خواترس 2- راست	rink/ɪŋk/n	بەستەلەک
rightful/raɪtfl/adj	1- یە داد		خزین لەسەر بەستەلەک
	2- راست 2- شرعی	rinse/rɪns/v	دەشوا- بە ئاو دەشوا
rightfully/raɪtflɪ/adv	بە گۆزەری یاسا	rinse/n	1- شوشتن 2- بۆیە پرچ
	یان شەریعت	riot/raɪət/n	ناژاوه
rigid/ɪdʒɪd/adj	1- توند 2- رەق		ناشوووب- نیکرانی- قاقوێژ
	2- وشک 4- توند	run riot/v	هەراوهژیا دەکا
	5- دلزەق 6- رەق- نەچەقیو		قاقوێژ دەکا- رەفتاری مۆلانه دەکا
rigidity/ɪdʒɪdətɪ/n	رەقی- توندی	riot/v	ناژاوه دەکا
rigidly/ɪdʒɪdli/adv	بە توندی-		پەژداری دەبێ له ناشوووب
	بەرەقی	rioter/raɪətə(r)/n	بەشداریبوو له توندو تیژی
rigour/ɪgə(r)/n	1- رەقی- دلزەق-		بەشداریبوو له ناژاوهو ناشوووب
	توندی 2- دلزەق- مەشەقت	riotous/raɪətəs/adj	هۆقانی- توندو تیژ
	2- ساری		شینگی
rigorous/ɪgərəs/adj	ورد- لەسەر خۆ	rip/ɪp/v	1- شەق دەبێ 2- دەدێ
rigorously/adv	بەوردی- بە توندی		2- بە خێراو توندی رادەکێشی 4- دەردەپەری
rigorousness/n	دلزەق- توندی	rip sb off/v	فێلی لێ دەکا-
rim/ɪm/n	1- لێوار- لێواری پیااله-		نرخێکی گران داوا دەکا- دەپەوی قۆلی بێرێ.
	کووپ 2- چوارچێوه	rip sth up/v	پارچه پارچه دی دەکا
rind/raɪnd/n	توێکن- بەرگ		ونج ونجری دەکا
ring/ɪŋ/n	1- ئەنگوستیلە	rip/n	بێرین- شەقکردن
	2- ئەلقە 2- بازە 4- نەمایدە	ripe/raɪp/adj	گەییو
	5- چا 6- کۆمەلە چەتە	ripen/raɪpən/v	پێ دەکا- دەگەییو
ring/v	بازنە دەکێشی- دەور دەدەری	ripple/ɪrpl/n	1- شەپۆلی هێواش
ringleader/ɪŋli:də(r)/n	سەرکردەیی چەتە		2- لایە لایە 2- قاقای نەرم 4- خۆره خۆر
ringroad/n	چاوەی دەروەیی شار	rise/raɪz/n	1- زیادە 2- زیادە له موچه
			2- بەرزبوونەوه 4- بە شوهرت بوون
			5- هەلاتن(رۆژ) 6- شوێش
			7- لەخو پابوون

rib
rib/ri:b/n په راسو
ribbon/'ri:bən/n شریټ- شریټی چاپ
rice/raɪs/n برنج
rich/'rɪtʃ/adj ۱- دوه له مهنده ۲- زمنگین
 ۲- دوه له مهنده به- به پیت
 ۴- گران ۵- به هیز
the rich/n دوه له مهنده کان
richly/adv به زور باشی- به ته وای
richness/'rɪtʃnəs/n ۱- چویری
 ۲- زوری سامان ۲- دوه له مهنده
riches/'rɪtʃɪz/n پارو سامان
rickety/'rɪkəti/adj لاواز- له جی چوو-
 خه ریکه بشکی- لاواز
ricochet/'rɪkəʃeɪ/v دهرده پهری-
 هه لنده قوز زنتوه
rid/ri:d/v رزگار ده کا- دهر یاز ده کا
get rid of ۱- رزگاری ده بی
 ۲- ده یکوژی
riddance/'rɪdnɪs/n رزگار بوون
ridden/'rɪdn/v سوار بوو
ridden/adj پهره- تری
riddle/'rɪdl/n ۱- لوغز- مه تل- شارواه-
 راز ۲- بیژینگ
riddled/adj ۱- سه رسام ده کا
 ۲- غه رییل ده کا / بیژینگ ده کا
ride/raɪd/n سوار بوون- سوار چاکی
ride/v سوار ده بی
rider/'raɪdə(r)/n سوار- سوار چاک
riding/'raɪdɪŋ/n سوار ی نه سپ بوون
ridge/'rɪdʒ/n ۱- زنجیره یه که
 لوتکه چیاکان ۲- پشتی چیا- شه قل
ridicule/'rɪdɪkjʊ:l/n گالته
 گالته پی کردن
ridicule/v گالته پی ده کا-
 پی پی راده بووری

ridiculous/'rɪ'dɪkjələs/adj ۱- گالته بی پیکه نیماوی ۲- که لحو
ridiculously/adv ۱- به گالته جاری
 ۲- به شیوه بی باوه نه که ی
rife/raɪf/adj باو- به ریلاو
rifle/'raɪfl/n تفنگ- کلاشینکوف
rifle/v لهشت ده گهری- تا بدزی
rife/raɪf/n ۱- جیا بو نه وه ۲- شه ق- لریز
rig up/v خیرا دروست ده کا
rig/'rɪg/n سه کوژ
rigging/n گوریسی راگری چارو که ی که شتی
rig/v قو پی ده کا- غه شده کا
right/raɪt/adj راست
right/adv به ره و راست
right/n راسته
the right/n راسته و
right hand/n دهسته راست
right handed/adj راستانی- راسته بی
right hand man پیایوی دهسته راست
 یه که م پال پشت
right wing/n باسی چه پ (له پارتنی سیاسی)
right/adj راسته و
right/adj ۱- راست- دروست- گونچاو
 ۲- ناسایی ۳- شرعی
 ۴- حقیقی ۵- باشه
as right as rain تهن دروستی زوری باشه
 هه رده لئی بومیه
rightly/adv به راستی- به هه ق
rightness/'raɪtnəs/n تهن دروستی- راستی
right angle/n گوشه و هستاو
right/adv ۱- به شیوه یه که ی دروست
 ۲- به شیوه یه که ی گونچاو ۳- خوت ناماده که
 ۴- به ته وای ۵- تا کو تایی
 ۶- هه موی ۷- دهسته جی
 ۸- زور به ریژ

reversible

reversible/rɪ'vɜ:səbl/adj دوپه‌ره

به‌مه‌ریجو پوو له‌به‌رده‌کری

revert/rɪ'vɜ:t/v ده‌گه‌په‌تسه‌به‌بو باری

په‌شوو

review/rɪ'vju:/n ١- پیداجوونه‌ره

دوباره تهماشاگردنه‌وه

٢- خسته‌وه پوو یان ره‌خه‌ گرتن

له (کتیپ)

review/v ١- پیداده‌چیتسه‌وه

ده‌ورده‌کاته‌وه

٢- پای خو‌ی ده‌رده‌به‌ی له‌ باری

reviewer/rɪ'vju:ə(r)/n ١- ره‌خه‌نگری

ئه‌ده‌بی یان هونه‌ری ٢- پیداجوهر

revise/rɪvaɪz/v هه‌موار ده‌کا

پاکه‌داته‌وه

بژارده‌کا

revision/rɪ'vɪʒn/n بژارکردن

پیداجوونه‌وه - ده‌ورکردنه‌وه

revival/rɪ'vaɪvl/n ١- بوژاندنه‌وه

زیندوکردنه‌وه

٢- نه‌مایه‌شگردنی شانۆگه‌ری په‌کی

له‌ بیرکراو

revive/rɪ'vaɪv/v ١- به‌هیزی ده‌کاته‌وه

٢- ده‌بیوژنیتسه‌وه - نو‌ی ده‌کاته‌وه

revolt/rɪ'vɔlt/v ١- شو‌رش

به‌ریاده‌کا

٢- یاخی ده‌بی

٢- بیژاری ده‌کا

١- شو‌رش ٢- یاخی‌جوون

revolt/n

revolting/adj قه‌یزه‌ون - بیژارکهر

revolution/ˌrevə'lu:ʃn/n

١- شو‌رش ٢- یاخی بوون

revolutionary/ˌrevə'lu:ʃənəri/adj

١- شو‌رشگه‌ری

٢- گو‌پانی به‌ره‌تی

rhythm

revolutionary/n شو‌رشگه‌ری

revolutionize/ˌrevə'lu:ʃənəɪz/v

١- گو‌پانی به‌ره‌تی له‌ده‌کا

٢- شو‌رشه‌ی تیندا به‌ریا ده‌کا

revolve/rɪ'vɔlv/v ١- ده‌سه‌ویتسه‌وه

٢- جه‌خت ده‌کا له‌سه‌ر

revolving/adj سه‌پانه‌وه - خو‌لینه‌ر

revolver/rɪ'vɔlvə(r)/n ده‌مانچه

revulsion/rɪ'vʌlʃn/n قه‌یزه‌بوونه‌وه

reward/rɪ'wɔ:d/n ١- پاداشت - خه‌لات

٢- کری ٣- بژاردنه‌وه

reward/v خه‌لاتی ده‌کا

rewarding/adj دلخۆشکهر -

ویژدان هه‌وینه‌ر

rewind/ri:waɪnd/v شه‌ریتسه‌که به‌ره‌وه دواوه

ده‌گه‌ریتسه‌وه

rewrite/ri:raɪt/v دوباره ده‌نووسیتسه‌وه

rhetoric/'retərɪk/n ره‌وانه‌بێژی

rhetorical/rɪ'tɔrɪkl/adj ١- ره‌وان

٢- وروژینه‌ر

rhetorically/adv ١- ره‌وانه‌بێژانه

٢- به‌شه‌یوه‌په‌کی ده‌سه‌تکه‌وه

rhetoric question/n پرسه‌یاری بی وه‌لام

rheumatism/'ru:mətɪzəm/n رۆماتیزم

rheumatic/ru'mætɪk/n بابای بادار

rheumatic/adj باداری

rhino/'raɪnəʊ:

rhinoceros/'raɪnɔsərəs/n

کهرکه‌ده‌ن/یه‌که قۆج، پاره/ ده‌ره‌م

rhubarb/'ru:bɑ:b/n ربه‌یاس، ربه‌یاس

rhyme/raɪm/n ١- سه‌روا ٢- هه‌مان ده‌نگ

شه‌هه‌ری سه‌روادار

rhyme/v هه‌مان سه‌روای هه‌یه

ئه‌وانه‌ی هه‌مان سه‌روا یان ده‌نگیان هه‌یه

له‌گه‌ل یه‌کیان ربه‌ده‌کا.

rhythm/'rɪðəm/n ره‌زم - کێش

rhythmic/'rɪðmɪk/adj کێشه‌دار

retirement

retired/ri'taɪəd/adj خانەنشینی

retirement/ri'taɪəmənt/n

١- خانەنشینی ٢- خەوانەو

retiring/ri'taɪərɪŋ/adj

هینم و شەرم - گۆشەگیر - کەمدوو

retort/ri'tɔ:t/v دەسبەجی وەلامی

دەداتەو

retort/n وەلامیکی تۆرە - بروسکە وەلام

retrace/ri'treɪs/v ١- دەگەریتە دواو

٢- بەرەو دواو هەنگاو داوی

retract/ri'trækt/v پەشیمان دەبیتەو

قەسە خۆی دەکشیتەو

retreat/ri'tri:t/v ١- دەشکی -

دەبەزی - دەشکیتەو

٢- پاشە کشی دەکا

retreat/n بەزین - پاشەکشی

retribution/retri'bju:ʃn/n سزا

پاداشت

retrieve/ri'tri:v/v ١- دەگێریتەو

٢- زانیاری تۆمارکراو لە کۆمپیوتەر

دەدۆزیتەو - چاکدەکا

retrieval/ri'tri:vɪ/n گێرانەو

دەرھێنان

in retrospect لە کاتی بێرکردنەو

لە بوداوی رابردوو

retrospective/retro'spektɪv/adj

گەرانەو بۆ رابردوو

کاریگەری کۆنخواری

return/ri'tʌ:n/v ١- دەگەریتەو

٢- دووبارە دەست پێدەکاتەو

٣- وەلامی دەداتەو

returnable/ri'tʌ:nəbl/adj

دەکری بگێردیتەو

return/n ١- گەرانەو ٢- دانەو

٣- لێدان بەرەو دواو

٤- قازانج - دەسکەوت

by return دەسبەجی

in return لەباتی

return fare/n کرایە گەرانەو

reunion/ri:'ju:niən/n ١- ئاھەنگی

بەبەک شادیوونەو

٢- بەبەک شادیوونەو - یەگرتنەو

reunite/ri:'ju:nait/v یەگدەگرتنەو

rev/rev/n سوپانەو لە دەوری شتیك

rev/v ١- دەسوپیتەو

خێرای گێر زیاد دەکا

reveal/ri'vi:l/v ١- ئاشکرا دەکا ٢- دەدرکێنی

٣- بەدەر دەخا

revealing/ri'vi:lɪŋ/adj

نەینی درکێن -

ئاشکراکەر

revel/revl/v چیژ وەر دەگری

revelation/revə'leɪʃn/n ١- دەرکەوتن

٢- ئاشکرا بوون ٣- مەندەھۆشکەر

٤- سروش ٥- ئیلهام

revenge/ri'vendʒ/n تۆلە

get revenge/n تۆلە دەسینیتەو

revenge/v تۆلە دەکاتەو

revenue/revənju:n/n دەرامەت - قازانج

داهات

reverence/ri'veərəns/n ریزگرتن

Reverend/ri'veərənd/adj ١- جەزەت

٢- لەقەبێکی مەسیحییە بۆ قەشە

reverent/ri'veərənt/adj بەرێز - بەشکۆ -

لاپەق

reversal/ri'vɜ:sɪl/n ناوڕۆکردنەو

سەراو قونکردنەو

reverse/ri'vɜ:sɪs/adj

پێچەوانە - دژ -

بەرەو دواو

reverse/v ١- پێچەوانە دەکاتەو

٢- ناوڕۆو دەکاتەو - قوڵب دەکا

٣- سەراوگێر دەکا - سەراوگێر دەبی

٤- وەر دەگری - ئالوگۆر دەکا

rest
 rest on
 rest/n
 restful/restfl/adj
 restroom/restrum/n
 rest/n
 rest/n
 restaurant/restront/n
 restless/restləs/adj
 restlessly/restləsli/adv
 restoration/restə'reɪʃn/n
 restore/rɪ'sto:(r)/v
 restrain/rɪ'streɪn/v
 restrained/rɪ'streɪnd/adj
 restrained/n
 restraint/rɪ'streɪnt/v
 restricted/rɪ'strɪktɪd/adj
 restriction/rɪ'strɪkʃn/n
 restrictive/rɪ'strɪktɪv/adj

چیتەر له باره بیهروه نهدری
 دوهه سستیتسهسر
 حهسانهوه- پشوووان
 بیهن قهوان
 مێشك ههوینه- ئارام بهخهش
 دهستشۆز- ئاودهست
 پاشماوه- ئهوانی دی
 چینهتخانه
 چینهتخانه
 بێ ئارام-
 نیهگهران- خهوزاو
 به نیگهرازی بهوه
 1- چاککردن- نۆزه نکردهوه
 2- بهکاره یهخستنهوه 2- گهراندنهوه
 1- دهگهزیتنهوه بۆ باری پێشوی.
 2- بهکاری دینهتنهوه
 3- چاکهکاتهوه- نۆزهندهکاتهوه
 بهرتهنگ دهکا- گهمارۆی دهدا
 بهردهستی دهکا- دههکوئی دهکا
 خۆگر
 خۆگرتن- سنوور
 سنووری
 دیاردهکا
 چپردهکاتهوه- جهخت دهکاتهوه
 سنوورداو
 خۆبهستنهوه- دیاری کردن
 دیارکراو

result/rɪ'zʌlt/n
 result/v
 resume/rɪ'zu:m/v
 resume/n
 resume/n
 resumption/rɪ'zʌmpʃn/n
 resurrect/rezə'rekt/v
 resurrection/rezə'rekʃn/n
 resuscitate/rɪ'sʌsɪteɪt/v
 resuscitation/rɪ'sʌsɪ'teɪʃn/n
 retail/rɪ'teɪl/n
 retailer/rɪ'teɪlə(r)/n
 retain/rɪ'teɪn/v
 retaliate/rɪ'tæliet/v
 retaliation/rɪ'tæli'eɪʃn/n
 retarded/rɪ'tɑ:ɪdɪd/adj
 retention/rɪ'tenʃn/n
 rethink/ri:'θɪŋk/v
 retina/'retinə/n
 retinue/n
 retire/rɪ'taɪə(r)/v

1- نههجام 2- سوود
 2- بهرهم- ئاکام، نههجامی تاقی کردنهوه
 4- دۆزیتنهوه
 1- سههراوه دهگری له- دی له
 2- بهرهم دینهی- دهیهته هوی
 دووباره دهست
 پێ نهکاتهوه، تی ههلهدهچیتنهوه
 تی ههلهچونهوه
 کورتهی ژبانهنامه
 تی ههلهچونهوه
 1- دهژینهوه
 2- پێشکەش دهکاتهوه
 1- زیندوکردنهوه
 2- بوژاندنهوه- زیندوو بوونهوه(پۆزی قیامهت)
 2- زیندوو بوونهوی مهسح P
 دهژیتنهوه-
 ههناسهی دینهوه بهر
 1- بوژانهوه
 2- ههناسهی دهسکرده
 1- فرۆشتنی شتومهک
 2- تاکفروشی
 تاکفروش، کهتفروش
 1- دههپارێزی
 2- دههپهینیتنهوه 2- لهدهستی ئادا
 1- تۆله دهکاتهوه-
 وهک ئهوه دهکا 2- ههمان کاردا نهوه دهکا
 تۆله
 کهم نهقل- دواکهوتوو
 پاراستن- هههستهوه
 بیری لیدهکاتهوه
 دووباره پێدانهچیتنهوه
 تۆپی چاو
 دهست و پێوهند
 1- خانهنشین دهبن
 2- واز دینهی 2- دهگهزیتنهوه

reproductive

- reproductive/ri:prə'dʌktɪv/adj
 ۱- زاوژنی ۲- بزۆك: ئەندامی زاوژی
- reproof/ri'pru:f/n
 ۱- لۆمه کردن
 ۲- بپروو هه‌له‌شاخان
- reprove/ri'pru:v/v
 ۱- لۆمه‌ی ده‌کا
 ۲- به‌پرووی هه‌له‌مه‌شاخی
- reptile/'reptail/n
 گیانه‌نۆهری خشۆك
- republic/ri'pʌblɪk/n
 کۆماریی (رژیم)
- republican/ri'pʌblɪkən/adj
 کۆماریی
- republican/ri'pʌblɪkən/n
 لایه‌نگری رژیمی کۆماریی
- Republican/n
 ئەندامی پارتی
 کۆماریی
- repudiate/ri'pjʊ:diət/v
 ۱- رەتدەکا تەوہ
 ۲- خۆی ئی بێ بیری دەکا
- repulsion/ri'pʌlʃn/n
 بیزیردەنۆه-سەل
- repulsive/ri'pʌlsɪv/adj
 بیزیراو
- reputable/'repjətəbl/adj
 ناویانگ
 باش
- reputation/repju'teɪʃn/n
 ناویانگی-ناسراوی/ناموس
- reputed/ri'pjʊ:tɪd/adj
 گریمانکراو-وادانراو
- reputedly/ri'pjʊ:tɪdli/adv
 وەك دەلێن
- request/ri'kwɛst/n
 داواکردن
- at sb's request
 لەسەر داوای
- on request
 لەکاتی پێویست
- request/ri'kwɛst/v
 داوا دەکا
- require/ri'kwaɪə(r)/v
 ۱- پێویست دەکا
 ۲- داوا دەکا
 ۳- رادەسپێری
- requirement/ri'kwaɪəmənt/n
 پێویستی

- rescue/'reskjʊ:v
 رزگار دەکا
- rescue/n
 کرداری رزگار کردن
- rescuer/'reskjʊə(r)/n
 رزگارکەر
- research/ri'sɜ:tʃ/n
 توێژینه‌وه
- research/ri'sɜ:tʃ, 'ri:sɜ:tʃ/v
 توێژینه‌وه-
 ساز دەکا
- researcher/ri'sɜ:tʃə(r)/n
 توێژەر
- resemble/ri'zembəl/v
 پێی دەچێ- لەو دەکا
 رەنگی وی دەکا
- resemblance/ri'zembəns/n
 پێکچوون
- resent/ri'zent/v
 ۱- توپە دەبێ ۲- بیزار دەبێ
- resentful/ri'zentfl/adj
 ۱- جارس ۲- توپە
- resentment/ri'zentmənt/n
 ۱- توپەبوون
 ۲- جارسبوون- وەرسبوون
- reservation/rezə'veɪʃn/n
 ۱- جێ گرتن
 ۲- هەست بەگومان کردن لە بەری
- reserve/ri'zɜ:v/v
 ۱- تەرخان دەکا
 ۲- دەپارێزی
- reserve/n
 ۱- یەدەك- یاریزانی یەدەك
 ۲- پارێزراو یەزەبری یاسا
 ۳- خۆپاراستن ۴- بێ دەنگی
- reserved/ri'zɜ:vd/adj
 شەرمەن- رادەرنه‌بەر
- reservoir/rezəvwaɪə(r)/n
 ئاوه‌گە، بێندەر-
 ئاو پاراستن
- reside/ri'zaid/v
 دەژی، ئاکنجی دەبی لە
- residence/'rezɪdəns/n
 جێ- باره‌گا- مال
- resident/'rezɪdənt/n
 ۱- نیشته‌جێ-
 دانیشتیوی
- residential/rezɪ'denʃl/adj
 ۲- دابەزیو- میوانی- ئەفەری ئوتیل
 ۱- نیشته‌نی- جێی خانووبەرە ئەک فرمانگە
 ۲- شوێنی دانیشتن: مال
- residue/'rezɪdju:n
 پاشماوه،
 بەرماوه
- resign/ri'zain/v
 ۱- دەست

repellent

repellent/n ماددای دژهنزیندهوهر

repent/rɪ'pent/v تۆبه دهکا /

په شیمان دهپیتنه ره له گونا

repentance/rɪ'pentəns/n تۆبه -

repentant/rɪ'pentənt/adj تۆبهکار /

په شیمان

repercussion/ri:pə'kʌʃn/n

ناکامی خراپ - سه دای خراپ

repertoire/'repɔ:twa:(r)/n

لهر هه موو شانۆگه ری و موسیقایه
که له کتەر یان موسیقاژهن دهیانزان و
دهتوانی نمایشیان بکا .

repetition/'repə'tɪʃn/n

دوباره کردنهوه، دوباره بوئنهوه

repetitive/rɪ'petətɪv/adj دوباره کراو /

replace/rɪ'pleɪs/v

۱- دهگه پیندیریتنهوه بۆجی خۆی

۲- جی دهگرتنهوه

۳- نالۆگۆری پی دهکا

replaceable/rɪ'pleɪsəbl/adj

دهگری چن گۆرکی پی پینکری

replacement/rɪ'pleɪsmənt/n

۱- گۆرینهوه به شتی باشت

۲- جی گهوه

replay/ri:'pleɪ/v

۱- دوباره یاری

دهکاتهوه

۲- دوباره پی دهکاتهوه (رادپو...)

reply/rɪ'plaɪ/n

۱- گه مپی دوباره

۲- دوباره گو یگرتن له

replica/'replɪkə/n

دانه ی وهک خۆی

reply/rɪ'plaɪ/v

وهلام ده داتهوه

reply/n

وهلام داتهوه

report/rɪ'pɔ:t/v

۱- دهگه بیئنی -

پنی دهلی

۲- ههوالی دهگواژیتنهوه

۳- گه بیشتنی خۆی رادهگه بیئنی

reproduction

reportage/rɪ'pɔ:tɪdʒ/n

رئیپورتاژ

reporter/rɪ'pɔ:tə(r)/n

۱- راپورت نووس

۲- په یامنییر ۲- رۆژنامه نووس

report/n

راپورت

represent/'reprɪ'zent/v

۱- دهنویندی

۲- وهسف دهکا

۳- یه کسان ده بی

۴- له جیاتی لهر ده دوی

representation/'reprɪzen'teɪʃn/n

نویندراپه تی کردن

وینته ی - هیمای - کسه ی یان شتی

representative/'reprɪ'zentətɪv/adj

نموونه - نوینر

نویندراپه کۆمپانیای گه رۆک

repress/rɪ'pres/v

کپ دهکا - ده مکووت دهکا

repressed/rɪ'prest/adj

خه فکهراو

خه فکهراو - له پوری سیکسی یهوه

repression/rɪ'presʃn/n

ده مکووت کردن،

کپکردن، سه رکوتکردن

repressive/rɪ'presɪv/adj

سه رکوتکتر

relieve/rɪ'prɪv/v

ده بووری لهو کسه ی به

له سینداره دان سزاداره و یان هوکمی له

سینداره دانی دوا دهکا .

له بووردن - دواخستن

relieve/n

سه رزه نشتی

reprimand/'reprɪmɑ:nd/v

دهکا

reprisal/rɪ'praɪzl/n

تۆله

reproach/rɪ'prəʊtʃ/v

۱- لۆمه ی دهکا

۲- سه رزه نشتی دهکا

reproach/n

لۆمه کردن - گله می کردن

reproachful/adj

سه رزه نشتکارانه، لۆمه می

reproduce/'rɪ:prə'dju:s/v

۱- کۆپیه کی ئی

دروست دهکا ۲- زۆر ده بیئنی - ئیدی له دایک ده بیئنی

reproduction/'rɪ:prə'dʌkʃn/n

۱- تۆمارکردن ۲- له دایک بوون: خستنهوه

۳- دانه یی - کۆپیه ی (شهک ره سه ن)

relic

relic/re'lik/n

۱- تەرم

۲- شوپنەواری میژووێ ۲- نازوگە

relief/ri'li:f/n

۱- جەواڵەو

۲- دل رەحەت بوون

۳- یارمەتی - کۆمەك - پیتاك

۴- كەمكردنەوێ باج

relieve/ri'li:v/v

۱- هێوێر دەكاتەو

۲- دەهەوێتەو

relieved/ri'li:v/d/adj

جەواو

religion/ri'lidʒən/n

ئایین- باوەر-

ئایین- ئیسلام- دینداری

religious/ri'lidʒəs/adj

۱- ئایینی

۲- دیندار

religiously/ri'lidʒəsli/adv

۱- بە پووی ئایینی پەو

۲- بەرێك و پێكی

relinquish/ri'liŋkwɪʃ/v

واز دێنن

relish/re'lɪʃ/v

۱- خۆشی وەر دەگرێ

۲- بەپەرۆشەوێ ئێس دەگرێ

relive/ri:'li:v/v

روداوی- سەر له

ئوێ زیندوو دەكاتەو.

reluctant/ri'lʌktənt/adv

۱- زێگەر

۲- دوودل

reluctance/ri'lʌktəns/n

۱- دوودلی ۲- نەوێستن

reluctantly/adj

بەنیگەرانی

rely/ri'laɪ/v

۱- پشت دەبەستی بە

۲- پشتی پێ دەبەستی

۳- باوەری پێ دێنن

remain/ri'mem/v

۱- (لە شوپنەو) كە

دەمێنێتەو

۲- لەسەر هەمان بار دەمێنن

remainder/ri'meɪndə(r)/n

۱- پاشماوێ خەلك

۲- ئەو كەسانەئێ لە شوپنەو كە ماونەتەو

remains/ri'meɪnz/n

۱- پاشماو

۲- ئێسك و پرووسك

remand/ri'mɑ:nd/v

دەبێگرێ ئێتەو زیندان

remand/n

ماوێ پێش دادگاکردنی

بەندی- زیندانی

on remand/v

چاوە پێئێ دادگایکردنە

remark/ri'mɑ:k/v

۱- تێ بێنی دەكا

۲- ئێسێ دەوێ

remark/n

تێبێنی- ئێدوان

remarkable/ri'mɑ:kəbl/adj

۱- بەرچاو

۲- ئایاب

remarkably/adv

بە شوپوێهەكی

سرنج راکێش

remedy/remədi/n

۱- دەرمان ۲- چارەسەر

remedial/ri'mi:diəl/adj

۱- چارەسەری

۲- پالپشتی كەرانه

remedy/remədi/v

۱- راست دەكاتەو

۲- دەرمان دەكا

۳- پێر دەكاتەو

remember/ri'membə(r)/v

۱- وەبیری

دیتەو- دیتەو یادی

۲- پارە دەبەخشی ۲- سەلاوی پێ دەنێرێ

remembrance/ri'membərəns/n

زیندوو کردنەوێ یادی

remind/ri'maɪnd/v

۱- بیری دەخاتەو

۲- ئاگا داری دەكاتەو

reminder/ri'maɪndə(r)/n

بیرخەرو

reminisce/ri'mɪnɪs/v

۱- رابردووی (خۆش)

دیتێتەو یادی

۲- بیری رۆژانی خۆش دەكاتەو

reminiscent/ri'mɪnɪsnt/adj

۱- بیرهێنەرەو ۲- وەك- لە دەچن

remnant/'remnənt/n

پاشماو

remorse/ri'mɔ:s/n

۱- هەست بەتوان کردن

۲- پەشیمانئێ بوون، ئازاردانی زات

remorseful/ri'mɔ:sfl/adj

۱- پەشمان ۲- خۆ ئازاردەر

rejection ره تکرده تهره
 rejection/n ره تکرده تهره
 rejoice/rɪ'dʒɔɪs/v ١- ههست
 به خووشی دهکا ٢- له خووشیا بال دهگری
 rejoicing/rɪ'dʒɔɪsɪŋ/n ههست
 به خووشی کردن
 rejuvenate/rɪ'dʒu:vəneɪt/v گهنج ده بیته تهره
 rejuvenation/rɪ,dʒu:və'neɪʃn/n گهنج بوونه تهره
 relapse/rɪ'læps/v ١- دوباره خراب
 ده بیته تهره
 relapse/v ١- نسکۆ ٢- خراب بوونه تهره
 relate/rɪ'leɪt/v ١- دروشت به یهک
 ده به سستیته تهره ٢- (چیرۆک) ده گێرتنه تهره
 ٣- په یوهندی ههیه به
 ٤- تێنی دهکا
 related/adj ١- به ستراوه به ..
 ٢- خزم- خووش
 relation/rɪ'leɪʃn/n ١- په یوهندی
 ٢- خزم ٢- په یوهندی به یهکان
 ٤- نهوهی په یوهست بێن
 ٥- به بهراورد له گهنل
 relationship/rɪ'leɪʃnʃɪp/n ١- په یوهندی
 ٢- په یوهندی نه قینی
 ٢- خزمایه تی- په یوهندی- له یهک نزیک
 relative/'relatɪv/n خزم
 relative/adj رێژیهیی
 relatively/'relatɪvli/adv تارا ده بێن
 relativity/,relə'tɪvətɪ/n ١- تییۆدی
 رێژیهیی نه نیشتا بێن ٢- رێژیهیی
 relax/rɪ'læks/v ١- دهحه سیتنه تهره
 ٢- ههچ ناکا- گرژی لا نامین
 ٢- پشوو دهدا- پالده کهوئ
 ٤- مەرجهکان کهم دهکا تهره
 relaxation/,rɪ:læks'ɪseɪʃn/n که مکرده تهره
 گرژی- بێن تا قه تی- مەرچ-
 چهوانه تهره- پالکه و تن

relaxing/adv خاویزه
 relaxed/rɪ'læksɪt/adj ١- میشک ساف
 ٢- خوش- دلغه کمر
 relay/'rɪleɪ/n پیتشیرکێنی له دوا یهک
 in relays/adv به نۆزه
 relay/v ١- نامازه وهرده گری و ده نیزی
 ٢- بهرنامه له رادیۆ و تهله فزیۆن بلا و دهکا تهره
 release/rɪ'li:s/v ١- بهری دهدا
 ٢- وازی ئی دینن ٢- له دهستی بهرده بێن-
 خوئی له دهستی رزگار دهکا
 ٤- جزی هه لده قه تی ٥- راده که یه تی
 ٦- دیکه ته بازار
 ٧- بهرو ناسمان.. به ره لاده کا
 release/n ١- بهردان- به ره لاده کردن
 ٢- (کتاب/فیلم، خووشی) له بازار هه یه
 relegate/reɪ'leɪt/v په دیننه تهره خواری
 relegation/,reɪ'leɪʃn/n په هینانه خواریه
 relent/rɪ'lent/v ١- نهرم ده بێن
 ٢- هه لوئستی نهرم ده بێن
 ٣- دلی نهرم ده بێن
 ١- بێن و چان- بهرده و ام
 ٢- رژد ٢- دهرمق
 relentless/adj ١- به بێن رحمانه
 ٢- به بهرده و امی
 relentlessly/adv ١- په یوهندی به
 بابته کهوه هه یه ٢- گرتک و سود
 relevant/'reləvənt/adj ١- په یوهستی
 ٢- سود
 relevance/'reləvəns/n ١- جزی با وهر-
 جزی متمانه ٢- ده کری پستی پێن بیهستی
 reliably/adv به شیوه یهکی جزی با وهری بێن
 reliance/rɪ'laɪəns/n ١- با وهر پیکردن
 ٢- پشت پێن به ستن
 reliant/rɪ'laɪənt/adj ١- مشه خوژ
 ٢- به خوژی ههچ ناکا، هه میشه پشت به غهیری
 خوئی ده به ستن.

regidter office	292	rejection
٣- نواندن	regularly/adv	١- بەریک و پینکی
٤- گەیاندن- پراگەیاندن		٢- بەزۆری
register office/n	regulate/ˈregjuleɪt/v	١- بەیاسا رێک دەکا
نوسینگە/تۆمارکردنی		٢- دەستی بەسەردا دەگرێ
بۆندی ھاسەرئێتی / نووسینگە/ تۆمارکردن		٣- خەوشەکی دەبینیتەرە
register/ˈredʒɪstə(r)/v	regulation/ˌregjuˈleɪʃn/n	١- رێکخستن
١- تۆمار دەکا		٢- نێزام- یاسا
٢- دەکا تە ٢- ئامازە دەکا	rehabilitate/ˌriːəˈbɪlɪteɪt/v	
٤- دەردەبەری		دەبەینیتەرە سەر باری پێشوری
٥- بەپۆستە/ تۆمارکراو دەنێری	rehabilitation/ˌriːəˈbɪlɪˈteɪʃn/n	
registered post/n		ھێنانەرە سەریاری پێشو
پۆستە/ تۆمار کراو	rehearse/riˈhɜːs/v	١- مەشق دەکا
registrar/ˌredʒɪˈstrɑː(r)/n		پرزۆلە/ گۆزانی ونواندن
١- پارێزەری فایلی لەدایک		٢- راھێنان دەکا لەسەر
٢- بۆن و مردن و ھاسەرئێتی.	rehearsal/riˈhɜːsl/n	پرزۆلە- مەشق کردن
٢- بەرزیوئەری تۆمارگا لەزانکۆ	reign/reɪn/n	١- فەرمانرەوایی
registration/ˌredʒɪˈstreɪʃn/n		٢- ماوەی فەرمانرەوایی
تۆمار کردن	reign/v	١- فەرمانرەوایی و لات دەکا
regressive/riˈɡresɪv/adv		٢- دەتەن- دەگریتەرە
١- بەرەو دوا ٢- کۆنەرە پەرست	reimburse/ˌriːmˈbɜːs/v	١- پارە/ دەدانەرە
regret/riˈɡret/n		٢- بۆی دەبۆزێتەرە
پەشیمانی- داخ	rein/reɪn/n	١- ھەوسار ٢- قەراسە
regretful/riˈɡretfl/adj	reindeer/ˌreɪndɪə(r)/n	جۆرە ئاسنیکە
١- پەشیمان		جۆرە مامزیکە لەناوچە قوتبی دەژی.
٢- خەسار	reinforce/ˌriːnˈfɔːs/v	١- بەھێز دەکا
regretfully/adv		٢- پالپشتی دەکا
بەپەشیمانی	reinforcement/ˌriːnˈfɔːsmənt/n	
regret/v		بەھێز کردن
١- پەشیمان دەبن ٢- داخ دەخوا	reinforcements/ˌriːnˈfɔːsmənts/n	
regrettable/riˈɡretəbl/adj		ھێزی زیادە
١- جۆی داخە	reinstate/ˌriːnˈsteɪt/v	١- پۆستە
١- بەخەمانە		پێشوری پێ دەدانەرە
٢- وات ئی بکا خەم بھۆی بۆی	reinstatement/n	٢- دەبەگریتیتەرە
٢- جۆی داخە		گەپاندەرە
regular/ˈregjələ(r)/adv	reject/riˈdʒekt/v	رەتدەکا تەرە
١- رێک و پێک - ھەردەم بەرئێکی -		کەسی/اشتی
ھەمیشە- ئاسایی	rejection/riˈdʒekʃn/n	رەتکراو
٢- رێک نەک خوارو خنج		
٢- فرمانی بەرئێسا		
regular/n		
کریاری ھەمیشە		
regularity/ˌregjuˈlærəti/n		
١- رێک و پێکی ٢- رێسایی		

reflexion

reflexion=reflection/n رهننگدانهوه،
شوق دانهوه

reflexive/rɪ'fleksɪv/adj - n

۱- راناوی خۆی
رهننگدانهوهی بۆ بکەر (رێزمان)

۲- بهرکارو بکەر یەک کەسن

reform/ri'fɔ:m/v ۱- چاکى دهکا

۲- هه‌مواری دهکا

۳- چاک دهبن-دهفتاری دهگۆپی به‌وه
چاکى

reform/ri'fɔ:m/n ۱- چاککاری-

چاکسازی

reformer/ri'fɔ:mə(r)/n ۱- چاکساز-

چاککار

refrain/rɪ'freɪn/v ۱- قه‌دهغه دهکا

۲- خۆ دور دهگرئ

refrain/n به‌شینکی گۆرانی‌یه که

کۆتایی‌یه‌که‌ی چه‌ندبار ده‌کرێته‌وه.

refresh/ri'freʃ/v ۱- ده‌بوژنیته‌وه-

تەپ ده‌کاته‌وه(تاوه‌بیری بیته‌وه)

refreshing/ri'freʃɪŋ/adj ۱- خۆش،

دو‌دۆزێن، بوهرزێن، بوژنیتر

refreshment/ri'freʃmənt/n

۱- ژه‌می سانه وه‌ک له‌فه

۲- ساردمه‌شی- ته‌زیاتی

refrigerate/ri'frɪdʒəreɪt/v

شت له‌ناو به‌فرگره دانه‌شی تا تێک نه‌چێ

refrigerator/ri'frɪdʒəreɪtə(r)/n

به‌فرگر

refuge/'refju:dʒ/n ۱- په‌ناکه

۲- پشت وپه‌نا

refugee/'refju:dʒi/n ۱- په‌نا به‌ر-

په‌نا هه‌نده

refund/ri'fʌnd/n ۱- پارهی گه‌راوه

refund/v ۱- پاره ده‌گه‌رێته‌وه

که شته‌که ده‌گه‌رێته‌وه، پارهی

ده‌درێته‌وه

refundable/ri'fʌndəbl/adv

ده‌گرئ پاره‌که به‌درێته‌وه

refusal/ri'fju:zl/n ۱- ره‌تکردنه‌وه

۲- وه‌ر نه‌گرتن

refuse/'refu:z/v ۱- ره‌ت ده‌کاته‌وه

زیل-پاشماوه‌ی گنیش

regain/ri'geɪn/v ۱- به‌ده‌ست دینیته‌وه

۲- ده‌ستدینیته‌وه

regal/ri:gl/adj شاهانه

regard/ri'gɑ:d/v ۱- واداده‌نی

۲- به‌دیقه‌ت ته‌ماشای ده‌کا

۳- به‌دیقه‌ت تن ده‌روان

as regards سه‌باره‌ت به

regarding/ri'gɑ:dɪŋ/prep له‌پاره‌ی

regard/n ۱- رێز

۲- گه‌رنگی دان-حه‌سێب بۆ کردن

regards/ri'gɑ:dz/n ۱- سلاو

۲- له‌گه‌ل رێزو سلاو

regardless/ri'gɑ:dləs/adj ۱- بێگه‌رنگدانه‌ به‌ر

۲- بێگه‌رنگی‌دان

regatta/ri'gætə/n ۱- فێستگالی پێشبرگنی

به‌له‌مان

reggae/'regeɪ/n ۱- مۆسیقای رێگرئ

رژیم

regiment/'redʒɪmənt/n ۱- کۆمه‌ڵێ سهرباز

له‌ژێر ده‌ستی کۆبوونێل- له‌وه‌جی سهربازی

regimental/'redʒɪməntl/adj

۱- تاییه‌ت به‌فه‌وج ۲- توند

regimented/'redʒɪməntɪd/adj

۱- نێزاسی ۲- توند

region/'ri:dʒən/n ۱- ناوچه-هه‌رم-ده‌قه‌ر

۲- لا-لايه‌کی-جه‌نیه‌ک

regional/'ri:dʒənəl/adj ۱- هه‌رمی

۲- ناوخۆیی

register/'redʒɪstə(r)/n ۱- تۆمار،

فایل ۲- دیارخه‌ر

redistribute

(تاوانکردوو)

redistribute/ri:di'stribju:t/v

دوباره دابهش دهکاتهوه

redistribution/ri:distri'bju:f/n

دوباره دابهشکردنهوه

reduce/ri'dju:s/v

۱- کهمهکاتهوه

۲- ناچاری دهکات

reduction/ri'dʌkʃn/n

۱- کهمهکردن(ژماره)

۲- کهمهکردنهوهی ریزههیی

۳- دابهزاندن- داشکان

redundant/ri'dʌndənt/adj

۱- بێکار ۲- زێده- ناپێویست

۳- دوباره

redundancy/ri'dʌndənsi/n

۱- بێکاری ۲- کار لهدهست دان

۳- دوبارهبوونهوهی ناپێویست

۴- درێژدادی

reed/ri:d/n

قامیش- قه‌میش

reef/ri:f/n

بهره‌رسی به‌ردین له‌ناو ده‌ریا

reek/ri:k/n

بۆنیککی گران- بۆنی ناخۆش

reek/v

بۆنیککی ناخۆشی ئی دئ

reel/ri:l/n

خریله

reel/v

۱- له خریله لور له‌ده‌دا

۲- به‌خێرا ئاره‌کان ده‌خوینێته‌وه

یان ده‌لێ ۳- به‌ئاریکی رێ ده‌کا

۴- به‌ شه‌په‌شه‌پ ده‌هوا چونکه هه‌یلاک بووه

۵- مێشکی له‌ق بووه- روون نه‌یه- ئالۆزه

refectory/ri'fektəri/n

هۆلی

ئاخوارده‌ن له‌ کۆلیژ یان قوتابخانه

refer/ri'fɜ:(r)/v

۱- له‌باره‌یه‌وه

ده‌وێ- وه‌سفی ده‌کا

۲- په‌یوه‌ندی هه‌یه به...

۳- پشته‌ی پێده‌یه‌ستن

۴- ره‌وانه ده‌کا بۆ....

۵- ئاماژه ده‌کا

290

ref

referee/ˌrefə'ri:/n

ئاوێژوان- ئاو بزیکه‌ر

referee/v

ئاوێژی ئێوان ئووتیپ ده‌کا

reference/ˈrefərəns/n

۱- ئاماژه- ئاو هینان

۲- په‌راویز- ژێده‌ر

۳- نامه‌ی پالێشته‌ی وناساندن

۴- ژماره‌ی کتایی دایه‌ره

referendum/ˌrefə'rendəm/n

رېفراندۆم:

refill/ri:'fil/v

دووباره پر ده‌کاتهوه

refill/ri:'fil/n

- پر کردنه‌وه به‌شته‌ی دی

refine/ri'faɪn/v

۱- پاک‌ده‌کاته‌وه/ده‌پالێوی

۲- پوختی ده‌کا

refined/adj

۱- به‌ئه‌ده‌ب- به‌ره‌وشت-

ئاکار به‌رز

۲- پاک‌کراو- پوخته‌کراو- ساف‌کراو

refinery/ri'faɪnəri/n

۱- کارگه‌ی ساف‌کردن

۲- پاک‌کهره‌وه

refinery/n

۱- چا‌ک‌کردن نۆزه‌ن‌ک‌ن

۲- ده‌ست پێده‌هینان

۳- ئا‌کار به‌رزی- ره‌وشت باشی

reflect/ri'flekt/v

۱- به‌دیار ده‌که‌وێ

۲- ره‌نگ‌ده‌ده‌کاته‌وه- په‌رچ ده‌داته‌وه

۳- به‌قووی بیر ده‌کاته‌وه

۴- وینه‌ی نه‌ه‌ریاره‌ی- ده‌به‌ه‌خ‌ش‌ن

reflection/ri'fleksʃn/n

۱- ره‌نگ‌ده‌ده‌کاته‌وه

۲- په‌رچ دانته‌وه

۳- وینه‌ی خۆته له‌ ئاوینه‌ یان ئاو

۴- بیرکردنه‌وه‌ی قوول

on reflection

پاش پێدا‌چوونه‌وه

- پاش بیرکردنه‌وه ئێی چاریکی‌تر

reflective/ri'flektiv/adv

۱- تێزمانی قوول

۲- په‌رچ ده‌ر

reflector/ri'flektə(r)/n

۱- په‌رچه‌ده‌ری

۲- شه‌وق ده‌ر

reflex/ri:fleks/n

۱- کاردانته‌وه

۲- جو‌له‌ی له‌په‌رو له‌خۆوه

recovery

دەبێتتەرە - شیفای بۆدئ
- دیتەرە سەر باری پیشوو
۲- دەدۆزیتەرە

recovery/rɪ'kʌvəri/n

۱- چاکبوونەرە - تەندروستی باش
بوونەرە ۲- گەراندنەرە

recreation/ˌrɛkri'eɪʃn/n
۱- رابواردن
۲- کات بەسەربردن بەشتی خوێش
۳- سەیرانگە

recruit/rɪ'kru:t/n
۱- تازە سەریاز -
تازەبەرگی لەبەرکردیە

recruit/v
۱- ناوی تۆمار دەکا
۲- پەيوەندی دەکا بە

recruitment/rɪ'kru:tmənt/n
۱- بەسەریازکردن
۲- دۆزینەرە فەرمانبەری نوێ بۆ...

rectangle/ˌrɛktæŋɡl/n
لاکشە

rectangular/ˌrɛk'tæŋɡjələ(r)/adj
لاکشەیی

rectify/ˌrɛktɪfaɪ/v
۱- راست دەکاتەرە
۲- چاکدەکاتەرە

rector/ˌrɛktə(r)/n
۱- قەشە ۲- راپەر
۲- سەرۆکی زانکۆ

recuperate/rɪ'kjʊ:pəreɪt/v
۱- چاکدەبێتەرە
۲- تەندروستی باش دەبێتەرە

recuperation/rɪ'kjʊ:pə'reɪʃn/n
چاکبوونەرە

recur/rɪ'kɜ:(r)/v
دووبارە دەبێتەرە

recurrence/rɪ'kʌrəns/n
دووبارەبوونەرە

recurrent/rɪ'kʌrənt/adj
دووبارە

recycle/ri:'saɪkl/v
۱- دووبارە
بەکار دێنیتەرە ۲- دووبارە بەکار دێنن

recyclable/ri:'saɪkləbl/adj
دەکرێ

red/red/adv
دووبارە بەکاربەینریتەرە
۱- سوور - سۆز
۲- دەم و چاڕ (سۆزبۆرە)

red card/n
۳- (سەر) سۆز
کارتی سوور

red carpet/n
ماڤوری سوور
چۆرە ماڤورێکە لەکاتی پیشوایی

red currant/n
مێواندا رادەخێرێ.
کەشمشی سوور

redhead/redhed/n
نارەتی پێچ سۆز -
نارەتی قۆ سوور

red-hot/adj
لەگەرمیا سوور بوو
Red Indian/n
هەندیە سوورەکان

red tape/n
۱- شریتی سۆز
۲- رۆتیستی نام و دەزگای میری

red wine/n
نارەتی سوور
چۆرە نارەتیکی لەتێری رەش دروست دەکرێ.

red/n
رەنگی سوور
be in the red
قەردارى بانق

redden/'redn/v
۱- سوور دەبێ
۲- سوور دەکا
reddish/'redɪʃ/adv
سووریاو

redeem/rɪ'di:m/v
۱- ناھێلی تەواو خراپ بێن
redeem yourself
۲- خۆت

رزگار کە لە ئۆمە ۲- با ئۆمە نەکرێ
۴- شتەکە وەردەگریتەرە پاش ئەوەی
نرخەکی دەدا.

redemption/rɪ'dempʃn/n
رزگار بوون -
پاڤزبوونەرە

beyond redemption
چاری نەماوە،
باری نالەبارە

redevelop/ri:'dɛləp/v
رێکی دەخاتەرە -
نۆزەن دەکاتەرە

redevelopment/ri:'dɛləpmənt/n
دووبارە نوێکردنەرە / ناوەدانکردنەرە

red-handed/adj
دەست سوور

reckon

- reckon/'rekən/v ١- وادهزانن
 ٢- وادادەنن ٢- زەنى واىه
 ٤- دەخەملێنن
 ٥- چارەبرى دەکا
 ٦- پێشبینى دەکا

- reclaim/'ri'kleɪm/v ١- دەگەڕێننیتەرە
 ٢- سویدی ئی دەبیینتەرە ٢- چاک دەکا

- recline/'ri'klaɪn/v ١- لەسەر پشت
 رادەکشن

- ٢- لەسەر زگ رادەکشى- پالەمکەوئ

- reclining/adj (چینی) بەرەو پشت
 بۆ بەرەو پشت راکشان دەشن

- recognition/'rekəg'nɪʃn/n ١- ناسینەرە ٢- داننان
 ٢- ریزگرتن لە

- recognize/'rekəgnaɪz/v ١- دەیناسیتەرە
 ٢- داندەنن ٢- ریز دەنن

- recognizable/'rekəgnaɪzəbl/adj دەکرێ بناسریتەرە

- recognizably/adv بە شێوەیەکی
 روون و ناشارکرا

- recoil/'ri'kɔɪl/v ١- دەترسێ لە
 ٢- رادەجەفری لە

- recollect/'rekə'lekt/v ١- دیتەرە یادی
 ٢- دووبارە کۆدەکاتەرە

- recollection/'rekə'lekʃn/n ١- یادکردن
 ٢- وەبیرهااتەرە- بیرەوهری

- recommend/'rekə'mend/v ١- رادەسپێرئ ٢- پێشنیار دەکا

- recommendation /'rekəmen'deɪʃn/n ١- لاری ئەبوون ٢- باش نووسین لەسەر
 ٢- پالپهشتی کردن ٤- راسپاردن

- recompense/'rekəmpens/v ١- بۆی دەبژێریتەرە
 ٢- قەرە بووی دەکاتەرە

- reconcile/'rekənsaɪl/v ١- پێکیان
 دەهیننیتەرە- ناشتیان دەکاتەرە
 ٢- دەیناسانزینن- پێگەرەیان دەگونجینن

- ٢- دەچیتە ژێر بال بەناچارى رازی دەبن
 reconciliation/'rekən'sɪli'eɪʃn/n

- ١- پێکهااتەرە ٢- ناشتەواى
 ئاوچەپەکە بۆ
 reconnaissance/'ri'kɒnɪsnəns/n مەبەستى سەربازى/ چاوەنێرین

- reconsider/'ri:kən'sɪdə(r)/v چاوەدەخشینیتەرە بە

- reconstruct/'ri:kən'strʌkt/v ١- دووبارە بینا دەکاتەرە
 ٢- ئاوهدانی دەکاتەرە

- ٢- دووبارە وێنە دەکشن (لەمێشکى خۆیدا)
 reconstruction/'ri:kən'strʌkʃn/n ١- ئاوهدانکردنەرە

- ٢- دووبارە نوێاندنەرە (تازان)
 record/'rekɔ:d/n ١- تۆمار

- ٢- قەوان ٢- دوا ژمارە ٤- دوا ناست
 ٥- لایل ٦- رابردو
 record-player/n گرامفون

- record/'ri'kɔ:d/v ١- دەنووسن ٢- تۆماردەکا

- recorder/'ri'kɔ:də(r)/n ١- تۆمارکەر (نامێر)
 ٢- دووزەلە- پیک و دووزەلە- زورنا
 ٢- لە فلوت دەچن

- recording/n ١- تۆمارکردنى
 مۆسیقا لەکاسنیت

- ٢- تۆمار کردنى کاسنیت
 recount/'ri'kaʊnt/v ١- چیرۆک دەگێریتەرە
 ٢- روادو دەگێریتەرە

- recourse/'ri'kɔ:s/n هانابو بردن
 recover/'ri'kʌvə(r)/v ١- چاک

readjustment

readjustment/ri:ə'dʒʌstmənt/n

- ۱- خۆزاهێنان
- ۲- خۆگونجێان- هه‌موار کردن

ready/redi/adj

- ۱- ئاماده
- ۲- ئاماده (نەك به‌رادان) ۲- به‌ر دەست

readily/redili/adv

- ۱- به‌ئاسانی
- ۲- به‌بێ دووێ

readiness/redinəs/n

- ۱- ئاماده باشی
- ۲- ویستێ

ready/adv

- ۱- پێشتر ۲- له‌مه‌وپێش

ready-made/adj

- ۱- ئاماده(نەك به‌رادان)

real/ri:əl, ri:əl/adv

- ۱- کرداری
- (نەك خەيالی) ۲- هەقیقی- راست
- ۳- سرووشتی (نەك دەستکرد)
- ۴- گەرە- ته‌واو- رەسەن

real estate/n

- زەوی و خانووێرە

real estate agent/n

- دەلال خانووێرە

realism/ri:əlɪzəm, ri:əlɪzəm/n

- ریالیزم(ئەدەب و هونەر)
- شتەکان وەك خۆیان له‌بۆن
- باوەڕی به‌ریالیزم هەیه

realistic/ri:əlɪstɪk, ri:əlɪstɪk/adj

- ۱- واقعی ۲- هەقیقی- نزیکه- واقعی
- به‌شێوه‌یه‌کی واقعی

realistically/adv

- ۱- هەقیقهت
- ۲- واقعی ژبان- شتی به‌رجه‌سته

in reality/adv

- له‌راسێتدا

realize/ri:əlaɪz, ri:əlaɪz/v

- ۱- دەزانن
- ۲- دەرک پێدەکا ۳- دان پێدا دەنن

realization

- /ri:əlaɪz'eɪʃn, ri:əlaɪz'eɪʃn/n
- ۱- دەرک پێکردن ۲- هێنانە دی

really/ri:əli, ri:əli/adv

- ۱- له‌راسێتدا
- ۲- زۆر زۆر ۲- به‌راسته ؟!
- ۴- به‌راسته!

reassurance

realm/relm/n

- ۱- شانێن ۲- جیهان

Realtor/ri:əltə(r)/n

- دەلال خانووێرە

reap/ri:p/v

- ۱- دەروێتێوه
- ۲- به‌دەست دێنن

reappear/ri:ə'piə(r)/v

- ۱- جارێکی تر
- دەرئەه‌ڵه‌وه‌ی ۲- جارێکی تر دەبێنن

reappearance/ri:ə'piərəns/n

- دوێاره
- دەرئەه‌ڵه‌تن

reappraisal/ri:ə'preɪzəl/n

- چاوپێداخشانوه

rear/riə(r)/n

- ۱- پشته‌وه
- ۲- کۆم- قوون

rear/adj

- پشته‌وه- په‌یوه‌ست به‌ پشته‌وه

rear/v

- ۱- به‌خۆی ده‌کا ۲- راده‌گرێ
- ۳- له‌ سه‌ر پێشکاشی پشته‌وه‌ی راده‌وه‌ستن(ئەسپ).

rearrange/ri:ə'reɪndʒ/v

- ۱- ژوانه‌که
- دەگۆژی ۲- رێکخه‌ستنه‌که ده‌گۆژی
- ۳- به‌شێوه‌یه‌کی تر رێک ده‌خاتوه

reason/ri:zn/n

- ۱- هۆ- نه‌گەر
- ۲- پاساو- به‌هانه- ئەقل
- دەپێنێتێوه سه‌ر

make sb see reason

- راسته‌بێ

within reason

- له‌سنووری ماقوولدا

reason/v

- ۱- بێر ده‌کاته‌وه به‌ئەقل
- ۲- به‌ئەقل بێرێار ده‌دا
- ۱- بێر کردنه‌وه
- ۲- ژیری به‌کاره‌ێنان

reasonable/ri:znəbl/adj

- ۱- ئاقل
- ۲- ماقوول ۳- ژیرانه ۴- مامناوه‌ندی
- ۵- خراپ نیه

reasonably/ri:znəbli/adv

- ۱- به‌شێوه‌یه‌کی مامناوه‌ندی
- ۲- به‌شێوه‌یه‌کی ماقوول ماقوولانه

reassure/ri:ə'ʃʊə(r), ri:ə'ʃʊə(r)/v

- ۱- دلنه‌وایی ده‌کا ۲- دوپاتده‌کاته‌وه

reassurance/ri:ə'ʃʊərəns/n

- ۱- دلنه‌وایی ۲- دوپاتکردنه‌وه

rating	285	readjust
rating/'reɪtɪŋ/n	۱- پۆلین کردن ۲- دیارکردنی ژماره‌ی	۱- نه‌برژاو-خاو ۲- نه‌کوژو-خار کال
ratio/'reɪʃiəʊ/n	ریژه	۳- شەق شەق بوون- قلیشان ۴- کەرەستە‌ی خاو
ration/'ræʃn/n	بری پنیویست له‌بەش	تیشکە
ration/v	۱- بری شتە‌که‌دیار دەکا ۲- بەش هەریە‌کە‌ی دیار دەکا له	هه‌یوایە‌کی کەم
rationing/n	دیارکردنی بری پنیویست	موسە‌ی ریش تاشین
rational/'ræʃnəl/adj	۱- ژیر- هۆشە‌مەند ۲- ماقوول	کەرەستە‌ی ردین- گوینزان
rationally/'ræʃnəli/adv	بە‌شێو‌هە‌یه‌کی ماقوول	موس- تیغان
rationalize/'ræʃnəlaɪz/v	۱- پاساو دە‌بێ‌نێ‌تەرە ۲- رێ‌کتر دە‌خا	۱- دە‌گات ۲- دە‌گاتە ۳- دە‌ستی خۆ‌ی درێ‌ژ دە‌کا ۴- دە‌ستی دە‌گاتن ۵- پە‌یو‌مە‌ندی پێ‌ن دە‌کا
rattle/'rætl/v	۱- تە‌قە‌تە‌ق دە‌کا ۲- خە‌شە‌خە‌ش دە‌کا ۳- نێ‌گەرە‌ن دە‌کا- دە‌ترسینن	۱- ماوه ۲- ئاست دوورە‌دە‌ست
rattle/n	۱- تە‌قە‌تە‌ق- خە‌شە‌خە‌ش ۲- شە‌قە‌شە‌ق یاری مە‌دا‌لان ۳- ماری زە‌نگدار	۱- ماوه ۲- ئاست دوورە‌دە‌ست
raucous/'rɔ:kəs/adv	زیر- دە‌نگ نیر	بە‌ر دە‌ست
ravage/'rævɪdʒ/v	کاول دە‌کا- خاپور دە‌کا	۱- وە‌لام دە‌دا‌تەرە ۲- کار دە‌دا‌تەرە ۳- لە‌دژی رادە‌پە‌ری
rave/'reɪv/v	۱- زیاد له پنیویست پیا هە‌لە‌دا ۲- وری‌نه دە‌کا ۳- بە‌هات و هارار قە‌سە‌دە‌کا	۱- کار دە‌دا‌تەرە ۲- وە‌لام دە‌دا‌تەرە
raving/'reɪvɪŋ/adj	۱- هارو هه‌یج ۲- وری‌نه‌کار- شیت	۱- کۆ‌تە‌پەرست ۲- باوهری بە‌گۆ‌ران نیه
rave review	۱- پیندا‌چوونەرە به بابە‌تێ‌ک لە‌رۆ‌ژنامە ۲- پیا‌هە‌لە‌دانێ‌کی بێ‌نام	کۆ‌تە‌پەرستە‌گان
raven/'reɪvn/n	۱- قازو ۲- قە‌لەرە‌ش	کارگە‌ی نەرە‌وی/ئاوکی
ravenous/'rævənəs/adj	زۆ‌ر بێ‌رسی- لە‌برسا مردوو	۱- دە‌خوینن ۲- بە‌دە‌نگ لە‌خوینن ۳- دە‌خویننێ‌تەرە- تێ‌ن دە‌کا ۴- دە‌لێ‌ن
ravine/'rə'vi:n/n	دۆ‌لیکی تە‌سکی قوول	هەر دە‌خویننێ‌تەرە خویندەرە دە‌خویننێ‌تەرە

raw/'rɔ:n/n	۱- نه‌برژاو-خاو ۲- نه‌کوژو-خار کال
ray/'reɪ/n	تیشکە
a ray of hope	هه‌یوایە‌کی کەم
razor/'reɪzə(r)/n	موسە‌ی ریش تاشین
razor-blade/n	کەرەستە‌ی ردین- گوینزان
reach/'ri:tʃ/v	۱- دە‌گات ۲- دە‌گاتە ۳- دە‌ستی خۆ‌ی درێ‌ژ دە‌کا ۴- دە‌ستی دە‌گاتن ۵- پە‌یو‌مە‌ندی پێ‌ن دە‌کا
reach/n	۱- ماوه ۲- ئاست دوورە‌دە‌ست
out of reach/adj	دوورە‌دە‌ست
within sb's reach	بە‌ر دە‌ست
react/'ri:ækt/v	۱- وە‌لام دە‌دا‌تەرە ۲- کار دە‌دا‌تەرە ۳- لە‌دژی رادە‌پە‌ری
reaction/'ri:ækʃn/n	۱- کار دە‌دا‌تەرە ۲- وە‌لام دە‌دا‌تەرە
reactionary/'ri:æksənri/adj	۱- کۆ‌تە‌پەرست ۲- باوهری بە‌گۆ‌ران نیه
reactionary/n	کۆ‌تە‌پەرستە‌گان
reactor/'ri:æktə(r)/n	کارگە‌ی نەرە‌وی/ئاوکی
read/'ri:d/v	۱- دە‌خوینن ۲- بە‌دە‌نگ لە‌خوینن ۳- دە‌خویننێ‌تەرە- تێ‌ن دە‌کا ۴- دە‌لێ‌ن
read on	هەر دە‌خویننێ‌تەرە
read/n	خویندەرە
readable/'ri:dəbl/adj	دە‌خویننێ‌تەرە
reader/'ri:də(r)/n	۱- خوینەر (خوینەرە) ۲- خوینەر (هه‌یو‌اش- خه‌یرا) ۳- کتیبی خویندەرە
reading/'ri:diŋ/n	۱- خویندەرە ۲- (پێ‌و‌هرە‌که) قە‌لان ژمارە دە‌خویننێ‌تەرە
readjust/'ri:ə'dʒʌst/v	۱- جارێ‌کی تر خۆ‌ی رادینن ۲- دە‌گۆ‌ڕێ‌- هە‌موار دە‌کا

quotation marks

281

Qursh

۲- وەرگرتن - ئی وەرگرتن		۴- دەرگرتین - دەرگرتین	رایگه‌ی
۳- دەرگرتان ۴- نرخی تیچوون			۵- نرخی بۆ دادەنن
quotation marks/n نیشانه‌ی وەرگرتن	quoth/v		دەلی - وتی
quote/kwəut/v ۱- دووباره دەکا	Quran/n		قورئانی پیروز
۲- ناماژە پین دەکا چەند جارەن	Qursh/n		قورش / پارە‌ی سعودی
۳- نموونە دینیتەوه بۆ پانپشتی کردنی			

quest	280	quotation
quest/kwest/n	گهراڻ -	۱- بھڀڻ دھنگي
	خو شھڪھت كرڻي بھڀڻوي...	۲- بھڀڻ ھراو ھوڙيا - بھڀڻواش
question/'kwestʃən/n	۱- پرسيار	بڻ دھنگي
	۲- مھسلھ - پرس - ڪيشھ ۲- گومان	بڻ دھنگي - ھيئني
in question	۱- ٺاڙھ بڙڪراو	۱- بڻ دھنگي دھڪا
	۲- ٺاوپراو	۲- ھڙوري دھڪا
no question of/adj	دھرفھڻي ھيچ ٺي بھ	ٺيئھ
	- ٺيڪڏا تھري ھلڻا گري	پڻج ڪسي - پڻجانھ
out of the question/adj	پرسيار	- مۆسقا يھڪ پڻج ڪھس بڙھڻ
	ھلڻا گري / گومان ھلڻا گري	۱- رھڻا ٺيڪي ٺھڻا
question mark/n	نیشانھي پرسيار	۲- رھڻا ٺيڪي سھير
question tag/n	ڪلھڪ پرسيار	۱- سھير
question/v	۱- پرسيار دھڪا	۲- ٺھڻا - ٺاھڻ
	۲- شٽي ٺي دھڻر ڪڻي - ھلڻا ڪريڻي	۱- واڙڻي - بھڀڻ ڏيئي
	۲- گومان ٺي دھڪا	۲- دھست ھلڻا گري
questionable/'kwestʃənbəl/adj	جڻي گومانھ	۳- (گۆمبھوتھ) دھڪو ٺيئھ ٺيئھ
	ڏلڻيا ٺيھ - گومان ٺيھ - گوماناي	۴- راندھڪا (ٺھساري)
queue/kju:/n	ريڙ - سڀھ	۱- زور ٺا - ٺا راندھيھڪ
queue/v	ريڙ دھبھستي	۲- بھتھواوي
	سڀھ دھگري - لھسره راندھوستي	بھتھواوي ٺا
jump the queue	سڀھ دھڀري	ڪھس لھڪھس
	سڀھ بھري دھڪا	۱- ھيچيان لھسريھڪ ٺا ٺيئھ
quiche/ki:ʃ/n	ڪوڙي رھي بھھيئھڪ و	۲- وھڪ يھڪ ٺي ٺيئھ
	شير و پھڻر	۱- دھلھري
quick/kwik/adj	۱- خيرا	۲- دھلھري تھره
	۲- بھ پھلھ - بھلھ	ٺورھگھي تير
quickly/adv	بھخيرا	- ڪويڙ: ٺاقي ڪريئھوه، پڻشپڻ
quid/kwid/n	يھڪ پاوھڻ	quizzical/'kwizikl/adj
quiet/'kwaɪət/adj	۱- ھيئھڻ،	پرسيار دھڪا - رھوي پرسيار ٺي ٺيئھباري
	بڻ دھنگ - ھيئواش	۱- رمارھي پيويست
	۲- بڻ دھنگ - خاموش	۲- رمارھيھي ياساي
	۲- بڻ دھنگ - ڪڙ - گۆشھگري	۱- رمارھي يان بھري يان
keep quiet about sth	ٺيئھي دھپاري ٺيئھي	۲- پشڪي تھرخان ڪراو
		quotation/'kwəʊtɪʃn/n
		۱- دھستھوازي وھرگريئھو لھ..

Qq

Q-q/kju:/ بیتی حەشەمەم ئە ئەلەبای
 ئینگلیزی

quack/kwæk/n ١-واق واق: دەنگی
 ٢-مراوی ٢-دکتۆری دەجال- فیلباز

quack/v ١-واق واق دەکا ٢-فیلز دەکا

quadrangle/'kwɒdræŋgl/n
 روبرێکی چوارگۆشەیی که بەلەخانە
 لەچواردەرە بن/ گۆرەپانی شینۆه
 چوارگۆشەیی

quadrangle/n چوارپس/ چوارلا

quadruple/'kwɒdrupl/v
 چوار جار هەندئ خۆی دەکری یان دەکا.

quail/kweil/n سوسکە

quaint/kweint/adj ١- سرنج راکیش
 ٢- سەیر، ئاناسایی

quake/kweik/v ١- دەلەری ٢- دەمەزنی
 ٢- رادەجری

quake/n بومەلەرزە

qualification/'kwɒlɪfɪ'keɪʃn/n
 ١- لایەتەن ٢- کارامەیی ٢- هەموار کردن

qualify/'kwɒlɪfaɪ/v
 ١- (لەئەزموون) دەردەچن ٢- توانای هەیه
 ٢- رئی ی پین دەدا ٤- لەقوئاشی یەکم
 دەردەچن ٥- دیاردەکا ٦- سنودار دەکا
 ٧- بەرتەنگ دەکا

qualified/adj ١- دەرجوو
 ٢- لایەتتوو- کارامە ٢- دیاریکراو
 ٤- سنودار ٥- مەرجدار

quality/'kwɒləti/n ١- چۆرئاست
 ٢- نمونەیی ٢- ئەنگار

quail/kwɑ:m/n ١- گومان ٢- ترس

quandary/'kwɒndəri/n ١- واق و دەمان
 ٢- تەنگ و چەلەمە- تەنگۆه

quantity/'kwɒntəti/n چەندبەتی

چەندبەتی

quarantine/'kwɒrənti:n/n
 جیاکرتنۆه- ئەیهک جیاکرتنۆه(ئەبەر لە
 یەنگرتنۆه ی نهخۆشی)

quarrel/'kwɒrəl/n ١- دەمه قالی
 ٢- شەره قسه

quarrel/v ١- دەمهقالی دەبن ئەگەن..
 ٢- بەشەر دئ ئەگەن... ٢- رازی نابن بە..
 ٤- بەرەبەستی دەکا

quarry/'kwɒri/n کانی بەرد

quarry/v بەرد لەردینن ئەکانی بەرد

quarry/n نیچیر- گراو

quart/kwɔ:t/n شەپۆ

quarter/'kwɔ:tə(r)/n ١- چارەگ
 ٢- چارەگە سەعات ٢- سێ مانگ
 ٤- چوار فۆنسی ٥- گەرەک- ناوایی
 ٦- کۆمەڵەکەسێ ٧- چارەگە دۆلار ٨- جن

quarter-final/n گەمە ی چارەگی کۆتایی

quarterly/'kwɔ:təli/adj وەرزی
 ٤- سێ مانگ جاری

quartet/kwɔ:tət/n چوار کەسی- چواری

quartz/kwɔ:tz/n کوارتز

quash/kwɒʃ/v ١- هەڵدەوه شینۆتەوه
 ٢- پووج دەکاتەوه ٢- دەم کوت دەکا- کپ دەکا

quay/ki:/n شۆستە ی بەندەر

quayside/'ki:said/n ناوچهی نزیک
 شۆستە ی بەندەر

queen/kwi:n/n ١- شاژن- شاژن
 ٢- ئەمەشا- ژنی شا ٢- شاهەنگ ٢- کچ لە قوماز

queen mother/n دایکی شا یان شاژن

queer/kwiə(r)/adj سەیر- نەشاز- ناومز

quell/kwei/v سەرکوت دەکا دەم کوت دەکا

quench/kwɛntʃ/v ١- (تینۆوی) دەشکینن
 ٢- دەکوژنۆتەوه

query/'kwɪəri/n پرسیار/ ئی پرسینۆه

query/v پرسیار دەکا- ئی دەپینۆتەوه

put

- put sth out/v ١- (ئاگر) دهمکوژنیتهوه
٢- (لهههیا) دهمکوژنیتهوه
٣- بلاق دهمکاتهوه
- put yourself out/v خۆ ماندو دهکا
- put sb through sth/v وای ئی دهکا
نازار بچیزئ
- put sb/sth through/v (بهتهلهفۆن)
بهیهکیان دهگهیهتن
- put sth to sb/v ١- پرسیار دهکا
٢- پیشنیا ردهکا
- put sth togethe/v لهیهکیان گری
دهداتهوه
- put up sth/v بهرهنگاری دهکا-
بهرهههستی دهکا
- put sb up/v میوانداری دهکا-
لای خۆی دهیحهوینتهوه
- put sth up/v ١- بهرز دهکاتهوه
٢- بیئا دهکا ٢- بهدیوار ههلهدهواسن
٤- زیاد دهکا

pythoness

- put up with sb/sth/v بهرگه دهگری
-خۆ بئ دهنگ دهکا
- putt/pat/v هیواش بهگۆچانهکه (لهیاری گۆلف)
لهتهیهکه دهدا تا بچینه کونهکه
- putter/'patə(r)/v کاتی بهشتی پوچ وکهم
بهسهردهبا
- putty/'puti/n معجوسی شوشه یه پنجهره
- puzzle/'pazl/n ١- مهتهل ٢- شت ههئین
١- سهه شیواوی دهکا
- puzzle/v ٢- چهواشه ی دهکا ٢- باش تن دهفکری تا تر بگا
١- سهه شیواوی دهکا
- puzzle sth out/v باش تن فکرین وهلامن
دهدۆزیتهوه کلیلی مهسهلهکه دهدۆزیتهوه
- puzzled/adj واق وپماو- سهه سهه سوپماو
- pyjamas/pə'dʒɑ:məz/n بیجامه
- pylon/'paɪlən/n بوهرجی وایهری کارهبا
- pyramid/pɪrə'mɪd/n قوچهک: ههرهم
- pyre/n کوانووی سووتاندنی مردوو
- pyrene/n ئاوک/ کرۆک/ کاکل
- python/'paɪθn/n مارینکی گهورهیه
- pythoness داهاتووینژ/ کاهنی ژن

pursuit

٢- بایهخ پیندان- گرتنگی پیدان
 ٣- مژولکەر

in pursuit

دهیوی بیگری

pus/pas/n

کیم- کیم و زوخاو

push/puʃ/v

١- پالدهدا- پالپیوهدهنی

٢- رئی خۆ دهکاتهوه ٣- دادهگری

push ahead/v

٤- هاندهدا- تیفی دهدا ٥- بهرواجی دئیخی

push for/v

بهردهوام دهبن

push in/v

دهگهپئی بهداوا

pusher/'puʃə(r)/n

سهپهبری دهکا

pusher/'puʃə(r)/n

تلیاکه فروش /

قاچاخ فروش

push-button/adj

دوگمه داگری

ئیش دهکا

pushchair/'puʃtʃeə(r)/n

کورسی بزۆن: عارهبانیه منداڵانه

pushover/'puʃəʊvə(r)/n

١- ئاسان- بردنهووی ئاسان ٢- زوورانی دهبن

pushup/n

چۆره راهیئانهیکه لاسه

push/n

١- پالندان ٢- پالپیومنان

at a push

لهکاتی پیویست دا /

لهکاتی ناچاریدا

give push/v

١- پهیومندی لهگهله دهپچرئ

٢- دهری دهکا- شاپی دهدا

pushy/'puʃi/adj

سینگ دهردهپهپهپه

put sth down

خۆی راپنیش دهکا

pusy/'pusi/n

لهسهه زهوی دادهنی

pusy/'pusi/n

پشینه

put/put/v

١- دادهنی ٢- پیکهوه گری دهدا

٣- بهیهکهوه دهبهستئ

٤- وای ئی دهکا تام بکا

٥- دهردهبری ٦- پرسپار دهکا

٧- پینشنیار دهکا ٨- دهنوسن

put together

پیکهوه

put an end/v

کوژتایی پی دئیخی

put across/v

بهروونی دهردهبری

put over/v

بهروونی دهردهبری

put aside/v

پاشهکوت دهکا،

put sb away/v

لهلایهیی دادهنی

put sth away/v

زیندانی دهکا

put sth back/v

شتهکه لهجی

put sth back/v

خۆی دادهنیتهوه

put sth back/v

١- دهگهپنیتتهوه

٢- وهپاش دئیخی ٣- دوا دهخا(سهعات)

put by/v

پاشهکوت دهکا

put sb down/v

کهسی دهکا

put sth down/v

لهترخی دینیتته خوارئ، ناشرینی دهکا

put sth down/v

١- لهسهه زهوی دادهنی

٢- کپی دهکا- سههکوت دهکا

put sb forward/v

٣- دهیکوژئ- لهنیوی دهبا

put sth forward/v

(فلان) دادهنی

put sth forward/v

ههلهدهبزی بۆ

put sth forward/v

(کاترئین) پیش دئیخی

put sth in

١- تازی دینئ

put sth in

٢- تازی دهبا له

put sth in

٣- داوا پیشهکوش دهکا

put sth in

٤- کاتی خۆی بهسهه دهبا له

put sth off/v

١- وای ئی دهکا کهیفی پی نئ

put sth off/v

٢- مله دهکا له ٣- خۆ دهنزیتتهوه

put sth off/v

٤- سههه ئی دهنزیتتئ

put sth off/v

١- دهکوژیتتهوه ٢- دوا دهخا

put sth on/v

١- خۆی واپیشان دهدا

put sth on/v

٢- جل لهبهه دهکا ٣- (لهمپا) دادهگریسنئ

put sth on/v

٤- ههلهدهکا- بهگهپدئیخی

put sth on/v

٥- ئیش پی دهکا ٦- قهلهو دهبن

put sth on/v

١- زیده دهکا

put sth on/v

٢- شتی داویته سهه

put sth on/v

١- بیزاری دهکا

put sth on/v

٢- باری گران- توپهه دهکا

pungent

pungent/'pʌndʒənt/adj بۆزئىكى گران تىز

punish/'pʌnɪʃ/v سزای دەدا

punishable/'pʌnɪʃəbl/adj سزا ھەلگەر

punishing/'pʌnɪʃɪŋ/adj ماندرووگەر - شەكەتكەر

punishment/'pʌnɪʃmənt/n سزا - 1
جۆرى سزا - 2

punitive/'pjuːnətɪv/adj - 1 تەمىن كەر - 2 توند

punk/pʌŋk/n - 1 جۆزىكە لە
مۇسقىي رۆك - 2

punk/pʌŋk/n - 2 خولياي مۇسقىي رۆك يان پونك

punt/pʌnt/n بەلەم

punt/pʌnt/v بە بەلەم گەشت دەكا

puny/'pjuːni/adj بچووك و لاواز

pup/pʌp/n گوجىلە سەك - بىچووي ھەندى گىيانەور

pupil/'pjuːpl/n - 1 قوتابى
- 2 شاگرد

pupil/n رشتىنى چاۋ، رەشايى چاۋ، كلىنە

puppet/'pʌpɪt/n - 1 بووكەشوشە
- 2 بىن دەسەلات

puppy/'pʌpi/n گوجىلە سەك

purchase/'pɜːtʃəs/n - 1 كرىن
- 2 ئىموشتە كرىوتە

purchase/'pɜːtʃəs/v دەكرى

purchaser/'pɜːtʃəsə(r)/n كرىار

purdah/'pɜːdɑːn - 1 پىنچە
- 2 شوئى تاييەتى ئافرەت

pure/pjʊə(r)/adj - 1 پاك - بىگەر

- 2 پاك - پاك - 3 پاك - بىن تاوان

- 4 تەروە - روون - 6 نەزمى - تىۋرى

purely/adv - 1 تەنيا - 2 بەتەراۋى

puree/'pjʊəriːn

purge/pɜːdʒ/v

purge/pɜːdʒ/n

purification/'juːrɪfɪ'keɪʃn/n

purify/'pjʊərɪfaɪ/v

puritan/'pjʊərɪtən/n

purity/'puəriːti/n

puril/pɜːl/n

purple/'pɜːpl/adj

purple/n

purpose/'pɜːpəs/n

on purpose

purposeful/'pɜːpəsfl/adj

purposefully/'pɜːpəsflɪ/adv

purposely/adv

purposeless/'pɜːpəsləs/adj

purrr/pɜː(r)/v

purse/pɜːs/n

purse/v

purser/'pɜːsə(r)/n

pursue/pɜː'sjuː/v

pursuer/pɜː'sjuːə(r)/n

pursuit/pɜː'sjuːt/n

پارىسە - قىمەكراۋ

۱- پاكتاۋ دەكا

۲- پاكسازى دەكا

پاكسازىكردن

پاككردنەور

پاك دەكاتەور،

ساف دەكا

۱- دژە خۇشى

۲- توند

پاكىتى - خاۋىنى

تەقل

نەرخەۋانى

رەنگى نەرخەۋانى

۱- مەبەست - ۲ ئامانچ

بەئەنقەست - مەمبەست

خاۋەن

ئامانچىكى دىيار

بەرەو ئامانچىكى دىيار

مەمبەست

بى ئامانچ

ۋە مەبەستە

مىاۋمىاۋ دەكا - نوزە نوزە دەكا

۱- جزدان - ۲ جانتاي دەستى

لىۋەكاشى پىنگدېنىتەۋە بۇ ئەرەبى

پىشان بىدا كە شتىكى بەدل نىە

ژمىرىارى كەشتى

۱- بەدۋاى دەكەۋى

۲- شوئىن پىنى ھەلدەگىرى تايگىرى

۳- لەگەلى بەردەۋام دەمىن اخىرىك دەمىن

۴- تەراتىنى دەكا

۱- بەدۋاكەر

۲- شوئىن كەۋتە - ۲ تەراتىن پىن كەر

۱- تەراتىن

psyche
 psyche/'saiki/n درهون
 psychiatry/sa'kaɪətri/n پزیشکی
 دهرونی
 چارهسەری دهرونی
 psychiatric/'saiki'ætrək/adj
 نەخۆشخانەیی بەنەخۆشیە دهرۆنییەکان
 psychiatrist/'saiki'ætrɪst/n
 دکتۆری نەخۆشی دهرۆنی
 psychic/'saɪkɪk/adj رۆحانی
 psychoanalysis/'saɪkəʊ'næləsis/n
 شیکردنەوی دهرۆنی
 psychoanalyst/'saɪkəʊ'nælɪst/n
 شیکەرەوی دهرۆنی
 خۆپێندەوی دهرۆنی نەخۆش(کەس)
 psychoanalyse/'saɪkəʊ'ænəlaɪz/v
 بە شیکردنەوی دهرۆنی چارهسەری دەکا
 psychology/sa'kɒlədʒi/n
 دهرۆنناسی - دهرۆنزان - دهرۆن
 psychological/'saɪkə'lɒdʒɪk/adj
 دهرۆنی - عەقڵی
 psychologically/adv لەهرووی
 دهرۆنیەوه
 psychologist/'saɪkə'lɒdʒɪst/n
 دهرۆنناس - زانای دهرۆنناسی
 psychopath/'saɪkəpəθ/n
 کەسێ تووشی نەخۆشی دهرۆنی
 بێ بەجۆری ئەوانەییە خەلک نازار بەدا،
 بکوژی
 psychotherapy/'saɪkəʊ'θerəpi/n
 چارهسەرکردنی دهرۆنی -
 چارهسەرکردنی ئەو کەسانە
 نەخۆشی دهرۆنیان هەبە بەرنگاکانی
 دهرۆنناسی ئەک دەرمان.
 pub/pʌb/n نارهقخانە - بار
 puberty/'pjuːbətɪ/n تەمەنی بالەق
 بون - هەرزەکاری

publish
 pubic/'pjuːbɪk/adj بەر
 pubic hair موی بەر
 public/'pʌblɪk/adj ١- گشتی - میلی
 ٢- گشتی - ناسکرا
 خەلک - عەوامی خەلک
 کۆمەڵن - رەش و پووت
 public/n
 بەناشکرا
 بەناشکرا
 in public
 publicly/'pʌblɪkli/adv
 کۆمپانیای پشک فرۆش
 public company
 public convenience/n
 ئاودەست
 public house/n بار
 public opinion/n رای گشتی
 public relations/n پەيوەندییە
 گشتی بەکان
 public school/n قوتابخانە
 تایبەت (بەریتانیا)
 قوتابخانەیی حکومەتی (ئەمریکا)
 public spirited/adj پشخۆشە خزمەتی
 خەلک بەکا - خەلکدۆست
 public transport/n مۆکاری
 گواستەوه گشتی
 publican/'pʌblɪkən/n خاوەن بار -
 بەرئۆبەری بار
 publication/'pʌblɪ'keɪʃn/n ١- بڵاوکردنەوه
 کتیب و گۆناری بڵاوکراوه
 ٢- راگەیاندن بڵاوکردنەوه
 publicity/'pʌb'lɪsəti/n ١- نایانگی
 ٢- گرتگی بەهۆکارەکانی راگەیاندن
 ٣- پرۆیاگندە
 publicize/'pʌblɪsaɪz/v
 پرۆیاگندە
 بۆ دەکا
 publish/'pʌblɪʃ/v ١- بڵاو دەکاتەوه -
 چاپدەکا ٢ - دەنوسن: بڵاو دەکاتەوه
 ٣- را دەگەییەن
 publisher/'pʌblɪʃə(r)/n بڵاوکار
 publishing/'pʌblɪʃɪŋ/n بڵاوکردنەوه

protect

- 1- قاره‌مانی شانۆگه‌ری
 2- پالەوانی چیرۆک 2- سەرکردە
protect/prə'tekt/v دەپارێزی
 -داکوکی ئی دەکا -بەرگری ئی دەکا
protection/prə'tekʃn/n
 پاراستن- بەرگری ئی کردن
protective/prə'tektiv/adj 1- پارێز
 2- رۆده‌ لەسەر پاراستنی منداڵەکانی
protector/prə'tektə(r)/n 1- پارێزەر
 2- داکوکیکەر
protein/'prəuti:n/n پروتین
protest/'prəʊtɛst/n ئاڕه‌زایی
protest/prə'test/v 1- گله‌یی دەکا له
 2- ئاڕه‌زایی دهرده‌بێژی
 3- سوور ده‌بێ- رۆده‌ ده‌بێ
protester/prə'testə(r)/n خۆپیشاندەر
Protestant/'prɒtɪstənt/n
 (هاولاتی) پرتۆستانسی
protocol/n پرتۆتۆکی- پەشنووس
protestant/adj پرتۆستانسی
prototype/'prəʊtətaɪp/n
 نموونە‌ی رەسەن
protrude/prə'tru:d/v
 1- دهرده‌که‌وێ له
 2- دهرده‌چێ له...
 3- دهرده‌چێ له...
proud/praud/adj شانازی به‌خۆکەر-
 فیزن- خۆبه‌زێزان
proudly/'praudli/adv به‌شانازییه‌ره
prove/pru:v/v 1- ده‌سه‌لمه‌ینی
 2- ئه‌سه‌پات ده‌کا
proven/'pru:vɪn/adj سه‌لمه‌ینراو
proverb/'prɒvɜ:b/n په‌ند
provide/prə'vaɪd/v 1- ده‌به‌خشی
 2- ده‌گه‌یه‌ینی
provided/prə'vaɪdɪd/conj به‌مه‌رجی

- province/'prɒvɪns/n** 1- هه‌موو هه‌ریمه‌کان بێجگه‌ له‌ پایته‌خت
 2- هه‌ریزی
provincial/prə'vɪnʃl/adj 1- هه‌ریزی
 2- لادینی 2- کۆن
provision/prə'vɪʒn/n 1- به‌خشی- ته‌داره‌ک
 2- خۆراک- کۆمه‌که
provisional/prə'vɪʒənəl/adj کاتی- وه‌ختی
provisionally/adv جارئ،
 به‌شێوه‌یه‌کی کاتی
provocation/'prɒvə'keɪʃn/n خروشاندن-
 هه‌راسانه‌کردن، توپه‌کردن- وروژاندن
provocative/prə'vɒkətɪv/adj
 1- توپه‌کەر 2- خروشینەر- وروژینەر
 3- وروژینه‌ری سێکسی
provoke/prə'vəʊk/v توپه‌ی ده‌کا-
 بێزاری ده‌کا- ده‌پووژینئ
prow/prau/n پێشه‌وه‌ی که‌شتی یان به‌له‌م
prowess/'prəʊəs/n کارامه‌یی
prowl/prəʊl/v ده‌خشی (تا نیچیر بگری)
prowler/'prəʊlə(r)/n جاسوس-
 خۆدانوسینه‌ر- خۆمه‌لاسه‌ده‌ر
proximity/'prɒk'sɪmɪti/n نزکی
proxy/'prɒksi/n بریکاری، بریکارنامه
prude/pru:d/n شه‌رم- به‌حه‌یا
prudish/'pru:dɪʃ/adj شه‌رم
prudent/'pru:dnt/adj 1- جه‌کیم- ئاقڵ
 2- دووری
prudence/'pru:dns/n وردبینی
prudently/adv به‌له‌سه‌رخۆیی، به‌وردی
prune/pru:m/n قۆخه‌- هه‌لوژه‌ی وشک
prune/v لق و پۆیی دره‌خت ده‌بێژی
pry/prai/v خۆی له‌کاروباری خه‌لک
 هه‌ندەه‌قورتینئ
pseudonym/'sju:dənɪm/n نازناو
psych/saɪk/v دهرۆنی خۆی به‌هێز
 ده‌کا بۆ هه‌ر دژواریه‌که‌

proof

proof/adj

رژرگ- نههیل، دژه

prop/drop/n

پالپشت- کژلهگه

prop/v

پالپشتی دهکا

۲- راههگرێ ۲- بهدیوار وهدهنن

prop/n

کهلهویهل و شتومهکی بهکارهاتو

لهشانۆ و فیلم

propaganda/propə'gændə/n

پروپاگانده

propagate/propəgeɪt/v

۱- پروپاگانده دهکا

۲- زۆر دهکا ۲- وهچه دهنێتوه

propel/prə'pel/v

۱- پالددها- دهجوولینن

۲- بهرهو پیش داژوا

propeller/n

پانکه-

پهراوهی کهشتی یان فرۆکه

proper/prəpə(r)/adj

۱- دروست-

ههقیقی ۲- گونجاو- شیاو- لایهتی

۲- رهن- سههرکی

properly/prəpəli/adv

۱- بهدروستی

۲- بهشیوهیهکی راست

۲- بهشیوهیهکی گونجاو - لایهته

proper name/n

ناری کهس

property/propəti/n

۱- سامان

۲- زهوی و زار- خانووبه

۲- خاوهنێتی- تایبهتیهندی

prophecy/propəsi/n

پیشبینی

prophecy/propəsaɪ/v

پیشبین دهکا

prophet/profit/n

۱- پیشهههبر

۲- داهاتووێژ/پیشبینیکه

prophetic/prə'fetɪk/adj

لهداهاتوو

دیته دی

proportion/prə'pɔːʃn/n

۱- بهش،

پشکه ۲- ریزه- قهبارهوشیوه-رهمهند

proportional/prə'pɔːʃnəl/adj

گونجاو و شیاو

protagonist

proposal/prə'pəʊzəl/n

۱- پرۆژه ۲- پیشنیار

۲- ژن خواستن- داخوازیکردن

propose/prə'pəʊz/v

۱- پیشنیار دهکا

۲- پرۆژهی پیشکهش دهکا

۲- دهیهوی- داواى لی دهکا شووی پێیکا

۴- دهپالیۆی

proposition/propə'zɪʃn/n

۱- بیۆکه/را

۲- داوا/پیشنیار ۲- کێشه ۴- شهک

proprietor/prə'praɪətə(r)/n

خاوهن/خودان

مۆلکار

prose/prəʊz/n

پهخشان

prosecute/prə'sɪkjʊt/v

۱- داواى لهدر

بهردهدهکاتوه ۲- تانباری دهکا

prosecution/prə'sɪkjʊʃn/n

داوا لهسهه

تۆمارکردن- لایههێداواکار

prosecutor/prə'sɪkjʊtə(r)/n

داواکاری

گشتی- دهه نهپى دادگا

prospect/prə'spekt/n

۱- دهرفهت

۲- شتی چاوهریکارو

۲- دهرفهتی سههرکهوتن

prospective/prə'spektɪv/adj

چاوهریکارو، داهاتووی

prospectus/prə'spektʊs/n

رابهر

prosper/prə'spə(r)/v

۱- گهشهدهستینی

۲- لهپرووی ماددییهوه سههرکهوی

prosperity/prə'sperəti/n

گهشهکردن

سههرکهوتن

prosperous/prə'sperəs/adj

۱- دهولههمهند ۲- سههرکهوتو

prostitute/prə'stɪtjuːt/n

سوژانی-

قاچه

prostitution/prə'stɪtjuːʃn/n

قاچهکاری- سوژانیهت

prostrate/prə'stret/adj

۱- لهسههه پشت راکشاو ۲- بهرهخواز

protagonist/prə'tæɡənɪst/n

projector

- 1- مەسەنگاندن 2- ترخاندن
 3- قورساندن 4- خەمڵاندن
 5- کەوتن- وابکە شتی
 بکەوی
- projector/prə'dʒektə(r)/n
 پروجێکتەر
- proliferate/v
 خێرا زیاد دەکا،
 بڵاو دەبێتەوە
- proliferation/prə,lɪfə'reɪʃn/n
 1- بڵاویبوونەوە 2- زۆر بوون
- prolific/prə'lɪfɪk/adj
 بەبەرەم-بەرەم زۆر
- prologue/'prɒləʒ/n
 1- پێشلمکە
 2- بەرایی شانۆ/چامە
- prolong/prə'lɒŋ/v
 1- تەمەنی
 درێژ دەکا 2- درێژ دەکا
- prolonged/adj
 درێژدایەر- درێژخایەن
- prom/prom/n
 1- شوێستی
 رۆخی دەریا
 2- ناھەنگی ھەلپەڕکێن لەکوێتایی
 سەرسانێ خۆیندن
- promenade/'prɒmə'nɑ:d/n
 1- شوێستی رۆخی دەریا 2- گەشت
 2- کردنەوێ ناھەنگی سەما ئامیز
- prominent/'prɒmɪnənt/adj
 دیار، ناسراو- دیار- تێبینراو
- prominence/'prɒmɪnəns/n
 گرتگی
- prominently/adv
 بەشێوەیەکە بینی
 ناسان بێن
- promiscuous/prə'mɪskjuəs/adj
 مێ باز- راسپۆرتێن
 - پەيوەندی سێکسی لەگەڵ زۆر کەس ھەیە
- promiscuity/'prɒmɪ'skjʊəti/n
 پەيوەندی سێکسی ھەبوون لەگەڵ زۆر
 کەس- مێ بازی

prove

- promise/'prɒmɪs/n
 1- بەلێن 2- داھاتوونکی
 گەش
- promise/v
 1- بەلێن دەدا
 2- لێنی دەوێتێتووە 3- مژدە دەبەخشێن
 4- وای ئی دەفامری
- promisor/n
 بەلێندەر
- promising/'prɒmɪsɪŋ/adj
 1- مژدەبەخش 2- داھاتوی گەش
- promote/'prɒməʊt/v
 1- پەرز دەکا تەوہ /
 پەلە پەرز دەکا تەوہ 2- ھان دەدا
 2- بەھەرمینی دەکا 4- بازاری پێگەرە دەکا
- promoter/'prɒməʊtə(r)/n
 1- رێکخەر 2- پارەبەخش
- promotion/'prɒməʊʃn/n
 1- پەلەپێدان
 2- پەرز کردنەوہ 3- ھان دان 4- بەھەرمین کردن
- prompt/prompt/adj
 دەسبەجێ/خێرا
- prompt/adv
 بەتەواوی بەدروستی لە
- promptly/'prɒmptli/adv
 دەسبەجێ-
 لەکاتی دیارکراو
- prompt/v
 1- ھانی دەدا
 2- تەلقینی دەدا 2- وەبیری دینێتووە
- prompting/'prɒmptɪŋ/n
 1- ھاندان
 2- وەبەریتێتووە
- prone/prəʊn/adj
 1- بەھەرچاو کەوتوو
 2- تووشی بێن-دەبێن
- pronoun/'prəʊnəʊn/n
 جیناو
- pronounce/'prəʊnaʊns/v
 1- گۆز دەکا
 2- بەرەسمی راندگەییەتی
 3- بڕیار دەدا 4- رای خۆی دەدا
- pronounced/adj
 دیار، بەرچاو/روون
 گۆزکراو
- pronunciation/prəˌnʌnsi'eɪʃn/n
 1- گۆزکردن 2- دەریچوون
- proof/pru:f/n
 1- سەلماندن
 2- لێسپات کردن
- proof water
 دژھئاو
- prove/v
 دەسەلمێنن

profess

profess/prə'fes/v ١- بانگاشه دهکا
٢- رادهگه یهمن (گوناھ)

professional/prə'fesənəl/adj

١- پیشه له پزشکی و پارێزهری-
٢- پیشه یی ٢- پیشه دار ٢- کارامه

professional/n ٤- پیشه له پیناو پاره
پیشه دار/کارامه-

professionalism/prə'fesənəlɪzəm/n
کارمهی وهک پیشه/کارمهنداری

professor/prə'fesə(r)/n پروفیسور-
ماموستای زانکۆ

proficient/prə'fɪʃnt/adj
لێهاتوو کارامه

proficiency/prə'fɪʃnsi/n کارامه یی/
لێهاتوویی

profile/prə'faɪl/n ١- روخساری
١- روخساری

٢- کورته ژياننامه، کلافه یه له باری
ژیاشی.

profit/prɒfɪt/n سود- قازانج

profit/v قازانج دهکا

profitable/'prɒfɪtəbl/adj سود هین- قازانج بهخش

profitability/'prɒfɪtə'bɪləti/n سود/قازانج

profitably/'prɒfɪtəbli/adv سود بهخشانه بهشیوه یهکی قازانج بهخش

profound/prə'faʊnd/adj ١- معزن
٢- قوول

profoundly/adv زۆر/ به قوولی

profuse/prə'fju:s/adj زۆر- فره

profusely/adv به زۆر، زۆر

progeny/'prɒdʒəni/n وهچه- پشت،
ناکام

program/'prəʊgræm/n پروگرام،
به برنامه

projection

program/v به برنامه دانه رژێی

programmer/'prəʊgræmə(r)/n به برنامه دانهر

programme/'prəʊgræm/n ١- به برنامه یی
٢- پلان- به برنامه یی نامهنگ

programme/v پروگرام- به برنامه دانه یی
پلان دانه یی

progress/'prəʊgres/n ١- پیشه کهوتن
٢- گۆران

in progress دهستی یه کرد

progress/v ١- پیشه دهکوی
٢- پهره دهسه یی ٢- گۆرانی تیدا رووده دا

progression/prə'grɛɪʃn/n ٤- به رهو پیشه دهچین ٥- به ردهوام دهین
به رهو پیشه چون

١- سهردهمی
٢- پیشه کهوتوو- پیشه کهوتوخواز

٣- به ردهوامی- بیوچان
٤- پیکهاته یی به ردهوام (رژمان)

progressively/adv ١- بهین وچان

prohibit/prə'hɪbɪt/v ١- ناهێن
٢- بیوهری دهکا له

prohibition/'prəʊbɪʃn/n ١- بیوهری کردن
٢- نههیلان- قهدهغه کردن

prohibitive/prə'hɪbətɪv/adj ١- گران ٢- لهکیرین نههاتو

prohibitively/adv بهشیوه یهکی
لهکیرین نههاتو

project/'prɒdʒekt/n ١- پرۆژه
٢- پرۆژه یی نووسینی بابه تی

project/prə'dʒekt/v ١- پلان دانه یی
٢- دهقرسین- دهقرسین هه لدهسهنگین

٣- دههین- ده بهخشی- پیشان ده دا
٤- دهردهکوی

projection/prə'dʒekʃn/n

privilege

- ١- تایبەت کردن
 ٢- بەئەهلی کردن نەك خۆمالی کردن
 privilege/privələdʒ/n
 ١- زێدە مافی
 ٢- مافی تایبەتی
 privileged/adj
 بەبەخت
 prize/prəɪz/n
 خەلات-پاداشت
 prize/adj
 شایەن بەخەلاتە
 prize/v
 ١- شانازی پێدەکا
 ٢- بەزەبەر دەرگا دەکاتەرە
 pros and cons
 باشی و خرابی
 pro/prəʊ/n
 ١- پیشەکار
 ٢- چاکە-٢ کارامە- شارەزا
 probability/prəbə'biləti/n
 ١- شیان-٢ شیمانەیی
 probable/prəbəbl/adj
 ١- شیمانە
 ٢- شیاو- دەکرئ- رئی دەچتئ
 probably/prəbəbli/adv
 ١- بەزۆزی
 ٢- چاوهرئ نەکرئ- شیمانە دەکرئ
 probation/prə'beɪʃn/n
 ١- چاودیرکردن
 ٢- ماوەی تاقیکردنەرە
 probation officer/n
 نەفسەری
 چاودیری کردن
 probe/prəʊb/n
 قوولی پێنو: نامیژیکی
 باریکی درێژە دکتۆرەکان بەکاری
 دینن بۆ ئەو شوێنانەیی دەستیان ناگاتئ
 probe/v
 ١- بەقوولی پێنو تاقی دەکاتەرە
 ٢- بەدەست دینئ
 problem/'prɒbləm/n
 کێشە- ناریشە-
 مەسەلە
 problematic/prɒblə'mætɪk/adj
 دژوار
 procedure/prə'si:dʒə(r)/n
 ١- فەرمايشت
 ٢- تەدارەك
 ٢- بەدواداچوون
 proceed/prə'si:d/v
 ١- بەردەوام دەبئ
 ٢- دەست بەقەسان دەکاتەرە
 ٢- پێش دەکەوئ
 ٢- دەبئ

productivity

- ١- داوای
 proceedings/prə'si:dɪŋz/n
 ٢- داوای قەزایی-روداوەکان
 proceeds/'prəʊsi:dz/n
 قازانج-دەسکەوت
 process/'prəʊsɪs/n
 ١- پرۆسە
 ٢- زنجیریەك گۆرانکاری
 process/v
 ١- چارەسەر دەکا
 ٢- دروست دەکا
 processor/'prəʊsɪsə(r)/n
 ١- نامیژی کارەبایی خواردن نامادە دەکا
 ٢- زانیاری نامادە دەکا
 procession/prə'seɪʃn/n
 ١- کاروان- کەژاوە
 ٢- رئی و رەسم
 proclaim/prə'kleɪm/v
 ١- رادەگەیهێنئ
 ٢- بانگاشە دەکا
 proclamation/'prɒklə'meɪʃn/n
 ١- راگە یاندن
 ٢- بانگاشەکردن
 procure/prə'kjʊə(r)/v
 ١- فەرەمەم دینئ
 ٢- بەدەست دینئ
 prod/prɒd/v
 پالەدەدا- تیوهرئ
 prodding/'prɒdɪŋ/n
 هاندان
 prodigious/prə'dɪdʒəs/adj
 زۆر مەزن
 prodigy/'prɒdədʒi/n
 ١- مەندالیکی
 ٢- موعجیزە
 ٢- ناقل- سەیر
 produce/prə'dju:ʃs/v
 ١- بەرەمەم دینئ
 ٢- دروست دەکا
 ٢- دەبیتە هوی
 ٤- دەبیین-دەزئ
 ٥- شانۆگەری- فیلم دەردینئ
 produce/'prɒdju:ʃs/n
 بەرەمەم
 producer/prə'dju:ʃsə(r)/n
 ١- بەرەمەم هینئ
 ٢- دەرهینەر
 product/'prɒdʌkt/n
 ١- بەرەمەم
 ٢- ناکام- ئەنجام
 production/prə'dʌkʃn/n
 ١- بەرەمەم
 ٢- بەرەمەمەکانی- شانۆگەری یان فیلم
 productive/prə'dʌktɪv/adj
 ١- بەبەرەمەم
 ٢- بەسوود
 productivity/'prɒdʌktɪvəti/n
 ١- بەرەمەمداری
 ٢- بری بەرەمەم

prick

prick/v ١- دەسمن - کون دەکا

٢- نازار دەدا

prickle/'prɪkl/n

درك - ئيستى

prickle/v

دركى تى راندچن

تووكى - پرچى - مووكانى قيت دەبىتەرە

prickly/'prɪkli/adj

١- دركاوى

٢- توپە و تپو

pride/praid/n

١- شانازى -

بەخۇنازىن - خۇ بەزل زانين

٢- دەروون بەرزى

pride/v

١- شانازى دەكا

٢- بەخۇزى دەنازى

priest/priest/n

قەشە

prim/prim/adj

زىندە رەوا/شەرمەن -

زۆر بەرەوشت

primary/'praɪməri/adj

سەرەكى -

بەنچەيى - سەرەتايى - بەرايى

primarily/'praɪməri/adv

بەپەلەي يەكەم

prime/praim/adj

١- سەرەكى -

زۆر گرنك

٢- ناياب - خۇشترين كاتى زيان

prime minister/n

سەرەك وەزيران

prime/v

زانبارى پيويستى دەدانى

primitive/'prɪmɪtv/adj

بەرايى - ساندەيى

primrose/'prɪmrəʊz/n

١- گولنى بەمار

٢- گولنى زەرد

prince/prɪns/n

١- مەر/شانزادە

٢- حاکم - کاربەست

princess/'prɪnsɪs/n

شانزادە، خاتون

principal/'prɪnsəpl/adj

سەرەكى

principal/n

بەرزەبەرى كۆلپز يا

قوتابخانە

principally/adv

بەپەلەي يەكەم

principle/'prɪnsəpl/n

١- باوەر/زىسا

٢- ياساي زيان

in principle

on principle

print/print/n

out of print

print/v

print out/v

printer/'prɪntə(r)/n

printing/'prɪntɪŋ/n

printing press

prior/'praɪə(r)/adj

prior to/prep

priority/'praɪ'ɒrɪti/n

prise/prairz/v

prison/'prɪzn/n

prisoner/'prɪznə(r)/n

prisoner of war/n

privacy/'prɪvəsi/n

private/'praɪvət/adj

in private

private/'praɪvət/n

privately/'praɪvətli/adv

privatise/'praɪvətairz/v

privatization/'praɪvətair'zeɪʃn/n

بەشپۆرەيەكى گشتى

لەبەر باوەرە...

لەروانگەي باوەرەكەي

١- پىنەكانى چاپ

٢- نىشانە ٢- وێنەي چاپكراو

٤- وێنەي فۆتۆگرافى

نەماوە، دانەي نەماوە

١- چاپ دەكا

٢- پازو دەكاتەرە ٢- وێنەي راندەكيشى

(لەكۆمپيوتەر) زانبارى

چاپكراو دەدا

١- چاپكەر

٢- تامليرى چاپ

چاپكردن

چاپخانە

پيشوو

پيش

١- مافى پيشەيى /

يەكەمجار/مافى بەرايى ٢- گرنكتر لەمى دى

بەرزەبەر دەرگا دەكاتەرە

زىندان

بەندى - زىندانى

دەلي چەنگ -

يەخسەرى شەر

كۆشەكەرى تەنبايى /

١- تايبەت

نەپتى ٢- نەپتى - بەتەنيا - تايبەتى

٣- كەسىي - ئەملى (ناكۆمى)

بەتەنيا

سەربازى ناسايى

بەنەپتى

١- دەيكاتە

مى خۆي ٢- خۆمالي دەكا

٢- (تايبەت بەخۆي دەكا)

presidential	
presidential/ˈprezɪdɪnʃl/adj	واکریمان دەبا
په یوه مندی به سمز کوه ههیه	زهن/گرمیمان
press/pres/n	presumption/ˈpriːzʌmpʃn/n
۱- رۆژنامه گهری	presumptuous/ˈpriːzʌmpʃuəs/adj
۲- چاپ- بلاوکردنوه- چاپکردن	بین شهرم، بین نابوو
۳- گوشار- فشار- پاله په ستۆ	pretence/ˈpriːtens/n
press agency/n	خۆ نواندن-
بریکاری راگهیاندن و	خۆ نیشاندان
پرۆیا گنده	pretend/ˈpriːtend/v
press conference/n	خۆ دهنوین
کۆنگره ی	pretentious/ˈpriːtensjəs/adj
رۆژنامه گهری	خۆپیشاندەر
press gallery/n	pretext/ˈpriːteks/n
گهله ی رۆژنامه نووسان	پیانوو- ههجنهت- بههانه
- شوینی رۆژنامه نووسان له ئهنجومنی	pretty/ˈprɪti/adj
عمومی بهریتانی	سرنج راگیش-
Press Lord	جوان- قه شنگ
لوردی رۆژنامه گهری	pretty/adv
پاشای رۆژنامه گهری	تاراده یین
pressman/n	prevail/ˈpriːveɪl/v
رۆژنامه گهر- چاپکەر	۱- ههیه- باو دهین
press photograpger/n	۲- دهباته ره- بلاو دهیته ره- دهته نیته ره
ویندگهری	prevailing/ˈpriːveɪlɪŋ/adj
رۆژنامه	باو- گشتی
press/v	prevalent/ˈpreɪvələnt/adj
۱- پانده- گوشار بغه	باو
۲- دهگوشن ۳- ئوتو دهکا- ئوتی دهکا	prevent/ˈpriːvent/v
۴- له نامیز دهگرئ	۱- قه دهغه دهکا
۵- سوور دهین- رۆژ دهین	۲- ناهیلن
pressing/ˈpresɪŋ/adj	prevention/ˈpriːvenʃn/n
زۆر پنیویست	۱- قه دهغه کردن
- دهسه بهجن جن بهجن بگرئ	۲- پاراستن
press-up/n	preview/ˈpriːvjuː/n
خۆ بهزهوی دانان-	نمایشی تایبیت
جزره راهینانیکه	نیشاندانی پیشوه خت
pressure/ˈpreʃə(r)/n	previous/ˈpriːviəs/adj
۱- گوشار	پیشوو
۲- پهستان ۳- فشار	previously/adv
pressurize/ˈpreʃəraɪz/v	له مهو پیش- پیشتر
ناچار دهکا	prey/preɪ/n
گوشاری دهخاته سه ر	نیچر- قوریانی
prestige/preˈstiːdʒ/n	۱- خۆی بازار دهدا
۱- پلهو پایه	۲- راوی دهکا ۳- نیچر دهگرئ
۲- کسه پایتی ۳- زنده مان	price/prɑɪs/n
prestigious/preˈstɪdʒəs/adj	ترخ- بهها
بهریز-	at any price
شکوژدار - بهناوو دهنگ	بههه ترخن بین
presumably/ˈpriːzjuːməbli/adv	price/v
له واتهیه	ترخ داهنن- ترخ له سه ر
presume/ˈpriːzjuːm/v	شت داهنن
وازه ن دهبا-	ترخ له سه ر نایلون چاپ دهکا
	priceless/ˈpraɪsləs/adj
	له ترخ نه ماتوو- گرانبهها
	pricey/ˈpraɪsi/adj
	گران
	price-list/n
	لیستی ترخهکان
	prick/prɪk/n
	نیش- بازار

<p>precedent مافی پێش - مافی بەرایی - مافی پێش مافی پێشینه precedent/'presɪdənt/n پێشینه precinct/'pri:sɪŋkt/n ١- کۆمەڵگەی بازگانی ٢- ئەو بەشەى شار که پۆلیس و ناگر کۆئێتەرەى خۆى هەیه. ٣- گۆرەپان- مژگەوت ٤- دەورووبەر precious/'prefʊs/adj ١- گرانبەها ٢- خۆشەویست- نازیز ٣- پیرۆز precious stone/n بەردى گرانبەها precipice/'presəpɪs/n رۆخان- خوارئى precise/'pri:sais/n کورتە- پوخته precise/'pri:sais/adj ١- روون و ورد ٢- دروست- تەواو ٢- ورد precisely/'pri:saisli/adv ١- بەدروستى ٢- بەوردى ٢- بەتایبەتى چونکه ٤- بەلن، راسته precision/'pri:sɪʒn/n وردى precocious/'pri:kəʊʃəs/adj ١- لەتەمەنى خۆى گەورەتره ٢- پیتۆله ٢- زوو پینگەبیو precoceived/'pri:kən'si:vɔd/adj پێشینه/ بیروکەى پێشینه لەسەر preconception/'pri:kən'sepʃn/n بیروکەى پێشتر/ بیروکەى پێشینه predator/'predətə(r)/n گیانهەمرى درپنده predecessor/'pri:dɪsɪsə(r)/n پێشینه- بنهچه- رەسەن، پێشوو predicament/'pri:dɪkəmənt/n تەنگرە- قەیران- ئارێشه predicative/'pri:dɪkətɪv/adj خەبەر- گوزارە(رێژمان) predict/'pri:dɪkt/v پێشبینى دەکا predictable/'pri:dɪktəbl/adj چاوەڕێکارو ئەمەى ئىچاوەڕێ دەکرى</p>	<p>265</p>	<p>priliminary وەك چاوەڕێ دەکرا predictably/adv پێشبینى کردن- prediction/'prɪ'dɪkʃn/n ئادەپارزانى predominant/'prɪ'dɒmɪnənt/adj زان- بالادەست predominance/'prɪ'dɒmɪnəns/adj بالادەستى- زۆریه predominantly/adv بەزۆرى- بەپلهى یەکەم predominate/'prɪ'dɒmɪneɪt/v ١- دادەگرئى ٢- زال دەبن ٢- دەسلەت بە سەردا دەگرئى preface/'prefəs/n پێشەكى prefect/'pri:fekt/n ١- قوتابى گەورەتر له قوتابیانى دى له قوتابجانه ٢- دادوهر ٢- سەرۆكى پۆلیس prefer/'prɪ'fɜ:(r)/v بەپەسەند دەزانئى- بەچاکتر دەزانئى preferable/'prefərəbl/v چاکتره- گونجاوتره preference/'prefrəns/n بەچاکتر زانئى- پەسەندکردن preferential/'prefə'tenʃl/adj لایەنگر- پەسەندکرداو prefix/'pri:fɪks/n پێشگر pregnant/'pregnənt/adj زگی هەیه- سەك پەر- ئاوس(گیانهەمر) pregnancy/'pregnənsi/n سەك پەرپوون- ئاوس بوون ماوەى سەك پەرى prehistoric/'pri:hɪ'stɒrɪk/adj پێش میژوو prejudice/'preʒudɪs/n لایەنگرى prejudice/v وای ئى دەکا لایەنگر بئى/ دژ بئى prejudiced/adj لایەنگر preliminary/'prɪ'lɪmɪnəri/adj رێخۆشکەر</p>
--	------------	---

pour	264	precedence
pour/po:(r)/v	1- تی دهکا	راهینراو
	2- دهرژیته ناو- بهریژنه دهباری	بین مشق
pout/paut/v	لچی شو پدهکا	راهینان دهکا -
pout/n	لچ شو کوردن- لیو کرۆژتن	مشق دهکا، خۆ رادینش لاسهر-
poverty/pɒvəti/n	1- کهم دهرامتی 2- ههژاری	پیشهی خۆی دهکا
poverty-stricken/adj	زۆر ههژار	راهینراو
	مشک له مالمای کلکی بهتۆز نابین	پزیشک
powder/paʊdə(r)/n	1- پاوردهر: تۆز	یان پارێزههر- مەشقدههر- کارپێکههر
	2- پۆدهره 2- باریوت	کرداری
powder/v	پۆدهری دهکا- پۆدهری	ئهك گریمانی و بیربۆزی
	پیدا دهکا	پراگماتیکس
powdered/adj	1- وشککاری	پرایه/پرایه/پرایه
	2- پۆدهرکهراو	ستایش- پیاوه لدان
power/n	1- توانا- توانست	ستایش دهکا
	2- هیز- دهسهلات 2- دهولتی مەزن	شایهین/
	4- دینهمز 5- هیزی کارهبا- تەزووکارهبا	ستایشه- شایهینی باسه
powered/adj	بهتوانا	عارهبانەئە مەندال
powercut/paʊəkʌt/n	تەزووچهپاران	سههنا دهکا-
power point/n	پلاک- سۆکیت	لهخۆشیا ههلهدهپههه
power station/n	بنکهی کارهبا	کههره- کێژ
powerful/paʊəfl/adj	1- بههیز	رۆبیان:
	2- بهکاریگهر 2- بهدهسهلات	گیانههریگی ناوی بچوکه دهخوری.
powerless/paʊələs/adj	بهنهیز-	1- نوێژدهکا 2- دهپاریتهوه
	بهنهسهلات- لاوان	1- پارانهوه 2- نوێژ
practicable/præktikəbl/adj	پراکتیک دهکری	1- وتار دهکا
	1- پراکتیک- کرداری 2- بهسوود 2- تاقلمهند	2- نامۆزگاری دهکا
	4- شیمانهی سههرکهوتی ئی دهکری	preacher/'pri:tʃə(r)/n
	5- کارامه 6- بهر دهست	نامۆزگاریکههر-
practical/n	تاقیکردنهوهی پراکتیکی	precarious/prɪ'keəriəs/adj
practice/præktɪs/n	1- چن بهچن کردن	وتاریژ
	2- راهینان- مەشق 2- داب	ترسناک
	4- کاری پزیشکی یان پارێزههری-	بهدهژواری
	عیاده یان نووسینگه.	precaution/prɪ'kɔ:ʃn/n
		1- ناگا لهخۆ بوون 2- رویایی
		precede/prɪ'si:d/v
		بهپیش دهکوی-
		دهکهوتیه پیش
		precedence/'presɪdəns/n

post

- post/pəʊst/n ۱- ستون
 ۲- پۆست- کار ۲- پېشه ۴- جېنى کار
 ۵- پۆسته ۶- سېستېمى پۆسته
- post/v ۱- فەرمانبەرى دەنئىرى بۇ جېنى
 ۲- كارى نوئى ۲- پاسەوانى لەشونىن دادەنى
- posting/n كارى لەولاتى دى
- postcard/'pəʊskɑ:d/n پۆستكارە
- postcode/'pəʊstko:d/n ھىماى
 پۆستەىى
- postman/'pəʊstmən/n پۆستەچى
- postmark/'pəʊstmɑ:k/n نىشانەى پۆستەىى
- postoffice/n پۆستەخانە
- post office box/n سندوقى پۆستە
- post/v پۆستە دەنئىرى
- postage/'pəʊstɪdʒ/n كرىى پۆستە
- postage stamp پاجى پۆستە
- postal order/n حەوالە پۆستە
- postdoctoral/adj پاش دكتورا
- poster/'pəʊstə(r)/n پۆستەر
- posterity/pə'stɛrətɪ/n ۱- نەوى
 ۲- داھاتو ۲- پاشىنە
- postern/n دەرگاى پشتەۋ- دەرگاى
 ھەيوان
- postgraduate/'pəʊst'grædʒuət/n
 خوئىندى يال
- posthumous/'pəʊstjʊməs/adj
 پاش مەرگ، مەندىباى پاش مەرگ
- post mortem/'pəʊs'mɔ:rtəm/n
 پشكەنىنى پزىشكى لاشەى مردو بۇ
 دۇزىنەۋەى ھوى مردن.
- postpone/pə'spəʊn/v دوا دەخا
- postponement/pə'spəʊnmənt/n
 دواخستن
- postscript/'pəʊstskript/n
 تېبىبىنى زىدە
 لەزىر نامە، سكالانامە دەنووسرى

pound

- posture/'pɒstʃə(r)/n شىۋەى دانىشتن و
 راورەستان و رۇيشتن/ دەسەلاتى ماسولكەىى
 بەرچەستە
- postwar/'pəʊst'wɔ:(r)/n دوا جەنگ
- pot/pɒt/n ۱- قازان- مەنچەل
 ۲- قۇرى- چاپەست- پېر بەقۇزى
- pot/pot/v رەك لەئاو گولەدان دادەنى
- potato/pə'teɪtəʊ/n پەتاتە
- potent/'pəʊnt/adj ۱- بەھىز ۲- كارىگەر
- potency/'pəʊtnsɪ/n ۱- كارىگەرى
 ۲- ھىز ۲- شىيانى سىكىسى
- potential/pə'tenʃl/adj شاراۋە
- potential/pə'tenʃl/n تواناى شاراۋە
- pothole/'pɒθəʊl/n ۱- نەر كوئە
 قوولەى بەھۇى دىلۇپەى ئاو لەبەرد دروست دەبىن
- potholing/n ۲- كوئىن لەپروى زەوى
 خولباى چوونى نىو
- potter/'pɒtə(r)/v نەشكەرتى ژىزەوى
 كاتى بەشتى بچووك
- potter/n بەھىز دەبا
 كلكار
- pottery/'pɒtəri/n گلكارى
 كەلوپەل فەخورى- كارگەى فەخورى
- potty/'pɒtɪ/adj شىت-گەمزە
- potty/'pɒtɪ/n قادە
- pouch/paʊtʃ/n ۱- جانقتاى بچووكى لە
 پېستە دروستكاراۋ- جزدان- بەرك
- poultry/'pəʊltri/n ۲- كۇشى گىيانەۋەر لەشىۋەى بەرك ۋەك كەنگەر
 پەلەۋەرفرۇش
- poultry/n پەلەۋەر
- pounce/paʊns/v لەسەرى باز دەدا
- pound/paʊnd/n پاۋەند دراۋى
 بەرىتىيانى
- pound/v پاۋەند: پىۋەرى كىشى
 وردى دەكا- دەيكاتە ھەرىسە

porch

- 1- ژماره‌ی دانیش‌توان
 2- دانیش‌توان 2- بئەچە
 4- خەلکی ئاوجەگە 5- دانیش‌توانان
 porch/pɔ:tʃ/n
 1- ئاودەری خانوو
 2- ئاودەری کەنيسە- بالکونی
 3- ھەيوانی سەرھوھ
 pore/pɔ:(r)/n
 کونی پيستی
 pore/v
 بەدیقەت دەخوینن
 pork/pɔ:k/n
 گۆشتی بەراز
 pornography/pɔ:'nɒgrəfi/n
 1- بۆلۆگراوی سینکسی بۆ وروزاندن
 2- فیلمی رووت
 pornographit/pɔ:'nɒgrəfit/adj
 فیلمی سینکسی
 porous/'pɔ:rəs/adj
 کون- ئاو لەبەرچوو
 porpoise/'pɔ:pəs/n
 بەرازی دەریا:
 لەدۆلپین دەچی
 porridge/'pɔ:ridʒ/n
 کەشک
 port/pɔ:t/n
 1- بەندەر: لەنگەرگای
 کەشتی، شارێک بەندەری ھەبەن
 2- چەپەیی کەشتی
 portable/'pɔ:təbl/adj
 ھەلدەگێرئ
 Porte
 بابی عالی لە ئەمپراتۆری عوسمانی
 porter/'pɔ:tə(r)/n
 1- کۆلکێش-
 2- دەرگاوان
 porthole/'pɔ:θəʊl/n
 پەنجەرەیی
 کەشتی یان فرۆکە
 portion/'pɔ:ʃn/n
 1- بەش، پشک
 2- بیری خواردن بۆکەسێک
 portrait/'pɔ:treit/n
 1- وێنەیی زەیتی
 روخسار 2- وەسف کردن
 portray/pɔ:'trei/v
 1- وەسف- وەسپ دەکا
 2- یاری دەکا- رۆل دەبینی

possibly

- portrayal/pɔ:'treiəl/n
 1- وێنەگرتن
 2- وەسپ کردن 3- رۆل بینی
 pose/pəʊz/v
 1- دادەنیشنی یان
 رادەوہستی تا وێنە بگری یان بکێشن
 2- بەشیوہیین رەفتار دەکا کەسانی
 دی سرتجی دەدەنن.
 3- خۆی وا دەنوینن، خۆی واپیشان دەدا
 4- دادەھینن
 pose/n
 1- دانیشتن یان راوہستان بۆ
 وێنەگرتن 2- رەفتاری بە فیئ
 3- خۆ نواندن
 posh/pɒʃ/adj
 1- رازوہ 2- بەرز-خانەدان
 position/pə'zɪʃn/n
 1- شوین- جی
 2- حالەت- یار-رەوش 3- ھەلوئیت
 4- پەلو پایە 5- کار 6- رۆل- دەور
 position/v
 لەشویندگی دیاریکراوی دادەنن
 positive/'pɒzətɪv/adj
 1- دلنیا
 2- روون و ئاشکرا 3- دانخۆشکەر
 4- باش 5- گەشبین 6- موحەب 7- لەسەر زیاتر
 possess/pə'zɛs/v
 1- ھەبەتی
 2- کاریگری ھەبە بەسەر
 possessor/pə'zɛsə(r)/n
 1- خاوەن
 2- مولکدار
 possession/pə'zɛʃn/n
 1- مولک
 2- ئەوشتانەیی ھەتە
 possessive/pə'zɛsɪv/adj
 1- خۆویست:
 شتەکانی خۆی خۆش دەوی
 2- ھەبوون 3- تەمەلوان (رێزمان)
 possibility/'pɒsə'biliti/n
 1- شیان
 2- شیمانەیی شتن بگری
 possible/'pɒsəbl/adj
 دەکرئ-
 دەشئ- دەگونجئ
 possibly/'pɒsəbli/adv
 لەوانیە-
 شیمانە ھەلدەگێرئ
 بەبێ ئەوہی دەتوانرئ بگری

polygamist

polygamist/n لایەنگەری فرەژنی / لاوی
چەند ژنان

polygamy/n فرە ژنی / چەند ژنی

polygenesis/n فرە پەسەن / فرە پرەگ

polygyny/n فرەژنی

polysemy/n فرە واتا

polytheism/n ھابەشی جو خوا

پەیداکردن

polyester/,'pɒli'ɛstə(r)/n
قوماشی پۆلیستەر

polytechnic/,'pɒli'teknik/n
پەیمانگای پیشەسازی

polyunsaturated
/,'pɒliʌn'sætʃərətɪd/adj
چەوری بەسوود بۆ تەندروستی

polyuria/n پڕمیز / پڕمیز

pomegranate/'pɒmɪgrænt/n
ھەنار، دار ھەنار

pomp/pɒmp/n شکۆ، پڕ و پڕەسمی
مەزن، پڕ شکۆ

pompous/'pɒmpəs/adj فیزن -
بەدەعیە

pond/pɒnd/n گۆم - جەوز - زەلکاو

ponder/'pɒndə(r)/v لەگژ فیکران
رادەچی - بیردەکا تەو - ھەز دەکا

pong/pɒŋ/n بۆنی نەخۆش

pong/v بۆنی نەخۆش ئی دئ

pony/'pɒni/n ئەسپی بچوک

pony tail/n کلکی ئەسپ:
ئەو پڕچەیی ئەوشیو یەیی وەرگرتو

pony-trekking/n سواریوونی
ئەسپ بۆ خۆشی

poodle/pu:dl/n سەگی تووک گروازە

pooh/pu:/interj پووف - بۆن ناخۆشە /
پەکو

pool/pu:l/n ١ - جەوز، ئەستێرک
٢ - جەوزی خۆین ٢ - مەلەوانگە

population

٤ - کۆمەلە شتنی ھی کۆمەلە کەسێ
٥ - یاری یەکی بلیارد ئاسا

pool/v پارە کۆدەکا تەو، دابەش دەکا
poor/puə(r)/adj ١ - کەم دەرامەت
٢ - خراب - لاواز ٢ - ھەزار

the poor/n ھەزارەکان

poorly/'puəli/adv - بەشیو یەکی خراب -
نەباش

poorly/adj ١ - تەندروستی خراب ٢ - نەخۆش
pop/pop/n ١ - تەقە تەق - تەقینەرە
٢ - خوار دەنەو، شیریانی - بێن کھول

pop/adv دەنگی ئی بەرزدەبیئەو

pop/v بائۆن دەتەقینئەتەو

popcorn/'pɒpkɔ:n/n گەنمە شامی -
گەنمە شامی سورکراو

popmusic/n مۆسیقای پۆپ

pop/n بابە

pope/pəʊp/n پاپا

poplar/'pɒplə(r)/n دار چنار - سوورەچنار
سپیدار

popper/'pɒpə(r)/n بەستەر - توندکەر

poppy/'pɒpi/n گولیکی سووری کیۆیە
نەفیونی - تلیاکی ئی دروست دەکری

popular/'pɒpjələ(r)/adj ١ - خۆشەویستی
خەلکی ٢ - میلی ٢ - جەماوەر

popular army/n سوپای میلی

popularity/'pɒpjʉ'lærəti/n

١ - خۆشەویستی لای خەلک ٢ - گەلیتی - شەعییەت

popularize/'pɒpjələraɪz/v

١ - بەخەلکی دەناسینن
٢ - خۆشەویستی دەکا لای خەلک

popularly/adv بەشیو یەکی گشتی

populate/'pɒjuleɪt/v پڕخەلکی دەکا -
حەشامەندیک دینن

population/'pɒpjʉ'lɪʃn/n

poison

- poison/v ١- ژمهري دهرخوارد دهدا
٢- ژمهراوی دهکا ٢- تینکدهدا
poisoned/adj ١- ژمهیرین، ژمهراوی
٢- پیس بوو

poisoner/'pɔɪzənə(r)/n

ژمهیر بهکارهین- بهژمهیر کوژ

poisoning/'pɔɪzənɪŋ/n

ژمهراوی بوون

poisonous/'pɔɪzənəs/adj

ژمهیرین
ژمهراوی- ژمهردار- پریق و قینه

poke/pəʊk/v

- ١- پاندهدا ٢- رادمانی
٢- پهنگیش دهکا- رادمانکیش
٤- رادمانکیش ٥- سهروینی ناو مان دهکا
٦- لهناکاو دهردهکوی

poke/n

پاندانکی توند

poker/'pəʊkə(r)/n

١- پهنگرکیش
٢- مقاش ٢- پوکس

poky/'pəʊki/adj

زۆر بچوک

polar/'pəʊlə(r)/adj

جهمسهری-
قوتبی

polar bear/n

ورچی قوتبی باکور

pole/pəʊl/n

جهمسهری- قوتب

pole/n

ستوون- کاریته

the pole-vault/n

بازدان بهدار

police/pə'li:s/n

پۆلیس

police/v

بهرقهرا- ناسایش بهرقهرا دهکا

police force/n

هینزی پۆلیس

policeman/pə'li:smən/n

پۆلیس

police officer/n

پۆلیسی نهینزی/
نهفسهری پۆلیس

police station/n

بنکای پۆلیس

policy/'pɒləsi/n

١- سیاسهت- پلان
٢- بۆند ٢- بیمه

polio/'pəʊliəʊ/n

خالنجی مندالان،
نیفلیجی مندالان

polish/'pɒlɪʃ/v

١- پۆلیش دهکا
٢- دهربریقینهوه ٢- زوو تهواو دهکا

polychrome

- polish/n ١- پۆلیش کردن
٢- رازاندنهوه

- polished/adj ١- بریقدار- بهروهتوق
٢- نمایشکی بهرز

- polite/'pə'li:t/adj ١- ناکار بهرز، بهروهت-
بهدهتپ

- politely/adv بهتهدهبانه

- politeness/'pə'li:məs/n نهدهب- رهوش

- politbureau/n مهکتیمی سیاسی

- political/'pə'li:tɪkəl/adj ١- سیاسی- رامیاری-
کهسی سیاسی

- politically/adv ١- لهرووی سیاسی بهروه
سیاسیانه

- political asylum/n بهخشین/

مافی پهناهدی سیاسی

- politician/'pɒlə'tɪʃn/n ١- سیاسهتدار

- politics/'pɒlətɪks/n ١- سیاسهت

- ٢- باوهری سیاسی- زانستی سیاسی
٢- راهرگرتن-

- polling/n دهنگ وهرگرتن، ههلبژاردنی سیاسی

- poll/pəʊl/v ١- راهردهگرئ

- ٢- ژماره بهکی دیارگراو دهنگ بهدهست دینن

- polling/'pəʊlɪŋ/n ١- راهرگرتن

- ٢- ههلبژاردن

- polling day/n رۆژی ههلبژاردن

- poll/pɒl/n ههلاله

- pollute/'pɒlʊ:t/v پیس دهکا

- pollutant/'pɒlʊ:tənt/n مادهدی پیسکه

- pollution/'pɒlʊ:ʃn/n پیس بوون-

- ٢- مادهدی پیس

- polo/'pəʊləʊ/n یاری هۆکی:

- دوو تیمی سوار لهسپ یاری

- ١- به تۆپینکی بچوک دهکا

- ٢- بلوزی بهمل- فانیلهی بهمل

- polychromatic/adj فرمه رنگ-

- ١- ههمه رنگ- پهنگین

- ٢- نهخوشخانهی گشتی

- polychrome/n

plunder
plunder/n تان
plunge/plʌndʒ/v ۱- لهناو خۆی
 ۲- بهتوندی شتی پاندهدا
 ۳- تقوم دهبن ۴- لهناکاو دهکوری
plunge/n ۱- خۆ نفووم کردن
 ۲- کهوتنی لهناکاو
pluperfect/plur:pə:frɪkt/n
 رابردوی تهواو(رێزمان)
plural/'plʊərəl/n کۆکردن(رێزمان)
plus/plas/prep کۆ دهکا، زیادهکا
plus/adj ۱- هیمای کۆ-زیاتر ۲- سوود n
plush/n پهلش: تۆپی ناوریشم یان لۆکه
plush/plʌʃ/adj پهلشی گرانبهها
Pluto/'plu:təu/n ههساره ی پلوتۆ
ply/plaɪ/n بهبهردهوامی بهرنگایهکی
 دیارکراو گهشت دهکا
plywood/'plarwud/n ۱- تهخته
 ۲- داری موعاکسی
pneumonia/nju:məʊniə/n
 نهخۆشی سیهکان
 سیئاوسان، سی ئەستوریون
poach/pəʊtʃ/v ۱- هیلکه دهکولینن بهبن
 پهک لهناوی گهرمدا ۲- ماسی ئی دهبن
 ۳- له زهوی خهلکی تر به بن ناگاناری
 خاومنهکه ی راو دهکا
 ۴- بیروکه ی خهلکی تر دهنزی
 ۵- دهسته مۆی کهسی دی دهکا
pocket/'pɒkɪt/n گهرمان- بهرک
pocket/v ۱- له بهرکی داههبن ۲- دهنزی
pocketful/'pɒkɪtfl/adj پڕ بهرگهرمان
pocketbook/'pɒkɪtbʊk/n
 ۱- دهفتیری گهرمان ۲- جزدان
pocketknife/n چهقۆی گهرمان
pocket money/n ۱- رۆژانه
 ۲- ههفتانه له دایک و باوک بۆ مندانهکان
pod/pɒd/n ۱- دنک ۲- پۆلکه

podium/'pəʊdiəm/n سەنگ
poem/'pəʊɪm/n چامه- قهسیده
poet/'pəʊɪt/n موزانتان، شاعیر
poetic/'pəʊɪtɪk/adj ۱- شاعیری ۲- خهیاکی
poetically/'pəʊɪtɪkli/adj شاعیرانه
poetry/'pəʊɪtri/n شاعیر- موزان
poignant/'pɔɪnjənt/adj ۱- خه مکتین
 ۲- کاریگر/ تیز
poignancy/'pɔɪnjənsi/n ۱- ئینش، نازار
 ۲- خه مبهاری
point/pɔɪnt/n ۱- توخته، خال
 ۲- بیروکه- پا- بیروکه یهکی گرنگ
 ۳- کرۆک- کرۆک ۴- تایبه ته مندیتی
 ۵- مبهست- راننا ۶- شوین- چن
 ۷- جه مبهاری- سه ره دهنزی
 ۸- هیل- خال ۹- کات- قوتاغ
 ۱۰- په ی کۆلن
point of view/n تیروانین- را
point/v ۱- نامازده دهکا ۲- نیشان دهگری
 ۳- نیشان دهدا ۴- سه رنجی رادهکیشی
pointed/'pɔɪntɪd/adj ۱- تیز ۲- ره خه نیی
pointedly/adv به مبه بست
point-blank/adj-adv
 ۱- بن شیزو ریویانه- به راشکاو ی
 ۲- (گولله) له شوینکی زۆر نزیک
pointer/'pɔɪntə(r)/n ۱- نامازمه کەر ۲- میلی
 سه عات- دهنزی تهرازوو ۲- ناژی- سهگی پاو
pointless/'pɔɪntləs/adj ۱- بن سوود
 ۲- بن نامانج
pointlessly/adv به پین پاساو
poise/v ۱- هاوسهنگی ده پارینزی
 ۲- دهفری ده لهریتمه- ده سه کیتمه
poise/pɔɪz/n هاوسهنگس- پارهر
 به خۆ بوون
poised/adj ناجولی به لām ناما بهیه
poised/adj ۱- ناما بهیه ۲- گران
poison/'pɔɪzn/n ژمه ر

playful

playful/'pleɪfl/adj ١- قۆشمەچی -

گالتەچی ٢- زیندوو-وریا

playing/'pleɪɪŋ/n

قوماڕ

playing field

یارێگای مەزن

plea/'pli:/n ١- داوا، پارێنەوه ٢- وهلام

plead/'pli:d/v ١- دەپارێتەوه لە

٢- بیانو دەبینێتەوه

٣- داکوژی ئی دەکا، بەرگری ئی دەکا

٤- وهلامی تێوانبار کردن دەداوە

pleasant/'pleznt/adj - رووخۆش -

خۆش

pleasantly/adv

بەرووخۆشی

please/'pli:z/v ١- دلخۆش دەکا

٢- رازی دەکا ٢- دەیهوی

please/interj

بەیارمەتیت

pleased/adj

دلخۆش-رازی

pleasing/adj - خۆشی بەخش -

دلخۆشکەر

pleasure/'pleʒə(r)/n ١- خۆشی

٢- رابواردن ٢- کات بەسەربردن

with pleasure

بەخۆشی-یەوه

pleat/'pli:t/n

لۆچ، کەسره

pled/'pled/v

داکوژی ئی کرد

pledge/'pledʒ/n

بەلێن-بەلێنامە

plentiful/'plentɪfl/adj

زۆر

plenty/'plenti/pron

زۆری

plenty/adv

بەزۆری، تەواو

pliable/'plaɪəbl/adj ١- دەچەمپتەوه

٢- نەرمە- زوو کاریگەری تێ دەکری

pliers/'plaɪəz/n

مەقاش- پەنگرکێش

plight/'plaɪt/n

قەیران-ناریشە-میحنەت

plimsoll/'plɪmsəl/n

پێلاوی مەشق

قۆندەری راهێنان

plod/'plɒd/v ١- بەگرانی دەوا-

لەسەرخۆ دەروا ٢- لەسەرخۆ بەگرانی کار دەکا

plonk/'plɒŋk/n

تەقە تەق

plonk/v

بەزموی دا دەدا و تەقە تەقی لێوه دئی

plonk/adv

بە تەقە تەق

plop/'plɒp/n

شەپە شەپ

plop/v

شەپە شەپ دەکا

plot/'plɒt/n

١- پیلان

٢- گری-گری چنە - تان و پۆ

plot/v

پیلان دەگێری

plot/n

پارچە زەوی

plot/v

شتی لەسەر نەخشە دیاری دەکا

plough/'plau/n

گاسن، نامور/هناجر

plough/v

بەگاسن دەکێنی

plow/n

گاسن/هناجر

plot/plot/n

فیل-تەلەکە

pluck/'plʌk/v

١- ئی دەکاتەوه

٢- دەردینن ٢- رادەگێشن

٤- نووکی ئی دەکاتەوه ٥- مۆسیقا ئی دەدا

pluck/n

نازایەتی-وێران/جەسواری

plucky/'plʌki/adj

جەسوور-نازا

plug/'plʌg/n

١- پلان-دەمەوانە

٢- سۆکیت ٢- پڕویاگەندە

plug/v

١- دەمی دەگری ٢- دەگری

٢- ستایش کتییی دەکا ٤- کارەبا دەگەینن

plum/'plʌm/n

قۆخ-هەلۆزە

plumber/'plʌmə(r)/n

کارسازی

plumbing/'plʌmɪŋ/n

ناو-بۆرچی

کۆمەڵی بۆری-بۆریکاری

plume/'plu:m/n

١- پەری گەورەو

برێقەدار ٢- پەرەمووچ ٢- بۆی دوکەن

plump/'plʌmp/adj

گۆشتن-

تیکسماو، چوارشانە

plump/v

١- دادەنیشن

٢- شتی بەگرانی دادەنن

plunder/'plʌndə(r)/v

دەدزی-

تاژن دەکا

plait	داخ و كهسه	plastic/adj	پلاستيكي
plait/plæt/v	كهزي دهكا	plastic surgery/n	ههشتهرگهري جوانكردن
plait/n	- كهزي (پشتهوه) - بسك (پیشهوه)	plate/pleit/n	1- قاپ - سيني 2- پارچهكانزاي شت لهسهر نوسراو 3- تابلو 4- قاقمى ددان
plan/plæn/n	پلان 1- پيلان 2- ميكلاري 3- نهخشه 4- هونهركاري	plateful/pleitful/adj	پر به قاپ
plan/v	1- پلان دانهني 2- دهيهوي 2- پيلان دانهني	plateau/plateu/n	1- بان 2- زهويهكي بهريزي راست 3- قوناعي چهسپوو- بين گوزان
planning/plæniŋ/n	پلان- ريكخستن	platform/platefɔ:m/n	1- سهكو 2- شزسته 3- بهرنامهي حيزب
plane/plein/n	1- فروكه 2- تهخت- روو 3- تاميتريكه رووي دار ريك دهكا	platinum/plætɪnəm/n	پلاتين
planet/plænit/n	ههساره	platonis/adj	1- پاك 2- خوشهويستي پاك- ناسيكي
planetarium/plæni'teəriəm/n	بالهخانهيهكه تامرازيكي تيذا لهوي دهتوانن شويني و جولهي ههسارهو ههستيرهكان بيديري.	platoon/plə'tu:n/n	كۆمهلهيهكي كهمي سهريازان
plank/plæŋk/n	تهختهداريكي دريژ- كاريته	plausible/plɔ:zəbl/adj	ماقوول
plant/pla:nt/n	1- رووهك 2- كارگه	play/plei/v	1- ياري دهكا 2- رادهبوزيري 3- وازي دهكا- ياري دهكا 4- دهزهن 5- كاسيت دهگوزي 6- دي وهدهچن
plant/v	1- رووهك بو باخچه دينن- روكه دهچن 2- دهچهسپيني 2- دهشاريتهوه	playoff/n	ياريهيك كه ههردوو تيب لهگول وهك يهك بن.
plantation/pla:nt'eɪʃn/n	1- كينگه 2- نه مامگا	play/n	1- ياري 2- رابواردن 1- رابوزير 2- قوشمهچي 3- زهنگيني پارهي خوئي لهخوي خهرج دهكا-
plaque/pla:k/n	1- تابلوي يادگاري 2- پلاك 3- ماندهيكي زيانبهخشه كه لهسهر ددان پيكدن.	playboy/pleibɔi/n	1- رابوزير 2- قوشمهچي 3- زهنگيني پارهي خوئي لهخوي خهرج دهكا-
plaster/platestə(r)/n	1- تيكلهه 2- شارو قوم 2- پلاستر- چهس - گنج بهچيمهنتو دهپوشن- دانهپوشي	playground/pleigraund/n	ههروهسباز ياريگاي مندالان
plaster/v	بهچيمهنتو دهپوشن- دانهپوشي	plaything/pleiθiŋ/n	ياري- شتي مندالان، بوكه شوشه
plastic/platestik/n	پلاستيك	playtime/pleitaim/n	ماوهي حهسانهوه
		play/n	شانزگهري
		play/v	رول دهبيتن لهشانزگهري
		playwright/pleirait/n	شانو نووس
		player/pleiə(r)/n	1- ياريكه 2- نهكتەر 3- موسيکارهه

pile	255	pinched/adj	لاوازو زەرد ھەلکەراو
pile/v	لەسەر بەک دادەنن	pine/paɪn/n	داری سنەویەر (دەرەخت) - داری سنەویەر
	قۆمەت پێکدێنن	pine/v	-خەمبار دەبێ - دلەتەنگ دەبێ
pileup/n	بەریەک کەوتنی ئۆتۆمبیلان - تامپوون	pineapple/'paɪnæpl/n	ئەنەناس
piles/paɪlz/n	مایەسیری	ping/pɪŋ/n	چەرچەر، زۆرینگە، زۆرینگ
pilgrim/'pɪlgrɪm/n	حاجی	ping/v	زۆرینگە زۆرینگ دەکا
pilgrimage/'pɪlgrɪmɪdʒ/n	حەج	ping-pong/'pɪŋpɒŋ/n	۱- تۆپێ سەرمیز ۲- تێنێس
pill/pɪl/n	حەب - دەرمان - حەبی مندالوون	pink/pɪŋk/adj	پەمبە - گۆلی سورێ پەمبەیی
pillar/'pɪlə(r)/n	۱- ستوون - کۆلەکە - کارپتە ۲- ئەندامێکی گرنک	pinnacle/'pɪnækəl/n	۱- لوتکە کەنێسە، قەڵە ۲- لوتکە چیا - تریپکە
pillar-box/'pɪləbɒks/n	سندوقی پۆستە	pint/paɪnt/n	۱- پیتووری شە ۲- گلاسەک - پێکێک بێرە
pillion/'pɪliən/n	پشتەووی شوغۆزێ ماتۆر	pioneer/'paɪə'nɪə(r)/n	۱- بەرایبەکان ۲- پێشمانگ
pillow/'pɪləʊ/n	بالیف - سەرون	pioneer/v	۱- یەکەم کەس یان رێکخراو دەبێ کە دەچێتە شوێن ۲- پێشمانگ دەبێ
pilot/'paɪlət/n	۱- فرۆکەوان ۲- رابەری دەریایی	pious/'paɪəs/adj	ئایینخواز - لەخواترس
pilot/v	۱- ئاراستە دەکا ۲- ئی دەخوێن	pip/pɪp/n	تۆوی سێو، لیمۆن، پرتەقال
pimp/pɪmp/n	گەواد	pip/v	دوژمنەکە ی دەبێزێنن لە دوا چرکەدا
pimple/'pɪmpəl/n	زێپکە	pipe/paɪp/n	۱- بۆری ۲- پایپ - دارجگەرە ۲- زورنا
pin/pɪn/n	۱- دەرزێ سەرخر ۲- دەرزێ پێچ	pipeline/'paɪplaɪn/n	ھێلی بۆری نەوت
	۱- شوێنی	pipe/v	۱- بەبۆری دەگوازێتووە ۲- زۆرنا دەژمێن - زۆرنا ئی دەدا
pinpoint/'pɪnpɔɪnt/v	گونجایی دەدۆزێتووە ۲- شوێنی دیاردەکا	pipec/'paɪpə(r)/n	زورناژەن - زۆرنا لێدەر
pin/v	بەدەرزێ - (بێزمان) قایمی دەکا	pirate/'paɪrət/n	۱- چەتە ی دەریا - ئەوکەسە ی کاری خەلکی بێ پرس دەفرۆشی
pinafore/'pɪnəfɔ:(r)/n	- بەران پیل - بەروانکە	piracy/'paɪrəsi/n	۱- چەتەیی ۲- کۆپیی کردنی کاری خەلکی
pincer/'pɪnsə(r)/n	۱- کەلبە ۲- پەنگرکێش - گان	Pisces/'paɪsɪz/n	بورجی ئەمەنگ
pinch/pɪntʃ/v	۱- دەگوشن ۲- دەدزێ	pistol/'pɪstl/n	-دەمانجە - دەمانجە
pinch/n	۱- گوشپن ۲- بێی ئەوشتە ی بە پەنجە ی گەرەو	piston/'pɪstən/n	پەستێن
	پەنجە ی یەکەم ھەلەدەگیرێ	pit/pɪt/n	۱- چال ۲- کانی خەلۆز ۲- شوێنی نزیک بەرەریکانن بۆ بەنزین تین کردن
	۲- کێمەسی ۱- ھەلمەت		

pharmaceutical

pharmaceutical/fə'mə'su:tɪkl/adj

دەرمانخانەیی - پەییوەندی بەدرمانخانەو
هەییە

pharmacist/fə'məsɪst/n

دەرمانگەر

pharmacy/fə'məsi/n

دەرمانخانە

phase/fəz/n

قۆناغ - فیزی

phase/v

قۆناغ بەقۆناغ چینیەجی دەکا

pheasant/'feznt/n

پۆپ

phenomenal/fə'nɒmɪnl/adj

ئاشااسایی / دیاردەیی سرووشتی

phenomenon/fə'nɒmɪnən/n

دیاردە

phew/fju:/interj

ئۆف

philosopher/fə'lɒsəfə(r)/n

فەیلەسوف

philosophy/fə'lɒsəfi/n

فەلسەفە

philosophical/'fɪlə'sɒfɪkl/adj

فەلسەفیی

phlegm/'flem/n

بەلغەم - چم

phlegmatic/'fleg'mætɪk/adj

سارد ۲ - خویز سارد

phobia/'fəubiə/n

ترسیکی توند - فۆبیا

phoenix/'fi:nɪks/n

سیمرخ

phone/fəʊn/n

تەلەفۆن

phone/v

تەلەفۆن دەکا

on the phone

- لەسەر تەلەفۆنە

phonograph/'fəʊnəgrɑ:f/n

فۆنۆگراف

phosphate/'fɒsfet/n

قۆسفات

photo/'fəʊtəʊ/n

وینەیی فۆتۆگراف

photocopy/'fəʊtəʊkɒpi/n

لەبەرگرتنەو - فۆتۆکۆپی

photocopy/v

لەبەردەگرتنەو

photograph/'fəʊtəgrɑ:f/n

وینەیی

photographer/'fəʊtəgrəfə(r)/n

وینەگر

photographic/adj

فۆتۆگرافی - وینەیی

photography/'fəʊtəgrəfi/n

هونەری وینەگرتن

phrasal verb/n

فرمانی فریزی

phrase/'freɪz/n

۱- فریز-گری ۲- دەستەواژە

phrase/v

بەشێوەیەکی گونجاو دادەریژی

phrase book/n

فەرھەنگی گەشتیار

physical/'fɪzɪkl/adj

فیزیایی - تەنی

physician/'fɪzɪʃn/n

چەستەیی، ماددی - بەرچەستە - سرووشتی

physicist/'fɪzɪsɪst/n

پزیشک

physics/'fɪzɪks/n

فیزیازان

physiotherapy/'fɪziəʊ'terəpi/n

فیزیایی - فیزیاکەر

physiotherapist/'fɪziəʊ'terəpɪst/n

فیزیازان - فیزیاکەر

physique/'fɪzɪk/n

چارەسەرکەری فیزیایی

piano/'pi:ənəʊ/n

پیانۆ

pianist/'pi:ənɪst/n

پیانۆژەن

pick/pɪk/v

۱- هەڵدەبژێری - گۆلبژێر دەکا

۲- ئی- دەکاتەو، دەقرتینی

personalize

- 1- کەسایەتی 2- کەسایەتی یەکێ بەهێز
  - 2- کەسیکی ناسراو و بەتاویانگ
- personalize/pəˈsɒnəlaɪz/v**
- نووسینی یان ھەلکەندی ناوی خۆت
  - لەسەر شتێ بۆ ئەوەی ئیستپات بکە
  - ھی تۆیە.

personify/pəˈsɒnɪfaɪ/v

- 1- بەرچەستەدەکا 2- دەتوێنێ
- 2- شتێ دەسە دەکاو سێفەتی مرۆفی
- دەداتن (شێر)

personnel/pɜːsəˈnel/n

- 1- دەستەبی
- 2- فەرمانبەران لە رێکخراویکی گەورەدا
- 2- دایەری کاروباری فەرمانبەران

perspective/pəˈspektɪv/n

- 1- وێنە
- 2- دیار بەرچاو
- 2- تێروانێ، روانگە

perspire/pəˈspɪə(r)/v

perspiration/pɜːspəˈreɪʃn/n

- 1- ئارەقە کردن 2- ئارەقە رۆژن

persuade/pəˈswɛɪd/v

- 1- رازی دەکا
- 2- دەستەمۆی دەکا

persuasion/pəˈswɛɪʒn/n

- 1- قایل کردن
- 2- باوەڕی دینی یان سیاسی

persuasive/pəˈswɛɪsɪv/adj

- 1- باوەڕپێھێنەر 2- قایلکەر

pertinent/pɜːˈtɪnənt/adj

- 1- پەیوەست بە کۆژیکی بابەتەکەمە/
- پەیوەندی یەکێ توندی بەکۆژیکی

- بابەتەکەمە ھەیە 2- پەیوەندی بەتێن

perturb/pəˈtɜːb/v

- 1- نێگەرانی دەکا
- 2- بیری ئالۆز دەکا/شپرزە دەکا

pervade/pəˈveɪd/v

- 1- دەتەقێنێتەمە
- 2- ھەموو شتێنکە دەگرێتەمە

pervasive/pəˈveɪsɪv/adj

- 1- بەریلاو
- 2- سەراپاگیر

phantom

perverse/pəˈvɜːs/adj

perversely/adv

perversion/pəˈvɜːʃn/n

- 1- بەشێوەیەکی نائاسایی
- 2- بە نیازێکی خراپ
- 1- شێواندن
- 2- گۆزینی راستی

- 2- لادانی سێکسی - رەفتاری نایەجێی سێکسی

pervert/pəˈvɜːt/v

- 1- دەشێوێنێ
- 2- دەگۆزێ 2- گومرای دەکا

pervert/pɜːvɜːt/n

- لادەر:
- رەفتار ناریک و ناسروشتی (لەرووی سێکسی)

pessimism/ˈpesɪmɪzəm/n

pessimist/ˈpesɪmɪst/n

pessimistic/ˌpesɪˈmɪstɪk/adj

- رەشبینی
- رەشبین (کەس)
- رەشبین (بیرۆکە)

pessimistically/adv

pest/pest/n

pester/ˈpestə(r)/v

pesticide/ˈpestɪsaɪd/n

pet/pet/n

pet/v

- 1- کەسیکی بیزارکەر - جار سەکەر
- 2- ئاھاتی دەغل و دان
- چارپس دەکا، بیزار دەکا
- ئاھاتکۆژ
- 1- مالی - کەوی
- 2- (نازداری دایک) بەمانزکراو
- 1- بەمانزداری مامەندی لەگەڵ دەکا
- 2- ماچی دەکا 2- لەنامێزی دەگری

petal/ˈpetl/n

peter/ˈpiːtə(r)/v

petition/pəˈtɪʃn/n

petrified/ˈpetrɪfaɪd/adj

petrol/petrol/n

petroleum/pəˈtrəʊliəm/n

petticoat/ˈpetɪkəʊt/n

petty/ˈpeti/adj

pew/pjuː/n

phantom/ˈfæntəm/n

- 1- پەڕی گۆل
- بەرە بەرە نامینن
- سکاڵانامە
- لەترسا تۆقیو
- 1- بەنزین 2- گازۆلین
- 2- نەوت
- پەتروۆل
- بێن کراس، ئەتەک
- 1- بچووک 2- کەم بەھا
- 2- ناگرنگ 1- ئایەخ - ھێج و پووچ
- کورسییە ئەرژدەکانی کەنیسا
- 1- خێو - تارمایی
- 2- وەھم - خەیاڵ - ئەندێشە

peril

- 1- لهوانیه 2- دهکری
 peril/'perəl/n 1- بقیه یهکی مهزن
 2- ترسناک- لهنیوپهر
 perilous/'perələs/adj - خهتهرناک
 سامناک- ترسناک
 perimeter/pə'rimɪtə(r)/n دیواری
 چواردهوره/ چیوه
 period/pɪəriəd/n 1- ماوه 2- سهردهم
 2- بهش(وانه)
 4- بن نوژی مانگانهی نافرته
 5- نوقته(ریزمان)
 periodic/pɪəri'ɒdɪk/adj ریتو پیتو
 بهریک و پیتی رودا
 periodical/pɪəri'ɒdɪk/n وهرزی
 perish/'perɪʃ/v 1- دهرمی
 2- لهنیو دهچن
 perishable/adj زوو خراپ دهبن
 بۆگه ن دهبن
 perjure/'pɜ:dʒə(r)/v بهدرق
 شه هاده ده-ا- بهدرق سویندهخوا
 perk up/v چالاک زیندو دهبن
 perk/pɜ:k/n زنده: سهرموچه
 perm/pɜ:m/n چاره سهرکردنی
 پرچ به ماددهی کیمیایی بۆ نهوهی
 لول و گروازه ببن
 perm/v پرچی گروازه دهکا
 permanence/'pɜ:mənəns/n
 1- مانهوه بۆ ماوه یهکی نۆر 2- خۆگری
 permanent/'pɜ:mənənt/adj
 1- ههمیشه 2- نهگۆر- چه سپیو
 permanently/adv به شیوه یهکی
 ههمیشهیی
 1- شه پۆلی بهردوام
 permanent wave/n
 2- پرچ گروازه کردن
 permissible/pə'mɪsəbl/adj رنی
 پیندراو

251

personality

- permission/pə'mɪʃn/n ریدان- مۆلت
 permit/pə'mɪt/v 1- رنی دهدا
 2- دههیلی- دهرهفته دهدا
 perpendicular/pɜ:pən'dɪkʃə(r)/adj ستوونی
 بهردوام-
 perpetual/pə'petʃuəl/adj بین وچان
 به همیشه
 perpetually/pə'petʃuəli/adv
 perpetuate/pə'petʃueɪt/v وادهکا
 بهردوامه بین
 perplexed/pə'pleksɪd/adj
 1- سهر ئی شیواو 2- ننگه مان- شله ژاو
 persecute/'pɜ:sɪkjʊt/v
 1- دهچه سویندیه تهره- نه شکه نهچه دهدا
 persecution/pɜ:sɪ'kju:ʃn/n چهوساندنهوه
 persecutor/'pɜ:sɪkjʊtə(r)/n چهوسینهر
 persevere/pɜ:sɪ'viə(r)/v وچان نادا-
 کۆل نادا ههر بهردوام دهبن
 persist/pə'sɪst/v 1- ههرسور دهبن
 2- بهردوام دهبن
 persistence/pə'sɪstəns/n 1- سوور بوون
 2- رۆدهوون- بهردوامی
 persistent/pə'sɪstənt/adj 1- رۆد
 2- بهردوام
 persistently/adv بهرۆدی- ههرسور دهبن
 person/'pɜ:sn/n 1- کهس 2- مرۆ
 2- کهسی یه کهم و دوهم(راناو)
 in person بهخۆی
 personal/'pɜ:sənl/adj 1- کهسی 2- تاکیی
 2- تاییهت بهخۆی
 4- چهستهیی- لاشهیی
 personally/adv 1- بهخۆی 2- بهرای من
 2- به شیوه یهکی کهسی- زاتی- خودی
 personal pronoun/n رناوی کهسی
 personality/'pɜ:sə'næləti/n

peninsula

peninsula/pə'nɪnsjələ/n

نیمچه دورگه

penis/'pi:nɪs/n

کۆر/کۆر

penitent/'penɪtənt/adj

پەشیمان

penitentiary/'penɪ'tenʃəri/n

۱- دادگای کاسۆلیکی ۲- زیندان

penknife/'penaɪf/n

چەقۆی گیرفان

peniless/'peniləs/adj

بێ پارە

هەژار - قەلۆش

penny/'peni/n

پێنی - سەنت،

پارە ی خورده

pension/'penʃn/n

موچە ی خانەنشینی

pensioner/'penʃənə(r)/n

خانەنشین

pentagon/'pentagən/n

۱- پێنج لا

۲- پێنتاگۆن: وەزارەتی بەرگری ئەمریکی

pentathlon/'pen'tæθlən/n

جۆرە وەرزشیکە کە هەر کەسی

دەبێ پێنج یاری جیا بەشداری بکا

penthouse/'pentaʊs/n

بەلەخانە یەکی مەزن

pent up/'pent ʹʌp/adj

خەفە کراو

penultimate/'pen'ʌltɪmət/adj

پێش کۆتایی

peony/'pi:əni/n

باخچە یەکی پەرگولی

سور و سپی

people/'pi:pl/n

۱- خەلک ۲- گەن

۲- دانیشبوونی شوونیکێ تایبەت

۴- خەلکی ئاسایی - رەمەك

pepper/'pepə(r)/n

۱- بیبەری رەش

۲- بیبەری سەوز

pepper/v

بیبەری تێدەکا

نەعناع -

peppermint/'pepəmɪnt/n

شیرینی تام نەعناع

pep talk/n

قەسە ی هاندان

per/pə(r)/prep

لە - یۆ هەر

perceive/pə'si:v/v

۱- دەرکی پێ دەکا

۲- تێ دەکا

per cent/pə'sent/adj

لە سەدا

percentage/pə'sentɪdʒ/n

رێژە ی سەدی

perceptible/pə'septəbl/adj

هەست پێکراو - بێشراو

perception/pə'sepʃn/n

۱- دەرک کردن -

بێروا ۲- تێروانین

perch/pɜ:tʃ/n

لق، قەفەس

perch/v

دەنشێ لە - دادەنشێ

perch/n

۱- هیلانە ی پالندە ۲- کورسی ۲- ماسی

percussion/pə'kʌʃn/n

ئامێری مۆسیقا -

وەك دەمبک

perennial/pə'reniəl/adj

دوو پارە -

هەمیشە - بەر دەوام

perfect/'pɜ:fɪkt/adj

۱- تەواو - بێ خەوش

۲- نمونە یی - باشترین

۳- تەواو (رێزمان) ۴- پەها

perfectly/adv

بە بێ خەوش

بە شێو یەکی نمونە یی - بە تەواوی

perfect/v

۱- خەوشی تێ ناهێلن

۲- تەواوی دەکا

perfection/pə'fekʃn/n

کەمال - تەواوی /

حالتی نمونە یی

perfectionist/pə'fekʃənɪst/n

بانگەشە ی

تەواوی دەکا

perforate/'pɜ:fəreɪt/v

کۆن دەکا

perforation/'pɜ:fə'reɪʃn/n

۱- کۆنکردن،

کۆن دروستکردن ۲- کۆنی بچوک لەکاغەز

perform/pə'fɔ:m/v

۱- جێ بەجێ دەکا

۲- نمایش دەکا ۳- کارپێ دەکا

performer/pə'fɔ:mə(r)/n

نمایشکار

performance/pə'fɔ:məns/n

۱- پێن هەلسان ۲- نمایشی مۆسیقی یان شانۆیی

۲- کارپێ کردن

perfume/'pɜ:fju:m/n

بۆتی خۆش - عەتر

perhaps/pə'hæps, præps/adv

peek

peek/pi:k/v ۱- بەدزی تەماشای دەکا

۲- چاوی پێدا دەخشینن

peek/n

۱- چاوی پێداخشاندن

۲- بە دزی تەماشاکردن

peel/pi:l/v

۱- پاک دەکاتەوه

۲- پەلکی لێدەکاتەوه ۲- دەپرنن

peel/n

پەلک- تۆیکل

peeler/'pi:lə(r)/n ڕنەر- پەلک لێکەرەوه

peep/pi:p/v

۱- لە کونی دەرگا

تەماشای دەکا، بەدزی تەماشای دەکا

۲- دەرەدەکەوی- بەدیار دەکەوی

peep/n تەماشاکردنیکی خێرا-زێقەزێق

پێپ پێپ: دەنگی هۆنی نۆتۆمبیل

peer/piə(r)/n ۱- هاوشان ۲- لۆرد/میر

۳- خانەدانی بەریتانی

peerage/'pi:əridʒ/n خانەدانەکانی

وولات، لۆردەکانی وولات/پلەي لۆردیان

خانەدان

peer group/n ھاوگۆفەکان-ھاوشانەکان

peer/v باش لێدەرپوانی/

بەدبەقەت تەماشای دەکا- تێدەفکری

peevd/'pi:v(d)/adj تۆپەو بێزار بوو

peevish/'pi:vɪʃ/adj زوو ھەلەدەچی-

قینچکە تەنگ

peg/peg/n ۱- تاقچکە: عەلاقەي دیوار

بۆ جەلک ۲- ستونی پەشمال

peg/v ۱- بە گوریس توند دەکا

۲- چلکەکان لەسەر پستە دانەنن

۳- بەتەناف ھەلەدەواسن

۴- لەستورێ رادەووستن

pelican/'pelɪkən/n قازی کێوی/

ماسیگر

pellet/'pelɪt/n تۆپە کاغەز- تۆپە قوڕ

pelt/pelt/n کەوێ گیانەوەر

pelt/v ۱- بەردەباران دەکری/دەکا

۲- تێی دەکری

penicillin

۳- بارانیکێ زۆر دەباری، بەرھەمیلە دەباری

۴- زۆر خێرا رادەکا

pelvis/'pelvɪs/n

حەوزی پەشت- کەلین

pen/pen/n

قەلەم پاندان

pen-friend/n

برادەری بە نامە

pen/n

ھۆری حیوان/

penal/'pi:nəl/adj

تەویلە/ھەویز/کۆتان

penalize/'pi:nəlaɪz/v

۱- کەسێ سزادەدا

چونکە سەرپێچی یاسای کردووە

۲- وای ئێ دەکا نازار بچێژی

penalty/'penlti/n

۱- سزا

۲- ترخەکەي بەدا(سزا) ۲- پەنالتی

penalty area/n

ناوچەي

شویستی- پەنالتی (سزا)

penance/'penəns/n

خۆسزادان بەرامبەر

ئەو کارە خراپەي کردووە، کەفارەت

pence: penny/n

پینسی:

پارەي خۆردەي بەریتانی

pencil/'pensl/n

پینوس-پینوسی دار

pencil-case/n

جانتای پینوس

pencil/v

بە پینوس دەنوسن

pencil-sharpener/n

پینوس تیزکەر-

موقتاتە

pendant/'pendənt/n

ملوانکە

pending/adj چاوەڕێکراو-بەیارلەسەر نەدرار

pending/perp

ھەتا- تا

pendulum/'pendjələm/n

پەندۆل

penetrate/'penɪtreɪt/v

۱- دەبری-

دەچیتە ناو ۲- تێ دەکا- مێشکی وەری دەگری

penetrating/'penɪtreɪtɪŋ/adj

۱- زێرەک- بێرتیز

۲- دەنگ تیز لە دورووە دەبیبستری

penguin/'pɛŋgwɪn/n

بەتریق

penicillin/'penɪ'sɪlɪn/n

پەنسلین

pause/pəʊz/n بهزەخرهفە
 pause/v وهستانی کورت
 ۱- ماوهی دوهستی
 ۲- ماوهی بین دهنگ دهین
 pave/peɪv/v ۱- قیرتاو دهکا-
 ساخبیری دهکا ۲- شۆستهی دانهنی
 pavement/'peɪvmənt/n شۆستهی
 شهقام
 pavilion/pə'veɪliən/n جیی خۆگۆزینی
 وهرزشوانان
 له یاریگادا- چادرگا
 paw/pɔː/n چنگ
 paw/v به چنگ دهگرئ
 pawn/pɔːn/n ۱- بهیدهق یان
 سهریاز له یاری شهترهنجدا
 ۲- گههپنکری بهردهستی خهنگ.
 pawn/v له بارمه دانهنی
 pay/peɪ/n کری- مووچه
 pay/v پارهدهدا
 pay back/v تۆله دهکاتهوه
 pay off/adj بهبهرهم- ناکام
 pay off/v تهراوی پارهکه دهکاتهوه
 که قهرداره
 pay up/v قهر ددهکاتهوه
 payable/'peɪəbl/adj دهدریتتهوه-
 دهبی بدرئ
 payee/peɪ'iː/n پارهمرگر
 payment/'peɪmənt/n ۱- پارهدان
 ۲- قهر دان
 ۳- بپی ئه پارهی که پئویسته بدرئ
 PC/pi:'siː/n کۆمپیوتتری کهسی
 ۲- بهروای پیشکوتنخواری ۲- پۆلیس
 pea/piː/n پۆلکه/دانی پاقله/دنکی پاقله
 peace/piːs/n ناشتی- ناسایش- هیمنی
 peacetime/'piːstaɪm/n ماوهی ناشتی

peaceful/'piːsfl/adj ۱- ناشتیخواری
 ۲- هیمن و نارام
 peach/piːtʃ/n خۆخ/قوخ
 peacock/'piːkɒk/n تاوس
 peak/piːk/n لوتکه- پۆیکه
 نوکه تیزهکهی پیشهوهی هندی کلاو.
 peak/v دهگاته لوتکه
 peal/piːl/n ۱- دهنگی زهنگ- زههه
 ۲- گرمه هور
 peanut/'piːnʌt/n فستق- پاقلهی سودانی
 pear/peə(r)/n ههرمی
 pearl/pɜːl/n لوللوته/مرواری
 peasant/peznt/n جوتیار
 pebble/'pebl/n بهردیکی لووسیخره له
 تهنکاوهیه
 دهنکی لئدهدا- بهدهنوک دهخوا
 peck/pek/v ماچی خیرا- ماچی سهرگۆنا
 peck/n
 peculiar/pr'kjuːliə(r)/adj سهیر- ناوازه-
 تاییهت
 peculiarity/pr'kjuːli'ærəti/n ۱- سهیر و
 ۲- نهگاریکی تاییهت
 pedagogical/'pedəgɒdʒɪkl/adj
 پهپوهندی به رینگاکانی وانهکارییهه
 pedal/'pedl/n پهیدان، پایدەر
 پهیدان لئدهدا
 pedal/v زیاد له پئویست
 pedantic/pr'dæntɪk/adj پیگیری بهیاساو داب و نهیریت دهکا
 pedestal/'pedɪstl/n بنکهی نهستون
 pedestrian/pə'destriən/n پیاده
 pedestrian/adj تاییهت به پیاده- ناسایی
 pedigree/'pedɪgriː/n ۱- رهسەن و
 بنچینهیی گیانهور
 ۲- پیشینه، دهرویهر
 pee/piː/v مین دهکا
 pee/n مینکردن

paste
paste/peɪst/n دۆشای/سرنیش -
paste/v به چرک پیوه دهنی/پنیست دهکا
pastel/'pæstl/adj رهنگی کراوه
pasteurized/'pɑ:stʃəraɪzɪd/adj
 کولار - هورینکراو
pastime/'pɑ:stɑɪm/n رابواردن - خولیا
pastoral/'pɑ:stərəl/adj ۱- کاروباری
 کەسیی وتایبەتی
 ۲- گوندی - لادی
pastry/'peɪstri/n هوریکاری -
 هوریرهمنی
pasture/'pɑ:stʃə(r)/n پاون -
 لهوهرگا
pasty/'pɑ:sti/n کولیزه بهگوشت
pat/pæt/v دهست له پشتی دهدا
 به هیدی بۆ ئافەزین دهست له پشتی دهدا
pat/n دهست له پشست دان
pat/adv دهست بهجی - به بیی دوونسی
pat/adj ئاماده/هەر لهسەر زمان بوو
patch/pætʃ/n ۱- پنی پارچه شت -
 پنی کون ۲- پارچه زهوی
patch/v ۱- پنی دهکا
 ۲- شتی خیرا چاک دهکا ۳- پینکدیتهوه
patchwork/'pætʃwɜ:k/n پینداری/
 پینهکردن
 ۲- جی جی قوماش رهنگاورهنگ
patchy/'pætʃi/adj ۱- ههندی له -
 ههومی نا ۲- بری جیاجیا
pate/peɪt/n ۱- پاتی - ههریسه ۲- سهر
patent/peɪnt/adj پوون و ئاشکرا
patent/n مۆلهتی داھینان
patent/v مۆلهتی داھینان بهدهست دینی
patent leather/n پیستی رهونهقدار
paternal/pə'tɜ:nl/adj ۱- باوکیتی/
 باوکایهتی ۲- خزمیتی له ریکا باوکهوه
paternity/pə'tɜ:nəti/n بوونه باوک -
 باوکیتی

path/pɑ:θ/n ریکا ریبار - رپهوه
pathetic/pə'θetɪk/adj ۱- بهزیی پیا
 دیتهوه - خهیار ۲- بهنازار
 ۳- زور خراب ۴- لاوان و بی کەلک
pathological/'pæθə'lɒdʒɪkəl/adj
 ۱- نهخۆشیی: به نهخۆشیزانی بهوه
 ههیه ۲- ناماقوول
pathology/pə'θɒlədʒi/n نهخۆشیزانی
pathologist/pə'θɒlədʒɪst/n ۱- پسیپور له
 نهخۆشیزانی ۲- پسیپور له هوی مردن
patient/'peɪfnt/adj نارام - نارامگر - خۆگر
patient/n نهخۆش
patio/'pætiəʊ/n باخچهی مال
patriot/'pætriət/n نیشتمانی - ولات پهروه
patriotism/'pætriətɪzəm/n نیشتمان پهروه
patriotic/'pætri'ɒtɪk/adj نیشتمانی -
 ولات پهروه
patrol/pə'trəʊl/v نیشک دهگری -
 پاسهوانی دهکا
on patrol نیشکگری
patron/'peɪtrən/n ۱- پاریزهری
 ئهدهب و هونهر ۲- نغهر مهعمیل
patronize/'pætrənaɪz/v ۱- بهخۆبایی
 مامهله دهکا
 ۲- بهبیزهوه رهفتار دهکا(لهگهله کریان)
patronizing/'pætrənaɪzɪŋ/adj پووخۆش -
 بهلام لهخۆبایی
patter/'pætə(r)/n دهنگی گهئ لیدانی هیواش
 دهنگی پیی منداان لهسەر قادرمه
patter/v هیدی دهنگی دی
 وهک دهنگی لیدانی باران بهجامی پهنجهره
 ریکهفستنی هیل و شیوه رهنگهکان
pattern/'pætn/n مۆدیل - شیواز -
 وینهی نمونهیی شت
patterned/'pætənd/adj وینهدار،

partition

- دابهشکەر
- ۲- دیواری جیاکەرۆه
- ۳- دابهشکردن
- partition/v دابهش دەکا
- partner/'pa:tnə(r)/n ۱- هاوژین
- هاوسەر ۲- هاوبەش- شەریک(دەولەت)
- partner/v ۱- سەمای لەگەڵ دەکا
- ۲- هاوبەش دەکا

- partnership/'pa:tnəʃɪp/n شەریکاتی
- partridge/'pa:trɪdʒ/n کەس- سوسکە
- party/'pa:ti/n ۱- تاهەنگ ۲- حیزب
- ۳- تێپ- تێم ۴- کۆمەڵە
- ۵- لا- لایەنی له
- pass/pa:s/n ۱- پاس:
- نەمزی دەرچوون له تاقیکردنەوه
- ۲- مۆلەت ۲- رێگایەکی شاخاوی

- pass/v ۱- پاس دەدا-
- تۆپ بۆ هاوڕێکەیی داوی
- ۲- تێ دەپەڕی ۲- بەرەو رانەکشیی
- ۴- بەسەر دەچی (کات)
- ۵- بەسەر دەبا (کات) ۶- بە فێرێ دەدا (کات)
- ۷- له تاقی کردنەوه دەر دەچی
- ۸- دەر دەچوینی ۹- دەر دەکا (یاسا)
- ۱۰- (فەرمان) دەر دەکا ۱۱- بەسەری رەت
- دەین ۱۲- بەرپر سيارى دەخاتە ئەستۆی

- pass water/v مێژ دەکا
- pass away/v دەمیری
- pass-book/n دەفتەری حیسابی بانق
- pass by/v لەبەردەمی تێ دەپەڕی
- pass down/v بۆی دەمێنێتەوه
- pass off/v دەشیوینی- ناراستی دەلی
- pass on/v دەگەیەنن/ بەدەست نامە- شتی- دەداتن
- pass out/v لەهۆش خۆی دەچی-
- دەبۆریتەوه

pasta

- passer-by/pa:sə 'baɪ/n رێبوار
- passable/'pa:səbl/adj ۱- خۆی پێ دەریاز
- دەکری ۲- باشە عەیبی نییە
- ۳- دەکری بەکاری
- ۴- دەر فەتی لەسەر پۆیشتنی هەیه
- passage/'pæsɪdʒ/n ۱- رەوگە/رێرەو
- ۲- دەهلێز ۳- پارچە نووسینی
- ۴- بەردەباز ۵- پەڕینەوه ۶- جۆگە- جۆگەله
- ۷- کونەوت ۸- بۆشایی دەم ۹- گەشتی دەر یایی
- ۱۰- تێپەڕین- بەسەرچوونی (کات)
- passenger/'pæsɪndʒə(r)/n رێفێنگ-
- رێبوار- نەفەر
- passing/'pæsɪŋ/adj بەسەرچوو- تێپەڕوو-
- تێپەڕوو
- in passing کرا یان وترا بەخێراییی
- passion/'pæʃn/n ۱- ئەفینیهکی گرگرتوو
- ۲- ئەفینیهکی سینکسی ۲- سۆز
- ۴- هەلچوونکی توند- شەیدا
- passionate/'pæʃənət/adj بەحەماس-
- هەلچوو/گرگرتوو
- passive/'pæsɪv/adj ۲- خراپ ۲- بێ کار دانەوه
- ۳- سست ۴- بیبای نادیار له رێزمان
- passport/'pa:spɔ:t/n پاسپۆرت
- password/'pa:swɔ:d/n ۱- نەینى ۲- نەینى
- شەو ۳- مێمای نەینى (له کۆمپیوتەر)
- past/'pa:st/adj رابرد- بەسەرچوو-
- تەواو بوو
- past/n ۱- رابردوو/کاتی رابردوو
- ۲- رابردووی مەزۆ
- ۳- شیوهی رابردوو/دەمی رابردوو
- past perfect/n رابردووی تەواو-
- رابردووی دوو
- past/prep ۱- پاش ۲- مەزتر/له سەر ووی
- past it زۆر پیر دەبی- دەگەیتە ناوسالانەوه
- past/adv له پێش
- pasta/'pæstə/n هەریسە- تێکەله

parental

parental/pə'rentl/n باوکانه- دایکانه

parenthood/'pærənθud/n باوکیتتی و دایکیتتی

parentheses/pə'renθəsi:z/n کەوانە

دەستەواژەى نۆوان دوو کەوانە

parish/'pærɪʃ/n ۱- ناوچهیهك

كه كەنيسه و قەشەى خۆى هەبىن-

ئەبرەشیه

۲- ناوچهیهك كه حكومهتیهكى

ناوچهیى لیبین.

parishioner/pə'ri:ʃənə(r)/n

یهكى ئەندامانى ئەبرەشیه

parish council/n ۱- ئەنجومەنى

ئەبرەشیه

۲- ئەنجومەنى ناوچهیى (ئەنجومەنى گوند)

park/pa:k/n ۱- باخچهى گشتى

۲- باخچهى گەرهى كۆشكیهكى گوندى

۳- زەوىیهكى بەرفرە بۆ كارێكى ديار

۴- ياریگا- گەراج-

park/v رادەگرێ

parka/'pa:kə/n جۆره چاكهتیهك/

قابوتیهكى گەرمه كلۆى له گەندا

parking/'pa:kɪŋ/n گەراج- راگرتنى

نۆتۆمبیل

parking meter/n بژمیرێكه يان

پێوهریكه لەسەر شوسته دانراوه بۆ

ئەوهى ماوهى مانەوهى نۆتۆمبیلەكەت

وهریگرێ

parking ticket/n پلێتى سەربپێچىدان

parliament/'pɑ:ləmənt/n

۱- پەرلەمان- ياسادانەران

۲- پەرلەمانتاران

parliamentary/'pɑ:lə'mentri/adj

پەرلەمانى

parody/'pærədi/n ۱- پارۆدى:

جۆره نوسینیهكى ئەدەبىیه، لاسای

partition

نوسینیهكى تر دەكاتهوه به نیازی گالته جارى.

۲- نمونەیهكى خراب...

parole/pə'rəul/n رەهاکردنى زیندانىیهك

بەر له ئەوابووونى ماوهكەى بەمەرجن

رەقتارى چاك بك

parrot/'pærət/n توتى - بهمهغا

parrot fashion/adv توتى ناسا

parsnip/'pɑ:snɪp/n گیزهري سپى

part/pɑ:t/n ۱- بەش- پارچه- برى

۲- پۆل له... ۳- بەش- پشكدارى- پشك

partly/adv هەندى- تا ناستنى

part exchange/n گۆزینەوهى شتى كۆن به

نۆى و پاره لەسەر دان

part of speech/n بەشى ناخواتن

part-time/adv دانێك- بەشەكانێك له

part/v جیادەكاتهوه- دوردەكەوتەوه

partial/'pɑ:ʃl/adj دیاركراو- سنووردراو

partial to/adj شەیدا

partiality/'pɑ:ʃi'æləti/n بێلایەن ئەبوون-

بەلا دان

participate/pɑ:'tɪsɪpeɪt/v پشكدارى دەكا

participant/pɑ:'tɪsɪpənt/n پشكدار

participation/pɑ:'tɪsɪ'peɪʃn/n پشكدارى

participle/'pɑ:tɪsɪpl/n ناوى بەكر-

ناوى بەركار

particle/'pɑ:tɪkl/n گەرد- گەردیله-

پیت/نامرآن (له ریزمان)

particular/pə'tɪkjələ(r)/adj ۱- دیار-

تایبەت ۲- كەسیی ۲- دژوار

in particular/adj بەشپوهیهكى تایبەتى

particularly/adv به تایبەت

particulars/n ۱- درۆژە ۲- راستییهكان

parting/'pɑ:ɪŋ/n ۱- جیابونەوه- لەیهك

دابەران ۲- خەتى دوکەرت کردنى پرچ بۆدوولا.

داهینانى پرچ له ناوهراستى سەر بۆ دوولا.

partition/pɑ:'tɪʃn/n ۱- جیاکەرەوه-

pantry
pantry/pæntri/n ژورنکی بچوکە
 بۆ هەنگرتنتی خۆراک و خواردن

pants/pænts/n پانتۆل

paper/peɪpə(r)/n ۱- کاغەز- ۲- رۆژنامە
 ۳- تاقیکردنەوەی بە نوسین
 ۴- وتارە- وانە

on paper ۱- لەسەر کاغەز- بەنوسین
 ۲- لە روایت

paperback/'peɪpəbæk/n بەرگ کاغەز

paper boy-girl ئەو کوپەیی یان
 ئەو کچەیی رۆژنامە لەسەر ماڵان
 دا بەش دەکا

paperwork/'peɪpəwɜ:k/n
 کاری نووسین

paprika/'pæprɪkə/n بیبیری سور
 (شیرینە تیز نە)

par/pɑ:(r)/n ئاست/ ناوەند

below par ئاستی نزە

parable/'pærəbl/n چیرۆکی مەغزای
 رەوشتی هەین
 چیرۆکی پەند نامین

parachute/'pærəʃu:t/n پەرەشوت

parachute/v بە پەرەشوت دەنیشی-
 دیتەخواری

parade/pə'reɪd/n ئاھەنگسازی

paradise/'pærədəɪs/n فیردەوس-
 بەھەشت/ شوێنێکی نەوینی

paradox/'pærədɒks/n ئە روایت
 ناکۆک- ناکۆکی

paraffin/'pærəfɪn/n ئەوتی سوپا و
 لەمپا

paragraph/'pærəgrɑ:f/n پارچە
 نووسین- پاراگراف

parallel/'pærələl/adj هاوڕێ-
 هاوڕیک- تەریب/وێک

parallel/n ۱- دووھێلی تەریب
 ۲- هاوشان- هاوتەریب ۲- بەراوردکردن

paralyze/'pærələɪz/v ۱- شەلەل دەین
 ۲- لەپەل و پۆ دەکوێ

paralysis/pə'ræləɪsɪs/n ۲- ئیفلیج دەین
 لەپەل و پۆ کەوتن- شەلەل، ئالنجی- ئیفلیجی- لە کارکەوتن

paramedic/'pærəmedɪk/n فەرمانبەری
 فریادکەوتن

paramilitary/'pærə'mɪlətri/adj
 عەسکەری ئاسا

paramount/'pærəmaʊnt/adj
 سەرەکی- زۆر گرنگ

paranoia/'pærə'nɔɪə/n ھەست بەستەم و
 چەوساندنەوێ کردن/خو بە چەوساندنەوێ وەرگرتن
 (نەخۆشیەکی عەقڵیە)/ پارەنویا،
 گومانگرتن

paranoid/'pærənɔɪd/adj
 تووشبو بە نەخۆشی ھەست بە چەوساندنەوێ
 کردن/ گومانگرتو

paraphernalia/'pærəfə'neɪliə/n
 کۆمەڵێ شتی جیا بۆ مەبەستێکی دیار

paraphrase/'pærəfreɪz/v دوبارە
 دانەپێژینەوێ بە نیازی زیاتر دەقەکە ئاسان بکا

parasite/'pærəsəɪt/n گیانەوێ یان
 پوھکی مەشخۆر

paratroops/'pærə'tru:ps/n سەریازی
 پەرەشوتەوان

par avoin/n بە فرۆکە/ پۆستی ئاسمانی

parcel/'pɑ:sl/n دەستە/گورزە

parcel/v دەبێجێ و دەنێرێ

parch/pɑ:tʃ/v لە تیشووا دەبیرێن
 (زۆر تیشووی دەین)

pardon/'pɑ:dən/n ببورە (دوبارە بکەرە
 تێنەگەبێشم)

pardon/v دەبوری لە

pardonable/'pɑ:dənbəl/adj (تاوانی)
 دەکرێ ببوری، ئی بوردن ھەلدەگرێ

parent/'peərənt/n دایک و باوک

paint box	قوتوی بۆیه	pantomime	نازی دەداتن/
paint box /'peɪntbɒks/n		pamper /'pæmpə(r)/v	بەناز مامەڵە لەگەڵ دەکا
paintbrush /'peɪntbrʌʃ/n	فلچە		بەنەرەمی لەگەڵی دەجولیتەوه
	وینەکردن/بۆیەکردن	pamphlet /'pæmflet/n	نامیلکە/
paintwork /'peɪntwɜ:k/n	پووی		نامیلکە زانیاری و فەرماشت
	بۆیەکراو - بۆیەچیتە	pan /pæn/n	قازان، مەنجەل
paint/v	۱- بۆیە دەکا	pancake /'pænkək/n	زەلابیە
	۲- وینە دەکا بەبۆیە زەیتە	panda /'pændə/n	پاندا/وێج ناسا
painter /'peɪntə(r)/n	۱- بۆیەچی	pandemonium /'pændə'məʊniəm/n	هەراوەژیا
	۲- وینەکێش	pander /'pændə(r)/v	قایل دەکا/تێردەکا
painting /'peɪntɪŋ/n	۱- کاری	pane /peɪn/n	شوشە پەنجەرە
	وینەکێشان ۲- وینە زەیتە	panel /'pænl/n	۱- دەستە شارهزایان
۳- بۆیەکردنی خانووەرە			۲- پارچە دارن، کانتزاین، شوشەین
pair /peə(r)/n	جووت - شتی دووبەش - جووتە		کە بەشیکە دەرگا یان دیوار پێک دێنن
	بە جووتە، دوودوو		۲- تابلۆی بۆژر
in pairs	۱- دووکەس لەیەک	pang /pæŋ/n	هەستیکی لە ناکاری توندی
pair /peə(r)/v	نزیك دەکا تەوه ۲- جووت پێک دێنن		نازار - بوسی - تاوان
		panic /'pænik/n	تۆقین: هەستیکی لە
pajamas =pyjamas/n	پێجامە		لەدواییدا مرۆفە رەفتاری نابەجێ دەکا
pal /pæl/n	برادەر - هاوڕێ	panic/v	توشی ترس دەبێت
palace /'pæləs/n	کۆشک	panorama /'pænə'rɔ:mə/n	پانۆراما - دیمەن
palate /'pælət/n	بەشی سەرەوهی	pant /pænt/v	هانەهانی دێ -
	ناو دەم		توشی هەناسەبەریکی دەبێت
pale /peɪl/adj	زەرد هەلگەراو - تاری	pant/n	هانەهان
	زەردی تاری	pathism/n	مەزەهەبی یەکیتی بوون
palette /'pælət/n	تابلۆی تیکەلکردنی		بوونی خوا لە هەموو شتێ (سۆقیاتی ئین عەرەبی)
	رەنگەکان	panther /'pænθə(r)/n	پشیلە گەورەدەرفندە
pall /pɔ:l/n	بیزاردەبێت/دەکا/تاقەتی		پشیلەیکە پەشی کۆویە
	لێ دەبێت	panties /'pæntɪz/n	بنکراس
pallid /'pælıd/adj	زەردەهەلگەراو/	panties/n	جلی بنەرە نافرەتان لە ناوقەد
	سببی هەلگەراو (لە ترسا)		بەرە خواری - دەریی ژنان
pallor /'pælə(r)/n	زەرد هەلگەران	pantihose /'pæntihəʊz/n	کۆلۆن:
palm /pɑ:m/n	۱- ناوئەپ ۲- دارخووما		چۆرە گۆریەیکە ناغەرەتانه ئەژۆرمە
	فینێ ئێ دەکا - دەیخەپینن		لەبەر دەکری
palm/v	کۆمپیوتەری بەقەد ناو لەپ	pantomime /'pæntəmaɪm/n	شانۆی
palmtop/n	نۆر چوک وین		پانتۆمایم
paltry /'pɔ:ltri/adj	قیمەت - پووچ - کەم بەها		

Pp

P-p/pi:/ پیتی شاندههم له تهللبای
 ئینگلیزی
 pace/peɪs/n ۱- ههنگاو- شهقاو
 ۲- خهزایی
 pacemaker/'peɪsməkə(r)/n
 ۱- خهزایی دیارکه
 ۲- ئیدانی دل وهرگر/رێکخهری تریه‌ی دل
 pace/v لهسه‌رخه ههنگاو داوئ
 pacifism/'pæsɪfɪzəm/n
 مه‌زه‌به‌ی ره‌تکه‌روه‌ی شه‌ر
 مه‌زه‌به‌ی ناشته‌وه‌ری- ناشته‌وه‌ری،
 نه‌رمه‌وه‌ی، بێ‌شه‌ری
 pacifist/'pæsɪfɪzəm/n به‌شه‌داری شه‌ر
 ئاكا، نه‌رمه‌و، ناشته‌ور
 pacify/'pæsɪfaɪ/v هه‌وهر ده‌كا ته‌وه
 pack/pæk/n ۱- پنه‌چراو- پاكه‌ت-
 ده‌سته ۲- مېگه‌ل ۳- په‌و ۴- كاغه‌زی قوماز
 ۱- كه‌لوپه‌لی خۆی ناماده‌ه‌كا/
 خه‌ر ده‌كا ته‌وه
 pack up/v كاری خۆی ته‌واو ده‌كا-
 ده‌په‌نجه‌ته‌وه/ له‌كار ده‌وه‌سته‌ن
 package/'pækɪdʒ/n په‌نچه‌راو-
 ده‌سته- به‌كه‌مه‌ل
 package/v له‌كار ته‌وان داوه‌ن، داده‌په‌نشه‌ن
 package holiday/n كه‌شه‌تی به‌خۆپه‌ی
 packet/pækɪt/n پاكه‌ت
 packhorse/n باره‌گه‌ن/باره‌گر
 packing/'pækɪŋ/n دانانی شه‌ت له‌ ناو
 سه‌ندوق یان جانتا
 packing-case/n سه‌ندوقه‌یه‌کی‌دا‌ره‌ شه‌تی
 له‌ناو داده‌نه‌رئ
 pact/pækt/n ۱- رێکه‌مه‌وتنه‌ی ره‌سه‌می
 ۲- په‌یمان ۳- سه‌وینه
 pad/pæd/n ۱- له‌با‌ه: له‌فاق

۲- ده‌سته‌یه‌ك كاغه‌ز ۳- بنگه‌ی هه‌لسان- بنگه‌ی
 ده‌رچه‌وون ۴- بێ‌په‌ی هه‌نده‌ی گه‌یانه‌وه‌ر وه‌ك سه‌گ
 pad/v په‌ر ده‌كا
 pad/v به‌ سوکی و بێ‌ ده‌نگی ده‌روا
 paddle/'pædl/n سه‌رون
 paddle/v سه‌رون ئی ده‌دا
 paddle/v به‌په‌ن خه‌واسی له‌ ته‌نكاو ده‌روا
 paddock/'pædək/n كه‌نگه‌ی به‌چووك بۆ
 به‌خه‌یوكرده‌نی ته‌سه‌پ
 padlock/'pædlɒk/n قوفل
 padlock/'pædlɒk/v قوفل ده‌دا
 pediatrician/'pi:diə'triʃn/n په‌زیشه‌کی
 په‌سه‌نۆری مه‌دا‌لان
 pagan/'peɪgən/adj به‌ته‌په‌رسته، وه‌سه‌نه‌ی، بێ‌دین
 paganism/'peɪgənɪzəm/n به‌ته‌په‌رسته،
 وه‌سه‌نه‌یه‌ت
 page/'peɪdʒ/n ۱- لاپه‌ره- په‌ر ۲- كه‌و
 ناوی كه‌سه‌ن به‌ده‌نگ
 page/v به‌ره‌زكه‌روه‌ بانگ ده‌كا
 page ant/n ۱- ئه‌سته‌یه‌ك ئه‌یه‌كه‌ خه‌لك جلی
 مێژوویه‌ی (كه‌و) له‌به‌ره‌ده‌كه‌ن
 ۲- هه‌رناه‌هه‌نگه‌ن ره‌نگاو ره‌نگ بێ
 paid/'peɪd/v دای (پاره‌ی دا)، ده‌را
 pail/'peɪl/n سه‌هل- په‌قچه‌ج
 pain/'peɪn/n ۱- ئازار- نه‌شه‌كه‌نچه ۲- بیه‌زار
 ۳- خه‌م
 pain/v ئازاری ده‌دا
 pained/adj بو‌شی ئازارو نه‌شه‌كه‌نچه‌ی ئه‌ی‌دی
 painful/'peɪnfl/adj به‌ئازار
 painless/'peɪnləs/adj بێ‌ ئازار
 painkiller/'peɪnkɪlə(r)/n ئازاركه‌و/ئازاره‌ر/
 هه‌یوره‌كه‌روه
 painstaking/'peɪnzteɪkɪŋ/adj زۆر وورد-
 زۆر له‌سه‌رخه‌ق
 paint/'peɪnt/n بو‌یه- ره‌ونه‌قه‌كه‌ر/
 بو‌یه‌ی ره‌نگاو ره‌نگی زه‌مته‌ی

overturn

٢- مۆسیقای بهرای /دهستیپیک
 overturn/əʊvə'tɜ:n/v
 سەراوگێر دەکا /سەراوین دەکا
 overweight/əʊvə'weɪt/adj
 دبه: زۆر قەلەو
 هورگه- هورگۆ- هورگن
 overwhelm/əʊvə'welɪm/v
 ١- وایه کێن بکە ی هەستیکی
 بەسۆزی هەبن
 ٢- هەرەس بە یەکن بێنن
 ٣- یەکن له شەر بشکێنن، ببهزینن
 ٤- دایده پۆشن
 overwork/əʊvə'wɜ:k/v
 زۆر کار دەکا- خۆی دەکوژی
 خۆی دەهێوژینن- زیاد له پێویست کار دەکا
 owe/əʊ/v
 قەردار: قەرد وەردەگرن
 قەرداری تۆم

ozone

owing/əʊɪŋ/adj
 قەرد هیشتا نەراوە
 owing to/prep
 بههۆی، چونکه
 owl/aʊl/n
 کوندەبەبۆ
 own/əʊn/det
 بهچاری خۆم- هس خۆم-
 به خۆم
 بهیتی
 own/v
 دان دەنن
 own up/v
 خاوەن- خۆدان
 owner/ˈəʊnə(r)/n
 خاوەنیتی-
 ownership/ˈəʊnəʃɪp/n
 خاوەنداری
 گای خەسینراو
 ox/ɒks/n
 ئۆکسجین
 oxygen/ˈɒksɪdʒən/n
 گۆنچکە ماسی
 oyster/ˈɔɪstə(r)/n
 ئۆزۆن
 ozone/ˈəʊzəʊn/n
 چینی ئۆزۆن
 ozone layer/n

overhead

باش دەپشکنی و شەوی
 پیویست بن چادەکا یان دەگۆری
 overhead/'əʊvəhed/adj سەر سەر /
 هەلۆسراو
 overhead/'əʊvəhed/adv له ناسمان /
 لەسەر سەر
 overheads/'əʊvəhedz/n خەرجیات
 شەوی پیویستە خەرج بکری له ...
 overhear/'əʊvə'hɪə(r)/n
 ۱- بەسەردادەگۆی
 ۲- بەریکەوت گۆی ئی دەبن
 overjoyed/'əʊvə'dʒɔɪd/adj
 زۆر کەیف خۆش
 شاد- له خۆشیا یال دەگۆی
 overland/'əʊvəlænd/adj
 زەمینى: گەشتی زەمینى ئەک
 ناسمانى و دەریایى
 overlap/'əʊvələp/v
 ۱- دەگەونە سەریک
 ۲- له هەندیک لاوه بەیەک دەچن
 overleaf/'əʊvə'li:f/adv لاپەرەگەیتى
 پششەوی ئەم بەرە
 overload/'əʊvə'ləʊd/v زیاد له
 پیویست بار دەکا
 overload/v زیاد له پیویست دادەگۆی
 بارى مەلیدەگەران دەکا
 overlook/'əʊvə'lʊk/v
 ۱- دەپوانتتە سەر/بەسەری رەت دەبن
 ۲- گۆی پى نادا- فەرماوش دەکا
 overnight/'əʊvə'nait/adj شەوانە /
 چانتای شوانە(ماوەی کورت)
 ۲- زۆر لەنکاوا له نیوان شەو و پۆژى
 ۲- چاوتروکانى رۆدەدا
 overpass/'əʊvəpɑ:s/n نۆقەر پاس
 بەردەبازی سەری: جۆرە پردیکە رینگایەک
 لەسەر رینگایەک هەندەگۆی

overpower

overpower/'əʊvə'paʊə(r)/v دەپپەزینی-
 دەپشکنی
 overrate/'əʊvə'reɪt/v زیاد له پیویست
 پیاوی هەندەن، بەشان وپالی هەندەدا
 override/'əʊvə'raɪd/v ۱- فەرماوش دەکا
 ۲- دەپپۆی (ری) ۲- سوار دەبی تا ماندوی
 دەکا (ئەسپ)
 overrule/'əʊvə'ru:l/v پیریاری کەسانى
 دی هەندەوه شینتتەوه- بەچ نازانى
 overrun/'əʊvə'raʊn/v ۱- رادەمانى
 ۲- دادەگۆی- ناوچەکە
 ۲- درێژی دەداتى
 overseas/'əʊvə'si:z/adj ییانی- دەرمەکی
 overseas/adv له دەرمەوه- لەپشت دەریا
 oversee/'əʊvə'si:v/ چاودیری دەکا
 overshadow/'əʊvə'ʃædəʊ/v ۱- کەمى دەکا
 ۲- له شان و شەوکتى کەم دەکاتەوه
 oversight/'əʊvəsait/n ۱- هەلەى ناچارى
 ۲- هەلەى بى مەبەست
 oversimplify/'əʊvə'sɪmplɪfaɪ/v
 زیاد له پیویست سانا/ناسانى- دەکا
 oversleep/'əʊvə'sli:p/v زیاد له پیویست
 دەنوی و درەنگ له خەو هەندەستن
 oversoul/n گیانی بەرز/ راستى رەها
 overt/adj ناشکرا- روون- نانەینى
 overtly/adv بەراشکاو- بەناشکراى
 overtake/'əʊvə'teɪk/v وەپیش دەگۆی /
 بەپشتى رەت دەبن
 overthrow/'əʊvə'θrəʊ/v ۱- بەلای دەنن
 ۲- لەسەر کورسى دەسەلات لای دەپا /
 دەسەلاتى ئی دەستینى
 overtime/'əʊvətaim/n کاتى زێدە
 کارکردن
 overtone/'əʊvətəʊn/n واتای شاراوە /
 هێماو واتای شاراوە / رەنگى روناکی
 overture/'əʊvətʃuə(r)/n ۱- هەنگاوی بڕایانە / رى خۆشکردن

outsskirts

outsskirts/'autskɜ:ts/n - دەرھووی شار - دەرھووی شار

outspoken/aut'spəukən/adj
قسەلەرور - جەسوور

outstanding/aut'stændɪŋ/adj
۱- زۆر باش - نایاب
۲- ئەدرار (پارەمی ئەدرار)

outstretched/aut'stretʃt/adj
۲- ئەکرار (کاری ئەکرار)
راکشاو - دریزکرار

outward/'autwəd/n
چوون/دەرھو

outward and return
چوون و گەرانە

outwardly/adv
دەرھکی له

outwards/'autwədz/adv
پووی دەرھو

outweigh/aut'wei/v
بەرھو دەرھو
گرنکتره له -

outwit/aut'wit/v
بایه‌خێ زیاتره له
۱- زیره‌کتره له
۲- به‌ نایین و ئۆزین تره
۳- به‌ زیره‌کی له‌ نه‌یاره‌که‌ی دوباته‌وه

oval/'əʊvl/adj
هێلکه‌یی

ovary/'əʊvəri/n
هێلکه‌ دان

ovation/əu'veɪʃn/n
۱- چه‌په‌ له‌یدانی
زۆر ۲- هوتاف له‌یدان

oven/'ʌvn/n
تەنور- فەرن

over/'əʊvə(r)/adv
۱- له‌سه‌ر
له‌سه‌ره‌وه - له‌لای تر
۲- له‌وێ ۳- پاشماوه
۴- زیاتره له ۵- له‌ سه‌راپا - هه‌موولاین

over/adj
۱- ته‌واوبوو
۲- زۆر - زیاد له‌ پێنویست

overall/'əʊvərɔ:l/adj
هه‌مووی تیکرا

overall/adv
هه‌مه‌لایه‌نه - هه‌مه‌هه‌مووی

overall/'əʊvərɔ:l/n
سه‌ده‌ریه

overawe/əʊvərɔ:v/v
ده‌توقینێ - ده‌ترسینێ

overbalance/əʊvə'bæləns/v
سه‌نگی
خۆی له‌ده‌ست ده‌دا، ده‌که‌وی -

overcast/əʊvə'kɑ:st/adj
به‌لا ده‌که‌وی - به‌لا دای

overcast/əʊvə'kɑ:st/adj
هه‌وره‌ غیحه -
سامال نیه

overcharge/əʊvə'tʃɑ:dʒ/v
زیاد له‌پێنویستی ئی ده‌ستینێ

overcoat/'əʊvəkəʊt/n
پالتۆ

overcome/əʊvə'kʌm/v
۱- زال ده‌بین -
ده‌شکینێ ۲- هه‌ره‌س پێن دینێ

overcrowded/əʊvə'kraʊdɪd/adj
۲- لاوازی ده‌کا

overcrowded/əʊvə'kraʊdɪd/adj
قه‌ره‌بانغ

overdo/əʊvə'du:v/v
زیاده‌گانی ده‌کا/
زیاد له‌پێنویست ده‌کا

overdose/'əʊvədəʊs/n
زیاد له‌پێنویست ده‌که‌وتینێ

overdose/'əʊvədəʊs/n
۱- دهرمانی
زیاد له‌ پێنویست ۲- دهرمانی کوژهر
خه‌رجی سه‌ریار

overdraft/'əʊvədra:ft/n

overdrawn/əʊvə'drɔ:n/adj
قه‌رداری بانق

overdue/əʊvə'dju:adj
گه‌ژبوو - دواکه‌وتو

overestimate/əʊvər'estɪmeɪt/v
۱- پیاوه‌ئهدا ۲- پێوه‌ ده‌نێ
۳- مويا له‌غه ده‌کات

overflow/əʊvə'fləʊ/v
۱- وه‌بهر شالایی
ده‌دا ۲- ئاو به‌رکه‌نار ده‌که‌وی

overgrown/əʊvə'grəʊn/adj
۱- به‌دارو روه‌کی فه‌رامۆشکراو داپۆشراو
۲- زیاد گه‌شه کردو

overhang/əʊvər'hæŋ/v

شوڤه‌به‌یتته‌وه - ده‌که‌وی - دینه‌ خوارئ

overhaul/əʊvə'hɔ:l/v

outburst

- 1- دەرکوتنیکى / پەيدا بونىكى لەناکار
 2- بەرپا بوون - تەقینەوه
- outburst/'autbɜ:st/n 1- تەقینەوه
 (لە قسان) 2- بە پوودا شاخان
- outcast/'autkɑ:st/n ناپەسند -
 نەو یستراو / دەرکراو
- outclass/'aut'klɑ:s/v پاشترە لە
 زال دەبى
- outcome/'autkɑ:m/n بەرھەم - ناکام
- outcry/'autkraɪ/n ھاوار - نارەزایى
- outdated/'aut'deɪtɪd/adj کۆن -
 بى سوود - لەکارکەوتوو
- outdo/'aut'du:v/v دەباتەوه لە - زال دەبى
- outdoor/'autdɔ:(r)/adj دەرەمكى
- outdoors/'aut'dɔ:z/adv لە دەرەوه
- outer/'autə(r)/adj دەرەمكى - دور
 لە مەلبەند
- outermost/'autəməʊst/adj
 دورترین خال
- outfit/'autfɪt/n 1- کەلو پەل -
 تاخمە جلپەرەمكى رۆك و پێك و شىاو
- 2- كۆمپانىيا - دەرگا
- outgoing/'autgəʊɪŋ/adj
 1- كۆمەلايەتى - مرقۇندۇست - كراوه
 2- دەست لەكار ھەنگرتوو
- outgoings/'autgəʊɪŋz/n خەرچيات - بژىوى
- outgrow/'aut'grəʊ/v گەشە دەكا
 بۆيە جلە كۆنەكانى بۆ تەنگ دەبى
- outing/'autɪŋ/n دەرچوون - گەشت
- outlandish/'aut'lændɪʃ/adj سەيرو
 نانا سايى
- outlast/'aut'lɑ:st/v 1- زياتر
 دەمىننیتەوه
 2- زياتر بەرگە دەگرى

- outlaw/'autlɔ:/n چەتە - تاوانبار
- outlaw/v ياساغ دەكا
- outlay/'autleɪ/n برى تىچو
- outlet/'autlet/n دەرچە
- outline/'autlaɪn/n پوختە
- outline/v پوختە دەكا
- outlive/'aut'lɪv/v لە ھى تر زۆر تر دەژى
- outlook/'autlʊk/n 1- ديمەن 2- ھەنووست
- outlying/'autlaɪɪŋ/adj دور / دور لە مەلبەند
- outmoded/'aut'məʊdɪd/adj كۆن - مۆدەى
 ئەماوه
- outnumber/'aut'nʌmbə(r)/v زۆرتر دەبى لە
 نەخۆشى دەرەمكى
- out-patient/'autpeɪʃnt/n
- output/'autpʊt/n 1- ناکام
 2- دەرچو (لەكۆمپيوتەر)
- outrage/'autreɪdʒ/n 1- ئەتەك -
 شەرمەزارى بە بۆ مرقۇنایەتى
- 2- توپەيى توند / دەستدرىژى
- outrage/v توپەى دەكا / دەستدرىژى دەكا
- outrageous/'aut'reɪdʒəs/adv 1- پەرگەر -
 زیدە 2- سەپر و نانا سايى / رەوشت بەزىن
- outright/'autraɪt/adv 1- بە راشكاوى -
 پووبەررو 2- يەكسەر - بەيەك جار
- outright/'aut'raɪt/adj تەراو پوون
- outset/'autset/n بەرایی - دەستپێك
- outside/'aut'saɪd/n پووى دەرەوه -
 دەرەوهى بالەخانە
- at the outside بەزۆرى -
 بەلايەتى ھەرەزۆرى
- outside/'aut'saɪd/adj دەرەمكى - دەرەوه / دەرەى
- outsider/'aut'saɪdə(r)/n 1- غەوارە
 2- كەسى يان گيانەومەرى كە چاوەرئ
 ئەمەرى بباتەوه
- outsized/'autsaɪz/adj نانا سايى -
 فرە گەوره

organize /'ɔ:gənaɪz/ رێك دهخا
 organized/adj رێكخراو، رێك و پێك
 organizer/'ɔ:gənaɪzə(r)/n رێكخهز
 orient/'ɔ:riənt/n رۆژههلات
 oriental/'ɔ:ri'entl/adj رۆژههلاتی
 orientalism/'ɔ:ri'entəlɪzəm/n رۆژههلاتناسی

orientalist/'ɔ:ri'entəlɪst/n رۆژههلاتناس
 orientate/'ɔ:ri'entət/v خۆی رادینیی
 خۆی دهگونجینی/ ئاراسته دهكا
 orientated/'ɔ:ri'entətrɪd/adj ئاراستهكراو

orientteering/'ɔ:ri'ent'ɪərɪŋ/n وهرزشی ئۆزینهوهی رێگا
 بههۆی نهخشهوه
 origin/'ɔ:rɪdʒɪn/n رهسهن- بنهچه- ژنهر

original/'ə'ri:dʒənəl/adj
 1- رهسهن سهرهکی- یهکهه
 2- نوێ- داهینهر- رهسهن (ناک کۆپی)
 original/n رهسهنیتی
 originally/adv لهبهراییدا/
 بهشینهوهیهکی داهینهرانه

originate/'ə'ri:dʒɪment/v
 1- دهست پێ دهكا 2- داههیتین
 ornament/'ɔ:nəmənt/n رازاوهیی- شتی رازاندننهوه- جوانکاری
 ornamental/'ɔ:nə'mentl/adj رازاوه
 ornate/'ɔ:'neɪt/adj زمخرهفهکراو- سهرنج راکیش

ornithology/'ɔ:mɪ'θɒlədʒi/n بالندهناسی
 ornithologist/'ɔ:mɪ'θɒlədʒɪst/n بالندهناس
 orphan/'ɔ:fən/n ههتیو- ههتیم- بێ باوک و دایک

orphan/v ههتیو دهبن
 orphanage/'ɔ:fənɪdʒ/n خانهێ بی دایک و باوکان، ههتیوگه- ههتیوخانه
 orthodox/'ɔ:θədɒks/n کۆن- داب و نهتریتی
 نهسهدهزستی- کۆنهپهستی- راستهوهی
 ostentatious/'ɒstən'teɪfəs/adj

1- سهسهسامکهه 2- فریودهه
 2- خۆههکنیش
 ostracise/'ɒstrəsaɪz/v بیوهی دهکا- دهست بهرداری دهبن/ لهگهلی قسهناکهه
 ostrich/'ɒstrɪtʃ/n نهعامه
 other/'ʌðə(r)/det ئی تر، ئیدی

other than بیهجه- بیهجه- بهشینهوهیهکی تر
 in other words بهجۆرتیکی تر- نهگهرنا
 otter/'ɒtə(r)/n سهگی دهریا- ریوی دهریا
 ouch/əʊtʃ/interj ناخ
 ought to/'ɔ:t tu/modal واباشه- پنیسته- وچهوههی دهکری
 ئاونس- یهکهی کیشی نینگیزی

ounce/aʊns/n هی نینهه
 our/ɔ:(r), 'aʊə(r)/pron
 ourselves/ɔ:'selvz, aʊə'selvz/pron
 خۆمان- بهخۆمان
 ههر بهخۆمان
 بهتهنیا (بی یارمهتی کهسانی دی)

out/əʊt/adv 1- بهرهو دهروه
 out/adj 2- دهروه
 out/adv 3- له دهروه 4- دهردهکهوی
 5- ههلدی 6- مۆدی نهماوه
 7- کۆژوه 8- ناکری
 9- بهرز 10- دوور لهکهناه

out of له
 outback/'aʊtbæk/n دوور
 outboard motor ماتۆپی دواوهی- پشتهوهی بهههه
 outbreak/'aʊbreɪk/n

opposed

opposed/adj رکا بەر

opposite/'ɒpəzɪt/adj - adv بەرامبەر - پێچەوانە

opposite/prep راستەوخۆ - بە لایەکی تەر

opposite/n پێچەوانە

opposite number/n هاوشان -

opposition/'ɒpə'zɪʃn/n رکا بەری - ئۆپوزسیۆن

oppress/ə'pres/v سەركۆت دەكا - بەرەهەستی - بەرەهەست

oppressed/adj چەوساوە

oppression/ə'presʃn/n چەوساندنەوه

oppressive/ə'presɪv/adj دژە ئازادی - سەركۆتەر

oppressor/ə'presə(r)/n چەوسێنەر - سەمكار

opt/ɒpt/v ١- هەڵدەبژێری - ٢- بڕیار دەدا كە ..

٣- دەكشیتەوه لە - پاشەكشی دەكا لە ..

optical/'ɒptɪkl/adj بینایی -

optical illusion/n لەخشته بەر

optician/ɒp'tɪʃn/n پسیۆری

optimism/'ɒptɪzəm/n بینایی/پسیۆری چاو

optimist/'ɒptɪmɪst/n گەشبین

option/'ɒpʃn/n سەریەستی

optional/'ɒpʃənəl/adj هەڵبژاردن/ئارەزوومەندی

or/ɔ:(r)/conj یان

or so نزیکە

oral/'ɔ:rəl/adj زارەکی /

orange/'ɒrɪndʒ/n ١- پرتەقال

٢- رەنگ پرتەقالی - پرتەقالی

٣- ئاوی پرتەقالی

orator/'ɒrətə(r)/n وتاریژ

orbit/'ɔ:bit/n ١- مەدار ٢- پوگە ٣- بازن

orbit/v دەسوویشتەوه

orchard/'ɔ:tʃəd/n بیستان

ordeal/'ɔ:di:l/n ئازار - ئەشكەنجە -

میحنەت

order/'ɔ:də(r)/n ١- یەك لەدوای یەك -

ریكخستن ٢- سیستەم

٣- فەرمان ٤- داوا

out of order/adj ١- لەكاركەوتو - ناشرین

٢- كرێت - بی ریز

order-form/n لیستەی داواکاری

order/v ١- فەرمان دەكا

٢- داوای خواردن دەكا

orderly/adj رێك و پێك -

چوان رەفتار - رەفتار كۆك

orderly/n كارمەندی ئەخۆشخانە/سەرباز

ordinal/'ɔ:dɪnl/n ژمارە یەك لە دوا یەكی وەك

یەكەم، دووهم ..

ordinary/'ɔ:dnri/adj ئاسایی - ساكار

ordinarily/'ɔ:dnri:li/adv بەشێوەیەكی

گشتی

ore/ɔ:(r)/n كانزای خاڕ، فلز

organ/'ɔ:gən/n ئەندام

organ/n ئۆرگن (ئامیری مۆسیقی)

organist/'ɔ:gənɪst/n ئۆرگن ژەن

organic/'ɔ:gənɪk/adj ١- ئەندامیی -

ئۆرگانیی ٢- زیندویی (ماددە زیندوو)

organism/'ɔ:gənɪzəm/n بونەومرێکی زیندوو/روەك و گیانەومر

organization/'ɔ:gənə'zeɪʃn/n رێكخراو/رێكخستن

organization

زارەکی /

پەيوەندی بە "دەم" ەوه ەهەيه

١- پرتەقال

٢- رەنگ پرتەقالی - پرتەقالی

٣- ئاوی پرتەقالی

وتاریژ

١- مەدار ٢- پوگە ٣- بازن

دەسوویشتەوه

بیستان

ئازار - ئەشكەنجە -

میحنەت

١- یەك لەدوای یەك -

ریكخستن ٢- سیستەم

٣- فەرمان ٤- داوا

١- لەكاركەوتو - ناشرین

٢- كرێت - بی ریز

لیستەی داواکاری

١- فەرمان دەكا

٢- داوای خواردن دەكا

رێك و پێك -

چوان رەفتار - رەفتار كۆك

كارمەندی ئەخۆشخانە/سەرباز

ژمارە یەك لە دوا یەكی وەك

یەكەم، دووهم ..

ئاسایی - ساكار

بەشێوەیەكی

گشتی

كانزای خاڕ، فلز

ئەندام

ئۆرگن (ئامیری مۆسیقی)

ئۆرگن ژەن

١- ئەندامیی -

ئۆرگانیی ٢- زیندویی (ماددە زیندوو)

بونەومرێکی زیندوو/روەك و گیانەومر

رێكخراو/رێكخستن

one way

- یهك لایهنه / یهك لا
 one way/adj یهك پی/ یهك ئاراسته
 ongoing/'ɒŋgəʊŋ/adj بهردهوام
 onion/'ʌnjən/n پیياز
 on-line/'ɒn 'laɪn/adj بهستراوه
 به کۆمپیوتەر/ئەسەرھێلە
 onlooker/'ɒnlʊkə(r)/n ۱- رێبوار
 ۲- گەواھیدە- شایەد
 only/'əʊnli/adj تەنیا- باشتەین
 only-child/n تاقانە، ئێکاتە
 only/adv بەتەنیا- تەنیا
 not only-but also نەک تەنیا... بەلکە...
 only just ۱- بۆماوەیەکی کورت
 ۲- بەخورتی- بە دژواری- بەدەگمەن
 only/conj بەلام- بێجگە
 onset/'ɒnsɛt/n ۱- بەرپایی، دەستپێک
 ۲- ھێرش
 onslaught/'ɒnsɔ:t/n ھێرشپێکی توند
 onto/'ɒntə/prep لەسەر
 be onto sb ۱- ریسوای دەکا
 ۲- لەگەڵی دەدوێ- رازی دەکا
 onward/'ɒnwəd/adv
 ۱- لە ئێستاو- لەمەودا
 ۲- بەرەو پێشەو
 ۱- ئێمی دەچۆری
 ooze/'u:z/v
 ۲- دیتەخواری- خوینی لێدیتەخواری
 ooze/n قەوزە- لیتە
 op/op/n کرداری نۆژداری
 opaque/'əʊ'peɪk/adj لیل-
 شاراو- دژوار
 open/'əʊpən/adj ۱- کراوە (دانەخراو)
 ۲- پاک: دڵ و زمانێ وەک یەکە
 ۳- کراوە (سینگ کراوە)
 ۴- دانەپۆشراو
 ۵- مێشک کراوە ۶- دەرەو
 ۷- چاوکراوە ۸- بەخشندە- دانیار

oppose

- بەراشکاوی
 openly/'əʊpənli/adv
 openness/'əʊpənəs/n کراوەیی- راستگۆیی
 open/v دەکا تەرە
 open out/v فراوان دەبێ- دەگرێتە خۆ
 opening/'əʊpənɪŋ/n ۱- سەرۆتار ۲- کون
 ۲- دەرگەت- دەلیقە ۴- پۆستی چۆل
 ۵- ئامەنگی کردنەوێ...
 opening/adj یەکەم
 opera/'ɒpərə/n نۆپیرا
 operatic/'ɒpə'rætɪk/adj نۆپیریایی
 opera house/n شانۆ
 operate/'ɒpəreɪt/v ۱- بە نیشی دێخی-
 دەداتە نیش ۲- کار دەکا لە بەرژەوێندی
 ۲- کار دەکا- شۆل دەکا
 ۴- نەشتەرگەری دەکا
 operating system/n سیستەمی
 نیش پی کردن (لە کۆمپیوتەر)
 operating theatre ژووری نۆژداری
 operation/'ɒpə'reɪʃn/n ۱- چالاکي-
 کۆمپانیا ی بازگانی
 ۲- نەشتەرگەری
 ۳- چۆنیەتی کارکردنی...
 in operation دەست بەکار دەکا
 operational/'ɒpə'reɪʃnəl/adj
 ۱- پەییوێندی بە چۆنیەتی کارکردن ھەییە
 ۲- ئامادەییە بۆ...
 operative/'ɒpə'reɪtɪv/adj کارگەر
 operator/'ɒpə'reɪtə(r)/v ۱- فەرمانبەری
 تەلەفۆن ۲- کارپێکەر
 ۳- خاوەن کۆمپانیا
 opinion/'ə'pɪniən/n ۱- رای ۲- پای گشتی
 opium/'əʊpiəm/n ئەفیۆن/تلیاک
 opponent/'ə'pəʊnənt/n ئەیار- دژ- رکا بەر
 opportunity/'ɒpə'tju:məti/n
 دەرگەت- بۆنە
 oppose/'ə'pəʊz/v ۱- رکا بەری دەکا
 ۲- بەرەنگاری دەکا- دژی دەوێستی

off-peak	دەكاتەرە	234	one-sided
	خۆی ئیززەتگار دەکا	the old/n	پیرەکان - بەسالاچوھەکان
off-peak/ɒf 'pi:k/adj	بە سوود	old age/n	پیریستی
	بۆ کاتی ئاسایی	old age pension/n	موچەیی خانەنشینی
off-putting/ɒf 'putɪŋ/adj	نا بەر	old fashioned/adj	مۆدەیی کۆن
	دەل - بیزدراو	the Old Testament/n	پەیمانی کۆن (تەورات)
offset/'ɒfset/v	۱- بۆی دەبۆزێرتەرە	olive/'ɒlɪv/n	زەیتون
	۲- بەرامبەر دەکا	olive green	لە نیوان کەسک و زەرد
offset/'ɒfset/n	ئۆفستیت	Olympic/'ɒlɪmpɪk/adj	ئۆلۆمپیی
offshore/ɒf'ʃɔ:(r)/adj	نزیك دەریا -	the Olympic Games/n	یارەیهانی ئۆلۆمپیی
	نزیك كەنار - رەخیی دەریا	ombudsman/'ɒmbudzmən/n	۱- پیناوی
offside/ɒf'saɪd/adj	ئۆفساید		۲- ئۆیئەر
offside/adj	لای راست	omelette/'ɒmlət/n	هێلکەو قاورمە
offspring/'ɒfsprɪŋ/n	وچە/ نەرە	omen/'əʊmən/n	۱- فال ۲- شووم
off-white/ɒf 'waɪt/n - adj		ominous/'ɒmɪnəs/adj	شووم ترسینەر، شووم هێن
	۱- سپیی بەرەو زەردی		۱- سڕینەرە
	۲- تەواو سپیی نا	omission/'ɒmɪʃn/n	لاپەردن - کرتاندن ۲- فەرماژشکردن
often/'ɒfn, 'ɒftən/adv	بە زۆری	omit/'ɒmɪt/v	۱- دەسڕیتەرە
ogre/'əʊgə(r)/n	دیو- تۆقینەر		۲- فەرماژش دەکا
oh/əʊ/interj	ئاھ	on/ɒn/prep	لەسەر
oil/ɔɪl/n	نەوت - نەفت - زەببیت	on and on	بە تەستەن/بە تەستەن
oil/v	چەور دەکا	from now on	لە ئێستە بە وێلەر
oily/'ɔɪli/adj	چەور - چەورکراو	once/wʌns/adv	یەك جار - جارێك
oilfield/'ɔɪlfi:ld/n	كێلگەیی نەوت	all at once	لە هەمان كاتدا/لە هەمان كاتدا
oil-painting/'ɔɪlpeɪntɪŋ/n	وێنەیی زەببیتی	once again	جارێكی تر
oil-slick/n	۱- بەنەوت پیس	once upon a time	هەبوو نەبوو/
	یوو (وێك دەریا) ۲- بەزەببیت پیس بوو		جاری لە جاران
oil-well/'ɔɪlwel/n	بیری نەوت	one/wʌn/n	یەك - كەسێ - نەر كەسە
ointment/'ɔɪntmənt/n	مەرهم	one/pron	مەژۆ
okay/'əʊ'keɪ: OK/adj - adv	باشە - ئۆكەیی - بەلی	oneself/wʌn'self/pron	خۆیی - بە خۆیی
old/əʊld/adj	۱- بەسالاچوود	all by oneself	بە تەستەن - بێ یارمەتی
	۲- کۆن - بەکارهاتوو	one-off/wʌn'ɒf/n - adj	بە تەستەن،
	۳- پینشوو - رابردوو		بە تەستەن
	۴- کۆن: زەمەنێكی دوور	one-sided/wʌn'saɪdɪd/adj	

odds
odds and ends کۆمهانی شتی جۆراوجۆر
 شتی بچووکی کهم بهما
ode/əud/n شیعری گۆرانی
odometer/n پنیوهری ماوهی دیار
odour/əudə(r)/n بوۆن (بوۆنی ناخووش)
odourless/əudələs/adj بیبوۆن/بوۆن برێ
of/ɒv/prep نامرانی زیندەکردن
 نامرانی پینگهوه بهستنهوهی دوو ناو
off/ɒf/adv ۱- له - دورو له
 ۲- لهگهڵ ههندی فرمان به واتای
 (دادهکەنی) دی
 ۳- له دوروی - له ماوهی
 ۴- کوژاوه - دامرکاوه - مۆلهت
 ۶- ههلهوهشاوه - داشکاندن
 ۸- ههرزاتن - ناخوا
 ۹- بهکارناهینی
the off/ɒf deɪ/n دهسپینک
off and on پچر پچر
well off/adj ههبوو - زهنگین
badly off/adj نه دار - ههزار
off/adj ۱- تینکوو ۲- خراپبوو
 ۲- سارد
off chance/adj شیمانیهکی کهم
offal/ɒfəl/n ۱- له پاشماوهی کوژراو/
 سه ربراو - دل و جهرگ و گورچینه
 ۲- پاشماوه
off-day/ɒf deɪ/n روژی شووم
offence/ɒfəns/n ۱- تاوان
 ۲- سه رپینچی کردنی یاسا
 ۳- بیزارکردن ۴- نه تک کردن
offend/ɒfənd/v ۱- سه رپینچی دهکا
 ۲- توپه ی دهکا
 ۳- ههستی بریندار دهکا
 ۴- تاوان دهکا - گونا دهکا
offender/ɒfəndə(r)/n تاوانبار -
 گونا هبار - خراپکار

offload
offensive/ɒ'fensɪv/adj ۱- نابرووبه ر
 ۲- ناشیرین
offensive/n هیزش، ههلمهت
take the offensive دهست پینشخه ری دهکا
 له هیزش کردن
offensively/adv به شیوهیهکی بیزانه
offer/ɒfə(r)/v ۱- پینشکهش دهکا
 ۲- دهست پینشخه ری دهکا له یارمهتی دان
 ۳- ده به خشی ۴- ترخی دهلی
offer/n ۱- پینشکهش کردن ۲- داشکاندن
on offer ۱- ههیه
 ۲- بو فروشتن به ترخی ههرزاتن
offering/ɒfəriŋ/n ۱- شتی دراو
 ۲- پینشکهش کراو
offhand/ɒf'hænd/adj زارهکی، سه رپینی
offhand/adv دهست به جی
offhandedly/adv بی گویدانه بهر
office/ɒfɪs/n ۱- نووسینگه
 ۲- دایه ری میری
 ۳- دهسته ۴- پایه
officer/ɒfɪsə(r)/n ۱- نهفسه ر
 ۲- فه رمانبهری رهسمی
 کارمندی رهسمی - نهفسه ری پۆلیسی
official/ɒ'fɪʃl/adj ۱- رهسمی
 ۲- حکومی ۳- ناشکرا
official/n فه رمانبهر فه رمانبهری میری
officialdom/ɒ'fɪʃldəm/n فه رمانبهرانی
 دهولهت
officially/adv به شیوهیهکی رهسمی
 به شیوهیهکی ناشکرا
officious/ɒ'fɪʃəs/adj ۱- نامۆزگار/
 نامانه به بو نامۆزگاری ۲- خو ههلقور تینه ر
offing/ɒfɪŋ/n نزیک
in the offing هه رکه دهکهوی، نزیکه
offload/ɒf'ləud/v له کۆل خو ی

observer

- تنبینی دهکا ۲- لهسه ردهدوی
 ۲- پیگیری به یاسادهکا
 observer/əb'zɜ:və(r)/n چاودیز-
 وهک چاودیز
 obsess/əb'ses/v عهقسی داگیر دهکا
 دهست بهسه پیری دانهگری/ نیگهرا ن دهبی
 obsolete/'ɒbsəli:t, ɒbsə'li:t/adj
 چی دی بهکار نایهت
 زهمهنی بهسه چوه/ چۆن
 obstacle/'ɒbstəkl/n ناستهنگ-
 بهریهست، لهمپه- ریگر- کۆسپ
 obstetrician/'ɒbstə'triʃn/n
 دکتۆری مندالبیون
 obstinate/'ɒbstɪnət/adj لاسار- رۆڤ
 obstinacy/'ɒbstɪnəsi/n لاساری-
 رۆڤی
 obstruct/əb'strakt/v ناستهنگی
 له بهردهم دانهنی
 ریوی لیدهگری
 obstruction/əb'straktʃn/n
 بهریهست- لهمپه
 obstructive/əb'straktɪv/adj
 ریگر- نههیل
 obtain/əb'teɪn/v بهدهست دینی
 obtainable/adj دهگری بهدهست
 بهیندی- ههیه
 obvious/'ɒbvɪəs/adj پوون- ناشکرا
 obviously/adv بهشینوهیهکی
 پوون و ناشکرا
 بهلگه نهویسته
 occasion/ə'keɪʒn/n ۱- بۆنه ۲- دهرفهت
 ۲- پرووداویکی تاییهت
 ۴- ریو رهسمی تاییهت
 on occasion/adv ههندی جار
 occasional/ə'keɪʒənl/adj جار جار
 occult/'ɒkʌlt/adj جادوی-
 نهستیروهناسی- فهلهکیهت/ نادیار/ شاروه

- occupant/'ɒkjəpənt/n نیشتهچی-
 دانیشتوی/تیا دانیشتو
 occupation/'ɒkjupəɪʃn/n
 ۱- تیا دانیشتن ۲- پیشه ۳- داگیرکردن
 occupational/'ɒkjupəɪʃnəl/adj
 پیشهیی
 occupier/'ɒkjupəɪə(r)/n تیا دانیشتوه-
 داگیرکار
 occupy/'ɒkjupaɪ/v ۱- دهزی نه
 ۲- داگیر دهکا ۳- داگیردهکا- دهگری
 ۴- پردهکاتهوه
 occupied/'ɒkjupaɪd/adj ۱- گیرو ۲- مژۆن
 ۳- داگیرکار
 occur/ə'kɜ:(r)/v ۱- پرودهدا ۲- ههیه
 ۲- بهییری دادی
 occurrence/ə'kɜ:(r)əns/n پرودا/ ههلهکوتن
 ocean/'əʊʃn/n ئوقیانوس
 o'clock/ə'klɒk/n - adv نه کاتژمیر
 octagon/'ɒktəgən/n ههشت پالو- ههشتلایی
 octagonal/'ɒktəgənl/adj ههشتلا
 octave/'ɒktɪv/n کۆمهلهی ههشت
 ئۆکتھی موسیقی که موسیقایی
 رۆژناوایی له سه ر دامهزراوه
 October/'ɒktəʊbə(r)/n تشرینی یهکه
 octopus/'ɒktəpəs/n نهخته بووت- ههشت پی
 odd/ɒd/adj سهیر- ناناسایی
 odd/n ۱- تاک- کهت: کهته پیلاو
 ۲- بهراوه- زیت- ناریک
 oddly/adv بهشینوهیهکی سهیر
 odd jobs/n کاری بچوکی جۆراو جۆر
 oddity/'ɒdətɪ/n ۱- سهیرو سهمههیی
 ۲- ناناسایی
 oddment/'ɒdmənt/n بهراوه
 odds/ɒdz/n شیمان- گریمان- جیاوازی
 against all the odds دژی هه مووشته
 چاوه ریکراوهکان

Oo

O-o/əʊ/ پیتی پازدههم له ئەلفبای ئینگلیزی
o/n سفر
o oh ناھ
oak/əʊk/n دار بەروو- داری بەروو
oar/ɔ:(r)/n سەول
oasis/əʊ'eɪsɪs/n مێرگی بیابان
oath/əʊθ/n سویند- ئەفرین/جوین
oats/əʊts/n گان/ ئالیک
obedient/ə'bi:diənt/adj گوێ رایەل
obedience/ə'bi:diəns/n گوێ رایەلی
obey/ə'bei/v گوێ رایەل دەبی-
گوێ رایەتی دەکا
obituary/ə'bitʃuəri/n ۱- لاواندەتو،
شیوەن
۲- وتاریکە لەرزنامە لەبارەی
ژیانی مردوو و بلاودەکرێتو
object/'ɒbdʒɪkt/n ۱- شتی
بەرجهستە ۲- ژێدەر
۳- نامانج ۴- بەرکار (لە ریزمان)
object/əb'dʒekt/n ۱- قایل نابێ
لەسەر ۲- بەرھەڵستی دەکا
objector/əb'dʒektə(r)/n
بەرھەڵستکار
objection/əb'dʒekʃn/n بەرھەڵستی
objectionable/əb'dʒekʃənəbl/adj
۱- زۆر ناخۆش ۲- نەویستراو
objective/əb'dʒektɪv/adj
۱- بابەتی ۲- بێ لایەن
objective/n مەبەست
objectively/əb'dʒektɪvli/adv
بەشێوەیەکی بابەتیانە
objectivity/ɒbdʒek'tɪvətɪ/n
بابەتی / بێ لایەن
objective/əb'dʒektɪv/n نامانج

obligation/'ɒblɪ'geɪʃn/n ۱- ناچارکردن
۲- ئەرك
obligatory/ə'blɪgətəri/adj پتویست
زۆرە ملی
oblige/ə'blɪdʒɪv/n ۱- ناچار دەکا
۲- یارمەتی دەدا ۳- بەھانای دی
obliged/adj سوپاسگوزار
obliging/ə'blɪdʒɪŋ/adj خزمەتگوزار-
یارمەتی دەر
obliterate/ə'blɪtəreɪt/v ۱- لەئێو دەبا
۲- قەڵچۆ دەکا ۳- بنی پێی دینێ
oblivion/ə'blɪvɪən/n لە بیر کردن-
غوفلەت- لەبیرکراو
oblivious/ə'blɪvɪəs/adj بێ ناکا
oblong/'ɒblŋ/n لاکیشە
obnoxious/ɒb'nɒkʃəs/adj قێزەون-
دزیو- بێزار/دنگیر
oboe/'əʊbəʊ/n ئامیزی مۆسیقا- وەك نای
obscene/əb'si:n/adj پێس- چەپەل- بێ پوو
obscenity/əb'senətɪ/n بێ پووی- پێسی-
چەپەنی
obscure/əb'skjʊə(r)/adj نادیار- شارو-
لێل- نژوار
obscure/v ۱- دەشارێتو
۲- دژواری دەکا
۳- تێگەیشتنی گران دەکا
obscurity/əb'skjʊərətɪ/n شاراو-یی-
ناپوویی
observance/əb'zɜ:vəns/n گوێ رایەل-
پەپەرەوی کردن، پێگەری کردن
observant/əb'zɜ:vənt/adj بە دیقەت
observation/ɒbzə'veɪʃn/n ۱- چاودێری
۲- تێبینی ۳- لێدان
observatory/əb'zɜ:vətɪ/n روانگە
observe/əb'zɜ:v/v ۱- بەوردی

nurture			
nurture/n	مهشق / راهینان	nutritious/nju'triʃəs/adj	به خوراك
nut/nʌt/n	۱- گویز، گیز	nuzzle/'nʌzl/v	به که پو ده خورینئ نووت ده خورینئ
	۲- سه قولمه - سه ره بۆری	nylon/nailɒn/n	نایلون
	۳- که سینگی گه مره یان شیت	nymph/nɪmf/n	گیانی سروشت له
do your nut	زۆر توپه ده بی		نافرستی گهنج / پهری دهریا
nutty/'nʌti/adj	۱- تام گویز	nymphet/nɪmfet/	کچۆله ی سه رنج راکینش
	۲- گه مره - گه لحو - شیت، تام گیز	nympho/n	سۆزانی / شهیدای سینکس
nutcrackers/'nʌtkrækəz/n	گویز	Nyx/n	نیکس: خوداوهندی شهو له ئەفسانەی یوناندا
	شکین	NZ: New Zealand	نیوزلاند
nutshell/'nʌtʃel/n	به رگی گیز -		
	په لکی گیز - توینکله گیز		
in a nutshell/adv	به کورتی		
nutmeg/'nʌtmeg/n	گویزی بۆندار		
nutrition/nju'triʃn/n	خوراك / خوراك		
	پیدان		

November

nursery

November/nəʊ'vembə(r)/n

null and void

له‌رووی یاساییوه نارووا

تشرینی دوهم

هه‌لوه‌شاوه

novice/'nɒvɪs/n

که‌سیکی تازه

numb/nʌm/adj

بێ هه‌ست، سڤ- بێ هوش

بێ‌ته‌زموون

numb/v

بێ هوش ده‌بن - ته‌خه‌دیر ده‌بن

تازه ده‌ست پیکردوو، ساویلکه

numbness/'nʌmbnəs/n

سڤ بوون، بێ هه‌ست بوون

now/nəʊ/adv

ئێستا

number/'nʌmbə(r)/n

ژماره‌/اره‌نووس

nowadays/'nəʊədəɪz/adv

له‌م رۆژاته - ئێستا / له‌م سه‌رده‌مه‌دا

گۆزانی یان هه‌له‌په‌رکی/ سه‌ما

nowhere/'nəʊweə(r)/indef, adv

هیچ شوێنی

any number of

ژماره‌یه‌کی زۆر

noxious/'nɒkʃəs/adj

١- زیانبه‌خش

number/v

ژماره‌ی بۆ دانه‌نی-

٢- پیس ٢- ژه‌ه‌راوی

ژماره‌ی ده‌گاته

nozzle/'nɒzl/n

به‌لوعه - عه‌نه‌ن- ده‌مه‌ك

numberless/'nʌmbələs/adj

له‌ژماره

nuance/'nju:ɑ:ns/n

جیاوازیکی بچووك

number-plate/n

ژماره‌ی نۆتۆمبیل

له‌ واتا، ده‌نگ

numeral/'nju:mərəl/n

هه‌یمایه‌ك یان

nuclear/'nju:kliə(r)/adj

ئه‌تۆمی

numerate/'nju:məreɪt/adj

له‌ ماتماتیک هه‌یه

ئاوه‌کی

رده‌مژنك كه چه‌ندیتتی ده‌نوینن/ژماره‌ی رۆمانی

nuclear disarmament/n

داناڵینی

شاره‌زایی

چه‌کی ئاوه‌کی

له‌ ماتماتیک هه‌یه

nuclear-free/adj

بێ چه‌کی ئاوه‌کی

numerical/'nju:merɪkl/adj

ژماره‌یی

nuclear-reactor/n

کارگی

numerous/'nju:mərəs/adj

ژماره‌یه‌کی زۆر

چه‌کی ئاوه‌کی

nun/nʌn/n

١- په‌رستار

nucleus/'nju:kliəs/n

١- ئاوك-كروك

٢- قه‌یره ٢- واز له دنیا هه‌یناو

٢- چه‌ق- مه‌لبه‌ند

nurse/nɜ:s/n

نه‌خۆشه‌وان- برین پیچ

nude/nju:d/adj

پووت

nurse/v

١- چاودێری نه‌خۆش ده‌كا

nude/n

وێنه‌ی پووت

٢- تیماری ده‌كا ٢- له‌ نامێزی ده‌گرئ

in the nude

بێ جك-پووت

خۆی زۆر پێ مژۆل ده‌كا

nudist/'nju:dist/n

لایه‌نگیری

nursing/'nɜ:ɪŋ/n

په‌شیشی نه‌خۆشه‌وانی

دیارده‌ی پووتی

nursing home/n

خانه‌ی په‌سالآچووان

nudity/'nju:di:ti/n

دیارده‌ی پووتی،

nursery/'nɜ:səri/n

١- دایه‌نگا

بێ جك له‌به‌ریبوون

خانه‌ی چاودێری کردنی منداڵان

nudge/nʌdʒ/v

ئانیشکی ئێده‌دا/

٢- شتنگا: نه‌ماگا- شویتنی

به‌ ئانیشکی پانی پیوه‌ ده‌نی

فرۆشتنی نه‌مام و شتڤ

nuisance/'nju:sns/n

چارسکه‌ر

nursery rhyme/n

سرودی منداڵان

null/nʌl/adj

پووج

nursery school/n

قوتابخانه‌ی منداڵانی

nose

- بەرەو خوار دەچن / دەنیشی
 nose/nəʊz/v لەسەر خۆ بەرەو پێشەو
 دەچن
 nose about/around بەدوای
 هەوڵ دەگەری
 nose(y)/'nəʊzi/adj خۆ تەن هەلقور تینەر
 ئارەزووی زانینی شت دەکا
 nostalgia/nd'stældʒə/n نۆستالژیا
 خۆیای گەرانەوہ بۆ رابردو
 nostalgic/nd'stældʒɪk/adj ھەست
 بە گەرانەوہ بۆ رابردو کردن
 nostril/'nɒstrəl/n کونە کەپو-
 کونە لووت
 not/nɒt/adv نەو- نەخیر
 notable/'nəʊtəbl/adj شایەن- دیار-
 بەرچاو
 notably/'nəʊtəbli/adv بەشێوەیەکی
 تاییەت/ نەخاسەمە
 notary public/n دادنوس
 notch/nɒtʃ/n پارچەییەکی بچوک لە
 شێوہی پیتی ۷
 ناست- پلە
 notch/v ۱- سەرکەوتن بە دەست دینن
 ۲- گۆل دەکا
 note/nəʊt/n ۱- نامەییەکی کورت
 ۲- تییینی ۳- پەراوێز
 ۴- لیدوان ۵- پارە کاغەز
 ۶- ناواز ۷- نۆتە
 ۸- ھیمای مۆسیقی- نۆتە
 notebook/'nəʊtbʊk/n تییینی نامە
 notepad/'nəʊtpæd/n پەپاری تییینی
 notepaper/'nəʊtpeɪpə(r)/n کاغەزی
 نامە

note/v

noted/'nəʊtɪd/adj

note worthy/adj

nothing/'nʌθɪŋ/pron

for nothing

notice/'nəʊtɪs/n

noticeable/'nəʊtɪsəbl/adj

noticeably/adv

notice-board/n

notify/'nəʊtɪfaɪ/v

notification/'nəʊtɪfɪ'keɪʃn/n

notion/'nəʊʃn/n

notional/'nəʊʃənl/adj

notoriety/'nəʊtə'raɪəti/n

notorious/'nəʊ'tɔ:riəs/adj

not withstanding/pron

notwithstanding/adv

nought/nɔ:t/n

noun/naʊn/n

nourish/'naʊrɪʃ/v

nourishment/'naʊrɪʃmənt/n

novel/'nɒvl/n

novelist/'nɒvəlɪst/n

novel/adj

novelty/'nɒvlti/n

۱- تییینی دەکا ۲- یاد دەکا

۳- باس دەکا ۴- تۆمار دەکا

بەناویانگە- دیار

شایەنی باسە- گرنگە

ھیچ نەو- چ نا- هیچ

بەلاش- لە خۆرا- بێ سود

ئاگاداری-

راگە یاندن/ئاگا دارکردنەوہ

دیار- بەرچاو

بەشێوەیەکی بەرچاو

تابلۆی ئاگا داریەکان

پێی بلی/ھەموالەکەمی

پێ دەلێ، ئاگا داری دەکا تەوہ

وریاکردنەوہ- پێ گوتن

بیرۆکە

تیۆریی-

نەندیشەیی- وەھمی

ناویانگ زپاوی/

ناسراو بە شتی خراب

ناویانگ زراو

سەرەپای ئەوہ

ھەرچۆنێ بێ

سفر

ناو (لە رۆزمان)

۱- خواردنی دەداتن/

دەر خواردی دەدا

۲- دەر فەتی دەدا گەشە بکا

خۆراک-

خواردنی پێویست

رۆمان

رۆمانتوس

نۆیۆ جیا

نۆیتیی و جیایی-

شتییکی نۆی/ شتیکی نااسایی

شتی بچوک و ھەرزان وەك شتی پوازی دەفرۆشری

nondescript

nosedive

nondescript/'nɒndɪskrɪpt/adj

noon/nu:n/n نیوون - وختی فراڤین

ناسایی - رەمەکی

noose/nu:s/n گری ئی کۆتایی گوریس - کەندپ

none/nʌn/pron

هیچ کەس نا -

گری ئی گوریسی سیداره

nor, not, neither

له پاش پستی

none/adv

هەرگیز

نەری بە کاردی به واتای نە... وە نە...

nonetheless/adj

هەرچۆنی بی -

norm/nɔ:m/n

هاوگێشه/رێسا

وێزای ئەمۆش

normal/'nɔ:ml/n

رەفتاری ناسایی - باو -

non-existent/'nɒn ɪg'zɪstənt/adj

بوونی نیه

normal/adj

ناسایی - چارەپێکار

non fiction/'nɒn 'fɪkʃn/n

هەقیقی -

normality/nɔ:'mæləti/n

رەوشتی ناسایی -

نەك خەمیالی

سروشەت

nonplussed/n

سەرسام /

normalize/'nɔ:məlaɪz/v

ناسایی دەکاتەرە -

سەرلێشێوان، لێتێکچو

normally/adv

بەشێوەیەکی ناسایی

nonsense/'nɒnsɒns/n

قەسە قۆز /

north/nɔ:θ/n

باکور - باکوری و لات

رەفتاری پووج - ناسیرین

north/adj

باکوری

nonsensical/'nɒn'sensɪkl/adj

ناماقول - گەمژە - گێل

north/adv

بەرەو باکور

non-smoker/'nɒn 'sməʊkə(r)/n

کەسیکی جگاره نەکیش

northerly/'nɔ:ðəli/adj

باکوری - شەمان -

non-smoking/'nɒn 'sməʊkɪŋ/adj

(شوێن) بۆ جگاره نەکیشەکان

northward/'nɔ:θwəd/adv

بەرەو باکور

non-starter/'nɒn 'stɑ:tə(r)/n

پروژهیەکی ناسەرکەوتو / پیشووەخت نۆپاو

north bound/adj

بەرەو باکور چوون

nonstick/'nɒn ,stɪk/adj

بێ چرک -

north east/n

باکوری رۆژه‌لات

non-stop/'nɒn 'stɒp/adj

بێ وچان -

north east ward/adv

بەرەو

non-violence/'nɒn 'vaɪələns/n

بێ توندوتیژی بەکارهێنان - نەرمەوی

the north pole/n

جەمسەری باکور

non-violent/'nɒn 'vaɪələnt/adj

نەرمیار - نەرمەو، باوهری بە بەکارهێنانی

north west/n

باکوری رۆژ ناوا

noodle/'nu:dl/n

رشته - هەرشته

northern/'nɔ:ðən/n

باکوری

nook/'nu:k/n

گۆشەیهکی هێمن و تەنیا له

northerner/'nɔ:ðənə(r)/n

کەسیکی

باخچهیهك / قوژپن

nose/nəʊz/n

لووت - کەپو / بەمش

nosed/nəʊzd/adj

پێشمه - ئەموز

nosebleed/'nəʊzblɪ:d/n

کەپو سۆز -

nosedive/'nəʊzdaɪv/v

کەپو قیت

nosedive/'nəʊzdaɪv/v

خوین لەکەپو

nosedive/'nəʊzdaɪv/v

هاتن

nosedive/'nəʊzdaɪv/v

کاتی خوین لەکەپو هاتن

nosedive/'nəʊzdaɪv/v

له پەر و خێرا

nightly	شەوانە	226	nonconformist	هێچ کەسێ نا
nightly/'naitli/adj	هەموو شەوێ	no one	خانەدانی	چینی خانەدان - خۆپێداوەکان
nightclub/'naitklab/n	یانە ی شەوانە	nobility/nəu'bilɪti/n	پاک - داسۆز	خانەدان - ئە خۆپێداوەکان
nightdress/'naitdres/n	جلی نووستن	noble/'nəubl/adj	خانەدانی	خانەدانی
night life/n	ژیاانی شەوانە - قەچەخانە	nobly/'nəubli/adv	خانەدانی	خانەدانی
night school/n	قوتابخانەی شەوانە	nobody/'nəubədi/pron	مەردانە پیاوانە	کەس نا
night watchman/n	پاساوانی شەوانە	no body/n	کەس نا	کەسیکی ناگرتگ
	حەسەس	nocturnal/nɒk'tɜːnl/adj	شەوانە	شەوانە
nightingale/'naitɪŋeɪl/n	عەندەلیب		بە شەو - واگا، هۆشیار - بەناگا بەشەو	بە شەو - واگا، هۆشیار - بەناگا بەشەو
	بیلی	nod/nɒd/v	سەری خۆی بڵند و ئەوی دەکا	سەری خۆی بڵند و ئەوی دەکا
nightmare/'naitmeə(r)/n	دێوێ زەمە		هێما یە بۆ ئەوی بێی بەلی	هێما یە بۆ ئەوی بێی بەلی
	خەوی ناخۆش - ترسینەر	nod/n	بەسەر ووتن بەلی	بەسەر ووتن بەلی
nil/nɪl/n	سفر - هێچ نا	noise/nɔɪz/n	ژاوە ژاوەدەنگە دەنگ	ژاوە ژاوەدەنگە دەنگ
nimble/'nɪmbl/adj	سوکەلە - بزێو	noiseless/'nɔɪzləs/adj	بێ دەنگ	بێ دەنگ
nimbly/'nɪmbli/adv	۱ - لەسەر خۆ	noiselessly/adv	بە بێ دەنگ	بە بێ دەنگ
	۲ - تازدارانە	noisy/'nɔɪzi/adj	بەژاوە ژاوە - بەدەنگە دەنگ	بەژاوە ژاوە - بەدەنگە دەنگ
nine/'naɪn/n	ژمارە نۆ	nomad/'nəʊmæd/n	کۆچەری - کەسیکی	کۆچەری - کەسیکی
ninth/'naɪnθ/n - adj	نۆیەم		کۆچەری	کۆچەری
nineteen/'naɪn'ti:n/n	نۆزدە	nomadic/nəʊ'mædɪk/adj	کۆچەری	کۆچەری
nineteenth/'naɪn'ti:nθ/n - adj	نۆزدەهەم	nominal/'nɒmɪnəl/adj	ناوی - رەمزی	ناوی - رەمزی
	نۆزدەهەم		نرخیکی ژۆر کەم	نرخیکی ژۆر کەم
ninety/'naɪnti/n	نۆهەد - نۆوێ	nominate/'nɒmɪneɪt/v	دەپالێوی	دەپالێوی
nip/nɪp/v	گەزە ی ئی دەدا - لەقە ی ئی دەدا		دەپالێوی	دەپالێوی
nipple/'nɪpl/n	سەر گۆی مەمک	nomination/'nɒmɪ'neɪʃn/n	پالۆتن	پالۆتن
	(پیاو و ژن)		دەپالێوی	دەپالێوی
nit/nɪt/n	۱ - هێلکە ی ئەسپین	nominee/'nɒmɪ'niː/n	پالۆتێر	پالۆتێر
	۲ - کەسیکی گەمژە - هێچ و پووج	non-aligned/'nɒn ə'laɪnd/adj	دەپالێوی	دەپالێوی
nit-picking/n - adj	مشقۆمێر لەسەر		دەپالێوی	دەپالێوی
	شتی پووج و نایەخ	non-chalet/'nɒnʃələnt/adj	بێ گێۆل - هێم وەک بائێ هێچ نەبوو	بێ گێۆل - هێم وەک بائێ هێچ نەبوو
nitrogen/'naɪtrədʒən/n	نیتروژین	non-committal/'nɒnkə'mɪtl/adj	وەلامیکی ناراستەخۆ، بێ لایەن	وەلامیکی ناراستەخۆ، بێ لایەن
nitty-gritty/'nɪtɪ 'grɪtɪ/n	شتە سەرەکیەکان / شتە گرنگەکان	nonconformist/'nɒnkən'fɔːmɪst/n	مۆرفیتیکی رەفتار جیا لە کۆمەڵە کەمی	مۆرفیتیکی رەفتار جیا لە کۆمەڵە کەمی
no/nəʊ/dɒt	نا - نابین		جیا پووج	جیا پووج
no man's land/n	ناوچە ی دامێلراو /	nonconformist/adj	هەنگەر او / بێ لایەن	هەنگەر او / بێ لایەن
	لەچەک			
	ناوچە ی نیوان دوو هێزی بەشەر هاتوو			

net		225	night
net/net/n	تۆپ	newsagent/'nju:zeɪdʒənt/n	رۆژنامە فرۆش / بىركارى رۆژنامە فرۆش
net/v	بەتۆپ راودەكا	newscaster/'nju:zka:stə(r)/n	بىژمەرى دەنگوباس
net ball/n	جۆرە يارىمەكە لە	newspaper/'nju:zpeɪpə(r)/n	رۆژنامە - دەنگاى رۆژنامەگەرى
net/n	يارى سەبەتە دەچى	next/nekst/adj	ئەوى دى - داھاتو
net/v	رېك - دروست	next door/adj	ھاوسى - جيران / دەرگا بەدەرگا
netting/'netɪŋ/n	قازانچ دەكا / بەدەستى دەكەوى وەك قازانچ	next of kin/n	نەزىكتەرىن خەزم
network/'netwɜ:k/n	تۆپىن، كەردارى	next to/prop	لە تەنىشت
	دروستكردنى تۆپ	next/adv	لە پاشان
	تۆپى ھىل و تۆرى گواستەنەو	nib/nɪb/n	ئووكى قەلەم پەندان
neurosis/'nju:ə'səʊsɪs/n	تۆرى تەلەفزیون و رادیو	nibble/'nɪbl/v	پارو - پارو دەخوا
neurotic/'nju:ə'rɒtɪk/adj	گەشكە، فى	nibble/n	پارو
	تووش بوو، تەخۆشى دەمار، فى / زیاد لە پىئوست	nice/nɑ:ɪs/adj	خۆش - بەتام - باش / بە ھەقالبىنى
	نەگەران	niche/'ni:tʃ/n	۱ - دەلاقە ۲ - كارى شىباو بۇ مرۆفە
neuter/'nju:tə(r)/n	بىن لاىەن (لە رۆژمان)	nick/nɪk/n	بىرىنى بچووك، پووشان
	(نە سى و نە نىز)	in the nick of time	لە كاتى خۇيدا
neuter/v	دەبىخەسىنى	nick/v	دەروشىنى
neutral/'nju:trəl/adj	بىن لاىەن	nick/n	زىندان
neutrality/'nju:træləti/n	بىن لاىەنى	nick/v	دەگرى - زىندانى دەكا / دەزى
neutralize/'nju:trælaɪz/v	۱ - ھەلدەو ھەشىنىتەو	nickel/'nɪkl/n	نېكل / پارەى خورەى ئەمرىكىيە (سەنت)
	۲ - كارىگەرى ناھىلى	nickname/'nɪkneɪm/n	نازتاو - ناوى نازدەرى
never/'nevə(r)/adv	ھەرگىز - قەت	nicotine/'nɪkəti:n/n	نىكوتىن
nevertheless/'nevəðə'les/adv	لەگەل ئەو ھەشدا	niece/'ni:ɪs/n	كچى برا يان كچى خۆشك - برازا، خوارزا
new/'nju:/adj	ئوى - نو - جىا	niggle/'nɪgl/v	۱ - لەگچكە و گەورەى شتى دەپپىچىتەو - بەوردەى
newness/'nju:nəs/n	ئوئىتى		۲ - لە ھەموو شتى بە جواب دى
newcomer/'nju:kʌmə(r)/n	تازە ھاتوو		۳ - بىزار دەكا - نارەھەت دەكا
new moon/n	ھەبىشى ئوى	night/nɑ:ɪt/n	۱ - شەو ۲ - ئىتوارە
New Year's Day/n	سەرى سەل	tonight	ئەشەو
New Year's Eve/n	شەوى سەرى سەل	a night out	شەو دەرچون بۆ رابوردن
newly/'nju:li/adv	بەم زوانە	good night	شەوئىكى شاد
newly-wed/n	تازە زارا		
news/'nju:z/n	ھەوال - دەنگوباس		

need

- need/ni:d/v** / پێویستی پێ دهكا
needs/ni:dz/n پێویستی دهكا / ناچار دهبن - پێویستی
needless/ni:dləs/adj نا پێویست
needlessly/ni:dləsli/adv به بێ پاساوی
needle/ni:dl/n ١- دهرزی دورمان ٢- دهرزی شریقه- شریقه- دهرزی نوژداری
needlework/ni:dlwɜ:k/n / دهرزی
needy/ni:di/adj نه دار- پێویست - ههژار
negative/ˈnegətv/adj ١- نه ئی - سلبی - خراب ٢- لهسهر كه متهر
neglect/nɪˈglect/n فهرامۆش دهكا - گرتگی پێ نادا
neglect/n فهرامۆش كردن
neglected/nɪˈglectɪd/adj فهرامۆشكراو
negligence/nɪˈglectəns/n كه متهرخه می
negligent/ˈneglɪdʒənt/adj كه متهرخه می
negligently/adv به كه متهرخه می - به گوی پێ نه دان
negligible/ˈneglɪdʒəbl/adj نایه خ - پووچ - بێ قییمهت
negotiable/nɪˈgəʊʃjəbl/adj گفتوگۆ هه لنده گری
 ده كری / گفتوگۆی له سه ر بکری / هه مواری ده كری
negotiate/nɪˈgəʊʃjət/v دانوستان دهكا - گفتوگۆ دهكا
negotiator/nɪˈgəʊʃjətə(r)/n گفتوگۆ کار - و توێژکار
negotiation/nɪˈgəʊʃjətʃi:n/n

nestle

- Negro/ˈni:grəʊ/n** گفتوگۆ، دانوستان - زنجی - رهش پێست
neigh/neɪ/n دهنگی نه سپ- هیلاندن
neigh/v دهجیلینن
neighbour/ˈneɪbə(r)/n هاوسنی - دراوسنی، جیران
neighbouring/ˈneɪbərɪŋ/adj نزیک - هاوسنی
neighbourly/adj دۆستانه
neither/ˈnaɪðə(r), ˈni:ðə(r)/adv نه نه مه - نه نه مه / نه نه مه نه نه نه
neither/adv ههروهها نا
neither-nor نه توو - نه من
neon/ni:ɒn/n غازی نیون - گه لۆپی نیون
nephew/ˈnefju:, ˈnevju:/n کوپی برا / کوپی خوشک، برارا و خوشکه را
Neptune/ˈneptju:n/n هه ساره ی نیپتون
nerve/nɜ:v/n ده مار
nerves/n خۆگری - زوو هه لنده چوون و ئیران - بێ رووی بێ چا و پووی
nerve-racking/adj ورژینه ر - ده مارگیرکه ر
nervous/ˈnɜ:vəs/adj ١- ده مارگیر - تهر ٢- نیگه ران - هه لچه وو
nervously/ˈnɜ:vəsli/adv له تهره بییا په نجه ی خۆی ده گه زێ
nervousness/ˈnɜ:vəsənəs/n تهره می / تهره بوون - هه لچه وو
nervous breakdown/n داروخان - داروخانی ده ماری
nervous system/n سیسته می ده مار: می شکه و ده مارده کانی تری چه سه ته
nest/nest/n هیلانه
nest/v هیلانه داده نی
nestle/ˈnesl/v ده یگیرته خۆی - نامیزێ
 پێ ده کا

national

national park/n /باخچەى گەشتى/

باخچەى نىشتمانى

national service/n /رازەى سەربازى/

nationalism/'næʃnəlɪzəm/n

ناسیۆنالیزم/ دەمارگىرى نەتەوئەبى

nationalist/'næʃə'nælɪst/n

نەتەوئەبى/ نەتەوئە پەرۆەر

nationalistic/'næʃnəlɪstɪk/adj

توندرپەوئە نەتەوئە- نەتەوئەبى/ بىر

nationality/'næʃə'næləti/n

رەگەزنامە

nationalize/'næʃnəlaɪz/v

خۆمالى دەکا

nationalization/'næʃnəlaɪzəɪʃn/n

خۆمالى کردن

native/'neɪtɪv/adj

رەسەن:

دانىشتووی ناوچەبەکە ديار/خۆمالى-

خۆبى

زۆربىلى نەکات

natter/'nætə(r)/v

زۆر گوتن ، زۆرە بۆن

natter/n

natural/'nætʃrəl/adj

۱-سروشتى

۲-ئاسايى-چاوەرێکراو-۲- رەمەکی

natural history/n

مىژووی سروشتى

naturalist/'nætʃrəlɪst/n

پسپۆرى

لەبوارى روھە وگيانەوەر

naturalize/'nætʃrəlaɪz/v

دەبىئەتە هاوالاتى ولاتىكى بىانى

رەگەزنامەى ولاتىكە وەر دەگرى

naturalization/'nætʃrəlaɪzəɪʃn/n

وەرگرتنى رەگەزنامە

naturally/'nætʃrəli/adv

۱- بەشئوئەبەكى سروشتى

۲- بىن گومان-۲- ئاسايى- لەخۆبەوەر

۴- لە سروشتى خۆبەوەر

nature/'neɪtʃə(r)/n -۱- سروشت-

سروشتى مرۆڤ

۲- گەوھەرى مرۆڤ- خولق/ جەوسەلە ۲- جۆر

naughty/'nɔ:ti/adj /لاسار- شەپتان-

ناگوئەرايەل- بزئو

naughtiness/'nɔ:tinəs/n

لاسارى-

بزئوى- ناگوئەرايەلى

nausea/'nɔ:ziə/n /رەشانوئە- ماغىدە تىنچون

nauseate/'nɔ:ziət/v /۱- قىزى دەکا تەوەر

۲- وای لىدەکا بر شىتەوەر

nautical/'nɔ:tɪkl/adj

دەرياوانى

naval/'neɪvəl/adj

دەريايى- كەشتىوانى

navel/'neɪvəl/n

ناووک

navigable/'nævɪgəbl/adj

بۆ دەرياوانى

دەشى

navigate/'nævɪgeɪt/v

۱- نەخشە بەکار

دەينى بۆ ديارکردنى رىنگاى ئۆتۆمبىل

۲- پاپۆز- كەشتى- ئۆندەخورى

navigation/'nævɪ'geɪʃn/n

دەرياوانى

navigator/'nævɪgeɪtə(r)/n

دەرياوان

navy/'neɪvi/n

هەزى دەريايى

near/'niə(r)/adj

نزىك- نەبەك نزىك

nearby/'niə'baɪ/adj

نزىك- هاوسى

near/v

نزىك دەبىئەتەوەر نە

nearly/'niəli/adv

لەم نزىكەنە- هابىن دەبىن

neat/'ni:t/adj

رىكپۆش- كۆك- جوان

neatly/adv

بەرىكى

neatness/'ni:tənəs/n

رىك و پىكى

necessarily/'nesə'serəli/adv

ھەر دەم

پىئويست/بەھەمىشەبى

necessary/'nesəsəri/adj

پىئويست

necessitate/'nesəsɪteɪt/v

پىئويست دەکا

necessity/'nesəsəti/n

پىئويستى

neck/'nek/n

مەل/گەردن

necklace/'nekləs/n

مەلوانكە- گەردانە

necktie/'nektai/n

بۆيانباغ- مەبەند

nectarine/'nektəri:n/n

گوڤاڤ/ شىلە

nee/'nei/adj

لەقەبى ژانى شوکردو

Nn

N-n/en/ پیتی چواردهههه له نه لغبای
 نینگلیزی
 nab/v دهگری
 nae/nei/det ههچ - ههچ نا
 naff/næf/adj ١- پووچ
 ٢- ههچ نا ٢- مۆدهی کۆن
 nag/n نهسپ/ جوانو
 nag/næg/v ١- گازانده دهکا
 ٢- گلهیی دهکا ٢- نیکهرازی دهکا
 nail/neil/n ١- بزمار ٢- نینۆک
 nail/v بزماریی لیددها
 nail-brush/n نینۆک پاکههروه
 nail-file/n کارتیفی نینۆک
 nail-scissors/n نینۆکپ
 nail-varnish/n بۆیهی نینۆک
 naive/nar'iv/n ساویلکهی - ساده
 naively/nar'ivli/adv بهساریلکهی -
 سادهیی
 naked/'neikid/adj ١- بروت - بۆ جک
 ٢- دانه پۆشراو - پاشکاو، پوون
 name/neim/n ناو - ناویانگ -
 ناویانگی کهسیکی ناسراو
 by name بانگی دهکا (بهناو)
 in the name of sth بهناوی - له پیناری
 in the name of sb له جیاتی - به ناوی
 namesake/'neimseik/n هاواناو
 ١- ناوی ئی دهنی ٢- ناوژدهی دهکا
 name/v ٢- ژوانی ئاههنگی گواستههروه دیار دهکا
 nameless/'neimləs/adj بێ ناو -
 له خراپیا وهسف ناکرئ - ناگوترئ
 namely/'neimli/adv به واتای -
 ههرخۆی
 nanny/'næni/n دایه - بهخۆیکه
 nap/næp/n نهوز - سهرخه

nap/v سهرخهوی دهشکینئ/
 نهختئ دهخهوی
 nape/neip/n پشته مل
 napkin/'næpkɪn/n دهستهسپ/ بهروانگ
 nappy/'næpi/n قوماشی ناولینگ
 narcotic/nɑ:'kɒtɪk/n بیهوشکهر
 narcotic/adj بێ هۆش
 narrate/nə'reɪt/v دهگێرئتهوه
 narration/nə'reɪʃn/n گێرئنهوه
 narrator/nə'reɪtə(r)/n چیرۆکخوان -
 ههقایهت گێروه
 narrow/'nærəʊ/adj ١- تهسک - تهنگ
 ٢- دیارکراو - سنوردار
 ٣- زۆر نا ههندی
 narrow/v تهسک دهکاتهوه
 narrowly/adj بهزهحههت ههندی
 narrowness/n ١- تهسکی
 ٢- تهنگی ٢- کهمیینی
 narrow-minded/adj پیرتهسک
 nasal/'neɪzəl/adj لووتی - که پووئی
 (پوشایی لووت)
 nasty/'nɑ:sti/adj ١- خراپ - پیس - توپه
 ٢- نهیاری - دوژمنکارانه
 رهق - تیر - توئد - زۆر خراپ
 nastily/'nɑ:stɪli/adv بهدوژمنکاری
 nation/'neɪʃn/n ١- نیشتمان ٢- گهل
 ٢- نهتهوه
 nation-wide/'neɪʃn'waɪd/adj لهسهراپای
 ولآت
 national/'næʃnəl/adj نیشتمانی - نهتهوهیی
 national/n هاوولاتی
 nationally/adv لهسهراپای نهتهوهیی
 لهسهراپای دهولهتدا
 national anthem/n سرودی نیشتمانی
 national insurance/n بیمهیی نیشتمانی

mystic

221

mythology

mystic/'mɪstɪk/n

سۆفی

mystify/'mɪstɪfaɪ/v

١-سەرسامی دەکا

mystical/'mɪstɪkl/adj

١- رۆحانی

٢- نینگەرانى دەکا

٢- سۆفی ٢- نادیار و لیل

myth/mɪθ/n

نەفسانە - پروپوچی

mysticism/'mɪstɪsɪzəm/n

سۆفیگەری - سۆفیاتی

mythical/'mɪθɪkl/adj

نەفسانەیی - خەییالی

نەندیشەیی - پروپوچ

mythology/mɪ'θɒlədʒi/n

میسۆلوژی -

نەفسانە

municipal

- ساده ۲- دنیایی
municipal/mju:'nɪsɪpl/adj
 لهنجومهنی شارهوانی
munitions/mju:'nɪfɪnz/n ۱- نازقە
 ۲- کەلوپەلی سەربازی
mural/'mjuərəl/n وینە ی گەورە
 سەردیوار
murder/'mɜ:də(r)/n ۱- تاوانی کوشتن
 ۲- دژوار
murder/v دەکوژئ
murderer/'mɜ:dərə(r)/n بکوژ-
 تاوانبار
murderous/'mɜ:dərəs/adj کوژمەر-
 کووشدە
murky/'mɜ:ki/adj نوتوک- تاریک-
 شیلو
murmur/'mɜ:mə(r)/n پستەپس-
 منگەمنگ
murmur/v دەچرپینئ
muscle/'mʌsl/n ماسولکە
muscular/'mʌskjələ(r)/adj ماسولکەیی- بەمەچەک- بەهیز
museum/'mju:'ziəm/n موزەخانە
mushroom/'mʌʃrʊm/n قارچەک-
 کوارج
music/'mju:zɪk/n مۆسیقا- نۆتە
 مۆسیقا
musical/'mju:zɪkl/adj مۆسیقی
 بەهرە ی مۆسیقی هەیه/دەنگ خۆش
musical/n شانۆگەری گۆزانی نامیز
musician/'mju:'zɪʃn/n مۆسیقازان-
 مۆسیقازەن
Muslim
 /'mʌzɪm, 'mʌzɪm, 'mʌzɪm/n
 مۆسلمان
Muslim/adj ئیسلامی

- سەنگی دەریا: چۆرە
mussel/'mʌzɪl/n گیانەوهرئکی دەریایی یە لە ناو قەلکی رەش
 دەژئ(دەخوړئت)
must/mʌst/v پێویستە- لەسەرته
mustache=moustache/n سەمبیل
mustard/'mʌstəd/n خەرەلە-
musty/'mʌsti/adj بۆنیککی ناخۆشی هەیه،
 گەنیو
mutant/'mju:tənt/n زیندوونکی جیاواز
 لەرەگزی خۆی
mutation/'mju:'teɪʃn/n بازدان- گۆزانیکی
 لەمناکاو
muted/'mju:tɪd/adj ۱- دەنگی کزۆ لاواز
 ۲- دەنگی هینن- ۲- رەخنە ی ناراستەوخۆ
mutilate/'mju:tɪleɪt/v ۱- (لاشە)
 دەشێونئ ۲- سەر و لوتی- مردوو دەبێئ
mutilation/'mju:tɪ'leɪʃn/n
 ۱- شینواندنی لاشە ی مردوو
 ۲- سەر و گوێ بڕین
mutiny/'mju:təni/v ۱- یاخی بوون
 ۲- هەلگەرانەوه
mutiny/'mju:təni/n ۱- لە دژی دەوەستن
 ۲- یاخی دەبن
mutter/'mʌtə(r)/v دەبۆلینئ-
 دەمنگینئ/دەچرپینئ
mutton/'mʌtn/n گۆشتی پەزی
mutual/'mju:tʃʊəl/adj دوولایی- هاوبەشی
muzzle/'mʌzl/n ۱- کەپو دەمی گیانەوهر
 ۲- لەموز/ قەپۆز ۲- لولە ی تەنگ
my/maɪ/pron هە من
myself/maɪ'self/pron خۆم
mysterious/'mɪ'strɪəriəs/adj
 ۱- شارارە ۲- نین ۲- نەینئ
mysteriously/adv بەشارارەیی-
 بەنەینئ
mystery/'mɪstri/n لوغز- نەینئ-
 شارارەیی

بجولینن
 دەجولیننئ-مەلەهگیرئ
 move/mu:v/n بزیو- جووله
 move/v دەجوئ
 moving/'mu:viŋ/adj بە کاریگەر
 movement/'mu:vmənt/n جوولان /
 جوولانەو- بزوتنەو
 movie/'mu:vi/n سینەما
 mow/məu/v فریزدەبیرئ- فریز دەکا
 mower/məuə(r)/n فریز بێر
 Mr. /'mɪstə(r)/ مستەر- ریزدار
 Mrs. /'mɪsɪz/ خاتون
 Ms/mɪz/ خاتون- خانم- خان
 much/'mʌtʃ/det زۆر
 much/adv بەزۆری
 muck/'mʌk/n ۱- پیس
 ۲- ریخ- پاشامووی نازەل
 ۳- پەیین ۴- زیل
 muck/v ۱- پیس دەکا
 ۲- مەلەسوکەوتی مندالانە دەکا
 ۳- رەفتاری نایەجی دەکا
 ۴- کات بەفێرۆ دەدا
 mucus/'mju:kəs/n چلم/لینج
 mud/'mʌd/n قوڕ، تەقن
 muddy/'mʌdi/adj قوڕاوی- قوپی
 mud guard/n قوڕپاریز: ئەو قەپاغەیی کە
 لەسەر تاییە پاییسکیل دادەنرئ
 تا قوڕ بە پاییسکلەوان نەکەوئ.
 muddle/'mʌdl/v ۱- تیکەدەدا
 ۲- ئالۆز دەکا ۲- دەشێوینن
 muddle/n تیکدان- شێواندن، ناشوب
 muesli/'mju:zli/n میوزلی: جوژه
 خواردنییکە بۆ تێشیت
 muezzin/mu:'ezin/n بانگەر
 muffle/'mʌfl/v ۱- دەنگی کەم دەکا
 ۲- دەپێچئ/ دەپوشئ تاگەرمی بی

muffled/adj دەنگی نزم و ناریون
 muffler/'mʌflə(r)/n شال/مەل پێچ/ دەنگبێر
 mug/'mʌg/n ۱- کوپی دەریزکۆلە ۲- مەسینە
 ۳- روخسار ۴- گەلەو/ گەمژە/ ساویلکە
 mug/v یەکن روت دەکا-
 پارەیی ئی دەستینن
 mugger/'mʌgə(r)/n ۱- رووتکەر-
 ۲- رۆگەر- چەتە
 mugging/'mʌgɪŋ/n رووت کردن- پارە ئی
 سەندن
 mug/'mʌg/n گەمژە- سادە/ ساویلکە
 muggy/'mʌgi/adj کەشیککی گەرم و شێدارە
 هیندە گەرم مروۆ پشی لەبەر نامینن
 mule/'mju:l/n ئیستر- هیستر
 mull/'mʌl/v تێدەفکری- تێ رادەمینی
 بەگۆرئفکران دادەچئ
 multilateral,'mʌlti'lætərəl/adj فرەلا
 multi media,'mʌlti'mi:diə/adj فرەمیدیا-
 میدیای جیا جیا
 multinational,'mʌlti'næʃnəl/adj فرە ولات- ولاتی جیا جیا
 کۆمپانیایەکی لقی له ولاتان زۆر هەبن
 multiple/'mʌltɪpl/adj جیا جیا- جوژەما-
 فرە
 multiple/n دوووقات
 multiply/'mʌltɪplai/v ۱- جاران دەکا-
 له بێرکاری ۲- لیکەدەدا- زۆر دەکا
 multitude/'mʌltɪtju:d/n جەشامەت-
 ئا پۆرەیی خەلک
 mum/'mʌm/n دایک
 mumble/'mʌmbl/v مەنگەمەنگ دەکا
 mummy/'mʌmi/n ۱- دایک ۲- مۆمیا
 mumps/'mʌmps/n مەخەرە/ گوی پەپە
 munch/'mʌntʃ/v ۱- مرخەمرخ دەکا
 ۲- مەچە مەچ دەکا
 mundane/'mʌn'deɪn/adj ۱- ئاسایی-
 ۲- دەپێچئ/ دەپوشئ تاگەرمی بی

motion

motion/v به جوولان نامارە دەکا

motionless/'mɔʊʃənləs/adj

بی جوولە - چەسپو

motivate/'mɔʊtɪveɪt/v

هان دەدا - دەورژینی - جوش دەدا

motivated/adj بەجوش -

بەپەرۆش - بەجەماس

motive/'mɔʊtɪv/n هاندەر - ئەگەر - پالەنەر

motor/'mɔʊtə(r)/n مۆتۆر - بزۆین

motor/adj بەماتۆزپەنەمی - هەلمی

motoring/'mɔʊtərɪŋ/n ئی خوین - هازووشتن

motorist/'mɔʊtərɪst/n ای خوپی - هازۆر - شوڤیز - سوار

motorized/'mɔʊtəraɪzd/adj

بە ماتۆز

motorbike/n ماتۆز

motor boat/n بەنەمی هەلمی

motor car/n ئۆتۆمبیل

motorcyclist/n پایسکل سوار

شوڤیزی ماتۆز - ماتۆز سوار

motorway/'mɔʊtəweɪ/n پێگی خێرا

motto/'mɔʊtəʊ/n دروشم

mould/'mɔʊld/n قالب - چوارچۆه - نمونە / کەپووا / خۆلی نەرم

mould/mɔʊld/v لەقالب دادەرژینی

mouldy/'mɔʊldi/adj گەنی بوو - گەنیو

moult/mɔʊlt/v پەرچی - پەری دەوهری

mound/'maʊnd/n قۆمەتە خۆز - تەپۆلکە

mount/'maʊnt/n گردی بچوک - کەنەکەبوو

چپای ...

mount/v ١- سەرەدەکەوی - سوارەبە

٢- (سوار) ئۆتۆمبیل - ئەسپ دەبی

movable

٣- زیاد دەکا - توند

٤- گری دەدا - دەبەستیتەو

٥- ریک دەکا - لەسەر یەک دەکەوی

mounted/'maʊntɪd/adj سوار, سوارچاک

mountain/'maʊntən/n چپا - شاخ / کەنەکە بوو - قۆمەت

mountaineer/'maʊntə'niə(r)/n شاخەوان: ئەو کەسە بەسەرچیا دەکەوی

mountaineering/n کرداری

بەسەرچیا کەوتن

mountainous/'maʊntənəs/adj شاخاوی -

چپایی / زۆر مەزن

mourn/'mɔːn/v خەمی هەیه

جلی تازیه دەپۆشی - جلی رەش دەپۆشی

mourner/'mɔːnə(r)/n بەشداری تازیه‌دار -

هاوخەمی تازیه‌دار

mournful/'mɔːnfl/adj خەمگین - خەمبار

mourning/'mɔːnɪŋ/n تازیه - بەمی - رەشپۆش

mouse/'maʊs/n مەشک / مەشکی کۆمپیوتەر (ئامیز)

moustache/'mɔːstɑːʃ/n سمبیل

mouth/'maʊθ/n ١- دەم - زار

٢- ئەو شوینەمی رۆبار دەرژیتە دەریا

mouthful/'maʊθfl/adj ١- پپ بە دەم

٢- وشە یان دەستەوازیەکی گران لەسەر زار

mouth-organ/n ئامیزی مۆسیقا -

ھارمۆنیکا / زارەکی

mouth-piece/'maʊθpiːs/n ١- ئەو بەشەمی

دەمگۆ

٢- تەسکەری میری - ئاخاقتنەکەری فەرمی

mouth-wash/'maʊθwɔːʃ/n دەمشۆن:

شلەپەکە بۆنی دەم خۆش دەکا

mouth watering/adj ئاو لە دەمەین - بەتام

mouth/v دەمی دەجولینی

movable/'muːvəbl/adj دەکری

moose		motion
moose/n	گیاھەنەورەیکە لە جوړی ناسک / مامز	۱- خەفتەو
	مامز	ناو - ۲- تۆپى هاوین
	مامزێكى گەورەى ئەمەریكای باكوڤه	۱- وەرگرتنى قەرد بۆ
mop/mɒp/n	ئامیزى پاڤزەگەرەوى ناومان	mortgage/mɔ:ɡɪdʒ/n
mop/v	مال بە ئامیزى پاڤزەگەرەوه	خانوبەرە / مۆزگنج
	پاك دەكاتەوه	قەبرلێدەر- مردوو
mope/məʊp/v	گۆشەگیر دەبێ	شارەوه
	خۆى لە خەلك دوور دەگرێ	ساردگای مردوو
moped/'məʊpɛd/n	جوړە پایسكیلێكە	mortification/mɔ:tfɪ'keɪʃn/n
	هەلمى بیه	رێسواکردن
moral/'mɒrəl/adj	رەوشتى - ئەدەبى	mortify/'mɔ:tfɪfaɪ/v
moral/n	پەند- رەوشت باش / ئاكار	رێسواى دەكا
morale/mə'raɪ:l/n	مەعەنەوى- وەرە	mosaic/məʊ'zeɪk/n
morality/mə'ræləti/n	رەوشت-	مۆزاییك
	رەوشتایەتى	moslem/n
moralize/'mɒrəlaɪz/v	ئامۆزگارى	موسلمان
	دەكا	mosque/mɒsk/n
	لەروانگەى رەوشتەوه... دەكۆلێتەوه	مژگەوت- مژگەفت
morbid/'mɔ:bdɪd/adj	۱- كۆشندە	mosquito/məs'ki:təʊ/n
	۲- رەشپین	میشولە- پێشكە
more/mɔ:(r)/det-pron	ژمارەبەركى زۆر	moss/mɒs/n
more/adv	زۆر	قەوزە
more over/adv	وێترای ئەمە/لەمە زیاتر	most/məʊst/det - pron
morgue/mɔ:g/n	مردوو خانە	زۆر لە- زۆرى
morning/'mɔ:nmɪŋ/n	بەیانى - سپێدە - بەرەبەیان	most/adv
		نزیكەى هەموو- زۆر- زۆر زۆر
moron/'mɔ:ron/n	گەمزە- كێژ	motel/məʊ'tel/n
morose/mə'roʊs/adj	مۆن/پووگژ- خەمۆك	هۆتیلی سەر پێگای گشتى
		moth/mɒθ/n
morphine/'mɔ:fi:n/n	مۆرفین	پەپولە ناسا- مۆرانە
morsel/'mɔ:sl/n	پاروو	mothball/'mɒθbɔ:l/n
mortal/'mɔ:tl/adj	كۆشندە- كۆژمەر- موزۆ	دەرمانى دژە مۆرانە
		mother/'mʌðə(r)/n
mortality/mɔ:'tæləti/n	مردن- چارەنوس	دایك
		mother/v
		وەك دایك گرتگى پى دەدا
		وەك دایك ئاگای ئى دەبێ
		motherhood/'mʌðəhʊd/n
		دایكایەتى
		motherless/'mʌðələs/adj
		بى دایك-
		دایك مردوو
		motherly/adj
		دایكانە
		mother country/n
		نیشتمان- زێد
		mother-in-law/n
		خەسور
		mother tongue/n
		زمانى دایك
		زمانى رەسەن- زمانى مندانلى
		motif/məʊ'ti:f/n
		۱- نەخشەى
		رازاندنەوهى سەر..
		۲- بێزۆكەى بابەتێك
		motion/'məʊʃn/n
		۱- جوولان
		۲- پێشنیاریكى مېرى (رەسمى)

momentum زۆر گهرنگ
momentum /mə'mentəm, məu'm-/
 هین - خیرایی
momma/'mɒmə/n ماما - دایه
monarch/'mɒnək/n شا - شازن - پادشا
monarchy/'mɒnəki/n پادشاهی/سیستەمی
 پادشاهی/دولەتی سیستەم پادشاهی
monastery/'mɒnəstri/n دیر
Monday/'mɑndeɪ, 'mɑndi/n دووشەممە
monetary/'mɒnɪtri/adj درای - دارایی
money/'mʌni/n پارە
make money پارە بە دەست دین - قازانج دەکا
money box/n دەخینه
mongrel/'mɒŋgrəl/n سەگی دورەگە
monitor/'mɒnɪtə(t)/n ۱- شاشە
 ۲- چاودیر ۳- نوینەری پۆل
monk/'mɒŋk/n رهبەن
monkey/'mɒŋki/n مەیمون
mono/'mɒnəu/adj مۆنۆ
mono/n یەك كەنالی
monogamy/n یەك ژنی
monolingual/'mɒnəlɪŋgwəl/adj یەك زمانی
monologue/'mɒnələŋɡ/n مۆنۆلۆگ
 لەگەل خۆ قسەکردن
monopolize/'mɒnəpələɪz/v قۆرخ دەکا - دادەکا
monopoly/'mɒnəpəli/n قۆرخکردن - داگردن
monorail/'mɒnəreɪl/n هینلی ئاسنی - یەك هینلی

monosyllable/'mɒnəsɪləbl/n یەك برگەیی
monotheism/n یەكخوایەریستی / یەكخوایەریستی
monotonous/'mɒnə'təʊnəs/adj جارسەگر - لەسەر یەك ئاواز
monotony/'mɒnə'təʊni/n جارس بوون
monsoon/'mɒn'su:n/n ۱- وەرزی بارانی زۆر
 ۲- بای بارانھین
monster/'mɒnstə(r)/n دیو، ترسینەر - درندە
monstrous/'mɒnstərəs/adj درندە -
 چەپەل - کەتە - زەبەلاح
month/'mʌnθ/n مانگ - هەیف
monthly/'mʌnθli/adj - adv مانگانە،
 هەموو مانگی
monument/'mɒnjumənt/n ۱- پەیکەری
 یادگاری ۲- شوینەواری کۆن
monumental/'mɒnjuməntəl/adj زۆر گەورە - کەتە - مەزن
moo/mu:/n دەنگی مانگا - دەنگی چین
moo/v دەقۆزین
mood/mu:d/n جەوسەلە - هەوس
 یەدخووس - گێژ، هەستی کۆمەڵی
moody/'mu:di/adj ۱- مزاج، دەمدەمی
 ۲- رەشبین - خەمۆک
moon/mu:n/n مانگ/هەیف
moonlight/'mu:nlaɪt/n ۱- روناکی مانگ
 ۲- تریفە ی مانگ
moor/'muə(r)/n بەیار:
 زەویەك بە پووش و قەسەر داپۆشراپن
Moor/'muə(r)/n مەراکش
moor/v بەلەم لە قەراغ - لەنگەر
 پین دەگری
 - بەلەمەكە لەكەنار... دەبەستیتەرە
mooring/'muəriŋ/n بەندەر

mob

mob/mɒb/n ژاوه ژاوه - ماشوب/تونوتیژی
جه ماوه

mob/v له چواردهوری... کۆ ده بیتهوه

mobile/'məʊbaɪl/adj-n موبایل/
به ناسانی دهگوازیتهوه

به ناسانی چن گۆزکی پی ده کری

mobility/məʊ'biləti/n جوبلان -
بزافتن

mobile home/n مالی گهرۆک - کهره قانه

mobilize/'məʊbəlaɪz/v دهکاته
سهریاز

بانگ دهکا بۆ سهریازی/تهباری دهکا بۆ شهر

mock/mɒk/v پی پی دهکاش -
گالتهی پی دهکا

mock/adj نارسه ن - له چاو کراوه -
دهستکرد

mock-up/n نمونه ی شتیکی رهسه ن

modal/'məʊdl/n فرمانی به یارمتهی
مۆدال

mode/məʊd/n ریگا - شیواز - مۆده - باو

model/'mɒdl/n مۆدیل - نمونه -
شیواز نهو کسه ی که جلی نمونه

له بهر دهکا و خۆی پین دهرده خا/
نهو کسه ی له بهر دهم وینه کیش دادنه یش.

model/v لاسایی دهکاتهوه
به جلی نوی - مۆدیلس نوی خۆی دهنویش.

modeling/'mɒdlɪŋ/n کرداری
خۆپیشاندان به جلی نوی

modem/'məʊdem/n مۆدیم
(کۆمپیوتر)

moderate/'mɒdərət/adj مامناوهندی/
میانره

moderate/'mɒdəreɪt/v خاوی
دهکاتهوه - هیوری دهکاتهوه

moderation/'mɒdə'reɪʃn/n

momentous

ناوهندی/میانره ی

modern/'mɒdn/adj نه سه ره ی -
خۆگری، نوی - سه ره می

modernize/'mɒdənaɪz/v به مۆدین دهکا -
نوی دهکاتهوه، وای ئی دهکا له گه ل... بگوتجی

modernization/'mɒdənaɪ'zeɪʃn/n نوی کردنهوه -
نۆزه نکردهوه

modest/'mɒdɪst/adj ۱ - ساده
۲ - بی فیز - ۳ - شهرمن

۴ - مامناوهند - هاکنرا

modesty/'mɒdəsti/n بئ فیزی

modify/'mɒdɪfaɪ/v ۱ - هه موار دهکا -
گۆزانیکی که می تن دهکا ۲ - وه سپی دهکا

modification/'mɒdɪfɪ'keɪʃn/n ۱ - هه موار کردن ۲ - وه سپ

mohair/'məʊheə(r)/n خوری بز -
خوری موهر

moist/mɔɪst/adj هه ندی ته پ - شیدار

moisture/'mɔɪstʃə(r)/n شی

molar/'məʊlə(r)/n کاکله ددان
ددانی خری/ددانی پشتهوه

mole/'məʊl/n ۱ - خال/نیشانه
۲ - نهو که سه ی سیخوری له سه ر دهز کاکه ی

خۆی دهکا ۲ - گیانه وه ریکی بچوکی کویزه.

molehill/'məʊlɪl/n قۆمه ته خۆل

molecule/'mɒlɪkjʊ:l/n گهر د - گهر دیله

molest/'mə'lest/v ۱ - نه زیه تی دهکا - بیزاری
دهکا ۲ - پری دهکاش - خراپی دهکا

molt/'mɒlɪt/v شل ده بیتهوه/شل بووه

molten/'mɒltn/adj دهکاتهوه/تهوه/تهوه

moment/'məʊmənt/n تروکه/چرکه یی

at the moment هه رنیستا

for the moment بۆ ماوه یه کی نۆز کورت

momentary/'məʊməntəri/adj که م خایه ن/ که م ته مهن/ ته مهن کورت

momentous /mə'mentəs, məʊ'mentəs/adj

misrepresent	214	moat
misrepresent/ˌmɪsˌrɛprɪˈsɛnt/v	mistrust/ˌmɪsˈtrʌst/v	گومان دهکا له
دهشیوینی		باوهیری پی ناکا
Miss/mɪs/ خانم- خاتون - ... خان	mistrust/ˌmɪsˈtrʌst/n	گومان- بی
miss/mɪs/n		متمانە
۱- ون دهکا	misty/ˈmɪsti/adj	تەرم و مژی
۲- ههله دهکا- له دەستی دەر دچن	misunderstand/ˌmɪsʌndəˈstænd/v	بەههله تی دهکا
۳- پەرقشی دەبی- تاسە ی دەکا	misuse/ˌmɪsˈjuːz/v	خراب بەکار دینی-
missing/ˈmɪsɪŋ/adj		بۆ مەبەستی بەکار دینی
ون، بەخەوش -	misuse/ˌmɪsˈjuːz/n	خراب بەکار هینان-
نامانە نەبوو		نیەتی خراب بەکار هینان
miss/n	mitigate/ˈmɪtɪgeɪt/v	هینور دهکاتەرە
نیشانە نەپیکان/ سەرکردن	mitten/ˈmɪtn/n	چۆرە دەستەوانەیکە
missile/ˈmɪsaɪl/n		چن پەنجە گەرە ی جودایەر
۱- گولە توپ-		هەر چوار پەنجەکە ی تر پیکەرەن.
ساروخ- موشە	mix/mɪks/v	۱- تیکەن دهکا-
۲- هاویشتر او- هاویژراو		بە تیکەن کردن دروست دهکا
mission/ˈmɪʃn/n		۲- لئی تیک دەچن
نەرك- پەيام- نیردراو		۳- دوو شت لەیەك كات دهكا
بنکە ی پەيامی مژدەبەری	mix up/n	هەنە، سەر لێشێوان
مژدەبەری	mix/n	تیکەن- تیکەلە- تیکەلە ی نامانە
فەنە- مژدەبەری گاور	mixed/ˈmɪkst/adj	هەمەرەنگ، جۆراوجۆر
misspell/ˌmɪsˈspɛl/n		تیکەن- بۆ نیر و می- کچ و کوپ
رینوسی		له سروشتی هەستی دنیای نیه
هەلە دهکا	mixed doubles/n	دووکەسی:
misspent/adj		یەکن ژن و یەکن پیاو
پارە یان کاتی بەفیرۆ دراو	mixed up/adj	پەشیو- هەراسان-
mist/mɪst/n		سەر لێشێواو
تەم- تەم و مژ- تەتومان	mixer/ˈmɪksə(r)/n	نامیری تیکەلەر
mist/v		تیکەلە- گیراوە
بە تەم دانەپوشی-	mixture/ˈmɪkstʃə(r)/n	نانە/نانە نان
(ناوچەکە) تەم و مژ دەرگزی	moan/məʊn/n	دەنالیانی- گلەیی دەکا-
mistake/ˈmɪˈsteɪk/n		گازندە دهکا
هەلە- غەلەت	moan/v	۱- قانگە
بەهەلە- بەرئیکوت		۲- قۆرتیکی قۆل له دەوری قەلا ئی دەوری پیرناو
mistake/v		دەکا بۆ پاراستنی قەلا.
هەلە دهکا- غەلەت دهکا	mistaken/ˈmɪˈsteɪkən/adj	
هەلە-		
نادروست	mister/ˈmɪstə(r)/n	مستەر- ریزدار
mistake/n		هەلە ی کرد
خراب مامەلە	mistreat/ˌmɪsˈtri:t/v	خراب مامەلە
دەکا- خراب رەفتار دەکا-		خراب هەلس و کەوت دەکا خراب
خراب هەلس و کەوت دەکا خراب		لەگەلە ی دەجولیتەرە
لەگەلە ی دەجولیتەرە	mistress/ˈmɪstrɛs/n	دوست-
mistress/ˈmɪstrɛs/n		مامۆستای ژن

mirth ناوهرژوو دهکاتهروه
mirth/mɜ:θ/n خووشی، پیکه‌نین
mis- پیشگیری نهری‌یه
misapprehension /,mɪsæprɪ'hɛnʃən/n غه‌له‌ت حالی بوون
 غه‌له‌ت حالی بوون- چه‌وت تی گه‌یشتن
misbehave /,mɪsbɪ'heɪv/v هه‌لس
 و که‌وتی خراپ دهکا
 خراپ ره‌فتار دهکا
misbehaviour /,mɪsbɪ'heɪvjə(r)/n به‌درفه‌فتاری
miscalculate /,mɪs'kælkuleɪt/v له ژماردن هه‌له دهکا
 له خه‌ملاندن به هه‌له دهچی
miscarriage /'mɪskæriɪdʒ/n له‌بار چوون
 له‌بار ده‌چی-
miscarry/v له‌بار ده‌با- هه‌له‌دوه‌شینیتیه‌روه
miscellaneous /,mɪsə'leɪniəs/adj هه‌مه‌ره‌نگ- جزه‌ها
mischief /'mɪstʃɪf/n به‌درفه‌فتاری /
 شه‌یتانی- شیمی(بو مندالان)
mischievous /'mɪstʃɪvəs/adj شه‌رائی- شه‌یتان- به‌دکار
misconception /,mɪskən'sepʃən/n بی‌زه‌کی هه‌له- تیگه‌یشتنی هه‌له
misconduct /,mɪs'kɒndəkt/n به‌درفه‌فتاری - به‌دناکاری
misdeemeanor /,mɪsdrɪ'mi:nə(r)/n تاوانی بچوون
miser /'maɪzə(r)/n قه‌لس- قرچوک-
 ره‌زیل- رژد- گرته
miserable /'mɪzrəbl/adj ۱- ناشاد-
 خه‌مبار- خه‌مگین
 ۲- بی‌زارکر ۲- کم- هیچ نا
miserably /'mɪzrəbli/adv به ناوهمیدی

misereau ناوهمیدی-
misery /'mɪzəri/n نه‌شه‌کنجه- نیش و نازار
misfire /,mɪs'faɪə(r)/v فه‌شل دینی-
 سه‌رناگری
misfit /'mɪsfit/n نه سازان- نه‌گونجان
misfortune /,mɪs'fɔ:tʃun/n به‌دبه‌خت هینی
 مه‌رگه‌سات هین
misgiving /,mɪs'gɪvɪŋ/n هه‌ست به‌گومان و
 نیگرائی کردن
misguided /,mɪs'gaɪdɪd/adj له خشته‌به‌ر-
 گوهراکه‌ر- ناما‌قول
mishap /'mɪshæp/n پروده‌ویکی دلته‌زین
 قه‌ومان
misinform /,mɪsɪn'fɔ:m/v زانیاری هه‌له
 ده‌داتی
misinterpret /,mɪsɪn'tɜ:prɪt/v به‌هه‌له تی دهکا
 غه‌له‌ت حالی ده‌بن- به هه‌له راه‌دهکا
misjudge /,mɪs'dʒʌdʒ/v باوه‌ریکی هه‌له
 بو‌نیاد ده‌بن له هه‌له‌سه‌نگاندنی...
 به‌هه‌له ده‌چی- بریاریکی هه‌له ده‌دا
mislay /,mɪs'leɪ/v شتی له شوینن داده‌تن و
 له بیری ده‌چی/شتن یوما‌وه‌یین ون ده‌کا
mislead /,mɪs'li:d/v چه‌واشه ده‌کا- فروده‌دا
 ده‌ست خه‌له‌تی ده‌دا
misleading /,mɪs'li:dɪŋ/adj چه‌واشه که‌ر-
 له‌خشته‌به‌ر
mismanage /,mɪs'mænɪdʒ/v خراپ به‌زیوه
 ده‌با
misplaced /,mɪs'pleɪst/adj ناشایه‌ن
 له شوینن خو‌نا- پیا‌ه‌لدانی ناشایه‌ن
misprint /'mɪsprɪnt/n هه‌له‌ی چاپ
mispronounce /,mɪsprə'naʊns/v به‌هه‌له گو ده‌کا
misread /,mɪs'ri:d/v به‌هه‌له
 ده‌خوینیتیه‌روه- به‌هه‌له تی ده‌کا

mindless

mindless/¹maɪndləs/adj 1- گەمژە
2- زیرەکی و ئیڤکیرینی ناوی

mine/¹maɪn/pron ھی من

mine/¹n 1- کان 2- لوغم - بۆمب - مین

minefield/¹maɪnfi:ld/n 1- کێلگەیی
ئەلغام - مین پێژ

2- بارەگە چاوەڕێی تەقینەووی ئی
دەکرێ، ھەر بقلیشتەوہ - دەقلیشتەوہ

mine/v 1- کانزا دەردینن

2- لە کان کار دەکا

3- قۆرت ئی دەدا تا کانزا دەربینی.

4- لوغم دەچینی - لوغم دادەنیتەوہ

mine layer/n کەشتی مین چین

minesweeper/n مین لایەر

miner/¹maɪnə(r)/n کانکار

mineral/¹mɪnərəl/n کانزا

mineral water ئاوی کانزایی

mingle/¹mɪŋgl/v 1- تێکەڵ دەبی

2- ئاویتە دەبی

mini-/¹mɪni/ زۆر بچووک

miniature/¹mɪniətʃə(r)/n وێنەبەکی

بچووکراوە

in miniature 1- لە شێوەبەکی زۆر بچووکا

2- لە وێنەبەکی بچووکراوەدا

minibus/¹mɪnɪbʌs/n پاسی بچووک

مینیوبوس

minimal/¹mɪnɪməl/adj زۆر بچووک

زۆر کەم

minimize/¹mɪnɪmaɪz/v

1- زۆر بچووکی دەکا تەوہ

2- کەمی دەکا تەوہ

minimum/¹mɪnɪməm/n کەمترین

mining/¹maɪnɪŋ/n کانزاکاری

دەرهێنانی کانزا

miniskirt/¹mɪnɪskɜ:t/n مینی ژۆپ

تەنۆرەیی زۆرگورت

minister/¹mɪnɪstə(r)/n

1- شانیار

2- وەزیر

3- قەشە

4- وەزیری

1- وەزارەت

2- پێشەیی قەشە

3- مینک: گیانەوەرێکی

دەبندەیی بچووکە

1- بچووک - کۆم - ن

2- لاوەکی 2- چینی لاوەکی دەنگ

3- ناکام - ناکامەکان

1- ئەوچەوانی

2- کەمایەتی - کەمینی

3- پونگ - شیرتەمەنی

4- تام پونگی

1- شۆینی پاره لێدان

2- پاره لێدەدا

3- کەم - کرداری کەمکردن

4- لەزێر سفر - بەبێ... - کەمتر لە -

5- نیشانەیی سانیب - کەم - لە ماتماتیک

6- زۆر بچووک -

7- زۆر ورد

8- خولەک - ماوەبەکی زۆر کەم

9- تۆماری نوسراوی دانیشتنی...

10- بەم زوانە

11- پاش چەند خولەکی

12- دەقیی بەیاریت

13- ئوی - دوای پێشەوات

14- زۆر ورد (بچووک)

15- موعجیزە - پەرچو

16- لە سروشت

17- بەدەر - ناناسا

18- بە موعجیزە

19- سەراب - تراویلیگە

20- ئاوینە - ئەینۆک - قۆدیک

21- ئاوەژو

22- ڕەنگ دەدا تەوہ

mirror/v

Milage

Milage: mileage/n ١- ماوهی براب
٢- ریزهی سود

mild/maild/adj ١- نەرم- نەرم و نیان
٢- خۆشەنود، خۆشەو
٣- مامناوەندی

mildly/adv هەندی- تا پادەین

mile/mail/n میل- ماوهیەکی دوور
ماوهیەکی درێژ- روداویکی گرتگ

militant/'militənt/adj شەپانی-
نازا و بەجەرگ/میلیتانت

militancy/'militənsi/n خەبات-
تیکۆشان

militant/n خەباتگێز- تیکۆشەر

military/'militəri/adj سەربازی-
جەنگیی

militia/mə'liʃə/n میدیشیا- بەرەنگاری
میللی

milk/milk/n - v شیر-
شیری... دەدۆشی- دادەچۆرینی

milk chocolate/n چوکلیتی شیری

milkman/'milkman/n شیر فرۆش

milk shake/n نایس کریم:
خواردنەویەك له شیر و هەندی

بۆن و تام... پێکدێ

milk tooth/n ددانی شیری

milky/'milki/adj ١- شیری- له
شیردروستکراو
٢- رەنگ شیری

mill/mil/n ماش- کارگە- وردکەر

mill/v دەهاری- وردەکا

miller/'mɪlə(r)/n ماشەوان

millennium/mɪ'leniəm/n هەزارە

the millennium یادی هەزار سالی

millet/'mɪlɪt/n دەرۆجان:
رەوکیکە له گیا- قەسەر دەچن، تۆدەکی
وەك خواردن بەکاردی

mind

milligram/'miligræm/n میلیگرام

millilitre/'mɪlɪlɪtə(r)/n میلیلتر

millimetre/'mɪlɪmɪtə(r)/n میلیمتر

millinery/'mɪlɪnəri/n دروستکردنی شەپەقی
نافرەتان یان فرۆشتنیان

million/'mɪljən/number ملیۆن

millionth/'mɪljənθ/def ملیۆنەهەم/
بەشی له ملیۆن بەش

millionaire/'mɪljə'neə(r)/n ملیۆنێر

millionaires/n ملیۆنێر(نەفرەت)

milometer/'maɪ'lɒmɪtə(r)/n پیۆمەری
ماوهی براب

mime/maim/n بە جۆلەو نامازە شت دەلن-
نمایش بە جۆلە

mime/v بە نامازە شت دەلن

mimic/'mɪmɪk/v لاسایی کەسی
دەکاتەرە بۆ کالته

mimic/n لاسایی کەرەمەوی کارامەي گالته جار

minaret/'mɪnə'ret/n منارە

mince/mɪns/v پارچە پارچە دەکا

mince/n گۆشتی پارچە پارچە کراو

mincemeat/n تیکەلەپەکه له میوه
و شکر او و گۆرێزو شەکراو.

mind/maɪnd/n عەقل- هۆش- بیر

out of mind گەمژە، شیت

make up mind بریار دەدا

mind/maɪnd/v بیزار دەبی- گرتگی دەدا-
دەلەوەرینی

mind you له بیر نەکی

mind your business خۆت له کاروباری
خەك هەلمەفولتینتە

never mind گوێ مەدی- هیچ نیە

Mind out لاكۆ- لاچۆ! ناگادار بە!

minder/'maɪndə(r)/n شوان،
سەرپەرشت، چاودێر

metre
metre/'mɪ:tə(r)/n مەتر (۱۰۰ سانتیم)
metric/'metrɪk/adj مەتری پێوەری
metropolis/'mɛ'trɒpəlɪs/n شاری
 زۆر گەورە - پایتەخت
miaow/'mi'au/n میاو
miaow/'mi'au/v دەمیاوێنی
mice/'maɪs/n مەشکەکان
Mickey/'mɪki/n گانته‌پی‌نکردن -
 پسی وایواریان
microchip/'maɪkrəʊtʃɪp/n
 مایکرو چیپ (کۆمپیوتەر)
microcomputer
 /'maɪkrəʊkəmputə(r)/n
 کۆمپیوتەری بچووک
microcosm/'maɪkrəkɒzəm/n
 نمونەیه‌کی بچووک
 شتیکی گەورە
microfiche/'maɪkrəʊfi:ʃ/n
 مایکروفیلم
microphone/'maɪkrəfəʊn/n
 مایکروفون
microscope/'maɪkrəskəʊp/n
 مایکروسکۆپ، وردبین
microwave/'maɪkrəweɪv/n
 شەپۆلی بچووک/ئامیزری گەرمکردنەوه‌ی
 خواردنەوه‌نی
mid/'mɪd/adj ناوه‌راست - ناوه‌ند
the Mid west/n بەشی
 باکووری ناوه‌ندی ئەمریکا
midday/'mɪd'deɪ/n نیوه‌ڕۆ -
 کاتژمێر دووانە
middle/'mɪdl/n ناوه‌راست - ناوه‌ندی
middle age/n تەمەنی نیوان ۴۰ - ۶۰
middle aged/adj ناوه‌راستی تەمەن
the middle ages/n چاڵەکانی
 ناوه‌راست
middle class/n چینی ناوه‌راست

the middle East/n پۆڵه‌لاتی
 ناوه‌راست
middle name/n ناوی ناوه‌ندی
 لای زۆریه‌ی ئەوروپیه‌کان
middle school/n قوتابخانه‌ی ناوه‌ندی
 قوتابخانه‌یه‌که بۆ منداڵانی ۹ - ۱۳ ساڵی.
midge/'mɪdʒ/n پێشکە، مێشوله
midget/'mɪdʒɪt/n کورته‌بالا
Midlands/n ده‌قه‌رگانی ناوه‌راست له
 نینگلته‌را
midnight/'mɪdnɑɪt/n نیوه‌شەو
midriff/'mɪdrɪf/n نیوان سینگی و کەسەر -
 ناوک
midst/'mɪdst/n ناوه‌ند - چەق - دل
midsummer/'mɪd'samə(r)/n نیوه‌ی
 هاوین - چله‌ی هاوین
midway/'mɪd'weɪ/adj ناوه‌ند - ناوه‌راست
midweek/'mɪd'wi:k/n نیوه‌ی ههفته
midweek/adv له نیوه‌ی ههفته
midwife/'mɪdwaɪf/n مامان
midwifery/'mɪdwaɪfəri/n مامانی
midwinter/'mɪd'wɪntə(r)/n نیوه‌ی زستان -
 ناوه‌ندی زستان
might/'maɪt/v چله‌ی زستان
 رابردووی may -
 له‌وانه‌یه، ده‌کری، ده‌کری؟
might/n هێز، ده‌سه‌لات
mighty/'maɪti/adj به‌هێز، به‌ده‌سه‌لات
mighty/adv زۆر
migraine/'maɪgreɪn/n ژانه‌ سه‌ریکی به‌هێز -
 سه‌رئێشه‌یه‌کی زۆر/
 مرۆڤ تووشی نه‌خۆشی ده‌کا
migrate/'maɪgreɪt/v کۆچ ده‌کا - ره‌و ده‌کا
migrant/'maɪgrənt/n کۆچبەر - کۆچەر
migration/'maɪgreɪʃn/n کۆچ -
 کۆچکردن - ره‌وکردن
mike/'maɪk/n مایکروفون

merciless		meticulous
merciless/'mɜ:si:ləs/adj	بی رەحم، بی بەزەیی	ژۆوری خواردنی سەربازان
mercury/n	جیوه	۱- نامە- پەیام
mere/mɪə(r)/adj	تەنیا/جگە	۲- ئامانج
merely/adv	تەنیا (نەزیاتر نەکەمتر)	نامەبەر-
merge/mɜ:dʒ/n	یەكده‌گرتنە، یەكده‌خاتەرە	پەيامبەر
merger/'mɜ:dʒə(r)/n	کرداری یەكگرتن	مەسیح
meridian/mə'ri:diən/n	۱- شو هیئە	دیتی- بیتی
	خەیاڵیە لەسەر پووی زەوی لە ئێوان جەمسەری باکوور و باشوور هەیه و بەشوێنیکی تاییبەت رەت دەین.	میتابۆلزم
	۲- بەرزترین جێن کە خۆر دەیکاتن.	کانزا
	۳- نیوه‌بازنە زەوی.	کانزایی
meringue/mə'ræŋ/n	تیکەلەئێ شەکرۆ سپیتی هێلکە	metamorphosis/,metə'mɔ:fə:sis/n
	ئەو کێکەئێ لە شەکرۆ سپیتی هێلکە دروست دەکرێ.	گۆڕانی تەواوی شیۆه...
merit/'merit/n	لایەنی چاکی / ئەدگارە چاکیکان- بەهادر	metaphor/'metəfə(r)/n
merit/v	شایەنە- لایەنی	میتافۆر: خوازە
meritocracy/,meri'tɒkrəsi/n	میراتۆکراسی: سیستەمی حکومەتی کەسانی بە توانا و پۆشنییر.	خواستن- واتای مەجازی
mermaid/'mɜ:meid/n	پەری دەریا	metaphorical/,metə'fɔ:rikl/adj
merry/'meri/adj	رووخۆش-سەرخۆش	مەجازی
merriment/'merimənt/n	خۆش و شادی	metaphysics/,metə'fiziks/n
mesh/mef/n	تۆز ئاسا	ئەودیبوی سروش
mesmerize/'mezməraiz/v	سرنجی رادەکێشێ	metaphysical/,metə'fizikl/n-
	توووشی نۆشدامانی دەکا	دینی/ ئەودیبوی سروشت
mess/mes/n	۱- پیسی، ئارێک و پیکێ ۲- کێشە- قەیران	mete/mi:t/v
mess/v	پیسی دەکا	۱- سزای دەدا- پاداشتی دەدا ۲- خەلاتی دەکا
messy/'mesi/adj	پیسی و پۆخل	meteor/'mi:tɪə(r)/n
		نەیزە کگۆرە روناکی- گەرگەر
		meteoric/,mi:tɪ'ɔ:rikl/adj
		۱- زۆر خێرا- تیزرەو ۲- سەرکەوتوانە
		meteorology/,mi:tɪə'rɒlədʒi/n
		زانستی سەقار- کەش و هەوا
		meter/'mi:tə(r)/n
		پێوەر- کێش
		meter/v
		بە پێوەر دەپینۆی
		method/'meθəd/n
		رێگا- شیواز
		methodical/mə'θɒdɪkl/adj
		مەنەجی- رێک و پێک
		Methodist/'meθədɪst/n
		یەکی له ئەندامەکانی کەنیسای پروتستانی
		کە چۆن ویزێ له سەدەئێ ۱۸ دا یەمەزاند.
		meticulous/mə'tɪkjələs/adj
		وردکار- وردبێن: ناگادار

melt
 melt/melt/v ۱- دەشتاویتهوه- شل دهیتهوه ۷/ ۲- نەرم دەبی- هێور دەبی

meltaway/v
 ون دەبی- گوم دەبی- پەرش دەبی

member/'membə(r)/n ئەندام- تان

membership/'membəʃɪp/n
 ئەندامی

MP ژمارە ی ئەندامەکان- ئەندام پەرلەمان

membrane/'membreɪn/n
 ۱- داپۆش ۲- پێست نەرم/نویژ

memento/mə'mentəʊ/n یادگاری

memo/'meməʊ/n یادداشت نامە

memoir/memwɑ:(r)/n یادداشت- رۆژانە- ژیاانامە

memoris/n یادداشت- رۆژانە- ژیاانامە

memorable/'memərəbl/adj
 لە بیر ناکرێ- لەبیر نەچوو

memorandum/'memə'rændəm/n
 یادداشت

memorial/mə'mɔ:riəl/n ۱- یادگاری
 بیرخەرمو ۲- تۆماری میژوویی

memorize/'meməraɪz/v لەبیر
 دەکا- ئەزبەر دەکا

memory/'meməri/n بیرەهری- بیرکردنەوه

ئەو بەشە ی کۆمپیوتەر کە زانیاری هەلدهگری

In memory of: to the memory of
 لەبیرەهری/لە یاد ی

men/men/n پیاوهکان/مرفۆهکان

menace/'menəs/v ترس، هەرهشە- بیزارکەر

menace/'menəs/n هەرهشەدەکا

menacing/adj ترسینەر- تۆقینەر

mend/mend/n شتی تیکچوو- شکاو
 چاک دەکاتەوه

mercifully
 ۱- چاک دەکاتەوه
 ۲- هەموار دەکا

menial/'mi:niəl/adj ۱- هاكەزایی- ناگرتگ
 ۲- كەم بايەخ

meningitis/'meniŋ'dʒaɪtɪs/n هەوکردنی
 مێشك یان دەماری پشت/پوكا نەوه ی مێشك

menopause/'menəpəʊz/n تەمەنی بی
 ئومیدی (گۆزانی ژیان)

menstruate/'menstruət/v جەیز دەبی
 بی نوێژ دەبی

menstruation/'menstru'eɪʃn/v كنج-
 مەحەك، بی نوێژی مانگانە ی ژن

mental/'mentl/adj هوشیی- بیریی
 نەخۆشخانە ی ئەو كەسانە ی توشی نەخۆشی
 هوشی- هوشەكی هاتون

mentality/'mentəlɪti/n هوشییتی-
 چۆری بیرکردنەوه

mention/'menʃn/v یاد دەکا- نامازە بۆ دەکا
don't mention it شایەنی نییە
 پێویست بە سوپاس ناکات
 یادکردن-

mention/n ناوهێنان، نامازە بۆ کردن

menu/'menju:n لیستی خواردنەکان
 لیستی هەلبژاردنەکان لە کۆمپیوتەر

mercenary/'mɜ:sənəri/adj ۱- پارەیی-
 دراویی، پەيوهست بە شتی ماددی پەوه
 ۲- جاشییتی- بەکریگیراوی

merchandise/'mɜ:tʃəndaɪz/n کەل و پەل-
 شت و مەك

merchant/'mɜ:tʃənt/n بازرگان

merchant navy/n گەشتی بازرگانی

Mercury/'mɜ:kjəri/n هەسارە ی عەتارد
 نزیکترین هەسارە لە زۆژ

mercy/'mɜ:si/n بەزەیی- مێهرەبانی

merciful/'mɜ:sɪfl/adj مێهرەبان

mercifully/adv مێهرەبانانە-
 بە بەزەبیانە

Med

Med: Mediterranean/n دەریای سڀی

ناوهراسټ/ولټانی دەریای ناوهراسټ

medal/'medl/n ملوانکە - مەدالیا

medalist/'medəlist/n ١- هەنگری

مەدالیای ٢- بره‌وی مەدالیای

medallion/mə'dæliən/n - ملوانکە

خوناوکە

meddle/'medl/v خۆ هەندە قور تێنێ

لە کاری خەلکی

media/'mi:diə/n میدیا: هۆکارەکانی

راگەیانندن

mediaeval: medieval چەرخەکانی

ناوهراسټ

mediate/'mi:diət/v ناوێژی دەکا -

دەچیتە نیوانیانەوه

mediation/'mi:di'eɪʃn/n ناوێژی

کردن، ناوێبێتکردن/بۆ چاره‌سه‌رکردنی

کێشه

mediator/'mi:diətə(t)/n- ناوێزیکەر-

ناوهند- هۆکار

نیوانتکەر- پیناوا

لە مەسیحیەت دەوترێ: پیاوی دینی دەتوانی

هەرچی بەنده بیه‌وی بگه‌یه‌نیتە خوا، شتی

ناوا لە نیسلا م دانیه.

medical/'medɪkl/adj پشکنینی

پزیشکی - پزیشکی

medicated/'medɪkərtɪd/adj

چاره‌سه‌ری- دەرمان

medication/'medɪ'keɪʃn/n دەرمان

medicine/'medsn, 'medɪsn/n

پزیشکی - دەرمان - چاره‌سه‌ر

medieval/'medi:vl/adj پەيوه‌ست بە

چەرخەکانی ناوهراسټ

mediocre/'mi:di'əukə(r)/adj

ناوهند/ خراب نۆبە - ناسایي

meditate/'medɪtət/v لەگژلفکران

رادەچي- دالغە ئی دەدا- تێ دەفکری- زۆر

بیری دەکا- تێ رادەمێنێ

the Mediterranean/n دەریای سڀی

ناوهراسټ/ولټانی دەریای سڀی ناوهراسټ/

تایبەت بە ولټانی دەریای سڀی ناوهراسټ

medium/'mi:diəm/n ١- هۆکار- نێوهند

٢- هۆکاری راگەیانندن

mediums/n بەهینکاری رۆھی-

نێوهندکاری رۆھی

medium/adj ناوهراسټ

medium wave/n شه‌پۆلی ناوهراسټ

meek/'mi:k/adj ١- گویندیر، گوی رایەل،

بەرئەر

٢- هێمن و بی دەنگ

meekly/adv ١- بەهین دەنگی ٢- بە گوی رایەلی

meekness/n گویندیری، گوی رایەلی

meet/'mi:t/v ١- دیدەمی دەکا- دیداری دەکا

٢- چاوی پێدەکەوی- دەبینی

٣- یەکەم جار یەکتەر دەبینن- کۆدەبەنەر

٤- دەگەنە یەک- بە یەک دەگەن.

٥- پێوستی یەکانی پێ پر دەکرێتەوه.

meeting/'mi:tɪŋ/n کۆبوونەر- دیدار

megalomania/'megələ'meniə/n

شینتی مەزنینتی

megaphone/'megəfəʊn/n دەنگ گەرمەرکەر-

مینگافۆن- زورنا

mellow/'meləʊ/adj ١- نەرم و تام شیرین

٢- هێمن، نەرم

٣- رەسیو، ناقل

mellow/v بەنەرمی مامەلە دەکا

نەرم دەکا- هێور دەکاتەر

melodrama/'melədrə:mə/n مێلۆدراما

melodramatic/'melədrə'mætɪk/adj

مێلۆدرامی

melody/'melədi/n مێلۆدی- ناواز-

نەغمە

melon/'melən/n گندۆرە- کالەک

water melon/n شفتی- شوتی

maximum

maximum/'mæksɪməm/n دوا پادە، ئەو پەڕی

May/meɪ/n مانگی ئایار

May Day روژی یەکی ئایار

may/meɪ/v لەوانەبە - دەبن - دەکرێ

شیمانە دەکرێ - ریی تێ دەچی

may be/adv لەوانەبە، دەبن وای

mayonnaise/'meɪə'neɪz/n مایۆنێز

خواردنە هیلکە و پوڤن لەگەڵ زەلاتە

mayor/meə(r)/n سەرۆکی شارەوانی /

پاریزگا - کێخوا

mayoress/meəres, meɪəres/n

سەرۆکی شارەوانی (ژن)

خیزانی - هاوسەری - ژنی سەرۆکی

شارەوانی

maze/meɪz/n

ڕێگومکردن -

سەرلێشێواندن / شپۆزە

me/mi/pron

من - لەباری بەرکار

meadow/'medəʊ/n

مێرگ

meagre/'mi:gə(r)/adj

بچووک - کەم

meal/mi:l/n

ژەم

meal time/n

کاتی ژەم

mean/mi:n/v

۱ - وادەبەخشی -

وادەگەبنی، واتای وادە

۲ - دەبەوی - مەبەستی

۳ - گرتگە - زۆر دەگەبنی - دەبیتە هۆی

mean well نیهتی باشە

mean/adj

قرچۆن - چاوبرسی

mean/n

پێژە: ناوەند - رهوش

meander/'mi:ændə(r)/v

۱ - پینچاوینج -

دەبن - شەپۆل دەدا - ۲ - بێ نیش دەسوپێتەو

واتا - مەدلۆل -

ئامانج

meaningful/'mi:niŋfl/adj

بەسوود - واتادار

mechanization

meaningless/'mi:niŋləs/adj ۱ - بێ واتا -

بێ سوود - ۲ - هیچ و پووج

means/mi:nz/n

هۆکار - ناوەند

by means of بەهۆی - بەریگی

by no means هەرگیز

means/mi:nz/n

پارەو سامان - دەرامەت

in the meantime لەو کاتەدا،

لەو نێوەندەدا

meanwhile/'mi:nwaɪl/adv

لەو سەین و

بەینەدا - لەو دەمی

measles/'mi:zɪz/n

سوریزە، سوریکە

measly/'mi:zli/adj

بچووک - کەم بەها

measure/'meʒə(r)/v

دەپۆتی - دەگاتە -

دەخەملینی

measurement/'meʒəmənt/n

پێوان - ئیجرا

measure/n

۱ - هەندێ - ریزەیی - پێوهر

۲ - هەلسوکەوت - ئەدارە

۳ - یەكە پێوان

meat/mi:t/n

گوشتی گیانەمەر و

بائندە ئەکە می مرۆف

meatball/'mi:tbo:l/n

پارچەیی خەیی گوشتی

وردکراو یان قیمەکراو

مەککەیی پێرۆز -

Mecca/'mekə/n

پوانگە - قیبلە شوینی پووکرە میوانان

mechanic/mə'kænɪk/n

کرنکاری میکانیک

mechanical/mə'kænɪkəl/adj

میکانیکی -

شارەزا لە نامیز/نامیز - بی گیان

mechanics/mə'kænɪks/n

۱ - نامیز - هۆکار

میکانیکیەت - چۆنیەتی کارکردنی ..

۲ - زانستی میکانیک

mechanism/'mekənɪzəm/n

نامیزی میکانیکی / چۆنیەتی کارکردن

mechanize/'mekənəɪz/v

نامیز

لەبریتی مرۆف بەکاردینی

mechanization/'mekənəɪzɪzən/n

بەکارهێنانی نامیز

masturbate
masturbate/mæstəbeɪt/v
 دستپەر لێدەدا - خۆی رەحەت دەکا
masturbation/mæstə'beɪfɪn/n
 دەستپەر - خۆ رەحەت کردن
mat/mæt/n
 ۱- بەرمان - دوگرە
 ۲- مافووری بچووک بۆ ژێر پێ یان پارچە ماددەیەکی لە ژێر شتی گەرم دادەنرێ.
mat/adj
 نەدرەوشاوە
matador/'mætədɔ:(r)/n
 گاکوژ - بکۆژی گا - لە (گابازی)
match/mætʃ/n
 شخاتە
matchstick/'mætʃstɪk/n
 دنگە شخاتە
match/mætʃ/n
 ۱- یاری - گەمە
match/v
 دەسازێ - دەگونجێ
 هاوشانی دەبێ - هاوکۆفی دەبێ
mate/meɪt/n
 ۱- هاوڕێ - هاوکار
 ۲- ئەفسەری دەریا - کەوی
mate/v
 زاوژی دەکا
 زاوژی بو دوو گیانەوهر دەکا
 وا دەکا دوو گیانەوهر چوت پت
mate: check mate
 کش مەلیک
material/mə'tɪəriəl/n
 ماددە - قوماش - زانیاری
material/adj
 ماددی - گرنگ
Materialism/mə'tɪəriəlɪzəm/n
 رێبازی مەتریالیزم
 مادیکەری - مایەکیەتی
Materialistic/mə'tɪəriəlɪstɪk/adj
 ماددی - ئەک رۆجی
materialize/mə'tɪəriəlaɪz/v
 دەبیته
 واقع - روودەدا / دیتە جیهانی بوون
maternal/mə'tɜ:nl/adj
 پەییوەست
 بەدایکەوه / لە رێگای دایکەوه
maternal instinct
 رەمەکی دایکایەتی
maternity/mə'tɜ:nəti/n
 دایکایەتی - مەندالوون

mathematics/mæθə'mætɪks/n
 ماتماتیک
mathematical/mæθə'mætɪkl/adj
 ماتماتیکي
mathematician/mæθəmə'tɪʃn/n
 ماتماتیکناس - زانای ماتماتیک
matinee/'mæti:neɪ/n
 نمایشی شانۆیەک - فیلیمیک لە پاش نیوهرۆ
mating season
 وەرزێ زاوژی کردن
matriarch/'meɪtrɪ:ək/n
 دایک سالار
matriarchal/'meɪtri'a:kl/adj
 دایک سالاری
matricide/'mætrɪsaɪd/n
 دایک کوژی
matrimony/'mætrɪməni/n
 هاوسەریتی
matrimonial/'mætrɪ'məʊniəl/adj
 هاوسەری
matron/'meɪtrən/n
 بەرپرەسی نەخۆشەوانان
 ژنیکی مێردکردوی گەورە - سەرداری مائ
mat/kæt/adj
 نەدرەوشاوە
matter/'mætə(r)/n
 ۱- مەسەلە - دۆز
as a matter of fact
 ۲- قەرمان - ماددە
 لە راستیدا
a matter of course
 پۆتین
matter/v
 گرنگ دەبێ، بایەشی دەبێ
mattock/'mætsək/n
 خاکەناس - بیژ
mattress/'mætrəs/n
 دۆشەک
mature/mə'tʃʊə(r)/adj
 ۱- گەییو (مێوه)
 ۲- پێ گەییو - مۆلا - گەورەبوون - رەسیو
mature/v
 پێ دەکا
maul/məʊl/v
 هێرش دەبا - پرەداتن
 هەڵمەت دینن - تاوی دەداتن
mauve/məʊv/adj
 بێنوشەیی کراوە / ئەرخەوانی سۆزیو
maxim/'mæksɪm/n
 پەند، قسە
 نەستەقی
maximize/'mæksɪmaɪz/v
 هەتا
 بکۆی زیاد دەکا
 تا دوا رادە زیاد دەکا

marvelously		masquerade /mæskə'reɪd/v	خۆی
marvelously/adv	به گهرمى -		واپيشان دهدا - خۆی وادهنۆيتن
	سه رنج پاكينش	Mass /mæs/n	قوداس:
Marxism /'mɑ:ksɪzəm/n	ماركسىزم - ماركسىست		رئو ره سمىكه له كه نىسه كان سازده درئ،
Marxist /'mɑ:ksɪst/n	باباى ماركسى		لهوئ خهك نان و ئارهق دهخۆن بۆ ئهوى
Marxist/adj	بىرى ماركسى -		دوا ژهسى عيسا پيغه مبهر بىننه بىرى خۆيان.
	رئبازى ماركسى	mass /n	1- ژماره يهكى ژۆر - كه كه كه بوو
marzipan			2- چه ماومر
	لهوزينه	mass/adj	كۆمهلكارى - مپلى
mascara /mæ'skɑ:rə/n	مهسكهره:	mass/v	ئاپوره ده بهستن -
	بۆ جوان كردنى برژانگ		كۆده بنهوه - خپ ده بنهوه
mascot /'mæskət/n	بهخت هين	mass media /n	هۆيه كانى راگه ياندن
masculine /'mæskjəlɪn/adj	تايهت به پياو - نئير	mass produce /v	به كۆمەن بهرهم دئين
	نيزاتى - پياواتى	massacre /'mæskə(r)/n	كوشتارگه -
masculinity /'mæskju'li:niti/n	دان، دانهوئنه/ههرسه		قه سابخانه، كۆمەل كۆزى - ره شه كوژى
mash /mæʃ/n	ماسك - روو پۆش -	massacre/v	ده كوژى - سهرده برئ
	پهچه	massage /'mæsɑ:ʒ/n	مه ساژ - شيلان
mask /mɑ:sk/n	1- روخسارى به ماسك	massage/v	ده شيلئى
	دانه پۆشى	massive /'mæsɪv/adj	كه ته - زه به لاح -
mask/v	2- ههستى خۆى ده شارئته وه		ژۆر گه وه
masochism /'mæsəkɪzəm/n	مازخيزم: له زهتى سىكسى له نازاردان	mast /mɑ:st/n	دار ئالا - دار عه له م
	وهرده گرى		چه مسمرى بۆلوكردنه وهى پهخشى راديو و
masochist /'mæsəkɪst/n	مازخى	master /'mɑ:stə(r)/n	ته له فزيۆن
	له زهت وه رگر		راهيتر، ريزدار
masochistic /adj	ئهشكه نه چه نه ر		مامۆستا، وهستا - مسته ر -
	ئهشكه نه چهى خۆى دهدا		دانهى ره سه نئى فيلم
mason /meɪsn/n	بهرد ههلكۆل، بينا -	master's degree /n	پلهى ماسته ر -
	ماسۆنى		پروانامهى ماسته ر
masonry /'meɪsənri/n	به شه كانى بينا	master/v	ژۆر باش فيزده بئى، بهر ده ست ده كا
	1- خانوو - كه له بهرد دروست كرابن	mastermind /'mɑ:stəmaɪnd/n	
	2- ماسۆنيهت		عه قلى راه پهرئنه ر -
masque /mɑ:sk/n	چۆره درامايه كى		عه قلى ئاراسته كه ر
	شعريه	mastermind/v	پلان دانه نئى
		masterpiece /'mɑ:stəpi:s/n	شاكارى ئه ده بئى/هونه رى
		mastery /'mɑ:stəri/n	1- كارامه بئى -
			لئيهاتووى 2- ده سه لات - سه ره ورى

marginally

marginally/adv کم-ههندی

marijuana/mæɹə'wɑ:nə/n

حهشیشه-تلیاک/ماریوانا

marina/mə'ri:nə/n بهندهری بچوک

marine/mə'ri:n/adj ده‌ریایی(ناویی)-

ده‌ریایی (کهشتی)

marine/n سه‌بازی ده‌ریا

marital/mæɹɪtl/adj هاوسه‌ری

marital problem/n کێشه‌ی هاوسه‌ری

marital status/n باری کۆمه‌لایه‌تی

به‌ژن، بی‌ژن

maritime/mæɹɪtaɪn/adj ده‌ریایی

marjoram/'mɑ:dʒərəm/n

که‌لای بۆندار

mark/mɑ:k/n ١- شوینه‌وار-چن

٢- هینما، نیشانه

هینما- دروشم - سنوور

mark/v ١- هینما- نیشانه دانه‌نی

٢- نهره له‌سه‌ر دانه‌نی

٣- ئاماره‌ ده‌کا- ئاهه‌نگ ده‌گیژی

٤- چاودیه‌ری ده‌کا

marked/'mɑ:kt/adj روون و ناشکرا-

دیار/نیشانه-هینما

marking/'mɑ:kɪŋ/n ره‌نگاره‌نگ

mark/n مارک له‌نمانی

market/'mɑ:kɪt/n بازار

market garden/n باخچه‌ی فرۆشتنی

میوه‌و تهره

market research/n لیکۆلینه‌وه له‌و

شخانه‌ی که خه‌لک ده‌یانوی بکرن

market/v بانگی خه‌لک ده‌کا له کاتی

فرۆشتنی شتدا/به‌ره‌واج ده‌کا

marketable/'mɑ:kɪtəbl/adj

به‌ره‌واج- به‌ره‌هم هین- به‌هه‌رمین

marketing/'mɑ:kɪtɪŋ/n بازارپکاری

Market town/n بازار/ مه‌یدانی مه‌رو

مالات کڕین و فرۆشتن

marvel

marksman/'mɑ:ksmən/n نیشانه‌شکین

marmalade/'mɑ:mələɪd/n مه‌مه‌لاد-

موره‌بای پرته‌قال

maroon/mə'ru:n/adj سووری تاری-

سووری مارۆتی

marooned/adj به‌جیمماو- که‌وتو

marquee/'mɑ:'ki:/n ره‌شمال، خیمه‌ی گه‌وره

marriage/'mæɹɪdʒ/n هاوسه‌ری- ژن و

میزداتی

ئاهه‌نگی زه‌ماه‌ه‌ند/ژوره‌سه‌می هاوسه‌گرتن

married/'mæɹɪd/adj به‌ژن- به‌میزد/

ژیانی ژن و میزدایه‌تی

marrow/'mæɹəʊ/n چه‌وری ناو ده‌مار/مۆخ

marrow/n کودی/ کوله‌که

marry/'mæɹɪ/n ژن دینی- شووده‌کا-

لینکیان ماره‌ ده‌کا

Mars/'mɑ:z/n ١- مه‌ریخ ٢- خوداوه‌ندی شه‌ر

marsh/'mɑ:ʃ/n زۆلکاو

marshal/'mɑ:ʃl/n ١- مارشال ٢- ئاهه‌نگ گنچ

marshmallow/'mɑ:ʃ'mæləʊ/n چه‌لواوی

سه‌پی- شه‌رینی

mart/'mɑ:t/n ١- بنکه‌ی بازرگانی

٢- شوینی مه‌زادکردن

martial/'mɑ:ʃl/adj ١- چه‌نگی ٢- عورفی

٣- ئازا

Martian/'mɑ:ʃn/n له‌ مه‌ریخ هاتوو

martin/'mɑ:tɪn/n په‌ره‌سینکه

martyr/'mɑ:tə(r)/n شه‌هید-

martyrdom/'mɑ:tədəm/n قوربانیده‌ر

شه‌هیدبوون- گیانفیداکردن

marvel/'mɑ:vəl/n سه‌راسیمه-

سه‌رسوپه‌هینن

marvel/v مه‌نده‌هۆش ده‌ین-

سه‌رسوپه‌هیننی

marvelous/'mɑ:vələs/adj

نایاب- سه‌ره‌نج راکیش

mall	201	manipulation
mall/mæl, mo:l/n	mandarin/mændərɪn/n	۱- زمانی
كۆمەلنى دوكان	يەكگرتورى چىنى	۲- جۇرە پرتەقالىنكە/ مەندەرىن
پىنكەمە-	mandate/mændeɪt/n	ماندىت- ئىنقىتاب-
كۆمەلگاي دوكان	راسىپاردن	ماندىت- ئىنقىتاب-
mallet/mælit/n	mane/meɪn/n	بال/پۇپىنەي كەلەباب
چەكوشى دارى	mane/mem/n	گىيانى مردووان
malnutrition/mælnju:'trɪʃn/n	maneuver=manoeuvre/n	مانۋر
بى خۇراكى	manger/meɪndʒə(r)/n	۱- جۇرىنكى كا يان
دەرخواردنى خواردنى خراپ	جى ۲- ئاخوپ	دەشپۇننى- پارچە پارچە
malt/mɔ:lt, mɔlt/n	mangle/'mæŋgl/v	دەكا
مۇلت:	mango/'mæŋgəu/n	مىۋەى مانگۇ
ئەو دانەوئىلەيەى بۇ ماۋەيەك	manhole/'mænhəʊl/n	مەنھۇل
لەئاو ئاو دەھىلدىرىتەۋە، دوايى	manhood/'mænhud/n	۱- قۇناغى پىاۋىتى
دەكرىتە بىرەو وئىسكى	دەرچوون لە قۇناغى كوپىتى	۲- ئەدگارى پىاۋىتى
maltreat/mæl'tri:t/v	mania/'meɪniə/n	۱- ئەخۇشەيەكى عەقلىيە
خراب مامەلەى	مىرۇق توش ھەلچوون و توندى دەكا/ھارى	۲- ھەۋەسى- شەيدابوون
لەگەل دەكا	۳- دەست لى ۋەشاندىن	شەيت و ترسناك- كوشتە
maltreatment/mæl'tri:tment/n	manic/'mænik/n	مانىكۇر:
خراب مامەلەكردن	manicure/'mænikjuə(r)/n	جوانكردنى ئىنۇكى پەنچەكان
مەمكە، كۇ	manifest/'mæni:fest/v	۱- بە ۋەۋى پىشان
mammal/n	دەدا ۲- دەرەكەۋى- پەيدانەبى	manifestation/'mæni:f'esteɪʃn/n
شېردەرەكان	۱- بەلگە، رۇخسار	۲- ھېما- دەرەكەۋتن
mammal/adj	زەبەلاخ : زۇرگەۋرە	manifesto/'mæni'festəʊ/n
Mammøn/'mæmən/n	سامان	پەياننامەى سىياسى
man/mæn/n	۱- پىياۋ- كەس- تاك	manipulate/mə'nɪpjuleɪt/v
۲- مىرۇق، مىرۇقاىيەتى	۲- مىزد، دوست-ئ- سەرباز	۱- بەكارامەى
man/v	۱- بەگەردىخى، ئىش پىن دەكا	بەكارى دىنى
۲- پىياۋ دەنئىرى	۲- پىياۋ دەنئىرى	۲- عەقلى خەلك قۇرخ دەكا
manage/'mæni:dʒ/v	بەپىۋە دەيا،	بەپىۋەرەۋەندى خۇى بەكارى دىنى
ھەلدەسۋىرنى	دەتۋانى- كارى خۇى بەپىۋە دەيا	manipulation/mə'nɪpj'u'leɪʃn/n
manageable/'mæni:dʒəbl/adj	ماقول، لەسنورى شىيانە	فېل، قۇرخەكردن
management/'mæni:dʒmənt/n	كارگىرى- بەپىۋەبەراپەتى	
دەستەى كارگىرى	manager/'mæni:dʒə(r)/n	
manager/'mæni:dʒə(r)/n	بەپىۋەبەر،	
سەرۇك- بىرىكار	بەپىۋەبەرى تىپى ۋەرزىشى	
manageress/'mæni:dʒə'res/n	بەپىۋەبەرى(ژن)- سەرۇك(ژن)	

mail

- mail/v به پۆسته دهئیری
mailing لیستهی ناوئیشانی پۆست
list/n لیستهچی
mailman/meilmən/n بریندار دهکا- له کار دهخا
maim/meim/v سهرهکی- ههرهگرنگ
main/mem/adj بهشویهیهکی گشتی
in the main به زۆری/به
mainly/meimli/adv شویهیهکی سهرهکی
main line/n هێلی ناسنی سهرهکی
main/n بۆری مهنزی گهیاوندی ئاو-کارهبا
mainland/meimlənd/n بهشی سهرهکی ولاتی یان کیشوهری
بێجگه له دورگهکانی دهوروبهری
mainstay/meinstei/n پالپشت
mainstream/meimstri:m/n باوهری
بلاو-ریگای باو
maintain/meim'tein/v 1- بهردهوام
دهبن 2- پارهی دهداتی
3- دهپارێزی 4- دویات دهکا
maintenance/meintənəns/n پاراستن- پارهدان/ساخپیری
maisonette/meizə'net/n بالهخانهی دوو نهۆم
maize/meiz/n گهنهشامی
majestic/mə'dʒestik/adj مهن-
پایه بهرز- تایاب
majesty/'mædʒəsti/n ههیهت،
خاوهن شکۆ
major/'meɪdʒə(r)/v تایبهتمندی
وهردهگری
major/n راند- یهک تانج
major/adj مهن- گرنگ
major-general/n لیبوا
majority/mə'dʒɔrəti/n زۆریه

- make/meik/v 1- دروست دهکا- پێکدههێنی
2- کاردهکا- واتی دهکا- ناچار دهکا
3- بهدهست دینی- قازانج دهکا
4- دادهمهزینی 5- دهکا
make it له کاتی گونجاو دهکا
6- سهردهکهوی
make the bed جیگا چاک دهکا- رادهخا
make for sth یارمهتی دهدا
make fun گالتهی پس دهکا
make off خیرا رادهکا
make out دهنوسی
make-up/n خۆی جوان دهکا- ماکیاژ دهکا
make sth up پێکدینی-
دادههێنی- تهواو دهکا
make up his mind بریاردهدا
make/n نیشانهی کۆمپانیا
دروستکراوی...
make-believe/n خهیاڵ- خۆ و تواندن
maker/'meikə(r)/n دروستکهر- بهرهمهین
makeshift/'merkʃɪft/adj کاتی/شوینگر
make-up/n کهلویهی جوانکاری- ماکیاژ/
کهسایهتی
making/'meɪkɪŋ/n ئاواندن- دروست کردن
maladjusted/'mælə'dʒʌstɪd/adj لهگه
خهک ههئانکا، تاسازی، شان- ناوهز
maladjustment/'mælə'dʒʌstɪmənt/n
ههسانان لهگهڵ کۆمهڵ
malaria/mə'leəriə/n مهلاریا- لهرزوتا
male/meil/adj نیر
male/n نیره
male chauvinism/n نیرهپهستی-
پیاو پهستی- شۆفینیزی نیراتی
malice/'mælis/n کینه، ئازاردانی خهک
malicious/mə'liʃəs/adj کیناوی- زگ رهش
malinger/mə'liŋgə(r)/v خۆی نهخۆش دهکا
malignant/mə'liŋnənt/adj 1- نهخۆشیه
پهسهکه 2- ئازاردهر

Mm

M-m/em/ پیتی سیزدهم له ئەلقابای
 نینگلیزی

ma'am/mæm, mɑ:m/n خاتوون،
 خانم- دایک

mac: Mackintosh/'mækɪntɒʃ/n
 ماکنتۆش

قابوتی باران: مشه ماما

macabre/'mækəbrə/adj تۆقینەر-
 ترسینەر/په یوهسته به مردن

macaroni/'mækə'rəʊni/n
 مه عکه مۆنی

machine/'mæʃi:n/n ١- نامیئر
 ٢- دهسته- ریکخستن

machinary/'mæʃi:nəri/n مه کینه کان-
 نامییره کان، به شه بزواته کانی نامییره کان

machine-gun/n ره شاش

macho/'mætʃəʊ/adj شانازی به
 پیاویستی خۆی دهکا

mackerel/'mækrəl/n جۆری ماسی

mad/'mæd/adj ١- شینت- عهقل نه خۆش
 ٢- گه مره- گه لحو- زۆر توپه
 ٣- گیره شیبوین ٤- شهیدا- کوشته

madly/'mædli/adv ١- شیتانه-
 به هه لچوو نه وه ٢- تا دوا راده

madness/'mædnəs/n شیتی-
 گه مره یی

madman/n شینت- گه مره- هه له شه

madam/'mædəm/n مه دام- خانم-
 خاتوون

madden/'mædn/v توپه ده کا- بیزاری ده کا

made/meɪd/v دروستی کرد

magazine/'mægə'zi:n/n گوڤار

maggot/'mægət/n زینده وهری کرم ناسا
 کرمۆله

magic/'mædʒɪk/n پیتوپا- جادو-

جادوگه ری، نانا سایی

magic/adj سەرئنج راکیش

magically/'mædʒɪkli/adv راقه کردنی
 دژواره

magician/'mædʒɪʃn/n جادوگر- سحر باز

magistrate/'mædʒɪstreɪt/n دادوهری پله
 نۆم/ دادپرس

magnanimous/'mæg'nænɪməs/adj
 جوامیئر

magnet/'mægnət/n موگناتیس

magnetic/'mæg'netɪk/adj موگناتیس-
 سەرئنج راکیش

magnetism/'mægnətɪzəm/n هیزی
 موگناتیس

magnetize/'mægnətəɪz/v ١- دهکا ته
 موگناتیس ٢- سهرنجی راده کیشنی

magnetic tape/n شریتی کاسیت-
 شریتی قیدیو

magnificent/'mæg'nɪfɪsnt/adj مهن-
 نایاب، زۆر جوان

magnify/'mægnɪfaɪ/n گه وره دهکا- پیا
 هه لده دا/ ستایش دهکا

magnification/'mægnɪfɪ'keɪʃn/n
 گه وره کردن

magnifying glass/n ناوینهی گه وره کردن

magnitude/'mægnɪtju:d/n قه باره گه وره،
 گرنگ

magpie/'mægpai/n قوشقه ر- بالنده

mahogany/'mæ'hɒɡəni/n داری جۆری
 ماهۆگانی

maid/meɪd/n خزمه تکار- کاره که ر- نان که ر

maiden/'meɪdn/n ناهره تی شونه کردو

maiden name/n نان نانو

maiden voyage/n ناهره ت پینش شو کردن
 په که م گه شتی

mail/meɪl/n پاپۆری نوئی
 پۆسته

lurk

lurk/lɜ:k/v خۆی مات دهکا -
کهمین دانهن

خۆی مهلاس دهکا - بۆسه دانهن

luscious/'lʌʃəs/adj بهتام - بهلهزهت

lust/lʌst/adj خڕۆشانی سیکس /
ئارهزویکی ئهراده بهدهر

lust/v-n ١- ئارهزوی سیکسی دهکا
٢- ئارهزوی بهدهست هینانی

دهسهلات و ئاویانگی دهکا

lustful/lʌstfl/adj سیکسی -

زۆر سیکسی - تامهزۆ

lustfully/adv به تامهزۆیی

lute/lu:t/n عوود

198

lyrical

luxurious/lʌg'ʒʊəriəs/adj زۆر خۆش -
خۆشگوزهران

luxury/'lʌkʃəri/n خۆشی - نیعمهت -

ئاسودهیی - رابوردن

lynch/lintʃ/v یهکی دهکوژی - وادهزانی
تاوانیاره / له سینداره دهکا بی دانگا

lyric/'lɪrɪk/adj لیریکی - شاعیرانه -
رۆمانسیانه

lyrics/'lɪrɪks/n پهیغهکانی گۆزانی لیریکی

lyrical/'lɪrɪk/adj هۆنراوهی گۆزانی /

هۆنراوهی رۆمانسیانه

loyally	به وەفا	۱- بەرپرەسیاریەتی پێ دەسپێزێ
loyally/'lɔ:əli/adv	بەوێهەفایەتی	۲- بەگرازی رێ دەکا- بەزەحمەت دەروا
loyalty/'lɔ:əlti/n	وێهەفا، دڵسۆزی	بەریقەدار-
lozenge/'lɔ:zɪndʒ/n	لایەنگری- خۆشویست	دەرەشاو
lozeng	جەمبێکی شیرینە	۱- کۆز کۆز- پارچە رەزۆو
۱- دەمژرێ، ئەو کەسانە بەکاری دێنن کە		۲- ئەستور بوون- پەلمان- بەلبون
کۆخەیمان لێنە یان گەرویان دێشێ		۳- پارووە نان
هێمای فیزیوونی ئۆتۆمبیل		۱- کۆدەکا تەو/خەلکی خۆدەکا تەو
L-plate/n	بۆنی	۲- مەمووران بەیەک چاوسەیر دەکا
lubricant/'lu:brɪkənt/n	چەورکردنی مەکیئە بۆ ئەوێ	پارچە پارچە- کۆز کۆز
	دەنگی لێووە نەبەت	شێتێ بە ناچارێ قەبوون دەکا
lucid/'lu:ɪd/adj	۱- پوون و ناشکرا	گەمژەیی، شێتێ
	۲- مێشک ساف- عەقڵ تەراو	هەیفی- مانگی
lucidly/adv	بەپوون و ناشکرایەتی	گەلۆو گەمژە، شێتەنە
lucidity/lu:'sɪdətɪ/n	مێشک بێ گەردی	نەخۆشخانە، شێتان
luck/lʌk/n	رێکەوت- بەخت- شانس	نەخۆشخانە، ئەو کەسانە نەخۆشی
lucky/lʌki/adj	بە بەخت- بە شانس	عەقڵیان هەبە
	بەخت هێنەر	فراقین- نانی نیوهرۆ- نیوهران
luckily/lʌkɪli/adv	خۆشبەختانە	لunch/lʌntʃ/v
lucrative/'lu:kɹətɪv/adj	بەهەرمیزن- پارە هێن	لunch/lʌntʃ/v
ludicrous/'lu:dɪkrəs/adj	هەج- قەشەمەجار	لunch time/n
lug/lʌg/v	شتن بەزەحمەت هەلەنگری یان	لuncheon/'lʌntʃən/n
	رادەکێشی	لunch/lʌŋ/n
luggage/'lʌgɪdʒ/n	کەلوپەلی سەفەر	لung cancer/n
luggage rack/n	تاقوچکە کەلوپەل	سەرەتانی سی/ شێرپەنجە سی
lukewarm/'lu:k'wɔ:w/adj	۱- شێتێ ۲- ناپۆد- بێ جەماس	لunge/lʌndʒ/n
lull/lʌl/v	۱- بێ دەنگی دەکا	لunge/lʌŋ/v
	۲- دەبێخوینن- لای لای بۆ دەلی	لurch/lɜ:tʃ/n
lull/n	بێ دەنگی لە ناکاو/وێهەستی لە ناکاو	leave sb in the lurch
lullaby/'lʌləbaɪ/n	لای لای	بە جێی دیلی/بێزۆتێنێکی لە ناکاو بەرەو لایەک
lumber/'lʌmbə(r)/n	داری خانوو بەرە- تەختە	بەلا دەکەوێ
	۱- تووشی دەکا	سەرنج راکێشان
lumber/v		بەلادا بردن- لە رێ لادان/چەواشە
		چەواشە، دەکا
		هەلەنگە/تێنێ- مەندەهۆشی دەکا
		۱- تۆقینەر
		۲- رەنگی برێقەدار

log
 log دەرچوون له کۆمپیوتەر
 off/out
 logarithm/ˈlɒɡərɪðəm/n لۆگاریتم
 loggerheads/ˈlɒɡəhedz/n
 به توندی-جیاواز- دژ- دەبی لهگەن
 logic/ˈlɒdʒɪk/n لۆژیک- زانستی ژیری-
 بهکارهێنانی عەقل
 logical/ˈlɒdʒɪkl/adj ١- ماقوول-
 لۆژیکانه
 logo/ˈlɒɡəʊ/n هیتما، دروشم
 loiter/ˈlɔɪtə(r)/v دەسوریتنەوه بێ
 کارو مەبەست- جاده دەپیوی
 lollipop/ˈlɒlɪpɒp/n مژمزه
 lone/leɪn/adj به تەنیا، به تەنی
 loner/ˈleɪnə(r)/n گۆشەگیر-
 ئەو کەسە ی پێیخۆشه بەتەنیا بێ
 lonely/ˈleɪnli/adj ١- تەنیاپی
 ٢- پەژار- گۆشەگیر
 lonesome/ˈleɪnsəm/adj ١- هەست
 بەتەنیا کردن ٢- خەمۆک
 long/lɒŋ/adj درێژ
 long-distance/adj ماوهی درێژ
 long-jump/n بازدانی درێژ
 long-range/adj ماوهی دور
 long-sighted/adj دوربین
 long/lɒŋ/n ماوهی درێژ
 long/adv بۆماوهیهکی درێژ/
 له ماوهیهکی دوروه
 long/v به تەمسووه، بەشەوقەوه/دەیهوی...
 longing/ˈlɒŋɪŋ/n تەمس- شەوق-
 ئارەزوونگی زۆر
 longitude/ˈlɒndʒɪtuːt/n
 هێلی درێژی جوگرافی
 loo/luː/n دەستار- ئاو دەست
 look/lʊk/v ١- تەماشای دەکا ٢- وایپێدەچی
 ٢- دەرگەری له- بەروه
 look ١- چاودێری دەکا

after/v
 ٢- ئاگای لێدەبی ٢- گرنگی بێ دەدا
 look/n ١- تەماشاکردن
 ٢- گەران ٢- سیمما
 ٤- روخسار- روالەتە- شێواز
 looks/lʊks/n روخساری مەزۆ
 lookout/ˈlʊkaut/n چاودێر
 Look out! ئاگادار بە/ وریا بە
 loom/lu:m/n مەکیهێ تەون- چێن
 loom/v وەك تارمایی دەرئەمەکی/
 تارمایی... دانەگەری
 loony/ˈlu:ni/adj - n شینت- گەمژە
 loop/lu:p/n ئەلقە، گەری
 loop/v دەمکاتە گەری- ئەلقە- بازنە-
 گەری دەدا- توند دەکا
 loophole/ˈlu:pəʊl/n کەلێن، دەریازگە
 loose/lu:s/adj ١- بەرەللا- گەری نەدراو
 ٢- خاوە- پەرش و باڵو- کراوه
 loosely/ˈlu:slɪ/adv ١- بەشێویەکی بەرەلا
 ٢- بە پەرش و باڵوی
 دەمکاتەوه-
 loosen/ˈlu:sn/v گەری دەمکاتەوه- شل دەمکاتەوه
 loot/lu:t/n تالان (تالان و بێر)- دزین
 loot/v تالان دەکا
 lop/lɒp/v دەبێژتەوه/ن/ دەمکاتەوه
 lopsided/ˈlɒpˈsaɪdɪd/adj بەلایەکی کەوتو
 lord/lɔ:d/n دەسەلاتدار/زەنگین
 the lord خودا- لۆرد
 the lords ئەنجومەنی لۆردان
 lordship/ˈlɔ:dʃɪp/n حەزرەت،
 لۆردیتی- خانەوادەیی
 lorry/ˈlɔ:ri/n لۆری
 lose/lu:z/v ١- لەدەست دەدا
 ٢- وون دەکا ٢- دەدۆزین
 lose your head/n نینگەران دەبی
 سەری ئی دەشیوی
 lose heart بێ وەر دەبی

live	پنڤهوه دهژین	194	log	ناوچهیی، دانیشتوری ناوچه
live together	گوزهران	locally/adv	له سنوری ناوچه	له سنوری ناوچه
livelihood/'larvlihud/n	۱- زیندو- چالاک	local authority/n	دهسه لاتداری ناوخبۇ	دهسه لاتداری ناوخبۇ
lively/'larvli/adj	۲- به پیت- پیتدار	local call/n	کاربه دهستانی ناوچهیی	کاربه دهستانی ناوچهیی
liven/'larvn/v	دهگه شیتمه-	local government/n	ته له فۆنی ناوخبۇیی	ته له فۆنی ناوخبۇیی
	دهبوژیتمه- به چالاک دهکهوئ	localize/'ləukələiz/v	حکومهتی ناوچهیی	حکومهتی ناوچهیی
liver/'lɪvə(r)/n	چهرگ:	local time/n	حکومهتی ههریمی	حکومهتی ههریمی
	پاکرکه ره ره ی خوین	localize/'ləukələiz/v	کاتی ناوخبۇ	کاتی ناوخبۇ
liver sausage/n	چهرگی بزواو	locate/'ləukəleɪz/v	گه مارو ددا له-	گه مارو ددا له-
livestock/'lɪvstɒk/n	مهرو مالات/	localize/'ləukələiz/v	چهخت دهکا	چهخت دهکا
	پهرواله	locate/'ləukəleɪz/v	شوینی دیاردهکا- دهکهوئته	شوینی دیاردهکا- دهکهوئته
living/'lɪvɪŋ/adj	۱- زیندو-	location/'ləukəleɪʃn/n	۱- شوین- هوار	۱- شوین- هوار
	هیشتا دهژی	location/'ləukəleɪʃn/n	۲- گهران بهدوای	۲- گهران بهدوای
living/n	۲- گوزهران- رۆزی	lock/lɒk/n	۱- قوغل	۱- قوغل
living-room	دیوهخان، ژووری دانیشتن		۲- نهو به شهی روبار یان	۲- نهو به شهی روبار یان
lizard/'lɪzəd/n	مارمینگه- مارمیلوق	lock/v	جوگا که ناستی ناو دهگۆری	جوگا که ناستی ناو دهگۆری
load/'ləʊd/n	بار- باری- ژماریهکی زۆر	lock/v	قوغل ددا-	قوغل ددا-
load/v	باردهکا- بار وهردهگری		له ناو... دانهنی- زیندانی دهکا	له ناو... دانهنی- زیندانی دهکا
	دیسک دانهگری- پر دهکا	locker/'lɒkə(ə)/n	لۆکر	لۆکر
loaded/'ləʊdɪd/adj	بارکراو	locket/'lɒkɪt/n	ملوانکه- خوناوکه	ملوانکه- خوناوکه
loaf/'ləʊf/n	سهموون- کولیرا	locust/'ləukəst/n	کل، کولنه	کل، کولنه
loan/'ləʊn/n	۱- قهرده- خواستن- دان	lodge/'lɒdʒ/n	۱- خانوی دهرگهوان	۱- خانوی دهرگهوان
loan/v	قهره ددا، (کتیپ) دهخوای له		۲- خانوی گوند بۆ راوکهوان	۲- خانوی گوند بۆ راوکهوان
loathe/'ləʊð/v	بیزی دهبیتهمه-		۳- ژووری دهرگهوان	۳- ژووری دهرگهوان
	رقی لیده بیتهمه	lodge/n	۱- ژووری له مانی بهگری دهگری	۱- ژووری له مانی بهگری دهگری
lob/'lɒb/v	تۆپی له سه سر		۲- چیی خۆی دهگری- دهسهکهنی	۲- چیی خۆی دهگری- دهسهکهنی
	نه یارکهی ناوا دهکا		گلهیی دهکا	گلهیی دهکا
lob/n	کهوتنی تۆپ	lodger/'lɒdʒə(r)/n	کرچی ناو ماژن	کرچی ناو ماژن
lobby/'lɒbi/n	۱- هۆل- قاش ۲- لۆبی	lodging/'lɒdʒɪŋ/n	مال، شوینی ژیان و گوزهران	مال، شوینی ژیان و گوزهران
lobby/v	گوشار دهخاته سر	lodgings/n	ژووری بهگریدان	ژووری بهگریدان
lobe/'ləʊb/n	بهزی بنهوهی کوئ	loft/'lɒft/n	ژووری ژیر خانوی/بنهمنچن	ژووری ژیر خانوی/بنهمنچن
	کرکرکهی کوئ	log/'lɒg/n	۱- قهه دی- داری سوتان	۱- قهه دی- داری سوتان
lobster/'lɒbstə(r)/n	قرژانگی دهریا،		۲- تۆماری پوداوهکان (له کهشتی یان فرۆکه)	۲- تۆماری پوداوهکان (له کهشتی یان فرۆکه)
	کهکرکه دن	log/v	شتی دهنوسی له تۆماری پوداوهکان	شتی دهنوسی له تۆماری پوداوهکان
	گۆشتی قرژانگ و کهکرکه دن	log in/on	دهست بهکار دهکا له کۆمپیوتەر	دهست بهکار دهکا له کۆمپیوتەر
local/'ləʊkl/adj	ناوخبویی- خۆمانه-		چوونه ناو (به نامه ی کۆمپیوتەر)	چوونه ناو (به نامه ی کۆمپیوتەر)

linguistic	193	live
linguistic/linˈɡwɪstɪk/adj	listlessly/adv	بى تاقەتانه، بەساردى
linguistics/n	lit/lɪt/v	دادەگىرسىنىڭ
lining/ˈlaɪnɪŋ/n	literacy/ˈlɪtərəsi/n	۱- تواناي نوسىن و خوڭىندەنەۋە ۲- خوڭىندەۋارى
link/lnk/n	literal/ˈlɪtərəl/adj	رەسەنى- ۋەرگىرانى ۋشە بە ۋشە
link/v	literally/ˈlɪtərəli/adv	ۋشە بە ۋشەبى
linoleum/ˈlɪnəliəm/n	literary/ˈlɪtərəri:/adj	ئەدەبى- ۋىزەبى
lion/ˈlaɪən/n	literate/ˈlɪtəət/adj	خوڭىندەۋار- رۇشنىڭ
lioness/ˈlaɪənəs/	literature/ˈlɪtrətʃə(r)/n	ئەدەب- بۇۋوگراۋەكان- چا پىكراۋەكان
lip/lɪp/n	litre/ˈli:tə(r)/n	لىتر
lip-read/v	litter/ˈlɪtə(r)/n	۱- پاشماۋە- پاشەزۇك ۲- پەپە كاغەز ۳- ھاۋتەمەن- پىكەۋە لە داىك بوون
lipstick/ˈlɪpstɪk/n	litter/v	پىسى دەكا
liquid/ˈlɪkwɪd/n	litter bin/n	تەبىئەى پىسايى
liquid/adj	litter-lout : litter bug/n	ئەۋ كەسەى
liquidate/ˈlɪkwɪdət/v		پىسايى لە شوڭىنى گىشى فرى دەدا
liquidation/ˌlɪkwɪˈdeɪʃn/n	little/ˈlɪtl/adj	۱- بچوۋك- كورت ۲- بچوۋك- كىچ - لاو
	little/det	كەم- كەمى لە
	little/pron	كەم- بە شىكى كەم
	little/adv	بەكەمى- كەمىك
	little by little	بەرە بەرە- لەسەرخۇ
	live/laɪv/adj	۱- زىندو- زىندى ۲- ھىشتا ئەتەقەتەۋە ۳- كارەبادار- راستەخۇ- ئىكسەر
	live/adv	بەراستەخۇ
	live/lɪv/v	۱- دەژى- دادەنىشى ۲- نىشتەچى ئە . . خۇشى لەژيان دەبىنىن
	live on	۱- ھىشتا زىندو- دەژى ۲- ھەر دەژى
	live on sth	دەژى لەسەر- دەژى بە
۲- زمانزان- زمانناس.		
زمانەۋانى		
لىكۋىلىنەۋى زانستى		
زمان- زمانەۋانى- زمانناسى		
ئاۋ پۇش		
۱- يەك ئەلقە لە زنجىرە -		
۲- بەستەر- پىكەۋەگىزىدەر		
پىكەۋە دەبەستى- گرى دەدا		
زەۋى		
داپۇش- مافور پايەخ		
شېر		
دېلە شېر- شېرى مى/		
لىۋ- لىۋار		
بە جۈلەى لىۋ لە		
مەبەست دەكا لىۋخوڭىن		
لىۋ سۈركەر- سۇۋار		
شلە		
شل		
دادەخا-		
قەپات دەكا- دەكۋى		
۱- حساب داخستىن		
۲- لەناۋ بىردىن- كوشتىن		
شل دەكەتەۋە		
شلەكەرەۋە		
ئارەق- مادەى		
سەرخۇش كەر		
پسەپس		
(دەنگى س دەكەتە ت)		
لىستە		
دەخاتە لىستەۋە		
كۋى دەداتى- كۋى دەگرى		
كۋى گرتىن		
بىسەر، كۋىنگر		
ماندو، بى تاقەت،		
شەكەت		

lighter		
lighter/'laɪtə(r)/n	چەرخ	limerick/'lɪmərɪk/n
lightning/'laɪtnɪŋ/n	بروسکە	پینچ خشتەکی / چۆرە هۆزانئیکی گالتەیییە
lightning/'laɪtnɪŋ/adj	هیزشی	limestone/'laɪnstəʊn/n
	لەناکار - بروسکە ئاسا	بەردی بینا - بەردی کەلس
like/laɪk/v	خۆشی دەوی - دەیهوی	limit/'lɪmɪt/n
likeable, likable/'laɪkəbl/adj	نەرم - دلخۆشکەر - بەکەیف	سنوور - تخبوب - دوا سنوور
like/prep	وەک یەك - وەك وەت	within limits
	وەك ئەوی چاوەڕێ دەكرێ	لە سنووری ژیریدا
like/laɪk/adj	وەك	لە سنووری ماقولەیت دا
like/adj	هەمان	limit/v
like/n	هاوتا/هاوشان	دیار دەکا
likelihood/'laɪklihʊd/n	شیمانە - رێتیچون	limited/adj
likely/'laɪkli/adj	چاوەڕێکراو	limited company/n
likely/adj	گونجاو - شیمانەکراو	کۆمپانی سنووردار
liken/'laɪkən/v	پن دەچن	limitation/'lɪmɪ'teɪʃn/n
likeness/'laɪknəs/n	پنچکچوون	سنوور - قەید - چوار چێوە، سنووری دەسەلات - کیماسی
likes and dislikes	ویست و نەویستەکانی مرۆڤ/خۆشی و ترشی	limousine/'lɪməʊzɪ:m/n
	خۆشەویست و نەیارەکانی مرۆڤ	ئۆتۆمبیلی لیمۆزین
likewise/'laɪkwəɪz/adv	هەمان - هەرودەها	limp/lɪmp/adj
liking/'laɪkɪŋ/n	شەیدایی	limp/v
lilac/'laɪlək/n	۱- گۆلی ییلاق - رەنگی ییلاقی ۲- نەرخەوانی تاریک	limp/n
lily/'lɪli/n	رودکی زەنبە - شلیز / گۆلی سپی	line/laɪn/n
limb/lɪm/n	قاچ بیان باسکی مرۆڤ/پەل یەکی لە لاقە سەرەکییەکانی دار	۱- هێل ۲- ریز ۳- دێر ۴- هێلی ئاسنی ۵- رینگا - ریزەو - هێلی گواستەتووە ۶- بەرەوی چەنگ
lime/laɪm/n	۱- کەلس ۲- داری زیزفۆن ۳- لیمۆئاسا	line/v
	۴- رەنگی کەسکی بەرەو زەرد	۱- لۆج دەبن - دەموچاوی چورچ دەبن ۲- ریز دەبەستن - ریز دەبن - لەسەر رادەوهستن ۳- ناو پۆش دەکا ۴- خەت و خنج دەکا
limelight/'laɪmlaɪt/n	روناکی سەر شانق	lineman: linesman/n
in the limelight	۱- دەکوئیتە بەر روناکی ۲- گرنگی پی دەدری	چاودێر لە تۆپانی ناوئێوانی سەرئێل - لاین مان
		linen/'lɪnɪn/n
		کتان - قوماشی کتان چەرچەف - قوماشی سەرئێز - سەزین
		liner/'laɪnə/n
		کەشتی - پاپۆر
		liner/n
		بنەر - بنپۆش
		linger/'lɪŋə(r)/v
		۱- لەشویژی بۆ ماوێهەکی زۆر دەمیئیتەتووە ۲- ماوێهەکی زۆر خەریک دەبن بە...
		lingerie/'læŋzəri/n
		جلی ژێرەوی ئافرەت - ئەتەك - بن کراس
		linguist/'lɪŋgwɪst/n
		۱- ئەو کەسە بەهرەمی فیزیوونی زمانی هەیه

liberarian

کتیبخانه‌ی تایبەت
liberarian/lai'breəriən/n

ئەمێنداری گشتی / بەرپرسی کتیبخانه

lice/lais/n ئەسپی - ئەسپێن بەکان

licence/laisns/n ١- مۆلەت

٢- مۆلەتی ئیخوێن

license/laisns/v ١- مۆلەتی دەدات
مۆلەتی ئیخوێنی بۆ دەردیڤێن.

lick/lik/v دەنێستەوه - لیکێ پێدا دەدا

lick/n مژین - لێسانەوه

lid/lid/n داپۆش - قەپاغ /

چەرمی سەرچاو / پەشتەچاو

lie/lai/v درۆ دەکا

lie/n درۆ

lie/v رادەکشێ - پالەدەکەوێ

lieutenant/lef'tenənt/n ئەفسەری

پلە یەک

life/larf/n ١- ژیان - زیندو - ساخ

٢- گیان - بوون ٣- ژیان - ئەزموون

٤- ژیان - بوون و مردن

٥- ژیان - گوزەران

٦- ژیان - ژیاڤناڤە

lifeless/larf'ləs/adj بێ ژیان - مردوو

life and death/adj ژیان و مردن -

زۆر گرتگ

lifebelt/larf'belt/n چوپی زگارکردن

lifeboat/larf'bəut/n بەلەمی زگارکردن

life cycle/larf'sa:kl/n بازەمی ژیان -

سووبی ژیان

life expectancy/n تەمەنی

رەچاو کراو

lifeguard/larf'gɑ:d/n زگارکەر

life jacket/n چاکییتی زگارکردن لە ئاو

lifelike/larf'lai:k/adj کت و مت،

دەقاودەق وەک خۆی وەک ئەوەی رەسەن

lifeline/larf'lai:n/n گوریسی ژیان

(زگارکردن) گوریسی تەنگانە

191

lifelong/larf'lɒŋ/adj ھەموو ژیان - ھەمیشە

lifesize/adj ھەمان قەبارە

lifespan/larf'spæn/n تەمەن

lifefirst/larf'fɔ:ri/n ١- ژیاڤناڤە

٢- شینواری گوزەران

lifetime/larf'taɪm/n ماوەی ژیان

lift/lift/v ١- بەرز دەکا تەوہ ٢- دەگوازی تەوہ

٣- پەرش و بلاو دەبێ ٤- دەدزی

٥- ھەلدەوہ شیندێ تەوہ

lift/n ١- بەرز کردنەوہ - گواستەوہ

٢- بەرز کەرەوہی کارمبایی

٣- سوار بوونی ئۆتۆمبیل ٤- وزە بەرز کردنەوہ

lift off/n دەرچونی روکت

ligament/ligəmənt/n ١- ھەلگری ئێسکەکان

ئێسک بەند

٢- بەستەری ئێسکەکانی مرۆڤ و گیانەوہر

light/lait/n روڤاکی - چرا - شخاتە - چەرخ

light روڤاک - ڕوون - رەنگی کراوہ /

رێ پێشانەر

light/v دادەگیرسینی - روڤاک دەکا تەوہ

lighting/laitɪŋ/n روڤاکی

light/adj ١- سووک / قورس نیە

٢- سووک - کەمە - قەرەباغ نیە

٣- نەرم - ئاسان - تەنکاو - قوول نیە

٤- رەنگ کراوہ

light/adj بارسووک / بێ بار

lightly/adv ١- بەنەرمی

٢- بە گالته ٢- بە نەنقەست

lightness/n نەرمی، گالته، خۆشی

light headed/adj ١- سەری گێژ دەبێ / گێژ

٢- سەری دەسووێ / وێ

light-hearted/adj ١- کەیف خۆش -

شاد ٢- گالته چی - قۆشمە چی

light weight/lait'weɪt/n کێش کەم،

سووکە کێشی

lighten/laitn/v ١- کێشی کەم دەبێ

٢- روڤاکی دەبێ

leniently	سه‌سکی - دوگمهی کارپیکردنی نامیز
leniently/adv	سه‌سکی سووکی دهدا
lens/lenz/n	دەجولینێ، بەرز دەهکاتوه
lens/lenz/n	ناوینە
lent/lent/v	هه‌یزێ یان گوشاری
lent/lent/v	قه‌ردی دا
lentil/lentil/n	بەرزکەرەوه
lentil/lentil/n	نێسک
leo/li:əu/n	دەسه‌پینێ،
leo/li:əu/n	بورجی شیر
leopard/lepəd/n	باج کۆدەهکاتوه، باج وەردەگرتی
leopard/lepəd/n	پلنگ
leopard/li:tə:d/n	١- بەرپرسیاری
leopard/li:tə:d/n	جلی راهینان/ مایۆ
leper/lepə(r)/n	٢- کێشەیه‌کی گەرە - بارگرانی
leper/lepə(r)/n	گولی-گرو
leprosy/leprəsi/n	١- بەرپرس بەینێ یاسا
leprosy/leprəsi/n	نەخۆشی گولی / گەری
	٢- دوچار. ٢- شیمانە دەگرتی
	تووشی پێست و دەمار دەبێ
lesbian/lezbian/n	بەرپرسیار لە روی یاسایی‌یه‌وه
lesbian/lezbian/n	مالۆس، ئافره‌تیکه
	١- پەيوه‌ندیکی بەر‌هوامی
	٢- شیمانە دەگرتی
	٣- شیمانە دەگرتی
	٤- شیمانە دەگرتی
	٥- شیمانە دەگرتی
	٦- شیمانە دەگرتی
	٧- شیمانە دەگرتی
	٨- شیمانە دەگرتی
	٩- شیمانە دەگرتی
	١٠- شیمانە دەگرتی
	١١- شیمانە دەگرتی
	١٢- شیمانە دەگرتی
	١٣- شیمانە دەگرتی
	١٤- شیمانە دەگرتی
	١٥- شیمانە دەگرتی
	١٦- شیمانە دەگرتی
	١٧- شیمانە دەگرتی
	١٨- شیمانە دەگرتی
	١٩- شیمانە دەگرتی
	٢٠- شیمانە دەگرتی
	٢١- شیمانە دەگرتی
	٢٢- شیمانە دەگرتی
	٢٣- شیمانە دەگرتی
	٢٤- شیمانە دەگرتی
	٢٥- شیمانە دەگرتی
	٢٦- شیمانە دەگرتی
	٢٧- شیمانە دەگرتی
	٢٨- شیمانە دەگرتی
	٢٩- شیمانە دەگرتی
	٣٠- شیمانە دەگرتی
	٣١- شیمانە دەگرتی
	٣٢- شیمانە دەگرتی
	٣٣- شیمانە دەگرتی
	٣٤- شیمانە دەگرتی
	٣٥- شیمانە دەگرتی
	٣٦- شیمانە دەگرتی
	٣٧- شیمانە دەگرتی
	٣٨- شیمانە دەگرتی
	٣٩- شیمانە دەگرتی
	٤٠- شیمانە دەگرتی
	٤١- شیمانە دەگرتی
	٤٢- شیمانە دەگرتی
	٤٣- شیمانە دەگرتی
	٤٤- شیمانە دەگرتی
	٤٥- شیمانە دەگرتی
	٤٦- شیمانە دەگرتی
	٤٧- شیمانە دەگرتی
	٤٨- شیمانە دەگرتی
	٤٩- شیمانە دەگرتی
	٥٠- شیمانە دەگرتی
	٥١- شیمانە دەگرتی
	٥٢- شیمانە دەگرتی
	٥٣- شیمانە دەگرتی
	٥٤- شیمانە دەگرتی
	٥٥- شیمانە دەگرتی
	٥٦- شیمانە دەگرتی
	٥٧- شیمانە دەگرتی
	٥٨- شیمانە دەگرتی
	٥٩- شیمانە دەگرتی
	٦٠- شیمانە دەگرتی
	٦١- شیمانە دەگرتی
	٦٢- شیمانە دەگرتی
	٦٣- شیمانە دەگرتی
	٦٤- شیمانە دەگرتی
	٦٥- شیمانە دەگرتی
	٦٦- شیمانە دەگرتی
	٦٧- شیمانە دەگرتی
	٦٨- شیمانە دەگرتی
	٦٩- شیمانە دەگرتی
	٧٠- شیمانە دەگرتی
	٧١- شیمانە دەگرتی
	٧٢- شیمانە دەگرتی
	٧٣- شیمانە دەگرتی
	٧٤- شیمانە دەگرتی
	٧٥- شیمانە دەگرتی
	٧٦- شیمانە دەگرتی
	٧٧- شیمانە دەگرتی
	٧٨- شیمانە دەگرتی
	٧٩- شیمانە دەگرتی
	٨٠- شیمانە دەگرتی
	٨١- شیمانە دەگرتی
	٨٢- شیمانە دەگرتی
	٨٣- شیمانە دەگرتی
	٨٤- شیمانە دەگرتی
	٨٥- شیمانە دەگرتی
	٨٦- شیمانە دەگرتی
	٨٧- شیمانە دەگرتی
	٨٨- شیمانە دەگرتی
	٨٩- شیمانە دەگرتی
	٩٠- شیمانە دەگرتی
	٩١- شیمانە دەگرتی
	٩٢- شیمانە دەگرتی
	٩٣- شیمانە دەگرتی
	٩٤- شیمانە دەگرتی
	٩٥- شیمانە دەگرتی
	٩٦- شیمانە دەگرتی
	٩٧- شیمانە دەگرتی
	٩٨- شیمانە دەگرتی
	٩٩- شیمانە دەگرتی
	١٠٠- شیمانە دەگرتی

leave	بەجێ بێنە ۲- دوادەخا	legendary/'ledʒəndri/adj	ئەفسانەیی
leave/n	مۆلەت	leggings/'legɪŋz/n	۲- زۆر بەناوبانگ
leaves/n	گەلای دار	legible/'ledʒəbl/adj	پانتۆلی سترنجی ئافەرت
leavings/'li:vɪŋz/n	پاشماوێکان	legible/'ledʒəbl/adj	خوێنراو، پوون
lecture/'lektʃə(r)/n	دەرس- وانە	legibility/'ledʒə'bɪləti/n	خەت پوونی -
lecture/v	وانە دەدا- وانە پێش کەش دەکا	legibly/'ledʒə'bli/adv	ئاسان خوێندنەوه
lecturer/'lektʃərə(r)/n	وانەبێژ	legion/'li:dʒən/n	بەشیۆه یەك
led/led/v	رابەری کرد	legion/'li:dʒən/n	بخوێندریتهوه - بەخەتێکی باش
ledge/ledʒ/n	۱- لێواری بەردین ۲- بەرپەنجەرە- بن پەنجەرە	legislate/'ledʒɪsleɪt/v	۱- تێپی سەربازی
leek/li:k/n	کەومر- قوراندە	legislate/'ledʒɪsleɪt/v	۲- هەشامەت، ئاپۆرە خەتک
left/left/v	بەجێ هێشت	legislation/'ledʒɪs'leɪʃn/n	یاسا دادەنێ
left-luggage office/n	نوسینگە	legislation/'ledʒɪs'leɪʃn/n	یاسا دادانان
	دانانی کەل و پەل	legitimate/lɪ'dʒɪtɪmət/adj	۱- مەدائی بە
leftovers/'leftəʊvəz/n	بەرامو	legitimate/lɪ'dʒɪtɪmət/adj	دایک و باوک ۲- ماقوول - یاسایی
left/adj	چەپ	legitimately/adv	بەشیۆه یەكی ماقوول
left/adv	بەرەو چەپ- لایەنی چەپ	leisure/'leɪʒə(r)/n	کاتی بێکاری،
the left	چەپەرەو- پارێشی چەپ	leisure/'leɪʒə(r)/n	کاتی هەوانەوه
left hand/adj	دەستە چەپ	at your leisure	کە دەرفەتت بوو
left handed/adj	چەپانی- چەپ	leisurely/adj	ئەسەرخۆ- بێپەلە
left wing/n	بانی چەپ ئە پارێشی سیاسی	leisure centre/n	مەلەبەندی
left wing/adj	چەپەرەو	lemon/'lemən/n	چالاکێ وەرزشی
leg/leg/n	۱- لاق- قاچ ۲- قۆناغێک، شوێنێک	lemon/'lemən/n	لیمون
legacy/'legəsi/n	میرات/سپاردە	lemon-	گوشەری لیمۆ
legal/'li:gl/adj	یاسایی- شەری	squeezer/n	گوشینی لیمۆن
legality/li:'gæləti/n	یاسایی- شەریعیەت	lemonade/'lemə'neɪd/n	لیمۆنیغازی-
legalize/'li:gəlaɪz/v	دەیکاتە یاسایی، بەشەری دەیکا	lend/lend/v	قەرد شواری لیمۆن
legend/'ledʒənd/n	۱- ئەفسانە- ئەفسانەکان	lender/'lendə(r)/n	قەرد دەدا- قەرد وەرەگرتی
	۲- مرقۆ یان روداوێکی بەناوبانگ	length/leŋθ/n	قەردەر
legend/'ledʒənd/n	۱- ئەفسانە- ئەفسانەکان	length/leŋθ/n	درژی
	۲- مرقۆ یان روداوێکی بەناوبانگ	at length	بە درژی
	۱- ئەفسانەکان	lengthen/'leŋθn/v	درژی دەکاتەوه
		lengthy/'leŋθi/adj	زۆر درژی، بە درژی
		lenient/'li:niənt/adj	مێهرەبان- سووک
		lenience/'li:niəns/n	سووک
			مێهرەبانی،
			لێبوردەیی

Lay man

- lay man/n پیاری ناسایی
- lay/v-lie پالکەوت، راکشا
- layabout/'leɪəbaʊt/n تەمبەل و تەمەزەل
- lay-by شویتى وەستانى ئۆتۈمبىل
لە لارى
- layer/'leɪə(r)/n چىن / تويۇران
- laze/'leɪz/v ھىچ ناکا، رادەکشى
- lazy/'leɪzi/adj تەمبەل- خاۋ-
لەسەرخۇ
- laziness/'leɪzɪnəs/n تەمبەلى
- lead/led/n ۱- كانزاي قورقوشم
۲- قەلەمىدار- قەلەم رەساس
۳- پەلەي يەكەم، پىشەنگ
۴- پۇلى سەرەكى لە شانۇنگەرى
۵- زانىياري گىرنگ بۇ چارەسەرى كىشە
۶- تۇق- وايەرى كەرەبا
- lead story/n ھەوائى سەرەكى
- lead/li:d/v ۱- رابەرى دەكا- رىتى
پىشان دەدا
۲- كارىگەرى لىدەكا- بەرەو... دەچى
۳- دەپىتە ھوى
۴- ژيانىكى تايپەت بەسەر دەبا
- leader/li:də(r)/n رابەر، سەرۆك
- leadership/n سەرۆكايەتى
- ئەدگارەكانى سەرکردايەتى-
سەرکردايەتى
- leading/'li:dɪŋ/adj ۱- ديار- بەرچاۋ-
گىرنگ ۲- سەرەكى- پىشەنگ
- leaf/li:f/n گەلە
- leaf/v پەپ ھەئدەداتەوہ
- leafy/'li:fi/adj نۇزگەلای سەوزى ھەيە
- دار و باری نۇزى ھەيە
- leaflet/'li:flet/n نامىلىكە لە بارەى
شتىكەوہ
- league/li:g/n ۱- كۆمەنە- يەكپىتى
۲- عوسبە- ئاست

leave

- in league with ھارپەيمانى نەينى
ھەيە لەگەن..
- Arab League كۆمەلگارى عەرەبى
- leak/li:k/n - v ۱- كونيكي بچوك
۲- دەرچونى گاز لە كونيكەوہ
۳- دزەكردنى گاز- تەشەنەكردنى ھەوائ
- leak ۵- دزە كردنى ھەوائ
out/v ھەوائى نەينى دزە دەكا
- leakage/'li:kɪdʒ/n - تەشەنەكردن- دزەكردن
ئاو دز
- leaky/'li:ki/adj كوندار، كوني ھەيە
- lean/li:m/adj لاۋان-
گۆشتى كەم بەز- كەم روون - كەم
- lean/v ۱- لاردەپىتەوہ، دەچەپىتەوہ
۲- پىشت دەپەستى بە..
- leap/li:p/v - باز دەدا- خىرا دەچوئ
- leap at بە پەرۆشەوہ قبول دەكا
لە خۇشيا دەفرى
- leap/n بازدان- گۆپانىكى گىرنگ
- leap frog/n يارى بازدان لەسەر پىشتى يەكتر
- leap year/n ھەرسائى لەچوار سال كە
مانگى شوپات ۲۹ پۇزى ھەيە لەجياتى ۲۸ پۇزى
- learn/lɜ:n/v سائى پىر (۳۶۶) پۇزى
۱- فېز دەپىن
۲- ھەندى زانىياري بەدەست دىشى
۳- دەرک پى دەكا
رۆشنىر-
- learned/'lɜ:nɪd/adj ئەكادىمى- زانىياري
- learner/'lɜ:nə(r)/n فېزخووان
- learning/'lɜ:niŋ/n زانست، ماريفەت
- lease/li:s/n بۆندى كرى
- least/li:st/det - pron كەمترين
- at least بەلایەنى كەمەوہ/ھەر چ نەپى
- leather/'leðə(r)/n چەرە، پىستە
- leave/li:v/v ۱- بەجىن دىلى، دەپوا-

نۆزیکەى له کۆتایی کاتمهکهدا

latest/adj نویتترین

late/n کۆچ کردوو- خوا لیخۆش بوو

sooner or later زوو یان درهنگ

latish/adj هه‌ندی ئاوکوتوو

late comer/n درهنگ هاتوو

lately/'lertli/adv لهم دواییانه، بهم زوانه

latent/'lertnt/adj شاراره- نادیار

lathe/leɪð/n تۆزنه

lather/'lɑ:ðə(r)/n کەف

latin/'lætɪn/n لاتین- لاتینی،

بهنجه لاتینی، بنیاد لاتینی

Latin American/n ئەمریکای لاتینی

کەسیکی ئەمریکای لاتینی

latitude/'lætrɪtju:d/n هێلی پانی

جوگرافی

latter/'lætə(r)/adj دواتر، دوواترین

latter/n دووهم له دوو

latterly/adv بهم دواییانه-

ماوهیهک بهر له‌نیستا

laugh/la:f/v پێکه‌نین

laugh/n پێکه‌نین

laughable/'la:fəbl/adj جێی

پێکه‌نینه، پێکه‌نیناوی

for a laugh هه‌ر بۆ نوکته- هه‌ر

بۆ پێکه‌نین

laughing/'la:fiŋ/adj پێکه‌نیناوی

laughter/'la:ftə(r)/n پێکه‌نین،

قەڵای پێکه‌نین

launch/la:ntʃ/v کەشتی ده‌باته ناو ئاو

پۆکیت به‌رهو ئاسمان ده‌نێرێ

ده‌ره‌شینی- شتی نوێ نیشان ده‌دا

launch/n کرداری ره‌وانه‌کردنی

کەشتی بۆ ناو ئاوو رۆکیت بۆ ئاسمان و

شتی نوێ بۆ بازار

launch/n لانچ- به‌له‌می ماتۆپرداره

launderette/'lɔ:n'dret/n دوکانێکی تاییهت بۆ شوشتن و وشک کردنه‌وه‌ی جل به‌ پاره

laundry/'lɔ:ndri/n شوشتن- جل شوشتن

چلشۆرگه‌ی ئوتی کردن

laureate/n شاعیر

laurel/'lɔ:rəl/n ١- گه‌ژ ٢- ناویانگی-

شکۆسی

lava/'lɑ:və/n به‌ردی ناگراوی که له‌بورکان

ده‌رده‌چن

lavatory/'lævətɪ/n ئاوه‌ست، ده‌ستشۆر

روه‌کی بۆن خۆش

lavender/'lævəndə(r)/n ١- ده‌ست پلۆ- به‌خشنده

٢- ژماره‌یه‌کی زۆر

lavish/'lævɪʃ/adj به‌ ده‌ست پلۆی خه‌رج ده‌کا

به‌ به‌خشنده‌یی ده‌به‌خشن

law/lo:n یاسا- کۆلیژی ماف

law and order یاسا و نێزام

یاسا سه‌ره‌وه‌ی- په‌یره‌وه‌ی یاسا ده‌کری

lawful/'lɔ:fl/adj یاسایی- شه‌ری

نا‌یاسایی-

lawless/'lɔ:ləs/adj ناشوب، گه‌ره‌شێوین

بێ یاسایی-

lawlessness/n ناشوب- توندوتیژی

یاسا په‌روه‌ر،

law-abiding/adj په‌یره‌وه‌ی یاسا ده‌کا

یاسا شکین

lawbreaker/'lɔ:breɪkə(r)/n دادگا

lawcourt/'lɔ:kɔ:t/n داوای قه‌زانی

lawsuit/'lɔ:su:t/n مۆرگ- پاران، فرۆز

lawyer/'lɔ:jə(r)/n پارێزه‌ر

solicitor, barrister, attorney/n ئەم وشانه‌ش واتای پارێزه‌ر ده‌گه‌یه‌ن

خاو، کەمته‌رخه‌م-شل‌وشیو

lax/læks/adj ١- دادنه‌ن- ده‌گه‌یه‌ن

٢- ناماده‌ی ده‌کا- هێلکه‌ ده‌کا

سهرود، گۆرانی

lay/n بێ‌دین- نادین- ناپه‌سپۆز

lay/adj

land lady

land lady/'lændlɛdi/n ئەو ژنەى

خانوو بەكرى دەدا خاوەن ئوتیلی بچووگ ژن

land lord/'lændlɔ:d/n ئەو پیاوهری

خانوی خۆی بەكرى دەدا/خانوداری پیاو-

خاوەن ئوتیلی بچووگ-پیاو

land mark/n ١- نیشانهی دیار

٢- قوناغیك گریگ- گۆرانیک له

پهرسهندنێ شتیك

landscape/'lændskɛp/n

١- دیمەنی سروشتی

٢- وینهك كەدیمەنیکى سروشتی دەنۆینی

lane/leɪn/n ١- رینگایەكی تەسكی گوند/

باریکەری ٢- شەقامی تەسك له نیوان بینایان

٢- راپەر- هەیان

language/'læŋgwɪdʒ/n زمان-

زمانی ئاواز، موسیقا...

زمانی - میللەتیك/زمان پیسی - زمانی

یاسایی

lanky/'læŋki/adj باریك و درێژ

lantern/'læntɔ:n/n فانوس

lap/læp/n باوهرش- كۆش- ئامیز

lap/n یەك سووانەو بە دەوری یاریگا

بەشیک له گەشتیكی درێژ

lap/v وەپێش بەرهكانی خۆی دەكەوێ

كە تەنیا یەك سووانەو له پشتهوویەتی

lap/v ١- بە زمان دەخواتەو

٢- ئاوەكە دەنگیكی نەرمی ئی بەرز دەپێتەو

lapel/lə'pɛl/n لایەكی چاكەت/

یەخەى لایەكی چاكەت یان قاپوت

lapse/læps/n ١- غەفلەت

٢- هەڵخەسكان- لادان- زەهەى زەمان

٢- رەفتاریكی ناشیرین ٤- ماوەى داپەران

lapse/v ١- بەرهو باریكی تر دەچێ

٢- کاریگەری نامینێ

laptop/'læptɒp/n كۆمپیوتەری

كەسى - لاپتۆپ

larder/'lɑ:də(r)/n كۆكای بچووگ

large/lɑ:dʒ/adj مەزن- فراوان

by and large بەشێوهرەكی گشتی

at large ئازاد- بەره‌لا

largely/'lɑ:dʒli/adv تاپاندەیهكی زۆر-

بەشێوهرەكی گشتی

large scale لەسەر ئاستیكی فرەوان

lark/lɑ:k/ كۆلەو كۆرە، باندەیهكی قارەیی

بچووگ و دەنگی خۆشە

laryngitis/'lærɪn'dʒɪtɪz/n هەوكرەنی

گەرۆ- قورگ ئارسانى گەرۆ/هەوگ

laser/'leɪzə(r)/n تیشكی لیزەر

lash/læʃ/n ١- جەلدە- ٢- برژانگ

lash/v ١- بە قامچی ئی دەدا

٢- شتی بچوینى وەك قامچی

٣- دوو شت بە توندی بەیهكەوهر گری دەدا

lash out مەردانە پارە له خەرچ دەكا

lass/læs/ كچ- كچی گەنج

lasso كورسیكی درێژ له كۆتایی لایەكی

قوفلانگی هەیه بۆ گرتنى چیل و نەسپ بەكاردێ

last/lɑ:st/adj ١- دوا بێنا- دوا

٢- پێش كۆتایی- رابردوو

٣- دوا- نەگۆنچاو- دوا وشە

٤- دوا چارەسەر

lastly/adv لەكۆتاییدا

last/adv لە كۆتایی- دواچار

last/v ١- بەردەوام دەبێ

٢- تێكناچێ- ٢- دەخایەنێ

lasting/lɑ:stɪŋ/adj هەمیشەیی- بێ كۆتا

last/n ١- دواكەس- دواشت

٢- ئەوهری ماپێ

latch/lætʃ/n ستونى دەرگا-

شمشیری دەرگا- سورگی

latch on داخراوه بەلام كۆم نەكراوه-

قوفل نەدراوه

late/leɪt/adj دواكەوتوو- گێرۇ بوو

LI

L-l/el/ پیتی دواندم له نەلفەبای ئینگلیزی

lab/læb/n تاقیگە

label/'leɪbl/n ١- پلیت
٢- پارچە... بۆ شت لەسە نووسین

label/v ١- دادەنێ- وەسفێ دەکا
٢- ناری دەنێ

laboratory/lə'borətəri/n لاب- تاقیگە

laborious/lə'boriəs/adj ماندوکار- هینۆزەر

labour/'leɪbə(r)/n ١- کار، کرێکار
٢- ئەرك-٣- چینی کرێکار

the labour party/n پارتی کرێکاران

labour-saving/adj ئامیزی
کەسکەرەوهی کار- تێکۆشان

labour/v کار دەکا- رەنج دەدا

laboural breathing بەزەحمەت هەناسە دەدا

labourer/'leɪbərə(r)/n کرێکار، کارگەر

labrador/n سەگی کویران- سەگی مریۆلۆستە

labyrinth/'læbərɪnθ/n وینگە- رئی دژوار

lace/leɪs/n داننیل- قەبتان

lace/v قەبتاش توند دەکا

lack/læk/n پیۆستی هەیه بە

lack/n لە دەست دان- نەبوون

laconic/lə'kɒnɪk/adj کورت و پوخت

laconically/lə'kɒnɪkli/adv بە کورتی و پوختی

lacquer/'lækə(r)/n بریقەدار/
بۆیە بریقەداری ئەو شلەیهی له پەنج دەدرئ تا شینۆزی تراشینەکه راگرئ

lacy/'leɪsi/adj داننیل ئاسا- وەك قەبتان

lad/læd/n کوپ- گەنج

ladder/'lækə(r)/n پەپۆژە- قادەرە

laden/'leɪdn/adj بارگراو، بارگاران

ladies/n ئاودەسی تاییبەت بە ئافرەت

ladle/'leɪdl/n نەسکوی بۆ شلە- کەوگر بۆ برنج

lady/'leɪdi/n خانم، خاتون- ئییدی/خانەوادە

ladies and gentlemen بە ریزان، خوشک و برایان

lady like/adj بەریزانە، گونجاو، شیواو

lag/v (له کاروان) دوا دەکەوی- لەسەرەخۆ دەروا

lag-lag-time/n ماوەی نیوان دوو پووداو

lager/'lɑ:gə(r)/n جۆزیکە له بیرەیی پوون

lagoon/lə'gum/n گۆمی ئاو سووژ

laicism/n لایسیزم- دورورەدینی- ئانائینی

laid/v: lay دادەنێ- داینا

laid back/adj ئانیکەران- گۆی بە کێشان ئادا- دنیای له خۆ تەنگ نەکردووە

lain-lie پالکەوتوو- پالندەکوی

lake/leɪk/n گۆم- دەریاچە

lamb/læm/n بەرخ- گۆشتی بەرخ

lame/leɪm/adj ١- شەل/شەلە
٢- بیانیۆنکی لاواز هەنجەتیکێ باوەڕ پێنەکراو

lament/lə'ment/v دەلاوینتەوه- شینۆن دەکا

lamp/læmp/n لەمپە- چرا

lamp post/læmp pəʊst/n ستونی سەر شەقام

lampshade/'læmpʃeɪd/n پۆشەری چرا

land/lænd/n ١- زەوی، وشکایی، پارچە زەوی ٢- خۆل، خاک، ئاخ، ولات

landslide/'lændslaɪd/adj ١- هەرەسی زەوی
٢- زۆر گەورە- سەرکەوتنیکێ زۆر گەورە

land/lænd/v ١- دەنیشیتەوه- دیتە خواری
٢- بە دەست دینئ

landing/'lændɪŋ/n دابەزینی- نیشتنەوهی فرۆکە شۆستەیی بارکردن

kiss/n	ماچ	knowledge/ ^h nɒlɪdʒ/n	زانبارى - ماریفەت
kit/kɪt/n	کەلوپەل - پێویستی	knowledgeable/ ^h nɒlɪdʒəbl/adj	شارەزا، ناگادار
kit/v	پێویستی نامادە دەکا	koppie/n	گردی بچووک
kitchen/ ^h kɪtʃɪn/n	چیشتخانە - ناندىن	Koran/kə ^h ˈrɔ:n/n	قورئانى پيروز
kite/kɑɪt/n	کۆلارە - قوشکاغەز	kris/n	شەنجەر
kitten/ ^h kɪtn/n	بېچووە پشیلە ١- بى ئاڤيروو ٢- وڤد له قومار	kudos/ ^h kju:ɒs/n	ناموس و شکۆ
	knave/n	kulak/n	کولاک جوتیارى زەويدار
knead/nɪ:d/v	دەشیلێ، دەگوشێ	Kurd/kɜ:d/n	کورد
knee/nɪ:/n	ئەژنۆ، چۆک	Kurdish/ ^h kɜ:ɪʃ/n	کوردی - زمانى کوردی
kneecap/ ^h ni:kæp/n	کەڤەى ئەژنۆ ئەو ئیسکەى چۆک دادەپوڤشێ	Kurdistan/n	کوردستان / ولاتى کوردان
kneel/nɪ:l/v	کرنوش دەبا، خۆدەچەمینی		
knew/nju:/v	زانى		
knickers/ ^h nɪkəz/n	کورتە دەریڤى ناقرەت		
knife/nɑɪf/n	چەقۆ، چەقوو		
knight/nɑɪt/n	١- ئەو کەسەى پلەى "سێر"ى هەبى ٢- سوار چاک		
knighthood/ ^h nɑɪthud/n	سوار چاکى		
knit/nɪt/v	دەچنێ - چنن		
knitting/ ^h nɪtɪŋ/n	چنن - تریکۆ		
knitting needle/n	دەرزى چنن		
knob/nɒb/n	١- گەرە، دەسک ٢- کلێل ٢- پارچەمیکە لە		
knock/nɒk/n	ئێدان ١- لێ دەدا، لە دەرگا دەدا ٢- رەخنە دەگرێ		
	knock/v		
knot/nɒt/n	١- گری ٢- پەتە سێدارە		
knot/v	دەبەستیتەو - گری دەدا		
know/nəʊ/v	دەزانى - دەیناسیتەو		
knowing/ ^h nəʊɪŋ/adj	زانبار		
knowingly/ ^h nəʊɪŋli/adv	بە ئەنقەست		

Kk

- K-k/kei/** پیتی یازدم له ئەلبەبای
ئینگلیزی دا
- kangaroo/kaŋgə'ru:/n** کەنغەر
- karate/kə'rati/n** کاراتی
- kayak/'kaɪæk/n** بەلمە می یەك کەس
- kebab/ki'bæb/n** کەباب
- keen/ki:n/adj** ١- زۆر پەرزەش ٢- تیز
٢- شەیدا
- keep/ki:p/v** دەمینی/دەپاریزی
- keep/n** ١- گوزەران- بژیوی ٢- پالپشت
٢- بورج
- keeper/'ki:pə(r)/n** ١- پاسەوان-
چاودیز ٢- گۆلچی
- keeping/'ki:piŋ/n** ١- دەسزانی لەگەڵ
٢- لەگەڵی دەگوزەرنی
- keg/keg/n** بەرمیلی بچوک
- ken/ken/n-v** مەودا- سنور-
چوارچۆیه- دەزانی
- kennel/'kenl/n** کۆلیتی سەگ،
کونە سەگ
- kept/kept/v** پاراستی
- kerb/kɜ:b/: ncurb/n** لێواری
شۆستە- کەتاری شۆستە
- kerchief/'kɜ:tʃɪf/n** لەچەك- دەسزۆك
- kernel/'kɜ:nl/n** ١- كركۆك-
گەرەری باسەكە ٢- رستە ی سەرەکی
- kerosene/'kerəsi:n/n** كیرۆزین-
نەوت
- kettle/'ketl/v** كتلی
- key/ki:/n** ١- كلیل ٢- چارەسەر
٢- كلیلی هیما
- keyboard/'ki:bɔ:d/n** دوگمەكانی
تايب- نووسین- كیبۆرد
- keyhole/'ki:həul/n** كونه كلیل- كۆزم
- key/adj** زانیاری دەداتە كۆمپیوتەر
- key/adj** سەرەکی، زۆر گرتك
- kick/kɪk/v** لوجەکی ئێدەدا، تی هەلەدەدا
- kick off/n** یاری تۆپی پێ دەستپێ دەگا
- kick out** دەردەگا، قاردەدا
- kick/n** ١- تی هەلەدان، ئێدان
٢- هەست بەخۆشی كردن
- kid/ki:d/n** مندال
- kidnap/'ki:dnap/v** دەرفینی
- kidnapping/'ki:dnapɪŋ/n** رفاندن
- kidney/'ki:dni/n** گورچیلە- کلیه
- kill/ki:l/v** ١- دەکوژی- سەر دەبەری
٢- نازاری پێ دەگەیبەنی
- kill/n** ١- كوشتن ٢- نیچیر- كوژداو
- killer/'ki:lə(r)/n** بكوژ- كوژەر
- killing/'ki:lɪŋ/n** تارانێ كوشتن
- kilo/'ki:ləu/n** كیلۆ
- kilometre/'ki:ləmi:tə(r)/n** كیلۆمەتر
- kin/ki:n/n** خزمەكەس، خزم و خوینش
- kind/kaɪnd/n** جۆر
- kind of** هەندێ
- kind/adj** میهرەبان
- kindness/'kaɪndnəs/n** میهرەبانی-
چاكە
- kindergarten/'kɪndəgɑ:tn/n** باخچە ی
ساوايان
- kindly/'kaɪndli/adj** بەبەزەیی
- kindliness/'kaɪndlɪnəs/n** بەزەیی،
میهرەبانی
- king/kiŋ/n** پادشا
- king-size/adj** زۆر گەورە- جۆری پاشا
- kingdom/'kiŋdəm/n** ١- شانشین
٢- دەسەلاتی پۆھی خوا
- kip/ki:p/n** ٢- جیهان ٤- یوار
- kink/kiŋk/n-adj** ١- گری، بادانەوه،
لاری- ناوهر
- kip/ki:p/n** ١- نوستن- خەوتن ٢- سەر خەو
- kiss/ki:s/v** ماچ دەگا

junta

junta/dʒʌntə/n دەستەى عەسكەرى

حوكەمدار دەستەى سەریازی فەرمانرەوا

Jupiter/dʒu:pɪtə(r)/n ١- هەسارەى

موشتەرى

٢- جۆپیتەر: خوداوەند لە ئەفسانەى

رۆمانى

jurisdiction/dʒʊərɪs'dɪkʃn/n

دەسەلاتى یاسایى

juror/dʒʊərə(r)/n ئەندامىكى

ئەنجومەنى سویندخۆران

jury/dʒʊəri/n ١- دەستەى سویند

خۆران

٢- دەستەى تاویژیوان/دەستەى بیریاردەر

just/dʒʌst/adj ١- بەداد ٢- دادوەر

just/adv ١- پینش ماوەیەكى كورت

٢- بەتەراوى

just now هەرنیستا

justice/dʒʌstɪs/n ١- داد ٢- یاسا

justify/dʒʌstɪfaɪ/v پاساوی دینیتەرە

justifiable/dʒʌstɪfaɪəbl/adj

پاساوەندەگى

justification/dʒʌstɪfɪ'keɪʃn/n

پاساوی

jut/dʒʌt/v دەردەكەوى

jute/dʒu:t/n ١- گوش ٢- گونیه

٣- توك

juvenile/dʒu:vənɪl/n هەرزەكار

juvenile/adj پەيوەست بەهەرزە كار وەك

تاوانەكائى هەرزەكاران- ئەوجەوانان

juvenile crime مەندالانە

juvenile delinquent/n ئەر گەنجەى

تاوانىكى ئەنجام داووە/یان بە تاوانىك

تاوانیارە

juxtapose/dʒʌkstə'pəʊz/n-v

١- دوو شت ٢- دوو كەس لەلای

یەك دادەنى یۆكەوہى جیوازیەكانیان

دەریخی/ بەرامبەر دەكا

juxtaposition/dʒʌkstəpə'zɪʃn/n

١- هەوسىي ٢- نزىكى ٣- دۆهكان

٤- جیوازی ٥- ناكۆكى

jot

jot/dʒɒt/v بەكورتى و خيڤا شتى تۆمار دەكا

journal/dʒɜːnl/n ۱- گۆڤارى و مەرزىشى
۲- ئەكادىمى ۲- پۇژانە ۴- ياداشتى پۇژانە

journalism/dʒɜːnəlɪzəm/n رۇژنامەننوسى
رۇژنامەگەگرى

journalist/dʒɜːnəlɪst/n رۇژنامەننوس

journey/dʒɜːni/n گەشت

joyful/dʒɔːfʊl/adj زۆر ئاسودە-
خۆش مەشروب

joy/dʒɔɪ/n ۱- خۆش
۲- سەرچاوەى خۆشى

joyful/dʒɔɪfʊl/adj ۱- خۆشئود
۲- كەيف خۆش ۲- ئاسوودە

joyless/dʒɔɪləs/adj ۱- بىن كەيف
۲- ئاشادە ۲- خەمبار

joyride/dʒɔɪraɪd/n ئىخوپىنى

jubilant/dʒuːbɪlənt/adj دىخۆشكەر

jubilee/dʒuːbɪliː/n يۇبىل

Judaism/dʒuːdɪzəm/n ۱- خوايەتى ۲- جولهكايەتى

judge/dʒʌdʒ/n ۱- قازى ۲- دادومر ۲- شارەزا

judge/v ۱- ئاكامى گەمە رادەگەينى
۲- رەخنە دەگرى ۲- بېرياردەدا
۴- بېرياردەردەكا

judgement(judgment)
/dʒʌdʒmənt/n ۱- بېريار ۲- بېريارى دادگا ۲- پا

judicial/dʒuːdʒiəl/adj ۱- قەزايى
۲- دادومرى

181

judicious/dʒuːdɪʃəs/adj ۱- ژيرانە
۲- جەكيمانە

judo/dʒuːdɔːn/n يارى جۇدو

jug/dʒʌg/n ۱- قۇزى ۲- دۆلكە ۲- سوراحى
juggle/dʒʌgl/v تۆپ بۇ ئاسمان فرى

juice/dʒuːs/n دەداو دەگرىتەمە- يارى بە تۆپ دەكا
۱- گوشراوى ميوەجات
۲- خۇشاو

juicy/dʒuːsi/adj ۱- پىر خۇشاو ۲- گوشراو
۲- ھەوالى ئابجوبەر ۴- ھەوالى خۇش

jukebox/dʒuːkbɒks/n ۵- ھەوالى خراب
ئامپىرئىكە لە

July/dʒuːlaɪ/n گازىنۇ و بار ھەيە پارەى تى بگەى
مۇسىقا ئى دەدا

July/dʒuːlaɪ/n مانگى تەموز

jumble/dʒʌmbʌl/v تىكەل و پىكەل دەكا

jumble/n كۆمەلى شتى نارىك

jumbo/dʒʌmbəʊ/adj ۱- زۆر گەورە
۲- زۆر فراوان

jumbo/n فرۇكەى جامبۇ

jump/dʒʌmp/n ۱- بازەدا ۲- خيڤا دەروا

jump/n بازدان

jumper/n ۱- قوماشى خار۲- بازدمر

junction/dʒʌŋkʃn/n دووديان

June/dʒuːn/n مانگى حوزەيران

jungle/dʒʌŋgl/n ۱- جەنگەل

junior/dʒuːniə(r)/adj ۲- دارستانى چپ
۱- پلە بچووك

junior/n ۲- بچووك ۲- گچكە

۴- نەوجەوان: تەمەن لە ۷- ۱۱ سانى

۵- قوتابى قۇتاغى سىن يان چوار

junior/n ۱- فەرمانبەرى بچووك

۲- قوتابى سەرەتايى قوتابخانەى قوتابيانى تەمەن

لە نىوان ۷- ۱۱ سانى

junk/dʒʌŋk/n ۱- بەلەمى كۆن و بىن كەلك

۲- شتى كۆن و بىن بەما ۲- بەلەمى گەورەى چىنى

jeopardy

jeopardy/dʒəpədi/n ترسی له
دهست دان و دۆزان...

jerk/dʒɜ:k/n راکیشان پالنانی
له ناگاوا/ ههژان

jerk/dʒɜ:k/v له پر و خیرا رادهکیشی
دههژئی/ دهلهری

jersey/dʒɜ:zi/n ١- جیرسی
٢- جۆره قوماشیکى سوڤیه

Jesus/dʒi:zəs/n عیسا پیغمبەر

jet/dʒet/n ١- فرۆکهیهکی نوێی خیرایه
٢- فواری ئاو یان شار

jet black/adj رهشی تاریک

jetty/dʒeti/n شۆستهی بهندەر

Jew/dʒu:n جوولهکه- جوو

jewel/dʒu:əl/n ١- زینو زیو٢- گهرهر

jeweller/dʒu:ələ(r)/n ١- گهرهرچی
٢- زینرنگر

jewellery/dʒu:ələri/n ١- زینو زیو
٢- خشل

jig/dʒɪg/n ههلهپرکئی میلی/
مۆسیقای ههلهپرکئی

jig/dʒɪg/v له خۆشیا ههلهپهری

jiggle/dʒɪgl/v سهروین به شت دهکا

Jihad/dʒɪ'ha:d/n جیهاد

jingle/dʒɪŋgl/n ١- خشهخش
٢- شهق شهق٢- تهقهتهق

jingle/v ١- دهزینگیتهوه
٢- تهقهتهق دئی

jinx/dʒɪŋks/n ١- بهدهبخت٢- شووم

jinx/v ١- بزهختی لهگهله خزی دینى
٢- شوومی ئیندهبارئ

jitters/dʒɪtəz/n ههستی نیکهرانی و
دهمارگیرى و توپهیی زۆر

jittery/dʒɪtəri/adj

job/dʒɒb/n

jobless/dʒɒbləs/adj

the jobless/n

joblessness/n

jockey/dʒɒki/n- ٧ ١- جۆکی
٢- نهسهپ سوار ٣- فیل دهکا، له خشتهدهبا

jodhpurs/dʒɒdpəz/n پانتۆنی تاییهت
بهسوار نهسهپ

jog/dʒɒg/v ١- لهسهرخۆ رادهکا
٢- راهینان دهکا٢- بهمل

٤- بهشان پال دهنی

jog/n ١- شارسانی لهسهرخۆ

٢- پالنانی هیواش

jogger/dʒɒgə(r)/n راکهر

john/dʒɒn/n دهستاور- دهشتشۆر

join/dʒɔɪn/v ١- دهبینی٢- پهیههندی پی دهکا
٣- دهبهستینهوه

٤- دادههیشی بۆ خواردههوه

join/n ١- ژوان

٢- جینی گهیشتنی دووشت

joint/dʒɔɪnt/n ١- بهیههکهر

٢- پارچه گۆشتی ئاو فرنی

joint/adj ١- هاویهش٢- پینکوه

jointly/adv ١- پینکوه٢- به هاویهش

joke/dʒəʊk/n نوکته

joker/dʒəʊkə(r)/n ١- نوکتهچی٢- جۆکهر

jolly/dʒɒli/adj ١- رووخۆش، نیوهسهرخۆش

jolly/adv زۆر

jolly well ١- بئی گومان

jolt/dʒəʊlt/v ١- دههژئنی٢- دهجولیننی

jolt/n ههژانی له ناگاوا

jostle/dʒɒsl/v ١- بهریهکی دهکوی به توندی
٢- بهتوندی پال دهنی

jostle

١- نیکهران
٢- دهمارگیر٢- تپۆ

١- کار٢- پیشه
٢- بهرپرسیاریتی

بئی کار
بئی کارهکان

بئی کاری

١- جۆکی٢- نهسهپ سوار ٣- فیل دهکا، له خشتهدهبا

پانتۆنی تاییهت
بهسوار نهسهپ

١- لهسهرخۆ رادهکا
٢- راهینان دهکا٢- بهمل

٤- بهشان پال دهنی

١- شارسانی لهسهرخۆ

٢- پالنانی هیواش

راکهر

١- دهبینی٢- پهیههندی پی دهکا

٣- دهبهستینهوه
٤- دادههیشی بۆ خواردههوه

١- ژوان

٢- جینی گهیشتنی دووشت

١- بهیههکهر

٢- پارچه گۆشتی ئاو فرنی

١- هاویهش٢- پینکوه

١- پینکوه٢- به هاویهش

نوکته

١- نوکتهچی٢- جۆکهر

١- رووخۆش، نیوهسهرخۆش

زۆر

١- بئی گومان

١- دههژئنی٢- دهجولیننی

ههژانی له ناگاوا

١- بهریهکی دهکوی به توندی

٢- بهتوندی پال دهنی

Jj

- J-j/dʒeɪ/ پیتی دەپەم لە ئەلبای
ئینگلیزی
- jab/dʒæb/v ۱- بەرقەتی /
بە توندی پال بەشتن / کەسێ و دەهتی
۲- بەتوندی دادەگری
- jab/n ۱- پالدانی لە ئاكاو و توند
۲- تێوژمەندن
- jack/dʒæk/n ۱- جەگ ۲- کۆپ لە
قوماز ۳- کەس
- jack/v ۱- وازدینی
۲- دەست هەلەدەگری
۳- جەگ بە کاردینی
- Jackalin/n چەقەن
- jackpot/dʒækɒt/n ۱- چاکەت
۲- سەرپۆش ۳- قەپاچی گەورە
- jackknife/dʒæknaɪf/n چەقۆی گیرفان
- jackpot/dʒækpɒt/n گەورەترین
خەلات لە یانەسیب
- Jacuzzi/dʒə'ku:zi/n گەرماوی جاکوزی
- jaded/dʒeɪdɪd/adj ھیوژاوا: ماندو
ھیلاک
- jagged/dʒæɡɪd/adj زېر و نوک تیز
- jaguar/dʒæɡjuə(r)/n ۱- پشیلە
ئەمریکی ۲- پلنگ
- jail/dʒeɪl/n زیندان
- jail/v ۱- زیندانی دەکا
۲- دەخزێتە زیندان
- jailer/dʒeɪlə(r)/n ۱- پاسەوانی
زیندان ۲- زیندانبەوان
- jam/dʒæm/n مەربە
- jam/v ۱- حەشامەت دروست دەکا
۲- پال دەنی ۳- گری دەدا / دەبەستی
۴- دەبەھاری / دەبەگوشی

- ۵- تەشویش لە رادبۆ دروست دەکا
۶- بە خێرا برێک دەکا
۷- فۆتۆمبیل رادەگری
- jam/n ۱- حەشامەت ۲- ئاپۆرە
۳- ئارێشە ۴- کێشە
۵- تەنگو چەلمە
خەشەخەش دەکا
خەشەخەش،
دەنگی ئامان- قاپ و قاقاچ
دەرگاوان
- janitor/dʒænɪtə(r)/n ۱- کاتونی دووم
۲- مانگی یەك
- January/dʒænjuəri/n ۱- جەرپە ۲- گۆزە
۳- ماددە ناو گۆزە
- jar/dʒɑ:(r)/n ۱- زمانیکی دژوار
۲- زمانیکی پێ زاراوەی تەکتیکی
- jargon/dʒɑ:gən/n یاسەمەن
- jasmine/dʒæzmɪn/n ۱- نەخۆشەیکە چاو
پێست زەرد دەکا ۲- زەردووی ۳- زەرتە
- jaundice/dʒɔ:ndɪs/n ۱- پم ۲- تیز
- javelin/dʒævəlɪn/n ۱- شەریلگە ۲- شەریلگ
۳- ددانی گیانەرەر
- jaw/dʒɔ:/n مۆسیقای جاز
- jazz/dʒæz/n ۱- رەوشەن دەکا ۲- جاز لێدەدا
۳- بەئێرەیی
- jazz/v ۱- چاوچنۆک ۲- غێرەدار (لەژن بۆ نمونە)
ئێرەیی / غێرەداری
- jealous/dʒeləs/adj ۱- قوماشی جینز
۲- پانتۆلی جینز ۳- پانتۆلی کاوبۆی
- jealousy/dʒeləsi/n جینب
- jeans/dʒi:nz/n ۱- بێ شەرمانە بێ دەکەنی و
ھاوار دەکا
- jeep/dʒi:p/n ھاواریکەنیتی بێ شەرمانە / حەرتەحەرت
- jeer/dʒɪə(r)/v ۱- مەبێن، جینلی ۲- مۆرەبا
دەکەوتتە
- jeopardize/dʒepədəɪz/v رەوشینکی مەترسییەو

it

178

it/it/pron ١- راناوی-ئەو-بۆ کەسێ
سێیەمی تاک (ناعاقڵ)
italics/i'tælɪks/n هێلی لار
itch/ɪtʃ/n خوران
itch/v دەخوێ
itchy/adj توشی خوران بوو- خوراو
item/'aɪtəm/n ١- ماددە ٢- بەند
٢- هەوال ٤- وشە
itemise/'aɪtəmaɪz/v لیستە دروست
دەکا بۆ هەمان/ خشته دروست دەکا
itinerant/aɪ'tɪnərənt/n گەرزک

itinerary/aɪ'tɪnərəri/n ١- گەرزکناوە
٢- گەشت نامە ٣- رابەری گشت
it's کورتەى it is
itself/ɪt'self/reflex pron خۆى
by itself لە خۆیەوه- بە تەنیا
I've I have کورتەى
ivory/'aɪvəri/n عاج- سپی
ivy/'aɪvi/n گولە لاواو

iris

iris/'aɪrɪs/n ۱- رەشەنەیی جاو/ گلینە
۲- گوڵە سەوسەن

iron/'aɪərn/n ۱- ئاسەن ۲- ئوتوو

iron/v ئوتوو دەکا

ironic/aɪ'ɪrɒnɪk/adj
پێچەوانەوهی ئەوهی دەیی

ironical/aɪ'ɪrɒnɪkəl/adj کالته‌خواریسی

irony/'aɪrəni/n ۱- کالته ۲- نایرەنی
۳- پێ پابواردن

irradiate/'ɪreɪdiət/v تیشک دەنێری

irrational/'ɪræʃənəl/adj
ناماقول
ناعەقلائیەت

irreconcilable/'ɪrɛkɒnsaɪləbl/adj
۱- دۆژەندار/ ناشت نەبووه ۲- پێچەوانە

irregular/'ɪrɛgjələ(r)/adj
۱- ناوەژ ۲- جیا ۳- ناریک

irrelevant/'ɪrɛləvənt/adj
۴- پێچەوانەیی دایب یاو ۵- بێ‌پرسیا

irreparable/'ɪrɛpərəbl/adj
۱- ناپەییوەست ۲- دەرەهەیی بابەت

irrepressible/'ɪrɪ'presəbl/adj
۱- چاک ناکرێتەوه ۲- هەموار ناکری

irreproachable/'ɪrɪ'prɒʃəbl/adj
۱- چالاک ۲- زینگ ۳- پێ ژێیان و یزاق

irresistible/'ɪrɪ'zɪstəbl/adj
دەست پاک- بێ‌خەوش

irresistible/'ɪrɪ'zɪstəbl/adj
۱- بەرگە ناکری له بەهیزییا
۲- بەرگە ناکری له جوانیا ۳- سەرئەج راکیش

irreverent/'ɪrɛvərənt/adj
۱- بێ قیەمت/ بێ نایبو
۲- بێ رەچاوەکردنی شتی پێرۆژ

irresponsible/'ɪrɪ'spɒnsəbl/adj
۱- نابەپرسی ۲- هەیج و پووچ

irreversible/adj
بێ رێژ

irreversible/'ɪrɪ'vɜ:səbl/adj
۱- ناگۆژدەری ۲- گەپانەوه لێی نیە

irrigate/'ɪrɪgeɪt/v ۱- ئاودەدا
۲- ئاو بەبۆری بۆ زهوی و دانەوێتە دەبا

irrigation/'ɪrɪ'geɪʃn/n ۱- ئاودان
۲- ئاودنێری

irritable/'ɪrɪtəbl/adj ۱- زوو تۆپە
دەبی ۲- زوو هەلەهەچی

irritability/'ɪrɪtə'bɪləti/n ۱- زوو تۆپە بوون ۲- قینچکە تەنگی

irritate/'ɪrɪteɪt/v ۱- تۆپەیی دەکا
۲- بێزاری دەکا

irritation/'ɪrɪ'teɪʃn/n ۱- تۆپەیی
۲- بێزاری ۳- خواردن

Islam/'ɪzlɑ:m/n ۱- ئیسلام
۲- ئایینی ئیسلام

Islamic/'ɪzlæmɪk/adj
کرداری بوون
۱- ئیسلام ناسی
۲- ئایینی ئیسلام

Islamist/n
۱- ئیسلام ناسی
۲- پارچەزەویەکی بە ئاو دەورەدراو

island/'aɪlənd/n ۱- دۆرگە
۲- پارچەزەویەکی بە ئاو دەورەدراو

islander/n
دانیشتەیی دۆرگە

isle/aɪl/n
دۆرگە
(ئەمە زیاتر لەگەڵ ئاو بەکاردی)

British isle
وێک دۆرگەیی بەریتانی

isolate/'aɪsələɪt/v ۱- جیایی دەکاتەوه
۲- گۆشەگیری دەکا

isolated/'aɪsələɪtɪd/adj ۱- گۆشەگیر
۲- تەنیا ۳- دۆرە پەریژ

isolation/'aɪsələ'leɪʃn/n ۱- گۆشەگیری
۲- دۆر پەریژی

in isolation
بە تەنیا

issue/'ɪʃu:n/n ۱- کیشە ۲- دۆز
۳- مەسەلە ۴- ژمارەیی پۆژنامە ۵- گۆڤار

issue/v ۱- دەرەهەکا ۲- دەرەهەچی له
۳- دەرکردنی پۆژنامەیی گۆڤار

isthmus/'ɪsməs/n ۱- بەرزه‌خ
۲- دەرەهەند

intrude

- 1- دەرکەنار ۲- گۆشەگیر
 2- دوورەپەریزە- خودی
- intrude/in'tru:d/v** خۆتی
 هەلدەقوتینی
- intrusion/in'tru:ʒn/n** 1- غەوارە
 2- بیانی ۲- خۆتیەملقوتینەر
- intuition/adj** 1- زێری ۲- زرنگی
- intuitive/adj** زێر/زرنگ
- inundate/'mʌndet/v** لەسەری کۆدەبیتهوه/دادەپۆشی
- invade/in'veid/v** 1- داگیر دەکا
 2- شکۆی دەشکینی ۳- غەزو دەکا
- invader/in'veidə(r)/n** داگیر کار
- invalid/'invalid/n** 1- دەردەدار
 2- درماوی ۲- پەسکەرەت 4- بەسەرچوو
- invalid/in'vælid/adj** 1- ناپەوا
 2- تارەسەن/هەلۆهشاوه/ لەکار کەوتو
- invalidate/in'vælidet/v** هەلدەوه/شیتەوه
- invaluable/in'væljuəbl/adj** 1- لە نرخ نەهاتو ۲- بی ھاوتا ۲- پڕ بەها
- invariable/in'veəriəbl/adj** جینگیر/نەگۆڤ
- invasion/in'veɪʒn/n** 1- داگیر کردن ۲- هێرش
- invective/in'vektiv/adj** زمانی جوندان، زمانی پیس
- invent/in'vent/v** دادەهینی/ (چیرۆک) دادەهینی
- invention/in'venfʌn/n** داھینان
- inventor/in'ventə(r)/n** داھینەر
- inventory/'invəntri/n** لیستە
 ناوهرۆک
- inverse/in'vɜ:s/adj** پێچەوانە
- inversion/in'vɜ:ʃn/n** هەلگێرانەوه
- invert/in'vɜ:t/v** هەلدەگەرتەوه

- inverted/adj** ئاووژوو
- invest/in'vest/v** 1- دەخاتەکار
 2- گەمارۆدەدا ۲- تەرخان دەکا
- investor/n** وهبەرھین
 ئەو کەسە پارەى خۆى لە پڕۆژەيەك دادەن.
- investigate/in'vestigeɪt/v** دەکۆلتەوه/
 دەپشکنی
- investigation/in'vestigeɪʃn/n** 1- ئی کۆلتەوه ۲- پشکنین
- investment/n** وهبەرھینان/پارە ئەکاردانان
- invigilate/in'vidʒileɪt/v** چاودیزی دەکا
- invigilation/in'vidʒɪ'leɪʃn/n** چاودیزی
- invigilator/in'vidʒileɪtə(r)/n** چاودیر
- invincible/in'vɪnsəbl/adj** لەشکان نایە
- invisible/in'vɪzəbl/adj** 1- نادیار ۲- غەیب
- invitation/ɪnvr'teɪʃn/n** بانگ کردن/
 داووت کردن
- invite/in'vaɪt/n** داووتی دەکا
- inviting/in'vaɪtɪŋ/adj** سەرنج راکیش
- invocation/n** پارانەوه
- invoice/'ɪnvoɪs/n** لیستەى کەلوپەل و نرخ
- invoke/in'vəʊk/v** دەپارێتەوه
- involuntary/in'vɒləntri/adj** خۆنەویستی- رەمەکی
- involve/in'vɒlv/v** 1- توش دەکا
 2- دەگرتەوه
- involved/in'vɒlvd/adj** تەوش بوو
- involvement/in'vɒlvmənt/n** تەوش بوون- تێن کەوتن
- invulnerable/in'vʌlnərəbl/adj** سەخت- ناروشن
- inward/'ɪnwəd/adj** 1- ناوهمی ۲- ناووه
- inwards/adv** بۆناووه/بەرەو ناووه
- iodine/'aɪədi:n/n** یۆد- ئیۆدین-
 ماددەى کیمیایى
- IOU/ai əu 'ju: /n** مەن قەرزارى تۆم
- irate/aɪ'reɪt/adj** تووڕە

interrogator

۱- دەوێنی ۲- قسه‌یه‌ی ئی رەردەگری
 ۳- دەکاتە پرسیار

interrogator/n قسه‌لیوەرگر، نیکۆلەر

interrogative/ɪntəˈrɒɡətɪv/adj

پرسیار، پرسیار، پرسیار

interrupt/ɪntəˈrʌpt/v دەبڕی-

قسه‌ی دەبڕی- پەییوەندی دەبڕی

interruption/ɪntəˈrʌpʃn/n

کۆسپدانان- بڕین- پەییوەندی بڕین

intersect/ɪntəˈsekt/v بەیه‌ک دەگەن-

یه‌کتر دەبڕن- دا‌به‌ش دەن

intersperse/ɪntəˈspɜːs/v لێرەو

لەوی دا‌ده‌نی

قسه‌ی نو‌کته‌ی تی‌ ده‌خا

interval/ɪntəvəl/n وچان، پشوو،

ما‌ره‌ی جەوانەو

intervene/ɪntəˈviːn/v ۱- دەست

تی‌وهر‌ده‌دا، دەست تی‌ده‌خا ۲- قسه‌ی دەبڕی

intervention/ɪntəˈvenʃn/n

دەست تی‌وهر‌دان، دەست تی‌ خستن

interview/ɪntəˈvjuː/n دیدەنی-

دیدار- چا‌وی‌بکه‌وتن

interview/v دیدەنی دەکا،

چا‌وی‌بکه‌وتنی له‌گه‌ل دەکا

intestine/ɪnˈtestɪn/n ریفۆله

intimacy/ɪnˈtɪməsi/v هۆگری،

برادەر‌ایه‌تی‌ه‌کی کۆن

intimate/ɪnˈtɪmət/v هۆگری دەبێ

intimate/adj ۱- زۆر نزیک/

گیانی به‌گیانی ۲- زۆر تاییه‌ت، که‌س-

هێمن ۳- ناسینیکی قوول

intimation/ɪnˈtɪmeɪʃn/n گه‌یاندن/

ناساندن

intimidate/ɪnˈtɪmɪdeɪt/v دمتۆقینی/

ده‌ترسینی

intimidate/n تۆڵاندن/ترساندن

introvert

into/ɪntəˈpɜːp بۆ/به‌ره‌و/به‌ره‌و نا‌وه‌و، له‌سه‌ر

intolerable/ɪnˈtɒlərəbl/adj

۱- به‌رگه‌نا‌گه‌ری، قه‌بوول نا‌گه‌ری

۲- زۆر خراب ۳- شه‌مانه‌ی لێ‌بو‌ردنی لێ‌نا‌گه‌ری

intolerance/ɪnˈtɒlərəns/n ئی نه‌بو‌ردن/

ده‌مار‌گه‌ری

intolerant/ɪnˈtɒlərənt/adj نا‌بو‌رده،

ده‌مار‌گه‌ر

intonation/ɪntəˈneɪʃn/n نا‌واز- به‌رزو‌نمی

ده‌نگ

intoxicated/ɪnˈtɒksɪkeɪtɪd/adj

مه‌ست، سه‌رخۆش

intone/ɪnˈtəʊn/v گۆزانی ده‌چه‌ری،

گۆزانی ده‌لی/ نو‌ی‌زو سه‌رود ده‌خو‌ی‌نی

intoxicant/ɪnˈtɒksɪkənt/n مه‌سته‌تکه‌ر،

intransigence/ɪnˈtrænsɪdʒəns/n

لاساری- لامی

intransigent/ɪnˈtrænsɪdʒənt/adj

لاسار- به‌رک

intransitive/ɪnˈtrænsətɪv/v-adj

کرداری تی‌شه‌به‌ر (بێ به‌رکان)

intrepid/ɪnˈtreprɪd/adj ۱- به‌جهرگ

۲- زو‌نگ ۳- جه‌سو‌ور

intricate/ɪnˈtrɪkət/adj ۱- ئالۆز

۲- دژوار

intrigue/ɪnˈtriːg/v ۱- دا‌و ده‌نیته‌وه/

ته‌له دا‌وه‌نیته‌وه ۲- ده‌روو‌ی‌نی

intrigue/ɪnˈtriːg/n ته‌له/دا‌و

intrinsic/ɪnˈtrɪnsɪk/adj ۱- سه‌ره‌کی

۲- جه‌وه‌ری ۳- خو‌دی

introduce/ɪnˈtrɒdjuːs/v ده‌ناسینی/

دا‌وه‌هینی

introduction/ɪnˈtrɒdʌkʃn/n ده‌روازه

introspection/ɪnˈtrɒspekʃn/n ده‌رون پشکینی

introvert/ɪnˈtrɒvɜːt/adj

insubordinate

نامرزان، ناممیز- ھۆکار
 insubordinate/,'insə'bɔ:dɪnət/adj
 یاخی

insubordination
 /,'insə'bɔ:rdɪ'neɪʃn/n
 یاخی بوون

insubstantial/,'insəb'stænʃl/adj
 ۱- لاواز- ئاسایی ۲- سادە

insufferable/,'insʌfrəbl/adj
 بەرگە ناگرێ/ لوخۆ یاخی/بەقیز

insufficient/,'insə'fɪʃnt/adj
 بەش نەکردوو- کەم

insular/,'ɪnsjələ(r)/adj
 ۱- بێر تەسک ۲- گۆشە گیر

insularity/,'ɪnsju'lærətɪ/n
 ۲- دورگە نشین

insularity/,'ɪnsju'lærətɪ/n
 ۱- بێر تەسکی
 ۲- دورگەیی- دوررە پەڕیژی

insulate/,'ɪnsjuleɪt/v
 جیا دەکا تەو

insulin/,'ɪnsjələɪn/n
 ئىنسۇلین

insult/,'ɪnsʌlt/v
 ریسوادەکا

insult/,'ɪnsʌlt/n
 ئەتک، جوین، بێ ریزی

insuperable/,'ɪnsu:pərəbl/adj
 چارەسەر ناگرێ

insurance/,'ɪnsʊərəns/n
 بیمە، دابین کردن

insure/,'ɪnsʊə:(r)/v
 دابین دەکا

insurmountable
 /,'ɪnsə'maʊntəbl/adj
 دژوار، سەخت

insurrection/,'ɪnsə'rekʃn/n
 یاخی بوون

intact/,'ɪntækt/adj
 ساخ، چ ئی نەهاتو

intake/,'ɪnteɪk/n
 ۱- ئاوەندی گەیاوندی
 ئاوو گاز بە بۆرێ ۲- بەشەخواردن
 ۳- ژمارەى ئەوکەسانەى هاتونەتە
 ناو رێکخراو

intangible/,'ɪntæŋdʒəbl/adj
 ۱- ھەست پێ ناگرێ
 ۲- دەست ئی نادری ۲- لەوەسف نایەت

integral/,'ɪntɪgrəl/adj
 ۱- سەرەکی
 ۲- تەواو کەر

integrity/,'ɪntɛgrətɪ/n
 پاکیی،
 راست و دروستی

intellect/,'ɪnstələkt/n
 عەقل، بێر، ھۆش

intellectual/,'ɪntələktʃjuəl/adj
 فکری، بیریی، زھنی
 رۆشنییر، رۆنکبیر

intellectually/adv
 لە پوی فکریەو

intelligence/,'ɪntelɪdʒəns/n
 ۱- زیرەکی
 ۲- سێخوری، جاسوس

intelligent/,'ɪntelɪdʒənt/adj
 زیرەک

intelligentsia/n
 تۆیژی روناکییران

intelligible/,'ɪntelɪdʒɪbl/adj
 تەنگەپشتنی ئاسانە

intend/,'ɪntend/v
 دەپەوێ

intense/,'ɪntens/adj
 زۆر: زۆر مەزن،
 زۆر بەھیز

intensely/adv
 بەتوندی- ئاژادەپەکی زۆر

intensify/,'ɪntensɪfaɪ/v
 بەھیز دەکا،
 جەخت لەسەر دەکا

intensity/,'ɪntensətɪ/n
 توندی، خەستی

intensive/,'ɪntensɪv/adj
 ۱- خەست،
 چر، ھەمەلایەن ۲- جەخت کردن

intent/,'ɪntent/adj
 گرنگی پێدەر- رۆد

intention/,'ɪntenʃn/n
 مەبەست، ئامانج

intentional/,'ɪntenʃənəl/adj
 بەئەنقەست

intentionally/adv
 بەئەنقەستی

interact/,'ɪntər'ækt/v
 لەگەل خەلک
 تێکەل دەبن/ مامەلە دەکا- کارئیک دەکا

interaction/,'ɪntər'æksʃn/n
 کارئیک کردن، ئاوێتە بوون- تێکەل بوون

intercept/,'ɪntə'sept/v
 رادەگرێ-

interception/,'ɪntə'sepʃn/n
 ریزی دەگرێ

inside

inside/ɪn'saɪd/n - adj - v

ژورره - گنده، زنگ، سڭ
بەرواژو لەبەر دەگا - ناوھەکی

insider/n

خۆمانە،
ئەندامی رێنکخراویک

inside/prep

لەناو، لە ماوەی، لە میانێ
بەرەو ژورره - بەرەو ناوھە

Insight/ɪn'saɪt/n

زانبااری قوول

تێگەشتن لە سروشتی دروستی شت

insignia/n

هێمای دەسەلات/ نیشان

insignificant/ɪn'sɪgnɪfɪkənt/adj

بێ قییمەت، بێ بەها، هیچ

insincere/ɪn'sɪn'sɪə(r)/adj

دروپوو، درۆزن، ناپاک

insincerity/ɪn'sɪn'serəti/n

دروپوویی، ناپاکی

insinuate/ɪn'sɪnjuət/v

ناماژە دەگا

پێشبینی شتیکی ناخۆش بەشێویەکی

ناراستەوخۆ دەگا

insipid/ɪn'sɪpɪd/adj

بێ تام و بۆن و پەنگ/ پووچ

insist/ɪn'sɪst/v

سوز دەبێ، رژد دەبێ

insolent/ɪnsələnt/adj

بێ رێژ

insolence/ɪnsələns/n

بێ رێژی

insoluble/ɪn'sɒljəbl/adj

نا تۆیتەرە - بێ چارەسەر

insomnia/ɪn'sɒmniə/n

خەوزان، خەوێ نەکەوتن

inspect/ɪn'spekt/v

دەپشکنێ - بەدوا دەگەری

inspection/ɪn'spektʃn/n

پشکنین بە دوا گەران

inspector/ɪn'spektə(r)/n

پشکنینەر،
چاودێر، ئەفسەری پۆلیس

inspiration/ɪn'spə'reɪʃn/n

سەرچاوەی سروش،
سروشتی/بیرێکی رووناک، نیگا

instrument

inspire/ɪn'spaɪə(r)/v

سروشێ بۆ دینی

inspired/adj

سروش بۆ هاتوو

نیگا بۆ هاتوو

inspiring/ɪn'spaɪərɪŋ/adj

دەخۆشکەر - هاندەر

instability/ɪnstə'bɪləti/n

نا ئارامی

install/ɪn'stɔ:l/v

پێکەوه دەشت

رێک دەگا - دادەمەزرێشت

installation/ɪnstəleɪʃn/n

پێکەوه ناو -

دامەزراندن

instalment/ɪn'stɔ:lmənt/n

بەش - تاکە

بەشێک لە... قسەت/یەک جار

instance/ɪnstəns/n

دووخ - بار

for instance

بۆ نموونە

instant/ɪnstənt/adj

دەسبەجی،

یەکسەر، ئامادە

instant/n

ماوەیەکی دیار - یەکسەر

instead/ɪn'sted/adv

لەجیاتی، لەباتی

instigate/ɪnstɪgeɪt/v

هاندەدا، زۆری ئی دەگا

instil/ɪn'stɪl/v

دەچینێ، دادەهێنێ

instinct/ɪn'stɪŋkt/n

غەمزەر، زەممەک

هێزی سروشتی لە موزۆ

institute/ɪn'stɪtju:t/n

پەیمانگا

institute/ɪn'stɪtju:t/v

دادەمەزرێشت،

پێکدێنی

institution/ɪn'stɪtju:ʃn/n

١- دەزگا، دەستە - خانە (تایبەت...)

٢- داب، ئەمریت، خو

instruct/ɪn'strʌkt/v

١- دەرسی

پێی دەلی، وائە یێ دەلی،

زانبااری دەداتێ ٢- پێی رادەگەییشت

instructor/n

١- مامۆستا ٢- رابێنەر

instruction/ɪn'strʌkʃn/n

١- زانبااری، مەشق، رابێنان ٢- راسپاردە

instructive/ɪn'strʌktɪv/adj

زانبااری بەسود دەبەخشێ، سودمەند

instrument/ɪn'strəmənt/n

inland	171	inshore
inland /'ɪnlənd/adj	ناوخۆیی - ناو وولات	دەپرسی، زانیاری کۆدەکاتەوه
in-laws /'ɪn lɔ:z/n	خزم و کەسی ژن و مێرد	inquirer /'ɪn'kwɪərə(r)/n
inlay /'ɪn'leɪ/n	۱- دەنەششینتی، لەناووه دەرازنلێتەوه	پرسیار، زانیاری کۆکەرەوه، پشکینەر
inlet /'ɪnlet/n	۲- خواردنی دەداتی ۱- بەناو - گۆزەر ۲- کەنداوووکە	inquiry /'ɪn'kwɪəri/n
inmate /'ɪnmeɪt/n	۱- نیشته‌جۆی - زیندان ... ۲- ئەندامانی یەک دەزگا.	توێژینەوه، گەپان بەدوای
inmost /'ɪnməʊst/adj	زۆر نەینی، زۆر تاییەت	inquisition /'ɪnkwɪ'zɪʃn/n
inn /'ɪn/n	میوانخانەیی بچووک، خانە، باپی بچووک	۱- وەلام ئی ویستن ۲- دەزگای سەرکوتکەری کاسۆلیکی پۆمانی لە دژی ئەیارانی.
innate /'ɪneɪt/adj	۱- زگماکی، سروشتی ۲- کرۆکی بابەت	inquisitive /'ɪn'kwɪzətɪv/adj
inner /'ɪnə(r)/adj	ناوەکی	خۆتی هەلقورتنەر/ ئەکەسەمی دەیی
innermost /'ɪnəməʊst/adj	لە کانگای دڵهوه	ناگای لە هەموشتی بی
innocent /'ɪnəsnt/adj	بی تاوان	inroad /'ɪnroun/n
innovate /'ɪnəveɪt/n	داده‌مینی	هێرش بۆ تالان و بڕۆ
innovation /'ɪnə'veɪʃn/n	داهێنان - نوێکردنەوه	insane /'ɪn'seɪn/adj
innumerable /'ɪnju:mərəəbl/adj	لەژمارناوەت، نازمێردی	شیت، بی‌میشک، میشک نەشۆش
inoculate /'ɪnɒkjuleɪt/v	دەکووتی - دەرزێ لەدژی - لێدەدا	insanitary /'ɪn'sænətəri/adj
inoffensive /'ɪnə'fensɪv/adj	بی وهی - بی زیان	ناتەندروسستی، درماوی، نا پاقۆی
inoperable /'ɪnɒpərəəbl/adj	نەشتەرگاری هەلتەرگی - ناکری	insatiable /'ɪn'seɪjəəbl/adj
inoperative /'ɪnɒpərəətɪv/adj	کاری پین ناکری - چن بەچن ناکری	چاوچنۆک، تێر نەبۆی، لە برسا مردۆی
inorganic /'ɪnɔ:'gæənɪk/adj	ناوەندامی	inscribe /'ɪnskraɪb/v
inquire /'ɪn'kwɪərə(r)/n	لێکۆلینەوه، گەپان، پشکین	دەنوسنی، تۆماردەکا، هەلدەکووتی

inscription /'ɪnskɪpʃn/n	نووسین
insect /'ɪnsɛkt/n	مێروو/مێرووله
insecticide /'ɪnsɛktɪsaɪd/n	مێرووکۆش
	مێروو قەکر
insecure /'ɪnsɪ'kjʊə(r)/adj	شلۆق، پشتگیری نەکراو نەچەسپاوا، نێگەران
insecurity /'ɪnsɪ'hjuərəti/n	نێگەرانسی - نا ئارامی، باوەر بەهۆنەنبوون
insensitive /'ɪnsensətɪv/adj	بی هەست، بی ریز
inseparable /'ɪnsɛpərəəbl/adj	ئیک جیا نەبۆوه، یەکتەر توو
insert /'ɪnsɜ:t/v	لە نێوان دانهنی
inshore /'ɪn'ʃɔ:(r)/adj-adv	نزیکە کەنار، کەناری

infra dig

infra dig/iinfra 'dɪg/adj نەشیار

infrastructure

/ɪnfɹə'strʌktʃə(r)/n

بنەمای سەرەکی، بناغە- ژیرخان

infrequent/in'fri:kwənt/adj

دەگمەن، بەدەگمەن پوودەدا

infringe/in'frɪndʒ/v

(یاسا) پێشئیل دەکا

حورمەتی .. دەبەزێتی ..

له ... کەم دەکاتەوه

infuriate/in'fjʊəriət/v توپەیی دەکا

ingest/in'dʒest/v هەرس دەکا

inglorious/in'glɔ:riəs/adj

حەیاپەر، نابەرپەر

ingrained/in'greɪnd/adj

١- بیرفرە، زێرەک

٢- دۆزەرەوی- رێگا چارە بۆ ئاریشە

٣- کارامە، لێهاتوو

٤- رەگ داکوتاو، نەگۆز

ingratiate/in'græʃiət/v

خۆی خۆشەویست دەکا-

مامەحەمەیی دەکا

ingratitude/in'græʃitjʊ:d/n

بەنچاوپرسی، سەپەیی-

ئاسۆپاسگوزار

ingredient/in'gri:diənt/n

یەکی له کەلوپەلەکانی

ماددەکانی خواردنیک

inhabit/in'hæbɪt/v

دەژی،

نیشتهجێتیە له- ئاکنجێیە

inhabitable/adj دەشی بۆ گوزەران

دەشی بۆ نیشتهجێبوون

inherent/in'hɪərəns/n

سروشتی،

ئەدگاری هەمیشەیی شتیک

inherit/in'hɛrɪt/v

میرات دەگۆی-

میراتی بۆ دەمێنیتەوه

inheritance/in'hɛrɪtəns/n

١- میرات ٢- کەله پور

inhibit/in'hɪbɪt/v

١- ریی دەگۆی-

ناهیئیی زۆر پو دا

٢- کاریگەری کەم دەکاتەوه

inhibited/in'hæbɪtɪd/adj

کەپتکراو، شەرم

inhospitable/ɪnhɒ'spɪtəbl/adj

میواندۆست نییە، بێتووک

خۆش مەشرەب نییە، رەق

inhuman/in'hju:mən/adj

١- زۆر رەق- نائینسانی

٢- هۆنات- وەحشیگەر

inhumane/ɪnhju:'meɪn/adj

دەپنە،

ئامیهرەیان، بێ بەزەیی

initial/ɪ'nɪʃl/adj

بەرای، یەکەمی-

پیتی یەکەم له ئاو

initially/ɪ'nɪʃli/adv

ئەبەرای، ئەسەرەتادا

initiate/ɪ'nɪʃiət/v

دەست پێ دەکا،

دەست داویتی

initiation/ɪ'nɪʃi'eɪʃn/n

١- چۆنە ئاو رێکخراویکە پاش نەمایشکردنی

چەند تقوسنیکێ تایبەتی ٢- دەستپێشخەری.

initiative/ɪ'nɪʃətɪv/n

١- دەست

پێشخەر ٢- هەول ٣- پێشئیار

inject/in'dʒekt/v

دەزێ ئی دەکا،

شەرقە لێدەدا

injunction/in'dʒʌŋkʃən/n

فەرمان-

فەرمانی قەزائیی- دادوەری

injure/ɪndʒʊ(r)/v

ئازاری دەدا،

برینداری دەکا

injured/adj

١- بریندارەکان

٢- توشبۆەکان، ئەوانەیی کەلەم و کتول بووینە

٣- ئازاردراوان، بەرکەوتوان

ink/ɪŋk/n

مەرەکەب

ink-pot/n

شوشەیی مەرەکەب، مەرەکەبدان

infertility

infertility/ˌɪnfɜːtɪləti/n نەزۆکی

infested/ɪnˈfɛstɪd/adj پڕە لە مەشک و چووج

infidel/ˈɪnfɪdəl/n بێ باوەڕ، بێ دین، گوپرا

infighting/ˈɪnfɑɪtɪŋ/n شەهەری دەسەلات، شەهەرەگورسی

infiltrate/ˈɪnfɪltrɪt/v ١- سنوور دەبەزێنێن

٢- بەدزی دێتە ناو ٢- تاو دەدزێ

infinite/ɪnˈfɪnət/adj بێ کۆتا،

بێ سنوور، بێ پایان - زۆر

infinitely/adv تارادەییکی زۆر

infinitive/ɪnˈfɪnətɪv/n چارگ

infinity/ɪnˈfɪnətɪ/n ١- لە ژمارە نەهاتو ١- لە ژمار نەهاتن، بێ پراوە

٢- بێ سنووری، بێ کۆتایی

infirm/ɪnˈfɜːm/adj لاواز، پەكەوتە، كەوتو

infirmity/ɪnˈfɜːməti/n لاوازی، پیری، نەخۆش

infirmatory/ɪnˈfɜːəri/n نەخۆشخانە، چارەگا

infix/n ناوگر، ناویبەند

inflamed/ɪnˈfleɪmd/adj ١- گۆرگرتوو

٢- سۆر و ئەستور بوو

inflammable/ɪnˈflæməbl/adj زوو گۆر دەگرێ

شیمانەئە گۆرگرتنی ئی دەگرێ،

سۆر هەلەدەگرێ و ئەستور دەبێ

inflammation/ˌɪnfləˈmeɪʃn/n

١- (برین) پیس بوون

٢- سوور هەلەگەران ٢- ئەستوربوون،

ئاوسان

informative

inflate/ɪnˈflɛt/v ١- فوئتی دەکا،

پڕ دەکا لە هەوا ٢- پف دەکا

inflatable/ɪnˈflɛtəbl/adj

دەگرێ پڕ هەوا بکری

پڕکردن هەلەدەگرێ

inflation/ɪnˈflɛɪʃn/n ئاوسانی دراوی

پاوەندی - ون - نرخ هەلسان

inflection/ɪnˈflɛkʃn/n ش

گری وشە

inflexible/ɪnˈflɛksəbl/adj

بەناسانی ناچەمی، رەق، توند

inflict/ɪnˈflɪkt/v بەسەر دەسەپینی،

بەسەردینی

in-flight/ɪnˈflaɪt/adj رابواردن

کەیف و سەیف لە کاتی گەشتی ناو فرۆکەدا

influence/ˈɪnfluəns/n کاریگەری، دەسەلات

influence/v کاری لێدەکا

influential/ˌɪnfluˈɛnʃl/adj بە دەسەلات،

کاریگەر

influenza/ˌɪnfluˈɛnzə/n نەفلۆنزا -

هەلامەت - پەستیو

influx/ˈɪnflʌks/n لێشاو، گە پەشتنی

لە ناکاوی ...

inform/ɪnˈfɔːm/v پێی دەلێ،

پێی رادەگەیی

informant/ɪnˈfɔːmənt/n زانیاری بەخش،

زانیاری پێدەر

informed/ɪnˈfɔːmd/adj ئاگادار

informer/ɪnˈfɔːmə(r)/n زمانلێدەر،

سیخور

informal/ɪnˈfɔːml/adj ناردەسمی /

نافەرمی

information/ˌɪnfəˈmeɪʃn/n زانیاری،

پرسگە / راگەییاندن

informative/ɪnˈfɔːmətɪv/adj

پڕ زانیاری

industrialist	پیشەسازی	168	infertile
industrialist/m'da:striəlɪst/n	پیشەسازی کار	inexpensive/ɪnɪk'spensɪv/adj	هەرزان، ئەمرزان
industrialize/ɪn'da:striəlaɪz/v	پیشەسازی ئە ولات	inexperience/ɪnɪk'spɪəriəns/n	بێ ئەزموونی
	پیشەسازی ئە ولات	inexperienced/adj	بێ ئەزموون - غەشیم
	پیشە دەخا	inexplicable/ɪnɪk'splɪkəbl/adj	پوونکردنەوه هەلناگری
industrialization		infallible/ɪn'fæləbl/adj	۱- مەعسوم - هەلە ناگا ۲- بەکاریگەر
	پیشەسازی کردن - دروسنکردن	infamous/ɪnfəməs/adj	ناو زراو، بەدناو
industrial action	مانگرتنی	infamy/ɪnfəmi/n	نا تۆرە، نەنگی
	کرتکاران	infancy/ɪnfənsi/n	منداڵیی - بەرایی تەمەن
industrious/ɪn'da:striəs/adj	چالاک - چاپوک	infant/ɪnfənt/n	ساوا - زارۆک - شیر خۆر، مەلۆتکە
industry/ɪndəstri/n	پیشەسازی	infanticide/ɪn'fæntɪsaɪd/n	ساواکوژی، مەلۆتکەکوژی
inedible/ɪn'edəbl/adj	ناخوڕیت - بۆ خواردن ناشیئ	infantile/ɪnfəntaɪl/adj	منداڵانە، ساوايانە
ineffective/ɪnɪ'fektɪv/adj	بێ کاریگەر، بێ سوود	infantry/ɪnfəntri/n	سەربازی پیاو، هێزی پیاو
inefficient/ɪnɪ'fɪʃnt/adj	۱- ناچاپوک	infatuated/ɪn'fætʃueɪtɪd/adj	مەفتون/شەیدا/شەیدابوونی کاتی/یان سەرپێتی
	۲- بێ دەسماوە قازانج	infect/ɪn'fekt/v	دەتەنێتەوه/میکروب پلۆدەکاتەوه
ineligible/ɪn'elɪdʒəbl/adj	ناشایستە	infection/ɪn'fekʃn/n	۱- تەنێتەوه، توش بون بەنەخۆشی - ئی گرتنەوه
inept/ɪ'nept/adj	ناکارامە، گەرجه	infectious/ɪn'fɛkʃəs/adj	ئێنگرەوه، توشینەر، درم، زووبلۆبوووه
inequality/ɪnɪ'kwɒləti/n	ناپەکیسانی	infer/ɪn'fɜ:(r)/v	فەرەهەم دێشی، ناگام مەبەست دێشی/دەگاتە ئەنجام..
inert/ɪ'nɜ:t/adj	خاو، بێ جوله، ناتوانی بچوونی	inferior/ɪn'fɪəriə(r)/adj	چینی، خوارەوه - کەم گرتگ - کەم بەها
inertia/ɪ'nɜ:ʃə/n	۱- خاوی	inferiority/ɪn'fɪəri'brəti/n	کەمی، کەمتەرخەمی، هیچ نەبوونی
	۲- تەمبەلی/تەومزەلی، کەمتەرخەمی	infertile/ɪn'fɜ:taɪl/adj	قاق، ئەمژۆک
inescapable/ɪnɪ'skɛpəbl/adj	۱- چارەنوسەن		
	۲- بێ چارە، دەریازبوون ئەبی مەحاله		
inevitable/ɪn'evɪtəbl/adj	هەردەمی بێی، ناچار دەبی هەروایی		
inexcusable/ɪnɪk'skju:zəbl/adj	پاسا هەلناگری		
	ئێ بووردن هەلناگری		
inexhaustible/ɪnɪg'zɔ:stəbl/adj	تەواو نابێ، نابێتەوه		

indent

indent/in'dent/n ١- بۆشایی

بەجێهێشتن لە نووسینی دارشتندا

٢- بەلگەنامە ٢- داوای حکومی

independence/,'mndi'pendəns/n

سەرپەرھێژی

independent/,'mndi'pendənt/adj

١- سەرپەرھێژ- بێ لایەن

٢- ناھێزبێ ٢- پستەئێ سەرەکی

indescribable/,'mndr'skraibəbl/adj

وەسف ناکرێ (لە باش و خراپیی)

indestructible/,'mndr'straktəbl/adj

خۆپراگر- لەناو نابێ

index/'mndeks/n ئێندیکس- پێرست

Indian/'mndiən/n هندی

indicate/'mndikeit/v ئاماژە دەکا،

نیشان دەدا، دەرەخات

indication/,'mndr'keifn/n ھێما-

نیشانە

indicative/,'mndikətiv/adj

١- دەرەخە ٢- پستەئێ دەلالی

indicator/'mndiketə(r)/n نیشانەنەر

indictment/'mndikmənt/n

بەلگەنامەئێ تاوانباری- تاوانبارکردن

indifference/,'mndifrəns/n

١- گرتگی ئەدان، گوێ ئەدان

٢- فرامۆش کردن، پشتگوێ خستن

indigenous/,'mndidʒənəs/adj

١- ڕەسەن ٢- خۆمالیی- خۆمانە

indigestible/,'mndi'dʒestəbl/adj

ھەرس ناکرێ

indigestion/,'mndi'dʒestʃən/n

ھەرس نەکردن

indignant/,'mndignənt/adj

توێژ، زویر

indignation/,'mndignə'neɪʃn/n

توێژی، زویریوان

Industrial

indirect/,'mndə'rekt, 'mndɑ'rekt/adj

ناراستەوخۆ

indiscreet/,'mndr'skri:t/adj

١- ھەلەشە- سەرپۆ

٢- بێ ئەدەب ٢- گەمزە، گەلجۆ

indiscrete/adj

جیاھە یۆرە

indiscriminate/,'mndr'skriminət/adj

١- ھاگەزا، ھەرچۆنێ رێکەوتی ٢- بەرەلۆ

indispensable/,'mndr'spensəbl/adj

نۆز پێویست- سەرەکی

indisputable/,'mndr'spju:təbl/adj

١- مشت و مێ ھەلناگری ٢- یەکلەبۆرە

indistinct/,'mndr'stɪŋkt/adj

شاراو- نادیار

indistinguishable

/,'mndr'stɪŋgwɪfəbl/adj

جیاوازیان لە نێوان- ناکرێ/ جیاھەنەکراوە

جیاوازی نێوانیان نۆز ناسانە

individual/,'mndr'vɪdʒuəl/adj - n

١- بەتەنیا- تاک

٢- یەك كەسێ- كەس- تاک

individually/,'mndr'vɪdʒuəlɪ/adv

بەتەنیا

indivisible/,'mndr'vɪzəbl/adj

دابهش ناکرێ

indoctrinate/,'mndɒktrɪneɪt/v

باوەرێ- مێشکی دەشوا

indoctrination/,'mndɒktrɪ'neɪʃn/n

مێشك شوشتن

indoor/,'mndɔ:(r)/adj

ناوھۆ

indoors/,'mndɔ:z/adv

١- لە ناوھۆ،

لە ژۆرھۆ ٢- لە ماڵھۆ

induce/,'mndju:s/v

١- دەستەمۆی دەکا

٢- لە خستەئێ دەبا

indulge/,'mndʌldʒ/v-n

رێئێ پێ دەدا-

indulgent/,'mndʌldʒənt/adj

مۆژل بوون- رێ پێدان

زیاد لە پێویست نەرمی دەتوێئێ/زیاد لە پێویست نەرمە..

industrial/,'mndɑstriəl/adj

inconceivable /ɪn,kəmˈpriːhensəbl/adj
 نامەفو، نەدەرك پەي ناکرێ
inconceivable /ɪn,kənˈsiːvəbl/adj
 ناماقول - عەقل قەبول ناکا
inconclusive /ɪn,kənˈkluːsɪv/adj
 یەکلانەنەکراره، بێنەر نەکراو
incongruous /ɪnˈkɒŋgruəs/adj
 جیایاز، نەگونجناو
inconsiderate /ɪn,kənˈsɪdərət/adj
 بێبەست، لاسار
inconsistent /ɪn,kənˈsɪstənt/adj
 گۆپراو، متمەنای پەي ناکرێ - دژەخۆی
inconsistent /adj
 نابەرچاو، ئایەخ - جینی بایەخ نیە
incontinent /ɪnˈkɒntɪnənt/adj
 تووش بوو بە میزەچرکی
 توانای بەسەر نەهاتنی دڵۆپە میز - پێسایسی - نیە/میزی و پێسایسی راناوەستی - بەخۆی پاناکات.
inconceivable /ɪn,kənˈviːniəns/n
 ئاناسۆدەیی - بێزارێ
inconceivable /ɪn,kənˈviːniənt/adj
 ئاناسۆدە
incorporate /ɪnˈkɒrpeɪt/v
 دەگرتنەتەر، یەك دەگرتنەتەر/ پێكدانی
incorporated /ɪnˈkɒrpeɪtɪd/adj
 ھاوبەش
incorrect /ɪn,kəˈrekt/adj
 نادروست، ناراست
incorrectly /adv
 نادروستمانە
incorrigible /ɪnˈkɒrɪdʒəbl/adj
 چاکنەکراو، ناگۆبدری
increase /ɪnˈkriːs/v
 زۆدە دەکا، زیاد دەکا، زیاد دەبێ
increase /ɪnˈkriːs/n
 زیاد - زۆد بوون
incredible /ɪnˈkredəbl/adj
 فانتانزی، خەمیانێ
incriminate /ɪnˈkrɪmɪneɪt/v
 بەلگە پێشکەش دەکا بۆ تاوانبار کردنی/

تیوهدەگلی - تووش دەبێ
incubate /ɪnˈkjʊbeɪt/v
 ۱- (لەسەر هێلکە) کەر دەکەوی
 ۲- (میکروب) پەرە دەستێنی
 کەرکەوتن
incubator /ɪnˈkjʊbeɪtə(r)/n
 ۱- باندەهی
 هێلکەکەر ۲- گەرم راگرتنی هێلکە تا ببێتە جوجکە
 ۳- ئامرازێ کەرکەوتن دەمەرووت - بێنەدەب
incult /adj
 ۱- بەسەر خۆی دینی
 ۲- تووشی دەبێ
incurable /ɪnˈkjʊərəbl/adj
 کوشندە - رەسناک - بێ چارەسەر
indebted /ɪnˈdeɪtɪd/adj
 قەرزدارێ کەسی
 یە چاکە - سوپاس
 ۱- بێنەدەب
 ۲- خۆنەپۆش
indecision /ɪnˈdɪsɪʒn/n
 نیکەرانی: ناتوانی
 بیریاری بێدا
indecisive /ɪnˈdɪsɪsɪv/adj
 نیکەرانی
indeed /ɪnˈdiːd/adv
 ئە راستیدا
indefatigable /ɪnˈdɛfətɪgəbl/adj
 ماندوونەناس
indefectible /adj
 ۱- بێخەوش
 ۲- هەمیشەیی، هەتاهەتایی
indefeasible /adj
 هەلناوەشیتەر
indefensible /ɪnˈdɛfɛnsəbl/adj
 ۱- پاساو هەلناکری
 ۲- بەرگری هەلناکری
indefinable /ɪnˈdɛfɪnəbl/adj
 شارارو، نادیار/ پێناسە ناکرێ
indefinite /ɪnˈdɛfɪnət/adj
 ۱- دیار نەکراو، ئاپوون
 ۲- بێکۆتایی ۳- ئامرازێ نەناسیاری
indelible /ɪnˈdɛləbl/adj
 لەناو نەچوو
indemnification /ɪnˌdɛmnɪfɪˈkeɪʃn/n
 ۱- بیعە ۲- بژاردن

inaugurate

inaugurate/ɪˈnɔːhjeɪreɪt/v دەمکاتەوه

دەسپێڕی - پایەى دەداتى

inauguration/ɪˈnɔːgjeɪˈreɪʃn/n

کردنەوهى تەدارمكى پېرۆزەيهك/

شایلیوفاڤانى وەرگرتنى دەسەلات

inborn/ɪnˈbɔːn/adj بەهەریی -

بۆماوەیى - خۆپسك

incalculable/ɪnˈkælkjələbəl/adj

لە ژمار نایەت

incapable/ɪnˈkeɪpəbəl/adj

١- بێ دەسەلات - بێ توانا

٢- نەشیاو ٢- کاری پى ناکرى

incarnation/ɪnˈkɑːrneɪʃn/n

١- نمونە ٢- مێما ٣- بەرچەستەکردن

incendiary/ɪnˈsendiəri/adj - n

سووتێنەر - فیتنەچى -

ئامرازى سوتان

incense/ɪnˈsens/n

بخوور - بۆنەكى

خۇش

incentive/ɪnˈsentɪv/n - adj

هاندەر - پالنەر

incessant/ɪnˈsesnt/adj

بەردەوام -

بێ پىچان - بێ وچان

incessantly/adv

بەبى وچان

incest/ɪnˈsest/n

کردارى سىكسى

لە نێوان خوشك و بر

inch/ɪntʃ/n

ئىنج

incidence/ɪnˈsɪdəns/n

رێژە، رێژەى

پوداو

incident/ɪnˈsɪdənt/n

پودان، قەومان

پووداویكى لا بەلا و بچووك

incidental/ɪnˈsɪdəntl/adj

لا بەلا -

لاوەكى

incidentally/adv: by the way

بەویژنەوه

incinerate/ɪnˈsɪnəreɪt/v

دەسووتینی تا دەمکاتە خوێنەمیش

incomprehensible

incinerator/ɪnˈsɪnəreɪt(ə)r/n

کوانووی سوتاندنى زیل

ماکینهى سوتاندنى زیل

incision/ɪnˈsɪʒn/n

برین - برین لەجەستە

incite/ɪnˈsaɪt/v

هاندەدا - دەرووژنى

incitement/ɪnˈsaɪtmənt/n

هاندان -

وروژاندن

inclination/ɪnˈklɪneɪʃn/n

مەیل، لادان

incline/ɪnˈklaɪn/v

١- لاردەمبیتەوه/دەچەمبیتەوه

٢- لادەوا

inclined/adj

ئامادەیه بۆ -

مەیلی هەبە بۆ - بەهەردارە

include/ɪnˈklaɪd/v

دەگریتەوه - دەرگرتنە خۆی

inclusion/ɪnˈkluːʒn/n

گرتنەخۆ

inclusive/ɪnˈkluːsɪv/adj

گشتگر - هەمەلایەن

incognito/ɪnˈkɒɡnɪtəʊ/adj - adv

شاراوه / خۆزەوه بۆ - ئەوهى نەناسریتەوه -

خۆگۆپ - نازناو

incoherent/ɪnˈkəʊhɪərənt/adj

١- پىچىچى، ئاشاشر ٢- ئاروون

incoherence/ɪnˈkəʊhɪərəns/n

١- هەلوەشاوه، پىچىچى

٢- تىگەيشتن ئىى زەحمەتە

income/ɪnˈkʌm/n

دەسکەوت -

سەرمايه - داهاات

income tax/n

باجى داهاات

incoming/ɪnˈkʌmɪŋ/adj

هاتو - هاورده -

نوئى - تازە هەلبژاردراو

incomparable/ɪnˈkɒmpərəbəl/adj

بێ هاوتا، بەراورد ناکرى

incompatible/ɪnˈkɒmpətəbəl/adj

نەگونچاو - نەسازاو

incompetent/ɪnˈkɒmpɪtənt/adj

ناکارامە،

ئىتەهاتوو، نەشارمزا

incompetence/ɪnˈkɒmpɪtəns/n

نەشارمزاىى، بێ ئەزموونى

incomplete/ɪnˈkɒmplɪt/adj

ناتەواو - کەم - عەبىدار

incomprehensible

imprison

imprison/ɪm'prɪzn/v زندانی
دهگری/دهکا

imprisonment/ɪm'prɪznəmənt/n
زیندان

improbable/ɪm'prɒbəbl/adj
دژوار، نهکارن

به زحمهت بویدا، شیاپی رودانی ئی ناگری
improbably/ɪm'prɒbəbli/adv

به شیوهیهکی زحمهت/ دژوار
impromptu

/ɪm'prɒmptju:/adj - adv
سههپین، سههپین یانه، به سههپین

improper/ɪm'prɒpə(r)/adj
۱- له چویی خویی نییه، نه شیواو

۲- پووت- خۆدانه پۆش ۳- نایاسایی
improperly/adv

۱- به شیوهیهکی نهگونجاو
۲- به شیوهیهکی نایاسایی

impropriety/ɪm'prɒpraɪəti/n
۱- نه شیواوی- خراپ- خراپه کاری

۲- کاری گوما ناوی ۲- غهلهت
improve/ɪm'pru:v/v چاک دهکا،

باشتر دهکا
improvement/n چاککردن

improvise/ɪm'prɒvaɪz/v
سههپین یانه- نه نجام دها

improvisation/ɪm'prɒvaɪ'zeɪʃn/n
سههپینی

impudent/ɪm'pjədənt/adj
زۆر ناشیرین- بی تریز- بئ شرم

impudence/ɪm'pjədəns/n
رهفتاری ناشیرین و نا پێک

impulse/ɪm'pʌls/n ۱- سهههپینی

۲- پالنه ۳- ههله شهیی
on impulse بئ بیرکردنهوه

impulsive/ɪm'pʌlsɪv/adj سهههپینی،
کهلهکا

impure/ɪm'pjʊə(r)/adj

ناپاقر- پیس- لێژ- خهوشدار
impurity/ɪm'pjʊərəti/n

خهوش- لێلی، پیس بوون
impute/ɪm'pjʊ:t/v تۆمهتی ده داته پال

in/ɪn/adv - prep - n له

inabsentia له ناماده نه بوونی
inability/ɪnə'bɪləti/n نه توانین

inaccessible/ɪnæk'sesəbl/adj
که گیشتن پئی زهحمهت

inaccuracy/ɪn'ækjərəsi/n
ناوردی، وردنییه

inaccurate/ɪn'ækjərət/adj
ناورد- ههله- خهوشدار

inaction/ɪn'ækʃn/n له کارکهتن- ته مهیلی

inactive/ɪn'æktɪv/adj خاو، بئ جووله

inadequate/ɪn'ædɪkwət/adj ۱- کهم- کیم
۲- باوهه به خۆ نه بوو

inadequacy/ɪn'ædɪkwəsi/n
که متهه کهمی- کیماسی- به شهنه کردن

inadvertent/ɪnəd'vɜ:tənt/adj
نا نه نلهست، بئ مههست

inadvisable/ɪnəd'vaɪzəbl/adj
ناماقوول

inane/ɪ'neɪn/adj - n ۱- بئ مانا، ج نا
۲- پووچ نایهخ، بۆشایی

inappropriate/ɪnə'prɒpriət/adj
نهگونجاو

inarticulate/ɪnɑ:'tɪkjələt/adj
۱- ته عییر ئی ناگری، ناتواتی گوزاشت له

بیروپای خویی بکا ۲- شاراوو ۳- باش گو ناگری
in as much as/conj به هوی- تارادیهک

inattention/ɪnə'tenʃn/n
غه هلهت،

ناکاو، بئ ناگایی
inattentive/ɪnə'tentɪv/adj بئ ناگا

inaudible/ɪn'ɔ:dəbl/adj زۆرکز
inaugural/ɪ'nɔ:ɡjərəl/adj
وتاری کردنهوه- بهرایی- ده سپیک

impertinent	163	import
impertinent/ɪm'pɜːtɪnənt/adj		import/ɪm'pɔːt/v (له دهرهوه) دهینن
دەمەرووت - بێ ئەدەب		importer/ɪm'pɔːtə(r)/n هاوردە / هینەر
imperturbable/ɪm'pɜːtɜːbəl/adj		import/n هاوردە
هینەن، بە ئاساسی نینگەران نابێ		importation/ɪm'pɔː'teɪʃn/n هینان
impervious/ɪm'pɜːviəs/adj		important/ɪm'pɔːnt/adj گرنگ، پێویست
۱- ئاوی تێ ناچێ		importance/ɪm'pɔːns/n گرنگی
۲- خۆراگر - کاری تێ ناگرێ		impose/ɪm'pəʊz/v دەسه‌پێنین
impetuous/ɪm'petʃuəs/adj		imposition/ɪm'pɔːzɪʃn/n سه‌پاندن، بارگرانی
۱- هەلەشە - گوێرەشکار		imposing/ɪm'pəʊzɪŋ/adj خۆش، شکۆدار
۲- بێ‌بیرکردنەوه		impossible/ɪm'pɔsəbl/adj نەمکان، دژوار
impetus/ɪm'pɪtəs/n		impossibility/ɪm'pɔsə'bɪləti/n
مۆتیف، هۆکار، هاندەر		زۆر دژواری، شتن کە نەکرێ
impinge/ɪm'pɪndʒ/v		imposter/ɪm'pɔstə(r)/n دەستبە - قۆلێ
کاری ئی دەکا		فریبودەر، خۆگۆڤ
impious/ɪm'piəs/adj		impotent/ɪm'pɔtənt/adj ۱- پەمکەرته،
بێ‌بڕوا		دەستکورت ۲- قۆڤ
implausible/ɪm'plɔːzəbl/adj		impotence/ɪm'pɔtəns/n ۱- قۆڤ بوون
ناماقوول - دژوار		۲- دەستکورتی
implement/ɪm'plɪmənt/n		impoverish/ɪm'pɒvərɪʃ/v دا‌یدەهێ -
ئامراز، ئامیز		هەژاری دەکا
implement/ɪm'plɪmənt/v		impracticable/ɪm'præktɪkəbl/adj
رادەپەڕینی		۱- جێ‌بەجێ ناگرێ ۲- ناشیاوه
implicate/ɪm'plɪkət/v		imprecise/ɪm'preɪ'saɪs/adj ئێژ - ئاو‌مەزۆک
۱- تاوانباری دەکا		impress/ɪm'pres/v سەرنجی خەلك بۆلای
۲- هاوبەش دەکا له تاوان / تووشی دەکا		خۆی رادەكێشی / برون دەكاتەوه،
۳- دەداتە پال		له مێشکی خۆی چاپی دەکا
implication/ɪm'plɪ'keɪʃn/n		impression/ɪm'preʃn/n
۱- تووش بوون - تێوه‌گلان		۱- کاریگەری لەسەر مێشتن
۲- کاریگەری ۲- دەلالتە کەر / مسۆگەر		رای یاش لەلا دروست کردن / کارتێکراو
implicit/ɪm'plɪsɪt/adj		۲- لاسایی‌کردنەوه ۲- پالە پەستۆ - پەستان
ناپاستەوخۆ، نادیار، شاراو		impressionable/ɪm'preʃənəbl/adj
implicitly/adv		زوو کار ئی کردن / هەستیار
بەتەواوی		imprint/v ۱- کاریگەری بە جێد یانی
implore/ɪm'plɔː(r)/v		۲- چاپدەکا / مۆز دەکا
دەپاریتەوه له، ئەزای لێدەکا		۱- کاریگەری -
imply/ɪm'plai/v		imprint/ɪm'prɪnt/n
واندەگەیمێ -		۱- پاشماوه ۲- شوێنەوار / شوون
هینمای ئەوه دەدا		۲- ناوی چاپکەر / بۆلۆکەر
impolite/ɪm'pɔləɪt/adj		
دەمەرووت،		
بێ ئەدەب		
impolitely/adj		
بێ ئەدەبانه		

immigration

immigration/ɪmɪ'grɛɪʃn/

کوچ کردن

imminent/ɪ'mɪnənt/

خه ریکه

پوده دات- وا پووده دا/ چاوهر پیکراو

immobile/ɪ'məʊbaɪl/

بی جووله

immobility/ɪmə'biləti/

سپه یون، نه بزوین

immobilize/ɪ'məʊbəlaɪz/

له جووله

دهخا، نایه لی بزیوی

immoral/ɪ'mɔrəl/

نامواری،

نا ناکاری، پیچه وانه ی رهوش

immorality/ɪmə'ræləti/

بی رهوشی

immorally/adv

بی رهوشتانه

immortal/ɪ'mɔrtəl/

نهر

immortality/ɪmɔ'tæləti/

نهری

immortalize/ɪ'mɔrtəlaɪz/

نهری دهکا/ به ناوبانگی دهکا

immune/ɪ'mju:n/

به رگری ههیه

له دژی نه خووشی/ کوتر او دژی نه خووشی/

پتهو/ به رگر

immunity/ɪ'mju:nəti/

به رگری- ههسانه

immunize/ɪ'mju:nəɪz/

له دژی... دهکوتری

imp/ɪmp/

پهری بچوک،

به چکه شه بیتان/ لاسار

impact/ɪmpækt/

۱- کاریگری

۲- هیزی به به کا کوتر

impair/ɪm'peə(r)/

زیان دهگه یهتی،

لاواز دهکا

impale/ɪm'peɪl/

شیش ناژنی دهکا -

به نامیریکسی تیز دهیچی

impart/ɪm'pɑ:t/

ههوال دهگه یهتی -

را دهگه یهتی - ده به خشی

impartial/ɪm'pɑ:ʃl/

بی لایه

impersonator

impartiality/ɪm'pɑ:ʃi'æləti/

بی لایه تی

impassable/ɪm'pɑ:səbl/

داخراو -

impassive/ɪm'pæsɪv/

گیراو - بنه بست

سارد و سپر،

impatient/ɪm'peɪʃnt/

بی نارام -

قینچه تهنک

impatience/ɪm'peɪʃns/

بی نارامی

impeccable/ɪm'pekəbl/

بی خهوش -

تهواو، بی غل و خهوش

impede/ɪm'pi:d/

ناستهنگ دینه پینش،

له مپهر دروست دهکا

impediment/ɪm'pedɪmənt/

۱- ناستهنگ،

ریگر، له مپهر ۲- زمان گرتن، زمان گران

impending/adj

(کاره ساتیکسی) چاوهر پیکراو

impenetrable/ɪm'penɪtrəbl/

گوهر کردن تییدا دژواره - داخراو

imperative/ɪm'perətɪv/

پیویست،

زۆر گرنگ

شیوانی داخراو له ریزمان/ له زمان کردن

imperceptible/ɪmpə'septəbl/

زۆر بچوک، دهرکی پی ناکری

imperfect/ɪm'pɜ:fɪkt/

نا تهواو -

به خهوش، عه بیدار - به کیماسی

imperial/ɪm'pɪəriəl/

۱- ئیمپراتوریانه

۲- شاهانه

imperialism/ɪm'pɪəriəlɪzəm/

ئیمپریالیزم

imperialist/ɪm'pɪəriəlɪst/

ئیمپریالیست

impersonal/ɪm'pɜ:sənəl/

۱- بی ههست، سارد ۲- سارد ۳- بابه تی، نا- کسیمی

impersonate/ɪm'pɜ:səneɪt/

لاسامی کسان تی دهکا تهوه -

خوی دهکا به کس تی

impersonator/n

لهو نه کته ره ی

زیره کانه - لایه توهان لاسامی

کسیمی تهیکان دهکا تهوه

ignorance نەزانەن
ignorance/ignərəns/n
ignorant/ignərənt/adj ١- نەزان
 ٢- نەشیاو
ignore/ignə:(r)/v فرامۆش دەکا،
ill/ɪl/adj ١- نەخۆشی ٢- زیانگەیهنەر
ill/adv هەلە، بە شیۆهیهکی خراب-
 بە دژواری
ill-treat/adj بێ بەخت، شووم
ill-treat/v بەخراپە مامەلە دەکا
ill-treatment/n خراب مامەلە کردن
illegal/ɪ'li:gl/adj نایاسایی، ناشەری
illegible/ɪ'ledʒəbl/adj بە گران
 دەخوێنددریتەوه
illegitimate/ɪlə'dʒɪtətət/adj
 بێژی- حەرامزادە، زۆل
 نایاسایی، ناشەری
illicit/ɪ'li:sɪt/adj پێ نەدراو، یاساغ
illiterate/ɪ'li:tərət/adj نەخوێندەوار،
 نەخوێندەوار
 کۆلکە خوێندەوار، بێ روشنبیری
illiteracy/ɪ'li:tərəsi/n نەخوێندەواری
illness/'ɪlnəs/n نەخۆش
illogical/ɪ'lədʒɪkl/n نامەنتیقی -
 ناماقوول
illuminate/ɪ'lu:mɪneɪt/v
 دەرزیڤنیتەوه- پوون دەکا تەوه
illuminating/adj پوناک، ناشکرا
illumination/ɪ,lu:mɪ'neɪʃn/n.
 پوناک کردنەوه
illusion/ɪ'lu:ʒn/n بێرۆکەیهکی شەهەت،
 کەلکە- هەلە ی چاو
illustrate/'ɪləstreɪt/v بەنموونە
 وێنە پوون دەکا تەوه
image/'ɪmɪdʒ/n وێنە ی ئەندێشەیی-
 وێنە ی زەنی
poetic image وێنە ی شیعەری-
 وێنە یەک لە

imagery/'ɪmɪdʒəri/n سۆزەو پینک
 چوون لە زماندا
imaginable/ɪ'mædʒɪnəbl/adj. ئەندێشە دەکرێ، خەیاڵ دەکرێ
imaginary/ɪ'mædʒɪnəri/adj. ئەندێشەیی، خەیاڵی
imagination/ɪ,mædʒɪ'neɪʃn/n ئەندێشە، خەیاڵ
imaginative/ɪ'mædʒɪnətɪv/adj خەیاڵ فراوان- بێ فراوان
imagine/ɪ'mædʒɪn/v دینیتە بەرچاو-
 کەلکە دەکا- وازەن دەبا
imam/ɪ'mɑ:m/n پێشئۆیڤخوین، پێشەوا
imbalance/ɪm'bæləns/n ناهاوسەنگی
imbecile/'ɪmbəsi:l/adj کەودەن- گەمژە
imbed/v دەچەسپینێ
imitate/'ɪmɪteɪt/v لاسایی دەکا تەوه
imitation/ɪ'mɪ'teɪʃn/n لاسایی کردنەوه
immaculate/ɪ'mækjələt/adj پاڤۆ
 بێ خەوش/ بژین
immaterial/ɪ,mə'tɪətɪəl/adj نایەخ-
 ناگرنگ/ نا-مادی
immature/ɪ,mə'tjʊə(r)/adj کال،
 فەریک، نەگەییو
immediate/ɪ'mɪ:diət/adj یەكسەر، نزیک،
 راستەوخۆ
immediacy/ɪ'mɪ:diəsi/n نزیکگی
immediately/ɪ'mɪ:diətli/adv راستەوخۆ،
 یەكسەر، دەسبەجی
immense/ɪ'mens/adj زۆر گەورە، زۆر مەزن
immensely/adv. زۆر
immensity/ɪ'mensəti/n گەورەیی-
 بێ کۆتایی
immerse/v ١- مژۆل دەبێ، سەرقالی ...
 ٢- ژێر ناو دەکا، تقوم دەکا ..
immigrant/'ɪmɪgrənt/n کۆچبەر،
 رەهەند، کۆچەر

Ii

I-i/ai/ پیتی نۆیم له ئەلف پای ئینگلیزی
I/ai/pron من
ice/ais/n سەمۆن، پارچە بەفر-
 ئایس کریم- دۆندرمە
iced/'aist/adj بەستو- چلورە-
 زۆر سارد- سەمۆلجەند
iceberg/'aɪsbɜːg/n چیپای بەفری-
 ئاوی شەختەگرتوو
ice-cold/adj سە- زۆر سارد
ice-cream/n ئایس کریم
ice-cube/n سەمۆنی شەش پالو
 بووز(بۆ ئاوخواردنەوه تا سارد بێ)
ice-hockey/n یاری هۆکی لەسەر بەفر
ice-lolly/n چلورە
ice/v بەبەفر دانەپۆشی
ice/v کێک بە شەکر و شیر دانەپۆشی
icicle/'aɪsɪkl/n چلورە-
 شەختەئێ سواندە
icing/'aɪsɪŋ/n تێکەڵی شەکر و
 شیر و... بۆ رازاندنەوهی کێک
icon (ikon)/'aɪkɒn/n هەلکۆلینی
 ئاوی کەسێکی
 پیرۆز له دار/هێما (لەکۆمپیوتەر)
idea/ar'diə/n ۱- مەبەست، بیرۆکە
 ۲- پێشنیار
get the idea تێ دەگا
ideal/ar'di:əl/adj ۱- نموونەیی
 ۲- خەون و هیوا
ideally/ar'di:əli/adv ۱- بە تەواوی
 ۲- له جیهانی نموونەیی و خەیاڵید
idea:ism/ar'di:əlɪzəm/n مەزەبەیی ئایدیالی
idealist/ar'di:əlɪst/n ئایدیالی
idealistic/'aɪdɪə'lɪstɪk/adj ئایدیالی- ناکرداری

idealize/v بە ئایدیالیا کردن-
 بە ئاسمانی کردن
identical/ar'dentɪkəl/adj وەك خۆی-
 كت و مت
identical twin/n جەمکی كت و مت
identify/ar'dentɪfaɪ/v ۱- دەناسیناتەوه/
 دیار دەکا ۲- له ناسنامەئێ دەپێچیتەوه
 ۳- وەك یەکیان ئێ دەکا، وەك یەکیان دەبینی
 ۴- هاویەشی هەستی دەکا
identity/ar'dentɪti/n ناسنامە
identity card/n کارتێ کەسێتی، شوناسنامە
ideology/'aɪdɪə'lɒdʒi/n ئایدۆلۆژیا،
 باوەڕ، مەزەب
ideological/'aɪdɪə'lɒdʒɪkəl/adj باوەڕیی- ئایدۆلۆژی
idiom/'ɪdiəm/n ئیدیۆم- زاراوه
idiomatic/'ɪdɪə'mætɪk/adj ۱- زاراوویی-
 ئیدیۆمی ۲- سرووشی
idiot/'ɪdiət/n کەودەن- گەمزە
idle/'aɪdl/adj ۱- بێکار- تەمبەل
 ۲- بە تال ۳- نەزۆک
idol/'aɪdl/n ۱- بت- ئەو بەتێ دەپەرستری
 ۲- خۆشەویستی(جەماوەر)
idolize/'aɪdələɪz/v تارادەئێ پەرستن
 خۆشی دەوی- دەپەرستی
idyllic/'ɪdɪlɪk/adj هێمن و خۆش-
 بێ گێزە و کێشە
if/ɪf/conj نەگەر
if I were you ئەگەر من له جێئێ تۆ دەبووم
if only خۆزیا
igloo/'ɪɡluː/n خانووی بچوکی لەبەفر
 دروستکراو(ئەسکیمۆ)
ignite/'ɪɡnaɪt/v هەلدەکا، ناگر هەلدەکا
ignition/'ɪɡnɪʃn/n ناگر هەلکردن،
 پرۆشکی ناگر
ignominious/'ɪɡnə'mɪniəs/adj جەیاپەر، ناپروویەر/ دزێو/ نەنگ

hymn

hymn/hɪm/n **سرودی ئایینی**
 مەسیحییەکان بۆ ستایش و سەنا
 کردنی خوا دەخوێننەوە لە کەنێسەدا!
hypermarket/'haɪpəmə:ki:t/n
 بازاری ناوەندی گەورە
hyphen/'haɪfən/n **هێنی بەیەک**
 بەستنه‌وه‌ی دوو وشە، هێم‌ای (-)
hypnosis/hɪp'nəʊsɪs/n **نواندنی**
 موگناتیسی - خەواندنی موگناتیسی
hypnotic/'hɪpətɪst/adj **خەوێنەری**
 موگناتیسی
 خەوێنەری
hypnotist/'hɪpətɪst/n
 موگناتیسی
hypnotize/'hɪpnətəɪz/v **دەپخەوێنی** بە
 کرداری...

hysterics

hypochondriac/'haɪpəkɒndrɪæk/n
 نەخۆشی وەهمدار
hypocrisy/hɪ'pɒkrəsi/n **دوو‌پوویی**
hypocrite/'hɪpəkrɪt/n **دوو‌پوو**
hypocritical/'hɪpə'krɪtɪkl/adj
 دوو‌پووییانە
hypothesis/hai'pəθəɪsɪs/n **گریمان**
hysteria/hɪ'strɪəriə/n **هستریا،**
 هەلچوون
 دارمانی دەمانی،
hysterically/hɪ'strɪəriəklɪ/adv
 شیتانە
hysterics/hɪ'sterɪks/n **نۆز، پەڕکەم-**
 پێکەنینی ناچار

humiliation	518	hygiene
humiliation/hju:mli'eiʃn/n	شەرمزاری	پاھۆز، پاپەلیسک
humility/hju:'mɪləti/n	بەئەزەب، بێ فیزی، سادەیی	پەلەکردن
humorous/'hju:mərəs/adj	گالته‌چی، قۆشمە‌چی، پێکەنینی	بە پەلە - ئەویست
humour/'hju:mə(r)/n - v	گالته، قۆشمە‌یی	پەلە دەکا، پەلەبکە
	دەلی خۆش، بەرامبەر بە پێکەنین دێنم	خێرا
hushed/'hju:məd/adj	بە میزان، بێ گێۆل	بە خێرا
hush/'hʊʃ/adj	بێ	ئازار دەدا، ئازار
	پ	دەچیژێ - برینداردەکا/
	ف	برینداردەکری/دەل بریندار، زامدار
	هەست،	hurtful/'hɜ:ftl/adj
	پشت و شانەکا	ئازاردەر،
hunch/'hʌŋk/n	کۆم، قەمبۆر	ئازار بە‌خۆش، بە‌ئازار
hundred/'hʌndrənt/number	سەد	دەردە‌پەری،
hunger/'hʌŋgə(r)/n	برسیتی، پێویست بە‌خواردن بوون	بە‌توندی و خێرا پۆی دە‌رە‌چی
	نە‌بوونی خواردن	husband/'hʌzbənd/n
hunger strike/n	مانگرتن لە‌خواردن	ه‌اوسەر، مێ‌رد
hungry/'hʌŋgri/adj	برسی	hush/hʌʃ/v - n
hunk/hʌŋk/n	پارچە‌یه‌کی گە‌وره‌ له ..	ئە‌ه‌یتی ئاس‌رک‌یتی/
hunt/hʌnt/v	راو دە‌کا، دە‌گە‌ری له	بێ‌دە‌نگی، ه‌ینی
hunter/'hʌntə(r)/n	راو‌کەر، پ‌ا‌و‌چی	hush-hush/adj
hunting/'hʌntɪŋ/n	پ‌ا‌و‌کردن - پ‌ا‌و‌شکار	تە‌واو ئە‌ه‌یتی
hunt/n	راو‌کردن - وە‌ک راو‌کردنی ر‌یوی - گە‌ران له ..	husk/hʌsk/n
	لە‌م‌پەر، ئاس‌تە‌نگ -	پە‌لکی دانە‌ویڵە
hurdle/'hɜ:dl/n - v	ر‌ی له‌ غ‌اردانی/له‌ سەر لە‌م‌پەر پ‌ازدە‌دا	husky/'hʌski/adj-n
hurl/'hɜ:l/v	شتی به‌ ه‌یز - بە‌توندی -	دە‌نگ نوساو -
	ف‌ری دە‌دا، شتی به‌ توندی دە‌هاو‌ژێ	دە‌نگ و وشک و ز‌یر و تۆ‌ز‌اوی
hurricane/'hʌrikən/n	گە‌ردە‌لوول،	سە‌گی ئە‌سک‌یم‌ۆ - ئە‌وی غ‌ارە‌بانە‌ی ناو
		بە‌فر ر‌ادە‌ک‌یش‌ن
		بە‌ توندی ر‌یگ‌ای له‌ ناو
		ه‌ه‌شامە‌ت دە‌کاتە‌وه - بە‌ م‌ل خە‌ک بە‌لادە‌نی
		hustle/'hʌsl/v
		کو‌و‌خ
		پۆ‌ری سەر‌شە‌قام
		تایبە‌ت بە‌ کو‌ژاندنە‌وه‌ی ناگر
		hut/hʌt/n
		ه‌اید‌رۆ‌لیک -
		بە‌ ناو کار دە‌کا
		hydrant/'haɪdrənt/n
		ناوی - کارە‌بایی ه‌اید‌رۆ‌کارە‌بایی (کارۆ) -
		کارە‌با دروست‌کەر بە‌ ه‌وی تە‌وژمی ناو‌ه‌و
		Hydraulic/'haɪ'drɔ:lik/adj
		ه‌اید‌رۆ‌جین
		hydroelectric/'haɪdrə'lektrɪk/adj
		پ‌ا‌ق‌زی، خ‌ا‌و‌ینی
		hydrogen/'haɪdrədʒən/n
		پ‌ا‌ق‌ز، خ‌ا‌و‌ین،
		hygiene/'haɪdʒi:n/n
		بێ‌ م‌یک‌رۆ‌ب
		hygienic/'haɪ'dʒi:nɪk/adj

hospital bed

hospital bed تهختی نهخوش،

جینگای نهخوش

hospitality/hɒspɪ'tæləti/n

میوانداری، میواندوستی

host/həʊst/n - v خانهخوی - خاوهن مال v

hostage/'hɒstɪdʒ/n بارمه

hostel/'hɒstl/n بهشی ناوخوژی قوتابیان

hostess/'həʊstəs/n خانهخوی (ژن)

air میواندار (ی ناو فرۆکه)

hostess/n

hostile/'hɒstail/adj نهیار دوژمن

hostility/hɒ'stɪləti/n نهیاری

دوژمنداری

hot/hɒt/adj - v

گرم

hot-blooded

خوینگرم

hotdog/'hɒtdɒg/n

سهندهویج

hotel/həʊ'tel/n

هوتیل، نوتیل

hound/haʊnd/n - v تازی، تانجی -

سهگی راو

پاو دهکا - تازاری دهکا - تنگهتاوی دهکا

hour/'aʊə(r)/n سهعات، کاتژمیری

(دوسهعات)

hourly/'aʊəli/adv - adj ههموو

کاتژمیری

چارهک ههموو کاتژمیری

house/haus/n

خانوو - مال

house breaker ۱- دهلالی خانوو بهره

۲- مال بێ، دز

house hold/'haʊshəʊld/n

خیزان - مال

house holder/'haʊshəʊldə(r)/n

خیزان - ئەندامانی خیزان

house-hunting/n له خانوو گهپان

housing/'haʊsɪŋ/n نیشته جی

کردن، داسمهکاندن

housekeeper/'haʊski:pə(r)/n

کابان، کهیابوو

humiliating

housemaid/'haʊsmeɪd/n کارمهکر، خولام

housewife/'haʊswɪf/n خاتوون، خانم

housework/'haʊswɜ:k/n نیشی مال

house/v نیشته جی/دهمکری

hover/'hɒvə(r)/v دهسوپیتهوه -

دهمکری - چاوهری دهکا

how/haʊ/adv چۆن، کوو

however/haʊ'evə(r)/adj ههرچۆن

بێ، ههرکوو بێ

howl/haʊl/n - v لووروی گورگ،

پهینی سهگ، دهلووینی، دهپهوی

hub/hʌb/n تهوهره، چهقی تایه

huddle/'hʌdl/v کوڤهبنهوه -

دهست دهکته ملی یهک

hue/hju:/n رهنگ/سینیه

hug/hʌg/n - v باوهش، نامیز

دهگرتنه باوهش - نامیزی پی دانهکا

huge/hju:dʒ/adj زل، زهباله، گهوره

hull/hʌl/n پهیکهری کهشتی

hullo/interj چۆنی، کووی - روژباش

hum/hʌm/v-n منگهمنگ، منگهمنگی لیهو دی

human/'hju:mən/adj - n مرۆف

humanly/'hju:mənli/adv مرۆفانه

humane/'hju:'meɪn/adj مرۆفی - مرۆفینی

humanism/'hju:mənɪzəm/n مرۆفایهتی

humanitarian/'hju:mæmɪ'teəriən/adj

هاریکاری مرۆفانهیی، چاکهکاری

humanity/'hju:mænəti/n مرۆفایهتی - مرۆف

humanize/'hju:mənəɪz/v به مرۆف کردن

humble/'hʌmbl/adj سانه، بی قیز

humbug/'hʌmbʌg/n دووویو/فیلپازی

humdrum/'hʌmdrʌm/adj چاپسکه

humid/'hju:mɪd/adj شیدار

humidity/'hju:'mɪdəti/n شیداری، تهپی

humiliate/'hju:'mɪliət/v توشی

شهرمزاری دهکا، زهپهویی دهکا

humiliating/adj شهرمهزارکه

hook

- هۆك /huk/ n - v
 هۆك، گری ئه ده دا، چهن گال، كه پو (لوتئكئى) قولاب /hooked/hukt/adj
 ئاسا
 ئازاوه چى، ئاشوئگئىر
 hooligan/'hu:lɪgən/n
 hooliganism/'hu:lɪgənɪzəm/n
 توند و تئىش، ئاشووب
 hoop/hu:p/n
 تهوقى كاتزئىسى يان پلاستئكئى
 hooper/hu:pə(r)/n
 په پووسلئمانكه
 hooray: hurra/interj
 ئاهه رىن- بئى
 hoot/n - v
 دهنگى كوئده به بوق، هۆئى ئۆتۆمبئل /هۆئىن ئى ده دا
 hooter/n
 هۆئى ئۆتۆمبئل
 Hoover/'hu:və(r)/n - v
 هۆئىر:
 گئئسكى كارهبائى
 به گئئسكى كارهبائى خاوىن دهكاتوه
 hop/hɒp/v - n
 له سه ر بهك پئى بازده دا- بازده دا- خئرا ده روا
 hop it!
 دووركه وه- وه ل به
 hopscotch/'hɒpskɒtʃ/n
 يارى- خمت خمتئى
 hope/həʊp/n - v
 هئوا، ئومئد، تكا
 in the hope of
 به هئواى
 hopeful/'həʊpfl/adj
 به هئوا، به ئومئد
 hopeless/'həʊpləs/adj
 بئى ئومئد، بئى هئوا
 hopelessli/'həʊpləsli/adv
 به بئى هئواى
 horde/hɔ:d/n
 جه شامت، ئاپوره
 horizon/hə'raɪzən/n
 ئاسق
 horizontal/'hɒrɪ'zɒntl/adj
 ئاسقئى
 hormone/'hɔ:məʊn/n
 هۆرمون
 horn/hɔ:n/n
 هۆرن- زورئا، قوچ

- هۆنگه زوره، زه ده وائه /hornet/'hɔ:nt/n
 hornet's nest
 شانئى زهنگه زوره، گلفوگۆ توندوتئىز
 horoscope/'hɔ:rəskəʊp/n
 زائئىسى
 بهخت به هۆى ئه سئئيره وائى به مه /
 نهخشئى بهورجه كان
 horrendous/hə'rendəs/adj
 زور خراب، ئاشرىن، تۆقئئىنەر
 horrible/'hɔ:rəbl/adj
 تۆقئئىنەر
 ترسئئىنەر، ئاخوش، بئىزاركه ر
 horrid/'hɔ:rd/adj
 زور خراب، ئاخوش
 horrific/hə'rfɪk/adj
 ترسئئىنەر
 horrify/'hɔ:rɪfa/v
 ده ترسئئىنئى، ده تۆقئئىنئى
 horror/'hɔ:rə(r)/n
 ترس، تۆقئىن
 horror film/n
 فئلمئى ترس
 horse/hɔ:s/n
 ئه سه پ
 on horse back
 له سه ر پشئى ئه سه پ
 horseman/'hɔ:smən/n
 سووار، سووارچاك
 horse racing/n
 يارى ئه سه پ سووارى
 غارغارائىسى ئه سه پ
 horseshoe/'hɔ:sʃu:n
 ئانئى ئه سه پ
 horsewhip/'hɔ:swɪp/n
 قامچى سووار- ئه سه په وان
 horsewoman/n
 ئاهه رتئى سووارچاك
 horsy/'hɔ:si/n
 خولبائى ئه سه پ سووارى
 horticultural/'hɔ:tɪ,kaltʃərəl/adj
 باخه وانئى، باخه وان كارى
 horticulture/'hɔ:tɪkaltʃə(r)/n
 زائئىستئى باخه وانئى- باخناسئى /باخناسئى
 hose/həʊs/n
 بۆرى ئار، سوئده
 hospice/'hɔ:spɪs/n
 نه خوشخانه ئى تائبه ت به م
 نه خوشخانه ئى كه به ر له وه ئى به رن چاودئىرى ده كه رئىن
 hospitable/hɒ'spɪtəbl/adj
 مئوانده ئست، مه رد
 hospital/'hɔ:spɪtl/n
 نه خوشخانه

hogmanay

hogmanay/hɒgməneɪ/n شەمى
 سەمى سالا لە ئوسكەتلەندە
hoist/hɔɪst/v بەگوريس-كندر-
 بەرز دەكاتەو وەك بەرز كەردنەوى ئالا
hold/həʊld/v - n دەگىرى- ئا و دەگىرى-
 ئەرمەندە كەسە دەگىرى- كۆيونەو گىرى
 دەدا- گىرى دەدا، دەچەسپىنى-
 وانەزانى- وەك خۆى دەمىنى
 ئاھەنگ دەگىرى
 لەسەر تەلەفون چاومىرى دەكا- دەوى
hold it راوەستە
hold/n گرتن، دەسلات
hold/n كۆگا: شۆينى ھەگرتنى يان
 پاراستنى كەلوپەل لە فرۆكەر كەشتىدا
hold all/n جانئای دەستى گومرە
holder/'həʊldə(r)/n ھەنگەر
hole/həʊl/n كۆن، ژورى بچوك
holiday/'hɒlədeɪ/n پشوو، مۆلەت
holiness/'həʊlɪnəs/n پىچۆزى
hollow/'hɒləʊ/adj - v بۆش- كلۆر،
 كەندار، بۆش- كلۆر دەكا
holly/'hɒli/n ئەودارەى بۆ ئاھەنگى
 سەمى سالا دەپازىنئەتەو
holocaust/'hɒləkɔɪst/n
 مۆلۆكۆست، كۆمەلگۆزى چولەكە
holster/'həʊlstə(r)/n كىلى دەمانچە،
 دەمانچە ھەنگەر، شاراو
holy/'həʊli/adj پىچۆز، خوا پەرسەت،
 لە خواترس
home/həʊm/n - adj مال، نىشتمان،
 بەخۆگر
 لانكى (شارستانىت)
homeland/'həʊmlænd/n
 نىشتمانى گومرە
homeless/'həʊmləs/adj
 بىزمال و نىشتمان: ئاوارە، دەرگراو

hoof

homelessness/n ئاوارەبى، بى مال و حالى
the home office/n وەزارەتى ئاوخۆى
 بەرىتانی
homewards/'həʊmwɔ:dz/adv
 بەرمە مال- كەپانەو بەرمە نىشتمان
homework/'həʊmwɔ:k/n
 ئەركى مائەو
home secretary/n وەزىرى ئاوخۆى
 بەرىتانی
home/adj مائەو- خىزانى، ئاوخۆى
home/adv لە لانكەى، بېشكەى
homely/'həʊmli/adj سادە، ساكار
homicide/'hɒmɪsaɪd/n ئاوانى كوشتن
homogeneous/'hɒmə'dʒɪniəs/adj
 سازاو، گونجاو، چۆنەك- وەك يەكى
homosexual/'həʊm'sɛksʃʊəl/adj
 نىپزبانى، كارى سىكسى لەگەل رەگەزى
 يان زایەندى خۆى بكا
honest/'ɒnɪst/adj راستگۆ، دەستپاك
honesty/'ɒnəsti/n راستگۆ، دەستپاكى
honey/'hʌni/n ھەنگوین- ھەنگوین/ئازىز
honey comb/'hʌnɪkəʊm/n شانە ھەنگ
honey moon/'hʌnɪmʊn/n مانگى ھەنگوین
honk/hɒŋk/v دەنگى ھۆپىنى ئۆتۆمبىل
 بە دەنگى ھۆپىنى ئۆتۆمبىل تىكەچن-
 شپزەدەبىن
honorary/'ɒnərəri/adj لەقەبى فەخرى
honour/'ɒnə(r)/n - v ناموس، شانانى، رىز
honours/n پەروانامەى زانگۆبى بە
 پەلى "شەرەف"
in honour of لەسەر شەرەفى ...
honourable/'ɒnərəbl/adj پىاو چاك،
 شاپەن بە رىز
the honourable خاوەن شەق، ریزدار
hood/hud/n ۱- كلۆى قاپوت/ كلۆیزەر
 ۲- داپۆشەر ۳- بۆنیت
hoof/hu:f/n سەمى پى، بەشى رەقى

hijack

hijack/'haɪdʒæk/v فرۆکه ده‌فرینن

hiker/'haɪkə(r)/n گه‌شتیار/

گه‌شتکەری ناو گوند/ دیۆهره

hilarious/'hɪləriəs/adj به‌خه‌هه‌ر،

شادمان، کامه‌ران، پینکه‌نیناوی

hill/'hɪl/n گرد

hilly/'hɪli/adj گرد زۆر- گرداوی

hilt/'hɪlt/n ده‌سکی شمشیر/خه‌نچه‌ر

him/hɪm/pron ئەو (نێن) که له

حاله‌تی به‌رکارین

himself/hɪm'self/reflex pron

خۆیسی (ئەو)

hind/n کارمامز/ ناسکه‌می

hind/hænd/adj پاشوو/ قاچی پشته‌وه

hinder/'hɪndə(r)/v ته‌گه‌ره دروست

ده‌کا

کۆسپ و ته‌گه‌ره دروست ده‌کا

hindrance/'hɪndrəns/n کۆسپ-

له‌مپه‌ر

hint/'hɪnt/n - v ئاماژه، ئاماژه ده‌کا

hinterland/'hɪntə'lænd/n زه‌وی

دوو له‌ روبرو- ئاو- زه‌وی دوو له‌ ئاو

hip/'hɪp/n - interj ئینسکی سمته‌،

سمته‌- بژی

hippie/'hɪpi/n جواپه‌زه‌

hippopotamus/'hɪpə'pɒtəməs/n

ئه‌سه‌پی ئاوی، جۆره‌ گیانه‌وه‌ریکی

ئه‌فریقی مازنی سه‌رگه‌وره‌ی قاچ کورته‌.

hire/'haɪə(r)/v به‌ کرێ ده‌گرێ،

به‌ کار ده‌ینێ

hireling/'haɪəlɪŋ/n به‌ کرێگه‌راو

hire-purchase/n که‌رین به‌ قسته‌

his/'hɪz/det هه‌ ئه‌و (نێن)

hiss/'hɪs/v- n به‌ توپه‌یی ده‌دوێ،

هه‌سه‌ هه‌س ده‌کا

historian/'hɪstə:riən/n مێژوونووس

historic/'hɪstɒrɪk/adj به‌ناویانگ/

ناسراو و گه‌رنگ له‌ مێژوودا

historical/'hɪstɒrɪkəl/adj مێژوویی،

هه‌قیقی

historically/'hɪstɒrɪkli/adv

له‌په‌وانگه‌ی مێژوویییه‌وه

history/'hɪstri/n مێژوو،

په‌واده‌کانی رابردوو

زنجیره‌ی په‌واده‌کان

hit/'hɪt/v-n ئێ ده‌دا، به‌رده‌که‌وی، زیان ده‌گه‌یه‌نن

مان ده‌گرێ، لێدان، سه‌رکه‌وتنیکی دیار

hitch/'hɪtʃ/n - v سواری پاس(نوێتۆمبیل)

ده‌بێ به‌ خۆرایسی/تۆند ده‌کا، گرێ ده‌دا،

کێشه‌یه‌کی بچوک- ئاره‌شه‌، درواری

hither/'hɪðə(r)/n له‌وێ

hitherto/'hɪðə'tu:/adv هه‌تا ئێسته‌،

هه‌تا هه‌نکه‌

hive/'haɪv/n په‌وره‌ هه‌نگ

hiya/interj چۆنی، کووی

ho/'həʊ/interj ئه‌م- بژی

hoard/'hɔ:d/n - v گه‌نجینه‌، پاشه‌که‌وت ده‌کا

hoarding/'hɔ:dɪŋ/n تابلۆیه‌کی

گه‌وره‌یه‌ له‌سه‌ر شه‌قام ئاگاداری له‌سه‌ر ده‌نوسری

hoarse/'hɔ:s/adj ده‌نگ نووساو/ گه‌ر

ده‌نگی زه‌رو هه‌نواس

hoary/'hɔ:ri/adj پێن زۆر کۆن

hoax/'həʊks/n فێل، وازی کردن به‌..

hob/'hɒb/n قه‌پاغ/ لێوار

hobble/'hɒbl/v ده‌شه‌لی

hobby/'hɒbi/n خولیا

hock/'hɒk/n ١- جوگه‌یه‌ ناوه‌راسته‌ی لاقی ئاره‌ژ

٢- ئاره‌قی سه‌پی ئاله‌مانی

hockey/'hɒki/n یاری هۆکی

hoe/'həʊ/n خا که‌رن:

ئامرازێکی باخه‌وانییه‌ ده‌سه‌کیکی درێژی هه‌یه‌

hog/'hɒg/n په‌کانه‌

her	153	highwayman
her/hɜ:(r)/pron - det ئەر-مین - لەکاتی	heroism/ˈhɛrəʊɪzəm/n	پالەوانی
بەرکارو تەمەلوکدا	heron/ˈhɛrən/n	شینه شاھۆ
herald/ˈhɛrəld/n	hers/hɜ:z/	هی ئەر (می)
سەرئێخ، مینبەر	herself/hɜ:'self/reflex pron	خۆی (می)
مژدەدەر	hesitate/ˈhezɪteɪt/v	نیگەرەن دەبی
herb/hɜ:b/n	hesitant/ˈhezɪtənt/adj	نیگەرەن،
گیا	دوودل	
herbal/ˈhɜ:bl/adj	hesitancy/ˈhezɪtənsi/n	نیگەرەن و دوو دلی
گیایی	heterodox/ˈhetərədɒks/adj	زەندیق
herbalist/ˈhɜ:bəlɪst/n	heterodoxy/ˈhetərədɒksi/n	زەندیقی
گیا ناس	hew/hju:v	بەتەر-شیر- دەبێ/دەبێتەوه
عمتار	hexagon/ˈheksəgən/n	شەشگۆشە
herbage/ˈhɜ:bɪdʒ/n	hexameter/ˈhek'sæmɪtə(r)/n	هۆنراوەی
گژوگیا	شەش پەنجە، کیشی شەش پەنجەیی	
herd/hɜ:d/n	hey/hei/interj	هێ، تۆ
بەرە/گاپان/مینگەل	hey day/ˈheɪdeɪ/n	پۆپەیی خۆشی/
herdsman/ˈhɜ:dzmən/n		پۆزانی سەرۆهری
گاوان	hibernate/ˈhaɪbəneɪt/v	سەر دەبی
here/hɪə(r)/adj - interj	hiccup/ˈhɪkʌp/n	نەزەر، بەرقیچکە، ئیسک
ئێرە	hide/hɑɪd/v - n	خۆی دەشاریتەوه،
hereabouts/ˌhɪərəʊ'baʊts/adv		خۆی مەلاس دەدا
لەم ناویدا	hiding/ˈhaɪdɪŋ/n	خۆشاردنەوه
hereafter/ˌhɪə'ɑ:ftə(r)/adv	hiding place/ˈhaɪdɪŋ plɛs/n	جەشارگە
لەمەودوا	hideous/ˈhɪdiəs/adj	ناشیرین
hereby/ˌhɪə'baɪ/adv	hieroglyph/ˈhaɪərəglɪf/n	رێنوسی
بەنە		هیرۆگلافی
heredity/hə'redɪti/n	high/hɑɪ/adj- adv - n	بەرز
پشتاویشتی،	high jump/n	بازدانی بەرز
بۆماوەیی	high school/n	ئامادەیی
heresy/ˈhɛrəsi/n	highland/ˈhaɪlənd/adj	بان
گومپایی/زەندیقی	highlight/ˈhaɪlaɪt/n - v	خالی بنجینەیی
heretic/hə'rɛtɪk/n		باسەکە
هەرەتەقە، گومپادەبی	high minded/adj	ئاکار بەرز،
لە دین وەرگەپان - گومپاویون	high way/ˈhaɪweɪ/n	پەوشت بەرز
heretical/hə'retɪkl/adj	highwayman/ˈhaɪweɪmən/n	رێگای گشتی
هەلگەپاوە		جەرەد، رێگەر
(لە دین)		
heritage/ˈhɛrɪtɪdʒ/n		
میرات، کەلەپور		
hermetic/hɜ:'metɪk/adj		
قایم		
باش داخراو		
hermit/ˈhɜ:mɪt/n		
سۆفی - گۆشەگیر -		
بەرکەنار/رەبەن		
hero/ˈhɪərəʊ/n		
پالەوان (بۆئێر -		
لە فیلم و رۆمان)		
heroic/hə'rəʊɪk/adj		
پالەوانانە		
heroic couplet		
شیعری جووتەکی -		
دووبەیتی		
heroin/ˈhɛrəʊɪn/n		
هیرۆئین		
heroin/ˈhɪərəʊɪn/n		
هیرۆئین،		
پالەوان - می		

hearing

hearing/'hɜ:ɪŋ/n بیستی
 hearsay/'hɜ:seɪ/n قسه لۆك
 heart/'hɑ:t/n دل
 heartache/'hɑ:teɪk/n دل نیشه،
 ژانه دل، خهه
 heartbeat/'hɑ:tbɪ:t/n دله كوته،
 دل نیدان
 heartbreaking/'hɑ:tbreɪkɪŋ/adj
 دلشكاندن، جهرگه به سوئ
 heart broken/'hɑ:tbɹəʊkən/adj
 دلشكاو، مات و مهلول
 heartburn/'hɑ:tbɜ:n/n دلسووتان
 hearten/'hɑ:tn/v هانی دهدا
 heartless/'hɑ:tləs/adj بې دل، دلرهق
 heartily/'hɑ:tili/adv به دلسوویی
 hearty/'hɑ:ti/adj راستگو
 heat/'hi:t/n - v گهرمی، گهرم دهكا،
 گهرمی دههخشنی
 heat wave/'hi:t wɜ:v/n شه پوولی /
 تهوژی گهرما
 heatedly/'hi:tɪdli/adv به گهرمی،
 به مهلچون
 heath/'hi:θ/n زهوی به یار
 heathen/adj بت پرست / کئیوی
 heaven/'hevɪn/n ناسمان، بهمهشت،
 خودا
 heavenly/'hevnlɪ/adj ناسمانیی،
 ناینیی
 heavily/adj به قورسی، به گران
 heavy/'hevi/adj گران، قورس
 heavy-rain/'hevɪreɪn/n بارانی زور
 heavy-weight/'heviweɪt/n
 کیشی قورس
 Hebrew/n جولمهك / زمانی عیبری
 heckle/'hekl/v قسهی ناخاوتنكهر
 -دوانده- دهبرئ به قسهی بېرئیز و دژوار
 hectic/'hektɪk/adj سهرقان- پپیش

152

hedge/'hedʒ/n
 hedgehog/'hedʒhɒɡ/n
 heed/'hi:d/v
 heel/'hi:l/n
 heifer/n
 height/'haɪt/n
 heir/ɛə(r)/n
 heiress/'eɪrəs/n
 heirloom/'eɪlʊm/n
 held/hold/-hold/v
 helicopter/'helɪkɒptə(r)/n
 hell/hel/n
 hello/hə'ləʊ/interj
 helm/helm/n
 helmet/'helmt/n
 help/help/v - n
 helper/'helpə(r)/n
 helpful/'helpfl/adj
 helpless/'helpləs/adj
 hem/hem/n-v
 hemi
 hemisphere/'hemɪsfɪə(r)/n
 hen/hen/n
 hence/hens/adv
 hence forth/'hensfɔ:θ/adv
 hence forward/'hensfɔ:wəd/adv
 henchman/'hentʃmən/n

henchman

سورههنگهراو
 پهريزنی دهوهن
 ژيشك، ژوشك
 گوئی دهداتی،
 گرتگی دهدا به
 پاژنه، قونپانی
 كۆلك / گويزمهكه
 بهریزی
 میراتگر (نیزی)
 میراتگر (می)
 بۆماره / میراتی
 پشتاویشت
 گرتی، بهریزهوی برد
 هیلیکۆپتەر
 دۆژ، دۆزهخ
 مه لۆ، چۆنی
 دهسکی سوکانی
 كهشتی یا بهلمه
 كلۆ ناسن
 یارمهتی، یارمهتی دهدا
 پشتگیر، یارمهتیدهر
 یارمهتیدهر
 داماو، بې ناما
 رۆخ، لیوار، نهم دهكا،
 لیواری... ده دۆزیتكوه
 پینشگرینه به واتا (نیو) دی
 نیوهی گۆزی زهوی
 مریشك / مامر
 له ههنگوه
 لیزوهه،
 له مهویدا
 له مهویدا
 شاگردی دلسوون

harbour

harbour/'hɑ:bə(r)/n بندەر

hard/hɑ:d/adj - adv بههزین، رهق، دژوار - سهخت

hard labour کاری سهخت و دژوار

hard time تنگانه

hard-hearted/'hɑ:dha:tɪd/adj دلبرهق

harden/'hɑ:dn/v سهخت دهبی، رهق دهبی

hardly/'hɑ:dli/adv به زهحمهت، به دهگهمن

hardy/'hɑ:di/adj پتو - خۆگر

hare/'heə(r)/n كهرووشكى كیوی

harm/'hɑ:m/n - v ئازار، زیان - زیان دهگهیهنی

harmful/'hɑ:mfɪl/adj به ئازار، به ئازار

harmless/'hɑ:mləs/adj بی زیان، بی ئازار

harmonious/'hɑ:'mɔ:njəs/adj گونجاو، سازاو، هارمونی

harmonize/'hɑ:mənaɪz/v دهسازن - دهگونجین، هارمونی دهکا

harmony/'hɑ:məni/n گونجان - سازان

in harmony with دهسازن لهگه

harp/'hɑ:p/n قیساره

harsh/'hæʃ/adj وشك، رهق/زیر

harvest/'hɑ:vɪst/n - v دروینه / دروینه دهکا

harvester/'hɑ:vɪstə(r)/n دروینه کار، سهپان - دهراسه

has/'hæz/n ههیهتی

has to پنیویسته

haste/'heɪst/n پهله، تاودان

make haste/v پهله دهکا

in a haste به پهله

hasten/'heɪsn/v خبیرا دهکا، پهله دهکا

hastily/'hestɪli/adv به پهله،

hasty/'heɪsti/adj به خبیرایی، بههز

hat/'hæt/adj خبیرا، بههز

hatch/'hætʃ/adj شهقه، کلار

hatchery/'hætʃəri/n ههلدینسی/کریدهین

hate/'heɪt/v رقی لیدهیهتهوه، حمزی لیناكا

hateful/'heɪtfl/adj دژوو، رقی ههنگر، دلرهش

hatred/'heɪtrɪd/n قین، رقی

have/'hæv/n هههه/ههپانه

have to/'hæv tə/modal پنیویسته

have a baby دهزنی

haven't نیهتی

hawk/'hɔ:k/n باز، دال

hay/'heɪ/n كا، پووش، قهسه

hay fever/n پووشه تا

hazard/'hæzəd/n - v سامناکی،

سهرسوپی هیتەر

haze/'heɪz/n تم

hazel/'heɪzl/n - adj چاو ههنگوینی/بندق

he/'hi:/pers pron ئەو (نێر)

head/'hed/n-v سهر، سهرزوك، سهركر دایه تی دهكا

head light/'hedlaɪt/n روناکی پیشهوهی

headline/'hedlaɪn/n شادیزی پۆژنامه

headmaster/'hed'mɑ:stə(r)/n بهریوهبهر(پیاو)

headmistress/'hed'mɪstrəs/n بهریوهبهر(ژن)

headphones/'hed'fəʊnz/n هیدفون

headquarters/'hed'kwɔ:təz/n بارهگای

گشتی

heal/'hi:l/v چاك دهبیتهوه/چاك دهكاتهره

health/'helθ/n تهندروستی - ساخههه

healthy/'helθi/adj تهندروستی دروست، ساخ

heap/'hi:p/n - v قۆمهت، كۆمهل، قۆمهت دهكا

hear/'heə(r)/v گوینی ئی دهبی، دهبیستی

Hh

H-h/ertf/ پیتی هه شتم له نه لغبای
 ئینگلیزی
 habit/'hæbɪt/n تیتال، خوو/دابو ناریت
 habitual/'hæbɪtʃuəl/adj ناسایی،
 دایی، سروشتی
 habituate/'hæbɪtʃuət/v پادھینی
 hack-saw/'hæksɔ:/n هه ره، مشاری
 ناسته
 had/'hæd/v هه یبوو
 hail/'heɪl/n - v ته زه - ته زه -
 ته زه ده باری - بانگی تاکسی دهکا -
 ستایشی دهکا، پیا هه لدهلی
 hail-stone/'heɪlstɔ:n/n دهنگه ته زه
 hail-storm/'heɪlstɔ:m/n ته زه لوله،
 ته زه باران
 hair/'heə(r)/n پوچ، موو، ده زوی باریک
 hair-breadth/n نه وندهی تله مویهک
 hair-dresser/'heədresə(r)/n سه رتاش
 hair-cut/'heəkʌt/n سه رتاشین
 hairy/'heəri/adj قز - پوچ زود
 half/'hɑ:f/n - det (pron) نیو، نیوه
 half brother/n زه برار
 half sister/n زه خوشک
 half time/n پشو، نیوه کار، نیوکات
 hall/'hɔ:l/n هول، زووری گشتی
 hallo/interj چونی، کوی
 halt/'hɔ:lt, hɒlt/n ده وهستی،
 ده وهستی
 haltingly/'hɔ:tlɪ/adv به نینگه رانی
 halve/'hɑ:v/v دوو کورت دهکا
 halves/'hɑ:vɪz/n نیوه مانی (شتیک)
 ham/'hæm/n رانه به راز - گوشتی
 رانی به راز

hammer/'hæmə(r)/n - v چه کوروش
 hammer and sickle چه کوچ و داس
 (هیمای کومونیزم)
 hand/'hænd/n - v دهست، به دهست ده داتی
 handbag/'hændbæg/n جانتای دهست
 handbook/'hændbuk/n ده فتهس، یارمه تیدهس
 handful/'hændfl/n ژماره ییکی کم
 handicap/'hændɪkæp/n کۆسپ، کم نهدام
 handicapped/'hændɪkæpt/adj په ککهرته
 handicraft/'hændɪkra:ft/n پیشه -
 دهستکرد
 handiwork/'hændɪwɜ:k/adj پیشهی دهستی - دهستی
 handkerchief/'hæŋkətʃɪf/n دهسته سهر
 handle/'hændl/n - v چاره یی دهکا، مامه له،
 دهسک
 handlebar/'hændlba:(r)/n سوکانی
 بایسکل
 handsome/'hænsəm/adj کۆک، ریک و پیک
 handwriting/'hændraɪtɪŋ/n دهستنووسی
 handy/'hændɪ/adj دهست رهنگین
 hang/'hæŋ/v هه لده واسی - ده خنکینی
 hang about بی کارو کاسهس -
 نهم سه رو نه وسهس دهکا
 hangman/'hæŋmən/n جه لاد،
 له سیندادهس - خه لک خنکین
 hangar/'hæŋə(r)/n ساباتی فرۆکه وهستان
 hanger/'hæŋə(r)/n رسته یی چنگه /سنگ
 hanging/'hæŋɪŋ/n هه لواسین - خنکاندن
 hangings/'hæŋɪŋz/n په رده
 haphazard/'hæp'hæzəd/adj کویرانه -
 لابهلا - هه ره مکی
 happen/'hæpən/v پوده دا/ده قهومی
 happening/'hæpənɪŋ/n قهومان
 پوداو، پودان
 happiness/'hæpɪnəs/n خوشی، شادی
 happy/'hæpi/adj کامه ران، شاد، که یف خوش

ground floor			
ground floor/n	ژیرخان - ژیرمه	guided/'gardɪd/adj	ئاراسته کراو
groundless/'graʊndləs/adj	بی بنه چه	guided composition	دارشتنی
group/gru:p/n-v	کۆمهال، پۆلین دهکا	guided missile	ئاراسته کراو
grow/grəʊ/v	گه شه دهکا	guild/gɪld/n	یه مکتبی
grown-up/'grəʊn ʌp/n	گه ییو، پینگه ییو/ زهلام	guillotine/'gɪləti:n/n	سیندازه/ ئامیری
growth/grəʊθ/n	گه شه	guilt/gɪlt/n	له سهردان/ قه تاره
grumble/'grʌmbəl/v - n	بۆله بۆل، بۆله بۆل دهکا	guilty/'gɪlti/adj	گوتهاه - تاوان
guarantee/'gærən'ti:/n	گهرهنتی، متمانه	guinea/'ɡi:ni/n	گوتهابار
guarantor/'gærən'tɔ:(r)/n	متمانه پینکراو، متمانه دهر	guitar/'ɡɪ:tə:(r)/n	چونه
guard/gɑ:d/v-n	ئیشکگری، پاسهوانی / پاسهوانی دهکا	gulf/gʌlf/n	گیتار
guardian/'gɑ:diən/n	پاسهوان، ئیشکگر	gum/gʌm/n	کهنداو
guerilla/gə'rɪlə, ge'rɪlə/n	گهریلا، پینشمه رگه	gun/gʌn/n - v	بنیشت/ که تیره
guerilla war	شهری پارتیزانی	gun-boat/'gʌnbəʊt/n	تلهنگ/ چهک
guess/ges/v - n	ده شه مئینی، ده شه بئینی	gun-powder/'gʌnpaʊdə(r)/n	بهله می جهنگی
	وازه ن دهبا، گومان وادهبا/ خه ملاندن، زه ن	gun-down	به گوله کوژاو
guest/gest/n	میوان	gun-powder/'gʌnpaʊdə(r)/n	باروت
guidance/'ɡaɪdəns/n	را بهی، رئ	gun-smith/n	چه کسان
	نیشاندهری	gutter/'gʌtə(r)/n	زیراب
guide/ɡaɪd/n - v	را بهی/ را بهی دهکا	guy/	۱- کس ۲- پهت، گوریس
		gymnasium/dʒɪm'neɪziəm/n	وه رزشگه/ یانه ی تهنروستی
		gymnast/'dʒɪmnæst/n	چمناسکباز
		gymnastic/dʒɪm'næstɪk/n	چیمناستیکی
		gymnastics/dʒɪm'næstɪks/n	زانستی
			چمناستیکی
		gypsy/n	قهرج

graph	148	ground
graph/græf, gra:f/n	گراف-هینکاری	کوردی نهمه
graphic/græfik/adj	هینکاریانه	یونان
graphite/græfait/n	گرافیت	چلیسی، چاوچنۆکی
grasp/grasp/v	دهگری	چاوچنۆکانه
grass/gras:n	گیا، پووش	چلیس، چاوچنۆک
grass-hopper/grashoppə(r)/n	کولهی بچووک	زمانی، گهلی یونانی
grass-roots/n	رهگ، بنهرهت	سەوز، کەسک
grassy/grasi/adj	میزرگ	سەوزە فرۆش/ تەرەفرۆش
grateful/grætfɪl/adj	سوپاسگوزار	خانوی شوشه
gratification/grætɪfɪ'keɪʃn/n	قایل کردن، تیرکردن	بۆ کشتوکال
gratify/grætɪfaɪ/v	قایل دهکا، تیردهکا	سلۆ دهکا
gratis/grætɪs/adv	بهخۆزایی/ابهلاش	سلۆکردن
gratitude/grætɪtju:d/n	سوپاسگوزاری/پیزانین	نارنجۆک
grave/grev/n - adj	گۆپ، گرنگ	گهشهکردن
gravestone/grevstəʊn/n	کۆن	رهساسی، خۆلهمیشی
graveyard/grevjɑ:d/n	قەبرستان، گۆرستان	خەم، پەژارە
gravitate/grævɪteɪt/v	رادهکیشریت	سکالا
gravy/grevi/n	دهکیشی بۆ	نازار ددها، خەم دهچیزیی
graze/greiz/n	کۆشتاو	بهسووی، بهنازار
grease/gri:s/n - v	۱- دهلهوهرینی ۲- دهروشینینی	برژاو، برژین-
greasy/gri:si/adj	گریس، چهر، رۆن	تکهو کهباب/دهبرژینیی
great/greit/adj	چهری دهکا	برژاوی تیکهال
great-grandfather	چهر/چهررکراو	مۆن، مۆپ
/græt,grænfo:ðə(r)/n	مەزن، گەرە	زهردهخهته دهکا - بزهی دینیی
great-grandmother	باپهه گەرە	دههاری، ددانی چیر دهکا
/græt,grænmləðə(r)/n	دایههه گەرە	دهیگری/گرتن، جانتا
great-granddaughter	کچی نهمه	دهناڵینی/ناڵین
		بهقال
		دوکانی بهقالی
		۱- زاوا ۲- نهمههوان
		کهندهک
		گرووس، دهسته ده
		به ناشکرا
		ههشکموته
		زهوی/هاپرۆو

glue		147	grape-sugar
glue/glu:/n	کەتیرە، چرک	gosling/'gɒzliŋ/n	بێچۆه قاز
go/gəʊ/v	دەپروا	gospel/'gɒspl/n	ئەنجیل
go ahead/v	ئەسەری دەپروا - دەسەکا	gossip/'gɒsɪp/n	قەسەلۆک، گۆت گۆتۆک
go away/v	کۆچ دەکا	govern/'gʌvən/v	بەرئۆه دەبا،
go back on/v	پەشیمان دەبیتەوه، بەلێن دەشکێنێ	government/'gʌvənmənt/n	فەرماندەروا دەکا
go by/v	بەسەر دەچن - گۆزبایەل دەبن		حکومەت، کارگێری، مەری
go off	دەردەپەری	governor/'gʌvənə(r)/n	پارێزگار،
go on	ئەسەری دەپروا		کارگێر، مەر
go out	دەکوژیتەوه	governorate/'gʌvənərəɪt/n	پارێزگا
go through	تەواو دەکا، دەپشکێن	gown/gaʊn/n	بەرگی نوێست
go together	سەر بە هەمان کۆمەڵە	grab/græb/v	دەرفێنی دەگرن
go up/v	سەر دەهەوێ	grace/greɪs/n	لەش سووکی
goal/gəʊl/n	گۆل، نامانج	graceful/'greɪsfl/adj	شۆخ و شەنگ، نازدار
goalkeeper/'gəʊlki:pə(r)/n	گۆلچی	gracious/'greɪʃəs/adj	مییەرەبان، بەخشنە
goat/gəʊt/n	بۆن	gradation/'grædɪʃn/n	پلەکردن
god/gɒd/n	خوداوەند، بت	grade/greɪd/n	پلە، پۆل
God/gɒd/n	خودا، پەروەردگار	gradual/'grædʒuəl/adj	وربە ورتە
goddess/'gɒdes, 'gɒdəs/n	خوێژن (ئەفسانە) ئەو خوداوەندانەی رەگەزی مێینەیان دراونەتە پال	graduate/'grædʒueɪt/v	دەردەچن
gold/gəʊld/n	زێڤ	graduate/'grædʒuət/n	دەرچوو
goldsmith/'gəʊldsmɪθ/n	زێڤنکەر	graft/grɑ:ft/n	موتوربە دەکا
golden/'gəʊldən/adj	زێڤین	grain/greɪn/n	تۆو/دانەویڤە
golf/gɒlf/n	گۆلف	gram/græm/n	گرام
good/gʊd/adj	باش، چاک	grammar/'græmə(r)/n	رێژمان
for good	بێ گەپانەوه، هەتاهەتایین	grammarian/'græməriən/n	رێژمان ناس
good bye/'gʊd'baɪ/interj	خوات ئەگەل	grammatical/'græmætɪkəl/adj	رێژمانی
goods/gʊdz/n	کەلوپەل، شت و مەك	grand/grænd/adj - n	گەورە
good will/'gʊd'wɪl/n	نیازی پاک، نیازی چاک	grand-child/'græntʃaɪld/n	کۆرەزا/کچەزا
goose/gu:s/n	قاز	grandfather/'grænfɑ:ðə(r)/n	باپیر
gorilla/'gɔ:ri:lə/n	گۆریلا	granddaughter/'grændɔ:tə(r)/n	کچەزا
gory/'gɔ:ri/adj	خوێناوی، خەلتانی خوێن	grandmother/'grænmaðə(r)/n	دایر
		grandparent/'grænpərənt/n	باپیرو دایر
		grandson/'grænsən/n	کۆرەزا، ئەوه
		grant/grɑ:nt/v-n	دەبەخشن، بە خەشش
		grape/greɪp/n	ترێ
		grape-sugar/n	شەکری ترێ

get

get round/v خۆی ئی دەپاریزنی
 get the sack/v له کار دەری دەکن
 شاپی دەدن، قاری دەدن
 get through/v دەگوزەرت، تی دەپیری
 get together/v کۆ دەبیتهوه
 get up/v (له خەر) هەندەستی
 واگادی، هەندەستیته سەری
 geyser/¹gi:zə(r)/n گیزەر، کولینەر
 ghost/gəʊst/n خێو، تارمایی
 giant/¹dʒaɪənt/n زەبەلاح،
 کەتە، کەلەگەت، دیو
 gibber/¹dʒɪbə(r)/v وپینە دەکا
 gibberish/¹dʒɪbərɪʃ/n وپینە
 giddy/¹ɡɪdi/adj سەری دەسووی،
 گیزدەبی
 gift/ɡɪft/n - v خەلات، دیاری، دەبەخشی
 gifted/¹ɡɪftɪd/adj بەهەرمەند
 gig/ɡɪɡ/n نمایشی مۆسیقی
 giggle/¹ɡɪɡl/v - n قاقای پیکەنینی دێ،
 قاقای پیکەنین
 gild/ɡɪld/v ئاوهرزێر، ئاوهرزێر دەکا،
 روپوش زێر دەکا
 gill/ɡɪl/n (ئەمۆز) کەوانە ی ریشە دار،
 ئەندامی هەناسە ی ماسی ۲- پێوهری شلە
 gilt/ɡɪlt/n ئاوهرزێر، روپوش زێر
 gimmick/¹ɡɪmɪk/n فینلی سرنج راکیش
 gin/dʒɪn/n مەشرووبی جین- ئارەقی جین
 ginger/¹dʒɪndʒə(r)/n ئاوی
 زەنجەفیل، تام زەنجەفیل
 gipsy/n قەرەج- دۆم
 giraffe/dʒəˈrɑ:f/n زەرافە
 girl/ɡɜ:l/n کچ، کیز، دۆت
 gist/dʒɪst/n پوخته، کۆک
 give/ɡɪv/v دەدا، دەبەخشی
 give in/v خۆی بە دەستەوه دەدا،
 بە چۆک دادی

give

give up/v وازدەینی
 give and take/n بەدو بگرە
 given name/n یەکەم ناوی کەس
 glacier/¹glæsiə(r)/n سەهۆلە پوچار
 glad/glæd/adj ئاسوودە، شاد، بەختەر
 glamorous/¹glæməərəs/adj دلپزین
 glamour/¹glæmə(r)/n دلپزینی
 glance/ɡlɑ:ns/v- n چاوی پێدادهخشی
 gland/ɡlænd/n گەدە
 glare/ɡleə(r)/n دەدرەوشینەوه
 glaring/¹ɡleərɪŋ/adj درەوشاوه
 glasses/¹ɡlɑ:sɪz/n چاویکە، عەینەک
 glass-house/¹ɡlɑ:shaʊs/n جامخانە،
 شو شەبەند
 gleam/ɡli:m/n دەدرەوشینەوه
 gleefully/¹ɡli:fəli/adv بە ئاسوودەیی
 glen/ɡlen/n دۆلیکی- شیبوکی- تەنگ
 glib/ɡlɪb/n زەمان شیرین- سەریینی
 glide/ɡlaɪd/v - n دەخپیسکی
 glider/¹ɡlaɪdə(r)/n فرۆکە ی چارۆکەدار
 glimmer/¹ɡlɪmər(r)/v چەخماخە،
 بریسکە دەدا
 glimpse/ɡlɪmps/n-v ئاماژە، نیگا/
 سەرنج، سەرنج دەدا
 glitter/¹ɡlɪtə(r)/v دەبریسکیتەوه، بریسک
 global/ɡləʊbl/adj جیهانیی، سەراپاگیر
 globe/ɡləʊb/n گۆی زەوی، تۆپ
 globalization/adj جیهانگیری
 gloomy/¹ɡlu:mi/adj پەست، تاریک
 glorify/¹ɡlɔ:rɪfaɪ/v شکۆداری دەکا
 glorious/¹ɡlɔ:rɪəs/adj شکۆدار، سەرمەرز
 glory/¹ɡlɔ:ri/n شکۆمەندی، سەرمەزێ،
 سەرفرازێ
 glossary/¹ɡlɔsəri/n فەرەنگۆک
 glove/ɡlɔv/n دەستکێش، دەستەوانە
 glow/ɡlu:v/ دەدرەوشینەوه

gene

- gene/dʒi:n/n (له رێزمان)، نێرومن
 جین، بۆماوه
 general/'dʒenərəl/adj - n ژەنیرال،
 گشتی
 general federation یەکیتی گشتی
 generality/'dʒenə'ræləti/n گشتی
 generalize/'dʒenərəlaɪz/v
 بە گشتی کردن
 generally/'dʒenərəli/adv بەگشتی
 generate/'dʒenə'reɪt/v دروست دەکا،
 کاربەا دروست دەکا
 generation/'dʒenə'reɪʃn/n
 وەچە، نەرە
 generator/'dʒenə'reɪtə(r)/n
 جێنەرەیتەر، مۆلەیدە
 کاربەا دروست کەر - تەزوی کاربەا بەخش
 generic/'dʒənərɪk/adj رەگەزی
 generosity/'dʒənərə'səti/n
 بەخشندەیی، مەردی، بەدنی
 generous/'dʒenərəs/adj
 بەخشندە، مێر، پارە بەخش، بە دل
 genesis/'dʒenəsɪs/n ئافەریدەیی،
 ئافراندن
 genetics/'dʒənətɪks/n بۆماوه زانی
 genial/'dʒi:niəl/adj پووخواش
 genie/'dʒi:mi/n دێو، جنۆکە،
 دێوه زەمە
 genitals/'dʒenɪtlz/n ئەندامی زاوینی
 دەرەوه
 genitive/'dʒenətɪv/n دراوه پائی،
 خاوەنی
 genius/'dʒi:niəs/n بلیمەت، بەهرەمەند
 genocide/'dʒenəsəɪd/n
 رەشمەکوژی، کۆمەڵکوژی
 genre/'ʒɑ:nrə/n ژانری ئەدەبی
 genteel/'dʒen'ti:l/adj بەرزی، رێزدار

- gentleness/'dʒentlɪnəs/n نیانی،
 پووخواشی
 gently/'dʒentli/adv بە پووخواشی
 genuine/'dʒenjʊn/adj رەسەن،
 راستگۆ
 genus/'dʒi:nəs/n رەگەز، جۆر
 geographical/'dʒi:ə'græfɪkəl/adj
 جیوگرافیا - جیوگرافیا
 geography/'dʒi'ɒgrəfi/n جیوگرافیا
 geology/'dʒi'blədʒi/n زەویزانی
 geologist/'dʒi'blədʒɪst/n زەوی ناس
 geometrical/'dʒi:ə'metrɪkəl/adj ئەندازەیی
 geometry/'dʒi'ɒmɪtri/n ئەندازەزانی
 geriatrics/n چارەسەری پزیشکی پیران/
 بەسالاچوان
 germ/'dʒɜ:m/n میکروب
 germicide/'dʒɜ:mɪsaɪd/n میکروبکوژی
 germinate/'dʒɜ:mɪnɪt/v دەپوینت،
 دەپوینت، تۆو دەپوینت
 gerund/'dʒerənd/n (ing چاوەکە) شێوەی
 gesture/'dʒestʃə(r)/n-v ئاماژە، جوولە،
 نیشانه، ئاماژە دەکا
 get/get/v دەستی دەکەوێ،
 تێ دەکا، دەگات، هەیهاتی، سوار دەبی،
 ئامادە دەکا، دەرەتی بۆ رێک دەکەوێ
 get about/v زۆر گەشت دەکا
 get ahead/v پێش دەکەوێ
 get at/v رەخنی ئی دەگێ
 get away with/v رزگاری دەبی،
 دەرەاژ دەبی لە
 get in/v دەچیتە ژوورەوه
 get off/v دادەبەزی، دێتە خوار
 get on/v لە سەری دەپو، بەرەوام دەبی
 get out/v دەچیتە دەرەوه، دەپو، ئۆشەر دەکا
 get over/v زال دەبی، چاک دەبیتەرە لە
 get rid of/v ئێی رزگار دەبی،
 لەکوێل خۆی دەکا تەرە

Gg

G-g/dʒi:/ پیتی جەوتەم لە ئەلبەبای
ئینگلیزی

gab دیاری- خەلات

gad/gæd/v گەشت دەکا- دەچیتە

gadfly/gædflaɪ/n دەرهەو بۆ رابواردن و خۆشی و کەیف و سەیف
میشەمەر

gadget/gæfʒɪt/n ئامرازێکی بچوک

gag/n دەمامک/دەمگەر

gaggle/n کۆمەڵێکی گێزە شیوێن

gaily/geili/adv بە شادی، بە
خۆشی

gain/geɪn/n - v بەدەست دێنی،
قازانج دەکا، سوود

gainful/ɡeɪnl/n سوود بەخش

gait/geɪt/n شیوێی رۆیشتنی مرۆ

galaxy/gæləksi/n گالاکسی-
هەسارە...

gale/geɪl/n با هۆز، زیان

gall/gɔ:l/n بیری پیست/دەرهەتی

gallant/gælənt/adj ئازا، جەسور

gallantry/gæləntri/n جوانبیری،
پیاوێتی

gallery/gæləri/n گەلەری

gallon/gælən/n گالۆن

gallop/gæləp/v - n غاردانی ئەسپ،
غار دەدا

gallows/gæləuz/n سێدارە

gamble/gæmbl/v- n قوماڕ دەکا/قوماڕ
قوماڕیان،
قوماڕچی

gambling/gæmblɪŋ/n قوماڕکردن

game/ɡeɪm/n گەمە، وازی،
رابواردن، پاو، فێل

give the game away نەینیی
ناشکرادەکا

gander/ˈgændə(r)/n نێرە ی قاز

gang/gæŋ/n چەتە

gangster/ˈgæŋstə(r)/n ئەندامی چەتە/
پیاوی چەتە

gap/gæp/n کۆن، کەلێن/ بۆشاییە

garage/ˈgærɑ:ʒ/n گەرەج

garbage/n ١- گلێش- زیل ٢- قەسە ی قۆز

garden/ˈgɑ:dn/n - v باخچە، باخچە ی گشتی،
باغەوانی دەکا

gargle/ˈgɑ:ɡl/v غەرغەرە دەکا

garlic/ˈgɑ:li:k/n سیر

garment/ˈgɑ:mənt/n چل

garrison/ˈgærɪsn/n جامیە/پاسەوانی شار

gas/n گاز، غاز، بەنزین

gas station/n وێستگە ی بەنزین و گاز

gasoline/n گازۆلین، گازۆیل

gate/geɪt/n دەرگای دەرەو، دەرگای
سەرەکی(مایل)

gateau/ˈgætəu/n گاتۆ، شەرنی رازاو

gather/ˈgæðə(r)/v کۆدەکا تەرە،
خەردەکا تەرە، تێ دەکا

gathering/ˈgæðərɪŋ/n کۆبوونەرە،
حەشامەت، ئاپۆرە

gauge/geɪdʒ/n - v باپێو، دەپێو

gaunt/gɔ:nt/adj رەق و روت،
پووتەلە- رێوێلە، زۆر لاواز

gauze/gɔ:z/n شاش

gay/geɪ/adj نێریازی (شان، شاد، قۆشمەچی

gaze/geɪz/v چاوی تێ دەپێی، تێ رادەمینیی
بە دیقەت تەماشای دەکا

gear/ɡɪə(r)/n گێر، کەلوپەل، نامێر

gee/dʒi:/interj دەرهیری خۆشی و سەر سوومان

geese/ɡi:s/ goose/n قاز

gel/dʒel/n خاوی- شل

gem/dʒem/n گەمەر

gender/ˈdʒendə(r)/n رەگەز- زایەند

furtive			
furtive /'fɜ:trɪv/adj	نهێنی، شاراوه	fussy /'fasi/adj	١- به وردە، ئۆوار
fury /'fjuəri/n	شینگری، ئۆر توپەیی		٢- زێدە
fuse /'fju:z/n - v	١- فتنیلهی بۆمب ٢- تەقینەر ٢- فیوز	futile /'fju:taɪl/adj	بین هودە، بین ئاکام، ئەزۆک
	٤- ئاوێتە دەبی، تیکەن دەبی، دەچنە ئاو یەك	futility /'fju:'tɪləti/n	ئەزۆکی، بین ئاکامی
	٥- فیوز، کارەبا دەکوژێتەرە	future /'fju:tʃə(r)/n	داھاتوو- ئایندە
fuselage /'fju:zələ:ʒ/n	بەشە سەرەکیەکانی فرۆکە (بێجگە لە گێز، بالەکان و کلک)	for the future	لە مەودوا
fusion /'fju:ʒn/n	چوونە ئاو یەك، ئاوێتەبوون	in future	لە داھاتوو، لە ئایندە
fuss /'fʌs/n - v	١- مەراوەزی، مەلا، شەڕو توپەیی ٢- نیکگرانی دروست دەکا	fuzzy /'fazi/adj	ئێز
	٢- زێدەپۆسی دەکا	FYI	بۆ زانیاریت

frustration

- frustration**/frʌ'streɪʃn/n بی‌نومیدی
fry/fraɪ/n سوورده‌کاتوه
frying pan/n تاره
fudge/fʌdʒ/n ۱- جهلوا، شیرنه‌مه‌ی
 ۲- ناراسته‌وخۆ هه‌ندێ شت ده‌لی
fuel/'fju:əl/n-v ۱- سوته‌مه‌نی
 ۲- به‌گه‌ر ده‌خا، گر ده‌گری
fugitive/'fju:dʒətɪv/n هه‌لاتوو له‌ دادگا، راکردوو
fulfill/fʊl'fɪl/v ۱- چینه‌بجینه‌ده‌کا
 ۲- ده‌هینه‌نیته‌ دی ۳- راده‌په‌ریشتی ۴- رازی ده‌بی
full/fʊl/adj ۱- پڕ- ۲- تیر
 ۳- جهمی دی، راسته‌وخۆ
in full به‌ته‌واوی
in full swing له‌ لوتکه‌ی هه‌ره‌تی، چالاکي
full-blown/adj ته‌راو په‌ره‌سه‌ندو، گه‌شه‌کردوو
full-moon/n مانگی چوارده
 مانگ شینو‌ه‌ی بازنه‌ وه‌رده‌گری
full stop/n خاڵ، نو‌قته
full-time/adj -n ته‌واوی رۆژ-کۆتایی
fully/'fʊli/adv به‌ته‌واوی
fumble/'fʌmbəl/v ده‌گه‌ری،
 له‌ گه‌رفانی ده‌گه‌ری
fume/fju:m/v هه‌ست په‌ته‌په‌یی
 ده‌کا، ده‌ووزتی
fumes/fjumz/n دوکه‌ل- گازی خنکینه‌ر
fun/fʌn/n رابواردن
make fun of پینی راده‌بوو‌ری،
 کالته‌ی په‌یده‌کا ...
function/'fʌŋkʃn/n - v ۱- نه‌رک
 ۲- په‌داوی گرنگ ۳- پۆست
 ۴- کار ده‌کا، نه‌رکی .. وایه
functional/'fʌŋkʃənl/adj کرداری،
 کاریی
function key/n کلێسی فه‌رمان
fund/fʌnd/n - v ۱- پارهی کۆکراوه

further

- پۆ مه‌یه‌ستی ۲- پارهی هه‌نگه‌راو له‌ بانق
 ۲- پاره‌ ده‌دا، پاره‌ له ... خه‌رج ده‌کا
fundamental/'fʌndə'mentl/adj بنچینه‌یی، بنه‌ره‌تی/ بونیادگه‌ری
fundamentally/adv بنه‌ره‌تیانه،
 له‌ بنه‌ره‌توه
fundamentalism /'fʌndə'mentəlɪzəm/n
 بنه‌چه‌گه‌ری/ بونیادگه‌ری
 رێنۆ ره‌سمی به‌ خاك سپاردن
funeral/'fju:nərəl/n رێنۆ ره‌سمی به‌ خاك سپاردن
fungi/'fʌŋgi, -gəɪ, 'fʌndʒəɪ/n كه‌پوو
fungus/'fʌŋgəs/n قارچك
funnel/'fʌnl/n ۱- روچه‌تی، نه‌وت پانیو
 ۲- دوکه‌ل‌کێش
funny/'fʌni/adj ۱- پێکه‌نین هینه‌ر
 ۲- سه‌یره و ناناسایی ۲- پوخۆش
fur/fɜ:(r)/n فه‌رو، کولک
furious/'fjuəriəs/adj توپه‌، هاری هه‌ج -
 توند، ره‌ق
furnace/'fɜ:nɪs/n فېزی، ته‌نوور
furnish/'fɜ:nɪʃ/v که‌لوپه‌ل له‌تاو مان‌ داده‌نی
 پێک ده‌خا
furnished/adj به‌ که‌لوپه‌ل، رایه‌خراو
furnishings/n که‌لوپه‌ل، مافور، رایه‌خ ..
furniture/'fɜ:nɪtʃə(r)/n که‌لوپه‌ل
furrow/'fʌrəʊ/n ۱- هه‌لی ناو کێلکه‌-
 جۆگه‌-خه‌ت ۲- لۆچ، لۆچی
further/'fɜ:ðə(r)/adj-adv ۱- دوورتر
 ۲- زنده ۲- زیاتر
further more/adv له‌مه‌ش زیاتر،
 وێرای هه‌مه‌ش
further education/n فێزکردنی زنده
 فێزکردنی هه‌و که‌سانه‌ی خویندنیان
 به‌جێ هه‌یشه‌وه
furthest/'fɜ:ðɪst/adj - adv دوورترین

freoghter	141	frustrated	
freighter ^f /freɪtə(r)/n	کەشتی یان فرۆکەیی بار هەنگر	frigid ^f /frɪdʒɪd/adj	ئافەرەتێکی ساردە لە روی سینگسەیی-یەوه/ سارد و سەپ
French /frentʃ/n	فەرەنسی	frill /frɪl/n	۱- لێواری کراس
frenzy ^f /frenzi/n	۱- هەزین- هەلچون ۲- شینگەر، کیزی و هەلچو	۲- رازاوه- ناپیویست بەلام بەردن	
frequency ^f /fri:kwənsi/n	۱- چەند پات بوونەوه ۲- دووبارە بوونەوهی ناسایی ۳- لەره	fringe /frɪndʒ/n	۱- پەرچەم- قاقۆل ۲- دەهەمەنی رازاوه ۲- لێوار، دەرەوهی...
frequent ^f /fri:kwənt/adj	زۆر بوودەدا، دوایات، زۆر	frisk /frɪsk/v	۱- دەگەری- دەپشکی ۲- هەلبەز و دابەز دەکا
frequent /v	زۆر دەچیتە جێیەک	fritter ^f /frɪtə(r)/v	بەهێچۆ دەدات (کات و پارە)
fresh /frefʃ/adj	۱- سازگار، زۆلال ۲- نوێ- جیاباواز ۳- تازە ۴- هەساوه ۵- زۆر سارد ۶- لە قوتو نەبی	frivolity /fri'vɒləti/n	بێهۆدەیی، گەمزەیی، رەفتاری ناریک
freshen ^f /frefʃn/v	۱- پاقژەکا، گیانی وەبەردێختەوه ۲- توند دەبی ۳- خۆی دەشوا	frizzy ^f /frɪzi/adj	پەرچ لوول
freshen: freshman /n	قوتابی قۆناخی یەکەم لە زانکۆ	frock /frɒk/n	کراس، فوستان/ رۆب
fret /fret/v	نیگەرەن دەبی	frog /frɒg/n	بۆق
friction ^f /frɪkʃn/n	۱- لێکخشانەن ۲- ناکۆکی	frogman ^f /frɒg:mən/n	مەلەوان، زێر دەریا کەر
Friday ^f /fraɪdeɪ/n	رۆژی هەینی	from /frəm/prop	لە
fridge /frɪdʒ/n	ئاوساردکەر، ئاو تەزینەر بەفرگر	front /frʌnt/n	پێشەوهی، پێش، بەرەیی چەنگ- گۆرەپان
friend /frend/n	برادەر، لایەنگر	frontal ^f /frʌntl/adj	لە پێشەوه
friendless ^f /frendləs/n	بێ برادەر/بێ پوو	frontier ^f /frʌntɪə(r)/n	سنوور، توخوب
friendly ^f /frendli/n-adj	پووخواش، خۆشەویست، رێک	frost /frɒst/n	کەریوه، زۆر سارد
friendship ^f /frendʃɪp/n	ھاوێی-یەتی، برادەرایەتی	frosting ^f /frɒstɪŋ/n	بەستان، زوقم
fright /fraɪt/n	ترس، تۆقین	froth ^f /frɒθ/n - v	۱- بلیق، کەف ۲- کەف و چەوری سەرچێشت (لە کاتی کولان) ۳- کەف دەکا، لیک دەکا
frighten ^f /fraɪtn/v	دەتوقینێ	frown /fraʊn/n	گەزۆبوون، مۆن، خۆمۆن کردن
frightening ^f /fraɪtɪŋ/adj	تۆقینەر	frozen /frɒz'zən/v	بەستو، تەزێو
fruitful ^f /fraɪtfl/adj	زۆر خراب، زۆر، زۆر مەزن- ترستینەر	fruit /fru:t/n	۱- میوه ۲- بەرەمی میوه ۳- بەروبووم
		fruitful ^f /fru:tfl/adj	بەرەمدار، ناکامدار
		fruitless ^f /fru:tləs/adj	بێ بەر، نەزۆک، بێ ناکام
		frustrate /frʌ'streɪt/v	۱- ئی ناکەری- بێ ئومیدی دەکا ۲- دادەمرکینێ
		frustrated /adj	بێ ئومیدی

foyer/'fɔɪeɪ/n دەرۆازەى ھۆل/دییۆەخان

fraction/'frækʃn/n ۱- بەش ۲- کەرت

fracture/'fræktʃə(r)/n شکانى ئىسك

fragile/'frædʒaɪl/adj بۆش، زوو دەشكى،
بەترگەزىبە

fragment/'frægmənt/n-v

شکان- تەلەزم

پارچە پارچەى ... پارچە پارچە دەبى

fragrance/'freɪgrəns/n بۆنى خۆش

fragrant/'freɪgrənt/adj بۆن، بۆنخۆش

frail/'freɪl/adj لاواز- رەقەلە

frailty/'freɪlti/n لاوازی ئاكارى فیزیكى

frame/'freɪm/n ۱- چوار چۆنە

۲- چوارچۆنەى چاریلکە ۲- پەیکەر

frame/v ۱- چوارچۆنە دانەنى

۲- دەرەبەرى ۲- تۆمەى پێۆە دەلکینى

framework/'freɪmwɜ:k/n پەیکەر

چوارچۆنە- قالب

franc/'fræŋk/n فرەنگ

دراوى فرەنسى- بەلجىكى و سوویسرى

franchise/'fræntʃaɪz/n

۱- مافى بەشداری کردن ئەدەنگدان

۲- برىكارى كۆمپانىا ۲- زیندەماف

frank/'fræŋk/adj قسە لەروو، راشكاو

frankly/'fræŋkli/adv ۱- بەراشكاوى

۲- بەراستى، بەدروستى

frantic/'fræntɪk/adj ۱- نىگەران- پەشىۆو

۲- ھەژۆو- بە ھەلپە، سەرقال

fraternal/'frə'tɜ:nl/n برابرى، برابیانە

fratricide/'frætɪrsaɪd/n براكووى

fraternity/'frætɜ:nəti/n ۱- برابرىتى

۲- ھاوکارى، پەيوەندى

fraud/'frɔ:d/n ۱- گزى، فیل

۲- گزىكار، فیلباز

fraught/'frɔ:t/adj ۱- پرە- لە پرپا

دەتەقیتەمە

لە توپەبى یا دەتەقیتەمە

۲- نىگەران و دەمارگەر، توپە

fray/'freɪ/v خا، پەرش و بلاو

freak/'fri:k/n ۱- پۆدراوئىكى كەسىنىكى سەبىر

۲- شەیدا، خەرىك- مۆژل بۆخۆشى

۳- شانز- ئاناساىبى

freckle/'freɪkl/n خال، نىشانە، خورىكەدار

free/'fri:/adj - v ۱- ئازاد

(لە دەرەوى زیندان، قەلەس)

۲- ئازاد- سەرىبەخۆ ۲- دوور لە، بى

۴- بە خۆراىبى، بەلاش ۵- لا، چۆل، بە تال

۶- ئامۆژل، سەرقال نەبى

free enterprise/n بازاری ئازاد

free speech/n مافى رادەربەرىن

freedom/'fri:dəm/n ئازادى، سەرىبەستى،

خۆرۆگارکردن

freefone/'fri:fəʊn/n تەلەفۆنکردنى

بەخۆرا

freelance/'fri:lɑ:ns/n كرىكارى سەرىبەخۆ

freelance journalist/n رۆژنامەنوسى

سەرىبەخۆ

freely/adv ۱- بەئازادى

۲- بەبى نىگەرانى- خۆھىشتى

freemason/'fri:meɪsn/n فرەمەسۆن

freepost/'fri:pəʊst/n پۆستى خۆراىبى

freeze/'fri:z/v ۱- دەبەستۆن، دەبەبەستۆن

۲- لەسەرما دەمەرى

۳- پەلەى گەرمە بەرەو خوارەوى سفر دەچن

۴- لە ئاكاو لە ترسا بىر دەنگ دەبىن-

زمان لال دەبىن ۵- ئرخ و كرى ديار دەكا

freeze/n ۱- ماوى بەستان

۲- ديارکردى ئرخ و كرى

freezing-point/n پەلەى بەستان

freezer/'fri:zə(r)/n فریزەر

freight/'freɪt/n ۱- گواستەنمەوى بار

۲- كەلوپەل

formidable
formidable /fɔ:mɪdəbl/adj ترسینەر ۱-

۲- دژوار

formula /fɔ:mjələ/n- ھاوکیشه-

فۆرموله، پلان

formulate /fɔ:mjuleɪt/v پیلان دادەنێ،

دەرڤەپێری، دادەریژێ، شۆڤه دهکا

forsake /fə'seɪk/n بهجێ دانی، وان لیدیژی

fort /fɔ:t/n قهڵا

forthcoming /fɔ:θ'kʌmɪŋ/adj

نایندهی نزیک

له داهاتوی نزیک دهقهومن

یارمهتی‌دهر، هاریکار

forthright /fɔ:θraɪt/adj

ناشکرا،

بێ‌پنج و پیمان- راست و دروست

forthwith /fɔ:θ'wɪθ, -wɪð/adv

هەرئێستا، دەست بهجێ، ههتوکه

fortify /fɔ:tfai/v

بههێژ دهکا،

شوێنی خۆی تونددهکا

fortification /fɔ:tfɪ'keɪʃn/n

بههێژکردن، توندکردن

fortnight /fɔ:tnaɪt/n

دوو ههفته

fortnightly /fɔ:tnaɪtli/adv-adj

ههردوو ههفته جاری

fortress /fɔ:trəs/n

قهڵا

fortunate /fɔ:tfənət/adj

خوش بهخت،

به‌بهخت

fortunately /adv

خوشبهختانه

fortune /fɔ:tfun/n

قه‌دەر، بهخت-

چاره‌نووس، سامان

fortune-teller

بهخت‌گهروه/فالچی

forty /fɔ:ti/number

چل

fortieth /fɔ:tiəθ/pron-det-adv

چلهم

forum /fɔ:rəm/n

یانهی گفتوگۆ، کۆرگه

forward /fɔ:wəd/adv

بۆ پێشوهه

forward-looking /adj

به‌رهو داهاتوو،

نایندهی

forward /adj

داهاتوو- ناینده-

پێشکه‌وتوو- به‌ناست

forward /v

ده‌نێری

forwarding address /n

ئاونی‌نشانی نوێ

forward /n

هه‌رشه‌به‌ر

fossil /fɒsl/n

۱- پاشماوه‌ی گیانه‌وه‌ر یاخود

رووه‌کی به‌رڤه‌و

۲- کۆنه‌خوێن

foster /fɒstə(r)/v

۱- به‌خۆبێ‌کردنی مندالی

بێ‌مال و حال- گرتنه‌خۆی مندالی

بێ‌مال و حال ۲- هانده‌دا

foul /faul/adj

۱- پێسی، ناخۆش،

بۆنی له‌بێ ۲- ناخۆش، بێ‌میزاژ

۳- باراناوی، باهۆزاوی، ره‌شه‌باو ته‌ماوی ..

۴- (زما‌نێکی) پێسی هه‌یه، جویناوی، ناشرین

foul /n

۱- قاول (له‌یاری) ۲- تاوان

foul /v

قاول ده‌کا

found /find/v

دۆزیه‌وه

found /faund/v

۱- دانه‌ه‌زرینی

۲- پێک‌دانی ۳- له‌سه‌ر بیه‌نده‌کا

foundation /faun'deɪʃn/n

۱- دامه‌زاندن

۲- دامه‌زێنه‌کا ۳- بنه‌ما، شه‌نگه‌ست

۴- بناغه- بنه‌مای ه‌زی

founder /faundə(r)/n

دامه‌زێنه‌ر

founder member /n

ئەندامی دامه‌زێنه‌ر

founder leader /n

سه‌رۆکی دامه‌زێنه‌ر

رابه‌ری دامه‌زێنه‌ر

foundry /faundri/n

قالب، چوارچێوه

توانده‌وه، چوارچێوه‌ وه‌رگرتن

fountain /fauntən/n

۱- فواره ۲- کانی

four /fɔ:(r)/number

چوار

on all fours

له‌ سه‌ر چوارپه‌ل، له‌ سه‌ر زگ

fourth /fɔ:θ/pron - det - adv

چواره‌م

fourteen /fɔ:'ti:n/number

چوارده

fowl /faul/n

بالنده، مریشک

fox /fɒks/n

رێوی

fox-hunting /n

راوی رێوی- راوه‌ رێوی

forceful

formerly

forceful/'fɔ:sfl/adj به هیز

forceps/'fɔ:seps/n ماشهی دکتۆزگیره

ford/'fɔ:d/n تمكار

Fore/n پيشهوه

Fore/adv بهرەو پيشهوه

forearm/'fɔ:rɑ:m/n باسك، قۆل

foreboding/'fɔ:'bɔʊdɪŋ/n شووم،
پيشبينی شهر (خرابه)

forecast/'fɔ:kɑ:st/v - n پيشبینی دهكا
1- پيشبینی كردن 2- كەش و هەرا- سهنا

forecourt/'fɔ:kɔ:t/n بهردەرگای بالهخانه

forefinger/'fɔ:'fɪŋgə(r)/n پهنجهی
شایهتمان

forefront/'fɔ:frʌnt/n پيشهوه، پيشهنگ

foreground/'fɔ:graʊnd/n 1- پيشهوهی
(وینه) 2- ریزی پيشهوه (شوین)

forehead/'fɔ:hed/n نیوچهوان- ناوچهوان

foreign/'fɔ:rn, 'fɔ:rɪn/adj 1- بیانی
2- دهرهوه 2- سهیر

foreigner/'fɔ:rənə(r)/n کەسی بیانی-
بیگانه

foreign secretary/n وهزیری دهرهوه

foremost/'fɔ:məʊst/adj ناسراوترین،
گرنگترین

forename/'fɔ:neɪm/n ناوی یهكەم،
ناوی کەسی

forensic/'fɔ:rensɪk/n نوژداری
لیکۆلینهوه له جهسته بۆ دۆزینهوهی تاوان

forerunner/'fɔ:ɹʌnə(r)/n رابه، پيشهروه

foresee/'fɔ:si:v/ پيشبینی دهكا

foresight/'fɔ:sɑ:t/n دوربین

forest/'fɔ:rɪst/n دارستان

forestry/'fɔ:rɪstri/n زانستی دارستان

foretell/'fɔ:'tel/v پيشبینی دهكا

forever/'fɔ:'evə(r)/adj ههمیشه-
ههتا ههتاين

foreword/'fɔ:wɜ:d/n پيشهکی

forfeit/'fɔ:fit/n 1- پى دهبرۆری-
سزای دهدا 2- ون دهكا، گوم دهكا، دهرزینى

forge/v 1- دهشيوینى
2- پهيوهندی .. دروست دهكا

forger/n 2- بهرەو پيش دهجولنى
ساختهكار، تەزویرچی

forgery/'fɔ:dʒəri/n شیواندن-
ساختهکاری

forget/'fɔ'get/v له بیر دهكا-
له بیرى نامینى
وهبیری نایهتوه، فراموش دهكا- خۆی له بیر
دهكا

forgive/'fɔ'gɪv/v لینی دهبورى، دهیبهخشی
لیدی خۆش دهبی

forgo/'fɔ'gəʊ/v وازدینى، دهست
بهردار دهبی

fork/'fɔ:k/n 1- چەنگەل، ژمەتال
2- دورپیان

forlorn/'fɔ'lɔ:n/adj 1- کلۆل،
بى سهیر بهرشت 2- چۆل و هۆل

form/'fɔ:m/n 1- شیوه 2- شیوهی (کتیب)
2- فۆرم 4- پۆل 5- دارشتن
6- لهش سوکی 7- تۆماری نیستا

form/v 1- پیکدینى
2- ئەم شیوهیه وهردەگرى

formal/'fɔ:ml/adj 1- میری- رهسمی
2- زانکۆیی- قوتابخانهیی

formality/'fɔ:'mæləti/n رى و رهسم،
شتى ههرا

format/'fɔ:mæt/n - v شیوه

formation/'fɔ:'meɪʃn/n 1- پیکهینان
2- کۆمهلهیهك

formative/'fɔ:mətv/adj کاریگەریکی
زۆری ههیه

former/'fɔ:mə(r)/adj 1- پيشهوه
2- یهكەم له

formerly/adv له رابهروو

foil

- foil/fɔɪl/v وادەکا فەشەل بێتێ -
 ناهێلێ کارەکه تەواو بکا
- foist/fɔɪst/v زۆری لێدەکا که کاری
 بکە بە دڵت نەبێ / هەلبێدە خەلە تێتێ
- fold/fəʊld/v - n
 ۱- دەچەمبێتەوه
 ۲- دەچیتە ناو یەک ۲- رادەگرێ، دادەخا
 ۴- چەماوە، قۆپاوه
- folder/fəʊldə(r)/n
 ۱- کاغەز هەلگر
 ۲- دۆسیه
- foliage/fəʊliɪdʒ/n گەلاکانی دار یان پڕەک
 ۱- خەلک
 ۲- کۆمەڵە کەسیکی تابیەت لە خەلک وەک
 خەلکی دێ.
- ۲- خەزم و کەس خۆش ۴- میلی
- folklore/fəʊklɔ:(r)/n فۆلکلۆر
- follow/fɒləʊ/v ۲- بە نوای دەکەوێ
 (تا بێگرێ) ۲- بەهەمان ئاراسته دەپرا
 ۳- شوێن پێی هەلەدەگرێ ۴- قەبول دەکا
 ۵- چاودێری دەکا، گۆیی ئی دەگرێ
 ۶- خۆشی دەبێتێ لە... ۷- رۆدەدا لە ئاگامی
 ۸- وەک نەخشەیی بۆکێشراپو رۆدەدا
- as follows وەک خوارەوه
- folly/fɒli/n گەمزاییەتی، گەلهوێەتی
- fond/fɒnd/adj
 ۱- شەیدای ۲- نەرم و
 خۆشەویست ۳- ئالودە
- fondle/fɒndl/v دەست دەکاتە شتی
 بە نەرمی - دەیلاوینتێتەوه - ئالودە دەبێ
- food/fu:d/n
 ۱- خواردن ۲- خۆراک
- food poisoning/n ژەهراوی یوونی
 خواردن-خۆراک
- fool/fu:l/n - v
 گەلحۆی، گەمزایی: گێژێ،
 شیتێ
 بۆتە قەشەمەرجار- فێلی ئی دەکا
 کلاوی لە سەر دەنێ/دەنێن
- foolish/fu:lɪʃ/adj گەلحۆ، گەمزای، بێ ئاقل،
 شیت
- foolproof/fu:lpru:f/adj بێهەلە، ورد

force

- foot/fu:t/n
 ۱- لاق- قاچ
 ۲- ئەوەندەیی گۆریه دەیگاتێ
 ۳- پین(قەدەم) ۴- بێی - شتی
 ۵- ژۆرەوهی سەری - جینگای نوستن
- footprint/fu:tprint/n شوێن پین، جین پین
- footstep/fu:tstep/n هەنگاو - شەقاو
- footwear/fu:tweə(r)/n پێلەر - پۆتین
- foot the bill/v حیساب دەدا، پارە دەدا
- football/fu:tbo:l; soccer/n فۆتبول
 ۱- یاری تۆپی پین/تۆپانی
 ۲- تۆپی یاری تۆپی پین
- footballer/fu:tbo:lə(r)/n یاریکەری
 تۆپی پین
- football pools/n یانسیببێ تۆپانی
- foothold/fu:θəʊld/n شوێن پین
- footing/fu:tɪŋ/n ۱- پێ گرتن لەسەر زەوی
 خۆراگرتن لە سەر زەوی - بە پین وەستان
 ۲- ناست و پلەو پایه
- footnote/fu:tno:t/n پەراوێن، دەهەمن
- footpath/fu:tpa:θ/n رێچکە، تووله ری
 ۱- بۆ
 ۲- بۆ مەبەستی ۳- بەرەو ۴- بۆ - تابیەت بە...
- ۵- بۆ (خۆت) ۶- بە (نرخ) ۷- بە هۆی
 ۸- بە بۆنە ۹- بۆ/لایەنگری ۱۰- وەک نوێنەر -
 لەجیاتێ ۱۱- دەنوونێ ۱۲- بۆنەوهی
 ۱۳- سەبارتە بە ۱۴- پاش ۱۵- بەرامبەر
 ۱۶- بۆماوهی ۱۷- لە(کاتی دیارکراو)
 ۱۸- ماوه ۱۹- وێرای ئەوهی ۲۰- هەتا هەتایی
 ۲۱- چونکە
- forbid/fə'bid/v
 ۱- ناهێلێ ۲- ری نادا
- force/fɔ:s/n
 ۱- هێزی فیزیکی
 ۲- دەسەلات - کاریگەری
 ۳- دەولەت - مەلەبەندی دەسەلات
 ۴- هێزه - هێزی (با) ۶- کۆمەڵی پاهێنراو
- in force بەکۆمەل، بە ژمارەیهکی زۆر
- force/v
 ۱- زۆری ئی دەکا - ناچارێ دەکا
 ۲- خورتی ئی دەکا

flout

- دهبوژنتهوه
 ۲- (دهست) رادهوه شینى بۆ ناگادارى
 ۳- جولهى سهرنج راگنیش
flout/flaut/v ۱- کالتهى پى دهکا
 ۲- یاخی دهبى، رهد دهکاتهوه
flow/fləʊ/v ۱- نیشاو دهکا
 ۲- دوا دهکوی ۲- ههلهده قولى
flower/'flaʊə(r)/n - v گول، گول دینى، گول دهردهکا
flowery/'flaʊəri/adj بهگون رازاوه
flower-bed/n نهستیرکى گول، باخجى گول
flower pot/'flaʊəpt/n گولدان
flu/flu:/n ههلامهت، پهستيو
flu birds ههلامهتى تيريو تووان
fluctuate/'flʌtʃueɪt/v ۱- شهپول دهدا
 ۲- زوو دهگويى له ... بۆ
fluent/'flu:ənt/adj زمان پاراو، پهوان
fluency/'flu:ənsi/n پهوانى، زمان پاراوى
fluently/adv به پهوانى، به زمان پاراوى
fluff/flʌf/n خلت،
 ماددهيهكى نهرمه له بهتانيا وشتى دى ديت.
fluid/'flʌɪd/n شله
flake/'flʌ:k/n ۱- رنكهوت ۲- بهخت
fluorescent/'flɔ:resnt/adj روناكى نيون، گهشاور، برهقهدار
fluoride/'flaʊraɪd/n فلوريد
flurry/'flʌrɪ/n باران، بهفرى كهسى له ناكاو
flush/'flʌʃ/v ۱- له شهرما پوى سور دهبى
 ۲- خوین لهروومهتى دهچزى - پوى سووردهبى
 ۳- سيفون لىدهدا بۆ پاڤزگردهنوى ناودهشت
 ۴- به ناويكى به نیشاو ... پاڤز دهکاتهوه.
flush/adj راست - ناست
flush/n ۱- پۆكر - خونچه
 ۲- سور ههنگران
fluster/'flʌstə(r)/v توپهوى دهكا،
 سهرى ئى دهشيوينى - سهر خوش دهبى

- flute/flʌt/n** فلوت
flutist/'flʌtɪst/n فلوت لیدهر
flutter/'flʌtə(r)/v - n ۱- بهرهو سهروهو
 خوارهوه دهجولینهوه/ دهشهکینهوه
 ۲- سهما دهکا له هوا
 ۳- دلى ... به توندى لىدهدا
flux/flʌks/n گوزانیکى بهردهوام
fly/flaɪ/v ۱- دهفرى ۲- به فرۆكه دهفرى
 ۳- فرۆكه لىدهخوڤى ۴- بهسه ناوچهيهك
 دهفرى ۵- به خیرا و له ناكاو دهردهپهڤى
 ۶- زوو تى دهپهڤى ۷- دهشهکینهوه
fly off the handle له توپهههيا دهتهفینهوه
at fly به توپهههيا هاور دهکا
fly/n مینش
fly/n زنجیرى پینشهوهى پانتلون
flying/'flaɪɪŋ/n فرین
flyover: overpass/n ئۆڤهر پاس
 پردى بهرز - ناسمانى
foal/'fəʊl/n جوانو، بهچكهى نهسپ
foam/'fəʊm/n - v ۱- كهف
 ۲- سابونى ریش تاشین
 ۳- نيسفهههچى پلاستیکى ۴- كهف دهکا
fob/fɒb/v-n ۱- فینى لى دهکا
 ۲- له كۆل خۆى دهکاتهوه
 ۳- له گيرفانى سهعاتى دانهنى
focal point/n خالى جهخت، خالى گرنگ
focus/'fəʊkəs/n - v ۱- چهق
 ۲- ناوهندى گرنگى، جهخت کردن
 ۳- ناراسته دهکا
 ۴- سووره لهسه، رژه لهسه
fodder/'fɒdə(r)/n نالیک، کا
foe/'fəʊ/n دوژمن - نهيار
foetus: fetus/'fi:təs/n کۆرپهله
fog/fɒg/n ۱- تهم - تهمتمان
 ۲- ماوهى تهم
foggy/'fɒgi/adj تهماوى
foil/'fɔɪl/n ۱- کافزای نهله منیومی، شیر
 ۲- دهپهشوکی

fleet

flourish

- fleet/fli:t/n ١- کەشتی گەل
٢- کاروان
- flesh/fleʃ/n گۆشتی مڕۆڤ ٢- کاکل
- flex/fleks/n وایه‌ری کاره‌بایی ناو پلاستیک
- flex/v راهێنان ده‌کا- ده‌قه‌چینه‌یته‌وه
- flexible/fleksəbl/adj ١- نهرم- شل
٢- توانای گونجانی هه‌یه
- flick/flɪk/v ١- به‌خێرا ده‌جولیته‌وه
٢- لێدانێکی هێدی- سوک-ی ئی ده‌دا
- flicker/fli:kə(r)/n به‌کزی ده‌سووتی-
ئهم سه‌رو ئهو سه‌ر ده‌کا
- flight/flaɪt/n ١- فه‌رین ٢- گه‌شتی ناسمانی
٢- گه‌شتێکی ناسمانی دیارکراو
٤- کۆمه‌له‌ په‌یژه‌یه‌ک
- flight/n هه‌لاتن- راکردن
- flimsy/flɪmzi/adj ١- ناسک
٢- لاوازی- لاوازی- هه‌یج نا
- flinch/flɪntʃ/v ١- په‌ره‌و پاشه‌وه ده‌کشینه‌وه
٢- دوور ده‌که‌ویته‌وه ٢- ده‌سله‌میته‌وه
- fling/flɪŋ/v ١- فه‌ری ده‌دا ٢- ده‌هه‌ژننه‌وه
- fling/n ١- هاویشتن ٢- هاوه‌یه‌کی کورتی
خۆش رابواردن
- flint/flɪnt/n ١- به‌ردی بریسکه‌ده‌ر،
په‌روشکه‌ده‌ر ٢- به‌ردی چاره‌خ
٢- به‌رده‌ نه‌ستی
- flip/flɪp/v ١- زوو ده‌گۆڕی
٢- پاره‌ بۆ ناسمان فه‌ر ده‌دا تابزانی کتی یه‌که‌م
چار ده‌ست پین ده‌کا (شێرو خه‌تانه‌ن ده‌کا)
- ٢- هه‌لنده‌چیو توپه‌ ده‌بی
- flippant/flɪpənt/adj ١- ده‌مه‌روت
٢- زۆر بێ- زۆره‌و
- flipper/flɪpə(r)/n په‌پ- پال
- flipping/flɪpɪŋ/adj - adv دار گران،
نێسکه‌ گران
- flirt/flɜ:t/v مغازه‌له‌ی ده‌کا، پیا هه‌لنده‌دا
- flit/flɪt/v ١- ده‌فه‌ری ٢- کز ده‌بی
٢- زوو ون ده‌بی

- float/fləʊt/v ١- سه‌ر ناو ده‌که‌وی
٢- ده‌مه‌ری، له‌ ناسمان مه‌له‌ ده‌کا
٢- نه‌چه‌سپاو
- float/n ١- چووب بۆ فه‌یر کردنی مه‌له‌وانی
٢- گانیسه‌که
- flock/flɒk/n-v ١- مینگه‌ن- چه‌له‌ب
٢- په‌وه‌ بالنده
٢- ناپوره‌ ده‌که‌ن، هه‌سه‌مه‌ت پێک دێنن
- flog/flog/v ١- ده‌فه‌رۆشی ٢- به‌ قامچی
ئهی ده‌دا
- flogging/flogɪŋ/n دارکاری کردن
چه‌لنده‌دان
- flood/flʌd/v ١- په‌ر ناو ده‌بی-
لافاو دایده‌گه‌ری ٢- به‌سه‌ریدا ده‌باری
- flood/flʌd/n لافاو
- floor/flɔ:(r)/n ١- زه‌وی ژوور
٢- په‌وری بونی ده‌ریا ٢- نه‌هۆم
- floor/v ١- ناو ژووره‌که‌ دا ده‌ره‌زی
٢- توشی سه‌رسوره‌مانی ده‌کا-
سه‌ری سوپ ده‌مینی
- flop/flop/v - n ١- هه‌یلاک ده‌بی-
به‌زه‌حه‌مه‌ت ری ده‌کا
٢- به‌سه‌ر رووخساریا دینه‌ خوار
٢- رۆیشه‌تی به‌زه‌حه‌مه‌ت- له‌به‌ر هه‌یلاکی
٤- هه‌ولی سه‌رنه‌گرتو، سه‌رنه‌که‌وتن
- flora/'flɔ:rə/n فلورا، روه‌کی
ناوچه‌یه‌کی تایبه‌ت
- floral/'flɔ:rəl/adj به‌گۆل رازاوه
- florist/'flɔ:rɪst/n گۆل فه‌رۆش
- flounder/'flaʊndə(r)/v ١- له‌ناو ناو
(شه‌په‌شه‌پ ده‌کا)- به‌گرانی ده‌پوا
٢- پرته‌په‌رت ده‌کا، قسه‌ی ریکی پین نا‌کری
٢- ماسی ده‌ریا
- flour/'flaʊə(r)/n ناو ده‌- هه‌ویر
- flourish/'flaʊrɪʃ/v ١- گه‌شه‌ ده‌کا،

flabby	1- گۆشتی زۆر نەرمە 2- نەرم- خاو	6- رابردووی وهبیر دیتەوه 7- گەپانەوهیهکی خێرا بۆ رابردوو
flag/flæg/n	نالا- بەیداخ	1- کەمۆلە ،
flag/v	1- ماندو دەبێ، خاو دەبێ 2- نالا هەلەکا	بۆتلی مل باریک 2- بۆتلی ئارهقی بچوکی گێرفانی
flagrant/'fleigrənt/adj	هەیا بەر، ئابووبەر	راست- دەشت- شوقە
flail/'fleil/v	1- دەهەژێ، رادەهوشی 2- دەدوریتەوه	1- دەشت- راستایی 2- راست- بێ پاژنە 3- بێ هەوا 4- خامۆش
flair/'fleə(r)/n	1- توانای سروشتی 2- بەهرهیهکی سروشتی	5- خواریندەوی بێ بَلَق (چونکە کاتی بەسەر چوو)
flak/'flæk/n	1- ناگری تەنگ و تۆپ 2- رهخەشی توند	6- ئەکارکەوتو 7- نەوی، نزم 8- نزمتر له... 9- یەکلاکەرەوه 10- نەگۆر، دیارکراو
flake/'fleik/n	پارچە بەفر- کۆزی بەفر	1- لەسەر زگ- سک- کەوتوو
flake/v	تفر هەلەدا	2- نزمتر له... 3- ئە کاتی دیارکراو- بەتەواوی
flamboyant/'flæm'boʊənt/adj	1- زیندە 2- شەکری	بێ کاریگر- سارد
flame/'fleim/n	گورزە ناگر، گورزە روئاک، گپ، ژینە مۆ	1- نیشانەئێ نژی 2- راستایی 3- تایی بێ هەوا
flaming/adj	1- گپگرتو 2- زۆر روئاک- تریسکەدار، شەوقدار 3- توند- تیز 4- پیس، نەفرەت لێکراو	1- مامە حەممەیی / ماستاوچی پێتی دەکا 2- له خۆ رازی
flammable/'flæməbl/adj	زوو گپ دەگری	3- زیندە پوهی ئە ستایشی خۆی دەکا
flan/'flæn/n	په پیکه نان- گژنیش/کولیچه	ماستاوچی پێتی / مامە حەممەیی
flank/'flæŋk/n	لاکەلەک- ناو قەد	شانازی پێ دەکا
flannel/'flænl/n	فانیلا	فلوت ژەن
flap/'flæp/n	قەپاغ/پۆشەر	1- تام 2- جوژی تاییهتی...
flap/v	1- سەرو بێ پێ دەکا 2- نینگەران دەبێ 2- دەشەکیتەوه	1- خەوش 2- هەلە، کیماسی 3- سیمایهکی خراپ له که سایهتی...
flare/'fleə(r)/v	1- له پەر گپ دەگری 2- گپ دەگری (له توپه بیبا)	بێ خەوش به خەوش
flash/'flæʃ/n	1- تیشک 2- توانای له ناکاو 3- فلاش	1- پوهکی کتان 2- داوی کتان کێچ
flash/v	1- خێرا تیشک دەنێرێ 2- خێرا تیندە پەپێ 3- خێرا پێشاندهدا 4- نینگایهکی تاییهتی بۆ دەنێرێ 5- بروسکه هەواڵ دەنێرێ	خال/نیشانه هەلدی- رادهکا 1- خوژی مەپ یان بۆن 2- قوماشی وهک خوژی مەپ

Firing squad

- ۲- کۆمەلەن پەرسپاری بەسەر دەبارینن
 ۴- دەوروزینن
 firing squad/n تیمی گوللەباران کردن
 firework/'faɪəwɜ:k/n ناگرپازی- وازی- به ناگر
 firm/fɜ:m/n کۆمپانیا
 firm/adj ۱- خۆگر
 ۲- نەگۆر، چەسپاو ۲- سور، رشت
 first/fɜ:st/det یەكەم
 first aid/n فریاگوزاری
 first class/n ۱- نایاب ۲- پله یەك
 first floor/n ۱- نەۆمی یەكەم
 ۲- نەۆمی خوارەوه
 first name/n ناوی یەكەم (ناوی مەۆڵە كە باوك و دایك له منداڵ دەننن)
 first rate/adj باشترین جۆر، جۆری نایاب
 first/adv ۱- پێش هەرشتیکی تر
 ۲- پێش هەموو شتی ۳- بۆ یەكەم جار
 ۴- لەبەرایییدا، لەسەرەتادا ۵- یەكەم له (لیست)
 at له بەرایییدا
 first به پله یەك دینت
 come first
 first and foremost یەكەم و پێش هەمووشتی
 first of all پێش هەموو شتن
 first/n ۱- یەكەم كەس
 ۲- گەرنگترین پوداوە كە بۆ یەكەم جار ...
 ۳- پلهی نایاب له زانكۆ
 firsthand/'fɜ:sthænd/adj - adv راستەوخۆ، یەكسەر
 fish/fɪʃ/n ۱- ماسی ۲- گوشتی ماسی
 fishy/'fɪʃi/adj ۱- وهك ماسی له بۆن و تام ۲- جیئ گومان
 fish and chips/n ماسی و پەتاتە
 fish finger: fish stick/n پەتجەماسی
 fishmonger/'fɪʃmʌŋgə(r)/n ماسی فرۆش

flabbergasted

- ۱- ماسی دەگەرنن له دەریا
 fish/v
 fisherman/'fɪʃəmən/n ماسی گەر
 fishing/'fɪʃɪŋ/n ماسی گرتن
 fist/fɪst/n مەست
 fit/fit/adj ۱- شیاو- گونجاو- لەبار
 ۲- تەندروستی چەستەیی باشە
 fitness/'fɪtnəs/n تەندروستی چەستەیی
 fit/v ۱- دەگۆنچن
 ۲- شویننکی (شیاو) دەدۆزیتەرە
 ۳- له جیئ خۆی دادەنن ۴- دەسازینن
 fit/n سازان- گونجان / فن گرتن - گەشكە
 fit/v ۱- خۆگرتن- گەشكە دەگەرنن / فن گرتن
 ۲- نەخۆشی له پەرلەمناكو
 fitting/'fɪtɪŋ/adj شیاو
 fitting/n كەلو پەلی ناو مال
 five/faɪv/number پینج
 five/'faɪvə(r)/n پینجی
 fix/fiks/v ۱- دەبەستی- گەرنن دەدا
 ۲- دەچەسپینن، دیاردەكا ۲- چاكدەكا تەوه
 ۴- ناكامەكە پینشتر دەزانن
 ۵- خواریدن و خواریدنەوه نامادە دەكا
 fixed/fɪkst/adj ۱- دیاركراو
 ۲- چەسپاو- نەگۆز
 fix/n ۱- ئارزێشە، قەیران
 ۲- دەریزی بی تەوشكەر
 fixation/'fɪk'seɪʃn/n هەستینکی زۆر
 توند و ناناسایی
 fixture/'fɪkstʃə(r)/n ۱- پارچەیی
 كەلوپەلی ناو مال
 ۲- ژوانی دیاركرای پوداویئیی وەرژشی
 fizz/fɪz/v بۆق دەكا، هەلدهچن
 fizzy/'fɪzi/adj بۆنقدار
 fizzle out كۆتایی باش نابن،
 بێنومید دەبن، خراب دەبن
 flabbergasted/'flæbəgə:stɪd/adj سەررشیاو، واق و پەماو

fill

- fill/fil/v ١- پردهکاتوه، دهناخنی
 ٢- ئەو پۆستەى هەبوو گیرا- کەسێ قەبول کرا
 filling/filɪŋ/n ناخنێ، پرکردن
 fillet/filɪt/n ١- پێچەر
 ٢- نەرمک (نەرمەى گۆشت)
 film/film/n - v ١- فیلم ٢- فیلمى وێنە گرتن
 film star/n ئەستێرەى سەنەماى
 filter/filtə(r)/n - v پالێو/فیلتر- دەپالێوی
 filth/filθ/n ١- پىسى ٢- وشەر وینەى
 بى ئەدەب ٣- قورئى
 filthy/filθi/adj ١- پىسى ٢- بى ئەدەب
 fin/fm/n بەلى ماسى- پەرى ماسى
 final/famɪ/adj - n ١- دوایى ٢- کۆتایى
 ٢- یارى کۆتایى
 ٤- تاقیکردنەوى کۆتایى- پێش دەرچوون
 finalist/faməlist/n بەشدار لە یارى
 کۆتایى
 finalize/faməlaɪz/v کۆتایى پى دینى
 finale/fi'na:li/n کۆتایى- دوایەش
 (پارچە مۆسیقا)
 finally/faməli/adv لە کۆتایىدا
 finance/faməns/n - v ١- دارایی ٢- پارە
 ٢- حالەتى دارایی- پارە دەدا- خەرجى
 دەخاتە نەستۆى خۆى
 financial/fai'nænsɪ/adj دارایی
 finch/fintʃ/n بەلندەپەکی بچوک
 دەنوک بەهێز
 find/faɪnd/v - n ١- دەدۆزیتەرە
 (شتى ونبوو) ٢- دەدۆزیتەرە
 ٢- شتى بە رێککەوت دەدۆزیتەرە
 finder/faɪndə(r)/n دۆزەر
 fine/fam/adj ١- جۆزى باش
 ٢- هیندە باش ٢- تەندروستى باش ٤- خۆش
 ٥- ورد- نەرم ٦- ورد، هورد ٧- زۆر ورد
 fine/n پى بژاردن، سزا
 finger/'fɪŋgə(r)/n - v پەنجەى دەست،

fire

- پەنجەى ئى دەدا
 fingernail/'fɪŋgənɪl/n نینۆک
 finger print/'fɪŋgəprɪnt/n پەنجەمۆر
 finish/'fɪnɪʃ/v ١- کۆتایى پى دینى
 ٢- دەخوا، دەخواتەرە هەتا کۆتایى- کۆتایى
 بەخواردن و خواردنەرە دینى ٣- تەرەوهکا
 finish off/n دەکوژى
 finish with/n ١- وازدینى لە
 ٢- پەيوەندى دەپچرینى
 finish/n ١- کۆتایى (یاری)
 ٢- پۆلێش کردن
 finite/adj ١- دیاریکراو- سنووردراو
 ٢- فرماتى تەرەو
 Finn/adj فینلەندى
 fiord: fjord/'fi:ɔ:d/n کەنداویکى
 تەسکى درێژ (لەنەرۆج)
 fire/'faɪə(r)/n - v ١- ناگر ٢- سوتان
 ٢- ناگر (دارى خەلۆز سوتاو- بۆ خۆگەرم
 کردنەرە) ٤- سوپە
 ٥- گوللە تەقاندن- گوللە- فېشەک- هاوێژان
 firearm/'faɪə:m/n چەکی ناگرى-
 چەک کلاشینکۆف
 fire brigade/n تيمى ناگرکوژینەرە
 fire engine/n ئۆتۆمبیل ناگر کوژینەرە
 fire escape/n پەیزەى-قادرەى-
 خۆزگارکردن لەناگر
 fire extinguisher/n ناگر کوژینەرە
 fire fighter: fireman/n پیاوی ناگر کوژینەرە
 fire place/'faɪəpleɪs/n ناگردان
 fire side/'faɪəsaid/n تەنیشت ناگردان
 fire station/n مەلبەندى ناگر کوزاندنەرە
 fire wood/n دارى سوتان
 fire/v ١- گوللە دەتەقینى- گوللە لە... دەگرى
 ٢- لە کار دەرى دەکا- دەردەگرى

feudal

feudal/fju:dl/adj دهره‌بگ - دهره‌بگی

feudalism/fju:dəlɪzəm/n

دهره‌بگ‌گایه‌تی

fever/fi:və(r)/n ۱- تا ۲- هه‌لچون -

تو‌په‌یی

few/fju:/det - adj

که‌م

few and far between

ده‌که‌من

few/det

ژماره‌یه‌گی که‌م، هه‌ندیک

a good few/quite a few

که‌مه‌ک

fiance/fi'ɒnsə/fiancee

ده‌سگر،

ده‌سگریان بۆ کچ/بۆ کو‌پ

fiasco/fi'æskəʊ/n

به‌زین

fib/fɪb/n - v درۆی سپی و مه‌سڵمه‌ت -

درۆ ده‌کا

fibre/faɪbə(r)/n

۱- ریشال ۲- چنارو

fickle/fɪkl/adj

بی‌بار

fiction/fɪkʃn/n

چیرۆک - رۆمان،

خه‌یالنامیز

fictional/fɪkʃənl/adj

خه‌یالی

fiddle/fɪdl/n ۱- کاری ناپه‌سند(دزین)

۲- که‌مان - که‌مانچه

fiddle/v ۱- خۆی مۆژل ده‌کا ۲- ساخته ده‌کا

۳- که‌مانچه ده‌ژهنی

fidelity/fɪ'deləti/n

۱- پاکتیستی - دلسۆزی

۲- وردی

fidget/fɪdʒɪt/v

به‌بیزاری و تو‌په‌یی

ده‌جولێته‌وه

field/fi:ld/n

۱- کێلگه

۲- گۆره‌پان ۳- کان ۴- بو‌ار

fieldwork/fi:ldwɜ:k/n

کاری بو‌اری

(ده‌ره‌وه)

field/v

۱- تو‌پ ده‌گریو ده‌هاوێژی

۲- تیمیک هه‌له‌ده‌بێژی بۆ یاری کردن

fiend/fi:nd/n ۱- شه‌یتان - نه‌هریه‌من -

تاغوت

۲- که‌سه‌ن که‌ به‌ نا‌اساسی که‌یفی به‌شتن دی

fiendish/adj

۱- شه‌یتانی - دپ

۲- پلانێکی جه‌مه‌نه‌می - زیره‌گانه

fierce/fiəs/adj

۱- دپ ۲- زیانگه‌یه‌نه‌ر

fiery/'faɪəri/adj

۱- ناگری - وه‌ک ناگر

۲- تپۆ

fifteen/'fɪf'ti:n/number

پازده

fifteenth/'fɪf'ti:nθ/pron, det, adv

پازدهه‌م

fifth/'fɪfθ/pron, det, adv

پینجه‌م

fifty/'fɪfti/number

په‌نجا

fifty fifty/adj په‌نجا به‌ په‌نجا/نیوه به‌نیوه

fig/fig/n

هه‌نجیر - داری هه‌نجیر

fight/fait/v

۱- شه‌ر ده‌کا - ده‌جنگی

۲- (ناگن) ده‌کوژنێته‌وه، له‌ درۆی (تاوان)

ده‌جنگی ۲- خه‌بات ده‌کا، تی‌ده‌کۆشن

۴- مملاتی ده‌کا

fighter/'faɪtə(r)/n ۱- شه‌رکه‌ر، جه‌نگاوهر

۲- فپۆکه‌ی شه‌ر

fighting/'faɪtɪŋ/n

شه‌ر، جه‌نگ

fight/n

۱- شه‌ر، جه‌نگ

۲- ناره‌زی مملاتی و شه‌ر

figurative/'figərətɪv/adj

مه‌جازی،

خوازراو

figure/'fɪgə(r)/n

۱- ژماره ۲- نرخ

۳- که‌س (جوان دیار نه‌بی)

۴- که‌س له‌ وێنه ۵- جه‌سته، به‌ژن

۶- که‌سایه‌تی، که‌سی ناسراو

۷- دایه‌گرام ۸- حیساب

figures of speech/n مه‌جازیه‌ت، خوازراو

figure/v

۱- ده‌جیته‌ ناو

۲- ده‌خه‌ملینی، واژه‌ن ده‌بری

file/fai:l/n-v

۱- فایل ۲- دۆسیه

۳- هه‌لگه‌راو له‌ ۴- پارێزراو له‌ فایل

۵- ده‌پۆلینی ۶- له‌ فایل داده‌نی

file/v

به‌رپ (نێنۆک) ده‌کا،

دار ده‌بری - ریک ده‌خا

file/v ۲- که‌سه‌ن که‌ به‌ نا‌اساسی که‌یفی به‌شتن دی

feel

- ۵- وادەزانی، باوەڕی وایە ۶- نازار دەچێژی
 ۷- خەمیاڵ دەکا، بە خەیاڵی دێ
 ۸- هەڵدەدا شتی بدۆزیتەرە بە دەست لێدەدا
feel/n ۱- هەست- ئەست ۲- دەست لێدان
feelers^lfi:ləz/n ۱- هەستیار ۲- پێشنیار
feeling^lfi:liŋ/n ۱- هەست ۲- هەست-سۆز ۳- توانای هەستکردن ۴- تێگەشتن- لەبەك گەشتن
feline^lfi:laim/adj ۱- پشیلە ناسا ۲- فیلباز
fell/fel/v کەوت
fell/n ۱- ناوچەی چیاوی ۲- پێستی گیانەوهر ۳- موو- سووف
fell/v دار دەبێ
fellow^lfeləu/n ۱- پیاو ۲- هاوڕێ ۳- مۆ
fellow/adj هاوڕێ- هاو پێشە
fellowship^lfeləʊʃɪp/n ۱- بڕایەتی، هاوڕێ یەتی ۲- کۆمەڵەبەك، کۆمەڵن ۳- پۆستێکی زانکۆیی
felt/felt/v هەستی کرد
felt/n لباد
female^lfi:meɪl/adj ۱- م/مێنە ۲- بەرەمەدار
feminine^lfeməni:n/adj ۱- مێ یەتی ۲- مێن ۳- رەگەز- زایەند
femininity^lfemə'nɪnəti/n مێنەتی
feminism^lfemə'nɪzəm/n فیمینیزم
 لایەنگر بژاڤی- فیمینیسیت
feminist^lfemənɪst/n مێنایێ / یەكسانخواز
fen/fen/n ۱- زۆلكاو ۲- دروای چینی
fence/fens/n-v سیاج- دیواری دەرەو/شورە/پەرزین

- شورەبەند- دیوار دروست دەکا
 پەرزین دروست دەکا
 وەرژشی شەپەرشی
fencing/n ۱- ناگای لەخۆدەیی
fend/fend/v ۲- داكۆکی لەخۆدەکا
fender^lfendə(r)/n-v ۱- لەمپەر/ رینگری شاگرو خەلوز
 پارچە كانزایەكە وەك رینگریگ بەكار دێت
 ۲- سەرووی تاییە ئۆتومبیل دانەپۆشی
ferment^lfə'ment/v - n ۱- دەترشی، دەترشینی ۲- مەلچون ۳- هەوین
ferocious^lfə'rəʊʃəs/adj كێوی و درنده
ferociously/adv درندانە
ferocity^lfə'rəʊsəti/n درندهیی
ferret^lfə'ri:t/n گیانەوهرمۆکی
 درندهی بچوکه راوی جووچ و كەروێشكی پێ
 دەكری
fertile^lfə'taɪl/adj ۱- بەبەیت ۲- دامەینەر
fertility^lfə'tɪləti/n بە پیتی
fertilize^lfə:təlaɪz/v ۱- دەپیتینی ۲- پەیین دەكا
fertilization^lfə:təlaɪ'zeɪʃn/n پیتاندن- پەیین کردن
fertilizer^lfə:təlaɪzə(r)/n سەماد- پەیین
fervent^lfə:vənt/adj شەیدا، بەپەرۆش
ferveur^lfə:və(r)/n جەمسەت، پەرۆشی
fester^lfestə(r)/v (بەریشەكە) گەنی دەبێ- (رەوشەكە) بەمازارتر دەبێ
festival^lfɛstɪvəl/n ۱- جەژن، قیستیفال ۲- ناھەنگ
festive^lfɛstɪv/adj كەیف خۆش، شاد
festivity^lfɛ'stɪvəti/n ۱- كەیف خۆشی، شادی ۲- جەژن
fetch/fetʃ/v ۱- دەچن و دینن ۲- دەفرۆشی
fete/fet/n ناھەنگ- بەزم
fetus: foetus/n كۆرپەلە- ناوڵەمە
feud^lfju:d/n-v دوژمندی/دوژمندیاری دەكا

fatality

fatality/fə'tæləti/n قوریاشی، کوژراو

fate/fet/n ۱- قهزاو قهدەر ۲- چاره‌نووس

fateful/'feɪtfl/adj ۱- گرتنگ، یه‌کلاکیرهوه
 ۲- چاره‌نووسناز

father/'fa:ðə(r)/n ۱- باوک ۲- باوک-
 داهینه‌ر ۳- باوک: باوکی رۆحی - له‌قه‌بی دینی
 ۴- باوکیتی

fatherly/adj باوکانه

Father Christmas Santa Claus
 بابانوێل

father-in-law/n خه‌زود

fathom/'fæθəm/n ۱- ریکه‌خه‌ری قولایی-
 قولای شش پین ۲- تن گه‌یشتن

fatigue/fə'ti:g/n هیوژان - شه‌که‌تی -
 شه‌که‌تیوون

faucet: tap جه‌نه‌قییه، به‌لوعه، شیره

fault/fɔ:lt/n - v ۱- کیماسی - کم و کورتی
 ۲- غه‌له‌ت، گوناھ

۳- هه‌له - غه‌له‌ت ده‌بینیته‌وه له...

faultless/'fɔ:tləs/adj بێ‌عه‌یب،

بێ‌که‌م و کورتی

faulty/'fɔ:lti/adj عه‌یبدار، به‌خه‌وش،
 خه‌وشدار

faux pas/'fəu'pɑ:n له‌ده‌م ده‌رچوو،
 هه‌له‌ی زمان

favour/'feɪvə(r)/n ۱- چاکه
 ۲- رازی بوون - قایل بوون

favour/n - v ۱- لایه‌نگری ده‌کا -
 پشتگه‌یری ده‌کا
 ۲- ته‌حه‌یز ده‌کا ۳- په‌سه‌ند ده‌کا

favourable/'feɪvərəbl/adj گونجاو -
 شیاو - له‌بار

favourite/'feɪvərɪt/adj - n په‌سه‌ند

favouritism/'feɪvərɪtɪzəm/n
 مه‌حسوبیه‌ت / لایه‌نگرخوازی

fawn/fɔ:n/adj - n ۱- ئاسکی بچوک -
 بیچویی ئاسک ۲- ره‌نگی قاره‌یی زه‌ردباو

fax/fæks/n - v ۱- فاکس

۲- ئامیزی فاکس ۲- فاکس ده‌نیزی

faze/feɪz/v نیه‌گه‌ران ده‌کا

fear/fiə(r)/n ۱- ترس ۲- ترساو

fearful/'fiəfl/adj ۱- ترسۆک ۲- تو‌قینه‌ر

fearless/'fiələs/adj جه‌سوور، نه‌ترس

fear/v ۱- ده‌ترسی له
 ۲- ده‌ترسی .. پویدا

feasible/adj پیاده‌ده‌کری/ئه‌نجام ده‌دنی

feast/fi:st/n - v ۱- میوانداری -
 جه‌ژن میوانداری ده‌کا ۲- چه‌ژنی دینی

feat/fi:t/n کارێکی جوامه‌یرانه

feather/'feðə(r)/n په‌، په‌ره‌موچکه

feature/'fi:tʃə(r)/n - v ۱- نه‌دگار سیما
 ۲- به‌شینیکی ده‌موچاو

۳- وتاریکی رۆژنامه‌یی گرتنگ

۴- فیلمی سه‌ره‌کی ۵- له‌خۆده‌گری

۶- رۆژنیکی گرتنگ ده‌بینی

featureless/adj بێ‌که‌سایه‌تی، بێ‌نه‌دگار

February/'februəri/n مانگی شووبات

federal/'fedərəl/adj ۱- فیدرالی - یه‌کیتی
 ۲- فیدرالی - نه‌که‌ ده‌ولت

federation/'fedə'reɪʃn/n فیدرالیه‌ت

fed up/'fed'ʌp/adj شه‌که‌ت، ماندو، بیزار گرتنگ

fee/fi:n ۱- هه‌ق، کری، هه‌قه‌سه‌ت
 ۲- ئابوونه

feeble/'fi:bl/adj ۱- لاواز، بێ‌تاقه‌ت
 ۲- نه‌پازی که‌ر، نه‌قایلکه‌ر

feed/fi:d/v - n ۱- ده‌رخواردی ده‌دا،
 ئانی ده‌دانی ۲- خواردنی ده‌دانی

۳- خواردنی - شتی تر - به‌ریگی - ده‌دانی

feed/n ۱- ژهم ۲- ئالیک

feedback/'fi:dbæk/n ده‌نگدانه‌وه‌ی،
 سه‌دا، زایه‌ل..

feel/fi:l/v ۱- هه‌سه‌ت ده‌کا ۲- وایه‌ده‌چی
 ۳- هه‌سه‌ت به‌شتی ده‌کا به‌ده‌سه‌ت لێدان
 ۴- ده‌رک پێ‌ده‌کا

fancy

- fancy/adj نانااسایی
- fancy dress جلی نانااسیتهوه
- fancy/v ۱- حمزی لئدهکا، ناره زوی اییه
 ۲- بۆخوی کیش دهکا، سه رنجی بۆلای خوی رادهکیشن/ (جوانی - لهش و لاری) به لای خوی دهکیشی ۳- خه یال دهکا - وادهنی!
 ۴- بیردهکاتهوه، دالفه ی لئدهکا، به خه یال وادهزانی
- fane/fəin/n پهرستگا/ پهیکر
- fanfare/'fænfəə(r)/n پارچه مۆسیقای ناساندن یان کردنهوه ی دهزگایهک... تاوان
- fang/fæŋ/n کهله ی سهگ، ددانی ژمه رینی مار
- fantasize/'fæntəsəɪz/v خهون دهیینی خه یال دهکا، واهرز دهکا، وادهیینی
- fantastic/'fæn'tæstɪk/adj ۱- مهنن-
 ۲- خه یال نامیز- زۆر مهنن- زۆر باشه
 ۳- خه یالی- زۆر گه ره
- fantastically/'fæn'tæstɪkli/adv به شیوه یه یکی زۆر باش/ زۆر خه یالی
- fantasy/'fæntəsi/n خه یال
- far/fa:(r)/adj ۱- دور ۲- نه وپه ر
- far/adv ۱- له دور
 ۲- ماوه یهکی درۆز ۳- زۆر
- as far as ۱- هه مان دوری
 ۲- تاراده ی- بهگۆزه ی...
- by far به بهراره د- به زۆدی
- far from doing له جیاتی
- far from it دور له/ به ته واری پیچه وانه
- go too far لهسنوری خوی ده رده چی
 له دهسه لاتی خوی زیاتر به کار دیت
- so far ههتا ئیستا
- far away/adj ۱- دور ۲- نیگا یهکی لابه لا
 ۳- خه الو
- far-fetched/adj له عقل دوره
 زهحمهت باوه ر بکری
- far-reaching/adj کار یهگه ریکسی مهنن

- far-sighted/adj دوربین
- farce/fa:s/n ۱- شانۆگه ری گالته جاری
 ۲- گالته جاری ۲- پیکه نیناوی
- fare/feə(r)/n ۱- کرپی گهشت
 - ههقی - کرپی سواریوونی پاس
- fare/n ئهس خوار دته ی له نو تیل و چیشتخانه
 پئشکهک ش دهکرت
- fare/v ۱- گهشت دهکا ۲- دهخوا
- farewell/'fæw'wel/interj خواحه فیزی-
 له یهک جیا بو نه وه
- farm/fa:m/n کینگه
- farmhouse/'fɑ:mhauz/n خانوی جوتیار
- farmyard/'fɑ:mjɑ:d/n جهوشی کینگه
- farm/v دهچیینی
- farming/'fɑ:mɪŋ/n فه لاهه تی/ جوتیاری
- farther/'fɑ:ðə(r)/adj دورتر
- farthest/'fɑ:ðɪst/adj دورترین
- fascinate/'fæsɪneɪt/v شهیدای دهی
- fascism/'fæksɪzəm/n فاشیست
- fashion/'fæʃn/n ۱- مۆده ۲- شیواز
- fashionable/'fæʃnəbl/adj مۆده ی نوی،
 دوا مۆده
- fast/fa:st/adv-adj ۱- خیرا ۲- له پیش/
 کاتر مینر
- fast/adj ۱- نهگۆر- چه سپاو ۲- رهگ دانکوتاو
- fast/v - n بهر زۆو دهی/ بهر زۆو یوون
- fasten/'fɑ:sn/v ۱- دهگری/ توند دهکا
 ۲- دادهنی
- fastidious/'fæ'stɪdiəs/adj زیاد له
 پیویست ورد، بهوردکاری به
- fat/fæt/adj - v ۱- قه لهس
 ۲- نهستور، پپ- قه لهس دهی
- fat/n ۱- ماده ی چهوری ژیر پیست/
 بهن/ دونهگ ۲- چهور
- fatal/'feɪtl/adj ۱- کوژمه ر- کوشنده
 ۲- شوم ۳- قه ده ری ۴- بهکلاکه ر

- ۲- بى ئومىدى ۲- دوامىتى
 ۴- لەكارىگەرتىن/دەل راوستان
- faint/feɪnt/adj-v ۱- كز
 ۲- لە ھۆش خۇ چو ۲- لاواز ۴- دەبۇرىتەمە
- fair/feə(r)/adj-n ۱- دادەر- راست
 ۲- راست و دروست ۲- باش- مامناوندى
 ۴- قۇزەرد، پىست سىپى ۵- كەشى بى باران
- fair haired قۇزەرد، قۇزكان
 fair/adj دادەرمانە
 fair/n ۱- شۇنى رابواردن ۲- پىشانگا
 fairy/'feəri/adj جىنۇكەبى، پەرى، ئەفسانەبى
- faith/feɪθ/n ۱- باوەر
 ۲- باوەرى- عەقىدە ۲- ئابىن
- in good faith نىت پاكى
 faithful/'feɪθfl/adj ۱- دلسۇز
 ۲- دەقاودەق، كت و مت
- faithfulness/n دلسۇزى- ۵- ھەقىقى
 fake/feɪk/n-v ۱- نادروست- گزى/
 ۲- ساختە ۲- چادو
 ۳- گزى دەكا، دەگۇزى- تەزۋىر دەكا
 ۴- خۇ و پىشان دەدا، خۇى وا دەنۇنى
- falcon/'fɔ:lkn/n بان، ھەلۇ
 fall/fɔ:l/v ۱- دەكەۋىتە خوارەمە/دەكەۋى
 ۲- بەر دەبىتەمە ۲- دەكەۋىتە- رىكەۋى ...
 دەكا ۴- شۇر دەبىتەمە ۵- ھەرس دىنى
 ۶- دەگۇزى ۷- دەدۇزى- دەبەزى
 ۸- توشى داۋى ئەقىنى دەبن
 ۹- دا بەش دەبن/پۇلۇن دەكرى...
- fall a part/v پارچە پارچە دەبن/دەشكى
 fall/n ۱- كەۋتن ۲- كەۋتنى باران، بەفر...
 ۲- ھاتنە خوارەمە- دا بەزىن- كەم بونەمە
 ۴- ھەرس ۵- تالگە ۶- خەزان/۷- پازىن
 fallacy/'fæləsi/n بىرۇكەبەكى ھەلە-
 بەھەلەدا چوون
- fallible/'fæləbl/adj دەكرى ھەلە پەكا، ھەلەبى لىدەمە شىتەمە
- false/'fɔ:ls/adj ۱- درۇ- نادروست
 ۲- دەستكر ۲- دامەزراۋ لەسەر زانىارى ھەلە
 ۴- ساختە ۵- ئاپاك ۶- گومراكەر
- falsify/'fɔ:lsɪfaɪ/v درۇ ھەلەبەستى، ساختە دەكا، دەگۇزى
 falter/'fɔ:lɔ:(r)/v ۱- شىپزە دەبن- ھەنگاۋەكاشى پەرش و بلاۋ دەبن
 ۲- نىگەران دەبن- سەرى لىدەشۇنى
- fame/feɪm/n ناۋبانگى
 famed-famous/adj پەناۋ بانگ- ناسراۋ
 familiar/'fæmliə(r)/adj ۱- ئاگادار- ئاشنا ۲- ناسراۋ ۲- خۇشەۋىست
 familiarize/'fæmliəraɪz/v دەناسىنىت، خۇى پادىتى
- family/'fæməli/n ۱- خىزان ۲- مىندال
 ۲- بئەمالە- مالىات، خانەۋادە
 ۴- بئەچە- رەسەن
- run in the family بۇماۋە لە
 family name ناۋى بئەمالە/ ئازناۋ
 family planning دىارىكردىنى رادەى مىندال
- family tree/n دارى بئەمالە-
 famine/'fæmɪn/n برسىتى، قات و قىزى
 famished/'fæmɪʃt/adj زۇر برسى، لە برسە مردوۋ
 fan/fæn/n پانكە- باۋەشىن
 fan out/v ۱- باۋەشىن دەكا
 ۲- ئاگر خۇش دەكا بە ۲- بلاۋ دەبىتەمە
- fan/n شەيدا، لا بەنگر
 fanatic/'fænətɪk/n دەمارگر
 fanaticism/'fænətɪsɪzəm/n دەمارگرى
 fancy/'fænsɪ/v ۱- داۋى خۇش دەكا، خۇشئودى دەكا ۲- جەزى ئى دەكا

Ff

- F-f/ef/** پیتی شه‌شهم له ئەلفبای ئینگلیزی
- fable/fə'beɪl/n** چیرۆکی گیانەوه‌هران
- ۲- ئەفسانە- پوچ- درۆ
- fabric/fæbrɪk/n** ۱- قوماش- چنڭن
۲- دیوارو بانو ... بالەخانه
- fabulous/fæbjələs/adj** ۱- زۆر باش-
نایاب
- ۲- ئەفسانەیی- لەرا‌ده‌بە‌ده‌ر(له جوانیدا)
- façade/fə'sɑ:d/n** ۱- دیواری پیشه‌وه‌ی
بالەخانه ۲- روخساری دەر‌وه
- face/feɪs/n** ۱- دەم وچاو- روخسار
۲- لایه‌کی، روه‌کی ...
- faceless/f'eɪsləs/adj** بێ چاوو بوو/
بێ قییمەت
- face cloth/n** روخسار پاکه‌روه
- face-lift/n** کرداری جوانکردنی روخسار
- face-saving/adj** روسپیتی-
پاراستنی نا‌بروو
- face value/n** ۱- به‌ها، گورژم
۲- به‌های دهره‌کی
- face/v** ۱- برووی ده‌که‌وتنه
۲- پڕو‌وپرو‌و ده‌بێ ... ۳- روو به‌روو ده‌بێته‌وه
- ۴- یه‌کن ناچار ده‌کا مامه‌له ده‌گه‌ن
ره‌وشه‌که بکات
- Let's face it** با دان پێدا‌به‌نین
- facet/fæsit/n** ۱- به‌شیک له شتی‌ک
۲- لایه‌نیکی به‌ردی گران به‌ها (پیرۆن)
۳- دهره‌که‌وته
- facetious/fə'si:ʃəs/adj** نابه‌جێ،
له‌جێ خۆ نه‌بوو
- facial/f'eɪʃl/adj** ۱- روخساری
۲- تاییه‌ت
- facile/fæsaɪl/adj** ۱- سه‌ره‌پیی، ها‌که‌زایی
۲- با‌وه‌ر‌به‌خۆ‌بوو
- facilitate/fə'sɪlɪteɪt/v** ناساندن‌کاری ده‌کا،

- سانا ده‌کا
- ۱- ناساندن‌کاری
- ۲- ئەدگاری سه‌ره‌بار- هۆکار
- facsimile/fæk'sɪməli/n** کت و مت/
وه‌ک یه‌ک
- fact/fækt/n** ۱- راستی ۲- راستی یه‌کان
- facts and figures** زانیاری تیرۆ ته‌سه‌ل
- The facts of life** راستی‌یه‌کاشی ژیان وه‌ک
ره‌فتاری سێکسی و مندال بوون ...
- faction/fækʃn/n** ۱- کۆمه‌لیکی
بچوکی رکه‌به‌ر
- ۲- کاری هونهری تیکه‌ل له خه‌یال و واقیعی.
- ۳- مەملا‌نێی حیزبی
- factor/'fæktə(r)/n** ۱- هۆکار
۲- ژماره‌ی ته‌واو بێ‌جگه‌ له‌ژماره‌(۱)
- factory/'fæktəri/n** کارگه‌
- factual/fæk'tʃʊəl/adj** هه‌قیقی،
له سه‌ر راستی دامه‌زراو
- faculty/'fæklɪti/n** ۱- توانست،
توانای سه‌روشتیو بیستن ۲- به‌ش، کۆلیژ
- fad/fæd/n** مه‌یل یان مۆدی‌لیکی که‌م خایه‌ن
- fade/feɪd/v** ۱- ره‌نگی نامی‌نی/ره‌نگی
کال ده‌بێ ۲- ده‌پو‌که‌یته‌وه
- ۳- هێدی هێدی بزر ده‌بێ
- faeces/'fi:si:z/n** پێسایی- گو
- fag/fæg/n** ۱- جفاره‌- جگاره
۲- کاریکی بارگرا‌ن
۳- زه‌حمه‌ت‌کێش
- Fahrenheit/færonhait/n** فه‌ره‌نه‌یاتی
- fail/feɪl/v** ۱- سه‌ره‌ناکه‌وی له
۲- له تاقی‌کردنه‌وه دهرنا‌چێ ۲- ناتوانی- دوا
ده‌که‌وی له ۴- نا‌ئومێد ده‌بێ، وا‌زدین
- ۵- ته‌ندروستی تێک ده‌چێ ۶- له‌کار ده‌که‌وی
- without fail** هه‌رده‌م
- failing/'feɪlɪŋ/n** خالی لاوازی، خه‌وش
- failing/prep** له‌کاشی پونه‌دانی ...
- failure/'feɪljə(r)/n** ۱- سه‌ره‌نه‌که‌وتن

exterior

2- سنڤور 3- ناست
 exterior/ik'stɪəriə(r)/adj دەرھو-
 روخساری دەرھو
 exterminate/ik'stɪ:mɪneɪt/v
 رەشەکوژی دەکا، لەنیو دەبا، قەردەکا
 extermination/ik'stɪ:mɪneɪʃn/n
 قەردکردن
 external/ik'stɪ:nl/adj 1- دەرھکی
 2- دەرھکی (دەرھووی وڵات)
 extinct/ik'stɪŋkt/adj 1- دوایپاو،
 لەناوچوو 2- خاموش - نامرکاو
 extinction/ik'stɪŋkʃn/n داپران
 extinguish/ik'stɪŋɡwɪʃ/v دەکوژینیتمو
 fire extinguisher/n ناگر کوژینیتمو
 extort/ik'stɔ:t/v چاوسۆر دەکاتو-
 ھەرھەشەر گوپەشە دەکا
 extortion/ik'stɔ:ʃn/n ھەرھەشە کردن-
 شت لێسەندن
 بەھەرھەشەر گوپەشە
 extortionate/ik'stɔ:fənət/adj
 زۆر بەرز- لەرادەبەدەر، گرانبەھا
 extra/ˈɛkstrə/adj - adv - v 1- زێدە-
 زیاد لەپێویست
 2- سەریار 3- کۆمبارس
 extract/ik'strækt/n دەرھینان/ھەلکێشان
 extract/v-n 1- دەر دەھینن- ھەل دەکێشن
 2- ھەل بژاردە- چەپکن
 extraction/ik'strækʃn/n 1- دەرھینان
 2- ددان کێشان 3- رەگمژ- بەچە
 extracurricular
 /ˌɛkstrəkə'ɪkɪlə(r)/adj
 دەرھووی مەنھەج
 extradite/ˈɛkstrədaɪt/v
 تاوانبار تەسلیم بە ... دەکاتو

extradition/ˌɛkstrə'daɪʃn/n
 تەسلیم کردنەوێ تاوانباری ھەلاتو
 extraordinary/ik'strɔ:dnri/adj
 1- ناناسایی 2- زۆر سەیر
 extravagant/ik'strævəɡənt/adj
 1- دەست بەلو
 2- ناواقیعی- لەدەست دەرچوو
 extreme/ik'stri:m/adj
 1- ئەو پەڕ- دوور 2- زۆر زۆر
 2- توندپەرە 4- پەرگەر
 extremity/ik'streməti/n
 ئەو پەڕی- کۆتایی-
 دوورترین خال له...
 extremist/ik'stri:mɪst/n توندپەرە- پەرگەر
 extremism/ik'stremɪzəm/n
 توندپەرە- پەرگەر
 extricate/ˈɛkstrikeɪt/v
 خۆی دەر یاز دەکا له ...
 extrovert/ˈɛkstrəvɜ:t/n کراو، سادە
 exuberant/ɪɡ'zju:bərənt/adj
 چالاک، گۆرچ و گۆل
 eye/aɪ/n - v 1- چاو 2- ھیزی بینن
 2- کوفی دەرزی 4- پە نیش
 5- چاودێری دەکا 6- لەشتی دەگەڕی
 eye ball/ˈaɪbo:l/n گلینە، چاو
 eye brow/ˈaɪbraʊ/n برۆی سەرچاو/برۆ
 eye lash/ˈaɪlæʃ/n برژانگ
 eye lid/ˈaɪlɪd/n پیلو/پیتستە، چاو
 eyesight/ˈaɪsaɪt/n سۆمای بینن/
 توانای بینن
 eyesore/ˈaɪsɔ:(r)/n ناخەز/قێزەمین
 eye witness/ˈaɪwɪtnəs/n
 بینەر- بەچا و دیتو/ گەواھیدەر
 eye/v تەماشای دەکا/دیقەت دەکا/دەبینی

expertise

expertise/ˈɛkspɜːˈtiːz/

مه‌عریفه‌یه‌کی تایبیت-
شاره‌زایی، کارامه‌یی

expire/ɪkˈspaɪə(r)/v

کاره‌یگری نامینئ- بیه‌سەر ده‌چن

expiry/ɪkˈspɑɪəri/n

نه‌مانی ماوه‌ یان
نه‌مانی کاره‌یگری (ده‌زمان)، بیه‌سەرچوون

explain/ɪkˈspleɪn/v

۱- پوون ده‌کاته‌وه /
شی ده‌کاته‌وه- راهه‌ ده‌کا

explanation/ˌɛkspləˈneɪʃn/n

۱- شی کردنه‌وه / پوون کردنه‌وه
۲- راهه‌کردن

explanatory/ɪkˈsplænətəri/adj

ته‌فسه‌ری- پونکهره‌وه

explicable/ɪkˈsplɪkəbl/adj

پوونکردنه‌وه هه‌لده‌گری

explicit/ɪkˈsplɪsɪt/adj

۱- پوون- ناشکرا
۲- ناشکرا- راشکار- نه‌شاراوه

explicitly/adv

به‌ پوون و ناشکاریس

explode/ɪkˈspləʊd/v

ده‌ته‌قینه‌وه /
ده‌ته‌قینه‌ئ

exploit/ɪkˈsplɔɪt/v

۱- به‌کاره‌دینه‌ئ-
قۆرخ ده‌کا- بۆخۆی به‌کاره‌دینه‌ئ

exploit/ɪkˈsplɔɪt/n

۲- ده‌داته‌ کار بۆ سود وه‌ریگری
۱- کرده‌یه‌کی

exploire/ɪkˈsplɔɪ(r)/v

په‌هله‌وانی ۲- قۆرخه‌کردن
ده‌گه‌ریت،

exploration/ˌɛkspləˈreɪʃn/n

ده‌نۆزینه‌وه

explorer/ɪkˈsplɔɪə(r)/n

نۆزه‌وه‌ر، رابه‌ر

explosion/ɪkˈspləʊzən/n

ته‌قینه‌وه

explosive/ɪkˈspləʊsɪv/adj

۱- ده‌ته‌قینه‌وه- ده‌گری بته‌قینه‌وه
۲- کاره‌یگری ترسانکی هه‌یه
۳- ته‌قینه‌وه - ته‌قینه‌ئ

export/ɪkˈspɔːt/v

ده‌نیزی/ده‌نیزته‌ ده‌ره‌وه

exporter/ɪkˈspɔːtə(r)/n

نیزنه‌ر

export/ɪkˈspɔːt/n

۱- تاردنه‌ ده‌ره‌وه

۲- شه‌مه‌کی بۆ ده‌ره‌وه نیزی‌راو

expose/ɪkˈspəʊz/v

۱- واده‌کا ده‌رکه‌وی- به‌رچاو ده‌کا

۲- خۆی ده‌خاته‌ ره‌وشتیکی دژوار- تاله‌بار

۳- ناشکرا ده‌کا- راستی له‌پوو هه‌لده‌مانئ

۴- پوناکی ده‌گه‌یه‌ئ

exposed/adj

نه‌شاراوه- مه‌کشف

مه‌ترسی لیده‌مکری

exposure/ɪkˈspəʊzə(r)/n

۱- که‌وتنه‌ به‌ر

۲- توش بوو(به‌هه‌لامه‌ت)

۳- کرداری ناشکراکردن- پوو هه‌لمان

۴- پڕوپاگانده‌ی راگه‌یاندن ۵- وینه

express/ɪkˈspres/v

۱- ده‌رده‌بری

۲- پای خۆی ده‌رده‌بری

express/adj

۱- خه‌را ۲- پوون و ناشکرا

۳- به‌ پۆسته‌ی خه‌را

expressly/adv

۱- به‌پوون و ناشکاریس

۲- بۆ مه‌به‌ستی تایبیت

express/n

شه‌مه‌نده‌فه‌ری خه‌را

expression/ɪkˈspreʃn/n

۱- ده‌ره‌بین

۲- ده‌ره‌بینی پووخسار/ده‌م و چاو

۳- هه‌ست ده‌ره‌بین

expulsion/ɪkˈspʌlʃn/n

ده‌رکردن/قاودان

exquisite/ɪkˈskwɪzɪt/adj

تایاب/ تیز

extend/ɪkˈstend/v

۱- دریز ده‌کا،

فراوان ده‌کا ۲- ده‌ست پی ده‌کا له ... بۆ

۳- دریز ده‌کا- راده‌کشی ۴- پینشکه‌شی ده‌کا

extension/ɪkˈstɛnʃn/n

۱- پاشکۆی

باله‌خانه ۲- دریزکردنه‌وه ۳- ته‌نه‌فۆنی لاوه‌کی

extensive/ɪkˈstɛnsɪv/adj

فراوان،

به‌رفره

extensively/adv

به‌ شیوه‌یه‌کی فراوان

extent/ɪkˈstɛnt/n

۱- به‌وار- ماوه

exhaust		exp
exhaust/ig'zɔ:st/n - v	۱- گزۆز ۲- تەراو دەکا - شتی هەمووی بەکار دێنی ۳- هەمووی دەلی	expansive/ik'pænsɪv/adj کراوە، فراوانکراو خۆشدو، خۆشندو
exhausted/adj	میوژا - شەکت	expatriate/ɛks'pætriət/n - v تاراوگە، ولاتی خۆی بەجێ دێنی
exhausting/adj	هێوژەر - ماندووکەر	expect/ik'spekt/v ۱- چاوەڕێی دەکا ۲- پێشبینی دەکا ۲- وازەن دەبا
exhaustive/ig'zɔ:stɪv/adj	سەرپا، هەموو/گەشتگیر	expectant/ik'spektənt/adj چاوەڕێکراو
exhibit/ig'zɪbɪt/n	پیشاندراو له...، پیشانگا	expectation/ɛkspɛk'teɪʃn/n چاوەڕێکردن - بە هیوا بوون
exhibit/v	۱- پیشاندهدا ۲- دەر دەبێی	expedient/ik'spi:diənt/adj بەسۆده، یارمەتیدەرە بۆ مەبەستی
exhibitor/ig'zɪbɪtə(r)/n	پیشاندەر	expedition/ɛkspɛ'dɪʃn/n ۱- گەشتی دۆزینەو
exhibition/ɛksɪ'bɪʃn/n	۱- پیشانگا ۲- پیشاندانی گەشتی ۳- کرداری پیشاندان/دەر بێین	expel/ik'spel/v ۱- زۆری لێدەکا (ولات) بەجێ بێنی ۲- هەوا له سێهەکانی دەر دەکا
exhilarate/ig'zɪləreɪt/v	کەیف خۆش/شادی دەکا بەختەرمەری دەکا	expend/ik'spend/v خرچ دەکا
exile/ɛksaɪl/n	۱- نەفی کراو ۲- مەنفا ۳- دوور دەخاتەره/نەفی دەکا بۆ ... تاراوگە	expendable/adj دەتوانی/ دەکرێ وازی لێبەنێری
exist/ɪg'zɪst/v	۱- هەبوو له والییدا - هەبە ۲- دەژی	expenditure/ik'spendɪtʃə(r)/n خرچی
existence/ɪg'zɪstəns/n	۱- بوون ۲- گوزەران	expense/ik'spens/n تێچوو (له کات و پاره) ۲- خرچی له سەر حسابی
exit/ɛksɪt, egzɪt/n - v	۱- دەرچە - دەری ۲- دەرچوون ۳- دەر دەچێ	at sb's expense له سەر خرچی/
exonerate/ɪg'zɔnəreɪt/v	کەسی له لۆمه - کلهیی - رزگار دەکا	expensive/ik'spensɪv/adj گرانبەها
exorbitant/ɪg'zɔ:bitənt/adj	زۆر گران	experience/ɪk'spɪəriəns/n-v ۱- زانیاری - ئەزموون ۲- پوداوی گرتن ۳- تاقی دەکا تەره، هەست دەکا، دەچێژی
exotic/ɪg'zɔtɪk/adj	سەیر، ناخاسایی	experiment/ɪk'spɛrɪmənt/n ئەزموون
expand/ɪk'spænd/v	فراوان دەکا، گەرمەتر دەکا	experimental/ɪk'spɛrɪ'mɛntl/adj ئەزموونی
expansive/ɪk'spæns/n	شوێنیکی کراوەی فراوان	expert/ɛkspə:t/n پەتەر/تایبە تەمەند
expansion/ɪk'spænsjən/n	فراوانکردن - فراوانکاری	

eviction		example /ɪg'zɑ:mpl/n	1- نمونه
eviction/ɪ'vɪkʃn/n	چۆلکردنی ره سمی		2- پێشمنگ- نمونه
evidence/'evidəns/n	بەلگه	e.g-for example	بۆ نمونه
evident/'evidənt/adj	پوون- ئاشکرا	set a good example (to sb)	بیه نمونهی باش بۆ.
evil/'i:vl/adj	زۆر خراپ، نەگەریس، سەر بەرگێچەل شەیتان/شەه‌ریمن	exasperate/ɪg'zæspəreɪt/v	تو پەڕی دەکا، هەراسانی دەکا
evolve/ɪ'vɒlʌv/v	1- وەهێری دێتەرە 2- دەورۆزینی	exasperating/adj	تو پەڕەر
evolution/ɪ:və'lʌ:ʃn/n	1- گەشه، پەرەسەندن 2- پرۆسەى گەشه‌کردن له... بۆ	exasperation/ɪg,zæspə'reɪʃn/n	تو پەڕی، بێزاری زۆر/ تو پە کردن
evolve/ɪ'vɒlʌv/v	1- گەشه دەستیانی، پەرە دەستیانی له... بۆ 2- وا له شتی دەکا گەشه بکا	excavate/'ekskəveɪt/v	1- هەڵدەکوێ/ قوێرت لێدەدا 2- هەڵدەکوێ/بە دواى پاشماوەى کۆن دەگەڕی
ewe/ju:/n	مەڕ	excavation/'ekskə'veɪʃn/n	هەڵکوێن/ گەران بە دواى شوێنەوار
exact/ɪg'zækt/adj	1- تەواو-ورد- دروست 2- لێهاتو	exceed/ɪk'si:d/v	1- تێ دەپەڕینی- زیاد دەکا له 2- له بەرێ خۆی زیاتر پێ درێژی دەکا- سنووری خۆی دەپەزینی
exactly/ɪg'zæktli/adv	1- بەتەواوی 2- بەوردی 2- بەلێ، راسته	exceedingly/adv	1- زۆر 2- ئەسنور بەدەر
exactness/ɪg'zæktnəs/n	وردی	excel/ɪk'sel/v	زۆر باشه له
exact/v	بەخوێ دەبا	excellence/'eksələns/n	نایابی
exaggerate/ɪg'zædʒəreɪt/v	زێدەرپێسی دەکا، پێوه دەهێن زیاد له پێویست دەلێ	excellent/'eksələnt/adj	نایاب، هەرە باش
exaggeration/ɪg,zædʒə'reɪʃn/n	زێدەکاری- پێوه‌نان	except/ɪk'sept/prop	بێجگه له
exam/ɪg'zæm/n	تاقى کردنەوه/ ئەزمون	except/ɪk'sept/v	ناگرتەرە، له خۆناگرێ
examination/ɪg'zæmɪ'neɪʃn/n	1- ای‌نۆپین- پشکنین- بە‌وادا‌چوون 2- تاقى کردنەوه	exception/ɪk'sepʃn/n	هە‌لا‌وێردن، نە‌گرتنە‌وه، له خۆ نە‌گرتن
examine/ɪg'zæmɪn/v	1- دە‌پشکنن/تاقى دە‌کاتەرە 2- تاقى کردنە‌وه‌ی پێ دە‌کا	without exception	هە‌موو، بێ جیا‌وازی هە‌موو
examiner/ɪg'zæmɪnə(r)/n	تاقى‌کردنە‌وه‌ پێ‌کەر/ ئە‌زمون‌کار	excerpt/'eksɜ:pt/n	چە‌پکێک، کورتە‌یه‌ک، هە‌لبێ‌ژ‌ار‌دە‌یه‌ک
		excess/ɪk'ses/n	زێدەرپە‌وه‌ی، بە‌رگ‌ری
		in excess of	زیاتر له
		excess/'ekses/adj	زێدە

euphoria /ju:'fɔ:riə/n **ههستیکی توندی**
 ههست به خۆشی کردن/بهختموهری زنده
Euro/juərəʊ/n **یورو- دراوی**
 ئهرووپیی
Eurocheque/juərəʊtʃek/n **چهکی ئهرووپیی**
European/juərə'pi:ən/adj **ئهرووپیی- کهسی ئهرووپیی**
The European Community/n- **کۆمهلگهی ئهرووپیی**
 E.C-
The European Union **یهکنیتی ئهرووپیی**
euthanasia/ju:θə'neiziə/n **کوشتنی میهرهباتی**
evacuate/i'vækjuet/v **چۆل دهکا**
evacuation/i'vækju'eɪʃn/n **چۆلکردنی شوینیک له خهک**
evade/i'veɪd/v **۱- خۆی ئی لادان- ۲- خۆی بهرکهتار دهگری- ۲- ههلهدی له- خۆی نوور دهگری- خۆی دهواته پاش**
evaluate/i'væljuet/v **ههلهسهنگینن، دهنرخینن**
evaluation/i'vælju'eɪʃn/n **ههلهسهنگاندن**
evangelical/i:vən'dʒelɪk/adj **ئینجیلی**
evaporate/i'væpəreit/v **۱- دهبیتته ههلم- به ههرا دانهچن**
 ۲- له بهر چاوانامینن
evasion/i'veɪʒn/n **ههلاتن له، خۆدزینهوه له**
evasive/i'veɪsɪv/adj **ههواندها به**
 شیوههکی ناهاستهوخو خۆی بدزیتنهوه له

eve/i:v/n **۱- رۆژی یان ئیوارهی پیش چهئ**
 ۲- دایکه ههرا
even/i:vn/adj **۱- تهخت ۲- ئهگۆر**
 ۳- وهك يهك ۴- چووت ژماره (دابهش بوو بههسر ژمارههوی)
be/get even **نازاری دهدا، تۆلهی ئیدهکاتهوه**
break even **وا ئی بهگی نهزهرهه بکا نهقارانچ**
evenly/adv **وهك يهكي بیههکسانی**
even/i:vn/adv **۱- ههتا، تا**
even if **ههتا ئهنگهر**
even so **سههرهراي ئهوهی**
evening/i'vɪnɪŋ/n **ئیواره**
event/i'vent/n **۱- پوداو ۲- پیشپهکی**
at all events **ههرچۆننن، ههرچی رویدا**
in any event **لهکاتی روودانی**
in the event of sth **ئهنگهر رویدا**
eventful/i'ventfʊl/adj **روداوی گرتک، پهرکارهسات**
eventual/i'ventʃʊəl/adj **پودهدها له**
 نههچاسی، له کۆتاییدا پودهدها
eventually/i'ventʃʊəli/adv **له کۆتاییدا**
ever/evə(r)/adv **۱- له ههر کاتیکدا**
 ۲- لهکاتی لهکاتهکاندا، له تهممتندا ۳- ههرهم
ever after **ههتاههتایی**
ever since **لهوساوه**
ever so **زۆر**
evergreen/evəgrɪm/n **ههرهم سهوز**
everlasting/evə'lɑ:stɪŋ/adj **ههمیشهی**
every/evri/det **۱- ههموو- ههرهک**
 ۲- ئهوهی دهگری ۲- ههر
everybody/evrɪbɒdi/pron **ههر کهسێک**
everyday/evrɪdeɪ/adj **ههموو پۆزی- پۆزانه**
everything/evriθɪŋ/pron **۱- ههمو شتن، ههرشتن ۲- گرتگرتین شت**
evict/i'vɪkt/v **زۆری ئیدهکا**
 خۆی زهوی خۆی- بههجنههینن

escalate

escalate/'eskəleɪt/v ١- بەمیزتری دەکا
٢- مەزتر-بەرزتر دەبی

escalator/'eskəleɪtə(r)/n

پەڕیژەیی بزوینەر- قانسەمی کارمابایی

escapade/'eskə'peɪd, 'eskəpeɪd/n

سەرکەشی

escape/'ɪskɛp/v - adj ١- ڕادەکا -

دەپۆلە... ٢- تێ دەچن- ایئدی (گازی ایئدی)

٣- رزگاری دەبی- خۆی دوور دەگرتی

٤- لەبیری دەچن- بەسەری تێ دەپەڕی-

تێبێنی ناکرتی ٥- راکردوو- هەلاتوو

escape/n ١- هەلاتن- رزگار بون

٢- هۆکاری هەلاتن- خۆ رزگار کردن

٣- هەلاتن (لەخەم و کێشە)

escort/'ɛskɔrt/n - v ١- یاورەر -

پاسەوان ٢- هاورێ

٣- یاورەری دەکا ٤- نەگەبەین- دەبا بۆ

Eskimo/'ɛskɪmɔʊ/n ئیسکیمۆ

especial/'ɪspeʃl/adj تاییبەت- ئاناسایی

especially/'ɪspeʃəli/adv ١- بە تاییبەتی

٢- بەمەبەستی ٣- زۆر

espionage/'ɛspɪəndʒ/n جاسوسی -

سیخوپی

espouse/v لایەنگری دەکا- ژن دینی

essay/'ɛseɪ/n وتار، بابەتیکی ئەدەبی

essence/'ɛsnɪs/n ١- کرۆک- کاکۆل

٢- گیان

essential/'ɪsɛnʃl/adj ١- پێویستی -

سەرکە- بنەرەتی ٢- پێویستی بەهەکان

essentially/adv لە راستی دا-

بە شیۆبەیکی سەرکە

establish/'ɪstæblɪʃ/v ١- دانەمەزرینی

٢- دروست دەکا- فەرەهەم دینی

٣- دەچەسپینی- رەگ دانەکوژی

٤- دیار دەکا- بریار دەدا ٥- دەسەلمینی

euphemism

establishment/'ɪstæblɪʃmɛnt/n

١- دانەمەزراندن ٢- دەزگا

٢- دەسەلاتدار- کاربەدەست

estate/'ɪsteɪt/n ١- مۆلک- خانووبەرە

٢- کۆمەڵکا ٢- پاشماوە - میرات

estate agent- realtor;

real estate agent/n

دەلالی خانووبەرە

esteem/'ɪsti:m/n ریز

estimate/'ɛstɪmɛt/n ١- خەمەلاندن -

قرساندن- هەلسەنگاندن ٢- نرخ دان بۆ شتی

estimate/'ɛstɪmeɪt/v ١- هەلمەسەنگینی-

دەنرخینی

دەخەلمینی- دەقرسینی

estranged/adj ١- جیاپۆنەرە لە

(ژن/مێرد) ٢- دوور لە- خۆ دوورخەر

estuary/'ɛstʃuəri/n ئاوڕزگە، ڕیزگە

eternal/'ɪtɜ:nl/adj ١- بێ سەرەتاو

کۆتایی- نەمی- هەتا هەتایی-

ژیانی پاش مردن ٢- هەمیشە دوبارە

eternally/'ɪtɜ:nli/adv هەر دەم

eternity/'ɪtɜ:nəti/n ١- هەر دەمی،

ژیانی پاش مردن ٢- ماوەیەکە ئەرژ

ethics/'ɛθɪks/n ١- ئاكارزانی

٢- باوەڕی دەریارەیی ئەوەی لەپەڕی ئاكارە

راستە یا چەوتە

ethical/'ɛθɪkəl/adj ١- رەوشتی- ئاكارایی

٢- دروست لە روی رەوشتەرە

ethnic/'ɛθnɪk/adj ١- ئەتەرەیی

etiquette/'ɛtɪkɛt/n ئەتەکیت،

شیوازی رەفتار کردن

etymology/'ɛtɪ'mɒlədʒi/n

١- ئیتیمۆلۆژی، ئیکۆلینەرە لەرەسەنی وشە

٢- پوونکردنەوی رەسەن و مێژووی وشە

euphemism/'ju:fəmɪzəm/n

دوان - یوفیمیزم

envisage		eruption
envisage/ɪn'vɪzɪdʒ/v	راندەمێنن - دالغە ی لێدەدا، چاوەڕێی دەکا	یەكسانی نێوان هەردوو جەمسەری باکووری باشوور
envoy/'envɔɪ/n	نویسنەر، نێردراو	equestrian/'kwɛstriən/adj
envy/'envi/v	ئێزەیی پێ دەبا	سوارچالاکى /ئەسپ سواری
enzyme/'enzaim/n	ئەنزیم ،	equilibrium/'i:kwɪ'libriəm/n
epic/'epɪk/n	ترشێنەر، هەوین داستان، داستانونوسی - داستانیی	۱- ھاوسەنگ ۲- ھێمنی ۱- دەیداتی ۲- نامادە دەکا
epidemic/'epɪ'demɪk/n	پەتا، نەرم	equipment/'kwɪpmənt/n
epilepsy/'epilepsi/n	نەخۆشی گە شەكە/ خۆگرتن/ ئی	كەلوپەل / پێویستی
epileptic/'epɪ'leptɪk/adj	گەشەكە، گەشەكە گرتوو	equity/'ekwəti/n
epilogue/'epɪlɒɡ/n	پاشكۆ - كۆتایی - كۆتیب - شانۆ	۱- بە ھاى پشك ۲- بۆندو پشكى ئاسایی ۲- بەھاى كەلوپەل
episode/'epɪsɔd/n	۱- پوداو ۲- ئەلقە - زنجیرە	equivalent/'kwɪvələnt/adj - n
epistle/n	پەيام، مۆژدە، نامە	یەكسان/ پەرامبەر
epitaph/'epɪtɑ:f/n	شیوون - شین - سەر قەبر	era/'ɪərə/n
epitome/'ɪpɪtəmi/n	نمونە یەكی تەواو، كورتە - پوخته	eradicate/'ɪrædɪkət/v
epitomize/'ɪpɪtəmaɪz/v	دەنوێنن - دەبیتە نموونە	لە رەگەرە هەلى دەتەكینن
epoch/'i:pɒk/n	سەردەم - چەرخی	eradication/'ɪrædɪ'keɪʃn/n
equal/'i:kwəl/adj-n-v	۱- یەكسان ۲- بە توانا ۲- ھاوتا - ھاوشان ۳- یەكسانە بە - ئەكاتە	لە ئاو بردن/رەگەرەكێشان دەسپێتەو رەشكەرەو
equally/adv	۱- بە یەكسانی ۲- ھەمان، وەك یەك ۲- لە ھەمان كاتدا..بەلام	erase/'ɪreɪz/v
equality/'i:kwələti/n	یەكسانی	eraser: rubber/n
equalize/'i:kwəlaɪz/v	یەكسان دەبن - وەك یەك ئی دین	erect/'ɪrɛkt/adj
equate/'i:kwert/v	(دووشت) وەك یەك دادەنن	۱- قیت - راوەستاو - راگیراو ۲- پەپ دادەمەرزینن - بێنا دەکا
equation/'i:kwerʒn/n	ھاوسەنگ - ھاوکیشە	erode/'ɪrəʊd/v
equator/'i:kwetə(r)/n	ھێلی	erotic/'ɪrɒtɪk/adj
		زایەندی - سێكسی ھەلە دەکا گەشتێکی كورت بۆ ئەركێك نارێك
		err/s:(r)/v
		errand/'erənd/n
		erratic/'ɪrætɪk/adj
		error/'erə(r)/n
		erupt/'ɪrʌpt/v
		۱- غەلەت ۲- ھەلە ۱- ناگر دەپێژنن ۲- لە ناكاو دەست پێ دەکا ۲- لە ناكاو تۆرە دەبیت
		eruption/'ɪrʌpʃn/n
		ناگر پێژان - ھەلچون

enrage

- enrage/m'reɪdʒ/v تورەى دەكا
- enrich/m'ri:tʃ/v دەولەتمەند دەكا
- enrol/m'rəʊl/v ئاۋنوس دەكرى/ دەكا
- enrolment/m'rəʊlmənt/n تۆمار كىرىن
- en route/pn 'ru:t/adv لە پىڭگاي بەرەو
- enslave/m'sleɪv/v كۆپلەي دەكا
- ensue/m'sju:/v پۈردەدا لە ئاكاى
- ensuite/p 'swi:t/v لەگەل... پىندەمىنى
- ensure/m'ʃʊə(r)/v دلتيا دەكا
- entail/m'teɪl/v پىنويست دەكا، پىنگىرى دەكا
- entangled/m'tæŋɡld/adj پىئو بەو،
توش بوو
- enter/'entə(r)/v دەچىتە ژوررى
- enterprise/'entəpraɪz/n ۱- پىزۆزەي
ئوئى بە جورنەت ۲- وئىران- جورنەت
- ۳- دەزگاي بازىرگاني بچوك ۴- كۆمپانيا
- enterprising/adj بەجورنەت لە
كاروبارى بازىرگاني
- entertain/'entə'teɪn/v ۱- دلخوشى دەكا
۲- بەخىزماتلى دەكا
- entertainer/'entə'teɪnə(r)/n ئەككەرى ئاسودە كەر، كۆمىدىكار
- entertainment/'entə'temmənt/n رابواردن، كەيف خۇشى، ئاسودەيى
- enthrall/m'θrɔ:l/v سەرنجى رادەكئىشى،
بەلاى خۇي رادەكئىشى
- enthusiasm/m'θju:ziæzəm/n جەماسەت، پەرۇشى
- enthusiast/m'θju:ziæst/n بەجەماس،
بەپەرۇش
- enthusiastic/m,θju:zi'æstɪk/adj بەپەرۇش
- entice/m'taɪs/v فرىوى دەدا،
دەستەمۆي دەكا- قايلى دەكا
- enticement/m'taɪsmənt/n فرىودان
دەستەمۆ كىرىن
- enticing/adj سەرنج راکئىش

environ

- entire/m'taɪə(r)/adj تەواوى،
گشتى- ھەمووى
- entirely/adv ۱- بەتەواوى
۲- ئە ھەموو لایەكەرە، گشتى
- entitle/m'taɪtl/v دەستەلاتى پىندەدا
- entitled/adj بە ئاۋنىشانى،
لە ژىر ئاۋ نىشانى
- entity/'entəti/n قەوارە، يەكەيەكى
سەرپەخۇ
- entrance: entry/n ۱- دەروازە
۲- چوئە ژورەرە ۲- مافى چوئە ژورەرە
۴- مافى ئەندامبەن- بوە ئەندام لە
- entrant/'entrənt/n بەشدار لە، ئەندام لە
- entreat/m'tri:t/v دەپارىتەو لىيى
- entrust/m'trʌst/v متمانەي پى دەكا،
پىشتى پى دەبەستى
- entry/'entri/n ۱- كىردارى چوئە ژورەرە
۲- چوئە ئاۋەرە ۲- دەروازە- گوزەر
۴- ماددەي تۆمار كراو ۵- ھاۋبەش- بەشدار
- envelop/m'veləp/v دادەپۇشى،
بەتەواوى دايدە پۇشى
- envelope/'envələʊp/n نامە داپۇش،
نامە گر- زەرفى نامە
- enviable/'enviəbl/adj چاۋ لىيو-
سەرنج راکئىش- چاۋ بەر
- envious/'enviəs/adj ئىرەيى بەر،
جەسود، لەچەر
- environment/m'vaɪrənmənt/n ۱- رەوش ۲- دەروپەر- ژىنگە
- environmentalist /m,vaɪrən'mentəlɪst/n ژىنگە پارئىز
- environmentally/adv سەبارەت بە
ژىنگەيى
- environs/m'vaɪrənz/n (شار) دەروپەرى
دەروپىشت

endow

- یان وازوی خۆی
 له پشتتووهی ... دهنوسن ۲- پالپشتی دهکا
 ۲- ههلهیهکی لهسر تۆماردهکا
 endow/ɪndəʊ/v دهکاته دیاری-
 تهرخان دهکا
 ۱- بهرگهدهگری- endure/ɪn'dʒʊə(r)/v
 نازار دهچیژی
 ۲- بهردهوام دهی- دهخایهتی
 enduring/adj بهردهوام ، له نیۆ نهچو
 enemy/ɪnəmi/n ۱- دوژمن ۲- نهیار
 energetic/ɪnə'dʒɒtɪk/adj چالاک
 energy/ɪnədʒi/n ۱- هیز ۲- توانا- وزه
 enervating/ɪnə'veɪtɪŋ/adj خاموش،
 خهوالو- وده روخینهتر
 enfold/ɪn'fəʊld/v دهپینچینهوه،
 لهنامیز دهگری
 ۱- لهسهری دهسهپینن enforce/ɪn'fɔːs/v
 ۲- یاسا جه بهجهن دهکا ۲- ناچاری دهکا
 enfranchise/ɪn'fræntʃaɪz/v
 کۆیلهیهک بزگار دهکا، مافی دهداتن
 engage/ɪn'geɪdʒ/v ۱- وان دهکا پیگیری
 ۲- پێ بکا ۲- خهریکی دهکا، مژولی دهکا
 ۳- بهشداریهکا
 ۴- وادهکا بهشمان لهگهله یهک بسازین
 ۱- دهزگیران، نیشاندراو engaged/adj
 ۲- مژۆل- سهراال ۲- گیراوه
 engagement/ɪn'geɪdʒmənt/n
 ۱- بهئێزدان- پهوهوست بون
 ۲- دهزگیرانی ۲- ژوان ۴- شهپ
 engagement ring/n ئهلقهی دهزگیرانی
 engine/ɪn'dʒɪn/n مەکیته
 engineer/ɪn'dʒɪnɪə(r)/n - v نهندازیار
 ۲- بهکارمهیهی کاری خۆی ئهتجام دهدا
 engineering/ɪn'dʒɪnɪərɪŋ/n
 نهندازیاری
 English/ɪŋɡlɪʃ/n زمانه ئینگلیزی-

enquire

ئینگلیز

Queen's/King's English

- ئهر ئینگلیزیه له لایهن پۆشنهیران پهسنده
 engrave/ɪn'ɡreɪv/v ههلهدهکۆلی-
 نهکش دهکا
 engraver/ɪn'ɡreɪvə(r)/n ههلهکۆلهر-
 هونهرمهندی ئهم بواره
 engraving/ɪn'ɡreɪvɪŋ/n هونهری
 ههلهکۆلین و نهکش کردن
 وینهی ههلهکۆلراو له- نهکش کراو
 engross/ɪn'ɡrɔːs/v ۱- خهریکهدهی به،
 مژۆل دهبن ۲- دادهپینن
 engulf/ɪn'ɡʌlf/v قوت دهدا، توقم دهکا
 enhance/ɪn'hɑːns/v له بههار جوانی
 زیاد دهکا
 enigma/ɪ'nɪɡmə/n مهتهل، ئهلی- نادیااری
 enigmatic/ɪnɪɡ'mætɪk/adj شاراوه،
 ئهلی
 enjoy/ɪn'dʒɔɪ/v رادههویی-
 خۆشی له... وهردهگری
 enjoyable/ɪn'dʒɔɪəbl/adj خۆش - بههزهت- بهتام
 enlarge/ɪn'lɑːdʒ/v فراوان دهکا،
 گهوره دهکا، زنده دهکا
 enlighten/ɪn'laɪtn/v روناک دهکاتهوه،
 زانیاری پهدهبهخشن
 enlightened/adj هۆشیار، نازاد، روناکبیر
 ۱- دهبیته سهراال
 enlist/ɪn'lɪst/v پهیهومندی دهکا ۲- داوای یارمهتی دهکا
 enmity/ɪn'mɒti/n دوژمهنداری، نهیاری
 enormity/ɪ'nɔːməti/n قهههیهی
 enormous/ɪ'nɔːməs/adj قهههه، کهلهکا
 enough/ɪ'nʌf/det - prep بهس،
 بهکۆیژهی پنیوست، ئهوهنده
 enquire/ɪn'kwɪə(r)/v دهپرسی،
 دهکۆلینهوه

emphasize		endorse
emphasize/ˈemfəsaɪz/v	دو پاتەمکاتەرە، جەخت دەکا	دەکیشی - ئابەلهی دەدا
emphatic/ɪmˈfætɪk/adj	دو پات، یەکلەکەرە	۱- سیاجی بۆ دەکا ۲- هاو پینج - لەگەل دەئیری
empire/ˈɛmpaɪə(r)/n	۱- ئەمپراتۆریەت ۲- کۆمەڵە لە کۆمپانیایەکی یەک بئەمانە	۱- جینی سیاج کراو - دیواری بە دەور کراو ۲- هاو پینج
empirical/ɪmˈpɪrɪkəl/adj	ئەزمونی	۱- دو بارە دو بارە کەرە ۲- نمایشی زینە
employ/ɪmˈplɔɪ/v	۱- کاریه (...) دەدا ۲- بەکار دینی	encore/ˈɒŋkɔː(r)/ɪnt
employee/ɪmˈplɔɪiː/n	فەرمانبەر - کریکار - کاریگر	encounter/ɪmˈkaʊntə(r)/v
employer/ɪmˈplɔɪə(r)/n	خاوەن کار	۱- بەریکەوت دەبینی ۲- پوو بەرووی دەبی - مەملانیی لەگەل دەکا
employment/ɪmˈplɔɪm̩nt/n	کار، پیشە	۱- هانی دەدا ۲- یارمەتی دەدا
unemployment/n	بێ کاری	encouragement/v
empower/ɪmˈpaʊə(r)/v	دەسەڵاتی دەدانی	هاندان
empress/ˈɛmprəs/n	۱- ئەمپراتۆری ئێن ۲- ژنی ئەمپراتۆر	encroach/ɪnˈkrəʊtʃ/v
empty/ˈɛmpti/adj - v	۱- بەتال ۲- بێ واتا، بێ بەها ۳- بەتال دەکا	مافی... دەخوا - دەبەزینی، پێشینی دەکا
emulate/ˈɛmjʊlət/v	لەبەر دەگرتەرە، هەول دەدا باشتەر بکا، بەریکەانی دەکا	encumber/ɪnˈkʌmbə(r)/v
emulsion/ɪˈmʌljən/n	قوتو بەند، گیراوی شیری	کێشەیی بۆ دەست دەکا، باری گران دەکا
enable/ɪˈneɪbl/v	دەتوانی، وا لەشتی دەکا بئوانی	encyclopedia/ɪnˌsaɪkləˈpiːdiə/n
enact/ɪˈnækt/v	یاسا دەردەکا، دەئوینی	ئینسیکلۆ پیدیا
enactment/ɪˈnæktmənt/n	یاسا دەردەرگەن	۱- کۆتایی ۲- پاشماوە
encase/ɪnˈkeɪs/v	دەپوشی - دانەپوشی	۲- دووسەرە - هەردوولای شتیەک ۳- مەبەست
enchant/ɪnˈtʃɑːnt/v	سەرینج ڕادەکیشی - شەیدای دەکا	end/end/n
enchantment/n	۱- سەرینج راکینی - زۆر دلخۆشی ۲- جادو لیکردن	۱- کۆتایی ۲- پاشماوە
encircle/ɪnˈsɜːkl/v	بازنەیی بە دەور دا	۲- دووسەرە - هەردوولای شتیەک ۳- مەبەست
		end to end/n
		پینک و مان
		put an end to
		سنور دانەنی بۆ...
		at the end
		ئەرەیی کۆتایی
		in the end
		لە کۆتایییدا
		on end
		بەبەر دەراسی
		endanger/ɪnˈdɛndʒə(r)/v
		دەبیخاتە
		endear/ɪnˈdɪə(r)/v
		مەترسی یەوە
		وانەکا خەلک
		خۆشی بوی
		خەلکی خۆشی بوی
		endeavour/ɪnˈdeɪvə(r)/n - v
		هەول دەن، هەول دەدا
		endemic/enˈdɛmɪk/adj
		بەریلاو
		endless/ˈɛndlɪs/adj
		بێ کۆتایی، بەردەوام
		endorse/ɪnˈdɔːs/v
		۱- ناوی خۆی

elongated

elongated/i:lɒŋɡeɪtɪd/adj درێژو لاواز

elope/i'ləʊp/v وهدو دهكوی -

په‌وه‌دهكوی

eloquence/'eləkwəns/n

ره‌وانی -

قسه‌ره‌وان

eloquent/'eləkwənt/adj

په‌وان

eloquently/adv

به‌ره‌وانی

else/els/adv

١- شتی (کسی) تر

٢- ئیدی (جیا له‌وه) ٢- کسی دی (بیجگه له)

or else

ئه‌گه‌ر نا- ئه‌گه‌نا

elsewhere/'els'weə(r)/adv له‌جێنی تر

elude/i'lud/v ١- هه‌ردی له-

خۆ ده‌ده‌ژێته‌وه ٢- به‌په‌ری نای، نایه‌تمه‌ه یادی

elude/v راده‌کا له/ خۆی ده‌ریاز ده‌کا

elusive/i'lusiv/adj ١- پاكردو له

٢- به‌كه‌ین و به‌ین، فیلبان، واق و پین

emaciated

/i'meɪsɪeɪtɪd, i'meɪfɪeɪtɪd/adj

په‌وته‌له، لاواز

emancipate/i'mænsɪpeɪt/v

ئازادی ده‌کا- بزگاری ده‌کا

emancipation of women

بزگارکردنی

ئافه‌رت

embankment/ɪm'bæŋkmənt/n

به‌ریه‌ست، له‌مپه‌ر

embargo/ɪm'bɑ:gəʊ/n

ئابلقه، گه‌مازی

ئابوری

embark= disembark/v

سه‌رده‌کووته

سه‌ر که‌شتی/دانه‌به‌زی له‌که‌شتی

embarrass/ɪm'bærəs/v

شه‌په‌زه‌ه‌ه‌ی،

ده‌شه‌له‌ژی، شه‌رم نایه‌ه‌گر

embarrassment/n

١- شه‌په‌زه‌ه‌ی، شه‌له‌زان

٢- شه‌په‌زه‌ه‌ه‌ی، شه‌له‌ژێنه‌ر

embassy/'embəsi/n

بالیوزخانه

embed/ɪm'bed/v

به‌توندی ده‌به‌سه‌ترێته‌وه،

ئیده‌چه‌قینی

emphasis

ember/'embə(e)n ١- پۆلو - ژه‌له‌مۆ

٢- دوازده‌پۆژ به‌پۆژشووه‌بون و نوژ

embezzle/ɪm'bezl/v

پاره‌ده‌زی له‌وه

کۆمپانیایه‌ی کارده‌کا

emblem/'embləm/n

هێما

embody/ɪm'bɒdi/v

١- به‌ره‌سه‌ته‌ ده‌کا،

ده‌نوینی ٢- ده‌گرێته‌وه

embrace/ɪm'breɪs/v

١- له‌ناکۆی ده‌ه‌گرێ،

پاره‌ه‌شی پێدانه‌کا ٢- ده‌گرێته‌وه

embroider/ɪm'brɔɪdə(r)/v

١- ده‌نه‌خشینی

٢- هه‌ندێ شتی ئاندروست ژێده‌ ده‌کا...

embryo-fetus/n

کۆریه‌له، مه‌لۆتکه

emerald/'emərd/n

١- به‌ردیگی

په‌وژی کسکی په‌وته‌دار

٢- کسکی (سه‌وژی) په‌وته‌دار

emerge/i'mɜ:dʒ/v

١- له‌ناکۆ ده‌رده‌کوی

٢- ئاشکرا ده‌بی - ده‌رده‌کوی

emergence/'i:mɜ:dʒəns/n

سه‌ره‌لدان- به‌دیاره‌کوته‌ن

emergent/'i:mɜ:dʒənt/adj

تازه

emergency/'i:mɜ:dʒənsi/n

فریاه‌کوته‌ن

emigrate/'emɪgreɪt/n - v

کۆچه‌ر، کۆچ ده‌کا

eminent/'emɪnənt/n

دیاره‌، گرتنگ،

به‌په‌وشی

eminently/'emɪnəntli/adv

به‌ئاشکرایه‌ی

emit/'i:mɪt/v

(له‌ده‌م) ده‌رده‌کا

emotion/'i:məʊʃn/n

١- سوژ:

٢- هه‌له‌چوون

emotive/'i:məʊtɪv/adj

ویرژێنه‌ر

empathy/'empəθi/n

هاو به‌ه‌شی

ویرژدانی، به‌ره‌یی

emperor/'empərə(r)/n

شه‌مپه‌راتۆر

emphasis/'emfəsɪs/n

جه‌خت کردن-

دو پیا تکرار کردن

either

either/'aɪðə(r)/adj-pron ١- يەك لە

دووان ٢- هەردوو

either-or

ئەمە یان ئەو

eject/'ɪdʒekt/v

١- دەربردەکری ٢- دەهاری

eke/'i:k/v

١- گوزهرانی دەسپوێنی،

خۆی دەزییینی

٢- پارە دەگری ٣- کەم خەرچ دەکا

elaborate/'ɪləbəreɪt/adj - v

١- زۆر ئالۆز

٢- درژەیی دەداتی ٣- فراوان دەکا

elapse/'ɪləps/v

کات- رادەبەڕی،

بەسەر دەچن ٣- بەسەردەبا

elastic/'ɪləstɪk/adj

١- چیر- لێک

رادەکشێ ٢- نەچەسپاو

elated/'ɪləteɪd/adj

زۆر شاد،

زۆر کەیف خۆش، بەختەوەر

elbow/'elbəʊ/n

١- ئاتیشک ٢- قۆل

elder/'eldə(r)/adj

پیرتر، بەتەمەنتر

elders/n

پیرەکان، بەسالا چووەکان

elderest/adj

بەتەمەنترین

elect/'ɪlekt/v

١- هەڵبەژێری ٢- بڕیار دەدا

election/'ɪleɪʃn/n

هەڵبژاردن

elector=voter/n

دەنگدەر

electric/'ɪlektɪk/adj

١- کارەبایی

٢- گۆر گرتو

The electric chair/n

کورسی کارەبایی

(بۆ لە سیندەرە دان)

ئامیزی ریش تاشین

electric razor-shaver/n

electrician/'ɪlektɪʃn/n

کارەبا چی

electricity/'ɪlektɪsətɪ/n

کارەبا

electrify/'ɪlektɪfaɪ/v

١- کارەبایی دەداتی

٢- دەوروزێنی

electrocute/'ɪlektɹəkju:t/v

بە کارەبا

دەکوژی

electrocution/'ɪlektɹə'kju:ʃn/n

بە کارەبا کوشتن

electrode/'ɪlektɹəʊd/n

جەمسەری کارەبا

electronic/'ɪlektɹɒnɪk/adj

ئەلیکترۆنی

electronic mail = e-mail

ئیمیل

نامه نارەن بە کۆمپیوتەر

elegant/'elɪgənt/adj

جوانپۆش

پێکیۆش

elegance/'elɪgəns/n

جوانپۆشی

پێکیۆشی

element/'elɪmənt/n

١- بەشیکێ گەنگ

٢- شتی ئە ٣- رەگەر ئە ٤- توخم

٥- گەرەمیدەر ٦- مۆکاری کەش و هەوا

elementary/'elɪ'mentri/adj

١- بەرایی، سەرەتایی

٢- سادە، ئاسان

elementary school/n

قوتابخانەتی

سەرەتایی

elephant/'elɪfənt/n

فیل

elevate/'elɪveɪt/v

بەرز دەکاتەو، بەلند دەکا

elevating/n

پەرزەدان بەبێر پەرزە

elevation/'elɪ'veɪʃn/n

١- پەرزەدان

٢- پەرزایی

elevator=lift/n

پەرزەکەرەو- وەسەرخر

eleven/'ɪlevn/n

ژمارە یازدە

elf/ɛlf/n

جەنۆکۆی بچوک، کورته بالا

elicit/'ɪlɪsɪt/v

فەرەمە دەینی

ئێ بە دەست دەهینی، ئێی دەردینی

eligible/'elɪdʒəblɪ/adj

شیاو، شایەن

eliminate/'ɪlɪmɪneɪt/v

١- لاندەبا

رەش دەکاتەو ٢- دەرەدەکری لە

elite/'ɛlɪt, 'li:t/n

هەڵبژاردە

elitism/'ɛlɪtɪzəm/n

ئەر باوەرەپە کە

دەلی دەبێ چینی

هەڵبژاردە- پۆشنییر مامەنەتی تاییهەتی ئەگەل

بکری

elk/ɛlk/n

مامز (ئاسکی) گەرە

elocution/'elə'kju:ʃn/n

هونەری

وتاردان، گووتار بیژی

economy

eight

economy/ɪ'kɒnəmi/n ١- ئابوری
 ٢- قه‌چۆکی - نه‌ست گرتن - خه‌نسی
 ecstasy/n مه‌ستی
 ecstatic/ɪk'stætɪk/adj مه‌ست/ زۆر که‌یف
 خۆش
 eczema/'eksɪmə/n خه‌وان - نه‌کزه‌ما
 eddy/'edi/n گه‌رده‌لول، به‌هۆز
 edge/edʒ/ n - v ١- که‌نار
 ٢- لێهوار - ده‌می - تیه‌ی چه‌مقۆ
 ٢- لێهاری بۆ نه‌وست ده‌کا
 ٤- له‌سه‌ر خۆ نه‌هه‌چۆ
 edgy/'edʒi/adj هه‌له‌چو، تو‌هه‌و توند،
 نه‌یگه‌ران
 edible/'edəbl/adj نه‌خه‌وری، بۆ خه‌واردن
 ده‌شتن
 edifice/'edɪfɪs/n به‌له‌ خه‌انه‌ی مه‌زن،
 که‌وشکی خه‌یال
 edit/'edit/v ١- شه‌تی ئامانه‌ ده‌کا
 ٢- ده‌نوسه‌ی ئامانه‌ ده‌کا
 ٣- پۆزنامه‌یه‌ک، گۆناره‌یک نه‌رده‌کا
 edition/ɪ'dɪʃn/n ١- چه‌په‌کار
 ٢- زنجیره‌ ٢- نۆه‌ی چه‌پ
 editor/'editə(r)/n ١- ئامانه‌کار
 ٢- نووسه‌ر له‌ پۆزنامه
 editor-in-chief/n سه‌رئوسه‌ر
 editorial/'edɪ'tɔ:riəl/adj سه‌رئوتار
 educate/'edʒukert/v ١- نه‌رسی پێ ده‌نی
 ٢- مه‌شقی پێ ده‌کا ٢- رۆشه‌نبه‌ری ده‌کا
 ٤- په‌روه‌رده‌ی ده‌کا
 educated/'edʒukertɪd/adj رۆشه‌نبه‌ر
 education/ˌedʒu'keɪʃn/adj
 ١- فیه‌ریه‌ی - فیه‌رکه‌رن ٢- په‌روه‌ره
 educational/ˌedʒu'keɪʃnəl/adj
 ١- فیه‌رکاری ٢- په‌روه‌رده‌یی
 eel/i:l/n مارماتی
 eerie/'iəri/adj سه‌یرو ترسینه‌ر

effect/ɪ'fekt/n ١- کاره‌گه‌ری - ئا‌کا‌م
 ٢- ته‌ی گه‌یه‌شتن ٢- که‌له‌په‌ل که‌سی
 effective/ɪ'fektɪv/adj ١- کاره‌گر -
 نه‌ه‌نجه‌یه‌نه‌ر ٢- به‌کاره‌گه‌ر
 ٢- که‌رده‌ی - هه‌قیقی
 efficient/ɪ'fɪʃnt/adj به‌ توانا، کارامه‌،
 چه‌لاک
 efficiency/ɪ'fɪʃnsi/n چه‌لاکی، توانا
 effigy/n په‌یه‌که‌ر، هه‌یه‌که‌ل، وه‌ینه‌ی مو‌قۆ
 effort/'efət/n ١- ته‌ی که‌وشان، نه‌رک
 ٢- نه‌ه‌واری
 effortless/'efətɪləs/adj ئاسانه‌ -
 بێن که‌وشش
 egg/eg/n - v ١- هه‌یه‌که‌ (چه‌وکه‌ ته‌ی‌دا)
 ٢- هه‌یه‌که‌ی (مه‌ریشه‌ک)
 ٣- هه‌یه‌که‌ (تۆه‌ی چه‌وکه‌ له‌می)
 eggplant/'egplɑ:nt/n باینه‌جان
 eggshell/'egʃel/n قه‌لکی هه‌یه‌که‌ -
 ده‌یوی نه‌روه‌ی هه‌یه‌که‌
 egg somebody/v هانی ده‌دا
 ego/'i:gəʊ, 'egəʊ/n ١- شانازی
 به‌ خۆکه‌ردن ٢- زات - خۆ - خۆد
 egocentric/ˌi:gəʊ'sentri:k/adj
 خۆپه‌سه‌ست، خۆ وه‌سته
 egotism/'i:gəʊɪzəm/n خۆ په‌سه‌سته‌ت،
 خۆ (زات) خۆشه‌ویسته‌ن، له‌خۆنه‌وان
 egregious/ɪ'gri:diʒəs/adj ئاوهره‌ -
 له‌ پاره‌به‌ده‌ر
 egress/n نه‌ه‌ه‌چه‌ون - پێکا بۆ نه‌ه‌ه‌چه‌ون
 Eid چه‌ژن
 eiderdown/'aɪdədaʊn/n لێف
 eight/eɪt/n هه‌ه‌شت
 eighteen/ˌeɪ'ti:m/n هه‌ه‌ژده
 eighteenth/ˌeɪ'ti:mθ/adj هه‌ه‌ژده‌هه‌م
 eighth/eɪtθ/adj هه‌ه‌شته‌م
 eighty/'eɪti/n هه‌ه‌شتا

Ee

E-efiz/ پیتی پینجهم له ئه‌لفبای ئینگلیزی
 each/i:tʃ/adj ههریک
 eager/i:ɡə(r)/adj شهیدا، پەرۆش
 eagle/i:gl/n هه‌لۆ
 ear/iə(r)/n گوئی
 an ear of wheat گوته گه‌م
 eardrum/i'ɔdrʌm/n پهره‌ی گوئی
 earl/ɜ:l/n خانهدان/ئیرل
 earldom/n پله‌ی خانهدان له بیری‌تانیا
 early/ɜ:li/adj-adv زو
 earmark/i'ɔmɑ:k/v - n جیا‌ده‌کاتنه‌وه / جیا‌کردنه‌وه
 earn/ɜ:n/v ده‌ستی ده‌کوی- به ده‌ست دینی
 earring/i'ɔrɪŋ/n گواره
 earth/ɜ:θ/n ۱- زه‌وی- گهردوون- جیهان
 ۲- زه‌مین- زه‌وی- خۆل
 earthy/ɜ:θi/adj ۱- دنیایی نه‌ک ئاسمانیی
 ۲- شیوا- گران (بکری)
 earthquake/ɜ:θkweɪk/n زه‌وی له‌رزین- بومه له‌رزه
 ease/i:z/n - v ۱- سانا‌یی- ئاسانی
 ۲- هه‌ساوه- هه‌ست به هه‌سانه‌وه ده‌کا
 ۳- نازار- ژانی- که‌م ده‌کاتنه‌وه
 -هێویری ده‌کاتنه‌وه
 ۴- واده‌کا شتی له‌سه‌رخۆی هێواش بچوئی
 ease somebody's mind دانیای ده‌کا
 ease/i:z/n چوارچۆمه‌یه‌کی له دار درسته‌کراوه
 ته‌خت‌په‌شه هه‌له‌ده‌گری
 east/i:st/n پۆژ هه‌لات
 The east/n ولاتانی پۆژه‌لات/ئاسیا
 middle east/n رۆژه‌لاتی ناوهراسه‌ت
 easterly/i:stəli/adv ۱- به‌ره‌و پۆژه‌لات
 ۲- ئاسیایی/پۆژه‌لاتی
 eastern/i:stən/adj ۱- ئاسان، سانا
 ۲- دله‌نیا، هه‌واره، هه‌ساوه

easy/i:zi/adj - adv ۱- ئاسان، سانا
 ۲- دله‌نیا، هه‌واره، هه‌ساوه
 easily/adv ۱- به ئاسانی ۲- بێ گومان
 easy chair/n کورسیه‌کی گه‌ره‌ی به پشت و ده‌سکه
 eat/i:t/v ۱- ده‌خوار- شت له ناو ده‌می دانه‌نی
 ۲- نان ده‌خوار
 eat out/v نان له چینه‌شتخانه ده‌خوار
 eau-de-cologne/əu də kə'loun/n کۆلۆنیا
 eaves/i:vz/n سوانده- ئیواری بان
 eavesdrop/i:vzdrɒp/v گوئی راگری، گوئی رادیلنی
 خۆی مات ده‌کا
 ebb/eb/v - n ده‌نیشه‌وه، لاوازه‌ت ده‌بین
 داکشان
 ebony/'ebəni/n داری ره‌شی ره‌ق
 eccentric/'ɪk'sentɪk/adj ناوه‌ز، ناویژه، به‌ده‌خو، سه‌یر
 ecclesiastical/adj په‌یوه‌ست به که‌نیه‌سه- که‌نیه‌سی
 echo/'ekəʊ/n-v زایه‌له، سه‌دا
 ۱- ده‌نگ ده‌داتنه‌وه ۲- دو‌باره ده‌کاتنه‌وه
 ۳- ناوه‌که پهرده‌نگ ده‌کا- ده‌نگ ده‌ده‌کاتنه‌وه
 eclipse/'ɪklɪps/n-v ۱- پۆژ گی‌ران
 مانگ گی‌ران ۲- له‌ده‌ست دانی گرتگی
 که‌م بایه‌خ ده‌بی- پۆژ مانگ ده‌گری
 ecology/i'kɒlədʒi/n زانستی ده‌وری‌هه‌ر
 ده‌وری‌هه‌زانی- ژینگه‌ناسی
 ecologist/i'kɒlədʒɪst/n زانای ده‌وری‌هه‌ر
 ده‌وری‌هه‌ر ناس
 economic/'i:kənɒmɪk/adj ئابوری
 economical/adj خه‌نسی- ده‌سته‌پێوه‌گری
 economics/'i:kənɒmɪks/n ئابوری زانی
 economist/'ɪkənɒmɪst/n ئابورینه‌اس
 economize/'i:kənəmaɪz/v پاشه‌که‌رت
 ده‌کا

dump

- dump/dʌmp/n - v** ١- زبندان
٢- زبل فری دەدا ٢- بازار پڕ دەکا لەشتی
هەرزان ٤- باریکی گران فری دەداتە سەر زەوی
- dun/dʌn/adj - v** ١- رەنگی تاری
٢- زۆری دەکا لە داواکردنی قەرد
- dunce/dʌns/n** گیل - نەزان،
دەرەنگ فێر دەبن
- dung/dʌŋ/n** پیخ - قشپەل
- dungeon/'dʌndʒən/n** زیندانی ژێر
زەمین
- dupe/dju:p/ v** هەڵی دەخەڵەتێن -
فێلی لێدەکا
- duplicate/'dju:plikeɪt/adj - v** ١- لەبەر دەگرتنەوە/ جووتە
٢- وەک خۆی - دەقاو دەق ٢- گەواهی، دیتەر
- uplicator/n** لەبەرگەرەوە
- duplicitv/dju:'plisəti/n** دوو پەویسی
- durable/djuərabl/adj** خۆپاگرا،
دریژ خایەن
- duration/dju'reiʃn/n** ماوە
- duress/dju'res/n** هەڕەشە، گەق گرتن
- during/'djuəriŋ/prep** ١- بە درێژایی
٢- لەماوەی
- dusk/dʌsk/n** زەرەپەر - شەفق
- dusky/'dʌski/adj** تاری، نەسەمەری تۆخ
- dust/dʌst/n - v** تۆز - پاڤژ دەکا،
خۆ دادەووشینی
- dustbin/'dʌstbm/n** تەنەکی زیل/زبندان
- dustman/'dʌstmən/n** زیلرێژ
- dustpan/'dʌstpæn/n** بیژۆکە
- dusty/'dʌsti/adj** تۆزایی
- Dutch/dʌtʃ/adj** هۆلەندی

dysuria

- dutiful/'dju:ɪfɪl/adj** کووی پاریەل
- duty/'dju:ti/n** ١- ئەرك
٢- چالاکی - کار ٢- باج
- duvet/'du:vet/n** لێف
- dwarf/'dwɔ:f/n - v** ١- قەزەم
(مروۆلی بە توانا لە نەفسانە) ٢- کورتە بال
- ٢- بچوکی دەکاتەو، کەمی دەکا
- dwarfish/'dwɔ:fiʃ/adj** بچووک -
وەک قەزەم
- dwel/dwel/v** ١- دەژی
٢- جەخت دەکا لەسەر
- dye/dai/v** بۆیە دەکا - رەنگ دەکا
- dying/daiŋ/n** مردن
- dynamic/dai'næmɪk/adj** چالاک،
زۆر کاریگەر
- dynamics/dai'næmɪks/n** جوله زانی،
زانستی داینامیک
- dynamite/'daɪnəmaɪt/n** تەقینەو -
بە داینامیت دەتەقیتەو
- dynamo/'daɪnəməʊn/n** دینەمۆ - بزۆینەر
- dynasty/'dɪnəsti/n** خانوادە، بنەماله
زنجیری فەرمان پەواپی یەک بنەماله
- dysentery/'dɪsəntri/n** سکیچوون
- dyslexia/'dɪs'leksɪə/n** کێشەیی
خویندندەو نووسین
- dyspepsia/'dɪs'pepsɪə/n** هەرس نەکردن
- dysphoria/n** نێگەرانی
- dyspnea/n** تەنگەنەفسی، خراپ هەناسە
- دان
- dysuria/n** خراپ مین کردن

dross			
dross/drɒs/n	ماددەى بىن بەھا	dualism/n	دووئىتى - ئەقلى و چەستە
drought/draʊt/n	وشكايى، نەبارىن	duality/n	دووئىتى
drove/drəʊv/n	۱- چەشامەتى خەلك ۲- مېگەل	dub/dʌb/v	۱- پەلەى سوار دەداتە ۲- تاوى لىئەنئىن، ئازناوى بۇدائەننى ۳- دەپلەجە دەكا
drove/v	لىئى خورپى، ھاژوتى	dubious/djuːbiəs/adj	گومانئىكراو، شاراوه، گومانئىن
drown/draʊn/v	۱- لەژىر ئاۋ دەكەئى ۲- دەخەنكى	duck/dʌk/n - v	۱- مراوى/مىيەى بائندەى ئاۋى ۲- يەكئى ژىر ئاۋ دەخا ۳- سەرى لادەدا/خىزا دەروا
drowse/draʊz/v	۱- خەو دەيگىرى، وئەمز دەدا - باۋشكى دىئىتى ۲- ئەمبەلى دەكا	duct/dʌkt/n	۱- كەئال، لولەك - بۇرى ۲- پىرەم - ئاۋەرۇ - كەئال - جۇگە
drowsy/draʊzi/adj	۱- خەوالو، خەوگرتە ۲- نىۋە نووستوو	due/djuː/adj - n	۱- دەبىي بىرى (كەرى) ۲- گونجاۋ، شىۋا، دوست ۳- چاۋەرىئى گەيشتن ۴- بەھۇى، لە ئاكاسى ۵- ماف ۶- تەك
drudge/drʌdʒ/n	كارى ناخۇش - گران - دەكا/ پەنج دەدا	duel/djuːəl/n	شىر بازى، شەپە شىر شەپە دەمانچە جووتە ژەنيار
drudgery/drʌdʒəri/n	۱- پەنج ۲- كارىئى گرانى ۋەپسەكەر	duet/djuːet/n	گىل - گەوجە
drug/drʌg/n	دەرمان، بىن ھۇشكەر	duffer/dʌfə(r)/n	چىنىنى سوقى دەپ
drug/v	بىن ھۇشى دەكا	duffle-duffle	۱- كىل - سەنگ تىدەكا
drug addict	خوگرتو بە ماددەى بىن ھۇشكەر	dull/dʌl/adj	۲- كۆل (پىنچەۋانەى تىپ) ۲- شاراۋە - لىئى ۴- تارى ۵- بىزاركەر - چاپس ۶- دەخوا، كۆل دەكا
Druid/drʊɪd/v	قەشەى ئايىنى كەلتى كۆن	dully/djuːli/adj	۱- كۆل - سەنگ تىدەكا ۲- كۆل (پىنچەۋانەى تىپ) ۲- شاراۋە - لىئى ۴- تارى ۵- بىزاركەر - چاپس ۶- دەخوا، كۆل دەكا
drum/drʌm/n	دەھۆل - تەپل دەھۆل لىدەدا	duly/djuːli/adj	۱- كۆل - سەنگ تىدەكا ۲- كۆل (پىنچەۋانەى تىپ) ۲- شاراۋە - لىئى ۴- تارى ۵- بىزاركەر - چاپس ۶- دەخوا، كۆل دەكا
drum/v	تەپل لىدەر، دەھۆل كوت	duly/djuːli/adj	۱- كۆل - سەنگ تىدەكا ۲- كۆل (پىنچەۋانەى تىپ) ۲- شاراۋە - لىئى ۴- تارى ۵- بىزاركەر - چاپس ۶- دەخوا، كۆل دەكا
drummer/drʌmə(r)/n	تەپل لىدەر، دەھۆل كوت	duly/djuːli/adj	۱- كۆل - سەنگ تىدەكا ۲- كۆل (پىنچەۋانەى تىپ) ۲- شاراۋە - لىئى ۴- تارى ۵- بىزاركەر - چاپس ۶- دەخوا، كۆل دەكا
drunkard/drʌŋkəd/n	سەرخۇش، سەرخۇشى ھەمىشەى	duly/djuːli/adj	۱- كۆل - سەنگ تىدەكا ۲- كۆل (پىنچەۋانەى تىپ) ۲- شاراۋە - لىئى ۴- تارى ۵- بىزاركەر - چاپس ۶- دەخوا، كۆل دەكا
drunken/drʌŋkən/adj	۱- ئەو كەسەى زۆرى خوار دىئەتەرە ۲- كارىگەرى زۆر خوار دىئەتەرە	duly/djuːli/adj	۱- كۆل - سەنگ تىدەكا ۲- كۆل (پىنچەۋانەى تىپ) ۲- شاراۋە - لىئى ۴- تارى ۵- بىزاركەر - چاپس ۶- دەخوا، كۆل دەكا
dry/draɪ/adj - v	۱- ۋوشك ۲- تىنو - تىنى ۳- تال (ئارەق) ۴- ۋوشك (بىزار) ۴- ۋوشكايى ۵- تال (ئارەق) ۶- ۋوشك دەبى - ۋوشك دەكا	duly/djuːli/adj	۱- كۆل - سەنگ تىدەكا ۲- كۆل (پىنچەۋانەى تىپ) ۲- شاراۋە - لىئى ۴- تارى ۵- بىزاركەر - چاپس ۶- دەخوا، كۆل دەكا
dry-clean/n	۱- ۋوشكەرمەرە پاككەرمەرە بە نەوت	duly/djuːli/adj	۱- كۆل - سەنگ تىدەكا ۲- كۆل (پىنچەۋانەى تىپ) ۲- شاراۋە - لىئى ۴- تارى ۵- بىزاركەر - چاپس ۶- دەخوا، كۆل دەكا
dual/djuːəl/adj	دوۋانە، دوو	duly/djuːli/adj	۱- كۆل - سەنگ تىدەكا ۲- كۆل (پىنچەۋانەى تىپ) ۲- شاراۋە - لىئى ۴- تارى ۵- بىزاركەر - چاپس ۶- دەخوا، كۆل دەكا

dreariness

- به چاوی پر خمر
 dreariness/ dɪrɪənəs/n پستی
 dreary/ d'ɪəri/adj پست
 dredge/dredʒ/v قوڤ لهرن دهریا یان بهندهر
 پاڤژ دهکاتهوه به نامیر
 dregs/dregz/n بهراموه، بنی شت،
 خلته، گلنیش
 drench/drentʃ/v تهر دهکا
 dress/dres/n - v ۱- جل ۲- کراس
 ۲- به پینچیتهوه ۴- ناماده دهکا (خواردن)
 ۵- پرچی دانهمین
 dresser/ dresə(r)/n ۱- تاقچه
 چهکمهجه ۲- برین پیچ ۲- جلی نواندن
 dressing/ dresɪŋ/n ۱- برین پیچی
 ۲- سارغی ۲- زه لاته
 dressing-gown/n جلی نوسن- رۆب
 dressing-room/n ژوددی جل گوڤین
 dressmaker/ dresmeɪkə(r)/n
 جل درو- بهرگدرو
 dressmaking/n بهرگدورین
 dressy/ dresi/adj ریکه- کۆک
 dribble/ drɪbl/v ۱- دالۆبه دالۆبه
 دهچیته خوار ۲- لیکه لهدم دیته دهر
 ۲- تۆپ وه پینش خۆی دهدا
 drier/draɪə(r)/v - n وشک کهرهوه-
 وشک دهکاتهوه
 نامیری وشک کهرهوه
 drift/drift/v - n ۱- رادهمانی- لهگهل نهچن
 ۲- لادان له مینلی فوین
 ۳- واتای گشتی ۴- قومهته بههر
 drifter/ driftə(r)/n ۱- وێل-
 بئ نامانج ۲- بهلهم
 drill/drɪl/n - v ۱- دریل- نامیری کونکهر
 ۲- مەشقی سه‌ریازی ۲- راهینان
 ۴- نامیری تۆرچین ۵- چین

- ۶- کون دهکا ۷- راهینان- مەشقی دهکا
 ۸- تۆر دهچینن
 ۱- دهخواتهوه ۲- قوم
 drink/drɪŋk/n - v
 ۲- خواردنهوه ۴- ئارهق
 ۱- دالۆبه دهکا
 drip/drip/v - n
 ۲- دهنگی ئار- دالۆبه ۲- دهرزی
 drive/draɪv/v - n ۱- زۆری ئی دهکا-
 بهرهو پینش خۆی دهدا
 ۲- ئوتۆمبیل داژوا ۳- کەسیک به... دهگهیهنن
 ۴- بهگهر دهخا ۵- مان دهگهر
 ۱- ئی-دهخوڤی ۲- دهماوێژی
 drive/v - n
 ۲- نیشانهی ئی-دهگهری ۴- گهران- بهئوتۆمبیل
 ۵- لیداننکی بهمیز ۶- کۆشش ۷- بێرهو
 drivel/ drɪvl/v - n وپینته، قسهی قۆڤ
 ۱- رهفتاری منداڵانه دهکا ۲- قسهی قۆڤ دهکا
 driver/ draɪvə(r)/n شوڤهر، ئی-خوڤ، لیدهر
 drizzle/ drɪzl/n ۱- پرشینهر
 ۲- باراننکی میواش
 drizzle/v ۱- دهپشینن
 ۲- دالۆبه دالۆبه دهبارن
 droll/drɔl/adj گالتهجاڤ، پینکه نهین هینهر
 dromedary/ drɒmədəri/n ۱- وشتر
 دوو رهگ ۲- پشت قۆڤ
 drone/drəʊn/n ۱- نیرهوی مهنگ ۲- بئ کار
 ۲- ویزهویز
 ۱- ویزهویز دهکا
 drone/v
 ۲- گۆزانی بۆ خۆی دهلن
 droop/dru:p/v کووڤ دهپینتهوه دهچهپیتهوه
 drop/drop/v ۱- دهکهری ۲- دانهنیش
 ۲- دهسپینتهوه ۴- دالۆبه دهکا
 ۱- دالۆبه ۲- کهرتن ۲- سه‌پنهوه
 drop/n
 لهناکاو دهری
 drop-dead
 سه‌رخوڤی دهشکینن
 drop off/v
 ۱- وازدینن
 drop out/v
 ۲- لهوکهسهی واز له زانکۆ... دههینن.
 ۳- شو کسهی دابن کۆمه‌ل په‌سه‌ند ناکاڤ.

dozen

- سه‌رڤه، دهه‌لانی - هه‌لانیان
dozen/'dɒzn/n ده‌سته - دوازده
half a dozen نیو ده‌سته - شه‌ش
drab/dræb/adj بۆر - رهنگ تۆزای
ئه‌سه‌میری کراوه
draft/dra:ft/n - v ۱- ره‌شنوس
۲- پاره‌گۆڤین ۳- بانگ ده‌کری بۆ سه‌ریازی
ره‌شنوس نامه‌ ده‌کا/بانگ ده‌کا بۆ سه‌ریازی
drag/dræg/v - n ۱- راده‌کێشی -
ئه‌سه‌ر سه‌ینگ راده‌کێشی
۲- بیزاریکه‌ر - بیزاری ده‌کا ۳- پیاو له‌جلی ژندا
۴- دوکه‌ن قوتدان ۵- زانیاری ئی وه‌رده‌گری
dragoman/n وه‌رگێڤ، رابه‌ری گوزار
dragon/'dræɡən/n نه‌ژدیه‌ها
dragonfly/'dræɡənflaɪ/n پوشکه
به‌قنڤ، پوشکه‌به‌قونه
drain/dreɪn/n - v ۱- ئاو‌پۆز -
جۆگه‌ی په‌سیاسی ۲- ئاو‌هێنه‌ر - بۆری ئاو
۳- وشک ده‌بن ۴- ئاوی پێدا ده‌روا
۵- مه‌ست ده‌بن
۶- هێزی نامه‌ینی - لاوازتر ده‌بن
drainage/'dreɪnɪdʒ/n سه‌سته‌می
گه‌یاندنی ئاو
drake/dreɪk/n نێره‌ی مراوی
dram/dræm/n ۱- درهم ۲- قومن ئاره‌ق
drama/'dræ:mə/n ۱- هونه‌ری شانۆگه‌ری
۲- شانۆگه‌ری، دراما
dramatic/drə'mætɪk/adj ۱- شانۆیی -
درامای ۲- سه‌رسوپه‌هێنه‌ر
dramatist/'dræmətɪst/n درامانوس
dramatization/'dræmətaɪ'zeɪʃn/n
بۆ تواندن ده‌شی
dramatize/'dræmətaɪz/v به‌ دراما کردن،
گۆڤینی چه‌ڕۆک بۆ شانۆگه‌ری
drape/dreɪp/v هه‌له‌هواسی، دایده‌پۆشی
draper/'dreɪpə(r)/n کوتا‌لغۆشی،

dreamy

- په‌رۆلغۆشی
۱- قوماش -
قابه‌ریک - رستن و چێن
۲- بازرگانی قوماش ۳- په‌رده دادانه‌وه
۱- توند
۲- کاره‌گه‌ر و خێرا
۱- ته‌وژی‌یه‌ با -
۲- دامه ۳- قوم
draught/dra:ft/n - adj
draughtsman/'dra:ftsmən/n
وێنه‌کێشی ئه‌ندازه‌یی/ دارداما
draughty/'dra:fti/adj شوینی که‌ ته‌وژی‌یه‌ یای ئی
draw/dro:v - n ۱- راده‌کێشی
۲- یانسه‌یب ۳- وه‌ک یه‌که‌ له‌ وازی
۴- ده‌ردیانی ۵- سه‌رتجی راده‌کێشی
۶- وینه‌ ده‌کێشی ۷- با ده‌کێشی
drawback/'dro:bæk/n خه‌وش
په‌ردی جولاو
drawbridge/'dro:brɪdʒ/n چه‌که‌مه‌جه - راکێش
drawer/dro:(r)/n جلی ژیره‌وه
drawers/dro:z/n ۱- هونه‌ری وێنه‌کێشان
۲- وینه
drawing-room/'dro:ɪŋ ru:m/n ژووری‌میوان - دیوه‌خان
له‌سه‌رخۆ قسه‌ده‌کا
drawl/dro:l/v ۱- روخسار ماندو‌نیگه‌ران
۲- وه‌ک یه‌که‌ له‌ وازی
dread/dred/n - v ترس و تۆقین/
ده‌ترس - ده‌تۆقن
dreaded/adj تۆقینه‌ر - ترسه‌ینه‌ر
dreadful/'dredfl/adj تۆقینه‌ر، زۆرخه‌راپ
dreadfully/adv تۆقینه‌رانه
dream/dri:m/n - v خه‌ون/خه‌مون ده‌بێشی
dreamy/'dri:mi/adj خه‌والو،

donor

blood donor خویندهەر، خویندهخش
doodle/'du:dl/v - n ویندهی پهرت و
 بلۆ/ بهییری پهرت و بلۆ دهکا
doom/du:m/v - n چاره‌نووس،
 هیسایی رۆژی دواایی - له‌سه‌ری نووسراوه
doomsday/'du:mzdeɪ/n رۆژی
 زیندوبونه‌وه، رۆژی هیساب
door/dɔ:(r)/n ده‌رگا، ده‌روازه
doorstep/'dɔ:step/n گزیژمه‌نی ده‌رگا -
 به‌رده‌رگا
dormant/'dɔ:mənt/adj نوستوو،
 پالکه‌وتو
dope/dəʊp/n هه‌شیش، واریش
dormitory/'dɔ:məntri/n ژووری نوستو/ن
 به‌شی ناوخۆ
dose/dəʊs/n - v ژمه‌ده‌رمان/
 ده‌رمان ده‌خوا
dossier/'dɔ:siɛr/n دۆسیه، فایل
dot/dɒt/n خال - نوخته/خال داده‌نی
dote/dəʊt/v شه‌یدا ده‌بی
double/'dʌbl/v - n - adj - adv
 ١- جووته ٢- دووئوه‌نده ٣- دوو - دووگه‌س
 ٤- فیلبارزده‌بینه دوو ئه‌وه‌نده
double cross/n - v فیل، فیل ده‌کا
 ده‌خاپینی
double edged/adj دوولا - دوو‌وو -
 دووتیغ
double faced/adj دوو‌وو
doubt/dəʊt/n - v گومان - گومان ده‌با
doubtful/'daʊtfl/adj گومانلێکراو،
 جنی گومان
doubtless/'daʊtləs/adj - adv
 گومانلێکه‌راو، بێگومان
dough/dəʊ/n هه‌ویر
dove/dʌv/n کۆتێر
doves & hawks لایه‌نگرانی ناشتی و
 لایه‌نگرانی شه‌ر

dowdy/'daʊdi/adj کۆن/بزی
down/daʊn/n - adj - adv - prep - v
 په‌ر - تووکی - ته‌رم
 ١- به‌ره‌وخوار - خواره‌وه
 ٢- له وه‌ستانه‌وه به‌ره‌و خواره‌وه
 ٣- بێ‌ده‌نگ بوو، وه‌ستا
down & out ٤- قه‌له‌نده‌ر
down with fever ٥- تاگرتو
cash down ٦- پاره یه‌که‌سه‌ر دان
down & up ٧- هات و چۆ
 نه‌و سه‌ره نه‌م سه‌ر
downcast/'daʊnkɑ:st/adj
 ١- خه‌مناک و بێ‌ئومید ٢- چاوشۆ
downfall/'daʊnfɔ:l/n
 ١- که‌وتن - هه‌ره‌س
 ٢- هۆکاری روخانی یان هه‌ره‌س
downgrade/'daʊngreɪd/n - v
 له پایه‌ی - گه‌رنگی - که‌م ده‌کا‌ته‌وه
downhearted/'daʊn'ha:rtɪd/adj
 خه‌مناک و دلشکاو
downhill/'daʊn'hɪl/n - adv - adj
 به‌ره‌و خواره‌وه / نشیو / نزار / پیتشه‌په‌رکی خه‌زین
down-market/'daʊn'mɑ:kɪt/adj
 هه‌رزان
downpour/'daʊnpɔ:(r)/n
 رۆژنه بارانیکی له‌مناکاو
downright/'daʊnraɪt/adj
 قسه‌مه‌پوو،
 ته‌واو، راست
downstairs
 /'daʊn'steɪz/n-adv -adj
 به‌ره‌و نه‌وه‌ی خواره‌وه - ژۆره‌وه
downtown/'daʊn'taʊn/adv
 چه‌رگه‌ی کارو رابواردن
 چه‌قی شار - ناوه‌ندی شار
downtrodden/'daʊntroʊdn/adj
 زۆنمه‌لێکراو - ماف خوراو / هاپاو
dowry/'daʊri/n ماره‌یی، نه‌خت، به‌هره
doze/dəʊz/n - v وه‌هه‌وز ده‌دات،

dizzy

- سەرسوپان
 dizzy/'dizi/v - adj گێژخواردوو، بەرز /
 سەرگێژیکەر
 do/də, du/v - n کرداری کردن
 ۱- نمایش دەکا ۲- چارەسەر دەکا، مامەڵە دەکا
 ۳- ئێدەنی ۴- دروست دەکات
 ۵- رادەپەڕینی - چن بە چن دەکات
 ۶- کار ئێدەکا، دەخوینی ۷- گەشە دەکا
 ۸- دەسازن - دەگونجی ۹- بەش دەکا، بەسە
 ۱۰- فیل - غەش دەکا
 ۱۱- کۆکای فرۆشتنی شتی پنیوست
 ۱۲- نامەنگ
 docile/'dəusail/adj ئاسان، هێمن،
 کوێ پایەل
 dock/dɒk/n - v ۱- حەوزی پاپۆر - کەشتی ۲-
 شۆستە کەشتی بۆ بەتالکردنی کەلوپەل
 ۳- قەفەسی تاوانبەر لە دادگا ۴- دەپڕی
 docker/n کۆکاری بەندەر
 dockyard/'dɒkjɑ:d/n جێی پاپۆر
 چاککردنەوه
 doctor/'dɒktə(r)/n - v ۱- نوێدار، پزیشک ۲-
 خاوەن برۆنانامی دکتورا
 ۳- چارەسەردەکا، دەرمان دەکا
 ۴- تەزویر دەکا - دەگۆڕی
 doctrine/'dɒktrin/n رییان، بارەری،
 فرمایشت
 document/'dɒkjumənt/n بەلگەنامە
 documentary/'dɒkju'mentri/adj - n
 بەلگەنامەیی
 dodge/dɒdʒ/v - n ۱- لادەدا،
 دووردەکوێتەرە ۲- فیل
 tax-dodger/n هەلاتو لە دانی باج
 doe/dəu/n مێینەیی مامزێان کەروێشک
 doer/'du:ə(r)/n بکەر
 dog/dɒg/v - n ۱- سەگ
 ۲- شوین پنی و ن دەبن

- دوگهد/adj سور، پشت، رزڤ
 dogma/'dɒgmə/n باوەڕێکی
 ئایینی سەرەکی - وشکەباوەڕی
 dogmatic/'dɒg'mætɪk/adj تووند،
 دژگەیی
 dole/dəul/n - v یارمەتی هەفتانە بۆ بێکاران
 ۲- قەرچۆکی دەکا لە دابەش کردن
 doleful/'dəʊfl/adj خەمبار، پەست
 doll/dɒl/n بووکەشوشە
 dolphin/'dɒlfɪn/n دۆلفین
 domain/'də'meɪn/n ناوچەی دەسلات،
 بواری قەڵەمەڕی
 dome/'dəʊm/n گۆمەز، گۆمبەت
 domestic/'də'mestɪk/n - adj ۱- خێزانیی
 ۲- ناوخۆیی ۳- خۆلام
 domesticate/'də'mestɪkət/v دەیکاتە
 مانی - کەری دەکا،
 وای ئێدەکا گرنگی بە کاروباری مالمەرە بدا
 domicile/'dɒmɪsaɪl/n - v شوین، چن،
 مال
 چن بەک بۆ خۆی دیار دەکا
 dominance/'dɒmɪnəns/n سەرورمێتی،
 دەسلات
 dominant/'dɒmɪnənt/n - adj بەدەسلات، سەرەکی
 dominate/'dɒmɪt/v ۱- زال دەبن
 ۲- دەروانیته سەر
 domination/'dɒmɪ'neɪʃn/n زالبوون
 domineering/'dɒmɪ'miəriŋ/adj
 تاخوت، زۆردار، زال
 dominion/'dɒmɪniən/n ۱- سەرورە - دەسلات ۲- ناوچەی دەسلات
 domino/'dɒmɪnoʊ/n دژمینه
 donate/'dəʊ'neɪt/v دەبەخشن
 donation/'dəʊ'neɪʃn/n بەخشین
 donkey/'dɒŋki/n کەر، گویدرێژ
 donor/'dəʊnə(r)/n بەخشەر

- دریژ دەبن - دریژبونهوه
 distil/drɪ'stɪl/v دڤۆه دهکا
 distillation/dɪ'strɪ'leɪʃn/n دڤۆهکردن
 distinct/drɪ'stɪŋkt/adj ١- جیا - بەرچاو
 ٢- روون
 distinction/drɪ'stɪŋkʃn/n ١- جیاوازی
 ٢- شکۆیی ٢- لەقەبێ شەرف
 distinctive/drɪ'stɪŋktɪv/adj جیا- ناشکر
 distinguish/drɪ'stɪŋgwɪʃ/v ١- جیا دهکا تهوه ٢- دەرک پێ دهکا، دەناسیتەوه
 ٢- پەلێ بەرز دهکاتهوه
 distinguished/adj دیار- بەرچاو
 ناسراو، بەناویانگ
 distort/drɪ'stɔ:t/v دەشیوین
 distorted/drɪ'stɔ:tɪd/adj شیوار
 distortion/drɪ'stɔ:ʃn/n شیواندن،
 گۆڕین
 distract/drɪ'strækt/v ١- وازدین،
 خۆشی وەردهگری ٢- سەرسام دەبن
 distracted/adj وای و پەواو، قال، مژۆن
 distraught/drɪ'strɔ:t/adj خەموک
 distress/drɪ'stres/n-v-adj ١- نیکگرانی
 ٢- تەنگانە ٢- ترس
 ٤- فریاکەوتن ٥- نیکگران دەبن
 distribute/drɪ'strɪbju:t/v دابەش دهکا
 distribution/dɪ'strɪ'bju:ʃn/n دابەشکردن
 district/'dɪstrɪkt/n ناوچه، هەریم، ناحیه
 distrust/dɪ's'trʌst/n - v بێ باوەری،
 گومان، زەنی خراپ
 گومان دەبا، باوەری بە نامین
 distrustful/dɪ's'trʌstfʊl/adj گومانناوی،
 بەگومان
 disturb/drɪ'stɜ:b/v ١- تێکدەدا، دەپێرێ
 ٢- بێزار دەکا، نیکگرانی یۆ دروست دهکا
 disuse/dɪ's'ju:s/n - v لەکارخستن/

- لەکار دهکا
 disused/dɪ's'ju:zd/adj فەرامۆشکراو، بەجێهێلراو
 ditch/dɪtʃ/n - v قۆرت/قۆرت ئێ دەدا
 ditto/n - v - adv هەمان شت، هەروەها
 divan/drɪ'væn/n چۆرێکە لە جیگا،
 سەرین
 dive/darv/n - v خۆی لەناو ناووم دهکا
 diver/'daɪvə(r)/n مەلەوان
 diverge/dar'vɜ:dʒ/v پەل دەهاوێژێ،
 لقی ئێ دەبیتەوه
 divergence/dar'vɜ:dʒəns/n جیاوازی، پەل هاویشتن
 divergent/dar'vɜ:dʒənt/adj پەلهاویشتو، جیا
 diverse/dar'vɜ:s/adj چۆرەها، هەمەچۆر
 diversity/dar'vɜ:səti/n چۆریتی،
 جیاوازی، فەرەسی
 divert/dar'vɜ:t/v ١- ناراستی دەگۆڕێ
 ٢- رادەبۆڕێ
 divide/drɪ'vaɪd/v - n دابەش دهکا
 divideden/'dɪvɪdend/n ١- دابەشکراو
 ٢- پشک، پشک، بەش - لەقازانج
 divine/drɪ'vaɪn/adj - n - v ١- ناسمانی، خواسی
 ٢- نایاب ٣- جیهانی لاھوتی
 ٤- پیشبینی دهکا، شتی نادیار دەدرکێشن
 divinity/drɪ'vɪnəti/n ١- سروشتی
 خواسی ٢- لاھوتیەت
 divisible/drɪ'vɪzəbl/adj دابەش دەکری
 division/drɪ'vɪʒn/n ١- دابەشکردن
 ٢- بې، ستور ٢- چۆرە ٢- تێپ، سەریازی
 divorce/drɪ'vɔ:s/n - v جیا بوونەوه - تەلاق/ تەلاق دەدا
 divulge/dar'vʌldʒ/v نەینێ دەدرکێشن
 dizziness/'dɪznəs/n گێژخواردن،

display

- display/n ۱- نیشاندان
۲- رێكخستنی شت بۆ نیشاندان ۳- پیداشدراو
displease/dis'pliz/v توپه دهكا،
بیزار دهكا
displeasure/dis'pleʒə(r)/adj بیزاری
disposable/dr'spəʊzəbl/adj

۱- بێردهست

۲- فرێدراو (پاش بهكارهێنانی تهنیا جاریك)

disposal/dr'spəʊzl/n ۱- خۆپێژگاركردن له

۲- رێكخستن ۳- لهژێر چاودێری، رهفتار

dispose/dr'spəʊz/v ۱- رێك دهخا

۲- دهفرۆشن ۳- خۆ رێگاك دهكهن له

disposition/,dɪspə'zɪʃn/n ۱- میزان ۲- رێكخستن

dispossess/,dɪspə'zɛs/v ئی‌دهستپێنین

disprove/,dɪs'pru:v/v به‌درووده‌خاتوه

dispute/dr'spju:t/n - v ململانی

۱- گه‌لگۆگۆ دهكا

۲- به‌رهه‌لستی دهكا، نكۆلی دهكا

disqualification

/dɪs'kwɒlɪfɪ'keɪʃn/n

بی‌وهی کردن له

به‌شداری کردن، لادان، له‌كار لابردن

disqualify/dɪs'kwɒlɪfaɪ/v ناهێنی

تالیكرده‌وه - پكا، بی‌وهی دهكا

disregard/,dɪsrɪ'gɑ:d/n - v قهرامۆش

دهكا

disreputable/dɪs'repətəbl/adj

ناوژپاو

disrespect/,dɪsrɪ'spekt/adj

بێ‌ئه‌دهب، نه‌تک

disrupt/dɪs'rʌpt/v - adj ده‌یوێ

له‌كار ده‌خا، ده‌شێوێنێ

dissatisfaction/,dɪs'sætsrɪ'fæksʃn/n

نازازی یوون، بیزار یوون

dissect/dr'sekt, daɪ-/v توێكار دهكا،

پارچه‌پارچه دهكا بۆ دیراسه

distend

dissection/dr'sekʃn/n

توێکاری

پارچه‌پارچه‌کردن

dissemble/dr'sembl/v

دهشاربته‌وه،

خۆی ده‌نوێنی، بایس ده‌كا

disseminate/dr'semɪnət/v

په‌خش دهكا

dissension/dr'sɛnʃn/n

ململانی

جیاوازی - ناكۆکی، هه‌له‌ده‌ی

dissent/dr'sent/n - v به‌رهه‌لستی دهكا،

هه‌له‌ده‌گه‌رتنه‌وه

dessenter/dr'sentə(r)/n هه‌له‌كه‌پاوه

dissertation/,dɪsə'teɪʃn/n دۆكتۆراتنا مه

نا مه‌ی زانستی نه‌كادی مه‌ی

dissident/'dɪsɪdənt/n - adj یاخی،

جیا بێزه

dissimilar/dr'sɪmɪlə(r)/n پێكه‌ نه‌چوو،

جیاواز

dissipate/'dɪsɪpeɪt/v

په‌رت و بڵاوی

ده‌بێ - لانه‌با

dissociate/dr'səʊʃieɪt/v

هه‌له‌وه‌شه‌یته‌وه/بێ به‌ری ده‌كا

dissociation/,dɪsəʊʃi'eɪʃn/n

هه‌له‌وه‌شه‌نه‌وه

dissolve/dr'zɒlv/v - n ۱- ده‌توێته‌وه -

توانه‌وه

۲- په‌رت و بڵاوی ده‌بێته‌وه - هه‌له‌وه‌شه‌یته‌وه

dissonant/'dɪsənənt/adj

لیك چو دا،

جیاواز

dissuade/dr'sweɪd/v وای لێده‌كا ده‌ست

به‌ردار بێ له، قایلی ده‌كا وازی بێنێ له

distance/'dɪstəns/n - v ره‌هه‌ند، دووری،

ماوه

distant/'dɪstənt/adj ۱- دور

۲- سار له ره‌فتار كرده‌ندا

distaste/'dɪs'teɪst/n قێز ئێكرده‌نه‌وه،

قێز ئێبوته‌وه

distend/dr'tend/n-v فراوان دهكا/

پاڤۆڤ کەرەوه - مێکروڤ لابەر - مێکروڤ بکوژ
disinherit/dɪsɪn'herɪt/v

له میرات بیۆمەر دەرکری
disintegrate/dɪsɪn'tɪgrɪt/v

هەڵدەوه شیتەوه
disintegration/dɪsɪn'tɪ'grɪtʃən/v

هەڵوێشەوه
disinterested/dɪsɪn'trɪstɪd/adj

پاک، بێ مەبەست
disjointed/dɪs'dʒɔɪntɪd/adj

وڕینە، پچڕپچڕ
dislike/dɪs'lɑɪk/v

قینیی لێیەتی، رقی ئی دەبیتەوه/کەیفیی پین نایین
dislocate/dɪs'ləkeɪt/v

لەجین دەچین، لەگەر دەچین
dislodge/dɪs'lɒdʒ/v

لەجین لادەبا، دەرەکا
disloyal/dɪs'lɔɪəl/adj

خایەن، نادلسۆز
disloyalty/dɪs'lɔɪəlti/n

خیانەت
dismal/dɪz'mæl/adj

پەست، خەمناک
dismantle/dɪs'mæntl/v

دەکا تەوه
dismay/dɪs'meɪ/n - v

لەهۆکارەکانی بەرگری کردنی دادەبەری
dismay/dɪs'meɪ/n - v

تۆقین، ترس
dismiss/dɪs'mɪs/v

دەتۆقین
dismissal/dɪs'mɪsl/n

دەمری دەرکری، قاروی دەدا
dismissal/dɪs'mɪsl/n

دەرکردن، قارودان، دوورخستەوه
dismount/dɪs'maʊnt/v

لە پایسکل دیتە خواری -
دادەبەری /لە ئەسپ دادەبەری
disobedience/dɪsə'bi:diəns/n

یاخی بیوون، هەلگەڕانەوه
disobedient/dɪsə'bi:diənt/adj

یاخی، هەلگەڕاوه
disobey/dɪsə'ber/v

یاخی دەبێ
disorder/dɪs'ɔ:də(r)/n

١- ناپێک -
بێرێز - ریز نەبوو

٢- ناشووب - گێرە شێوینیی - نەسافی

ناپێک
disorderly/adj

بێرێکخستن - ناپێک
disorganization/dɪs'ɔ:gənəɪ'zeɪʃn/n

رێکخستن تێک دەدا - ناپێکی دەکا
disorganize/dɪs'ɔ:gənaɪz/v

خۆی بێ بەری
disown/dɪs'əʊn/v

دەکا لە، نکوژی دەکا
disparage/dɪ'spærɪdʒ/v

رەخنە دەگری، لەبەهای کەم دەکا تەوه
disparity/dɪ'spærəti/n

جیاوازی -
نایەکسانی
dispassionate/dɪs'pæʃənət/adj

بێ لایەن، بابەتی
dispatch, despatch/dɪ'spætʃ/v - n

١- دەنێری / ناردن
٢- خێرا جێ بەجێ دەکا/ رادەپەرێش - راپەراندن

٣- دەکوژی - کوشتن
dispel/dɪ'spel/n

دەردەکا، دەسپرتەوه
dispensable/dɪ'spensəri/adj

لەمیشک - بیری - ناهێلنی
dispense/dɪ'spens/v

ناپێویست، لاوهکی - ناسەرەکی
dispense/dɪ'spens/v

١- دەدا
٢- دەست بەرداری دەبێ
٣- دەرمان نامادە دەکا و دەقوژش

دەرمانخانە
dispensary/dɪ'spensəri/n

پەرت بوون، جیاکردنەوه
dispersal/dɪ'spɜ:səl/n

پەرت و بلاو
disperse/dɪ'spɜ:s/v

دەبیتەوه
dispirited/dɪ'spɪrɪtɪd/adj

وڕەیی
displace/dɪs'pleɪs/v

لە دەست داو، خەمناک
displace/dɪs'pleɪs/v

لادەبا، لەجینی
خۆی لای دەدا
جینی دەگری تەوه
١- ناوارە - دەریەدر
display/dɪ'spleɪ/v

پیشان دەدا/نیشان دەدا

discover

- بین نه دهیب، به دپهروشت
 discover/di'skʌvə(r)/v ده دۆزینتهوه
 discovery/di'skʌvəri/n دۆزینتهوه
 discreditable/dis'kreditəbl/adj
 ریسوا، سوک، به خلت، عیبدار
 discreet/adj وریا، ژیر، دوره پهریز/ وازگر
 discrepancy/dis'kreɒnsi/n
 جیاوازی - هه شدری
 discretion/di'skrefn/n ۱- وریایی
 ۲- سهرهستی هه لیزاردن - دیارکردن
 discriminate/di'skriminet/v
 جیا ده کاتهوه / جیاوازی دهکا
 discrimination/di'skrimi'neiʃn/n
 جیاکردنهوه
 رهگهز خوانزی، رهگهزیه سه مندی
 discuss/'diskʌs/n په پیکه ی هاویشتن
 discuss/di'skʌs/v گفتوگۆ دهکا
 له باره ی - ده دوی له
 discussion/di'skʌʃn/n گفتوگۆ
 disdain/dis'deɪn/n - v بیژن ای نیوونهوه،
 دودلی
 بیژن ای ده کاتهوه، نیگه ران ده بین
 disease/di'zi:z/n نه خۆشی
 diseased/adj نه خۆش
 disembark/,disim'ba:k/v پاپۆره که
 به تال دهکا
 له پاپۆر دیته خواری/ له که شتی داده به زنی
 disenchant/v ۱- له جادو - وهم ده ریازی
 ده بین ۲- لادهبا
 disenchanting/,disim'tʃɑ:nɪd/adj
 بین شومیند، بی خه ماسه ت / ساد
 disengaged/adj بین کار، بی نییش
 disentangle/,disim'tæŋgl/v - n
 کردنهوه، لابر دن
 لیلی و تارمایی لادهبا، ده کاتهوه
 disfavour/dis'feɪvə(r)/n بیژاری / رق /
 کینه

disinfectant

- disfigurement/dis'fɪgəmənt/n
 شتواندن
 disgrace/dis'greɪs/n له ده ست
 دانی ئابروو، ئابروو چوون
 disgraceful/dis'greɪsfl/adj
 ئابرووی،
 هه یابهر
 disgruntled/dis'grʌntld/adj
 زۆر توپه - هه لچو، بین شومیند
 disguise/dis'gaɪz/n ۱- خۆی ده گوپن،
 روخساری ده گوپن، دهنگی ده گوپن:
 ناوی خۆی ده گوپن یو ئه وه ی نه تاسریته وه
 ۲- خۆگوپین - پۆشاک گوپین
 disgust/dis'gʌst/v قیزی ئی ده بیته وه
 disgusting/dis'gʌstɪŋ/adj
 جینی قیزی ای نیوونه وه
 ۱- ده فر، سینی
 ۲- ده فری خواردن، خواردن
 خواردن له سه ر (نار) قاپ (ده فر) دادنه ت
 dishearten/dis'ha:tən/v وریه که م
 ده کاته وه، ساردی ده کاته وه
 dishevelled/di'sʃeɪvd/adj ناپنک، ناکۆک
 پرچ تیکچو، شاهه نه کراو
 dishonest/dis'ɒnɪst/adj ناپاک، درۆزن
 dishonour/dis'ɒnə(r)/n - v شوره یی،
 ئابروو چوون، نه تک
 ئابرووی دهبا، نه تکی دهبا - ناوبانگی پیس دهکا
 disillusion/,disɪ'lu:ʒn/v تارمایی -
 لیلی لادهبا
 باوهزی ده پوخینن
 disillusionment/,disɪ'lu:ʒnmənt/n
 بین شومیند بوون
 disinclination/,disɪn'kleɪ'neiʃn/n
 خۆدزینته وه، له به لاتن
 disinfect/'disɪn'fekt/v پاقژ دهکا،
 خاوین ده کاته وه به ..
 disinfectant/,disɪn'fektənt/n

disappear

- 1- قایل نهبوون- نازاری بوون
 2- بمرههستی کردن
disappear/ˌdɪsə'piə(r)/v
 1- ون دهبن 2- لهبهرچاو نامینن
disappearance/ˌdɪsə'piərəns/n
 وون بوون/ لهبهرچاو نه مان
disappoint/ˌdɪsə'pɔɪnt/v
 ناوومید دهبن
disappointment/ˌdɪsə'pɔɪntmənt/n
 ناوومیدی
disapproval/ˌdɪsə'pru:vəl/n
 نازاری بوون- پهسهند نه بوون
disapprove/ˌdɪsə'pru:v/v
 نازاری دهبن- پهسهندی ناکا
disarm/ˌdɪs'ɑ:m/v
 لهچک دادمانن- بۆمهکه لهکار دهخا
disarmament/ˌdɪs'ɑ:məmənt/n
 چهک دامالین- چهک کردن
disarray/ˌdɪsə'reɪ/n
 1- ناشووب
 2- بین نیرامی 3- گیانی بهزین
disaster/ˌdɪ'zɑ:stə(r)/n
 کارهسات
disastrous/ˌdɪ'zɑ:stros/adj
 بهدناکام- بهد نهچام- کارهسات
disband/ˌdɪs'bænd/v
 1- مهلهدهوشیتهوه
 2- تهسریح دهکا 2- بلاوه پیدهکا
disk, disc/ˌdɪsk/n
 1- دیسک
 2- قهوان 2- پهپکه
discard/ˌdɪs'ka:d/v
 بهلای دهبن،
 فریای دهدا- وازی ای دینن
discern/ˌdɪ'sɜ:m/v
 جیادهکاتهوه،
 بهروونی دهبینن
discerning/ˌdɪ'sɜ:nɪŋ/adj
 بینەر، زرنک
discharge/ˌdɪs'tʃɑ:dʒ/v
 1- بهتال
 دهکاتهوه 2- دهپشیتهوه
 2- دهتهقینن- گولله داوین

discourteous

- 4- دهردهکا، بهردهدا 5- قهره دهکاتهوه
 6- کاری خۆی رادهپهرینن
disciple/ˌdɪ'sɪplɪ/n
 شاگرد، فیرخواز،
 هاوهل
discipline/ˌdɪ'sɪplɪn/n
 رژیم،
 دا بین کردن، ته مین کردن
disclaim/ˌdɪs'kleɪm/v
 همدئی له
 (بهپررسیاری)
 وازدینن- دهست بهردار دهبن/ نکولی دهکا
disclose/ˌdɪs'kləʊz/v
 دهدرکینن
disclosure/ˌdɪs'kləʊʒə(r)/n
 درکانندی نهینن- ناشارکردن
discolour/ˌdɪs'kɒlə(r)/v
 رهنگی تیک دهدا
discomfort/ˌdɪs'kɒmət/n
 بیزاری- ناردهتی
disconcert/ˌdɪskən'sɜ:t/v
 دهشتوینن-
 همراسان دهکا/ تیک دهدا
disconnect/ˌdɪskə'nekt/v
 دهپهین-
 کارهبا دهپهین- دهترازی
disconsolate/ˌdɪs'kɒnsələt/adj
 خهموک
discontent/ˌdɪskən'tent/n
 بیزاری
 دهپهین/ نیگهرانی
discontented/adj
 بیزار/ نیگهران
discontinue/ˌdɪskən'tɪnju:v/v
 رادهگری-
 دهوهستینن
discord/ˌdɪskɔ:d/n
 1- جیواوازی- مملانی
 2- نارنک- نهشاز
discotheque/n
 سهماخانه/
 تیاتروخانه/ شاهنگی سهما
discount/ˌdɪskaʊnt/n - v
 داشکاندن/
 دادهشکینن- ردهدهکاتهوه
discourage/ˌdɪs'kʌrɪdʒ/v
 وروی کهم دهکا/ ساردی دهکاتهوه
discourse/ˌdɪskɔ:s/n - v
 1- دوان، وتار،
 گفتوگۆ 2- وتار، تووژینهوهی لهکادیمی
 3- دهووی لهبارهی
discourteous/ˌdɪs'kɜ:tiəs/adj

dilute

dilute/dar'lut:v

کەم دەکا، رووندەکا

dilution/dar'luf:n

کەمکردن

dim/dım/v - adj- لێل دەکا، تاری دەکا- لێل- لاواز

dimension/dar'menf:n

١- رەهەند

٢- ئاسۆ ٢- قەبارە

diminish/dr'mınıf:v

کەم دەکا،

دەچیتە ناویەن/ بچوککراوە

diminutive/dr'mınjətıv/adj

ناوی بچوککراو بۆ کەمکردن و ناز

dimple/'dımpl/n

نیوونگا/ خەمزنە کردن

din/dın/n

قاروقیز- دەنگە دەنگ

dine/dam/v

فراڤین یان شیف دەخوا

dinghy/'dınjı, 'dınji/n

بەلەسی بچوک

dingy/'dındzi/adj

خراب، پیس،

دائەنگکەر

dining room/n

ژووری ناهخواردن

dinner/'dınə(r)/n

١- ژەمی سەرەکی

فراڤین یان شیف ٢- خوانی ئێواره

dinner-jacket/n

چاکەتێکی رەش یان

سپییە پیاو بۆ بوئەتی رەسەمی لەبەری دەگن

dint/dınt/n

بەچاکەکی، بەهۆی

diocese/'daısıs/n

مەترانیەت

dip/dıp/v

١- دەقوچینی- نقومی دەکا

٢- بۆیە دەکا

diphthong/'dıfθɔŋ/n

١- دوو پیت بۆ

دروستکردنی دەنگێک ٢- دانە

diploma/dr'pləumə/n

دپلوما- دپلۆم

diplomacy/dr'pləuməsi/n

دپلۆماسیەت

diplomat/'dıpləmæt/n

دپلۆمات

دپلۆماسی

ئەو کەسە لە سیاسەتی دەرەوی ولات کار دەکا

diplomatic/'dıpləmætık/adj

دپلۆماسی

disagreement

dire/'daıə(r)/adj ١- ترسینەر، شووم

٢- زۆر پێویست

direct/də'rekt, dı'rekt, dar'rekt/adj - adv - v

١- رابەری دەکا- پێی پیشان دەدا

٢- بەرژێوە دەبا، سەرپەرشتی دەکا

٣- فرمان دەکا، رادەسپێری

٤- راستەوخۆ ٥- بەر دەوام

direction/də'rekʃn, dı-, dar-/n

١- ناراستەکردن

٢- بەرژێوە بردن، سەرگرداییەتی، سەرپەرشتیاری

٣- فرماشت- راسپاردە

directly/də'rektli, dı-, dar-/adv

١- یەكسەر- هەر ئێستا

٢- راستەوخۆ

director/də'rektə(r), dı-, dar-/n

١- بەرژێوەبەر ٢- دەرھێنەر

یەکن لە ئەندامانی ئەنجومەنی کارگێری

directorate/n ١- بەرژێوەبەریەتی

٢- کارگێری

directory/də'rektəri, dı-, dar-/n

رابەر(تەلەفۆن)- تۆماری گشتی

dirt/dɜ:t/n پیسی- خۆل

dirty/dɜ:ti /adj-v پیس، خراب، پیس دەکا

disability/'dısə'bılətı/n

نەشیان، بێ توانایی

disable/'dısə'erbld/n لە کار دەکەوی

disabled/adj لە کار کەوتوو، پەكەوتە

disadvantage/'dısəd'vɑ:ntıdʒ/n

کەم و کورتی، کێمبەسی، زیان

disaffected/'dısə'fektıd/adj

شۆڕشگێز، یاخی، توپە، مەلچو

disagree/'dısə'grı:v

رازی نابن،

بەرەنەستی دەکا

disagreeable/'dısə'grı:əbl/adj

ناوەمقبول- ناوەسەند- نەگونجاو

disagreement/'dısə'grı:mənt/n

dice

diligent

dice/dars/n-v 1- زاری تاو له 2- پاژنه
 2- تاو له دهکا - قوماز دهکا

dictaphone/n تۆمارکردنی نوسینهوه

dictate/dik'teit/v 1- دهوێی بۆ کەسیکی تر بۆ ئەوهی
 قەسکەیی بنوسیتەوه
 2- دەسه پێنن - فەرمانی پێنن دهکا

dictation/dik'teifn/n پێننوسینهوه

dictator/dik'teitə(r)/n دیکتاتور -
 حاکمی رهها

dictatorial/diktə'to:riəl/adj زۆره ملی -
 دیکتاتۆری - زۆرداری

dictatorship/n دیکتاتۆریهت

diction/dikʃn/n شیوازی ناخواتن و
 نووسین

dictionary/dikʃənri/n فەرهنگ

die/dai/v دەمری

diehard/n سیاسه شههاری توند/
 پارێزگاری توندروو

diesel/'di:zl/n بزوینهری دیزل

diet/'da:ət/n - v سیستەمی
 تاییهتی خواردن
 پارێز ريجيمپاريز دهکا، ريجيم دهکا

differ/'difə(r)/v 1- جیاوازی دهین
 2- بهرهنستی دهکا

difference/'dɪfrəns/n 1- جیاوازی
 2- جیاوازی له نێوان 3- ململانێ - نراییهتی

different/'dɪfrənt/adj جیاوازی

differentiate/'dɪfə'renʃiət/v جیاوازی
 دهکا له نێوان

difficult/'dɪfɪkəlt/adj 1- دژوار - گران
 2- رهق

difficulty/'dɪfɪkəlti/n گرانی - دژواری -
 ناخۆشی

diffidence/'dɪfɪdəns/n 1- شهرم
 2- باوهڕ بهخۆنه بوون

diffident/'dɪfɪdənt/adj 1- شهرم
 2- باوهڕ بهخۆ نه بوو

diffuse/drɪ'fju:z/v بڵاو دهکاتهوه/
 پهخش دهکا

diffuse/drɪ'fju:s/adj پهرت و بڵاو -
 پهرتەوازه

diffusion/drɪ'fju:zən/n بڵاوکردنهوه،
 پهخش کردن

dig/dɪg/v 1- دهکوێن - کوێن
 2- لهکه داری دهکا - پهلهی دهکا

digest/dar'dʒest, dɪ-/v 1- ههرس دهکا - تین دهکا 2- کورتی دهکاتهوه

digest/'daɪdʒest/n 1- کورته
 2- کۆمهله یاسایهک 3- ههلبژارده
 4- ههرس کردن

digestion/dar'dʒestʃən/n ههرس

digit/'dɪdʒɪd/n ههر ژماره یهک له (1-9)

dignified/'dɪgnɪfaɪd/adj پهتجهکاشی دهست یان پێن
 شکۆمەند -
 شکۆدار

dignify/'dɪgnɪfaɪ/v شکۆداری دهکا/
 رۆزی دهگری

dignitary/'dɪgnɪtəri/n سهزۆکی دینی /
 ریش سپی

dignity/'dɪgnəti/n 1- شکۆ - ههیهت
 2- پۆستیکی بالا

digress/dar'dres/v لهبابهت دهردهچن

digression/dar'grɛʃən/n لهبابهت دهرچوون

dike, dyke/daɪk/n 1- قوژت - کهنال
 2- بهریهست

dilapidated/adj کۆن و شکاو/خاپوور

dilate/dar'leɪt/v بهرفره دهکا -
 گهوره دهکا

dilemma/drɪ'lemə/n کێشه، کهتن -
 چه له مه

diligence/'dɪlɪgəns/n کوشش، تین کوشان

diligent/'dɪlɪdʒənt/adj کوششکەر،

- devastate**
 devastate/dɪ'veɪstət/v ویران دهكا
 devastation/dɪ'veɪstətʃn/n ویرانکردن - خرابکردن
- develop**/dr'veləp/v ١- گهشه دهكا
 ٢- به دهست دینی ٢- دهر دهكوی
 ٤- بیجا دهكا - ناوه دان دهكا ته وه
 ٥- وینه له فیلم دروست دهكا
- developed country** ولاتی پیشکەوتوو، پهرسه نندوو
- developing country** ولاتی ههژار دهیوئی پهره بستیئ/چیهاشی سئ
- developer**/n ١- به لێننهر:
 به لێنی ناوه دان کردنه وهی زهوی دهدا
 ٢- ماده وهی کیمیایی گۆرانی فیلم بۆ وینه
- development**/dr'veləpment/n ١- گهشه - پهره سه نندن
 ٢- روداو یکی نوئی/پهره سه نندن
 ٣- دۆزینه وه یه کمکی نوئی ٤- ناوه داناشی
- deviate**/di:'viət/v لاده دا/رهفتاری
 خۆی دهگۆڕی
- device**/dr'vaɪs/n ١- فیل، هۆ - هۆکار
 ٢- داهینان/نا میتر ٢- دروشم
- devil**/devl/n نههریمه ن
- The devil** شهیتانی نه فره ت ای کراو
- devious**/di:'viəs/adj ١- رێگای
 ناپاسته وخۆ ٢- هۆکاری نادروست
 ٣- زیرهکی فیلبان
- devise**/dr'vaɪz/v داده هینی
- devoid**/di'vɔɪd/adj بهتال، بئ له
- devolution**/di:'vəʊlu:ʃn/n ١- گواستنه وهی دهسه لات
 ٢- دهسه لاتی نامهرکهزی
- devote**/dr'vəʊt/v تهرخان دهكا
- devotee**/devə'ti:z/n پاک- به وهفا،
 کارامه، به دین- دیندار
- devotion**/dr'vəʊʃn/n ١- نه فینی - پاکیی
 ٢- پهرسه ن - نوێژ
- devour**/dr'vaʊə(r)/v به تام و خۆشی
 خهیرا دهخوا/ لووش دهكا
- devout**/dr'vaʊt/adj له خوا ترس، دیندار
- dew**/dju:z/n شهوین، خوناو
- dewy**/adj به خوناو، نمدار
- dewy-eyed** ساده - ساویلکه، بئ تاوان
- dexterity**/dek'sterəti/n دهست سوکی،
 کارامه یی
- dexterous**/dekstrəs/adj دهست سوک، کارامه
- dhow**/n (دهو) به له می چارۆکه داری عمره یی
- diabetes**/daɪə'bi:tɪz/n نه خۆشی شهکر
- diabetic**/daɪə'betɪk/adj توش بو به
 نه خۆشی شهکر
- diabolic**/faɪə'bɒlɪk/adj شهیتانی -
 دۆزه خیانه
- diadem**/daɪədəm/n تاجه گولینه
- diagnose**/daɪəgnəʊz/v نه خۆشی
 دیار دهكا
- diagnosis**/daɪəg'nəʊsɪs/n دیارکردن
- diagonal**/daɪ'ægnəl/adj لار/نیوه تیره
- diagram**/daɪəgræm/n دایه گرام -
 هینکاری
- dial**/daɪəl/v - n ١- په یکه ری تله فون
 ٢- روخساری کاتر میتر ٢- تابلوی ژماره ن
 ٤- په یکه ی تله فون ای ده دا - په کار دینی
- dialect**/daɪələkt/n زار- دایه نیکت
- dialogue**/daɪələg/ن دایه لۆگ - گفتوگۆ
- diameter**/daɪ'æmɪtə(r)/n تیره ی بازنه
- diamond**/daɪəmənd/n ١- نه لماس
 ٢- شیشه ی موغین ٢- دایمۆند - له قومار -
- diaphragm**/daɪəfræm/n ناو په نچک
 - ماسو لکه ی نیوان سی په کان و گه ده،
 یارمه تی مرۆڤ ده دا هه ناسه بدا
- diarrhea**/daɪə'ri:ə/n سکچون
- diary**/daɪəri/n رۆژانه، یادداشتی رۆژانه

despise

despise/dr'spaiz/v تروى دهكا

بهكمى تماشاي دهكا

despite/dr'spaɪt/prep لهگهل نهوه شدا،

ويپاي نهوهش

despondent/dr'spɒndənt/adj ناخوميد

despot/despot/n تاغوتى زوردار/استمدار

despotic/dr'spɒtɪk/adj زوردارى/تاغوتى

despotism/despɒtɪzəm/n تاغوتيهت /

زوردارى

زولم - ستم

dessert/dr'zɜ:t/n

شيرينتى -

شيرينى وميوهى نوای ناخواردن

dessert spoon/n

كهوچكى - ملاكى -

شيرينى پين خواردن

destination/dɛstrɪ'neɪʃn/n رووگه /

شوينه ويستراو، جئى مهبست

destine/v

تەرخان دهكا، دياردهكا

destiny/dɛstəni/n قەزاقەدەر / چارەنوس

قسەت - بەش

destitute/dɛstɪtju:t/adj نەدار - نەبوو

destroy/dr'strɔɪ/v خاپور دهكا - دەروخينى

destroyer/dr'strɔɪə(r)/n ۱- تىكەر -

كەس ۲- خاپورکەر - روخينەر (پاپۆن)

destruction/dr'strækʃn/n ويرانکردن -

خاپورکردن - تىكدان

destructive/dr'stræktɪv/adj تىكەر -

خاپورکەر

desultory/dɛsəltri/n

نامەنەجى -

بەزبەرنامە / هەلەهەشاور

detach/dr'tætʃ/v

جیادهکاتوه /

دهکاتوه / هەلەهەشوينتیهوه

detached/adj

۱- جودا، سەریخۆ

جیاکراوه - لەبەك داپراو

۲- دیدى بىن لایەنى

detachment/n ۱- جیاکردنەوه - بىن لایەنى

۲- دەستەك - تیپ

divalue

detail/dr'teɪl/n ۱- دەرئەزى ۲- دەستەك ۷-

detain/dr'teɪn/v ۱- دەیکرئ - نایەلى پروا

۲- دوادەخا ۳- بەرەستى بۆ دروست دهكا

detect/dr'tekt/v ۱- تىبينى دهكا -

دەدۆزیتەوه ۲- دەتۆزیتەوه

detection/dr'tekʃn/n دۆزینەوه - تۆزینەوه

detective/dr'tektɪv/n پۆلیسى نهینى /

سیخوپ

detention/dr'tenʃn/n گلدانەوه / گرتن /

دەستبەسەرگرتن

deter/dr'tɜ:(r)/v

ناهێلن

detergent/dr'tɜ:dʒənt/n پاککەرەوه

deteriorate/dr'tɪəriəreɪt/v

بەرەو خراپتر دەچى / پىس دەبى

determination/dr'tɜ:mɪ'neɪʃn/n

ورە، ديارکردن، رشت بوون

determine/dr'tɜ:mɪn/v

بەيار دەدا،

سور دەبى، ديار دەکا

deterrent/dr'terənt/n رێگر

detest/dr'test/v رقى ئى دەبیتەوه

حەزى ئى ناكا

detonate/detəneɪt/v دەتەقینتەوه /

دەتەقینتەوه

detonator/detəneɪtə(r)/n بارود / دەزى /

قەرتنە

detour/di'tuə(r)/n ۱- رێگای ناپاستەوخۆ

۲- لادانى كاتى

detract/dr'trækt/v

لەشوەكەتى

كەم دەكاتەوه / لەبەهای كەم دەكاتەوه

detriment/detrɪmɛnt/n

زیان

detrimental/detrɪ'mɛntl/adj

زیانبەخش

deuce/dju:s/n

۱- ئەهریمەن ۲- دوو

۳- چل خال بۆ دوو یاریگای تینس

devalue/di'vælju:v/v

بەهای دادەبەزى /

ترخى كەم دەكاتەوه

deputy

نۆیتهری فلان دەبن
 هەڵدەستێ بەکاری فلان
 deputy/'depjəti/n بریکار، نۆیتهر، جینگەر
 deputy premier جینگری سەرۆک وەزیران
 derail/di'reil/v شەمەندەفەر لەهەوتی

خۆی دەردەچێ
 derange/di'reindʒ/v دەشێوینێ /
 تێک دەدا، سەردەشێوینێ
 شیت دەبن، عەقڵی لە دەست دەدا

derelict/'derəlikt/adj فەرامۆشکراو
 deride/di'raɪd/v

گالتهی پێ دەکا، پێی رادەبووێ
 derision/di'riʒn/n گالته پێ کردن
 derisory/di'raɪsəri/adj ١- گالته پێ کەر

٢- پوچ
 derivation/'deri'veɪʃn/n داپڕێزان
 derivative/di'rɪvətɪv/adj داپڕێزێ
 derive/di'raɪv/v ١- داپڕێزێ
 ٢- سەرچاوە دەکری
 ٣- رەسەنی دەگەرێتەرە بۆ..

derrick/'derɪk/n بەرز کەرەوه، کرێن
 dervish/'dɜ:vɪʃ/n دەرویش / واز لە دنیا
 هێنەر

desalination/'di:sæli'neɪʃn/n شپڕینکردنی ئاوی تال (بەخۆی)
 لابردنی ریزەیی خۆیی ئاو
 descend/di'send/v دێتە خوارێ

رەسەنی لە.. سەرچاوەی گرتوو
 descendant/di'sendənt/n
 ١- نەو- تۆخم- رەگەز ٢- کۆرەزا

descent/di'sent/n ١- دابەزین
 ٢- رەگەز-رەسەن

describe/di'skraɪb/v وەسف دەکا،
 وێنە دەکێشێ

description/di'skription/n وەسف/جۆر
 descriptive/di'skriptɪv/adj
 وەسفی، چۆنیەتی، وێنەیی

despicable

desecrate/'desɪkreɪt/v پێس دەکا،
 پێرژێی پێشێل دەکا

desert/'dezət/n بیابان
 desert/di'zɜ:t/v بەجێ دێنێ،
 چۆل دەکا، رادەکا

deserter/n راکردوو، هەڵاتوو لە سەربازی
 desertion/di'zɜ:ʃn/n چۆلکردن، راکردن

deserts/di'zɜ:ts/n پاداشت
 deserve/di'zɜ:v/v شایانە

deservedly/adv بەشایانەو
 deserving/di'zɜ:vɪŋ/adj شایەن

design/di'zain/n - v ١- مەبەست
 ٢- پیلان-پڕۆژە ٣- نەخشە ٤- دەیهوی

٥- پیلان دادەنێ- نەخشە دەکێشێ
 designate/'deziɡneɪt/v ١- دیار دەکا

٢- ئاوی ئێ دەنێ ٣- دادەمەزرێنێ
 designer/di'zainə(r)/n نەخشەکێش

designing/di'zainɪŋ/adj - n
 پیلانکێژ / ٠٠ فیلان/هونەری وێنەکێشان
 desirable/di'zairəbl/adj

خوارزێ / وێستراو
 desire/di'zairə(r)/n - v وێست، مەبەست،
 دەخوازێ / چاودەبێتەرە

desist/di'zɪst/v واز دەهێنێ
 desk/desk/n میز، جێ

desolate/'desələt/adj-n-v ١- چۆل /
 فەرامۆشکراو، کەلاه

٢- بێزێراو / بێ کەس و هاو دەم ٢- خاپووردەکا
 desolation/'desələ'leɪʃn/n ١- خاپوورکردن

٢- بێ ئومیدی
 despair/di'speə(r)/n - v نائومیدی،

بێ هیوایی / نائومید دەبن / بێ هیوا دەبن
 desperate/'despərət/adj ١- نائومید

٢- ترسناک
 despicable/di'spɪkəbl/adj چاوشۆپ
 چەپەل / بێژی

departure		deputize	
department/di'pɑ:tmənt/v	بەش، هۆبە، فەرمانگە	department/di'pɑ:tmənt/n	رەفتار
departure/di'pɑ:tʃə(r)/n	۱- رۆیشتن- دەرچوون/کوچ ۲- دەرچوون لە بنکە/لادان/گۆبان	depose/di'pəʊz/v	۱- ئە دەسه‌لاتی دەکا ۲- لە دادگا گواهی دەدا
depend/di'pend/v	پشتی پێ دەبەستن	deposit/di'pɒzɪt/v - n	پارەنواندن- پارەدانان
dependable/di'pendəbl/adj	دەکرێ پشتی پێ دەبەستێ		دادمان- دەنوێنن/ نیشتمو/دەنیشتم
dependant/di'pendənt/n	کەسیکی گەورە یا بالۆ/ منداڵ و خیزان	depositor/di'pɒzɪtə(r)/n	پارەدانەر لە بانۆ
dependence/di'pendəns/n	پشت پێ دەستن	depot/'depəʊt/n	۱- عەمار، بنکە سەربازی
dependent/di'pendənt/adj	دەورەستێتە سەر		۲- ناوەندی- بنکە ی گواستەنەو
depict/di'pɪkt/v	۱- وێنە دەکێشێ ۲- وەسف دەکا	depraved/di'preɪvd/adj	۳- کۆگا ۴- بنکە ی شەمەندەفەر پێ پەروشت/
deplete/di'pli:t/v	کەم دەکا تەو- بەتال دەکا تەو		بەدەرپوشت، گومرا
deplorable/di'plɔ:rəbl/adj	ریسوا	depravity/di'prævəti/n	بێ پەروشتی- بەدەرپوشتی
deplore/di'plɔ:(r)/v	ریسوا ی دەکا، بیزار دەبین	deprecate/'deprəkeɪt/v	ناپازی دەر دەبێ
	هەست بە بیزاری دەکا	depreciate/di'pri:ʃiət/v	لە بەهای
deploy/di'plɔɪ/v	بەرە ی چەنگ بەرفەر دەکا		کەم دەکا تەو/ بەهای دادەبەزێ
	۱- هێز- سەرباز- بەسەر بەرەگانی شەر دابەش دەکا	depreciation/di'pi:ʃi'eɪʃn/n	دابەزینی بەها
depopulate/di:'pɒpjuleɪt/v	۲- کەس و شتەکان رێک دەکا		۱- گوشاری دەخاتە سەر ۲- خەم دەخوا
deportation/,di:'pɔ:t'eɪʃn/n	ژمارە ی دانیشتمانی ناوچەکە کەم دەکا	depressed/adj	پەست/خەمۆک
	کەمکردنەو ی/گواستەنەو ی بەزۆر کوچ پێ کردنی دانیشتمانی	depression/di'presʃn/n	۱- دابەزین- هاتنەخواری ۲- بۆش ۳- دابەزینی پالە پەستۆ
	۱- سنووردانی دەکات/ شارەدەری دەکا ۲- رەفتار دەکا	deprivation/,deprɪ'veɪʃn/n	۴- پەست ۵- سستی ئابوری/داتەپین- خەمۆکی
deportation/,di:'pɔ:t'eɪʃn/n	نەفی کردن/ سنووردان کردن		لە دەست دان، بێویری پێ بەش کردن/چەک کردن دایدەبێ
		deprive/di'praɪv/v	بێویری دەکا، رێ ی ئی دەگرێ
		depth/depθ/n	قوونی/قوولی
		deputation/,depju'teɪʃn/n	شاندا، نێردراو
		depute/di'pjʊ:t/v	دەنێرێ/دەکا تە نوێنەر
		deputize/'depjʊtəɪz/v	لەجێ ی فلان/

demand

- demand/v** ١- داوانهكا
٢- پيويست دهكا ٢- پرسيار دهكا
- demanding/adj** ١- تيكوشانيكي
٢- زۆرى دهوى ٢- خوازۆك
- demeanour/dr'mi:nə(r)/n** رهفتار
- demented/dr'mentɪd/adj** شيت/ابن عقل
- demise/dr'maɪz/n** ١- مردن ٢- نهمان
- demist/di'mɪst/v** دهيسرئتهره-
خوتاو لادها
- demobilization/,dɪ,məbəlaɪ'zeɪʃn/n**
بوردن (له پراژهى سهربازى)
- demobilize/dr'məʊbəlaɪz/v**
له پراژهى سهربازى دهبوردرئ
- democracy/dr'mɒkrəsi/n**
ديموكراسيهت/حوكمى گهل
- democrat/deməkræt/n** ديموكرات،
لاينهنگرى حوكمى گهل
- democratic/demə'krætɪk/adj**
ديموكراتى
- demolish/dr'mɒlɪʃ/v** ويرانى دهكا
- demolition/,demə'lɪʃn/n** ويرانكردن/
خاپوركردن
- demon/di:mən/n** شهيتان/جنۆكه/ ديو
- demonstrable/dr'mɒnstreɪbl/adj**
دهكرئ بمرئگاي بملگهوه پيشانيدرئ-
زياتر روون بكرئتهوه
- demonstrate/demənstreɪt/v**
١- دهردهخا، پيشان دهدا
٢- نيسپات دهكا، دوسهلمئئى
- ٣- پروتستتو دهكا، خۆپيشانندان دهكا
- demonstration/,demən'streɪʃn/n**
١- پيشانندان/بملگه ٢- خۆپيشانندان
- demonstrative/dr'mɒnstreɪtɪv/adj**
١- ناوى ناماژه، نيشانه
٢- دهربرئى ههست و نeshاردنهوى
- demonstrator/demənstreɪtə(r)/n**

depart

- ١- نهمايشكار
٢- خۆپيشاندهر/بهشدار له خۆپيشانندان
- demoralize/dr'mɒrəlaɪz/v**
رهوشتى تيك دهدا
- demote/di'məʊt/v** وهى دهشكئنى/دهروخئنى
پلهى دههئئئته
- demur/dr'mɜ:(r)/n - v** خوارئ/ پلهى دادهبزئئى
- ١- بمرههئستى دهكا ٢- نارهزايى
- demure/dr'mjʊə(r)/adj** شهرمن/بهحميا
سهنگين
- den/den/n** ١- لان- هيلانه
٢- ژووى ديراسه
- denial/dr'naɪəl/n** ١- رهنكرندنهوه
٢- بهدرؤخستنهوه
- denim/denɪm/n** چئىن/قوماشى كاوبؤى
- denomination/dɪ,nɒmɪ'neɪʃn/n**
تايهغه/مزههه
- denote/dr'nəʊt/v** نيشانهى نهويه/
دهلالهتى نهوه دهدا
- denounce/dr'naʊns/v** بهراشكاوى
رهخه دهكرئ
- dense/dens/adj** ١- خهست/چر ٢- گئيل
- dental/dentl/adj** ددانى
- dentist/dentɪst/n** ددانساز/دكتورى ددان
- dentistry/dentɪstri/n** ددانسازى
- denture/dentʃə(r)/n** ددانى تاخم/
ناسرووشتى
- denude/dr'nju:d/v** رووتى دهكاتهوه
- denunciation/dɪ,nʌnsɪ'eɪʃn/n**
نارهزايى دهربرئى، تاوانبار كردن
- deny/dr'naɪ/n** ١- تكولئ دهكا
٢- بهدرؤى دهخاتهوه ٢- ناهئئئى، بيومرئ دهكا
- deodorant/di'əʊdərənt/n**
لاهبرى بؤنى ناخوش (ژۆربال يان بن ههنگل)
- depart/dr'pɑ:t/v** بهچن دئئئى، دهروا،
كۆچ دهكا

degrade
degrade/di'greɪd/v ١- کەسێ کەم دەکا
 ٢- ریسوای دەکا- بێن ریزی دەکا
degree/di'gri:n ١- پەلێ گەرما
 ٢- پەلێ گۆشه ٢- بێ ٤- پەلێ زانستی
dehydrate/di:'haɪdreɪt/v
 ١- وشک دەکا تەوێ ناوی لێ دەگرێ
 ٢- ناو لە لەش دەگرێ
dehydrated/adj (تەرەبی) وشک
deice/v رادەمالی/ لادەبا
deify/v دەیپەرستی/ دەیکا تە خۆی خۆی
deign/dem/v دەست بەردار دەبێن/ دەبەخشێن
deity/'deɪti/n خوداو/ خدایێ/ پەرستراو
dejected/di'dʒektɪd/adj دلتهنگ/
 ناشاد/ ناخوێند
delay/di'leɪ/v ١- دوادەخا/ لەرامۆش دەکا
 ٢- دوادەخا بۆ کاتیکی تێر ٢- گێژ دەکا
delegate/'delɪgeɪt/v-n ١- نوێنەر/ نێردراو
 ٢- دەنێری ٢- لەجێی خۆی رادەسپێری
delegation/'delɪ'geɪʃn/n
 ١- شاند- نوێنەر ٢- نوێنەرایەتی کردن
delete/di'li:t/v ١- لادەبا/ دەسپێرتەوێ
 ٢- رەش دەکا تەوێ
deletion/di'li:ʃn/n لابردن/ رەشکردنەوێ
deliberate/di'libərət/adj - v
 ١- ئەنقەست/ مەبەست
 ٢- لەسەر خۆی ٢- راویژ دەکا
 ٤- بە قوونی بێر دەکا تەوێ/ لە گۆز فکراڤ رادەچی
deliberation/di'libə'reɪʃn/n
 ١- راویژ کردن/ دان و ستاندن
 ٢- لەسەر خۆی
delicacy/'delɪkəsi/n ١- نیاڤی،
 نەرم و نیاڤی ٢- پاروی خوش/ چەوێ
delicate/'delɪkət/adj نەرم/ خوشمەشروب
delicatessen/'delɪkə'tesn/n کۆکای
 فروشتنی گۆشتی ناو بەفرگەرە/ خواری
 قوتوبەند

delicious/di'liʃəs/adj ١- بە تام/ خوش
 ٢- نوکتە
delight/di'laɪt/n-v خوش- شادی/
 دێشادی دەکا
delightful/di'laɪtfl/adj خوش/
 بە تام/ دێشادکەر
delinquency/di'ɪŋkwənsi/n لاساری/
 تاوانی لادان
delinquent/di'ɪŋkwənt/adj لاسار،
 لادەر
delirious/di'liəriəs/adj وێنە- وێنە کەر
delirium/di'liəriəm/n وێنە/ قەسە قۆز
deliver/di'livə(r)/v ١- رزگار دەکا
 ٢- یارمەتی دەدا/ تەمەندی بێن/ رزگاری بێن
 ٣- دەگە یەنێ ٤- وتاردەدا
 ٥- بە لێنی چێ بەجێ دەکا ٦- دەپێکی
deliverance/di'livərəns/n رزگار بوون
delivery/di'livəri/n ١- گەیا نەندی
 شت و مەک ٢- زان/ مەندال بوون
 ٢- وتاردان/ شێوازی وتاردان
delta/'deltə/n ١- چوارەم پیتی
 ئەلفبای یۆنانی ٢- روباڤی دلتا
 ٢- شێوێ سێ گۆشەیی
delude/di'lu:d/v قێلی لێ دەکا،
 چەواشەیی دەکا
deluge/'delju:dʒ/n-v ١- بارانیکی زۆر/
 شالو/ لافاو
 ٢- کۆمەڵە شتیکی زۆر لە یەک کاتدا
 ٢- بە لافاو شتی پێ دەکا
delusion/di'lu:ʒn/n خەیاڵ
deluxe/də'lu:kʌs/adj نایاب
delve/delv/v لەناو شت دەگرێ/ ئەندە قۆزنی
demand/di'mɑ:nd/n ١- داخوازی-
 داواکاری ٢- داوا
 ٢- بە هەرمێن- بە رواج
in demand/adj
on demand هەرکاتێ داوا بکەیی

defect

defect/dr'fekt/n - ٧ - ١- خه‌رش، كه‌ماسى، كه‌م و كو‌پى

٢- ده‌چینه پال - هه‌له‌ده‌گه‌رینه‌وه

defection/dr'fekʃn/n

هه‌له‌گه‌رانه‌وه -

چوونه پال دوژمن

defective/dr'fektiv/adj

خه‌وشدار

defence/dr'fens/n

به‌رگه‌رى - پاراستن

defenceless/adj

نه‌پارینه‌دار

به‌رگه‌رى نانه‌وانن به‌رگه‌رى بكا

defend/dr'fend/v

به‌رگه‌رى ده‌كاداكو‌كى

ده‌كا

defendant/dr'fendənt/n

١- تاوانباركراو به

٢- داوا له‌سه‌ر تو‌ماركراو

defender/dr'fendə(r)/n

داكو‌كى كه‌ر -

به‌رگه‌رىكار

defensive/dr'fensiv/adj

١- به‌رگه‌رىكار

٢- هاله‌تى يان هه‌لو‌نيستى به‌رگه‌رى

٣- نامانه‌يه به‌رگه‌رى له‌خو - لى - بكا

defer/dr'fə:(r)/v

١- دواده‌ضا

٢- ده‌كه‌ويته ژي‌ر ده‌ستى كه‌سى دى

deference/'defərəns/n

ري‌ز - كو‌ئى رايه‌لى

defiance/dr'faɪəns/n

به‌رنگه‌رى -

ياخى بوون

defiant/dr'faɪənt/adj

ياخى - به‌رنگه‌رى

deficiency/dr'fɪʃnsi/n

كه‌سى،

كه‌مه‌ترخه‌سى

deficient/dr'fɪʃnt/adj

كه‌م

mentally deficient

كه‌م هه‌قل

deficit/n - v

كه‌م ده‌كا، كه‌مه‌كردن

defile/dr'faɪl/n

تيك ده‌دا، پيس ده‌كا

په‌رو‌زى ده‌به‌زي‌تنى - به‌ن‌خو‌رمه‌تى ده‌كا

defilement/dr'faɪləmənt/n

پيس‌كردن -

په‌رو‌زى به‌زاندن / به‌ن‌خو‌رمه‌تى

define/dr'faɪn/v

١- دياره‌كا

٢- پينه‌سه ده‌كا - ٢- روون ده‌كاته‌وه

definite/'defɪnət/adj

١- دياركراو -

degeneration

زانراو - يه‌كلاكه‌ر

the definite article/n ناسين / ناسياو / ناسين

نامه‌زى ناسين

definitely/'defɪnətli/adj

به‌دله‌نياسى،

به‌ن‌گو‌مانى

definition/'defɪ'nɪʃn/n

١- پينه‌سه

٢- دياركردن - ٢- روون و ناشكرايى

definitive/'defɪ'nɪtɪv/adj

دوا به‌ريارى يه‌كلاكه‌ره‌وه

deflate/di:'fleɪt/v

فس ده‌كاته‌وه -

به‌تال ده‌كاته‌وه

deflation/ di:'fleɪʃn/n

چوونه‌يه‌ك -

كه‌مه‌كردنه‌وه، خالى كردنه‌وه

deflect/dr'flekt/v

لاه‌دا - له‌رووت لاده‌دا

deflection/dr'flekʃn/n

لادان

deform/dr'fɔ:m/v

ده‌شيو‌نيش

deformed/adj

شيو‌ناو،

ناسروشتى، ناماسايى

deformity/dr'fɔ:məti/n

شيو‌اندن،

كه‌م و كو‌رتى جه‌سته‌يى

defraud/dr'frɔ:d/v

گه‌زيرى، فيل

defrost/'di:frɔ:st/v

١- لابه‌ردنى

به‌فر له به‌فرگه‌ر

٢- تو‌اندنه‌وه‌ى خو‌اردنى به‌ستوو

deft/deft/adj

كارامه، له‌ش سو‌ك

defuse/'di:fju:z/v

١- هه‌لو‌مه‌شانده‌وه‌ى بو‌مه‌ب /

له‌كارخه‌ستنى بو‌مه‌ب

٢- هه‌يو‌ر كرده‌وه‌ى ره‌وش / گه‌زى كه‌م ده‌كاته‌وه

defy/dr'faɪ/v

١- به‌رنگه‌رى ده‌به‌ن -

ياخى ده‌به‌ن

٢- مه‌رج ده‌كه‌م نانه‌وانن به‌م كاره به‌كه‌ى

٣- شتى نه‌ژواو به‌كه‌ى

degenerate/dr'dʒenəreɪt/v

نخو‌ستى ديه‌ن، خه‌راپه‌تر ده‌به‌ن

degeneration/dr'dʒenə'reɪʃn/n

تيكچوون، رو‌چوون، لادان

deck

- ۴- کاغذی یاری - قومان
- ۵- دهرانزینتیهوه
- deck/dek/v و تار دودا به زمانی
- declaim/di'kleim/n حه ماسهت
- declaration/ˌdeklə'reɪʃn/n
- ۱- ناگاداری - بهیانه نامه ۲- راگه یاندن
- declare/di'kleə(r)/v ۱- راده گه یه نی
- ۲- زانیاری دودا لهباردی..
- declension/n ۱- پۆلین کردنی - نار - ریزمان
- ۲- لادان
- decline/di'klaɪn/v - n ۱- روت دهکاتهوه
- ۲- دهپوکیتیهوه، بچوکتز دهپیتیهوه،
- دیته خواری، لاوازتر دهبن ۲- ههرهس، داپوخان
- ۴- باری تهندروستی تیک دهچن
- decode/ˌdi:kəʊd/v هینما نیک دوداتهوه
- هینماکان دهکاتهوه
- decoder/ˌdi:kəʊd/n نامیری هینماکهروه
- decompose/ˌdi:kəm'pəʊz/v بۆگن
- دهبن، دهپژن، شی دهکاتهوه
- décor/ˌdeɪkə:(r)/n دیکۆر، جوانکردن
- décorate/ˌdekə'reɪt/v ۱- جوان دهکا
- دهپازینتیهوه ۲- بۆیاغ دهکا
- ۳- مه‌دالیا دهپه‌خشن به..
- ۱- جوانکردن
- décoration/dsekə'reɪʃn/n
- ۲- مه‌دالیا - دیکۆر کردن
- décorative/ˌdekə'reɪtɪv/adj
- رازاو/نمخش و نیگاری..
- décorator/n سه‌ر باله‌خانه/دیکۆرساز
- décorous/ˌdekə'reɪs/adj
- به‌دهب، شیباو، خۆداپۆش
- décorum/di'kɔ:rəm/n خۆداپۆش،
- رهفتاری باش/دروست
- decoy/ˌdi:kɔɪ/n تله
- decrease/di'kri:s/v - n که مکردن،
- که م دهکا
- decree/di'kri:n/n - v فرمان - بریار
- فرمان دهردهکا، بریار دودا

defeatism

- decrepit/di'kreɪtɪ/adʒ پین، په‌که‌موته
- decrepitude/di'kreɪtɪtju:d/n
- ناشن له‌به‌ر پیری - به‌سه‌لا‌چووینی، داپوخان
- dedicate/ˌdedɪkeɪt/v ۱- ته‌رخان دهکا
- ۲- پینشک‌ه‌ش دهکا - دهکاته دیاری
- dedication/ˌdedɪ'keɪʃn/n ته‌رخانکردن،
- دیاری پینشک‌ه‌شه به
- deduce/di'dju:s/v به‌دهست دینن -
- فهرهم دینن
- deduct/di'dʌkt/v ۱- لینی دهردینن
- ۲- لینی دانه‌شکینن
- ۱- ئی‌ده‌ره‌هینان
- deduction/di'dʌkʃn/n
- ۲- به‌ده‌سه‌سته‌هینان
- deed/di:d/n ۱- کار - کردهوه
- ۲- به‌نگه‌نامه‌ی یاسایی
- deem/di:m/v واده‌هین
- deep/di:p/adj ۱- قوول (ده‌ریا)
- ۲- ده‌نگی نزم
- ۳- زینده‌په‌ژنی - تاری
- deepen/ˌdi:pən/v قوول دهکا
- deep-freeze/n به‌سه‌ته‌ر - به‌سه‌ته‌له‌ک
- deep-rooted/adj ره‌گ داکوتاو
- deer/dɪə(r)/n مامز - ناسک
- deface/di'feɪs/v ده‌شپۆینی
- defamation/ˌdefə'meɪʃn/n ناو‌زیاندن /
- ناو‌پیس کردن / له‌که‌دار کردن
- defamatory/di'fæmətri/n ناو‌زبان - جویندانی
- default/di'fɔɪlt/n - v که‌مه‌ته‌رخمی،
- نامه‌ده‌ته‌بوون
- که‌مه‌ته‌رخمی ده‌کا له..
- defaulter/n که‌مه‌ته‌رخم - یا‌خ‌پوو
- defeat/di'fi:t/v ده‌ه‌شکینن - به‌سه‌ره‌ده‌که‌مۆی
- دوژمن - ده‌ه‌شکینن - ده‌به‌زینن
- defeatism/di'fi:tɪzəm/n په‌تای به‌زین /
- گیانی شکان و به‌زین

debatable

debatable/di'beitəbl/adj مشت و مپ

هەلەمگرتی/گومان هەلەمگرتی

debate/di'beit/v مشت و مپ- رۆیەروو

۱- مشت و مپ دەکا

۲- دەمگرتی- بێرەمکاتەرە.. تاییگرتی

debauch/di'bo:tʃ/v تێک دەدا،

داوین پیسی دەکا

debauchery/di'bo:tʃəri/n خراپەکاری،

داوین پیسی، شوینی داوین پیسی

debenture/di'bentʃə(r)/n بۆندی قەرد

debility/di'biləti/n لاوازی/تەندروستی

خراپ بوون

debit/debit/n - v قەرد، دەسمایهی قەرد/

لەسەری حساب کرد

debonair/debə'neə(r)/adj نێسک سوک/

خوین شەڕ

debrief/di'brɪ:f/v زانیاری لێوەگرتن

debris/debri/n پارچەپارچە، چل و چیو

debt/det/n قەرد

debtor/detə(r)/n قەردار

دەسما/ دەیه

decade/'dekeɪd/n

decadence/'dekədəns/n ۱- پوکانه،

رۆچوون ۲- لاساری رەوشتی

decadent/'dekədənt/adj رەوشت نزم/

بێرەوشت، داپوخوا

decamp/dr'kæmp/v هەلەتی- تەن دەتەقینن

decapitate/dr'kæpɪteɪt/v سەری دەبرێ،

لەمەنی دەدا

decarbonize/v کاربۆن لە.. لا دەبا

decay/di'keɪ/v تێک دەچن،

بۆگەن دەبن، دەپوکیتەرە

deceased/di'si:zɪd/adj کۆچکردوو،

خوای/خۆشبوو

deceit/di'si:t/n گزنی، فیل

deceitful/di'si:ftl/adj فیلبان، دوروو

deceive/di'si:v/v فیل دەکا، قۆبیه دەکا

December/di'sɛmbə(r)/n

مانگی کانۆسی یەکم

decency/'di:nsni/n رەوشت باشی/

رەفتاری باش

decent/'di:snt/n ۱- بەرپز

۲- ناوێ ناوێ باش، ماسناوێندی

۳- خۆداپۆش- شیاو، گونجاو

decentralize/di'sentrəlaɪz/v

۱- لە دەسەلاتی ناوێندی دانەبرێ

۲- دەسەلات دان بە تەنچومەنە ناو خۆبیهکان-

ناوچەبیهکان

deception/di'sɛpʃn/n گومراکردن-

گزی- فیل- سەرفی شیاوئەند

deceptive/di'sɛptɪv/adj گومراکەر،

دروژن، کەنەلەبەیی- خەیاالی

decibel/'desɪbel/n یەکەمی پێوانی

بەرزێتی دەنگ

decide/di'saɪd/v ۱- بپاریدەکا-

بپاریدەکاتەرە لە ۲- یەکلادەکاتەرە

۲- وانەکا بپاریدە، ناچارێ دەکا بپاریدە

decided/adj - سورە لەسەر- موکەر

- رشنە لەسەر- یەکلاکەرەرە-

روون و ناشارکا

decidedly/adv یەکلاکەرەرە

بەبێ گومان- بەبێ دوو دلی

deciduous/di'sɪdʒʊəs/adj

کەلەکانی لە پایزدا دەوێن

وهریو/خەزانگرتوو

decimal/'desɪml/n دەیه

decipher/di'saɪfə(r)/v

۱- هێما لیکەداتەرە ۲- تەسلیم دەکاتەرە

decision/di'sɪʒn/n ۱- بپاریار

۲- سووربوون- رشتی

decisive/di'saɪsɪv/adj دوابپاریار-

یەکلاکەرەرە

deck/dek/n ۱- پەشت یان پەوی کەشتی

۲- نەوێ لە پایزدا یان پاس

۳- نامێری قەوان و کاسییت

dash		dash/dæʃ/n - ۷	۱- هه‌له‌یه ۲- (ب) کورت‌هه‌یل	dead/ded/adj	۱- مردوو/ له‌کارک‌وتوو
			۲- هه‌ندئێ له‌۴- تێک ده‌دا		۲- وه‌ک یه‌ک ۲- بێ‌هۆش- بێ‌هه‌ست
			۵- ده‌په‌رژینی ۶- به‌په‌که		۴- به‌دروستی له‌کاتی خۆی
dashboard		dashbord/dæʃbɔ:d/n	ته‌خته‌ی پێوانه	deaden/dedn/v	۱- داده‌مرکینی، کزده‌کا
dashing/adj			جه‌سور/ به‌جه‌رگ		۲- کپ ده‌کا ۲- ده‌مرینی
data		data/detə/n	داته	deadline/dedlam/n	دوامۆله‌ت
date		date/dert/n	۱- دارخورما	deadly/dedli/adj	بکوژ، کوژهر
			۲- خورما ۲- میژوو، کات	deaf/def/n - adj	که‌پ
out of date			کاتی به‌سه‌ر چوو	deaf-aid	نامه‌یری به‌هه‌یژکردنه‌وه‌ی گوێ
up to date			هاوچه‌رخ	deafen/defn/v	(گوێ) که‌پ ده‌کا
			کوپی زه‌مه‌نی خۆیه‌تی، له‌گه‌ل کات ده‌روا	deal/di:l/n - v	۱- بپ
			۴- ژوان		۲- دابه‌شکردنی کارتێ قوما‌ر
dated		dated/dertid/adj	کۆن، دێزین		۳- مامه‌له‌ی بازرگانی ۴- مامه‌له- ئالووێل
daub		daub/dɔ:b/v	پیس ده‌کا		۵- داری سه‌پی ۶- کارت دابه‌ش ده‌کا
daughter		daughter/dɔ:tə(r)/n	کچ، کچی		۷- مامه‌له... ده‌کا
daughter-in-law			بووک، ژنی کوپ	dealer/di:lə(r)/n	بازرگان
daunt		daunt/dɔ:nt/v	وره‌ی دانه‌مرکێ، نه‌ترسێ	dealings/di:lɪŋz/n	مامه‌له‌ له‌گه‌ل کردن- کپین و فروشتن
nothing daunted			هیچ شتی		
			وره‌ی نایه‌نه‌ته‌ خوارێ	dean/di:n/n	راگه‌ر، پله‌یه‌کی به‌ری کهنیسه
dauntless		dauntless/dɔ:ntlɪs/adj	نه‌ترس، جه‌سور	deanery/di:nəri/n	راگه‌رایه‌تی
dawdle		dawdle/dɔ:dl/v	کات به‌ فێرژ ده‌دا/ به‌لادا ده‌که‌وێ	deanship/n	راگه‌رایه‌تی
dawn		dawn/dɔ:m/n-v	شه‌به‌ق، به‌ری به‌یان، سه‌هه‌ر، کازیوه	dear/diə(r)/adj	۱- نازیزخۆشه‌ویست
			شه‌به‌ق ده‌دا، رۆژ هه‌لدئێ		۲- گران- گرانبه‌ها
day		day/det/n	رۆژ	Oh dear	یاهاوارا- په‌کووا!
daybreak		daybreak/detbreik/n	به‌ره‌به‌یان، کازیوه	dearth/ds:θ/n	برسه‌یه‌تی- که‌می- ده‌گه‌می خواردن
daylight		daylight/detlaɪt/n	گه‌زنگ	death/deθ/n	۱- مردن- مه‌رگ ۲- کۆتایی
daylight saving			پێشخه‌ستنی کاتژمێرێک	death penalty/n	سه‌زای مه‌رگ
			له‌ هاوین بۆ سوڤ و مه‌رگرتن له‌ رۆژ	death rate/n	رێژه‌ی مردن
daytime		daytime/detaim/n	له‌ کاتی رۆژدا	death toll/n	ژماره‌ی کوژراوان
daze		daze/detz/v	گه‌یژ ده‌بێ، وپه‌بێ	death warrant	په‌لگه‌نامه‌ی له‌داردان
daze/n			گه‌یژبوون، وپه‌بوون، له‌خۆچوون	deathly/deθli/adj	مه‌رگ ئاسا
in a daze			له‌حاله‌تی توپه‌بووندا	deathly pale	ره‌نگ زه‌ردی وه‌ک مردوو
dazzle		dazzle/dæzl/v	ئاوی چاوی ده‌با، کۆره‌نی ده‌کا	debar/dr'bo:(r)/v	ناهه‌یلتی- بیه‌وه‌ری ده‌کا
				debase/dr'beɪs/v	به‌های که‌م ده‌کاته‌وه
				debasement/dr'beɪsmənt/n	که‌مه‌کردنه‌وه‌ی به‌ها/ پێسه‌تی- گوهرایی

که‌مه‌کردنه‌وه‌ی به‌ها/ پێسه‌تی- گوهرایی

Dd

- D-d/di:/** چوارهه پیتی ئەلفبای ئینگلیزی به
- dab/dæb/v - n** پاکی دەکا تەوه
- ۱- دەست لێدانئیکی هیواش
 ۲- ماسی ۲- خال- نوخته
- dabble/dæbl/v** ۱- تەردەکا
- دەست و پێی لەناو ئاودا تەردەکا
- ۲- ئارەزوو دەکا/ خۆی سەرقان دەکا
- dabbler/dæblə(r)/n** ئارەزووکار -
- ئەک پێشەکار
- dad/dæd/n** باپەر (بەزمانی منداڵ)
- daddy/dædi/n** باپەر (بەزمانی منداڵ)
- daffodil/dæfədɪl/n** نیرگز
- daft/dɑ:ft/adj** هیچ و پوچ- گەلج
- dagger/dægə(r)/n** خەنجەر
- daily/dæli/adj - adv** رۆژانە
- dainty/dæinti/adj** ناسک- ئازدار- نەرم
- خواردنی بەهەزەت
- dairy/dæəri/n** ۱- کارگەهی شیرەمەنی -
- سپپاتی ۲- کۆگای فرۆشتنی سپپاتی
- dais/n** سەکۆ
- daisy/dæizi/n** بەیبون، گۆلی بەهار
- گۆلەکی بچوکی سپی ئاو زەرە
- dale/dæil/n** دۆلێکی بچوک (لەباکووری
- ئینگلتەرە)
- dally/dæli/v** ۱- پیاوەلدەلن -
- وازی لەگەڵ دەکا ۲- کەساس دەبن
- تەمبەلن دەکا ..
- dam/dæm/n - v** بەند
- بەند دادەنن- بەرپەست دادەنن
- damage/dæmɪdʒ/n - v** ۱- زیان
- ۲- بێژاردنی دراوی زیان دەگەییەنن
- dame/dem/n** ۱- خاتوون
- پلە- پوڕی- ئافەرەتی بەسالا چوو
- ۲- پلەیی شەرف..
- damn/dæm/v** ئەفرەت دەکا، ئەفرین دەکا

- ئەفرین، ئەفرەتتەعلی ئاگر، ئاو جەمەنەم
- damnable/dæmnəbl/adj** ناشیرین -
- ئەفرەت لێکراو
- damnation/dæm'neɪʃn/n**
- ئەفرەت ئی کردن
- ئەفرەت لێکراو -
- damned/dæmɪd/n**
- شەیتان- ئەهریمەن
- damp/dæmp/adj - v** شین- خوناو
- ۱- تەردەکا ۲- دادەمرکێنن- کز دەکا
- damsel/n** خاتوون، کچ، شوونەکردوو
- damson/dæmzɒn/n** پلەرخۆخ- هەلۆژە
- dance/dɑ:ns/n - v** سەما، سەما دەکا
- dancer/dɑ:nsə(r)/n** سەماکەر
- dandruff/dændrʌf/n** قریژ، قریژ
- danger/dæɪndʒə(r)/n** مەترەسی
- dangerous/dæɪndʒərəs/adj** ترسناک،
- خەتەرناک- گەرگ
- dangle/dæŋgl/v** شوپەرەبێتەوه
- dank/dæŋk/adj** زۆر شیندار، سەرمە
- dapper/dæpə(r)/adj** ریک و پێک،
- چالاک- بزیو
- dare/dæə(r)/v - n** ۱- بەرەنگاری دەکا -
- بەرەنگاری ۲- جەسووری- دەویری
- daredevil/dæədɛvɪl/n** سەرچن -
- سەر بەکێشە/ هەلەشە
- daring/dæərɪŋ/adj - n** وێران، ئازا،
- جەسوور
- dark/dɑ:k/adj** شاراوه، تاریک،
- خەمۆک، ئەسەر
- darken/dɑ:kən/v** تاریکی دەکا
- darkness/dɑ:knəs/n** تاریکی
- darling/dɑ:lɪŋ/n** گیانە، خۆشەویستەکم
- darn/dɑ:m/v** پینە دەکا، دەدرزیتەوه
- ۱- تیر- سارۆخ
- ۲- بەتیز دەرچوون ۲- پەپووەستە بەدووری
- ۳- وەک تیر دەردەچن، هەلپە دەکا

cylindrical

86

czarism

cylindrical/səəlɪndrɪkl/adj لولهکی

czarevitch/n کوپری قەیسەر- کوپە گەرەبی

cynic/'sɪnɪk/adj گالتەجاپ، قۆشمەچی،

قەیسەر

بیزار

czarevna/n

کچی قەیسەر

cynical/'sɪnɪkl/adj گالتەجاپی

czarina/n

ژنی قەیسەر

cynicism/'sɪnɪsɪzəm/n

ئیمپراتۆری پووسی

دنیا بە هەند هەلنەگرتن

czarism/n

قەیسەریەت، سەیسەتەمی

گومان ئی بوونی (چاکە) دەکا

دیکتاتۆری

cyst/sɪst/n ئارسان/ تورەگە

czar/n تزار، سیزەر

- current/'kʌrənt/n
 ۱- رهوت- تهرۆم
 ۲- شه پۆل، هیز ۳- رۆیشتنو، نێستا، ژماره ی کۆتایی - دواژماره له..
- curriculum/kə'rikjələm/n
 بهرنامه ی خوێندن
- curry/'kʌri/n
 کاری، به هارات
- curse/kɜ:s/n- v
 ۱- نه فرهت، جوین ۲- شووم
 نه فرهت دهکا- جوین نه دا
- cursory/'kɜ:səri/adj
 بروسکه ناسا،
 رواله تی، سه ریئی
- curt/kɜ:t/adj
 (وه لانیکی) وشکه
- curtail/kɜ:'teɪl/v
 کورتی دهکاتهوه،
 پوختی دهکا
- curtain/'kɜ:tn/n
 پهرده، داپۆش
- curtsey/'kɜ:tsi/n - v
 کپنۆش دهبا،
 کپنۆش بردن، خۆچه ماندنهوه
- curve/kɜ:v/n - v
 چهماوه، کهوانهیی،
 بادانهوه
- cushion/'kʊʃn/n - v
 کوشن، سه ریین
 کهم دهکاتهوه، هێوردهکاتهوه
- custard/'kʌstəd/n
 کاستر
- custodian/kʌ'stəʊdiən/n
 پاسهوان،
 نه میندار
- custody/'kʌstədi/n
 ۱- چاودیزی
 ۲- زیندانی کردن- چه پس کردن
- custom/'kʌstəm/n
 ۱- داب- داب و نه ریت
 ۲- بازرگانی - مامه له ۳- باجی گومرگی
- customarily/adj
 به ناسایی
- customary/'kʌstəməri/adj
 راهاتوو، ناسایی
- customer/'kʌstəmə(r)/n
 هه میشه کپیار-مه معیل
- cut/kʌt/n-v
 ۱- برین ۲- برین
 ۳- کهمکردن- دابه زاندن ۴- لایردن/
 ئی کردنهوه
- ۵- شینوای قوماش- په پۆک
 ۶- پارچه گۆشت

- ۱- ده بری- گۆشت- قسه
 ۲- کهمه دهکاتهوه- نرخی- دابه برین
 ۳- لادهبا- هه لدهوه شینیتهوه
 ۴- فه رامۆش دهکا، نکولی دهکا
 ۵- دار و دروخت قه له مه دهکا-
 لق و پۆپی دار ده بری
 ۶- دار ده بری- نرخی دابه برین
 ۷- (سه ر) ده برین- دابه بری
 ۸- بینه ش دهکا- میراتی ناداتی
 ۹- قسه ی ده بری
 ۱۰- پارچه پارچه دهکا- قوماشه که ده بری-
 قیاس وه رده گری
 ۱۱- واز ده بین ۱۲- ده سازئ- ناسازی،
 ده گونجی ۱۳- دابراو- خه مابار
 ۱۴- ده بری- هیل هیلکی تر ده بری
 ۱۵- له کار ده کهوی
- cutter/'kʌtə(r)/n
 بره ر، نامییری شت برین
- cute/kju:t/adj
 زیره ک، جوامیر،
 جوان، خۆشه و یست
- cutless/n
 کورته شیر، شمشیری کورت
- cutler/n
 فره شیاری/ دروستکار/ چاکه ری
 شت و مه کی برین
- cutlery/'kʌləri/n
 چه قوو چه نگال/
 چه قوکاری
- cutlet/'kʌtlət/n
 پارچه گۆشت
- cutthroat/'kʌθrəut/adj
 خویندیز-
 کوژه ر
- cutting/n - adj
 ۱- ریزه و- راره و- تۆنیل
 ۲- پارچه (پۆژنامه) ۳- پارچه (دار)
 ۴- وشکه- بریندار که ره برین
- cycle/'saɪkl/n - v
 ۱- خول
 ۲- زنجیره (گۆرانی) ۳- پایسکل
 پایسکل داژوا سواری پایسکل ده بین
- cyclist/'saɪklɪst/n
 پایسکل هاژۆ
 پایسکل سواری
- cyclone/'saɪləun/n
 زریان
- cylinder/'sɪlɪndə(r)/n
 نوله ک- قه وان

crystalgazing

crystalgazing/n - v دیتنی بهخت،

پیشبینی دهکا

crystallization/'kristələ'zeɪʃn/n

پرۆسه‌ی بلوراندن

به کریستالکردن - پینگه‌بین

crystallize/'kristələɪz/v

ده‌بلورئ - پین‌ده‌گا - به‌کریستال‌ده‌بین

cub/kʌb/n

به‌چکه‌شێر، نا‌کارامه

cube/kju:b/n

۱- شه‌ش پالو

cube root/n

۲- ره‌گی سن‌جا

cubed/adj

شه‌شپالو‌بو

cubic/'kju:bɪk/n

سن‌جا

cubicfoot/n

قه‌دی سن‌جا

cubicle/'kju:bɪkl/n

به‌شینکی بچوکی

جیا‌کراوه له ژورئیکی گه‌وره

cuckoo/'kuku:/n

کوکو - وه‌تواق

cucumber/'kju:kʌmbə(r)/n

خه‌یار - ئاروو - ئاروی

cuddle/'kʌdl/v

له‌ئامیز ده‌گرئ -

له‌باوه‌ش ده‌گرئ - باوه‌ش پێ‌داده‌کا

cue/kju:/n

۱- ئاماره‌ی بۆ ده‌ست پین‌کردن

۲- داری بلیارد

cuff/kʌf/n - v

۱- سه‌ر‌قۆل، سه‌ره‌ده‌ست

۲- زلله‌ی ای‌ده‌دا، شه‌قی ای‌ده‌دا

cuisine/'kwi:'zi:n/n

هونه‌ری چێشت ای‌ئان

cul-de-sac/'kʌl də sæk/n

رئ‌ی گیراو - داخراو، شه‌قامی به‌کرئ

culinary/'kʌlɪnəri/adj

په‌یوه‌ست به

چێشت ای‌ئان

culminate/'kʌlmɪneɪt/v

ده‌گاته‌ پۆیکه - لو‌تکه

culmination/'kʌlmɪ'neɪʃn/n

لو‌تکه، پۆیکه

culprit/'kʌlprɪt/n

تاوان‌بار - گونا‌ه‌یار

cult/kʌlt/n

سیسته‌می نایینی، په‌رستن

cultivate/'kʌlveɪt/v

۱- زه‌وی ده‌کێلن

۲- په‌ره‌ده‌ستینی ۲- گه‌شه‌ده‌کا

currency

cultivation/'kʌltɪ'veɪʃn/n

زه‌وی کێلن - جوتیاری - گه‌شه

cultural/'kʌltʃərəl/n

ره‌وشه‌نیری - رۆنا‌کیری، شارستانی

culture/'kʌltʃə(r)/n

۱- رۆشنیری - شارستانی ۲- په‌ره‌ده - به‌خێو‌کردن

۳- چاندنی به‌کتریا

cumbersome/'kʌmbəsəm/adj

په‌شێو، گران، ماندو‌گر

cunning/'kʌnɪŋ/adj

فین‌بان، زۆر‌زان

cup/kʌp/n

۱- کوپ، پیاله ۲- خوار‌ده‌وه

cupboard/'kʌbəd/n

دۆلاب، كه‌نتۆر

cur/kɜ:(r)/n

سه‌گینکی بن‌قیمه‌ت - بن‌میزاژ

curable/'kjuərəbl/adj

چاره‌ی ده‌کرئ

curate/'kjuərət/n

قه‌شه

curator/'kjuərə'teɪə(r)/n

چاودێر، پاسه‌وان، ئەم‌بندار

curb/kɜ:b/n - v

لغاو، ئیواری شۆسته، داده‌مرئ / داده‌مرکینی

curd/kɜ:d/n

شیری مه‌ییو

curdle/'kɜ:dl/v

ده‌مه‌ین، ده‌بێته‌ گه‌ره، ده‌ترش

cure/'kjuə(r)/n - v

۱- چاره، چاره‌سه‌ر

چاك ده‌بێته‌وه، چاك ده‌كات‌وه

curfew/'kɜ:fju:/n

۱- هاتو‌چو قه‌ده‌سه‌کردن

۲- زه‌نگ

curiosity/'kjuəri'ɒsəti/n

حه‌زه‌ له‌ قه‌سان

خۆتێ هه‌لقور‌تینه‌ری، لا‌په‌سه‌نی

curious/'kjuəriəs/adj

۱- زانه‌خواز

۲- سه‌یر ۲- لا‌په‌سه‌ن

curl/kɜ:l/n - v

لۆچ ده‌بین، پوت ده‌بین، پوچ ده‌بین

curly/'kɜ:li/adj

لورول، لۆچ، پوت

current/'kʌrənt/n

كش‌مش، میوژی رۆمی

currency/'kʌrənsi/n

دراو، پاره

- 6- دهری- دهریتهوه
 7- (پین) (لهسهر پین) دادهنی 8- هینیک دهکیشین
 9- نیشانهی خاچ لهسهر سینگی دادهنی
 10- ناویته دهکا- تیکهک دهکا 11- تی دهپه پری
 12- بهریهستی دهکا، بهرهنگاری دهکا

crossbar/'krɒsbɑ:(r)/n
 بهریهست-
 لهمپه

cross-examination
 /,krɒs ɪg,zæmɪ'neɪʃn/n
 دواندن- قسهی وهرگرتن

cross-examine/n
 دهیدوینن-
 قسهی ئی وهردهگری

cross-eyed/'krɒs aɪd/adj
 خیل

crossing/'krɒsɪŋ/n
 پهپینهوه- بهردهبان

cross-legged/'krɒs legd/adj
 پین لهسهر پین دانیشتوو

cross-question/'krɒs kwɛstʃən/v
 ئی دهپرسی- پرسینهوهی لهگهله دهکا

cross-reference/'krɒs 'refrəns/n
 ناماژده بۆ خوینهر به بهشیک تری ههمان
 کتیب

cross-roads/'krɒsrəʊdz/n
 پهکترپه پینی چهند ریگایهک
 مهفرهق، چوارپیان

cross-section/'krɒs sekʃən/n
 پانهبرگه
 ههر بپهگه یهوه چهند جوړیک جیا دهنوینن

crossword/'krɒswɜ:d/n
 مهتل- هیمما

crouch/kraʊtʃ/v
 هاندهکوبن، کړنۆش دهبا
 خوی شوپ دهکاتهوه تا بگاته زوی

crow/krəʊ/n
 لهلههرهش- لهلههرهشکه

crow/v
 دهقوئینن

crowd/kraʊd/n
 چهشامهت- ناپوره-
 قهرهبالفی

crowd/v
 خردهپنهوه-
 قهرهبالفی دروست دهکان

crown/kraʊn/n
 1- تاج 2- تۆقهسهر

crown/v
 3- لوتکه- پۆپکه
 تاج لهسهر دهنی

crucial/'kru:ʃl/adj
 ناخۆش- پهکلاکهرهوه
 سههرهکی- گهوههری

crucifixation/'kru:ʃɪ'fɪʃn/n
 خاچ

crucify/'kru:ʃfaɪ/v
 لهخاچ دهدا

crude/kru:d/n
 خاو- دهست ئی نههراو

crude-oil/'kru:doɪl/n
 نهوتی خاو

cruel/kru:əl/adj
 توند- تیژ- رهق

cruelty/'kru:əlti/n
 توندی دهرهقی،
 سهختی

cruise/n
 گهشیتیکه دهریای

cruise/v
 دیت و دهچن

cruiser/'kru:zə(r)/n
 راونه

crumb/krʌm/n
 پارچه نان- کیک

crumble/'krʌmbl/v
 هاندهوه شینیتهوه-
 ورد دهکا/ ههرهس دینن

crumple/'krʌmbl/v
 دهقوئینهوه-
 پینکدیتنهوه- دهچینهوه ناویهک

crunch/krʌntʃ/n - v
 دهکرمینن،
 کاتیکه ناخۆش

crusade/kru:'seɪd/n
 هیزاشی خاچ
 پهرستان

crusader/kru:'seɪdə(r)/n
 خاچ پهریست

crush/krʌʃ/n - v
 1- چهشامهت

2- شهیدایی کانی 2- دهشیلن- دهگوشن
 4- سههرکوت دهکا

crust/krʌst/n
 توئیکل- توئیکلی رهق

crutch/krʌtʃ/n
 شهقره-
 داری رویشتن، داری بن همتکل

crux/krʌks/n
 کاکلی باههت،

cry/kraɪ/n - v
 خالن گهوههری

1- هاوار، بانگ

2- گریان، کروزانهوه 2- دهگرین، دهکروئیتنهوه

cryptic/'kriptɪk/adj
 نهینن، شارهوه، لیل

crystal/'kristl/n
 کریستان، بلور

creed

creed/kri:d/n ساویلکە
 باوەڕی، ئایین
 creek/kri:k/n جۆگە، جۆگە، روبار
 creep/kri:p/v ۱- بەهینمی دەخشین-
 دەجۆلن ۲- دەلەرزى
 ۲- گەلا دەردەمکا (بەسەر دیواردا یلاودەبیتەو)
 creeper/'kri:pə(r)/n ۱- خشۆک-لق دەر
 creepy/'kri:pi/adj ترسناک - تۆقینەر
 cremate/krə'meɪt/v مردوو دەسووتینن
 cremation/krə'meɪʃn/n سووتاک-
 سووتاندنی مردوو
 creosote/'kri:əsəʊt/n کریزۆت
 crescendo/krə'sendəʊ/adj
 ۱- زیاد بوونی پلەیی ۲- بەرزکردنەوی دەنگ
 crescent/'kresnt/n مانگ- هەیف
 cress/kres/n خۆرەى ناو/دارى
 بچوکى گەلاسهوز
 crest/krest/n ۱- پۆپیتەى كەلهباب-
 كەلهشیر ۲- لوتكە- پۆپكە
 crestfallen/'krestfɔ:lən/adj خەمبار،
 دلشكاو، بزنومید
 crevasse/krə'væs/n درزىكى قوول
 ئە بەستەلك
 crevice/'krevis/n درز، شەق
 crew/kru:/n دەستەى فېرۆكەوان، دەریاوان
 crib/kri:b/n-v ۱- بێشكە، لانكەى مەندان
 ۲- وەرگێزانی وشە بەوشە
 ۲- قوپپە دەكا- ئە ناخوڤ
 cricket/'krikt/n ۱- سەيسرەكە- كلۆ
 ۲- یاری كریكەیت
 crime/kraim/n تاوان
 criminal/'krɪmɪnəl/adj تاوانبار
 criminology/'krɪmɪ'nɒlədʒi/n
 تاوانناسی- تاوانزانی
 crimson/'krɪmzɪn/adj قورمزى، سورى تیز
 cringe/krɪndʒ/v بیەك دیتەو، بەچۆك دى
 cripple/'kripl/n - v پەكەوتو، شەه/
 پەكەى دەكەوئ

crisis/'kraɪsɪs/n قەیران، ئارێشە،
 تەنگوچەلمە
 crisp/kri:sp/adj ۱- خاو- ئاوپۆش
 ۲- بوژاوه ۲- یزۆو- یەكلاكەرەو
 crisscross/'krɪs krɒs/adj لەسەر شێوەى
 هینلی یەكڤر
 criterion/kraɪ'tɪərɪən/n مەرج،
 بئچینە- پێوانە- پێوەر
 critic/'kritɪk/n رەخنەگر،
 كەم و كورتى دۆزەرەو/ دياركەر
 critical/'kritɪkl/n ۱- رەخنەبى
 ۲- تەنگۆرە- ناخۆش
 criticism/'kritisɪzəm/n رەخنە
 criticize/'kritisəɪz/v رەخنەدەگرى
 croak/krɒk/n - v قېرەى بۆق
 قېرەى دى، پېشېبىشى شتى ناخۆش دەكا
 crockery/'krɒkəri/n دەفەرى گلینە/
 قۆزى ئە قوڤ دروستكراو
 crochet/'krəʊʃeɪ/n - v كارى چنن
 crocodile/'krɒkədəɪl/n تەمساح
 crook/kru:k/n ۱- خوار- چەماو-
 گۆپال- قۆچان
 ۲- فینلار- رینگ، چەتە
 crooked/'krʊkɪd/adj ۱- خوار- چەماو
 ۲- بەدخو- ناسەریف- ئارێك
 croon/kru:n/v بەدەنگىكى لاواز- هیندى
 گۆزانی دەلن
 crop/krɒp/n ۱- دانەوێلە
 بەرەم دینن
 crop/v ۲- لەناكاو روودەدا
 ۳- قەلم كردن- برینى كورت
 ۴- دەلهوهرئ- دەلهوهرینن
 cross/krɒs/n - v ۱- نیشانەى
 (جاران X) یان (كو +)
 ۲- خاچ ۲- تێكەلە- مۆتوربەكراو-
 دووڤەگ ۴- تۆڤە ۵- دژ- پێچەوانە

crane

crane/kreɪn/n ١- گەلک - قولینگ

٢- بەرزکەرەوه - کرێن

٣- ملی بەرزکردەوه یان دریزێ دەکاتەوه تا

بیبینی

cranium/'kreɪniəm/n

بەشیکە لە

کەلهەسەر/میشک

crank/kræŋk/n

١- کەرەنک ٢- ئاوێز

نیگەرانی - خۆش - رابواردن -

ئۆتۆمبیل هەلەکا، کەرەنک دەکا

cranny/'kræni/n

درز، شوق

crash/kræʃ/n

١- بەریەک کەوتن/

شتی بەر شتی دەکەوی ٢- ئۆتۆمبیل بەریەک

دەکەون - دوو ئۆتۆمبیل بەریەک دەکەون

خولیکی راهێنان - مەشتی - چر

crate/kreit/n-v

سندوقی شەحن/

شەحن دەکاتەوه

crater/'kreɪtə(r)/n

دەمی یورکان -

دەمی ئاگرپرزێن

crave/kreɪv/n

بەپەرۆش دەبن،

شەیدای دەبن

craving/'kreɪvɪŋ/n

شەهوە - زۆری

کردنی زایەندی

سوتان بۆ، شەیدا بۆ

crawl/kroʊl/n - v

١- هێواش جولان -

لەسەر سینگ خشان

٢- کرۆل - سینگەمەلە - جۆزیکە لە

مەلەوانی

١- لەسەر سینگ دەخشن

٢- بەهێواشی دەروا

٣- دادەپۆشن - حەشامەت پێک دەهێنن

crayon/'kreɪən/n

تەباشیری رەنگاوڕەنگ/

رەنگاوڕەنگ

craze/kreɪz/v

شیت دەبن - تیکەچن

craziness/'kreɪzɪnəs/n

شیتی، گەلحۆیی،

گوجیتی

crazy/'kreɪzi/adj

١- شیت، بێئەقڵ

٢- شەیدا - عاشق - سوتاو

credulous

creak/kri:k/n - v جیرەجیر دەکا/چیرە

creaky/'kri:ki/adj لەرزۆک

cream/kri:m/n - v ١- سەرئو - سەرنفیشک

٢- رۆن - شتی وەک کریم - ماکیاز

٣- رەنگی زەردی کال

سەرئو لەشیر دەگرن، کەرە لەشیر دروست دەکا

creamy/'kri:mi/adj

چەور

creas/kri:s/n - v

لۆج - لۆجی ئیندی -

لۆج دەبن

چورچ - چورچ دەبن

create/kri'eɪt/v دەخولقینن - دروست دەکا

creation/kri'eɪʃn/n

ئاهێنان -

داهێنان/ خەلق کردن

creative/kri'eɪtɪv/adj

داهینەر

creator/kri'eɪtə(r)/n

ئاهێنەر، داهینەر،

دروستکار(خوا)

creature/'kri:tʃə(r)/n

دروستکارو -

گیانلەبەر

creche/n

دایەنگا، خانەى منداڵانى بێژى،

هەتیوخانە

credence/'kri:dns/n

باوەڕپێکردن

credentials/krə'denʃlɪz/n

بەلگەنامەى

باوەڕپێکردن

credibility/'kredə'bɪləti/n

باوەڕپێکارو - جن باوەڕی

credible/'kredəbl/adj

باوەڕپێکارو

credit/'kredit/n

١- چاکە - دان بەچاکەنان

٢- ژوانی (پارەدان) ٢- قەرد

٤- لیستی ناوانی بەشداربوو

١- بەراست دەزانن/ باوەڕی پێ دەکا

٢- دان - زیندەکردن

creditable/'kreditəbl/adj

شایەن بە

ستایش

creditor/'kreditə(r)/n

قەرددەر

credulity/kri'dju:ləti/n

زویاوەڕکردن -

خۆشباوەڕ

ساده، ساویلکەیی

credulous/'kredjələs/n

خۆشباوەڕ،

country		cramp	
county /'kaunti/n	هەرم، پارێزگا	covet /'kʌvət/v	چاوی بڕیووەتە...
coup /ku:/n	ئێدان، ھەنگاویکی	covetous /'kʌvətəs/adj	دڵکەرەو،
couple /'kʌpl/n	سەرکەوتوو، کۆدەتا	cow /kau/n	چاوبێ، چاوجنۆک
couple /v	ججوت - دووان	cowboy /'kaubɔi/n	چیل، مانگا
couplet /'kʌplət/n	دەبەستیتەو - ججوت دەبین	cowherd /'kaʊhɜ:d/n	گاوان
coupon /'ku:pɒn/n	دوانە	coward /kaʊəd/n	گاوان، مانگاگەن
courage /'kʌrɪdʒ/n	کۆبۆن	cowardice /'kaʊədɪs/n	ترسۆک
courageous /kə'reɪdʒəs/adj	نازایەتی	cowardly /adv	ترسۆکی
courier /'kʊriə(r)/n	نازا	cower /'kaʊə(r)/v	ترسۆکانە
course /kɔ:s/n	پەيامبەر، رابەر	coy /kɔi/adj	لەترسا خۆی
	١- راپەر - رەوت	crab /kræb/n	پێکدەھێنیتەو
	٢- پوو - رووگە ٢- گۆزەیان ٤- کۆرسات	crack /kræk/n	شەرمەن
	٥- ژەم ٦- ریزی لە دیوار ٧- خوول		قوژانگی دەریا
court /kɔ:t/n	١- دادگا ٢- گۆزەپانی تینس		١- شەق(لە دیوان)
	٢- دەست و پێوھندی شا		٢- دەنگدەنگ ٢- بۆکسیکی توند
	٤- ھەوش - ھەوشە		٤- شکانی کەم / شکانی بەشی
court /v	سەرنجەم رادەکێشێ - پیاو ھەلەدا		٥- دوائی توند - روشکێن، قسەبەر
courteous /'kɔ:tiəs/adj	خۆشبو	crack /v	١- شەق دەکا / درزی ئۆ دەکا
	خۆشگوفتار، گوفتارخۆش، خۆشەشەرب		٢- دەنگیکێ تیز دەکا، دەنگە دەنگیکێ
courtesy /'kɔ:tsi/n	خۆشبوویی -		گەرەمی ئێدێ
	گوفتار خۆشی	cracked /'krækt/adj	بێ ھۆش - بێ مانگا
courtyard /'kɔ:tjɑ:d/n	ھەوشە	cracker /n	١- بسکویت
cousin /'kʌzn/n	نەمۆزا، کچ و کۆرە خال		٢- ناگرەبیاری - وازی بە ناگر - جۆرە یاریەکە
	کچە پلک، کۆرە پلک، پورزا	crackle /'krækl/v	تەقەتەق دەکا
cover /'kʌvə(r)/n	١- سەرپۆش -	cradle /'kreɪdl/n	لانکە - لانک - بێشکە
	سەرکاپ - داپۆش	cradle /v	رادەژەن - دادەپۆشێ
	٢- پاراستن - چاودیری	craft /kra:ft/n	١- پێشە ٢- بەلەم ٢- فیل
	٢- زەمانەت - دابین کردن	craftsman /'kra:ftsmən/n	خاوەن پێشە
	٤- چەقۆ و چەنگال		پێشەداری کارامە
cover /v	١- دادەپۆشێ ٢- دەبێ (ریگا)	crafty /'kra:fti/n	فیلپاز
	٢- نیشانە دەگرێ ٤- دەشارتەرە	crag /kræg/n	کاشەبەرد، کەور
coverage /'kʌvərɪdʒ/n	داپۆشینی روداوێکان	cram /kræm/v	پێدەکا
covert /'kʌvət/n	شاراو	cramp /kræmp/v	دەمارێ ھەلەدەستن -
covertly /'kʌvətli/adj	بە پەنھانی،		قۆلینج دەکا
	بە شاراوێسی، بەدزی		دەمارێ گورج دەبین - توند دەکا -
			بە یەك دیتەو

corrosion

countryside

corrosion/kə'ɹəʊʒn/n داخوران،
ژینگ مەلینان

corrugated/'kɒrəgeɪtɪd/adj شەپۆلی،
پنچاوینج

corrupt/kə'ɹʌpt/adj-v گەمیو-
شیواو- شیونراو

corruption/kə'ɹʌpʃn/n ١- دەگەن ٢- بەرتیلی دەدا
خراپەکاری-
شیواندن/ بەرتیل دان

corset/'kɔ:sɪt/n کەمەریەند

cosh/kɒʃ/n - v خوترمە- دار/

cosmetics/kɒz'metɪks/n بە خوترمە ئەوی دەدا- زوونا
جوانکاری-
کەرەستە ئارایش- مەکیاج

cosmic/'kɒzmɪk/adj گەردوونی

cosmonaut/'kɒzmənoʊt/n رابەری گەردوونی- رابەری کەشتی ئاسمانی

cosmopolitan/'kɒzmə'pɒlɪtən/adj دوز لە ناوچەگەری
بەنیشتمانی- هاوئیشتمانی جیهانی

cost/kɒst/n - v تێچوون- بەهاتی دەچن

costliness/'kɒstlɪməs/n گرانی-
گرانبەهایی

costly/adj گران، گرانبەها

costume/'kɒstju:m/n پۆشاک، کۆستم

cosy/'kəʊzi/adj گەرم و خۆش- فرە

cot/kɒt/n جەنێ نوستلی مەدال

cottage/'kɒtɪdʒ/n کۆخ، خانوی
بچوکی گوند

cotton/'kɒtn/n ١- لۆکە ٢- داو
٢- قوماشی لۆکە ٤- لۆکە پزیشکی

couch/kautʃ/n - v قەنەفە- جێ- تەخت
(بەهەندئ وشە دیار) .. دەردەبەری

cough/kɒf/n - v کۆخە- کۆخەدەکا،
دەکۆکی

could/kəd/modal توانی

council/'kaʊnsɪl/n ئەنجومەن- دیوان

councillor/'kaʊnsələ(r)/n ئەندامی
ئەنجومەنی شارەوانی

counsel/'kaʊnsɪl/n شورا- رابوێژ

counsellor/'kaʊnsələ(r)/n رابوێژکار

count/kaʊnt/n - v ١- ژماردن، دەژمێری
٢- ماددەیک ئە ماددەکانی تاوانبارکردن

count-down/'kaʊntdaʊn/n دادەژمێری
داژماردن- لەسەرەو بەرەو خوارەو

countenance/'kaʊntənəns/n ١- هێمنی ٢- ئەدگار ٣- هاندان
هانی دەدا، پالێشتی دەکا

counter/'kaʊntə(r)/n فیشە،
بەدیلی دراو ئە گەمە قوماز
میز
دژ- پێچەوانە

counteract/'kaʊntər'ækt/v بەرمەنگاری دەکا- بەرمەلستی دەکا

counterfeit/'kaʊntəft/adj -v دەشینۆتن- ساختی دەکا- ساختی

counterfoil/'kaʊntəfɔɪl/n کاغەزی وەرگرتن

counterpart/'kaʊntəpɑ:t/n هاوشان، هاوتا، دوژمن- تەیار

counter-productive /'kaʊntə prə'daktɪv/adj کەمکەرەوی بەرمەم

counter-revolution /'kaʊntə tevə'lʊ:ʃn/n دژەشۆرش، شۆرش چەوانە

countless/'kaʊntləs/adj لەژمارەنەهاتوو، بێشومار

country/'kʌntri/n ١- نیشتمان
٢- لادئ- گوند ٢- زەوی

country house/n خانوی گوندی

countryside/'kʌntrɪsaɪd/n گوند- لادئ

copious

- copious/'kəʊpiəs/adj زۆر، فرە
- copper/'kɒpə(r)/n ۱- کانزای مس
۲- رەنگی مس ۲- پۆلینس
- copulate/'kɒpjuleɪt/v سەرچینی دەکا،
جووت دەبین لەگەڵ
- copulation/'kɒpjʊ'leɪʃn/n سەرچینی،
جووت بوون
- copy/'kɒpi/n لاسایی کردنەوە-
لەبەرگرتنەوە
- copy/v ۱- ماددە بۆ چاپلەبەردەگرێتەرە
۲- قۆببە دەکا ۲- رەك خۆی دەهێنێ
- copyright/'kɒpɪraɪt/n مافی لەچاپدان و بلۆککردنەوە
- coral/'kɒrəl/n شیلان، شیلانی-
مەرچان، رەنگ مەرچانی
- cord/'kɔ:d/n ۱- گوریس، پەت، ژێ
۲- پەتی بېرپەرە- دەنگەژێ- ژێیەکانی دەنگ
- cordial/'kɔ:diəl/adj ۱- خۆش دۆ-
ناسایی، گەرم ۲- خواردنەوی یێن کحول
- cordons/'kɔ:dn/n نیتاق- دامێنبەست-
چینشت لیژنەر
- core/'kɔ:(r)/n - v ناوک- کاکل/
کاکل دەردیئێن
- co-respondent/'kəʊ rɪ'spɒndənt/n هاوبەش لەکاری زینا
(جووت بوونی ناشرعی)
- cork/'kɔ:k/n ۱- ماددەوی فلین- تەپەدۆر
۲- لەمپەری تەپەدۆری
- corkscrew/'kɔ:kskru:/n شوشەکەرەوه
- corn/'kɔ:n/n ۱- دانوێلە- دان
۲- گەنمەشامی ۲- پێستی رەق
- corner/'kɔ:mə(r)/n ۱- گۆشە
۲- ناوچه/شویئین ۲- شارەنەوهی شت بۆ گران
- corner/v ئابڵۆقەیی دەدا،
رئی ئی بەرتەنگ دەکا
- cornet/'kɔ:mit/n کەرەنا- ئامیزی موسیقا

corolla

- corollary/'kɔ:rləri/n ئاكام، ئەنجام
- coronary/'kɒrənri/adj - n تاجی-
تاجانە- خۆیئەر
- coronation/'kɒrə'neɪʃn/n تاج لەسەرتان، ئاهەنگی تاج لەسەرتان
- coroner/'kɒrənə(r)/n فەرمانبەری
داد لە هۆی مردنی
گومانلیکراو دەکۆنێتەرە
- corporal/'kɔ:pərəl/adj - n دووخت،
سەردەستە
لاشەیی، جەستەیی
- corporation/'kɔ:pə'reɪʃn/n دەستە،
ئەنجومەنی شارەوانی
- corps/'kɔ:(r)/n چەك، دەستە
- corpse/'kɔ:ps/n لاشە، كەلەش
- corpulent/'kɒrpjələnt/adj گۆشتن، گۆشە
- corpuscle/'kɔ:pəsəl/n خۆیئەر، خۆیئەر
- correct/'kə'rekt/adj - v ۱- راست- دروست ۲- شیاو- گونجاو
۱- چاوەکاتەرە ۲- سەرکۆنەیی دەکا
- correction/'kə'rekʃn/n راست کردنەرە
- correlate/'kɒrəleɪt/v دەبەستێتەرە
- correlation/'kɒrə'leɪʃn/n هاوپەیوەندی
- correspond/'kɒrə'spɒnd/v ۱- رازی دەبین- دەگونجێن لەگەڵ
۲- بە نامە پەیوەندی پێن دەکا
- correspondence/'kɒrə'spɒndəns/n نامەگۆرینەرە
خۆیئەند بە نامە
- correspondent/'kɒrə'spɒndənt/n پەيامتێر
ناوھەییوان، راپەر
- corridor/'kɒrɪdɔ:(r)/n
- corroborate/'kə'rɒbəreɪt/v پالێشتی دەکا، دویاتی دەکاتەرە
- corrode/'kə'rəʊd/v دادەخۆری،
ژەنگ مەلێدین

- 1- گونجاوی، لهبار
 2- هۆکاری ئاسودەیی - حساسنەوه
 3- ئاودەست
- convenient/kən'vi:niənt/adj
 گونجاو - لهبار
- convent/'kɒnvənt/n
 دێر/ کۆمەڵی رەبەن
- convention/kən'venʃn/n
 1- کۆبونەوه - کۆنفرانس
 2- داب - ئەریت
- conventional/kən'venʃənəl/adj
 نەریتی - دابی - تەقلیدی
 نەریتگەری
- converge/kən'vɜ:dʒ/v
 لەیهک خال
 یەکنەههگرەوه
- conversation/'kɒnvə'seɪʃn/n
 گفتوگۆ
- converse/kən'vɜ:s/v
 دەدوێ،
 گفتوگۆ دەکا
- converse/'kɒnvɜ:s/adj
 دژ
- conversion/kən'vɜ:ʃn/n
 گۆیڤین -
 گۆیان (لەدین وەرگەران)
- convert/'kɒnvɜ:t/n
 دین گۆیڤین
- convert/kən'vɜ:t/v
 دینیکی تر
 وەرەدەگرت - دینی خۆی دەگۆیڤی
- convertible/kən'vɜ:təbl/adj
 دەکرێ بگۆیڤدێ
 دەتوانی بگۆیڤدێ
- convex/'kɒnveks/n
 قۆز
- convey/kən'veɪ/v
 1- هەلەدەگرت
 2- دەگوازیتەوه
 3- خاوەنداریتی زەوی و زار لەکەسێکەوه بۆکەسێکی تر دەگوازیتەوه.
- conveyance/kən'veɪəns/n
 1- گواستەوه - گەیاندن 2- بارهههگر
 3- بەلگەنامەى گواستەوهى زەوی و زار
- conveyor/kən'veɪə(r)/n
 گوازەر -
 گەیهنەر
- convict/kən'vɪkt/v
 تازەسپاری دەکا،
 گوناھباری دەکا
 تاوانەکی لەسەر دەچەسپینن.
 گوناھەکی لەسەر ساخ دەکا تەوه.
- convict/kɒnvɪkt/n
 گوناھبەر، جوکمکراو
- conviction/kən'vɪkʃn/n
 1- گوناھبارکردن
 2- رازی کردن 2- باوەڕ
- convince/kən'vɪns/v
 قایلی دەکا،
 قەناعەتی پێ دێنن
- convivial/kən'vɪvɪəl/adj
 قۆشمەچی،
 گالتهچی، پووخواش
- convoy/'kɒnvɔɪ/n
 کاروانی دەریایی،
 زەمینى یان ئاسمانى ژێر چاودێری
- convoy/v
 یاوەری دەکا، چاودێری دەکا
- convulse/kən'vʌls/v
 دەههژێ، رادەههژێ،
 قۆلنجی هەلەدەستن، گژ دەبێن
- convulsion/kən'vʌlʃn/n
 گریڤوون،
 چوونە ناویەک
 نیکەراتی بەکی توند
- cook/kuk/v
 لێدەنن
- cooker/'kʊkə(r)/n
 لێنەر/ ئامێری
 چێشت لێنان
- cookery/'kʊkəri/n
 هونەری چێشت لێنان
- cool/ku:l/adj
 سارد، ساردی، شەن
- coolness/'ku:lɪnəs/n
 ساردبوونەوه، ساردی
- co-op/'kəʊp/n
 هەرموزی -
 کۆمەڵەى هەرموزی/ هاوکاری
- cooperator/kəʊ'ɒpərətə(r)/v
 هاوکاری دەکا، هەرموزی دەکا
- cooperation/kəʊ'ɒpə'reɪʃn/n
 هاوکاری، هەرموزی
- cooperative/kəʊ'ɒpərətɪv/adj
 هاوکار
- cop/kɒp/n - v
 پۆلیس - دەگرێ
- cope/kəʊp/v
 دەههستێتە کاری خۆی
 چارهەسەری کێشەى خۆی پێدەگرێ

continuation

convenience

continuation/kən'tɪnju'eɪʃn/n

بەردەوامی، بەردەوام بوون

continue/kən'tɪnju/v

بەردەوام دەبن لەسەر، بەردەوام دەبن

continuity/kən'tɪnju:əti/n

بەردەوامی

continuous/kən'tɪnuəs/adj

بەردەوام

contorted/adj

چەماوە- بەیەک هاتوو

contour/'kɒntʊə(r)/n

هێلی جیاکەرەو، دژ

contra/pref

یاساغ- قەدەغە- قاچاغ

contraband/'kɒntɹəbænd/n

یاساغ- قەدەغە- قاچاغ

contraception/'kɒntɹə'sepʃn/n

دژەمندانبوون

contraceptive/'kɒntɹə'septɪv/adj

رژگری مندانبوون

contract/'kɒntrækt/n

بەرهنگاری- بۆند

contract/kən'trækt/v

۱- بەلگین دەبەستن ۲- قەرد وەرەگرتن

contract/kən'trækt/v

۱- دەچیتەو ناویەك، بچوكتری دەكا ۲- تووشی نەخۆشی دەبن

contraction/kən'trækʃn/n

۱- بچوك بوونەو- چوونەو ناویەك ۲- گرتنبوون

contradict/'kɒntɹə'dɪkt/v

۱- كورتكرانەو- كورتكرانەو (وشە) ۲- بەرەڕەچی دەدانەو، بەدرۆی دەخاتەو- لەدرژی دەبن

contradiction/'kɒntɹə'dɪkʃn/n

دژیتتی، ناكۆك بوون- ناتەبابی

contradictory/'kɒntɹə'dɪktəri/adj

دژ، ناتەبا، ناكۆك

contralto/kən'træltəʊ/n

كۆنترالتۆ- دەنگ نزمە (نافەرەت)

contraption/kən'træpʃn/n

پێكەتەي ئامێری سەیر

contrary/'kɒntɹəri/adj

پێچەوانە ۱- دژ- كەللەپەق- عیناد

contrast/kən'tɹa:st/v - n

جیاوازی

دەردەخا- جیاوازی لە

contribute/kən'tɹɪbjʊt/v

۱- دەبەخشی ۲- بەشداری دەكا

contribution/'kɒntɹɪ'bju:ʃn/n

۲- (بەنوسین) بەشداری دەكا

contributory/adj

بەشداری، بەشدار

contrite/'kɒntrɪt/adj

بەرەو، بەشدار

contrition/kən'tɹɪʃn/n

تۆبە

contrive/kən'tɹaɪv/v

پەشیمان بوونەو لە گوناھ

control/kən'trəʊl/n - v

دادههێتن- دایدەهێتن

control/kən'trəʊl/n - v

۱- كۆنترۆل- ئاراستە ۲- نامێری رژخەر و زەبەت كردن

control/kən'trəʊl/n - v

۱- رژکی دەخا ۲- دەست بەسەرەدا دەگرتن

controversial/'kɒntɹə'vɜ:ʃl/adj

گفتوگۆ مەلگەر

controversy/'kɒntɹə'vɜ:si/n

مشتمەر

conundrum/kə'nʌndrəm/n

شاراوە، مەتەن

convalesce/'kɒnvə'les/n

بەرەو چاكبوونەو دەچن

convalescence/'kɒnvə'lesns/n

چاك بوونەو

convection/kən'vekʃn/n

مەلگەر- بارگە

convecting/kən'vektɪŋ/n

ئامێری

convecting/kən'vektɪŋ/n

گەر مەكردن

convene/kən'veɪn/v

كۆدەهێتنەو، كۆبوونەو دەبەستن

convenience/kən'veɪniəns/n

construct

- construct/kən'strakt/v** بینا دەکا
- construction/kən'straktʃn/n**
- ۱- دروست کردن، بونیادنان ۲- بینا
 ۳- لیکدانەوه، شرۆڤه کردن ۴- بەستنه‌وه
- constructive/kən'drəktiv/adj**
- پتەو، چاک، سودبەخش
- consul/kənsəl/n** کونسول/ قونسل
- consular/kənsjələ(r)/n** کونسولی/
- قونسل، ئەوێ کاری قونسلیه دەکا
- consulate/kənsjələt/n** قونسلیه/
- پایەتی قونسلیات
- consult/kən'sʌlt/v** راویژ دەکا
- consultant/kən'sʌltənt/n** راویژکار
- consultation/kənsəl'teɪʃn/n**
- راویژکاری
- consume/kən'sju:m/v** بەکار دێنێ؛
- لەناو دەبا
- consumer/kən'sju:mə(r)/n**
- بەرەمەمخۆر- مەخۆر
- consummate/kən'sʌmət/v - adj**
- تەواو دەکا- تەواو- بێکیماسی
- consummation/kənsə'meɪʃn/n**
- تەواو کردن- ئەتجامدان
- consumption/kən'sʌmpʃn/n**
- ۱- بەکارهێنان ۲- سیل
- contact/'kɒntækt/n**
- ۱- دەست لێدان- پەیوەندی
 ۲- ناسیباو ۳- کونتاکت
- contagion/kən'teɪdʒən/n**
- لێگره‌وه- لێگرته‌وه
- contagious/kən'teɪdʒəs/adj** گرەوه-
- نەخۆشی دەگوازیته‌وه- گوازه‌ر
- contain/kən'teɪn/v - n** تێیدا- دەرگرتی-
- رادەرگرتی- لەخۆدەرگرتی
- container/kən'teɪnə(r)/n** دەر- قاپ
- contaminate/kən'tæmɪneɪt/v**
- پیس دەکا

continual

- contamination/kən,tæmɪ'neɪʃn/n**
- پیس بوون
- contemplate/'kɒntəmpleɪt/n - v**
- ۱- تێفکرین- دیقەت دان/
 تێدەفکرئ- دیقەت دەدا ۲- دەپوێ
- contemplation/'kɒntəm'pleɪʃn/n**
- تێفکرین- نیهت- مەبەست
- contemporary/kən'tempərəri/adj**
- هاوچەرڤ- سەر دەسی
- contempt/kən'tempt/v - n**
- رێسوو دەکا، شەرمەزار دەکا
 رێسوایی- شەرمەزاری- تەمبێن کردن
- contemptible/kən'temptəbl/adj**
- هێج و پوچ، بێ قییمەت
 رێسوو، بێ ئابوو
- contend/kən'tend/n** ۱- بەرەکانی دەکا
- ۲- مەشت و مەر دەکا
- content/'kɒntent/v** قایل دەبێ-
- رازی دەبێ
- content/n** ناوەرێک
- contented/kən'tentɪd/adj** قایل،
- رازی، دڵنیا
- contention/kən'tenʃn/n** مەشت و مەر-
- ناکۆکی- بانگاشە
- contentment/n** قەناعەت، رازی بوون
- contest/kən'test/n - v** بەرەکانی- گەمە-
- وازی
- ۱- مەشت و مەر دەکا- نەکۆلی دەکا
 ۲- پێشێرگرتن دەکا
- context/'kɒntekst/n** دەق، چوارچێوه،
- دەروێەر، رهوش
- continent/'kɒntɪnənt/n** کیشوهر
- continental/'kɒntɪ'nenti/adj** کیشوهری
- contingency/kən'tɪndʒənsi/n**
- ناکاو، لەپەر
- شیمانه‌ی روودانی دەرگرتی
- continual/kən'tɪnjuəl/adj** بەر دەوام

conservatory

conservatory/kən'sɜ:vətəri/n

۱- خانووی شووشه بۆ پروهک

۲- پهیمانگای هونهری مۆسیقا

consider/kən'sɪdə(r)/v

۱- بیردهکاتهوه، تێدهفکری

۲- وا دانهن، وا حساب دهکا، رهچار دهکا

۳- حسابی بۆ دهکا، له زهنی خۆی دانهن

considerable/kən'sɪdərəbl/adj

زۆر، گهروه، رهچاروکارو

considerably/kən'sɪdərəbli/adv

بهزۆدی، زۆر

considerate/kən'sɪdərət/adj

بهههست

consideration/kən'sɪdə'reɪʃn/n

۱- گرنگی دان ۲- بهههست

۳- پاداشت، بژاردن

consign/kən'saɪn/v

دهنیزی

consignment/kən'saɪnmənt/n

ناردن/بار

consist/kən'sɪst/v

پینکیدی له

consistency/kən'sɪstənsi/n

چپی، یهگرتوویسی

consistent/kən'sɪstənt/adj

گونجاو،

شیاو

consolation/kənsə'leɪʃn/n

دلنانهوه،

دلنهواییکردن

console/kən'səʊl/v

دهی دههاتهوه،

سه رهخۆشی ای دهکا

console/'kənsəʊl/n

خیزانهی رادیو-

کهوانهی تاقچکه

consolidate/kən'sɒlɪdeɪt/v

دهچهسپینن، پالپشتی دهکا

consonant/'kɒnsənənt/n

ههبزۆین

consort/'kɒnsɔ:t/n

هاولف، ژن-میزد،

میز و پاشا

consort/kən'sɔ:t/v

یاوهری دهکا،

لهگهلی دهژی

conspicuous/kən'spɪkjʊəs/adj

conspirator

conspiracy/kən'spɪrəsi/n

دیيار، روون، بهرچارو

conspirator/kən'spɪrətə(r)/n

پیلان

conspire/kən'spaɪə(r)/v

پیلانگه

هاوکاری- دوژمن- دهکا

constable/'kɒnstəbl/n

پۆلیس،

ئهقهسهری پۆلیس

constabulary/kən'stæbjələri/n

ههزهی پۆلیس

constancy/'kɒnstənsi/n

نهگۆیان-

وهك خۆی- وهفایی- وهفاداری

constant/'kɒnstənt/adj

نهگۆر/

بهوهفا- بهردهوام

constantly/'kɒnstəntli/adv

بهبهردهوامی- هههههههه

constellation/'kɒnstə'leɪʃn/n

بورجی ناسمانی / کۆمهانی نهستهههههه

consternation/'kɒnstə'neɪʃn/n

تۆقاندن، ترس

constipated/'kɒnstɪpeɪtɪd/adj

قهبز بوو

constipation/'kɒnstɪ'peɪʃn/n

قهبزی

consistency/kən'sɪstɪjʊənsi/n

ناوهندی ههلبژاردن

مهلهبهندی ههلبژاردن

constitute/'kɒnstɪtju:t/v

۱- پینکدههههههه- دروست دهکا

۲- دیار دهکا

constitution/'kɒnstɪ'tju:ʃn/n

۱- دهستوری حکومهت ۲- بونیاد

constitutional/'kɒnstɪ'tju:ʃənl/adj

دهستوری، بونیادی

constrain/kən'streɪn/v

ناچارای دهکا

constraint/kən'streɪnt/n

ناچارکردن- زۆرایکردن

constrict/kən'strɪkt/v

تهنگههههههه-

تهنگی دهکا، گهژی دهکا

congestion

- جەنجال
congestion/kən'dʒestʃən/n داخران،
قەرەباغی، حەشامەت، ئا پۆرە
congratulate/kən'grætʃuleɪt/v
پیرۆزیایی دەکا
congratulation/kən'grætʃu'leɪʃn/n
پیرۆزیایی
congregate/'kɒŋgrɪgeɪt/v کۆدەکا تەو،
خەدەکا تەو
congregation/'kɒŋgrɪ'geɪʃn/n
کۆمەل، حەشامەت
congregational/'kɒŋgrɪ'geɪʃn/adj
بە کۆمەل
congress/'kɒŋgres/n کۆنگرەس،
کۆنفرانس، ئەنجومەن
Congress/n کۆنگرەسی ئەمریکی
conical/'kɒnɪkl/adj قوچکی
conjecture/kən'dʒektʃə(r)/n
خەمڵاندن، قەسەندن
conjecture/v دەخەمڵینی، دەقەسەینی
conjugal/'kɒndʒəʒl/adj لەبەرە ئێ
و میزدا یەتی / پەيوەندی هاوسەرێتی / سێکسی
conjugate/'kɒndʒəgeɪt/v رۆئانی فرمان
conjugation/'kɒndʒu'geɪʃn/n رۆئان /
رێژمان
conjunction/kən'dʒʌŋkʃn/n
۱- یەکیتی ۲- پەيوەندی / پیتی بەستەو
conjure/'kændʒə(r)/n جادوگرە-
conjure/v جادو دەکا، نوشتە دەکا
conjure up/v بانگی دەکا، داوای دەکا
تووشی تەلیسمی دەکا
connect/kə'nekt/v دەبەستیتەو
connection/kə'nekʃn/n ۱- بەستەو
۲- پەيوەندی / بەستەو ی ژیری
۳- هۆکاری گواستەو ۴- خزمایەتی
connoisseur/'kɒnə'sɜ:(r)/n شارەزا

conservative

- پەسپۆر لە چەشتن
conquer/'kɒŋkə(r)/v دەباتەو،
دەبەزینی، دەشکینی
conqueror/'kɒŋkərə(r)/n بەرەو،
شکینس، سەرکەوتوی، ولتگر
conquest/'kɒŋkwɛst/n ولتگیری،
سەرکەوتن
conscience/'kɒŋʃəns/n وێژدان
conscientious/'kɒŋʃi'ɛnʃəs/adj
بەوێژدان
conscious/'kɒŋʃəs/adj وریا،
وشیار، بەناگا
consciousness/'kɒŋʃənsnəs/n
وشیاری، بەناگایی
conscrip't/kən'skript/v دەیگری بۆ
سەریازی، سەریازی پێ دەکا
conscription/kən'skriptʃn/n
سەریازیگری ژۆرەمنی
consecrate/'kɒnsɪkreɪt/v ۱- تەرخان
دەکا- ۲ پیرۆزی دەکا
consecutive/kən'sekjətɪv/adj
لەدوای یەك، نایندە، پاش هاتوو
consent/kən'sent/n رازی بوون،
قایل بوون /
consent/v قایل دەبن
consequence/'kɒnsɪkwəns/n
۱- ئاگام- ئەنجام
۲- گەنگی ۳- گەنگ
consequent/'kɒnsɪkwənt/adj
لەناگام پەیدا بوو، هەلقۆلو- سەرچاو گەرتوو
consequently/'kɒnsɪkwəntli/adv
لەناگامی، بۆیە، لەئەنجام
conservation/'kɒnsə'veɪʃn/n
پاراستن
conservative/kən'sɜ:vətɪv/adj
۱- وریا، خۆپارێز، بەناگا
۲- پارتی پارێزگاران

condole

condole/kən'dəʊl/v دنی دەداتەو

دڵنەوایی دەکا، سەرەخۆشی ئی دەکا

condolence/kən'dəʊləns/n

سەرەخۆش کردن، پرسە، تازیه

condone/kən'dəʊn/n - ئی بوردن:

۷

ئی بوردن

conduct/'kɒndʌkt/n

۱- رهفتار

۲- بەرپۆوەبردن

۳- سەرکردایەتی، رابەرایی، رێنیشاندەری

conduct/kən'dʌkt/v ۱- رهفتار دەکا،

هەلس و کەوت دەکا

۲- بەرپۆوە دەبا، راندەپەڕینی

۳- ناراستە دەکا - سەرکردایەتی دەکا

conductor/kən'dʌktə(r)/n

۱- پلێت بر ۲- سەرۆکی تیپی موسیقا

۳- گەیهەر- گوازەر

cone/kəʊn/n قوچەك- شێوە قوچەكی /

گۆزە/ سنوهر

confectioner/kən'fekʃnə(r)/n

حەلووچی

confectionery/kən'fekʃənəri/n

شیرنەمەنی- دوکانی حەلوو

confederacy/kən'fedərəsi/n

هاوپیەیمانی/بەشدار

confederate/kən'fedərət/adj

هاوپیەیمان/ بەشدار

confer/kənəfɜ:(r)/v دەبەخشن- رێ دەدا

conference/'kɒnfərəns/n کۆنفرانس

confess/kən'fes/n دان دەنی- رادەگەیەنی

confession/kən'feʃn/n داننان

confetti/kən'feti/n پارچە کاغەزی

پەنگا و پەنگ

confide/kən'faɪd/v نەینیی لا دەدرکێنی

confidence/'kɒnfɪdəns/n ۱- باوەڕی

۲- نەینیی ۳- باوەڕەخۆبوون

confident/'kɒnfɪdənt/adj دڵنیا، باوەڕ

congested

بەخۆ

confidential/'kɒnfɪ'denʃl/adj نەینیی،

تایبەتی

confine/kən'faɪn/v ۱- بەرتەنگ دەکا،

دیاردەکا ۲- زیندانی دەکا

confinement/kən'faɪnmənt/n زیندان

confirm/kən'fɜ:m/v ۱- پالپشت دەکا،

دوایات دەکا ۲- دەچەسپینی

confirmation/'kɒnfə'meɪʃn/n

دوایات کردن

confiscate/'kɒnfɪsket/v دەست

بەسەردا دەگرئ

confiscation/'kɒnfɪ'skeɪʃn/n

دەست بەسەرداگرتن

conflict/'kɒnflɪkt/n بەریەك كوتن-

مەملانی

conflict/v بەریەك دەكەوی

ناسازی، مەملانی دەکا ئەگەل

conform/kən'fɔ:m/v دەسازئ ئەگەل

conformity/kən'fɔ:məti/n سازان-

گونجان

confound/kən'faʊnd/v

۱- هەراسانی دەکا، تێك دەچن

۲- نەفرەتی ئی دەکا ۳- دەشكن

confront/kən'frʌnt/v بەرەنگاری دەبن،

رووبەرووی دەبن

confrontation/'kɒnfrʌn'teɪʃn/n

رووبەرووبوونەو

confuse/kən'fju:z/v دەشبوینن، دەشبووی

confusion/kən'fju:ʒn/n ئی تێك چوون،

سەرئالۆز بوون

congeal/kən'dʒi:l/n - v

مەیین-

دەمەیین، رەق دەبن

congenial/kən'dʒi:niəl/adj

ئێسك سووك/بەدل، هاوگێژ

congested/kən'dʒestɪd/adj قەربالغ-

concave

concave/kən'keɪv/adj قویاو/رووچال

conceal/kən'si:l/v دەشاریتتەرە،

حەشاردەدا، مەلەس دەدا

concealment/kən'si:l'mənt/n

شاردنەرە

concede/kən'si:d/v مەل کەچ دەکا،

واز دەهینتی، سەردەنوینتی

conceit/kən'si:t/n لەخۆبایی، بیوون،

کەیف بەخۆهاستن

conceited/kən'si:tɪd/adj لەخۆبایی -

بەفیز

۱- دالغە لێ دەدا -

conceive/kən'si:v/v

رادەهینتی ۲- سکی پێ دەبین

concentrate/'kɒnsntreɪt/v چەخت دەکا

چەق بەندی دەکا لەسەر، زەنی کۆدەکا تەرە

concentration/'kɒnsn'treɪʃn/n

چەخت کردن، حەشامەتی سەربازی

concept/'kɒnsɛpt/n چەمک، بیرۆکە

concern/kən'sɜ:n/n - v ۱- گرتن -

نیگەرانی ۲- کار - پەيوەست

۳- نیگەرانی دەبین

۴- خۆش دەوی - پەيوەستی دەبین

۵- دەکۆلێتەرە لە

concerning/kən'sɜ:nɪŋ/n پەيوەست بە،

دەربارە

concert/'kɒnsət/n ۱- ئاھەنگی مۆسیقا

۲- سازان - گونجان

concerto/kən'tʃɜ:təʊ/n کۆنسێرتۆ

concession/kən'sɛʃn/n زیندەماف

دەست بەردار بیوون، وازهینان

conciliation/kən'sɪli'eɪʃn/n

ناشتبوونەرە - ناشتەوایی

conciliatory/kən'sɪliətəri/adj

قایلکاری

concise/kən'saɪs/adj کورتە، پوختە

conclude/kən'klu:d/v ۱- کۆتایی

conditio

پێدینتی، (پەیمان) دەبەستنی

۲- بە دەست دینتی - بۆی دەردەکەوی -

دەگاتە

conclusion/kən'klu:ʒn/n

ئاگام،

کۆتایی، کورتە، بەستنی (پەیمان)

conclusive/kən'klu:si:v/adj

پەکلاکەرەرە، کۆتایی

concoct/kən'kɒkt/n - v

دامینان،

دروست کردن - دادەهینتی

concord/'kɒŋkɔ:d/n

رێکەوت - ناشتەوایی

concrete/'kɒŋkri:t/adj - v

کۆنکریت -

چیمەنتۆ

واقیعی - بەرچەستە - کۆنکریت دەکا

concur/kən'kɜ:(r)/v

دەگونجی لەگەڵ/

دەسازێ

concussion/kən'kʌʃn/n

لەرزین - هەژان

۱- زیندانی دەکا -

حوکمی بەسەردا دەدا - ریسوای دەکا /

سەرکۆتە دەکا

۲- پێراردەدا بە کەمک نەهاتنی

condemnation/'kɒndem'neɪʃn/n

گوناهبارکردن

سەرکۆتەکردن، ریسواکردن

condensation/'kɒndens'eɪʃn/n

خەستی - پەتی - چەری - شنی

۱- کورت دەکا تەرە

۲- خەستی دەکا تەرە

condescend/'kɒndɪ'send/n

واز دەهینتی

دەست بەرداری دەبین، کێنوش دەبا

condescension/'kɒndi'senʃən/n

واز هینان - دەست هەلگرتن

condiment/'kɒndɪmənt/n

بەهارات

condition/kən'dɪʃn/n

۱- رەوش - بار

۲- بارو دۆخ - مەرج

condition/v

رادەهینتی

conditional/kən'dɪʃənəl/adj

مەرجی

complain

complain/kəm'pleɪn/v سکاڵا دەکا

complaint/kəm'pleɪnt/n ١- سکاڵا

پروتیست ٢- نه خووشی - کیماسی

complement/'kɒmplɪmənt/n

١- ته واکەر

٢- گوزاره (ریزمان) ته واکەر

complete/kəm'pli:t/v ته واک - دهکا

completion/kəm'pli:ʃn/n ته واک کردن

complex/'kɒmpleks/adj نالۆز

١- لیکدراو - کۆمهکا

گرئی ئهروونی

complexion/kəm'plekʃn/n پینست،

روخسار

complexity/kəm'pleksəti/n نالۆزی

compliance/kəm'plaɪəns/n گوئی پرایه ئی

complicate/'kɒmplɪkeɪt/v نالۆز دهکا،

دژواره دهکا، گران دهکا

complication/'kɒmplɪ'keɪʃn/n

نالۆزی، زیانی زنده

compliment/'kɒmplɪmənt/n

ستایش، پیاوه لدان

complimentary/'kɒmplɪ'mentəri/adj

ستایشکار، پیاوه لده، خو پرایه

comply/kəm'plaɪ/v به پیره هات،

پینگری دهکا، گوئی پرایه ئه دەین

compose/kəm'pəʊz/n رهگهز، بهش

compose/v ١- پینکده مینن - پینکدی

٢- داده مینن - ریکده خا - دههؤنیتتهوه

٣- تاییپ دهکا - چاپ دهکا

٤- ته داره دهکا - ریک دهخا

composed/kəm'pəʊzd/adj هینن، خۆگرل

composer/kəm'pəʊzə(r)/n

ناوان دانهر - موسیقا دانهر

composition/'kɒmpə'zɪʃn/n

١- پینکده مینان ٢- داریشتن

٣- هونهری دانانی موسیقا

٤- چاپلیندان - چاپگهری

composure/kəm'pəʊzə(r)/n

هینعی - هۆگری

compound/'kɒmpaʊnd/n - adj - v

١- تیکه ل دهکا ٢- یهکلا دهکا تهوه

١- لیکدراو ٢- تیکه له - ناویتیته

comprehend/'kɒmpri'hend/v

١- تی دهکا ٢- دهگریتهوه

comprehensible

/'kɒmpri'hensəbl/adj

تی گه یشتنی ئاسانه، دهک پین دهگری

comprehension/'kɒmpri'henʃn/n

دهک پین کردن

تی گه یشتن، وهگرتن

comprehensive/'kɒmpri'hensɪv/adj

سهرا پاگیر، همه لایه ن، گشتگیر

compress/kəm'pres/v - n

گوشاری

دهخاته سهر

پاله په ستۆی دهخاته سهر، ده په ستۆی

گوشار، پاله په ستۆ، په ستان

compression/kəm'preʃn/n

گوشار، لیکدان

comprise/kəm'praɪz/v

دهگریتهوه،

پینکدی

compromise/'kɒmprəmaɪz/n

سازش کردن

compulsion/kəm'pʌlʃn/n

ناچار کردن

compulsive/kəm'pʌlsɪv/adj

ناچار، ناچار، ناچار

compulsory/kəm'pʌlsəri/adj

ناچار، ناچار، ناچار

computer/kəm'pjʊ:tə(r)/n

کۆمپیوتەر

comrade/'kɒmreɪd/n

هاوپی، هه قان،

یاوه، برادر

con/kɒn/v

١- دهورده کا تهوه

٢- گزی دهکا، فیل دهکا ٢- به دل فیرده بین

pros and cons

چاکه و خراپه

communication

complacent

- 1- (بیرویا) ئالوگۆر دەکا
 2- پەيوەندى دەکا به
communication/kə'mju:ni'keɪʃn/n
 1- ئالوگۆرکردى زانیاری
 2- پەيام 2- گەياندن
communion/kə'mju:niən/n
 1- ھاوبەشى کردن
 2- گروپىكى دینى كه هەمان باوەریان هەبىن
communism/'kɒmjʊnizəm/n
 كۆمۇنىزم- شىوعىيەت
communist/'kɒmjənɪst/adj
 شىوعى- ئەندامى پارتى شىوعى
community/kə'mju:nəti/n كۆمەنگا،
 كۆمەلە
 كۆمەلەى نۆدەولەتى- چاابە- رەوند
commute/kə'mju:t/v دەگۆپئ-
 سووك دەکا
commuter/n دانیشتوى دەروپەر رۆژانە
 بەرەو ئاوەندى شار دەچى
compact/kəm'pækt/adj - n چپ، پتەو/
 پەيمان/ قوتوى پۆرە
companion/kəm'pæniən/n ياور،
 ھاوپى
companionship/kəm'pæniənʃɪp/n
 ياورى، ھاوپى
company/'kʌmpəni/n 1- ھاوپى
 ياورى 2- كۆمەلە
 3- كۆمپانىا 4- يەكەى سەربازى
comparable/'kɒmpərəbl/adj
 ھاوشىو- بەراوردكارو
comparative/kəm'pærətɪv/adj
 بەراورد، رۆژەبى
compare/kəm'peə(r)/v بەراوردى دەکا
comparison/kəm'pærɪsn/n بەراورد/
 بەراوردكارى
compartment/kəm'pɑ:tmənt/n

- فارگۆن
 فارگۆنى شەمەندەفەر، ژورۆكە
compass/'kʌmpəs/n 1- قىيەنوما
 2- پەرگال 2- ئاست
compassion/kəm'pæʃn/n رەحمەت،
 بەزەبى، خۆشەويستى
compassionate/kəm'pæʃənət/adj
 مېھرەبان، بەبەزەبى
compatibility/kəm'pætə'bɪləti/n
 سازان، گونجان
compatible/kəm'pætəbl/adj
 گونجاو، لەبار
compatriot/kəm'pætriət/n
 ھاوئىشتمانى
compel/kəm'pel/v ناچارى دەکا،
 زۆرى ئى دەکا كه
compensate/'kɒmpensət/v
 قەرەبووى دەکا، دەپۆئى
compensation/'kɒmpen'seɪʃn/n
 قەرەبووکردن، بۆزاردن
compeer/kəm'peə(r)/n
 ئاھەنگىپ- بىزەر-
 بەرنامە پىشكەش دەکا
compete/kəm'pi:t/v پىشپىكى دەکا
competence/'kɒmpɪtəns/n توانست
competent/'kɒmpɪtənt/adj بەتوانا،
 بەكارامە
competition/'kɒmpə'tɪʃn/n پىشپىكى
competitor/kəm'pɛtɪtə(r)/n
 پىشپىكىكار
compile/kəm'paɪl/v دەپۆئىتىن،
 رىك دەخا- كۆدەكاتەرە
complacency/kəm'pleɪnsɪ/n
 كەمتەرەخمى- لەخۆبازى
complacent/kəm'pleɪsnt/adj
 لەخۆبازى
 خۆپەسەند- كەيف بەخۆھاو

commandment

communi

دهست دهگرتن بهسەر / گل دهدهاتهوه، سههريازی
 ناكا، داگر دهكا
commandment/kə'mɑ:ndmɛnt/n
 فرمان- راسپارده، وهسههت
commemorate/kə'meməreit/v
 زیندووکردهوهی یادی دهكا/
 ئاههنگ دهگرتی بهیادی
commemorative/kə'memərətiv/adj
 یادگاری
commence/kə'mens/v ، دهست پین دهكا
 دهست دهكا
commencement/kə'mensmɛnt/n
 دهست پین کردن- بهیاری
commend/kə'mend/v ، پینیدا ههئدهئین ،
 ستایشی دهكا
commendable/kə'mendəbl/adj
 ستایش ههلهدهگرتی- شایهینی ستایشه
commendation/kə'men'deiʃn/n
 چاکه
comment/'kɒment/n - v
 لیدوان- تینینی
 دهوئین لهسهه، رافه دهكا، تیبینی دهده لهسهه
commentary/'kɒməntəri/n
 لیدوان- رافه کردن
commentator/'kɒmentətɔ:(r)/n
 دوانبیژ- رافه کهر
commerce/'kɒmɜ:s/n -
 بازرگانی-
 کرین و فروشتن
commercial/kə'mɜ:ʃl/adj بازرگانینی
commercialism/kə'mɜ:ʃlɪzəm/n
 جهخت لهسهه قازانچ
 کاری بازرگانی
commiserate/kə'mɪzəreit/v
 دلی دهدهاتهوه، دلنهوایی دهكا
commission/kə'mɪʃn/n - v
 ۱- پین سپاردن- شهك
 ۲- لیژنهی لیکولینهوه
 ۳- دهلالی- پاره وههگرتن

۴- فرمان- دهسهلات
 ۱- راده سپیژنی ۲- پلهی... پین دههخشین
 ۲- ناماده دهكا
commissionaire/kə'mɪʃəneɔ:(r)/n
 دههگهوان
commissioner/kə'mɪʃənɔ:(r)/n
 کۆمیسسار- مهئدوب
 ۱- دادهئین
 ۲- (تاوان) دهكا ۲- بهشهركی خۆی دهزانی
 ۴- دهیدا به دادگا
committee/kə'mɪti/n
 لیژنه
commodity/kə'mɒdəti/n
 كهئوپهه
common/'kɒmən/n ۱- هاوبهش
the common market بازاری
 ئهوروپی هاوبهش
 ۲- ئاسایی- پاو
common sense ههستی گشتی
the common people رهش و رووت
 خهلكی عهوام- رهههکی
House of Commons نهنجومهئینی
 پیرانی بهریتانی
 ۲- زهوی گشتی- ههوان، مهشاعت
commonplace/'kɒmənpleɪs/adj
 ئاسایی، پین بهها
commonwealth/'kɒmənwelθ/n
 کۆمن ویلس
 پهیههئندی كهلانی بهریتانی
commotion/kə'məʊʃn/n -
 ههراوهوریا-
 ئاژاوه- گیره شویوینی
communal/'kɒmjənəl/adj
 هاوبهش-
 ههروههزی
commune/'kɒmjun:n/n -
 ژیاینی هاوبهشی-
 پیکهوه ژیاینی وهك یهکی لهشهرك و ماف
commune/kə'mju:n/v
 دهژی لهگهئ،
 هاوسۆزه- ههسته- لهگهئ
communicate/kə'mju:nikeɪt/v

colonel

commandeer

colonel/'kɔ:lɪn/n سەرھەنگ - کۆلۆنیل
 colonial/kə'ləʊniəl/adj داگیرکراو - نیشته‌جێ - کۆلۆنیال
 colonism/'kəʊlənɪzəm/n داگیرکاری
 colonist/'kɒlənɪst/adj داگیرکار
 colonize/'kɒlənaɪz/v داگیردەکا
 colony/'kɒləni/n کۆلۆنی، داگیرکراو - نیشته‌جێ
 جالییه - پەوند - شوێنی ھەنگ و میژوولە
 colossal/adj کەتە/مەزن - زەبەلاح
 colour/'kʌlə(r)/n ڕەنگ
 colour/v ۱- ڕەنگ دەکا
 ۲- دەگۆڕی - دەشێوێنی
 colour blind/n ڕەنگ کوێری
 توشی نەخۆشی ڕەنگ نەدیتن بوو
 coloured/'kʌləd/n ڕەنگاوڕەنگ
 colouring/n ڕەنگ کردن
 colourless/adj بێ‌ڕەنگ
 colt/kəʊlt/n جوانو - چەک
 ۱- کۆلەگە
 ۲- بېرپەرە ۲- گۆشە لە پۆژنامە
 fifth column/n تابوری پینچەم
 coma/'kəʊmə/n لەھۆشخۆچوون؟ بورانەر
 comb/kəʊm/n - v ۱- شانە ی پرچ
 ۲- پۆپینە ی کەلەشیر
 شانەدەکا / دادین - پرچ
 combat/'kɒmbæt/n - v ۱- شەڕ - تیکۆشان، خەبات
 شەڕ دەکا، تێدەکوێش
 combatant/'kɒmbætənt/n شەڕکەر
 combination/,kɒmbɪ'neɪʃn/n ۱- یەکیکتی
 ۲- ژمارە ی نەین ی بۆ کردنەرە ی..
 ۳- بەستنەرە
 combine/kəm'baɪn/v دەبەستێتەرە -
 کۆدەکاتەرە - تێکەل دەکا
 combustion/kəm'bʌstʃən/n

کرداری سوتان
 ۱- دیتن - دەگات
 ۲- رودا - دەبیتەھۆ ی ۲- سەرپەلەدا
 ۴- دەدۆزیتەرە ۵- دەکەریتە نیوان
 come on/v دە ی بابرۆین
 come round/v دەخولیتەرە
 come back/v دەگەریتەرە بۆ
 come down/v ھەرەس، دیتە خواری
 comedian/kə'mi:diən/n گالتەبان، گالتەچی، پیکەنەینەر
 ئەکتەری کۆمیدی
 comedy/'kɒmədi/n کۆمیدی
 comer/'kʌmə(r)/n ھاتوو
 comet/'kɒmɪt/n ئەستێرە ی رەوئەقدار، ئەستێرە ی کلکدار
 comfort/'kʌmfət/n - v دلدانەرە، دلدانەرایی، ھەوانەرە
 دلی دەدانەرە
 ۱- ھەوانەرە
 ۲- ناسودەبەخش ۲- ناسودە - بەختەرە
 comic/'kɒmɪk/adj ۱- گالتەچی - گالتەیی
 ۲- گۆقاری کۆمیدی وینەدار بۆ مندالان
 comical/'kɒmɪkl/adj پیکەنەینەر، گالتەیی
 comma/'kɒmə/n وێرگۆل
 inverted commas ھیمای
 وەرگرتنی دەقیق
 ۱- فەرمان - v ۱- فەرمان - داخواری ۲- دەسەلات
 ۲- فەرمان دەدا
 ۴- دەست دەگۆڕی بەسەر - سەرکردایەتی دەکا
 commander/'kə'mɑ:ndə(r)/n فەرماندەر، فەرماندار
 commander-in-chief/n فەرماندە ی
 کشتی فەرمانداری گشتی
 commandeer/,kɒmən'diə(r)/v

coffin

coffin/'kɒfɪn/n داره مهیت، تابوت

cog/kɒg/n دانەسی تاپه،

کەسینیکی کەم بەها لە پڕۆژەیهکی مەزن

cogency/'kɒdʒənsi/n هینزی رازی

کردن- قایل کردن

باوەڕپێن کردن

cogent/'kɒdʒənt/adj

بیاننوی باوەڕپێن هینەر- قایلکەر

cogitate/'kɒdʒɪteɪt/v- هزر دەکا بە قوولی-

بەقوولی تێدەفکری

cohabit/kəʊ'hæbɪt/v - n

پێکەوه دەژین (بەبێن هاوسەری

شەریعی)

cohere/kəʊ'hɪə(r)/v

یەکنەگرتن،

پێکەوه نەکن

coherence/kəʊ'hɪərəns/n

سازان،

پێکەوه نەکان

coherent/kəʊ'hɪərənt/adj

یەکنگرتوو،

پێکەوه نەووساو

cohesion/kəʊ'hi:ʒn/n

یەکنگرتن،

پێکەوه نەکان

coil/kɔɪl/n - v

کۆیل- دەپێچن

coin/kɔɪn/n

پارەیی خۆرە

coinage/'kɔɪnɪdʒ/n

پارەنێدان-

وشەرۆنان/وشەدارشتن

coincide/'kɔɪm'saɪd/v

لەمەمان کاتدا

زوودەدا

coincidence/kəʊ'ɪnsɪdəns/n

هاوکات- رێکەوت

coiner/'kɔɪnə(r)/n

پارەنێدەر

coke/kəʊk/n

رەژووی کۆک

coka/kəʊkə/n

کۆکاکۆلا

cold/kəʊld/n - adj

سەرما، ساردی،

هەلامەت، پەسیو- سارد، تەزی

cold blood/'kəʊld 'blʌd/n

خوێن سارد

coldly/adj

بەساردی

coldness/n

ساردی

colon

cold war/'kəʊld 'wɔ:(r)/n شەری سارد

collaborate/kə'læbəreɪt/v

هاوکاری دەکا

collaboration/kə'læbə'reɪʃn/n

هاوکاری کردن

collapse/kə'læps/n - v

هەرس، رووخان

دەهکەوی، دەپوختن، هەرس دینن

collar/'kɒlə(r)/n - v

۱- یەخه، بەرۆک

۲- کۆت

دەییگرتن- دەدزین

colleague/'kɒli:g/n

هاوڕێ-

هاوڕێۆل- هاوڕێشە

collect/kə'lekt/v

کۆدەکاتەر،

بەدەست دینن

خۆی کۆدەکاتەر

collected/adj

خۆی دەگرتن- جەلمو بەرنادا

خۆگر، هینن

collection/kə'leɪʃn/n

۱- وەرگرتن

۲- کۆمەڵە شتی- کەسێ ۲- کۆمەڵە شیعەر

collective/kə'lektɪv/adj

کۆمەڵیی-

هەرسەوزی

collector/kə'lektə(r)/n

باجگر،

پارەوەرگر، کۆکەرەوه

college/'kɒlɪdʒ/n

کۆلیژ،

قوتابخانەیی بالا

collide/kə'lɑɪd/v

بەردەکەوی-

دەکەوی وەجەر- بەریەک دەکەون

collier/'kɒliə(r)/n

سەگی شوانی و پەن/

سەگنیککی سەکۆتڵەندەیه

colliery/'kɒliəri/n

کۆنکارێ کاری کان

collision/kə'lɪʒn/n

کانی رەژو، خەلوژ

بەریەک کەوتن

colloquial/kə'ləʊkwɪəl/adj

زمانی باو-

پۆژانە- بازارپس

collusion/kə'lju:ʒn/n

پیلانگێڕان،

پیلانی نەینن

colon/kəʊlən/n

۱- دوو- ۲- قۆلۆن

coal

- coal/kəʊl/n رهژوو، خەلۆز
- coal-cellar/'kəʊlsɛlə(r)/n رهژودان - خەلۆزدان
- coaltar/n قەتراشی رهژوو
- coalesce/'kəʊsələs/n - v ئاویتە دەبن - ئاویتە بیون - تیگەن بیون
- coalition/'kəʊsəlɪʃn/n هاوبەش، هاوکاری
- coarse/kɔ:s/adj رەق - زەر، گرز
- coarseness/n رەقی - زیری، گوزی
- coast/kəʊst/n کەنار، لیوار، رۆخ
- coast/v ۱- لە کەناری دەریا مەلە دەکا
۲- گەشت دەکا بەبێ بەکارهێنانی هێز پایشکل
- coastal/adj کەناری
- coat/kəʊt/n - v ۱- چاکەت
۲- خوری - مووی گیانەوهر
- ۳- بەرگ - پۆشەرە بەر دەکا، دادەپۆشی
- coated/adj رووپۆشراو
- coatee/n قاپۆتی کورت
- coating/n رووپۆشین
- coax/kəʊks/v ماستاوچیهتی دەکا، قوزکێشی دەکا
- cobalt/'kəʊbɔ:lt/n کانزای کۆبالت
- cobber/'kɒbə(r)/n هاوپی
- cobble/'kɒbl/v پیلۆ چاک دەکاتەوه، پینه نۆزی دەکا
- cobbler/'kɒblə(r)/n پینه نۆز، پینه چی، پیلۆچاکەر
- cobra/'kəʊbrə/n ماری کۆبرا
- cobweb/'kɒbweb/n مانی جالجالۆکه، تۆپی جالجالۆکه
- cocaine/kəʊ'keɪn/n کۆکایین
- cocacola/n کۆکاکۆلا
- cock/kɒk/n ۱- کەباب، کەلەشین، نێرە یان ئەندە
۲- بالووع - شیرە
- cock/v بانگ دەدا، دەقیقێنی

coffee

- cock crow/n کاتی خۆیندشی کەلەشین
- cockeyed/'kɒk aɪd/adj خێل /دەرنە
- cockney/'kɒkni/n شێویە ئاخاوتنی خەلکی ئەندەن
- cockpit/'kɒkpi:t/n ژووری کاپتەن - لێخوپی فرۆکه
- cockroach/'kɒkrəʊtʃ/n گۆرەپاشی جەنگ، گۆرەپاشی کەلەشین، شەرە کەلەشین
- cockroach/'kɒkrəʊtʃ/n سیسرکە، سیسرک
- cocktail/'kɒkteɪl/n کۆکتیل - تیکەلی چەند خواردنەوهریەک چەند بڕگەیهک لە بەرنامەیهک، هەمەپەنگ، پەنگاوپەنگ
- cocoa/'kəʊkəʊ/n کاکاو
- coconut/'kəʊkənʌt/n گوژی هیندی
- cocoon/'kəʊkʊn/n قۆزاخە: بەرگی بۆ پاراستن بەکار دێی داوی وه ئاوریشم وایه
- cod/kɒd/n ماسی گەورە ی دەریا
- coddle/'kɒdl/v دەبیلاوین /دەکولین
- code/dəʊd/n هێما، کۆمەڵی دەستور، کۆد سێستەمی هاوچۆ
- code word/n هێمای نەینی، کلێلی کردنەوهی نەینی
- codify/'kəʊdɪfaɪ/v پاساو دادەنێ، تۆمار دەکا چەند یاساين کۆدەکاتەوه
- coefficient/'kəʊ'fɪʃnt/n هاوکۆکه، پە
- coerce/kəʊ'sɪs/v زۆری لێ دەکا، زۆرەملی لێ دەکا
- coercion/kəʊ'sɪʃn/n زۆرەملی کردن، زۆرەملی
- coexist/'kəʊɪg'zɪst/v لە گەل یهک هەلکردن - هاوکات هەبن
- coexistence/'kəʊɪg'zɪstəns/n پیکهوه ژیان / پیکهوه هەبوون
- coffee/'kɒfi/n قاره

clip/klɪp/n - v ۱- دەرزى - بەستەر
 ۲- لىدان - ھەلگەر
 ۱- بەدەرزى دەبەستى ۲- دەبىرى
 clippers/'klɪpə(r)/n قۇرپ - پىچ چاگەر
 نىنۇككەر - نىنۇكېر
 clique/klɪk/n تاقم / چەتە
 cloak/kləʊk/n پەردە، ھەبا، پالتۇ، بىن قۇل
 cloakroom/'kləʊkrum/n پالتۇگە /
 ژوورى پالتۇ ھەلۋاسىن / ئاۋدەست
 clock/klɒk/n كاتژىمىرى گەرە - دىوار
 clock in/out تۆماری ھاتن و
 رۆيشتن لە كارگە
 clockwise/'klɒkwaɪz/v لەگەن مېلى
 كاتژىمىرى دەسپوئى / دەخولیتەو
 clog/klɒg/v - n ۱- لەمپەر دادەننى
 بەرەبەست لروست دەگا، رى دەگىرى
 ۲- قاپقاپ - كەلش
 close/kləʊs/adj ۱- نىزىك
 ۲- خنكىنەر، بىن ھەوا
 ۳- جىياۋزى يەككى كەم ۴- ورد - سەراپاگىر
 ۵- چىرە - لە يەك نىزىك
 close/kləʊz/v ۱- دادەخا
 ۲- كۆتايى پىن دىننى
 ۳- گرى دەدا - لە يەك نىزىك دەكاتەو
 closedown/v بە يەكجارى دادەخا
 close-up/n وئە يەككى نىزىكخاۋە
 closet/'klɒzɪt/n گەنجىنە، ژوورى بچوك
 water closet(w.c) ئاۋدەست
 closure/'kləʊzə(r)/n كۆتايى،
 داخستى دەرگاي گفتوگۇ، گىران
 clot/klɒt/n خوئىن مەيىن / لەت
 cloth/klɒθ/n ۱- قوماش، چىن
 ۲- پارچە قوماش - پەردە ۲- سەرچىن
 clothe/kləʊð/v لەبەر دەگا، دادە پۇشنى
 clothes/kləʊðz, kləʊzn ۱- جىل و بەرگ - پۇشاك
 ۲- چەرچەف - سەرچىن

clothing/'kləʊðɪŋ/n پۇشاك، پۇشېن
 cloud/klaʊd/n ھەور، تەم
 cloud/v ھەور دادە پۇشنى، تەم دادە گرى
 cloudless/'klaʊdləs/adj سامان،
 بىن ھەور، روون
 cloudy/'klaʊdi/adj بە ھەور، بە تەم
 clover/'kləʊvə(r)/n وئىنجە، سەمەن
 clown/klaʊn/n گالنتە چى /
 قوشمە چى - قەشمەر
 club/klʌb/n-v ۱- دار - كوتەك
 ۲- دارى يارى گۇلف ۲- يانە
 ۴- ماچەى كاغەزى يارى
 بە كوتەك لىنى دەدا، بە شەدارى دەگا
 cluck/klʌk/n - v گارەگارى مەرىشك،
 گارەگار دەگا
 clue/klju:/n بەلگە، ئامازە، كىلىلى
 نۇزىنە ھەى تاوان
 clump/klʌmp/n دەستەبەك دار و گول
 clump/v شەقاۋى گران داۋرى
 clumsiness/n ھەلە شەبىى، زىپۇبىى
 clumsy/'klʌmzi/adj بە ھەلە شەبىى، زىپۇ
 cluster/'klʌstə(r)/n ھىشورى (تەرى)،
 كۆمەلە
 cluster/v كۆدەبىتەو
 clutch/klʌtʃ/n - v ۱- گرتن ۲- كلاج
 ۳- دەستە ھىنكە، دەگىرى
 clutter/'klʌtə(r)/n - v پەرش و بلاۋ /
 سەرى نى تىكەدە چى
 لەگەن - پىكەو
 co-/pref ھاۋدانەر - ھاۋبەشى
 co-author/n خوئىندى تىكەل -
 كۆر و كچ
 co-education/n ۱- گالىسكە ۲- نۇتۇمبىس
 ۲- مەشھەۋان - راھىنەر
 coagulate/kəʊ'ægiuleɪt/v دەمەيىن،
 دەبەستى، دەتەزى

clarine

clarinet/'klærə'net/n کلارینت

clash/klæʃ/n - v 1- بەریەك كەوتن - خڕینگە خڕینگە

بەریەك دەكەوئ - خڕینگە ی لێو دەئ

2- ناقلایی - مەملانی - رازی نابن

3- ھاو کات

class/klɑ:s/n 1- چینی کۆمەڵایەتی

2- پۆل

classic/'klæsɪk/adj کلاسیک - دێرین

classical/'klæsɪkl/adj ئەدەبی کۆن

classification/'klæsɪfɪ'keɪʃn/n پۆلێن کردن

classify/'klæsɪfaɪ/v پۆلێن دەکا

classified information زانیاری نەینێ

class-mate/'klɑ:smet/n ھاو پۆل

clatter/'klætə(r)/n 1- دەنگی سینی و

قاپ و قاچاغ 2- ژاوەژاوە

3- تەقەتەقی نالەتی چاپکەر

clause/klɔ:z/n 1- پارستە 2- بەند

claustrophobia/'klɔ:stɹə'fəubiə/n

ترس لە شوێنی داخراو

claw/klɔ:n - v 1- چنگ/ دەرووشینی، چڕنوک

clay/kleɪ/n قویری پاڤژ

clean/kli:m/adj - v 1- خاویز

2- شیک - کۆک - ریکپۆش/ پاڤژدەکاتەو

cleaner/'kli:nə(r)/n 1- پاڤژکەر - خۆلام

2- ئامراز یان ماددە ی پاڤژکەر

cleaning/'kli:nɪŋ/n خاویزی - پاڤژی

clear/klɪə(r)/adj - v 1- روون - سامال

2- روون - ئاشکرا - بێ گری 2- تێ دەپەڕی

4- بەر بەست لادەبا، پاڤژ دەکا

5- بێ تاواشی دەردەخا 7- سامال دەبێ

8- دوورکەو

clearly/'klɪəli/adv بە ئاشکرا - بە راشکاوی

clearance/'klɪərəns/n پالاوێن، ریکخستن

راگەیاندن - روون کردنەو - لا بێردن

clink

clearing/n ناوچه یەکی بچوکی بێ دار لە

ناوهراست دەرستان

clearly/adv بەروونی/بەبێ گومان

clemency/'klemənsi/n رەحمەت،

لێبوردن - مێهرەبانی

clench/klentʃ/v 1- توند دەبگرێ،

2- چیرە ی ددان ی دئ 3- کۆتایی پێ دینێ

clergyman/'kle:dʒɪmən/n قەشە/

پیاوی دینی لە مەسیحیەت

clerical/'klerɪkl/adj نووسراو، کەنوتی

clerk/klɜ:k/n نووسەر، فەرمانبەر

clever/'klevə(r)/adj زیرەك

cleverness/'klevənəs/n زیرەکی

cliche/'kli:ʃeɪ/n کلێشە/دەستەواژە ی

دو پیا تکراره

click/klɪk/n - v کلیك، كرتە كرت/

هەر لە سەر دەتا سازا

client/'klaɪənt/n کڕیار - هەمیشە کڕیار

cliff/klɪf/n کەندەڤن

climate/'klaɪmət/n ئاوههوا، سەقا

climax/'klaɪmæks/n پۆپە/لوتکە

climb/klaɪm/v سەردەکەوئ -

هەندەگەڕئ بە (چیا)

climb/n سەرکەوتن بە سەر، هەلگەران بە

climber/'klaɪmə(r)/n هەلگەر، خۆههواس

clinch/klɪntʃ/v دەگری - دەبەستن

cling/klɪŋ/v پێو ی دەنالن، پێو ی دەلکن

clinic/'klɪnɪk/n دیدەنگای پزیشکی/

نەخۆشخانە ی بچوک

clinical/'klɪnɪkl/adj سەرچەنئ -

پشکەننی نەخۆش لە سەر چینگا

clink/klɪŋk/n خەشە خەش، زڕینگە زڕینگە

پەرداخ

زڕینگە زڕینگە شووشە دئ.. کلاس لە گلاس

دەندن

churn

- ۲- تیره‌یه‌کی مه‌سیجی
 churn/tʃɜ:n/n کردنه کهره، مه‌شکه
 chute/ʃu:t/n ناوهر/ئۆ تاقه‌که، سول
 cider/'saɪdə(r)/n ناوی سنبوی ترشاو/سرسکه سایده‌ر
 cigar/sɪ'gɑ:(r)/n چروت- ده‌فتەر
 cigarette/'sɪgə'ret/n جگار- جگار-ه
 cinder/'sɪndə(r)/n خۆله‌میش/ئیه‌سه‌سۆتو
 cine-camera/'sɪni kəmərə/n کامیرای سینهما
 cinema/'sɪnəmə/n سینهما، هونه‌ری
 سینهما
 cipher/'saɪfə(r)/n ۱- هیچ نا- سفر
 ۲- کۆد- هینما
 circle/'sɜ:kl/n ۱- بازنه ۲- په‌شیک له‌شانۆ-
 به‌له‌کۆن ۳- کۆمه‌له‌که‌سیک- ناوه‌ندی سیاسی
 circuit/'sɜ:kɪt/n ۱- خول- گه‌شت
 ۲- بازنه‌ی کاره‌بایی
 circular/'sɜ:kjələ(r)/adj بازنه‌یی،
 چه‌ماوه‌یی
 circulate/'sɜ:kjələɪt/v بلاوده‌که‌توه،
 دابه‌شی ده‌کا، ده‌سوپه‌توه
 circulation/'sɜ:klə'leɪʃn/n
 ۱- خولانه‌وه‌ی، خوین ۲- دابه‌ش کردن
 circumcise/'sɜ:kəmsaɪz/v سونه‌ت ده‌کا
 circumcision/'sɜ:kəm'sɪʒn/n
 سونه‌ت کردن- پاککردنه‌وه
 circumference/'sɜ:kəm'fərəns/n
 چیوه‌ی بازنه
 circumspect/'sɜ:kəmspekt/adj هۆشیار، وریا
 circumstance/'sɜ:kəms'tæns/n
 ره‌وش، بار، بارونۆخ
 circumstantial/'sɜ:kəm'stæʃl/adj
 ۱- چه‌پۆر ۲- په‌یوه‌سه‌ت به‌ره‌وش ۲- لاوه‌کی
 circus/'sɜ:kəs/n شیرکس- پالوانانبازی،
 گۆره‌پان

clarify

- کۆنگای ناو- ناو پارێز
 cistern/'sɪstən/n
 قه‌لآ- په‌ناکه
 citadel/'sɪtədəl/n
 ئیه‌وه‌گرتن،
 به‌لگه‌هینانه‌وه له، تۆمارکردن
 cite/saɪt/v باس ده‌کا، نمونه‌ده‌هینیتتوه
 citizen/'sɪtɪzn/n هاوولاتی
 citrus/'sɪtrəs/n گروپی ترشه‌کان -
 ترشه‌مه‌نی
 city/'sɪti/n شار
 civic/'sɪvɪk/adj شاری- مه‌ده‌نی
 civil/'sɪvl/adj ۱- مه‌ده‌نی- نا‌عه‌سکه‌ری
 ۲- به‌ریز- به‌شه‌ده‌ب ۲- کۆمه‌نگای مرۆڤ
 civilian/'sə'vɪliən/adj مه‌ده‌نی- نا‌حکومی
 civilization/'sɪvələɪ'zeɪʃn/n مه‌ده‌نیه‌ت، شارستانی
 civilize/'sɪvələɪz/v به‌شارستانی ده‌کا
 claim/kleɪm/n - v ۱- داخوازی
 ۲- بانگاشه‌کردن ۲- بانگاشه‌ ده‌کا
 clammy/'klæmi/adj شیدار و سارد و ته‌پ
 clamorous/'klæmərəs/adj
 به‌هه‌را- واژه‌وار
 clamour/'klæmə(r)/n - v هه‌را/ زه‌ختی
 ده‌کرد له‌ سه‌را/ غه‌لبه‌ غه‌لب ده‌کا
 clamp/klæmp/n نامرانیکه‌ بۆه‌لگرتنی
 دووشت پیکه‌وه‌ به‌کار دئ
 clan/klæn/n عه‌شیره‌ت، خێل
 clandestine/klæn'destɪn/adj نه‌هینی، شاره‌وه
 clang/klæŋ/n - v ته‌قینه‌وه- ته‌قه‌تق/
 ته‌قه‌تق ده‌کا
 clank/klæŋk/n - v ده‌نگدانه‌وه،
 خرینگه‌خرینگ/خرینگه‌خرینگ ده‌کا/ده‌دا/ ئیه‌دئ
 clap/klæp/n - v چه‌په‌له‌ئیه‌دان/ چه‌په‌له‌ئیه‌دان
 clarification/'klærɪfɪ'keɪʃn/n
 روون کردنه‌وه/ تارمایی لایردن
 clarify/'klærəfaɪ/v روون ده‌که‌توه،
 به‌ره‌ونه‌ق دینۆخ

chisel		
chisel/'tʃi:zl/n	ئەسكەنە /	chorus/'kɔ:rəs/n ۱- كۆرس - بەكۆمەن
	قەلەمى ئاسن بۇ كۆنكردىنى دىوار	۲- دەستەوازەيەكە لە گۆرانىدا بەرىكۆپىكى
chit/tʃɪt/n	مىندان، ساوا،	دەوترىتەو ۲- كۆمەن سەماكەر
	پارچەكاغەز، نامەى كورت	chorus-girl/n كىچى سەماكەرى ناو كۆرس
chit-chat/'tʃɪt tʃæt/n	چەنەبازى،	choose-chose-chosen/v ھەلدەبۇزىرى
	گفتوگۆيەكى كورتى ئافەرمى	ھەلىبۇزىردا - ھەلبۇزىردا
chivalrous/'ʃɪvɪrəs/adj	جوامىز،	Christ/kraɪst/n عىسى پىغەمبەرى
	سوارچاك، خانەدان	كۆپى مەرىيەت
chivalry/'ʃɪvəlri/n	سىستەمى	christen/'krɪsn/v بە مەسىھى دەكا
	سوارچاكى، جوامىزى	Christian/'krɪstʃən/n دىان - نەسرانى -
chlorine/'klɔ:rɪ:n/n	كلۆر	فەلە
chloroform/'klɒrəfɔ:m/n	كلۆر فۆرم -	Christianity/'krɪstɪ'ænətɪ/n
	سېكرە	مەسىھىيەت - نەسرانىيەت (ئائىدى مەسىھى)
chock/tʃɒk/n	چۆلىكى دارىيە لەئۇزىر	Christmas Eve جەئزى لەدايك بوون -
	بەرمىل دادەنرى، ئاھىلىن بچولئەتەو، پارگەر	رۆژەك پىش جەئزى لەدايك بوون
chock-full/tʃɒk 'fʊl/adj	پۈر - قەرمباغ	Father Christmas بابا ئۆنئىل
chock-a-block/tʃɒk ə 'blɒk/adj	پۈر - توندىبەستراو	chrome/krəʊm/n كروم - زەرە
	چوكلىت ۲- كاكاو	chromium/'krəʊmɪəm/n كانزاي كروم
chocolate/'tʃɒklət/n	ھەلبۇزىردە، ھەلبۇزىردىن -	chromosome/'krəʊməsəʊm/n
choice/tʃɔɪs/n	باشترىن جۆز - ئاياب	كرومۆسۇم
	كۆرسى كەنىسە /	chronic/'krɒnɪk/adj درىزخايەن/كوشندە
choir/'kwaɪə(r)/n	دەستەى گۆرانى	chronicle/'krɒnɪkl/n تۆمارى روداوەكان
	خىنكان/دەخنىك	بەپىنى پوودانىيان
choke/tʃəʊk/n - v	كولئىرا - رشانەو	chronological/'krɒnə'lɒdʒɪkl/adj
cholera/'kɒləərə/n	ھەلدەبۇزىرى	يەك لەدواى يەك
choose/tʃu:z/v	۱- لىدان ۲- گۆشت - دەم	رىكخراو بەپىنى كات
chop/tʃɒp/n	پارچە پارچە دەكا / دەبرى	chronology/'krɒnɒlədʒɪ/n
chop/v	۱- ئەور ۲-	زانستى تۆمار كرىنى روداوە مېژووبىيەكان
chopper/'tʃɒpə(r)/n	ھەلى كۆپتەر	chubby/'tʃʌbi/adj رومەت پۇر/خېر
	كۆپان /	chuck/tʃʌk/v فېرى دەدا، دەردەكا، دەقۇيىنى
choral/'kɔ:rəl/adj	گۆرانى بەكۆمەن / سرودى ئايىنى	chuck up/v واز دەھىنى لە
chord/kɔ:d/n	پەت، گوريس - كندرا / ئى	chuckle/'tʃʌkl/n پىكەننىكى شاراوه /
	ئىنى ئامرازى مۇسىقا	پىكەننىكى بەھىمنى
chore/tʃɔ:(r)/n	كارى رۆژانە / رۆتىن	chum/tʃʌm/n برادەر، ھاووبى
	سوكە ئىش	chunk/tʃʌŋk/n پارچەيەكى گەورە، پاروو
		church/tʃɜ:tʃ/n ۱- كەنىسە

chauvinism

chauvinism/'ʃəʊvɪnɪzəm/n شوڤېنېت دهمارگىرى نەتەۋىيە - تىرەگەرى

cheap/tʃi:p/adj ۱- ھەرزان ۲- كەم - بن قىمەت

cheat/tʃi:t/n ڧېلىبان، چادوكەر/چادو

cheat/v ڧېل دەكا - چادو دەكا

check/tʃek/n ۱- چاۋدېرى ۲- ۋەستاندن ۲- قوماش ۴- چەك

check/v كۆتۈرۈل دەكا، دەۋەستىن - ناھىلىن

cheak up پىشكىنى پىزىشكى سەراپا

cheek/tʃi:k/n ۱- رۆۋەت ۲- نەگىرىسى

cheeky/'tʃi:ki/adj ۱- نەگىرىسى - بىن شەرم

cheer/tʃiə(r)/n ۱- ھوتاف لىدان

۲- بارى تەندروسى - مېراژ

۱- ھوتاف لىدەدا - ھاۋار دەكا

cheer/v ۲- ھان دەدا

cheerful/'tʃiəfl/adj ئاسۋەدە - كەيف خۇش، بەختيار

cheerio/'tʃiəri'əʊ/interj بەھىۋاي دىدار (لەخۋاردنەۋە) بە تەندروسىت

cheery/'tʃiəri/adj شاد - كامەران - بەختەۋەر

cheese/tʃi:z/n قابە پەنى، پەنىر

cheeseparing/adj كەم/ بىن قىمەت، قىرچۇك

chef/ʃef/n سەرقى چىشتىنەران/ سەركار

chemical/kemɪkl/adj كىمىۋاي

chemist/'kemɪst/n ۱- كىمىياگەر - زاناي كىمىيىسى ۲- دەرمانساز - سەيدەلانى

chemistry/'kemɪstri/n زانستى كىمىيا

cheque/tʃek/n چەك - شىك (پارە)

cherish/'tʃerɪʃ/v بەنەرمى چاۋدېرى دەكا رىزى لىدەنى

cherry/tʃeri/n گىلاس

chess/tʃes/n شەترەنج

chess-board/n تابلۋ شەترەنج

chirp

chest/tʃest/v ۱- سندوق ۲- سىنگ

chestnut/'tʃesnʌt/n كەستانە

۱- رەنگ كەستانى

chew/tʃu:/v دەجۋى

chewing gum/n بىشت جۋىن

chic/'ʃi:k/adj رىك پۇش، جۋانپۇش - كۆك

chicken/'tʃɪkɪn/n ۱- مېرىشك ۲- گۇشتى مېرىشك

chickenpox/'tʃɪkɪnpɒks/n سۆرىكە

chide/tʃaɪd/v سەركۈنەنى دەكا

chief/'tʃi:f/n - adj ۱- سەرىك ۲- بەرپۇدبەر، سەرىكى

child/'tʃaɪld/n مندال

childhood/'tʃaɪldhʊd/n مندالىتى

childish/'tʃaɪldɪʃ/adj مندالانە - مندالى

chill/'tʃɪl/n - v ۱- ساردى ۲- نەخۇشى - لەرز، ساردەكاتەۋە، سەرمای دەبن

chilly/'tʃɪli/adj سارد، ساردوسې، سەرمابردە

chime/'tʃaɪm/n - v دەنگى زەنگ، زەنگى كاتزىمېرەكە لىدەدا

chimney/'tʃɪmni/n دوکەلکېش، بۇرى دوکەل

chin/'tʃɪn/n چەنە، چەناگە

chin up/v بەرگە بگرە

china/'tʃaɪnə/n چىن - چىنى

Chinese/adj چىنى - زمانى چىنى

chink/'tʃɪŋk/n ۱- كۆنېكى - كەلېنېكى بچۈك ۲- زىنگانەۋە، دەزىنېگىتەۋە

chip/tʃɪp/n ۱- پارچەدار - شەپانى ۲- قاش، تۈپكۈل ۲- ڧېشە ۴- كەل - شكاۋ

chip/v دەشكېتىن

chiroprapist/'kɪ'rɒpədɪst/n پىسپۇر لە چارەسەرى پىزەكان

chirp/'tʃɜ:p/n - v شەققەتە، دەنگىكى بەزى بالندەيە

chance

chauffeur

chance/tʃɑ:ns/n ١- رێككوت

I met him by chance.

بە رێككوت ئوموم دیت

٢- دەرگەت

he got ... دەرگەتی بۆ رێككوت

٣- شیمانە

you stand a good

شیمانە ی بە دەستەبەتانی ئەر پیشەت زۆرە

I'll come along by chance

سەرت ئێدە دەم بێ ژوان - بە رێككوت

chancellor/'tʃɑ:nsələ(r)/n

١- سەرۆکی فەخری زانکۆ

Chancellor of the Exchequer

٢- سەرۆک وەزیران - راویژکار لە ئەڵمانیا /

وەزیری دارایی لە بەریتانیا

change/tʃeɪndʒ/n

١- گۆزان - گۆپین

٢- پارە - وردە - دەگۆپێ

I must change

دەبێ جلم بگۆم

change able/adj

دەکرێ بگۆپێ

channel/'tʃænl/n

١- دەریبەند

٢- قەناتی تەلەفزیۆن

٣- قەناتی ئاو - جۆگە - زێراب - سۆلین

chant/tʃɑ:nt/n - v

سرود، سرودی دینی

سرود دەلی

chaos/'keɪs/n

ناژاو، نیکهراشی

chap/tʃæp/n - v

پیاو - کۆپ - شەق دەبا

chapel/'tʃæpl/n

کەنێسە ی بچوک،

نۆزگا، پەرستگا

chaperon/n

کەنیزەک / خەنە

chaplain/'tʃæplɪn/n

قەشە

chapter/'tʃæptə(r)/n

بەش - زنجیرەیک لە

char/tʃɑ:(r)/n

١- خەلوژ - رەژو

٢- کاری پاقزکردنەرە

charwoman/n

پاقزکەرەو - کارەکەر

character/'kærəktə(r)/n

١- کەسێتی

٢- ناو بانگی ٣- کارا کترە - نیشانە - هێما

characteristic

/,kærəktə'rɪstɪk/adj - n

charade/'ʃɑ:rɑ:d/n

تایبەتەتەندی / ئەدگار

charcoal/'tʃɑ:kəʊl/n

قەسە ی رووت - مەتەل

charge/tʃɑ:dʒ/n

١- تۆمەت

٢- چاودێری - بەرپرسیاری ٢- هێرش

٤- نرخ - ٥- بارگە ی کارەبایی

charge/v

١- تاوانباری دەکا

٢- رایدەسپێری ٢- هێرش دەکا

٤- داوا ی نرخێ دەکا ٥- پر دەکا

charisma/kə'rɪzɪm/n

کاریزما

charitable/'tʃærətəbl/adj

خێرەمەند - خێرخواز

charity/'tʃærəti/n

چاکە - خێر

charlatan/'ʃɑ:lətən/n

قۆلچ - ساخته کار

charm/tʃɑ:m/n

١- هێزی راکێشان - سرنج

٢- جادو ٢- تەلەبەم

charm/v

١- کەیف خۆش دەکا

٢- سرنجی راکێشێ

charming/'tʃɑ:mɪŋ/adj

سرنج راکێش -

دلپۆزین - گەلەک جوان

chart/tʃɑ:t/n

١- نەخشە ٢- هێلکاری

charter/'tʃɑ:tə(r)/n

١- بەلگە نامە

دەستور ٢- بەند - قوتترات

chary/'tʃɛəri/adj

رژ - سوور، وریا

chase/tʃeɪs/v - n

راوی دەشێ - راو - راوانان

chasm/'kæzəm/n

١- کۆنیکێ درێژێ

قۆل لەزەوی ٢- کەلین

٢- جیاوازیەکی گەرە لەنیوان

chassis/'ʃæsi/n

شاسی ئۆتۆمبیل

chaste/'tʃeɪst/adj

پاک - پاقژ

chastise/tʃæ'staɪz/v

تەمبەنی دەکا

chastity/'tʃæstəti/n

پاقژی - پاکیزەیی

chat/tʃæt/n

مشتومر - چەتەکردن

chatter/'tʃætə(r)/n

١- مشتومر -

چەتەبازی ٢- وتە ی پەپوچ

٢- چیرە ی ددان - دانەچیرە

chauffeur/'ʃəʊfə(r)/n

شوفێر

censure

censure/'senʃə(r)/v بەزمانیکى توندو
رەسمىيە يەكەن بلىن تۇ ھەلەي

census/'sensəs/n سەرژمىرى

cent/sent/n ۱- پارەي وردەي ئەمىرىكى
۲- سەد

the interest rate is only.... رىژەي
قازانچ تەنھا شەش لە سەدە.

centenary/'sentɪnəri/adj سەدسانى

centigrade/'sentɪgreɪd/adj

پەلەي سەدى بۇ پىئوانەي گەرمى
سەنتىمەتر/centimetre/'sentɪmɪtə(r)/n

ناوەندى-مەلبەندى،
ناوەراست/سەرەكى

this hotel has central heating
ئەم ئوتپەلە گەرمكەرەوى ناوەندى ھەيە

centre/'sentə(r)/n مەلبەند، ناوەند،
ناوەراست، چەق، تەورە

the visiting actress was..attraction
ئەكتەرى مېوان جىگەي سەرنجى ئامادەبوان بۆر

place in centre لەناوەندى دانا

be concentrated on, in جەخت
لەسەر دەکا/گەرنجى تەنیا بە.. دەدا

century/'sentʃəri/n سەدە
۱- سەد سال ۲- سەد خال لەيارى كرىكىت

ceramic/sə'ræmɪk/adj سىرامىك-
ھونەرى گەلکاری

cereal/'sɪəriəl/n سىرامىك- گلین- توپى
۱- دانەپەلە ۲- تىشت

cerebral/'serəbrəl/adj دەماغى/
پەيەوست بە مېشك

ceremonial/'serɪ'məuniəl/adj
ئاھەنگى دىنى، رەسمى- تەدارەك

ceremony/'serəməni/n تەدارەك
بەن زەھمەت وان لە

please do not .... رەسمىيات بېنە
Master of ceremonies M.C ئاھەنگچى

certain/'sɜ:tn/adj ۱- دلنیا

champion

He is certain to come. ھاتنى مەسۇگەرە
Are you certain? ھەندى ئەو پراستىيەي لاتە، دلنیاي؟

۲- ھەندى
certain p. have told ... ھەندى كەس

دلرۇيان لەبارەي مەنەو ھەلبەستبۆر
certainly/'sɜ:tnli/adv بەدلنیايى

certainly/'sɜ:tnli/adv دلنیايى

certificate/sə'tɪfɪkət/n باوەرنامە-

گەواھى نامە- مۆلەت
birth certificate بېرنامەي لەدايەكبۆن

marriage certificate مەرنامە،
بەندى ھاوسەرىتى

chafe/'tʃeɪf/vi - vt دەخوړىتىن- دەسپرىتەو

chaff/'tʃɑ:f/n پووش، كا

chagrin/'ʃægrɪn/n خەمۆكى

chain/'tʃeɪn/n ۱- زنجىر ۲- زنجىرەي

chain reaction كاردانەوى زنجىرەيى

chain/v بەزنجىر دەپپەستپتەو

chair/'tʃeə(r)/n ۱- كورسى

۲- كورسى سەرۆكايەتى، ئوستازىيەت لە زانكۆ
سەرۆكايەتى دەكا، بەرژوى دەبا

chairman/'tʃeəmən/n سەرۆك دانىشتن

chalk/'tʃɔ:k/n تەباشىر

challenge/'tʃælɪndʒ/n - v
بەرەنگارى- بەرەنگارى دەكا

chamber/'tʃembə(r)/n ۱- ژورى نوستن ۲- ئەنجومەن

chamber of commerce ژورى بازرگانى

chamber pot ئاودەست

chameleon/'kæmɪliən/n ھەرىيا، بىنبار

chamois/'ʃæmwɑ:z/n پزەنكئوى

champion/'tʃæmpjən/n داكۆكى كەر،
پالەوان

champion/v داكۆكى دەكا

I hope you will... ھيوادارىن

تۆ پىشتگىرى دۆزى ئىمە بەكى

catering

- دایینکردنی خواردن- پەیداکەر- دایین کەر
catering/n خزمەتکاری ئامەنگ
caterpillar/'kætəpɪlə(r)/n کرمۆکە
 کرمۆلەي پەپولە
cathedral/kə'thi:drəl/n کاتدرائى
Catholic/'kæθlɪk/adj کاسۆلیکی
cattle/'kætl/n ئازەل- رەشموڵخ
Caucasian
 /kɔ:'keɪziən, kɔ:'keɪʒn/n - adj
 قەوقازی
cauldron/'kɔ:ldrən/n مەتجەل- قازان
cauliflower/'kɒlɪflaʊə(r)/n قەرنابەیت
cause/kɔ:z/n ۱- هۆ- ئەگەر
 ۲- هۆ ۲- دۆز- مەسەلە
cause/v دەبێتە هۆی
caustic/'kɔ:stɪk/adj ۱- سووتینەر- ۲- توند
caution/'kɔ:ʃn/n ۱- ئاگا دارەکی مەزن
 ۲- ئاگا داری
caution/v ئاگا دار دەکاتەوه
cautionary/'kɔ:ʃənəri/adj
 وریاکەرەوه- ئاگا دار کەرەوه
cautious/'kɔ:ʃəs/adj وریا- ئاگا دار
cautiously/adv بەوریايى
cavalry/'kævlrɪ/n ۱- هینزی زرنپۆش
 ۲- هینزی سواره
cave/keɪv/n ئەشکەوت
cave in/n ۱- هەرس دینى- دەپوخی
 ۲- لەپەر واز دینى لە
cavern/'kævən/n ئەشکەوتى قوول/
 پەر ئەشکەوت
caviare/'kæviɑ:(r)/n کافیار
cavity/'kævəti/n ۱- بۆشایى- ۲- کون
cease/si:s/v رادەهوەستى- کۆتایى دى
ceaseless/'si:sləs/adj بەردەوام
ceaselessly/adv بەبەردەوامى
cease fire ئاگرەس/ شەڕاگرتن
cede/si:d/v دەست بەردار دەبێن لە

censorious

- ۱- بێمەج
 ۲- دوا ئاست/ پۆپەي نرخ
celebrate/'selɪbreɪt/v
 ۱- ئامەنگ دەگێرئ
 ۲- ئامەنگى ئایینی دەگێرئ
celebration/,selɪ'breɪʃn/n
 ئامەنگ سازدان
celebrated/'seləbrətɪd/adj ناسراو
celebrity/sə'leɪbrəti/n کەسیکی ناسراو
celestial/sə'lestiəl/adj ئاسمانى- فەلەکی
celery/'seləri/n کەرەوز
celibacy/'selɪbəsi/n رەبەئى
celibate/'selɪbət/adj رەبەئ/بەئین
cell/sel/n ۱- زیندان- ۲- خانە
 ۳- بەشێن لە پاتری کارەبایی
 ۴- شانە (رێکخراوی سیاسى)
cellar/'selə(r)/n ژۆرەمەن
cello/'tʃeləʊ/n چەلۆ
violin cello کەلەکەمان/ ئامیزی موسیقا
cellophane/'seləfeɪn/n کاغەزی
 سیلوفانین
cellular/'seljələ(r)/adj خانەیی
cellular phone تەلەفۆنى خانەیی
celluloid/'seljuloɪd/n سەلۆئید
 (ماددەیکە روونی رەقە)
cellulose/'seljuloʊs/n سێللیۆز
Celtic/'keltɪk, 'seltɪk/n - adj کلتی:
 خەلکێکن لەوێلێز- سکۆتلاند- دەژیان
cement/si'ment/n ۱- چیمەنتۆ
 ۲- ماددەیکە بۆ پێکردنەوهی ددان
 ۳- جۆرێکە لەسەمغ
cement/v بەچیمەنتۆ داهەپۆشی-
 کۆنکریت دەکا- پەپوهندی بەهینز دەکا
cemetery/'seməntri/n کۆپرستان
cancel/sensə(r)/n چاودیز، رەخنەگر
cancelship/'sensəʃɪp/n چاودیزی
censorious/sen'sɔ:riəs/adj زۆر بە
 لۆمە و گلەیی

- casino**
 casino/kə'si:məʊ/n گازیفۆ
 cask/kɑ:sk/n بەرمیلی ئەدار دروست کراو
 casserole/'kæsərəʊl/n ۱- کاسەرۆل
 ۲- دەفرۆنکی گەرە بۆ کاسەرۆل
 cassette/kə'set/n کاسنیت
 cassette-recorder/n تۆمارکەر/ریکۆردەر
 cast/kɑ:st/n ئەکتەرەکان لە فلم یان شانۆ
 cast/v ۱- ئەکتەری هەڵدەبژێری بۆ
 ۲- دروست دەکا بە قالب ۲- فرۆی دەدا
 cast light on روئاکێ دەخاتە سەر
 cast a shadow تارمایی دروست دەکا
 cast al your دەنگدەدا
 فرۆیز: دادەکەنئ- لادەبا
 castaway/'kɑ:stəweɪ/n رزگارێو
 castiron/n ئاسنی سەبە
 castiron/adj لە ئاسنی سەبە(جۆش)
 دروستکراو
 cast-off کراسی بێ کەلک
 caste/kɑ:st/n ۱- چینی کۆمەلایەتی/هەندی
 ۲- سیستەمی چینی کۆمەلایەتی
 castle/'kɑ:sl/n قەڵە
 castrate/kæ'streɪt/v دەیکەسینێ
 castration/kæ'streɪʃn/n خەساندن
 casual/'kæʒuəl/adj ۱- خەسارە-
 بێ مەبەس ۲- جایی ناپەسەمی ۲- کورت
 casually/'kæʒuəli/adv بەبێ گرتنێدان/
 بەشینۆیەکی ناپەسەمی
 casualty/'kæʒuəlɪti/n ۱- زیان- هەنگاقتی
 ۲- زیانی گیانی- قوربانی
 ۲- بەشی روداو
 cat/kæt/n ۱- پشیلە ۲- شیر و پلنگ
 catalogue/'kætəlɒg/n
 ۱- کەتەلۆگ- نەخشە ۲- زنجیرە
 catalogue/v ئەلیستە دادەنێ
 catapult/'kætəpʌlt/n دارلاستیک
- ۱- (بەرد) بەدارلاستیک داوی
 ۲- شتی بەمیز فرۆی دەدا
 cataract/'kætərækt/n ۱- تالکە
 ۲- ئاوی شین ئەچاوا/ نەخۆشی
 catarrah/kə'tɑ:(r)/n ۱- پەسیو/هەلامەت
 ۲- چلیم- بەلفەم
 catastrophe/kə'tæstrəfi/n کارەسات
 catastrophic/'kætə'strɒfɪk/adj جەرگێر
 catch/kætʃ/v ۱- دەگرتنۆه ۲- دەگرتی
 ۳- لەسەر.. دەگرتی ۴- سواری.. دەبین
 ۵- پێنرادەگا ۶- گوئی ئۆدەبێن- تێدەگا
 ۷- پێنۆدەبێن- پێنۆه دەلکێ
 ۸- تووشی نەخۆشی دەبێن
 catch fire ئاگر هەلەدەکا
 catch sb red handed لەسەری دەگرتی
 catch sight/glimpse بەرچاوی دەکەوی
 catch the sun روژ دەبینا- بەرۆژ دەسوێن
 catch on ۱- تێدەگا
 ۲- بەهەرمیز دەبێن
 catch sb out تووشی دەکا
 catch up with sb- ۱- دەیکاتی
 ۲- دەگاتە ئاستی
 catch up on sth بەدەست دیننیتۆه
 be get caught up تووش دەبێن
 catch/n ۱- کرداری گرتنی شتی
 ۲- ریزۆی مەسی راوکراو ۳- بەستەر
 ۴- خەوشی/شاراوه
 catch phrase وێتی باو
 catchy/'kætʃi/adj زوو وەبیر دینتۆه
 categorical/'kætə'gɒrɪkəl/adj
 بەیکلاکەرۆه
 categorically/adv بەیکلاکەرۆهویی
 category/'kætəgəri/n هاوگروپ/ هاوئۆل
 categorize/'kætəgəraɪz/v پۆلێن دەکا
 cater/'keɪtə(r)/v ۱- بارپۆی دەکا
 ۲- لە ئاھەنگ پێنۆستێهەکان پێشکەش دەکا
 caterer/'keɪtərə(r)/n ئاھەنگەر- پەنداری

carol

carol/'kærəl/n ١- سرودی دینی -
 گۆرائی ستایش

carouse/kə'rauz/v زۆر دىخواستهوهو شاده

carousal/kə'rauzl/n ١- مێزى جولهرى
 جانئا له فرۆكه خانه

٢- تاههنگى بهژاوهرزای خواردهنهوه

carp/kɑ:p/n-v ماسى گهوره له دهريا دهزى

carp/v پهخندههگرى، عیبى لى دهبینیتهوه

carpenter/'kɑ:pəntə(r)/n دارتاش

carpentry/'kɑ:pəntri/n دارتاشى

carpet/'kɑ:pɪt/n ١- مافور
 ٢- كومبار

carpet/v بهكومبار دادهپوشى

carriage/'kæriɪdʒ/n ١- پهیتون- گالیسکه
 ٢- فارگزن ٢- كرىى گواستنهوه

carriageway/'kæriɪdʒweɪ/n
 يهكن له دوو رینگای سهرهكى

carrier/'kæriə(r)/n
 ١- كۆمپانیای گواستنهوه
 ٢- بارههنگرى سهربازى
 ٣- ههنگرى نهخوشى
 ٤- جانئای پیویستى بهكان

carrion/'kæriən/n گۆشتى بۆگه/مردوو

carrot/'kærət/n ١- گیزهر ٢- پاداشت

carry/'kæri/v ١- ههلهدهگرى به دهستى
 ٢- بهخۆ ههلهدهگرى ٢- دهگوازیتهوه
 ٤- (نهخوشى) دهگوازیتهوه
 ٥- رهزامهئدى لهسهر دهكرى
 ٦- (دهنگى) دهگاته

carry weight سهنگى خۆى ههیه/
 كاریگهرى خۆى ههیه

carry on بهردهوام دهبن

carry sth on بهشداری دهكا له

carry sth out ١- نهتجام دها
 ٢- نمایش دهكا

carry all_ hold all- پى ههلهدهستن

carry cot سهرىنى مندالى بچوك

cart/kɑ:t/n گالیسكهى دهستى

cart/v بهگالیسكه دهگوازیتهوه

cartilage/'kɑ:tilɪdʒ/n كركراگه

carton/'kɑ:tn/n قوتوى مقبا

cartoon/'kɑ:tu:n/n ١- كارتون
 ٢- فلیمى كارتونى

cartoonist/n وێنهى كاریكاتیرى
 هونهرمهئدى فلیمى كارتونى

cartridge/'kɑ:trɪdʒ/n ١- حیردان
 ٢- قوتوى تاییهتى داخراو- فلیمى كامیرا-

carve/kɑ:v/v ١- ههلهدهكۆلى
 ٢- پارچهپارچه دهكا

carving/n ههلهكۆلدراو

cascade/kæ'skeɪd/n ١- تافهگه
 ٢- وهك تافهگه

cascade/kæ'skeɪd/v وهك تافهگه دیته خوار

case/keɪs/n ١- رهوش- بار
 ٢- رهوشى دروست ٢- حالهتى نهخوشى
 ٤- تاوان ٥- داواى دادگا ٦- راستى و نهگه

in any case ١- ههرچى رویدا
 ٢- ههرچۆنیک بێ

in case لهبارى

in case of sth لهبارى رودانى

in that case لهبارى وادا

case history بهروارى حالهتى
 نهخوشى يهكەى

case-study لیکۆلینهوه له بهرهسهئندى...

case/n ١- قوتو- جانئا
 ٢- جانئای دهستى

cash/kæʃ/n پاره/پارهى يهكسهر

cash/v چهكێك خوردهكاتهوه/دهگۆزیتهوه

cash desk مێزى پارهدان

cash machine كارتى پاره دهرهینان

cash card كارتى پاره دهرهینان

cashier/kæ'ʃiə(r)/n پارهگۆپهوه/ ژمیريار

cashmere/'kæʃ'miə(r)/n كهشمير

car boot sale

carnivore

car boot sale بازارى سندوقى نۆتۆمبيل
 car park گەراج
 car phone تەلەفونى نۆتۆمبيل
 caramel/'kærəmel/n ۱- شەكەرى سوتاو
 ۲- شىرىنى لە شەكەرى كولاو دوستىراو
 carat/'kærət/n قىرات: يەكەي پىوانى
 پاكىتى زىپ
 caravan/'kærəvæn/n ۱- كەرەفانە
 ۲- كاروان
 caraway/'kærəweɪ/n تۆوى كاراوى
 carbohydrate/'kɑ:bəu'haɪdeɪt/n كاربۆهیدرات
 carbon/'kɑ:bən/n كاربۆن/ رەژو
 carbon copy ۱- دانەى كاربۆنى/ ناپەسەن
 ۲- دانەى پەسەن
 carbon dioxide/'kɑ:bə daɪ'ɒksaɪd/n دووم ئۆكسىد كاربۆن
 carbon monoxide /'kɑ:bə mən'ɒksaɪd/n يەكەم ئۆكسىد كاربۆن
 carbon paper كاغەزى كاربۆن
 carburettor/'kɑ:bə'retə(r)/n كاربۇرېتور
 carcass/'kɑ:kəs/n لاشەى گيانەور/كەلەش
 چەستەى مردوى گيانەور
 card/'kɑ:d/n ۱- كاغەزى نەستور كە بە
 ئاسانى ناچەمىتە ۲- كارتى زانىيارى
 ۳- كارتى زەماوەند و ..
 ۴- كارتى يارى كاغەز- قومان
 ۵- يارى كاغەز- قومان
 card board/'kɑ:dbɔ:d/n كاغەزى مقبا
 cardiac/'kɑ:dɪæk/adj دلىس-
 پەيوەستە بە دل
 cardigan/'kɑ:dɪgən/n چاكىت
 cardinal/'kɑ:dɪn/adj كاردينال
 قەشە لە كەنەيسەى كاسۆلىكى رۇمانى
 cardinal/'kɑ:dɪn/adj

۲. ۲. ۱) ژمارەى ئاسايى
 ۱- گرتكى پىن دەدا care/keə(r)/v
 ۲- ئارەزوى ئىيە- دەپەوى ۲- جەزى ئىيە
 ئىدېيۆم: گرتگە نىە، كىن گوتى پىندەدا!
 who cares? كىن گرتكى دەدا- چاودىرى دەكا
 caring گرتكى بە شەك دەدا
 care/n ۱- گرتكى- چاودىرى
 ۲- چاودىرى- بەرپىسارى ۲- نىگەرانى
 care of sb ئىدېيۆم: كورتەى C/O لەسەر
 نامە دەنوسىن بە واتاى لە رنگاى
 take care ئاگات لەخۆت بىن
 take of yourself ئاگات لەخۆ بىن
 take of sb/sth شتەك رىك دەدا
 carefree/'keəfri:/adj بىن پاك/ئاسودە
 career/kə'riə(r)/n ۱- پىشە
 ۲- ژيانى پىشەسى
 careful/'keəfl/adj ۱- بە ئاگا- وريا
 ۲- دوست
 carefully/adv بە ورياى- بە ئاگايى
 carefulness/n ئاگايى- ورياى
 careless/'keələs/n كەمتەرخەم- بىن ئاگا
 carelessly/adv بەبىن خەمى- بە كەمتەرخەمى
 carelessness/'keələsnəs/n كەمتەرخەمى
 caress/kə'res/n راموسان- وروژاندن
 caress/v دەوروزىن-
 دەست بەسەردا دەهين-
 caretaker/'keətəɪkə(r)/n چاودىرىكەر- پاسەوان
 cargo/'kɑ:gəʊ/n بار- بارگە
 Caribbean/n ئاوجەى دەرياى كارىبى
 Carbbean/adj كارىبى
 caricature/'kærɪkətʃə(r)/n كارىكاتىر
 carnation/'kɑ:'neɪʃn/n مېخەك/قەرنەفل
 carnival/'kɑ:mɪvəl/n ئاھەنگ
 carnivore/'kɑ:mɪvɔ:(r)/n گيانەورى گۆشتخۆر، مرقۇخۆر

cannon

cannon/'kænon/n ١- توپى بەردهاوێژ

٢- توپى نوێ- گوللههاوێژ

canoe/'kənu:/n ١- بەلەمىكى تەسكى بچوكه

دووكەس هەلەنگرێ

canoe/v چووە ناو روبرا، بەلەم لى دەخوێ

canon/'kænon/n ١- قەمشە لە كاتدرانیه

٢- ياسای كەنيسه

canopy/'kænapɪ/n سەرپوش- قەپاغ-

قوماش

canteen/'kænti:n/n حانوت-

چێشتخانەى ناو دامەزراوێك

canvas/'kænvəs/n ١- قوماشى خێوێت

وچارووكى بەلەم

٢- قوماش يان تابلۆى روى

canvass/'kænvəs/v ١- دەنگ كۆدەكاتوێ

٢- راي خەلك وەرەنگرێ

canyon/'kænjən/n دۆلێكى قول/دەرەبەند

cap/'kæp/n ١- كلابى پياوان

٢- كلابى ٣- پۆشمەر- سەر

cap/v ١- لوتكەى دانەپۆشن ٢- سەردەكەوێ

capability/'keɪpə'bɪləti/n توانست-

توانا

capable/'keɪpəbl/adj ١- بەتوانا

٢- توانى ئەوەى هەبە كە...

capably/'keɪpəbli/adv بەتوانايى-

بەكارامەيى

capacity/'kæpəsəti/n ١- چەنگرتن-

٢- توانا- قودرەت

٣- توانای عەقلى ٤- پلەو پايە

cape/'keɪp/n رۆپ/ شال

cape/n پارچەزەوى ناو ناو

capital/'kæptɪl/n ١- پایتەخت

٢- پیتی گەرە

٣- يەكەم پیتی بەرايى ناو...

capital پەيوەست بە سزای مەرگ

capital/'kæptɪl/adj سەرمایە

cap- investment سەرمایە خستنه ئېش

capitalism/'kæpɪtəlɪzəm/n

سەرمایەدارى

capitalize/'kæpɪtəlaɪz/v قۆزخ دەكا

بۆ بەرزەوهندى خۆى بەكار دێنن

capitulate/'kæpɪtʃuleɪt/v

خۆى دەدا بە دەستوێ

capitulation/'kæpɪtʃuleɪʃn/n

خۆبە دەستوێدان

Capricorn/'kæprɪkɔ:n/n بورجى گيسك

ئەوێ لە بورجى گيسك بێ

capsize/'kæp'saɪz/v (بەلەم) وەرەنگەرێ

capsule/'kæpsu:l/n ١- كەپسول- دەرمان

٢- ژوورى سەرکردايەتى دەستەى فۆزكەوان

لەكەشتى ناسمانى

captain/'kæptɪn/n ١- كەشتیەوان-

فۆزكەوان ٢- نەقیب- سەرتیپ

٣- سەرۆكى تیپ

captain/v سەرکردايەتى دەكا

captain/n رۆنگردنەوێ- لیدوان

captivate/'kæptɪveɪt/v سەرنج رادەكێشنى

captivating/adj سەرنج راکێش

captive/'kæptɪv/adj ١- دیل- زیندانی-

بەندى

لە قەفەزەراو- لە قەفەزەركارو

hold sb captive ئیددیوم: زیندانی دەكا/

هەك دیلێك لای خۆى دەبەینێتەوێ

take sb. captive كەسێ دەگرێ و

زیندانی دەكا

captivity/'kæptɪvəti/n دیلێتى

captor/'kæptə(r)/n دیلگیر

capture/'kæptʃə(r)/v ١- دەگرێ

٢- دەستى بەسەرەدا دەگرێ

٣- سەردەكەوێ لەدەرپیرینی...

٤- دیل دەگرێ- دیلى دەكا

capture/n ماوێ دیلێتى

car/'kɑ:(r)/n ١- ئۆتۆمبیل- خۆرۆ

٢- فارگۆنى- شەمەندەفەر-

calm			
calm/kɑ:m/adj	1- هین	2- رێ دەدا 2- دەرکێ	
calm/n	3- کێو تەپ 2- بێبا	4- دوان لەبارەى رەفتاری کەسیک - شتیک	
calm/v	هین	5- لەگەڵ فرمانی تاییبەت بە (هەست).	
calmly/'kɑ:mli/adv	هینى دەکاتەو	1- تەنکە 2- قوتو	can/kæn/n
calmness/'kɑ:mns/n	بەهینى	لەقوتو دادەن	can/v
Calor gas/'kælə gæs/n	هینى	نۆکەند - کەنال	canal/kə'næl/n
calorie/'kæləri/n	گازی بۆتان	کەناری	canary/kə'neəri/n
	1- یەکەى پێوانى وزە	1- هەندەووە شینیتەرە	cancel/'kænsəl/v
	2- یەکەى بۆ پێوانى گەرمى	2- رادەگرێ	
calves/n	گۆنکەکان	cancellation/'kænsə'leɪʃn/n	
came/keɪm/v	هات	هەلۆه شانەندەو	
camel/'kæml/n	1- وشتەر	Cancer/'kænsə(r)/n	بودجى شیرپەنجە
	2- نامرازى قارەبى کان	cancer/'kænsə(r)/n	شیرپەنجە
cameo/n	بەردى گران بەها، نەقشى سەر	canon/'kændɪd/adj	راشکاو -
	بەردى گرانبەها		راست و دروست
camera/'kæmərə/n	كاميرا	candidly/'kændɪdli/adv	بەراشكاوى
cameraman/'kæmrəmən/n	وێنەگر	candidate/'kændɪdət/n	1- پالیئوراو
camorra/n	چەردە/ رێگرا/ گزبان		2- ئەزموندەر
camouflage/'kæmfleɪʒ/n	فیل کردن بۆ نەناسینەو	candidacy/'kændɪdəsi/n	پالوتن
camouflage/v	خۆى وا دەگۆزێ بۆ	candle/'kændl/n	مۆم - چرا
	ئەوى نەناسرێتەرە/ فیل دەکا	candlelight/'kændl laɪt/n	روناكى مۆم
camp/kæmp/n	سەربازگە/ خێوەتگە	candlestick/'kændlstɪk/n	مۆمەدان
camp/v	دادەمەزێ - خێوەت دادەن	candour/'kændə(r)/n	راشكاوى،
go camp	دادەمەزێ - خێوەت دادەن		راستگۆزى
camper/n	1- خێوەتگەر	candy/'kændi/n	پەقلاو - شیرینى
	2- سەربازگە دانەر 2- كەرەفان	cane/keɪn/n	1- جەیزەرەن - قامیش
camping/n	بەسەربردن و نوستن لەخێوەت		2- گۆپال - دارى رویشتن
	- دەرەوى مال -	cane/v	بەدار لێى دەدا
camp-site/n	هەوارگە	canine/'keɪnɪn/adj	وەك سەگ -
campaign/kæm'peɪn/n	1- پلان		پەپووەست بە سەگ
	2- هێرش - هەلمەت	canister/'kænɪstə(r)/n	دەدان تێژ وەك سەگ
campaign/v	هێرش دەکا - هەلمەت دەبا	cannabis/'kænbɪs/n	باول / باولى
campaigner/kæm'peɪnə(r)/n	داواكار - هەلمەتەبەر	cannibal/'kænbɪl/n	جەشیش - تریاک
		cannibalism/'kænbɪlɪzəm/n	مروڤخۆر
campus/'kæmpəs/n	سنورى زانکۆ		مروڤخۆرى
can/kæn/modal	1- دەتوانى		

Cc

- C-c/si/ سەنەم پیتی ئەلفبای ئینگلیزی بە
- cab/kæb/n ۱- تاکسی ۲- شوینی شوپەر لە...
- cabaret/'kæbərəi/n ۱- یانە ی شەوانە- تیاترۆخانە
- cabbage/'kæbrɪdʒ/n ۱- کەلەم، کەلەم
- cabin/'kæbɪn/n ۱- ژۆری نوستن لە پاپۆچ ۲- ژۆری دانیشتن لە فۆبۆکە ۳- کوخ
- cabinet/'kæbɪnət/n ۱- دۆلاب ۲- ئەنجومەنی وەزیران
- cable/'keɪbl/n ۱- کەندری بەهیزی ۲- تێلگرام- بروسکەنیر ۳- ئەستور- گوریس ۲- کەبیل- تەل ۴- پەخشی تەلەفزیۆنی بە کێبیل
- cable car ئۆتۆمبیلی بە کێبیل بەستراو بۆ سەرکەوتنی سەرچیا
- cable television پەخشی تەلەفزیۆنی بە کێبیل
- cackle/'kækəl/n ۱- قیرەقیری مەرشک پاش ھێنکەکردن ۲- پێکەنینیکی گەورە بیزارکەر
- cackle/'kækəl/v قیرەقەر دەکا / پێکەنینیکی گەورە بیزارکەر دەکا
- cad/n بەدخو
- cadet/kə'det/n ۱- قوتابی لە ئەکادیمیای سەربازی ۲- کوپی بچوکی مانی
- cadge/kædʒ/v دەپارێتەو، سوال دەکا
- caesarian نەشتەرگەری قەیسەری
- café/'kæfeɪ/n چێشتخانە بچوک، قانۆخانە
- cafeteria/'kæfə'tɪəriə/n کافتیریا
- caffeine/'kæfeɪn/n ماددە کافین
- cage/'keɪdʒ/n قەفەز
- caged/'keɪdʒd/adj لە قەفەزکراو
- cagey/'keɪdʒi/adj نایەوی زانیاری بەدا- وریا
- cagoule/kə'gu:l/n چاکیتی بە کلۆی

- cajole/v ریایی دەکا، ماستاو چیهتی دەکا
- cake/keɪk/n ۱- کێکە ۲- تێکەلەیک لەھەندێ خواردنی تر سور دەکرتەو
- cake/v شتن بە ماددەیکە خەست دادەپۆشن
- calamity/kəl'æməti/n بەلا- کارەسات
- calcium/'kælsiəm/n کالسیۆم
- calculate/'kælkjuleɪt/v ۱- دەژمیری ۲- چاوهری شتن دەکا
- calculating/adj فیلبار- فیلدوی
- calculation/'kælkju'leɪʃn/n ۱- کرداری ژمیریاری ۲- پلان
- calculator/'kælkjuleɪtə(r)/n ئامیریاری ژمیریاری
- calendar/'kælɪndə(r)/n ۱- رۆژمێر ۲- سالنامە ۳- کارە گرنگەکانی سالانە
- calf/kɑ:f/n ۱- گۆلک- گوێرەکە ۲- بێچووی قیل
- calf/n بەلەک
- calibre/'kælibə(r)/n- ناو دایەتری تیوب- تەفەنگ
- call/kɔ:l/n ۱- بانگ- ھاواری ۲- تەلەفۆن ۳- سەردانیکی بچوک ۴- داوا ۵- پێویستی
- call/v ۱- بانگ دەکا- ھاواری دەکا ۲- تەلەفۆن دەکا ۳- ناوی دەنێ ۴- بانگەش دەکا ۵- چار دەدا- رادەگەیهێن ۶- سەردانیکی کورت دەکا ۷- رادەووستن لە
- call for sb کۆدەکا تەو
- call for sth شتن داوا دەکا
- call sth off ھەلەدەوێ شینیتەو
- call sb. out کەسن داوا دەکا
- call sb. up ۱- تەلەفۆن بۆ کەسن دەکا ۲- پەيوەندی بە.. بکە
- caller/n تەلەفۆن کەر، داواکار
- callous/'kæləs/adj دەرپەق/پەق
- callow/adj ناشی، بێ ئەزمون

bye

- ۱۴- به-زید-به(پیشه) ۱۵- به کۆمهل- دوا-
 رۆژ له دواى رۆژ ۱۶- گرتن
 bye/bai/n خواخافیز- خوات لهگهڵ
 by-bidder/n ۱- مهزاتкер ۲- زیادکەر له
 مهزات
 by-blow/n ۱- لێدانى ناراستهوخۆ
 ۲- بیژی- زۆل
 by-child/n ۱- کۆپی خویندراو ۲- زۆل- بیژی
 by-election/'baɪ ɪlekʃn/n
 ههلبژاردنى كەسێ پاش دەست
 لهكارى شانهوه یان مردنى ئەندامێك
 bygone/adj بهسەرچوو، کۆن، کەلاوه
 bulaw/n یاسای ناوخۆ
 byname/n ۱- ناوی لارهکی - دووهم
 ۲- نازناو

50

Byzantine

- bypass/'bɑ:pɑ:s/n لاپی
 bypass/v دوردهکهوێتکوه له
 by product/'baɪ prɒdʌkt/n
 ۱- شتیکی دروست بوو
 لهکاتی دروست کردنی شتیکی تردا
 ۲- شتیك له ئەنجامی شتیکی تر روودهدا
 bystander/'baɪstændə(r)/n
 سهیرکەر - تماشاکەر
 byte/baɪt/n بایت: یهکەى زانیاری
 له کۆمپیوتەر
 byway/'baɪweɪ/n لاپی- ناگرنگ
 byword/'baɪwɜ:d/n نمونه- باو
 Byzantine/'baɪzəntaɪn/n
 ئەمپراتۆریهتى پۆمانى
 پۆرژهه لاتی- بیژهنتی

bushy

- bushy/'bʊʃi/adj چر
- business/'biznəs/n ١- کپین و فرۆشتن
٢- پیشه ٣- بزانی بازگانی
٤- پپۆژهای بازگانی ٥- کار ٦- رهوش- روداو
ئیدیۆم: دەست دەکا بەکارهکه
go out of business کارهکهی کوتایی
پن دینئ / قەلۆش دەبن
have no business to do مافی نیه
business like/adj کرداری / پێک / بەکاریگەر
چوست
business man/n ١- خاوهن کار
٢- کارامه لهکاروباری دارایی
business studies/n دیراسهی کاروباری
بازرگانی
busk/bask/v گۆزانی یان مۆسیقا دهچرئ بۆ
پاره پهیداکردن
گۆزانی بیهێژی یان
busker/'baskə(r)/n مۆسیقاژهنی سەرچاده
bust/bast/n ١- پهیکهه سەر و
شانهکان و سینگ ٢- سینگی ئافرهت
bust/v دهشکینئ
bust/adj شکاو
go bust ئیدیۆم: ئابووت دەبن
bust-up/n شهڕنکی توند
bustle/'basl/v ١- دئ و دهپوا به مژۆلی
٢- جمهه دئ- پره له
bustle/n جمه/ گورج و گۆلی
busy/'bizi/adj ١- سەرقال ٢- پڕ لهچالاکی
٣- قهرهباڵغ ٤- مژۆل
get busy ئیدیۆم: دەست دەکا به ئیش
busy ... /v خۆی پێوه خهريک دهکا
busily/adv بهسەرقالی
busy body/n خۆتێههلقورتن
but/bat/conj ١- بهلام ٢- لهگهڵ ئهوهشدا
٢- لهدوای ئی بوردنی
٤- بۆ دهربرینی سهرسهرمان ...
but then ئیدیۆم: ههرچنده

by

- but/prep بیجگه له
- butcher/'butʃə(r)/n ١- قهساب
گۆشتفرۆش ٢- خۆنپهژێر
butcher/v خۆین دهپهژنئ- کۆمه لکۆزی دهکا
butchery/'butʃəri/n خۆین رشتن
butler/'batlə(r)/n سهرکار
butt/bat/n ١- قۆنداغی تلهنگ
٢- قوتکه جگاره ٣- پاشۆل- قون
butt/n جینگای پێکهتین
butt/v کتلهه ی ئی دهدا
قسهی دهپهژنئ- خۆی ههڵده قورتینئ
butter/'batə(r)/n کهره
butter/v کهره بهسهر ناندا دهکا
butter milk/'batəmkɪk/n دۆ
butterfly/'batəflaɪ/n پهپوله
butterfly/v ههست بهدهمارگیری دهکا
buttock/'batək/n ١- قوون- پاشۆل-
سمت- پاشهل
٢- گۆلی بهرسینگ(بهروک)
button/'batn/n ١- قۆچه ٢- دوگمه
button hole/'batnhəʊl/n ١- کون
٢- گۆلی بهرسینگ(بهروک)
button hole/v وای ئی بکه گۆیت بۆ راگرئ
buy/baɪ/v دهکپئ
buy/n کرداری کپین
buyer/baɪə(r)/n ١- کپیار
٢- بهرپرسی کپینی شت
buzz/baz/v ١- گیزهگیز دهکا ٢- پره له
٣- زهنگ ئی دهدا بۆبانگ کردنی ...
buzz/n ١- گیزهگیزی مێش ههنگین
٢- غهربهغرب- بلمه بلم
buzzer/bʌzə(r)/n زهنگ
by/baɪ/adv ١- تهن دهپهژئ ٢- نزیک
١- زۆر نزیک ٢- تهن پهڕی
٣- پێش ٤- لهماوهی ٥- لهلایهن- بههۆی
٦- لهڕێگای ٧- به ٨- بهرێکوت- بههۆی
٩- بهپێی ١٠- جاران- دابهش ١١- به(روبه)
١٢- به(مهن) ١٣- بهرێژی

bunged

bunged up/adj گیراو، داخراو

bungalow/'bʌŋgələʊ/n خانوی یەك

قات- نهۆم

bungle/'bʌŋgl/v شتیکی خراپ دهكا

bunk/bʌŋk/n 1- تهختی یەستراو بەدیوار

2- دوو جێی ئەسەریەك

do a bunk ئێدیۆم: هەلئێ

bunker/'bʌŋkə(r)/n 1- جینگای قایمی

ژێرزەمین

2- جێیەکی زیخاوی لەیاری گۆلف

bunny/'bʌni/n كەروێشك

buoy/bɔɪ/n شتی سەرئاوكەوتو

buoy/v 1- هاشی دەدا

2- بەرز دەكاتەوه

buoyant/'bɔɪənt/adj 1- سەرئاو دەكەوێ

2- ئاسوودە 2- سەرکەوتوو- بوژاوه

4- بەرزبۆوه

buoyancy/'bɔɪənsi/n سەرئاوكەر-

سەرئاو خەر- بوژانەوه

burden/'bɜ:dn/n 1- بار 2- بەرپر سيارتی

burden/v باری خۆی/ئەو گران دەكا

bureau/'bjʊərəʊ/n 1- میزێ نوستن

2- سینگ چەكەمەجە 2- نوسینگە

4- نوسینگە (گەشتوگوزاری)

bureaucracy/'bjʊə'rɒkrəsi/n

1- سیستەمی بیروكراسی 2- بیروكراسیەت

bureaucrat/'bjʊə'rɒkræt/n

كەسی بیروكراتی

bureaucratic/'bjʊərə'krætik/adj

بیروكرات

burger/'bɜ:gə(r)/n 1- هامبەرگر

2- وەك هامبەرگر

burglar/'bɜ:glə(r)/n دز

burglary/'bɜ:gləri/n دزین

burglar alarm زەنگی وریا كەرەوه

نەزێ دز

burgle/'bɜ:gl/v دەدزی

burial/'beriəl/n ناشتن

bury/'bɜ:li/adj 1- لاشەپەکی گران و بەمیز

2- كەتە، زەبەلاح

burn/bɜ:m/v

1- دەسووتینی

2- بەناگر دەسوتن

3- كوێنی یان نیشانی بە ناگر لە...

4- سوئاو- ناگرێن بەربوو 5- بەشتن دەسوتن

6- دەبریفیتەوه- روئاکي دەبەخشن

7- لەگەرما ئارەقەي ئێدەتکێ- پلەي گەرمای

بەرز دەبیتهوه

burnt/adj فوژن: خاپور بوو بەناگر

burn sth out ئەواو دەسوتن

burn up بەناگر یان شتیکی گەرم دەسوتن

burn sth up شتی بەناگر دەسووتینی

burn/n سوئاو

burp/bɜ:p/v قەپتی لە دەم دێ-

هێلنجی دینن

burp/n قەپ- هێلنج

burrow/'bʌrəʊ/n كوێ- قۆرت

burrow/v 1- قۆرتی ئێدەدا

2- لەشتن دەگەڕێ

bursar/'bɜ:sə(r)/n ژەمبیریار/خەزەنەدار

bursary/'bɜ:səri/n بەخشینی پارەي

دیراسەت

burst/bɜ:st/n 1- دەنگ دەدا تەوه- دەتە قیتهوه

2- لەپەر دەتەقی

ئێدیۆم: شەیدایە بۆ کردنی...

فوژن: دەپێت...

burst into لەپەرەي گریان/ناگری گرتا

burst into out of لەپەر... گۆڕی

burst out 1- لەپەر دەستی بەپێكەنین دەكا

لەپەر پێدەكەنی

2- لەناكاو شتی بە هەستیکی توندەوه دەنن

burst/n 1- تەقینەوه- دەنگ دەناوه 2- جۆش

bury/'beri/v 1- دەشاریتەوه

2- مردووی دەشاریتەوه

3- شتی لەقۆرتن دەشاریتەوه

4- سەرقال- مژۆل

bus/bʌs/n پاس

bush/bʊʃ/n 1- دەوه 2- جەنگەل

build	فریز: ۱- دادنه	
	۲- شتی بگی به بهشیک له شتیکی تر	bulldoze /'buldəʊz/v
build on sth	دهیکاته بناغیهک بۆ..	
build sth on sth	شتی لهسەر شتی	bulldozer /'buldəʊzə(r)/n
	بینا دهکا	
build up	زیاد دهکا	bullet /'bulɪt/n
build sth up	۱- مهزن دهکا	bullet proof /'bulɪtpru:f/adj
	۲- پهیتا پهیتا زیاد دهکا	bulletin /'bulɪtɪn/n
build/n	بونیا د	۱- پیام ۲- بلاوکراوه
builder /'bɪldə(r)/n	بنا	bullion /'buliən/n
built	خاوهن بونیادیکی دیارکراو	bull's eye /'bulz aɪ/n
build up	۱- زیادکردنی شتی له ماوهیهک	نیشانه ۲- نیشانهشکین
	۲- ماوهی خوئامادهکردن	bully /'buli/n
built in/adj	۱- چهسپار	بهکاردینن له درزی لاوازان
	۲- بهشیک له شتیکی تر دروست دهکا	bully/v
built up/adj	داپوشراو به باله خانه	فریز: کهمی ناچار دهکا که... بکا
building /'bɪldɪŋ/n	۱- باله خانه	bum /bʌm/n
	۲- بینا- ناوه دانکردنوه	bum/n
building site	شونیی باله خانه- بینا	کۆم- قوون
building society/n	کۆمهلهی	۱- ناواره ۲- تمبهل و بن کهک
	پاشهکهوتی پاره	خوشی
bulb /bʌlb/n	۱- له مپای کاره مپای ۲- سمنک	bump /bʌmp/v
bulge /bʌldʒ/n	ههلاوسان- دهرکهرتن	۱- پیدادان- پینکهوتن
bulge/v	۱- ههلاوهناوسن ۲- پره له	۲- شتی بهشتی بگهوی ۳- خواروخنج رۆیشتن
bulging /'bʌldʒɪŋ/adj	۱- دهرپهرویو	۴- هیدمه
	۲- پر- ههلاوساو	bump in to sb
bulk /bʌlk/n	۱- قهباره ۲- لاشهیهکی	فریز:
	زۆر گهوره ۳- بهشی سه رهکی	یهکی به ریکهوت ببینن
in bulk	ئیدیوم: بهکۆ	bump sb- off
bulky /'bʌlki/adj	قهبه	دهکوژی
bull /bul/n	۱- گا ۲- نیرهی فیل و حوت	bump/n
bullfight /'bulfaɪt/n	شهری گا-	۱- گورزی توندی له پر
	ململانن له گهگن گا	۲- نهستوریوو- ههلاوساو
bullfighter/n	نهوکهسهی شهری گا دهکا	۳- گردۆلکه- تاسه
bullfighting/n	شهری گا	۱- بهتاسه ۲- سهخت
bulldog /'buldɒɡ/n	بولدۆگ:	bumpy /'bʌmpi/adj
	سهگژیکی بههیزه، پنیهکانی کورتن،	bumper /'bʌmpə(r)/n
	سه رهکی گهروه ملیکی کورت و	bumper/adj
		زۆر زۆر (به رههه)
		bun /bʌn/n
		۱- کیککی بچوکی خری شیرین
		۲- تۆپهله- قیت- خپ
		bunch /bʌntʃ/n
		۱- چهپکه ۲- پرچ ۲- کۆمهلتن
		bunch/v
		کۆمهله نهوه- کۆمهلتن پینکدینن
		bundle /'bʌndl/n
		دهستهک- چهپکی
		bundle/v
		۱- پینکهوه ده بهستن
		۲- پالی پیوه دهتن
		bung /bʌŋ/n
		گرهر/ سه رهته په دور
		bung/v
		فری دهدا، فرامۆشی دهکا

browse

browse/brauz/v ۱- کات بەسەر دەبا

۲- پەڕی کتێب و گۆنار هەندەداتەوه/

۳- چاوپێدا دەخشینی ۴- دەلهوهرینی

browse/n ۱- چارپاڤیاخشانەن- پەرەلداڤەوه

۲- لەوەرگا

bruise/bru:z/n شین و مۆر بوون

لە ئەنجامی لێدان

bruise/v ۱- شین و مۆر دەبن

۲- شین و مۆری ئی دەردەهکەوئ

brunette/bru:'net/n ئافرهتییکی

سپیی پوچ

قاوهی تاریک

brush/brʌʃ/n ۱- فلجە ۲- پاڤزکرنەوه

بە فلجە ۳- دەمهقالییەکی کورت

brush/v ۱- بە فلجە پاڤز دکاتەوه

۲- بەناستەم بەیەکی بکەوئ

brush sb/sth aside ۱- قەرمانۆشی دکا

۲- بەلا دەنی

brush sth away/off بەدەست یان بە

فلجە شتی لادەبا

brush sth up/ br- up on sth بۆ بەبیر

هینانەوه/ نوئکردنەوهی زانیاری

brush off/n رەدکردنەوه

brusque/bru:sk/adj وشک

brusquely/'bru:skli/adv بە وشکی

brussels sprout/n گیای برۆکسل

brutal/'bru:tl/adj دڕندە- هۆقانی

brutality/bru:'tæləti/n هۆقانیەت-

دڕندەیی

brutally/adv بە دڕندەیی

brute/bru:t/n ۱- گیانەهەریکی دڕندە/کەتە

۲- پیاوی توند و دڕندە

brute/adj توندپەر، کوێر

bubble/'bʌbl/n بلی- کۆتک/ وههم

bubble/v ۱- بلی دکا ۲- فواره دەگری

۳- فینلی دکا

bubbly/'bʌbli/adj ۱- پەر بلی

۲- چالاک-گورج وگۆل

bubble gum/n بنبیشتی بئقدار

buck/bʌk/n دۆلاری ئەمریکی

buck/n نێرە یامز- ئاسک- یان کەرویشک

buck/v یازداوئ

buck sb up کەسێ کەیف خۆش بەکی

bucket/'bʌkɪt/n ۱- سەتل- پەقرەج

۲- ماددە یان سەتل

buckle/'bʌkl/n ئاغزونه/ ئاوژوون

buckle/v ۱- بە ئاغزونه دەبەستێ

۲- دەچەمێتەوه لەبەر گەرمی- هیز

bud/ bʌd / n خۆنچە- بشکوژ

budding/'bʌdɪŋ/adj تازە

Buddhism/'bʊdɪzəm/n بوزیەت

Buddhist/'bʊdɪst/n بوزی

Buddhist/adj پەرستگای بوزی

buddy/'bʌdi/n هاوئ- پیاو

budge/dʌdʒ/v ۱- دەجولئ- دەجولئین

۲- زای بگۆرئ- نەگۆرئ

budget/'bʌdʒɪt/n ۱- بودجە

۲- بودجە ی حکومەت

budget/v بودجە دانەنئ-

پلان دانەنئ بۆخەرچکردن

budgie/'bʌdʒi/n پالندە/ توتی ئوسترالی

buff/bʌf/n ۱- پێستس گامیش

۲- رەنگی زەردی پرتەقالی

buffalo/'bʌfələʊ/n گامیش

buffer/'bʌfə(r)/n ۱- کەمکەرەوه

۲- رێگری نازار

buffet/'bʊfɛt/n ۱- مێز- گازیئۆ- خوان

buffet/v لە دوو لاوه ئێبدرئ

bug/bʌg/n ۱- زیندەموری بچوک

۲- نەخۆشی ۳- پێشکە

۴- گرینگی دانی لەناکاو بە ۵- هەلە

۶- مایکروفۆنی زۆر بچوک- شاراو

bug/v ۱- مایکروفۆن بچوک دەشاریتەوه

۲- بیزار- نیگەران دکا

build/bɪld/v ۱- دروست دکا

۲- بێنا دکا ۳- پەرەدەدا

the Br. Isles

the Br. Isles بەریتانیای گەورەو ئێرلەندە و
 ھەموو دورگەکانی کە نێژیکن لە لیوارەکان-
 دورگەکانی بەریتانیا-

Briton/'britn/n کەسی بەریتانی
 brittle/'britl/adj خاو- رەقە بەلام
 ئاسان دەشکێت، بۆش-پووچ

broach/b'rəutʃ/v لە بابەتیکی دژوار دەدوێت
 broad/b'rɔ:d/adj ١- پەڕین ٢- زۆر روون
 ٣- بەبەین دێزێوەدان ٤- بەرفەرە- گشتی

broaden/'brɔ:dn/v ئێدیویم: لە رۆژی روانە- بەرچاو- ئاشکرا
 فراوان دەکا-
 بەرفەرە دەکا

broadly/adv ١- بە خەندەبەکی گەورە
 ٢- بەگشتی
 broad bean/n فاسۆلیای سەوز-
 فاسۆلیای تەپ

broad minded/adj
 بیرکراوە- ئی-بوردە

broadcast/'brɔ:dcɑ:st/v ١- پەخش دەکا
 ٢- دەدوێت لە TV
 broadcast/n پەخش کراو
 broadcaster/n بیژەر/ پەخشکار

broccoli/'brɔ:kəli/n جورۆیکە لە قەرەبەید
 brochure/'brəʊʃə(r)/n نامیلکە،
 لیکۆاڤینەوی کورت

broil: Grill سورکردنەو- برژاندن
 break= broke شکاندی
 broke/b'rɔ:k/adj بێن پارە- موغلیس-
 نابەوت

broken: break
 broken/'brɔ:kən/adj ١- لەکارکەوتوو
 ٢- پچڕپچڕ- پچراو ٣- نەپاریزراو- شکێندراو
 ٤- تێکشکاو- بێن سەروپەر

broken-down/adj لەبارێکی زۆر خراب
 broken hearted/adj دلشکاو
 broken-home/n پەرتەوازە
 broken-marriage/n ژنێنێنانی ھەلوەشاوہ
 (تەلاقدان)

broker: stock-broker/n ١- دەلال

bronchitis/b'rɔŋ'kɑ:tis/n ھەوکردنی سیمەکان/
 ئاوسانی سیمەکان

bronze/b'rɔnz/n ١- کانزای برۆنزی
 ٢- رەنگی برۆنزی ٢- مەدالیای برۆنزی
 bronze/adj رەنگ برۆنزی-
 مەدالیای برۆنزی

brooch/b'rəutʃ/n بروش بۆ جوانکاری
 brood/b'rɔ:d/n ھەرخەکانی-
 بێچووەکانی یەک دایک

brood/v ١- لەسەرھێلکە کۆرک دەبن-
 دادەنێشن ٢- زیاد تێدەفکری
 broody/'brɔ:di/adj ١- مێلکەکەر
 ٢- کۆرک بوو
 ٣- ژنێ پێی خۆشە مندالی بێن

brook/b'rɔ:k/n جۆگە- جۆگە
 broom/b'rɔ:m/n گەسک- گێسک
 broom-stick/'brɔ:m'stɪk/n دەسکی
 گێسک

broth/b'rɔθ/n شۆریای سوک-
 گۆشتاوی مریشک
 brothel/'brɔθl/n قاحبەخانە
 brother/'brʌðə(r)/n ١- برا ٢- رەبەن-
 برای دینی

brotherly/'brʌðəli/n برایانە
 brother-in-law ١- برای ژن-
 برای مێرد(خزماتی) ٢- مێردی خوشک
 brought: bring ھینای
 brow/b'rɔ:u/n ١- برۆ ٢- نیوچەوان
 ٣- لوتکەی گرد

brown/b'rɔ:n/adj ١- رەنگی خۆل یان دار
 ٢- ئەسەر
 brown/n رەنگی قاوھیی یان ئەسەر
 brown/v ئەسەر دەبێت- شتێ ئەسەر دەکا
 brownish/adj قاوھیی باو
 brown-paper/n کاغەزی قاوھیی
 Brownie/'brɔ:ni/n کچۆلە/ بەلی
 ئەندام لە رێکخراوی رابەران/ کێکی بە بندق

brief
brief/bri:f/adj کورت - خیرا
 ئیدیۆم: بەکورتی
briefly/bri:flɪ/adv ١- بۆ ماوهیهکی
 کورت - بەخیرا ٢ - بەکورتی
brief/n فەرمايشت - ئاگادارکردنەوه دەربارەى
brief/v زانیاری یان فەرمان دەربارەى
 شتى رادەگەیهنن
briefing/n زانیاری پێدراو
briefcase/bri:fkɛɪs/n جانقاي دەست
briefs/bri:fs/n دەربەسێ کورت
 (بۆ پیاو و ژن)
brigade/bri'geɪd/n لێوا -
 یەکهیهکی سەربازی لە سوپادا - تیپ
brigadier/brɪgə'dɪə(r)/n -
 راگر - لە سوپادا
bright/braɪt/adj ١- رۆژ لەدەر - گەشاور
 ٢- بەهێز، رەنگاوپرەنگ ٢- زیرەك
 ٤- دڵخۆشکەر، دەم بە خەندە ٥- ئاسودە
brighten/'braɪtn/v -
 رووناك دەكاتهوه -
 ئاسودە دەكا - دەبرێقێتەرە
brightly/adv بە پرەنگاوپرەنگ
brilliant/'brɪljənt/adj ١- برێقەدار
 ٢- زۆر زیرەك ٢- زۆر باش
brilliance/'brɪljəns/n -
 برێقەدارى رووناكى -
 دەرەوشانەرە
brilliantly/adv بەدەرەوشاوەى - بە زیرەكى
brim/brɪm/n ١- لێواری پیاڵە
 ٢- روخی - لێواری كۆلەر(لەژێرەوه)
brim/v پڕ دەكا
 فریز: ئەسەرى دەپوێن
bring/brɪŋ/v ١- دەهێنن ٢- دەبێتە هۆى
 ٢- وادەكا كەسێ بێ بۆ
 ٤- زۆرى ئی دەكا - ئاچارى دەكا
bring about فریز: دەبێتە هۆى رووانى
bring sth back دەگەڕێنێتەرە
bring sth back ١- دەگەڕێنێتەرە -
 بگەڕێتەرە ٢- دەهێنێتەرە یاد

bring sb back sth لەگەڵ خۆى شتى
 دەهێنن بۆ
bring sb/sth down دەهێتە هۆى كەسێ
 بدۆزێنن یان پلەوپیاپیهى خۆى لەدەست بدها
bring sth down دێنێتە خوارى/
 ئاستى نزم دەكا
bring sth forward ١- دەهێنێتە پێش
 ٢- پێشنياری شتى دەكا بۆ گفتوگۆ
bring sb-in كەسێ ديار دەكا كە
 كارێكى تايبەت بكا
bring sth in شتى پێشكەش دەكا
bring sth off خۆى ئامادە دەكا كارێكى
 دژوار بكا
bring sth on دەهێتە هۆى
bring sth out دەردێخێ - بەرەم دێنن
bring sb round بەهۆش خۆى دەهێنێتەرە
bring sb round قەناعەت پێ دێنن -
 قایل دەكا
bring sth round to sth دەهوى لەبارەى،
 ئاراستە دەكا
bring sb up بەخێو دەكا
bring sth up ١- دەرپێتەرە ٢- دەخاتە روو
brink/brɪŋk/n لێوار
 ئیدیۆم: خەرىك بى شتى بەكى، لەسەر لێواری
brisk/brɪsk/adj ١- خیرا - مژول
 ٢- باوەڕ بەخۆ ٢- گورج وگۆل
briskly/adv بە هیعمەت - بە گورج و گۆلى
briskness/n گورج و گۆلى
bristle/'brɪsl/n ١- پوچى كورتى مۆز - زېر
 ٢- موى زېرى قلجەى ددان
bristle/v ١- موى لەپقا(ترسا) قیت دەبێتەرە
 ٢- خۆ و پيشان بەدى كە توپەى
Brit/brɪt/n مەزۇمى بەرىتانى
Britain/'brɪtɪn/n بەرىتانىا
British/'brɪtɪʃ/adj بەرىتانى
the British/n بەرىتانىەكان - ئینگلیزەكان
Britisher/'brɪtɪʃə(r)/n خەلكى بەرىتانىا

breakthrough		breed/n	وهچه - جۆز
breakthrough	دۆزینەوه یان	breeder/brɪdɔ(r)/n	بهخێوکه‌ری
	په‌ره‌سه‌ندنێکی گه‌رنگ		گیانه‌وه‌ر و روه‌ک، په‌روه‌ریار
break up/breɪkʌp/n	۱- هه‌ره‌س -	breeding/n	۱- کرداری به‌ره‌م هێنانی
	داپه‌رخان ۲- هه‌له‌وه‌شاندنه‌وه		گیانه‌وه‌ر و روه‌کی تازه/وهچه نانه‌وه
breast/brest/n	۱- مه‌مه‌ک ۲- سینگ		۲- ره‌فتاری چاک - خانه‌دانانه
	۳- به‌شی پێشه‌وه له‌ باننده	breeding-ground/n	۱- شوینی
breast-feed/v	به‌ مه‌مه‌کی شیرێ ده‌داتن		پێگه‌یاندن/ گه‌شه‌سه‌ندن
breast-stroke/n	سینگه‌مه‌له		۲- شوینی له‌دایک بوونی گیانه‌وه‌ری کۆی
breath/breθ/n	۱- هه‌ناسه ۲- هه‌ناسه‌ ده‌دا	breeze/bri:z/n	سه‌روه/ابه‌ی هێدی/
a breath- of fresh air	ئیدیۆم:		سه‌وه/سه‌مه‌ل
	شه‌مه‌ل- بای ده‌ره‌وه - که‌ پا‌قژه	breezy/'bri:zi/adj	۱- رۆژنێکی که‌ هه‌ندێ
get your breath..	پاش راهێنان		(با) هه‌مین ۲- ناسوده
	ده‌حه‌سینه‌وه بۆ ئه‌وه‌ی هه‌ناسه‌ی ناسایی	brevery/'brevəti/n	کورت و پوخت
	بیته‌وه	brew/bru:v	۱- بیره‌ دروست ده‌کا
hold your breath	هه‌ناسه‌ت بگه‌ر		۲- گه‌رم ده‌کا ۲- هه‌لمی ئی هه‌نده‌ستن
be out of breath	هاکه‌هاک ده‌کا -		ئیدیۆم: ته‌شه‌نه‌ ده‌کا - سه‌ر ده‌رده‌کا
	خێرا هه‌ناسه‌ ده‌دا	brewery/'bu:əri/n	کارگه‌ی بیره
say sth, speak breath	ده‌چه‌پینیت	bribe/braɪb/n	به‌رتیل
take your breath..	له‌خۆشیا -	bribe/v	به‌رتیل ده‌دا
	هه‌ناسه‌ی بپوین	bribery/'braɪbəri/n	به‌رتیل دان
with bated breath	هه‌ناسه‌ی له‌خۆ	bric-a- brac/'brɪk ə bræk/n	ورده‌وه‌له
	بپه‌وه - ته‌قی ئیوه‌ نایین	brick/brɪk/n	که‌رپوچ
breath test	تێستی هه‌ناسه/	bricklayer/'brɪkleɪə(r)/n	وه‌ستا - به‌نا
	بۆ پێوانی راه‌ی ئاره‌ق..	brick-work/n	له‌ که‌رپوچ دروست کراو
breathalyse/'beɪθəlaɪz/v	هه‌ناسه‌ی تاقی ده‌کاته‌وه..		که‌رپوچه‌کاری
breathe/bri:ð/v	هه‌ناسه‌ ده‌دا	bridal/'braɪdl/adj	په‌یه‌وست به‌
not breathe a word	ئیدیۆم: چ نه‌درکینێ		(بووک) و (زه‌مه‌ره‌ند)
breathing/'bri:ðɪŋ/n	هه‌ناسه‌دان	bride/braɪd/n	به‌ویک
	(تاپێک و گه‌ران)	bridegroom/'brɪdgru:m/n	زاوا
breather/'bri:ðə(r)/n	حه‌سانه‌وه‌یه‌کی	bridesmaid/'brɪdzmeɪd/n	به‌ریبووک
	کورت	bridge/brɪdʒ/n	۱- پرده ۲- بو‌رجی پا‌پۆز
breathless/'breθləs/adj	۱- هاکه‌هاک پێکه‌وت ۲- هه‌ناسه‌به‌راو	bridge/v	په‌رد دروست ده‌کات
breathlessly/adv	به‌ هه‌ناسه‌به‌رکێن		ئیدیۆم: که‌لێن ده‌گرێ - دو‌که‌سه‌ ناشت
breathtaking/'breθteɪkɪŋ/adj	جوان و سه‌رنج راکیش		ده‌کاته‌وه.
breed/bri:d/v	۱- بوون - ئۆدیوون	bridge/n	یاری به‌ریج
	۲- په‌روه‌رده‌ی ده‌کا ۲- ده‌بیته‌ هۆی	bridle/'braɪdl/n	لغاو

brass		break
brass/brɑ:s/n	۱- مەسی زەرە ۲- کۆمەن ئامبیری مۆسیقی مەس	۲- واز لە پارتیکی سیاسی دەهینن- جیادەبیتەوه لە...
brassiere/'bræsəri/n	ستیان- مەمەکان	breakdown/'breikdaʊn/v
brat/bræt/n	منداڵیکی چەتوون	۱- پەکی دەکەوئ ۲- فەشەل دینن ۳- هەرس دینن
bravado/brə'vɑ:dəʊ/n	خۆهەلکیشان، لاف لیدان	break sth down
brave/breiv/adj	نازا- مەرد	شە دەبیتەوه
brave/v	نازایانە رووبەرەوو دەبیتەوه	break in
bravely/adv	نازایانە	۱- بەزۆر خۆی دەکا بەژوور بۆ دزین- دەدزئ ۲- قەسە یێ دەبێ
bravery/'breivəri/n	نازایی	break-into sth
bravo/brɑ:'vəʊ/interj	برافۆ، ئافەزین	۱- دەدزئ ۲- ئەناکاو شتن دەکا
brawl/brɔ:l/n	ژاوژاو- شەپەقسە	break off
brawl/v	ژاوژاو دەکا	لە (قەسەکردن) دەوستن
breach/bri:tʃ/n	۱- پیشیل کردن ۲- تیکچوونی پەپوهندی ۲- دەلاقە- کون	break-sth off
breach/bri:tʃ/v	۱- ریککەوتن پیشیل دەکا ۲- کون لە... دەکا	شتن دەشکینن بۆ...
bread/bred/n	نان	break-sth off
bread-crumbs/'bredkrʌmz/n	وردەنان- پارچەنان	لەپ- پەپوهندی- دەپچرئین
breadth/bredθ/n	۱- پانی ۲- فرە- فرەوانی	break- out
breadwinner/'bredwɪnə(r)/n	نان پەپاکەر	لە زیندان رادەکا
break/breik/v	۱- دەشکینن ۲- ئەکار دەکەوئ ۳- (پەیمان) دەشکینن ۴- (قەسە) دەبێ ۵- ژمارە ی پێوانە ی دەشکینن- ژمارە یەکی نوێ تۆمار دەکا ۶- ماوە یێن دەجەسیتەوه ۷- هەلەئ- روژ دەبیتەوه. ۸- کۆتایی یێ دینن- رادە ی بۆ دانەنن ۹- هەلەکا ۱۰- لوول دەبێ و دەکەوئ. ۱۱- پەخش دەکێ- بلۆ دەکێتەوه ۱۲- دەنگی گێ دەبێ	break- out of sth
breakaway/'breikəweɪ/v	فریزن: ۱- لە دەستی دەردەچن- دەریاز دەبێ	break up
		۱- تەواو دەبێ ۲- پشوو دەست یێ دەکا
		break-up (with sb)
		پەپوهندی دەپچرئین لەگەل...
		break-(sth) up
		تیکدەشکن
		break-sth up
		لە یەکیان جیادەکا تەوه
		break- with sth
		خۆی دادەبێ لە/ دوور دەگێ لە
		break/n
		۱- شکان/ شوینی شکانی شت ۲- پچران ۳- کرانەوه- گۆزان ۴- حسانەوه- دەرفەت
		break of day
		بەرەبەیان- کارێوه
		breakage/'breikɪdʒ/n
		شتی شکاو
		breakdown/n
		۱- پەک کەوتن- ئەکار کەوتن ۲- فەشەل و هەرس ۳- هەرس ۴- لیستی هەمەلایەنە
		breakfast/'breɪkfəst/n
		تیششت/ نانی بەیانی ئیدیۆم: نوستن و نانی بەیانی
		bed and breakfast
		چووئە ژوورەوه بۆ دزین- بێین
		break in/n

bowler		brashness
bowler/bəʊlə(r)/n	كلارى رهشى خېر	رېنگاي بريل /
bowling/n	يارى بۆلېنگ	نوسىنى چاپى بۇ كۆيۈرۈن
bowls/bəʊlz/n	يارى بۆلۈن	۱- مۆخ- دەماغ ۲- زىرەكى
box/bɒks/n	۱- سىندوقى لايىشە- چوارگۆشە	۲- كەسىكى زىرەك ۴- كەسى پىلان دانەر
	۲- سىندوقى ۳- چوارگۆشە يان لايىشە يەكى	brainless/breɪnləs/adj گەوجە- كەم -
	بەتال ۴- كۆشكى ۵- تەلار ۶- تەلەفون	بىنەققى
box/v	لەناو سىندوق داھەنى	brainy/adj زىرەك
box number/n	ژمارەى پۈستە	brainchild/breɪnʃaɪld/n داھىيان
box office/n	شونى پلىت فرۇشتن	brainstorm/ˈbreɪnstɔ:m/n
box/v	بۆكسانى- مشتەكۆلانى دەكا	۱- نۆرە شېئى يەكى كاتى
boxer/bɒksə(r)/n	مشتەوان- بۆكسەوان	۲- بېرۈكە يەكى جوانى لەنكاو
boxing/bɒksɪŋ/n	بۆكسىن	brainwash/breɪnwaʃ/v دەماغى نەشوا
boxer shorts/n	شۇرتى پىياوان	brainwashing/ˈbreɪnwaʃɪŋ/n
Boxing Day/ˈbɒksɪŋ deɪ/n	رۆژى لىواى لەدايك بوون ۱۲/۲۶	دەماغ شوشتن
boy/bɔɪ/n	كۆپ	brainwave/ˈbreɪnweɪv/n
the boys	كۆمەلىن برادەرى كۆپ	بېرۈكە يەكى
boyhood/n	مىندالىي، كۆپىتى	شەپۈلى بىلمەنى
boyish/adj	مىندالانە	braise/breɪz/v لەسەرخۇ گۆشت ائىنەنى بە
boyfriend/ˈbɔɪfrend/n	دۆستى كۆپ	brake/brɛɪk/n ۱- بىرىك- رەستىنەر
Boy scout/n	لەندام لە دىدەوانى	۲- شتنى شىئىكى تر مېواش بكا
boycott/ˈbɔɪkɒt/v	پەيۋەندى لەگەل دەپرى	brake/v بىرىك دەكا
boycott/ˈbɔɪkɒt/n	پەيۋەندى لەگەل بېرىن	bramble/ˈbræmbl/n پوشى دەپ
bra/brɑ:n/n	ستيان	bran.../n پەلك/ كەپەك
brace/breɪs/n	چوارچىۋە بۇ	branch/brɑ:ntʃ/n ۱- شالوق- چىل
	راستكردنەمەى ددان	۲- لىقى (رېكخراۋ) ۲- بەش
braces/n	پانتۇل بەستەر- ھەلگەر	فرىز: لىقى ئى دەبىئەتە
brace/v	۱- خۇي كۆدەكاتەرە	فراوان دەكا
	۲- خۇي ئامانە دەكا بۇ شىئىكى دىزار	branch out ۱- نىشانە
bracing/adj	فېنكەر	۲- جۇرى تايىبەت
bracelet/ˈbreɪslət/n	بازنەى دەست	۱- داغ دەكا
bracket/ˈbrækt/n	۱- كەوانە ۲- كۆتەلە	۲- ئابېروى دەبا- بەخراپ باسى دەكا
	۲- كۆمەلىك	brand-new/adj تەواو نوئى
bracket/v	۱- لەنپوان دوو كەوانە داھەنى	brandish/ˈbrændɪʃ/v شتى بادەدا-
	۲- يەك دەكا	رادەوشىئىنى
brag/bræg/v	بەخۇ دەنازى، پىن ھەلدەلىن	brandy/ˈbrændi/n براندى
braid/breɪd/n	۱- شىرىت- كەزى ۲- كەزى	brash/bræʃ/adj نۆر باۋەر بەخۇ
		گۆرەشەىى -
		باۋەر بەخۇىى

botch		bowl
botch/bɒtʃ/v	تیکه‌دا (چونکه بئ بهرهبه)	ده‌سمایه
both/bəʊθ/det	هه‌ردوو	فریز:
both/adv	هه‌ردوو پیکه‌وه	ده‌گه‌پیتته‌وه سه‌ر خالی پینشوی
bother/'bɒðə(r)/v	۱- بیزار ده‌کا هه‌راساشی ده‌کا ۲ - نیگه‌راسی ده‌کا	هه‌لقۆزتنه‌وه
	۳- خۆی ماندوو ده‌کا - زۆر له‌خۆی ده‌کا	پینگره
bother/n	هه‌راساشی - دژواری - نارینه‌شه	ئیدییۆم: زۆر نزیکه له
bother/interj	بۆ دهرپریشی بیزارای	بهره‌و
	یان هه‌راساشی	به‌بازدان غار ده‌دا، هه‌لده‌قۆزیتته‌وه
bothered/adj	نیگه‌ران	بازدان
	ئیدییۆم: نایه‌وئ شتی بکات	گرئی دا، به‌رگی کرد
I am not bothered	لای من وه‌ک یه‌که	۱- سنور -
bottle/'bɒtl/n	۱- شوشه - بوتل	تخوب - نیوان ولاتان ۲ - سنور
	۲- شوشه‌یه‌ک له (شیر)	بئ‌سنور
bottle/v	پرده‌کا (بوتل)	ئه‌و سنوره‌ی نابئ
bottled/adj	په‌ر - شوشه‌ی په‌ر	ببه‌زیندئ
bottle bank/n	سندوقئ بۆ بوتل	ئیدییۆم: یاساغ
bottleneck/n	پئ‌یه‌کی ته‌سک/ مئ‌ی شوشه /	چه‌په‌کن گۆل
	مئ‌ی بوتل	بۆرژوازی
bottom/'bɒtəm/n	۱- خواره‌وی.	bourgeoisie/'buɜʒwə:'zi/n
	۲- بئکه ۳- پاشه‌وه‌ی ۴- هه‌ره‌به‌نه‌وه	جینی ناوه‌ند - بۆرژوا
	۵- بن ۶- کۆم - پشته‌وه ۷- ناوپه‌ستئیر	bout/baʊt/n
at the bottom	ئیدییۆم: له ژیره‌وه	۱- ماوه‌یه‌کی کورتی چالاکی
	ئه‌گه‌ری سه‌ره‌کی شتیئک	۲- ماوه‌ی نه‌خۆشی
get to bottom	ئه‌گه‌ری سه‌ره‌کی شتیئک	boutique/bu:'ti:k/n
	ده‌دۆزیتته‌وه	بوتیک
bottom/adj	خواره‌وه	bow/baʊ/v
bottomless/adj	زۆر قوول، بئ سنور/	۱- ده‌جه‌میتته‌وه ۲- قایل ده‌بئ
	بئ بن	فریز: ده‌ست هه‌لده‌گرئ له...
bough/baʊ/n	شا لقی دار	bow/bəʊ/n
bought/bɔ:t/v	کپری	bow/n
boulder/'bouldə(r)/n	گاشه‌به‌رد	۱- گرئ ۲- که‌وان
boulevard/'bu:ləvə:d/n	شه‌قامی	۲- که‌وانه‌ی که‌مانچه
	به‌داروبار	بۆینباغی به‌گرئ
bounce/baʊns/v	۱- لیدان - که‌وتن به	bow/n
	۲- یاز داوی به‌ به‌رده‌وامی - هه‌لده‌قۆزیتته‌وه	bowel/'baʊəl/n
	۳- ده‌گه‌پیتته‌وه - چه‌ک - له‌به‌ر نه‌موونی	bowl/bəʊl/n
		۱- ده‌فری خپری قوول
		۲- قاپئ - ده‌فرئ له
		۳- ده‌فری پلاستیکی‌به‌رین
		تۆپ داوی
		فریز: ۱- یه‌کن به‌زه‌وی دا ده‌دا
		۲- سه‌رنجی یه‌کن راده‌کیشئ

book
book/buk/n ١- پەرتوک ٢- پەراو- دەفتەر
 ٣- دەفتەری پوول ٤- تۆمار
by the book بەدروستی بەپێی یاسا
book-case/'bukkeis/n کتێبخانە،
 کتێبخانەی مال/تاقچە
book-keeping/n حساب راگرتن
book-maker/n ئەو کەسەى کارى وى
 فرۆشتنى کارتى گرهوه له..
book-mark/'bukmɑ:k/n نیشانە
book-seller/'bukselə(r)/n
book-shop/'bukʃɒp/n پەرتوک فرۆش
 کتێب فرۆش
book-stall/'bukstɔ:l/n کۆشكى كتێب
 فرۆشتن
book-worm/'bukwɜ:m/n كرمى كتێب:
 ئەو كەسەى خۆشى له خۆیندەوهى كتێب
 وەردەگرئ
book/buk/v ١- دەگرئ ٢- ناوی ئەو كەسە
 له دەفتەر دەنوسى كە هەملە دەكا
 فریزن: شوین دەگرئ له هوتیل.
book-sb.. in پێشى وەخت ژوورئ
 دەگرئ بۆ كەسى ئەهوتیل
booking/'bukɪŋ/n شوین گرتن
book-office/n شوینى فرۆشتنى پلێت
bookie/'buki/n فرۆشەرى پلێتى گرهو
booklet/'buklɛt/n نامىلكە
boom/bu:m/n قۇناغى گەشەكردن
boom/v گەشە دەكا
boom/v هاژە-هاژە- زەرمەزمە- تەقەتەق
boomerang/'bu:mərəŋ/n بومەرانگ،
 پارچە دارىكى چەماڕەبە
boon/bu:n/n نىعمەت
boost/bu:st/v زىدە دەكا
boost/n زىدە
boot/bu:t/n ١- پووت ٢- سندوقى فۇتۆبىيل
 شووتى ئەندەدا
boot/v
booth/bu:θ/n كوشك

booty/'bu:ti/n تاوان
border/'bɔ:də(r)/n ١- سنور ٢- ئىوار-
 قەراغ
border/v ١- هاوسنورە ٢- پىن دەچن
border-line/n هێنى جىياكەرەوه، سنور
bore/bɔ:(r)/v يەكنى ماندى و بىزار بکەى
bore/n ١- کەسىكى بىزارکەر
 ٢- شتى بىزارکەر، دارگران، رەزاقورس
bored/bɔ:d/adj بىزار- هەست بە
 بىزاري دەكا
bore-dom/'bɔ:dəm/n بىزاري وەرسى
boring/'bɔ:rɪŋ/adj بىزارکەر-
 ناخۆشى وەرسکەر
born/bɔ:n/v لەدایك دەبئ
born/adj توانايەكى سروسشتى هەبە-
 بەهرەدار
born/adj لەدایك بوو
born again/adj دووبارە لەدایك بوو
 باوەرىكى بەهیز و نوئ بە ناينىك دىنى
borough/'bʌrəʊ/n ناوچە يان شارى
 فۇتۆنۆمىدار
borrow/'bɒrəʊ/v ١- دەخوای- كتیب
 ٢- شتى- وەك هى خۆى بىن بەكار دىنى
borrower/'bɒrəʊə(r)/n وەرگر، خوازەر
bosom/'buzəm/n سىنگ، سینه، مەمك
in the bosom نىدىۆم: له نامىزى
bosom-friend/n هاویرى گىاشى بەگىاشى
boss/bɒs/n فەرمان دەر، سەرۆك، بەپىوہەر
boss/v فەرمان دەدا
bossy/bɒsi/adj بە زەبروزەنگ،
 حەزى له سەرۆكایەتى
bossily/adv سەرۆكانه، بە زەبروزەنگى
bossness/n فەرمان دەرکردن
botany/'bɒtəni/n روهك زانى-
 روهك ناسى
botanical/bə'tæni:k/adj روهكى
botanist/'bɒtənɪst/n روهك ناس

bogged		booby trap
bogged down/adj	۱- چه قیو- له قویبکەوتو ۲- چه قیو	bombard/bɒmˈbɑ:d/v
boggy/'bɒgi/adj	زەلکاوایی	bombardment/n
boggle/'bɒgl/v	سەر سوو دەمینئ واقی و پرده مینئ	bomber/bɒmə(r)/n
bogus/'bʊgəs/adj	نارەسەن، ساختە	۱- بۆمبەهاوێز-فڕۆکە ۲- بۆمبەهاوێز یان تەقیئەر
boil/boil/v	۱- بۆق دەدا ۲- دەکولینئ	bombshel/'bɒmfɛl/n
	۲- ئی دەنئ، ئاوی گەرم ۴- زۆر توپە دەبئ	هەوائیکئی چاوە پوان نەکراو
boil over	۱- هەلدمچئ ۲- توپە دەبئ	bon appetit/n
boil/n	کولان	بەخۆشی عافیەت بئ
come to boil	دەست بە کولان دەکا	bona fide/'bʌnə ˈfɑɪdi/adj
boiling/adj	زۆر گەرم	حەقیقی- رەسەن
boiling point/n	پلە ی کولان	bond/bɒnd/n
boil/n	کولک، قونیز	۱- پەییوئندی- بەستەوەر ۲- بۆند- بەلگەنامە
boiler/'bɔɪlə(r)/n	۱- ئاوەگرمکەر (لەمالان) ۲- هەنم دروستکەر	bone/bəʊn/n
boisterous/'bɔɪstərəs/adj	بە قیزەقیزئ- هەرا	۱- ئیئسک ۲- ئەو ماددەیی کە ئیئسکی ئی پیکهاتون
boisterously/adv	بە قیزەقیزئ	make no bones
bold/bəʊld/adj	۱- بە جورئەت- ئازا ۲- روون ۲- پیتی گەورە یان رەش	ناشێوئ- نیگەرمان نابئ
boldly/adj	ئازایانە	bone/v
boldness/n	ئەترسان- ئازایی، وێران	ئیئسک دەردینئ لە...
bollard/'bɒlə:d/n	بۆلارد- عامودی جیاکەرەو	bone-dry/adj
bolster/'bɒlstə(r)/v	پشتگیر و هانئ دەدا	زۆر وشک
bolt/bəʊlt/n	۱- بزماری ۲- کلۆم	bone-marrow/n
bolt/v	۱- توند دەکا بە بزماری- بورغی ۲- دەرگا دادەخا	مۆخی ئیئسک
bolt/n	۱- لەناکاو هەلئئ ۲- بەخێرا دەخوا	bonfire/'bɒnfɑɪə(r)/n
bolt/adv	راست و رەوان	ئاگرئیکئی گەرە بۆ سوتاندنی زێل
bomb/bɒm/n	۱- بۆمبە ۲- بۆمبایی ئاوی ۲- پارە ی زۆر	Bonfire-Night/n
bomb/n	بە بۆمبە هێرش دەکا- بۆمباران دەکا	شەوی ئاگر هەلکەردن لە ۱۱/۵
bomb along...	فڕینئ: زۆر بەخێرا بەدەریئئیی... دەجولئئتەو	bonnet/'bɒnɪt/n
bombdisposal/n	لەکارخستنی بۆمب	۱- بۆنئت ۲- کلاو

booby prize
کەسە ی کە دوا کەس دەبئ لە بەریرەکانئ...
booby trap/n
تەلە ی ساختە (ترسناک)
booby trap/v
توشی تەلە ی ساختە دەبئ
بە تەلە ی ساختەو دەبئ

blow		
blow up	1- دته قیتته وه	board/bɔ:d/n
	2- به توندی هه لدهکا 2- له توره ییا دته قیتته وه	1- ته خته ی دار
blow sth up	1- وا بکه ی بته قیتته وه	2- ته خته ی تینس
	2- شتنی به ههرا یان گاز پپر بکه ی	3- ته خته ی یاری- وهک شه تره نچ
blow/n	کرداری فنگ کردن	4- له نچومهن- دهسته 5- ژمی هوتیل
blow-dry/v	پرچی به فینر وشک دهکاته وه	on board
blow/n	1- لیدان- شاق	له سهر پشتی که شتی-
	2- بپن ئومیدیه کی له پپر	له ناو فرۆکه
come to blow	دهست دهکا به شهر و	board/bɔ:d/v
	کیشمه کیش	سواری فرۆکه ده بین
blue/blu:adj	1- شین 2- خه مگین	فریژ: به دار داده پووشن
	3- سینکسی- زایه ندی	boarder/'bɔ:də(r)/n
blue-collar/adj	کاری دهستی	1- کریچی
blue/n	1- شینی ئاسمان	2- قوتابی به شی ناوخۆ- قوتابخانه ی ناوخۆ
	2- موسیقای خه مگینی کورت- وهک جان	boarding card/n
	3- حاله تی دته نگه- خه مۆکی	کارتی سواری بوونی فرۆکه
out of the blue	ئیددیوم/له ناکاو	boarding house/n
blueberry/'blu:bəri/n	ترئی ویج	به شی ناوخۆ
blueprint/'blu:prɪnt/n	پلان	boarding school/n
bluff/blʌf/v	ته فره ده دا	قوتابخانه ی ناوخۆ
bluff/blʌf/n	ته فره دان	board room/'bɔ:dru:m/n
bluish/'blu:ʃ/adj	شینباو- به رهوشینی	هۆلی-
blunder/'blʌndə(r)/n	هه له ی زل	ژووری له نچومهنی به پزوه به بران
blunder/v	هه له ی گه وره دهکا	1- شانازی دهکا-
blunt/blʌnt/adj	1- قسه له پوو-	boast/bəʊst/v
	2- بریندار کهر 2- کۆل	خۆی هه لده کیشن 2- شانازی دهکا به
blunt/v	شتن له تیزتی بو به هیزی کهم بکاته وه	1- شانازی- خۆهه لکیشان
bluntly/adv	به نا شکرای بریندار کهر-	2- جیبی شانازی
	به راشکاوی	خۆهه لکیش
	راشکاوی بریندار کهر	به له م
blur/blɜ:(r)/n	لین	boat/bəʊt/n
blur/v	لین دهکا	بۆب/بۆب/v
blurt/blɜ:t/v	ویژنه	نهم سهر و نهوسهر دهکا:
blush/blʌʃ/v	له شهر ما رهنگی سۆز ده بی	دههه ژته وه
blush/blʌʃ/n	دووسۆز بوون	له ناکاو پهیدا ده بین
boa/'bəʊə/n	ماری گه وره	پۆلیس
boar/bɔ:(r)/n	1- به رازی نیر	نیشانه ی باش و خراپی
	2- به رازی کیوی	لاشه یی
		bodily/'bɒdli/adj
		bodily/adv
		له روی لاشه وه
		body/'bɒdi/n
		1- لاشه ی مرۆف
		2- لاشه ی بیجگه له لاق و باسک و سهر
		3- چهسته ی مردوو- که له ش
		4- به شی سهره کی (شت)
		5- دهسته 6- شت
		body building/n
		له ش جوانی
		body language/n
		زمانی چهسته
		body odour/n
		پۆنی ئاره قه ی له ش
		bodyguard/'bɒdɪgɑ:d/n
		پاسه وان
		bog/bɒg/n
		ژۆلکاو

blister		blow
blister/blɪstə(r)/n	پوفکە - بَلق	bloodshot/ˈblʌdʃɒt/adj
	پوفکەى ئىدى	چاۋ سۆز بۆر -
blister/v		خوین تىن چزاۋ
blistering/adj	۱- زۆر توند ۲- زۆر توپە	bloodsport/n
blitz/blɪtʃ/n	۱- ھىرشى ئاسمانى لەناكاو	وھىرشى خوین - كوشتنى گا
	۲- كۆششېكى مەزنى لەناكاو	bloodstained/adj
blizzard/ˈblɪzəd/n	باھۆزى بەھرى	نیشانەى ھەبوونى
bloated/ˈbləʊtɪd/adj	پوفدراۋ - ئاۋساۋ	خوین لەسەر... پەلەخوین
blob/blɒb/n	بارستايمەكى بچوك لە شلەى	bloodstream/ˈblʌdstri:m/n
	تېر(وھەك بۆيە) - بَلق	جۆگەلەى خوین - بۆرى خوین
blot/blɒk/n	بَلۆك (بَلۆكى رۆژھەلاتى)، بەرھە	blood transfusion/n
block/blɒk/n	۱- بَلۆكى چىمەنتۆ - خشت	گواستەنەھى خوین
	۲- كۆمەلگا ۳- كۆمەلە خانوونكە لە شارىك	blood vessel/n
	كە لە ھەر چوار لاۋە شەقاميان لە دەورە بىن	دەھرى خوین - بۆرى خوین
	۴- بەرەست	bloodless/ˈblʌdləs/adj
block letter	پىتى گەورە	بىن خوین - زەرد
	۱- (رى) دەگرى ۲- ئىخاگەرى بىن	blood thirsty/ˈblʌdθɜ:sti/adj
block/v		تىنوى خوین
	۳- پەردەپۆش دەكا - ئاھىلىن بىبىرىن	۱- خویناۋى
	بەرىست دادەھنى.	۲- خوین گرتوۋ - داپۆشراۋ بەخوین
blockage/ˈblɒkɪdʒ/n	لەمپەر	bloody/ˈblʌdi/adj
blockade/blɒˈkeɪd/n	ئابلۆقە - گەمارۆ	نەفرەتى
blockade/v	ئابلۆقە دەدا/ گەمارۆ دەسەپىنى	سەرگراڭ -
blockade buster	پەرتوكىن يان قەلئە كە	كەللەپەق
	سەرگەوتىنكى بەرچاۋى ھەبىن	bloom/blu:m/adj
bloke/bləʊk/n	پىاۋ - كەس	گولى گەشاۋە
blond/blɒnd/n-adj	پىرچ زەرد - قزكاز	bloom/v
blonde/blɒnd/adj	پىرچ زەرد - قزكاز	دەگە شىتەۋە - خۇنچە دەكا
	(بۇ ئۇن)	blossom/ˈblɒsəm/n
blood/blʌd/n	خوین	گول/چەپكە گول
	ئىدىيۆم: لەخوینى - لەسروشى.	blossom/v
bloodbath/n	خوین رشتن	گەلا - گەلا دەردەكا
bloodcurdling/adj	تۆقىنەر و ترسىنەر	blossom out/n
blood donor/n	خویندەر - خوینبەخش	باش پەردەسەپىنى - دەپىتە
blood group/n	كۆمەلەى خوین	blot/blɒt/n
blood pressure/n	پالەپەستۆى خوین	۱- پەلەى پىس ۲- پەلەى
	(زەخت)	شەرھەزارى
bloodshed/ˈblʌdʃed/n	خوین رشتن	۱- پىس دەكا ۲- پاقتۇ دەكا بە
		۳- دادەپۆش - دەشارىتەرە - لا دەبا
		blotting paper/n
		كاغەزى نەرم
		blotch/blɒtʃ/n
		نیشانە - پەلە
		blotched- blotchy/adj
		داپۆشراۋ بە...
		blouse/bləʊz/n
		بلوز
		blow/bləʊ/v
		۱- (با) ھەلدەكا
		۲- ھەوا(نەھەم) دەردەكا ۳- بَلق دەست دەكا
		۴- (بە با) فېكە ئىدەدا ۵- دەرفەتى لە دەست دەدا
		۶- خەرج دەكا ۷- پەكو ۸- فېوز دەسوتى.
		۹- فنگ دەكا - لوتى بە دەستەسپ پاك دەكاتەۋە.
		blow sth out
		دەكوژىنەتەۋە
		blow over
		رادەبى - تەۋا دەبى

blasphemous			
blasphemous /'blæsfəməs/adj	بین دین/ کافر	bleeper /'bli:pə(r)/n	فیکه‌ی وریاکەر
blast /blɑ:st/n	۱- تەقینەوه ۲- هەوایەکی لەپەری توند ۳- فووئەدان- هۆبۆن	blemish /'blemɪʃ/n	شورەیی - کەمیی
blast /v	کونیک- تۆننێن بە تەقینەوه دەکا	blemish /v	شتن پێسی دەکا- لەنێوی دەبا
blast off /v	هەندەستی- دەفڕی-	blend /blend/v	۱- تیکەل دەکا ۲- دەسازنی لەگەڵ فریز: دەسازنی چونکە وەک یەک/ لەیەک دەچن
blast /interj	بێکە جێ دەهێنن وشە ی سویند لەکاتی توڕەیی دەگۆتێ	blend /blend/n	تیکەل- ناویتە
blasted /adj	زۆر بێزارکەر	bless /bles/v	داوای هاوکاری و پاراستنی خوای دەکا بۆکەسێک نیدییۆم: خۆشبوخت- بەبەخت.
blasted off /n	دەرچوونی... لە بێکەدا	bless you!	خوای رحمت پێ بکا
blatant /'blɛrɪnt/adj	پوون و ناشکرانزیکە	blessed /'blesɪd/adj	۱- پیرۆز ۲- موبارەک- بەبەخت ۳- خۆش- بۆ دەرپێنی توڕەیی
blatantly /adv	بەرپوونی، بەهات و هاوار	blessing /'blesɪŋ/n	۱- پیرۆزی- نیعمەت ۲- رازی بپوون- ڕەزامەندی
blaze /beɪz/v - adj	۱- گۆرەگرێ- بەگۆر ۲- شەوق دەداتەوه	blind /blaɪnd/adj	۱- کوێر- نابینا ۲- نایەوی تێبگا ۲- بێبیرکردنەوه- پەنھان
blazer /'bleɪzə(r)/n	چاکەتی دروشمەدار	the blind /n	نابینا، کوێر
bleach /bli:tʃ/v	سپسی دەکاتەوه	blindly /'blaɪndli/adj	کوێرانە
bleach /n	ماددەیهکی کیمیاییه بۆ سپسی کردنەوهی شت بەکاردێ/ مس	blindness /n	کوێری
bleak /bli:k/adj	۱- رەش- نادیار- دلگر ۲- سارد و ناخۆش	blind date	یەکەم ژوان لەنێوان پیاو و ژن (کوچ و کۆچ)
bleakly /adj	بە رەشبینی	bland spot	۱- بابەتێ تێ نەگا ۲- گۆشە نەبێزار
bleakness /n	رەوشی ناخۆش- نادیار	blind /v	۱- کوێری دەکا ۲- گومپای دەکا
bleary /'blɛəri/adj	چاو سۆزبۆوه لە ماندووویونا	blind /n	پەردە
blearily /adv	بەچاری ماندوووییهوه	blinders = blinkers/n	سەر کەللە
bleat /bli:t/v	۱- دەنگی مەڕ و بزێن دەکا بەرەبەر دەکا ۲- بە دەنگی نوساو دەدوێ	blink /'blɪŋk/v	۱- چاو دەتروکیێن ۲- روناکی لەناکاو دێ و دەچن
bleat /n	بەرەبەر	blink /n	تروکاندن
bleed /bli:d/v	خوینی لەبەر دەچن	blinkers /'blɪŋkəz/n	سەرکەللە
bleeding /'bli:dɪŋ/n	خوین لەبەرچوون- خوین بەریوون	blip /'blɪp/n	۱- بیپ ۲- خاڵێکی بچوکی رۆناکی لەسەر شاشە
bleep /'bli:p/n	فیکه‌ی نامێری ئەلەکترونی		۳- کێشەیهکی بچوک و کاتی
bleep /v	۱- فیکه‌ی ئێ دێ ۲- سەرئێج راکێشانی یەکێک بەهۆی فیکه‌وه ناگاداری	bliss /'blɪs/n	ناسودەیی
		blissful /'blɪsfl/adj	ناسودە
		blissfully /asdv	بە ناسودەیی

bit		blasphemy
bit/n	بچوکتيرين يەكەى زانبارى پارىزراو لەيادەومەرى كۆمپيوتەر	blackout/blækaut/n ١- چراکوژانەوہ (لەکاتى شەرى) ٢- لەھۆش خۆ چوون
bitch/bitʃ/n	١- دینلە سەگ ٢- سۆزانی - بىزنەتک	black/n ١- رەش ٢- رەشپىست
bitchy/'bitʃi/adj	قسەبەر(ئافەرتى فیشنەجى)	in black... لەنوسىن و چاپدا
bite/baɪt/v	١- دەگەزى ٢- گەزەى-مار- ٣- بەرايى کارىگەرى دەردەگەوى	black/v فرىز: بۆ ماوەيەك لەھۆش خۆ دەجىن
bite/n	١- پارو ٢- شويشى گەزە ٣- ھەندى خواردن- پاروھنان	blacklist/'blæklist/n لىستى رەش
bitter/'bɪtə(r)/adj	١- بىن ئومىد بوو ٢- دژوار ٣- رقى و كينە ٤- زۆر سارد ٥- تال	blacklist/v دەيخاتە لىستى رەشەوہ
bitter/n	جۆرىكە لە بىرە	blackmail/'blækmeɪl/n خاوە، چاوسووركردنەوہ
bitterly/adv	بەپەژارەوہ- بەداخەوہ	blackmail/v ئىببىتزان كردن / خاوە وەرگرتن
bitterness/'bɪtənəs/n	تالى- دژوارى - بىن ئومىدى	blackmailer/n ئەو كەسەى بە چاوسووركردنەوہ پارە لە خەلك وەردەگەرى
bizarre/br'zɑ:(r)/adj	ناوەز- سەير	blacksmith/'blæksmɪθ/n ناسنگەر
black/blæk/adj	١- رەنگى رەش ٢- رەشپىستەكان ٣- چايە- قاوەى رەش ٤- بىن ئومىد ٥- بەزمەساتى خەماوى ٦- زۆر توپە	bladder/'blædə(r)/n مېزەندان
black and white	ئىدیدیۆم: رەش و سپى- بىن رەنگ	blade/bleɪd/n ١- تىغى چەقۆيان شير ٢- پەپى كۆمپيوتەر ٣- گەلاى درىزۆ لاوازى فرىز
blacken/'blækən/v	رەش دەكا(دەم و چاوى) ٢- پىس دەكا(ناو)	blame/bleɪm/v ١- لۆمەى دەكا سەرزەنشتى دەكا ٢- ناھەقى ناگەرى
blackness/n	رەشى- تارىكى	blame/n لىپرسراو سەبارەت بەشتىكى خراب لۆمە
blackboard/'blækbo:d/n	تەختەرەش	blameless/adj پاك- بىن تاوان
blackcurrant/'blæk'kʌrənt/n	كشمىشى رەش	bland/blænd/adj ١- بىن رەنگ- ھىمىن ٢- كەم تام- تام كەم ٣- ئاسايى
black eye/n	بەرچا رەش بوو، شىن و مۆد بوو	blandly/adv بەھىمنى
blackhead/'blækhed/n	زىپكە	blank/blæŋk/adj ١- بۆش ٢- وشك
black magic/n	جادوى رەش (بۆ خرابەكارى)	blank/n بۆشايى
black market/n	بازارى رەش	blankly/adj بەچاويكى كەم
		blank cheque/n چەكى سپى واژوكرائى
		blanket/'blæŋkɪt/n ١- بەتانى ٢- گشتگير
		blanket/v تەواو دادەپۆشنى
		blare/bleə(r)/v دەنگ دەداتەوہ
		blare/n زرىكە- دەنگى گەورە
		blasphemy/'blæsfəmi/n بىن رىزى كردن بەرامبەر خوا- كفر

bigoted	
bigoted /'bɪgətɪd/adj	دهمارگیر
bike /baɪk/n	پایسکل و ماتۆپ
bikini /'br'ki:ni/n	مایۆی ئافرهتانه
bilingual /'baɪ'lɪŋgwəl/adj	١- دووزمانه ٢- بتوانی به دوو زمان قسه بکە
bill /bɪl/n	١- پسهلهی پارهی (کارهبا، ئاو، تهلهفۆن.. هتد)
	٢- پارهی کاغەز
	٣- پلانی یاسایهکی نوێ
	٤- پرۆگرامی خوێشی
bill /v	رادهگهیهنی
bill /n	دهنوک
billiards /'bɪliədz/n	میلیارد
billion /'bɪljən/n	بلیۆن - ملیار
billow /'bɪləʊ/v	شهپۆل دهدا
bin /bɪn/n	١- دهفری زېڤ ٢- دهفری پاراستنی نان وههویر
binary system /n	سیستهمی دوانهیی
bind /'baɪnd/v	١- دهبهستنیتهوه - گرتی دهدا ٢- ناچار دهکا که ٢- بهرگ تن دهگرتی
bind /n	دژوار - دنگیر
binder /n	بهرگکردن - بهرگ تن گرتن
binding /'baɪndɪŋ/n	١- بهرگی کتیب ٢- دههمن - پهراویز
binge /'bɪndʒ/n	ماوهی خواردن و خواردنهوهی زۆر - "بێ تام"
bingo /'bɪŋgəʊ/n	بینگۆ، یاری قومان
binoculars /'bɪnɒkjələz/n	دووڕهین
biochemistry /'baɪəʊ'kɛmɪstri/n	کیمیای ژیانی
biodegradable /'baɪəʊdɪ'grɛɪdəbl/adj	دهگرتی بوگه بێ
biography /'baɪ'ɒgrəfi/n	بایۆگرافی - ژیاننامه
biographer /'baɪ'ɒgrəfə(r)/n	نوسهری ژیااننامه
biological /'baɪə'lɒdʒɪkl/adj	١- پهیوهست به ژیاانزانی
	٢- بهکارهینانی شتی زیندوو بۆ لهئاویردنی شتی دی زیندوو
biology /'baɪ'ɒlədʒi/n	زیندهوهرزانی - ژیانزانی
biologist /'baɪ'ɒlədʒɪst/n	زیندهوهرزان - زیندهوهرناس
birch /'bɜ:tʃ/n	حهیزهران
bird /'bɜ:d/n	١- بالنده ٢- کچ
bird of prey /n	بالندهی گۆشخۆر
bird watcher /n	بالندهناسی
biro /'baɪrəʊ/n	قهلم جاف
birth /'bɜ:θ/n	١- له دایک بوون ٢- رهههه - زیند - بهرای
give birth /v	منداڵی دههین
birth certificate	بهلگه نامه ی له دایکبوون
birth control /n	کوۆتۆلۆکردنی منداڵ بوون
birth marker /n	نیشانه
birthplace /'bɜ:θpleɪs/n	١- شوێنی له دایکبوون ٢- زیند رۆژهی له دایکبوون
birthrate /'bɜ:θ reɪt/n	جهانی له دایکبوون
birthday /'bɜ:θdeɪ/n	پسکویت - پسکیت
biscuit /'bɪskɪt/n	دوو رهگهز / نیره مووک
bisexual /adj	بیشۆپ - گهره ی قهشان
bishop /'bɪʃəp/n	١- پارچهیهک ٢- زۆر ٢- ههندی ٤- مارهیهکی کهم
bit /'brɪt/n	له سهرخۆ - پهیتا پهیتا
bit by bit	بیزار کهس
a bit much	ههندی له
a bit of	شتی بچوکی جیاواز
bits and pieces	بهشی خۆت له یارمهتی ...
to do your bit	ههڕگیز
not a bit	بۆ پارچهی بچوک
to bits	پهرش و بلاو - نه بهستراو
bitty /'brɪti/adj	لغاو
bit /n	

best		
at best	له باشترین خالدا	bewilderment/bi'wɪldəmənt/n
at its best	له باشترین حالتدا	شلەژان، سەرسامبوون
be for the best	گرنگ نەمە ناخیری خیرین	bewitch/bi'wɪtʃ/v
do try his best	هەرچی لەتوانای بێ	شەیدای دەکا،
	بەکاری دینێ	سەرنجی رادەکێشێ
look his best	جوانترین و سەرنج	beyond/bi'jɒnd/prep
	پاکێشترین شیوە دەردەکەوێ	۱- لەپشت- دوووتر له ۲- له دەرەوەی دەسەلات-شیان
make the best	هەول دەدا سوو له رەوشی	۲- بێجگە
	خراب وەرگیرێ	beyond
bet/bet/v	گەرەو دەکا	۱- نادانگەر ۲- لایەنگرتن
	ئیدیۆم: گەرەو دەکەم کە- دنیام کە	bias/'baɪəs/n
you bet	بێگومان	bias/v
bet/n	۱- گەرەو ۲- پرا	لایەنگری لایەک دەکا- بێلایەن نییە
betray/bi'treɪ/v	۱- خیانت دەکا- غەدر دەکا ۲- نەینێ ناشکرا دەکا	bib/bɪb/n
	۲- ئابروی دەیا	bible/'baɪbl/n
betrayal/bi'treɪəl/n	خیانت- ئاچکی	bible/'baɪbl/n
better/betə(r)/adj	۱- باشتر ۲- باشتر بوو	biblical/'bɪbɪkl/adj
better/'betə(r)/adv	بەشیۆمەیهکی باشتر، زۆتر	پەڕتوکی پێرژ
be better off	۱- باشتره بۆ ئەو ۲- گوزەران باشتر	bibliography/'bɪbli'ɒgrəfi/n
you had better	وا پێویستە- واچاکە	۱- ببیلۆگرافی ۲- لیستی ناوی کتێبان
better/n	باشتر- پایەبەرزتر	له سەر بابەتێکی تایبەت
get the better	ئیدیۆم: دەبەرزیتێ	bicentenary/'baɪsən'tɪməri/n
between/bi'twi:n/prep	۱- لەنیوان دوو شت	بیرۆهەری دووسەد سال بەسەرچوون
	۲- لەنیوان شوینیک بۆ شوینیکی تر دووبارە	biceps/'baɪsɪps/n
	۳- بەستنهوهی دوو شت.	ماسولکە، دووشەرە
	۴- لەنیوان (دوو شتی نادیار)	bicker/'bɪkə(r)/v
	۵- لەنیوان دووان یەک هەلبێژێ ۶- لەنیوان	ئەسەر شتیکی
	۷- هەریەکەو بەشیخۆی- لەناوهراست.	ئاگرنگ بەشەپ دێ
beverage/'bevərɪdʒ/n	خواردنەوه	bicycle/'baɪsɪkl/n
beware/bi'weə(r)/v	ئاگاداریه، وریابە	پایسکل
bewilder/bi'wɪldə(r)/v	دەشلەژێ	۱- کەم و زۆر دەکا(له مەزات)
bewildered/adj	شلەژاو	۲- سەلاو دەکا
bewildering/bi'wɪldərɪŋ/adj	سەرسام	مەزاتکەر
		۱- هەولدان بۆ دەستپێنانی...
		۲- پێشکەش ۲- تێندەر
		bidet/'bi:deɪ/n
		سەرشۆرکی چوک بۆ
		شوشتنی پاشۆک/ سەرشۆرکی خۆشوشتی
		۱- دارەمەیت- دارچەنازە- دارەبازە
		۲- تەرم- تەرمەنگر
		big/big/adj
		۱- گەورە ۲- گرنگ
		۳- گەورە(بوا)
		bigamy/'bɪgəmi/n
		تاواشی هەبونی
		(دووپیای)یان دووژان لەیەک کاتدا
		bigamist/'bɪgəmist/n
		دوو ژنی هەیه،
		لای دوو ژنان/ دوو میژدی هەیه

believer باوەڕدار - ئیماندار
believer/br'li:və(r)/n
belittle/br'litl/n لە بەهاری کەم دەکاتەوە - سووککردن - بەها کەمکردن
bell/bel/n ١- زەنگ - زەنگی کەنیسە
 ٢- زەنگ - دەنگی زەنگ
bellow/beləu/v ١- دەبۆزین - وەک گا - ٢- هاوار دەکا
bellow/n بۆزاندن - هاوار
belly/beli/n وری - زگ
belong/br'lɒŋ/v ١- دەگەڕێتەوە
 بۆ کێ... هێ کێ... ٢- ئەندامە ئە
 ٣- شوێنیکی گونجواوی هەیە.
belongings/br'lɒŋŋɪz/n کەلوپەل
beloved/br'ləvd/adj دوڵبەر
below/beləu/prep لەژێر - بن
below/adv خوارەوە
belt/belt/n ١- پشەدین - قایش ٢- جولارە
 ٢- ناوچەیەک ئەدگاریکی تاییبەتی هەیە
under your belt ئەو ئێشە
 ئەواوت کردووە
belt/v ١- بەتوندی ئێندەدا
 ٢- خێرا رادەکا - غاردەدا
 فرژن: ١- خۆبەستەنەو بە قایشی ئۆتۆمبیل.
 ٢- بێ دەنگ بە.
bemused/br'mju:zd/adj سەرلێشێواو
bench/bentʃ/n ١- کورسی بێ پشت
 ٢- کورسی پەرلەمانی ٢- میزی تەسکی درێژ
bend/bend/v ١- دەچەمینیتەو
 ٢- دەسوڕێتەو
 ٢- کرفۆش دەبا - خۆی شوپ دەکاتەو
bend/n چەمانەو - سوڕانەو - فلکە
beneath/br'ni:θ/prep ١- لەژێر
 ٢- شیاو ئێبە
benefactor/'benɪfæktə(r)/n خێرۆمەند
beneficial/ben'fiʃl/adj سودبەخش
benefit/'benɪfɪt/n ١- سود - بەرژۆمەندی
 ٢- سود ٢- یارمەتی - بەخشش

give sb the benefit سەرفریزی دەکا - باوەڕی پێ دەکا
benefit/v ١- لەبەرژۆمەندی... دایە
 ٢- سود دەبینی...
benevolent/bə'nevələnt/adj پیاوچاک - خێرخوان
benevolence/bə'nevələns/n خێر
benign/br'nain/adj ١- نەرم ٢- ناترسانک
bent/bent/adj ١- تاپاک
 ٢- چەماوە ٣- رۆد - سور
bent/n بەهرە
bequeath/br'kwɪ:ð/v وەسیەت دەکا
bequest/br'kwɛst/n میراتی -
 لەپاش بەجێ ماو
bereaved/br'ri:vɪd/adj کۆست کەوتوو - جگەر سوئاو
bereaved/n کەسێ یەکێکی ئی مردین
bereavement/n ١- کۆست کەوتن
 ٢- مردنی کەسێکی نزیک
beret/'beret/n بێریه - کلار قوت
berry/'beri/n توتوک، توو
berth/bɜ:θ/n ١- شوێنی نوستن لە پاڤۆر یان
 شەمەندەفەر ٢- لەنگەرگا
beside/br'saɪd/adj نزیک - تەنیشت
besides/br'saɪdz/adj لەگەڵ ئەوەشدا، هەر وەها
besiege/br'si:ɪdʒ/v ئابلقە دەدا، گەمارۆ دەدا
best/best/adj باشترین
 ئیدیۆم: باشترین شت ئەیکە
best man/n ئاوەل زاوا/بەریوک/بەریکاری زاوا
best/adv ١- بە باشترین شیو ٢- زۆر زۆر
best seller/n بەهەر پڕمێترین
best selling/adj بەردەوام - بە هەر پڕم
best/n ١- باشترین ٢- باشترین کەس
all the best ئیدیۆم:
 بەخێرچی بەهێوای سەرکەوتن.

bedding		believe
bedding/n	چەرچەف، سەرین، نوین	تازە، شاگرد
bee/bi:/n	میشەمەنگوین- ھەنگ	سەرەتا - دەسپیک
beehive/'bi:həv/n	شانەى ھەنگ	گولزار
beech/bi:tʃ/n	دارى زان، سپىندار	
beef/bi:f/n	گۆشتى چىل- مانگا	۱- ئىرەيس پىن دەبا چونكە شايەنى ئەومىيە
beef burger/'bi:fbɜ:gə(r)/n	گۆشتى چىلى قىمەكراو	۲- بەنا بەدى شتى بەدى بە يەكن
beep/bi:p/n	دەنگى بەرز و كورت- ھۆين	behalf/br'hɑ:f/n
beep/v	دەنگى بەرز و كورت دەكا- ھۆين ئىدەدا	لەجىياتى
beer/biə(r)/n	۱- بىرە ۲- گلاسيك بىرە	behave/br'həiv/v
beet/bi:t/n	چەومەندەر- شەكرى چەومەندەرى	۱- ھەلس و كەوت
beetle/'bi:tl/n	قائوچە	دەكات ۲- جوان رەفتار دەكا
beetroot/'bi:tru:t/n	رەگى چەومەندەر	behaviour/br'həivjə(r)/n
befall/br'fɔ:l/v	توووشى دەبىن- لىنى روودەدا	رەفتار و ھەلس و كەوت
before/br'fɔ:(r)/prep	۱- لە پىنش	behind/br'hænd/
	۲- لە پىنش ۳- نامادە لە پىنش ۴- لە بەردەم	prep
before/conj	۱- پىنش ئەومى	۱- لە پشت شتىك
before/adv	۲- باشتر لەومى	۲- دواكەوتو ئە، لە پاشە- ئاستى نزمترە
before hand/br'fɔ:hænd/adv	پىنشتر	۳- لە پىشت (سەرگەوتتى كەسيك) ۴- ھۆ
befriend/br'frend/v	پىنش ئەومى	behind/adv
	وەك برادەرى	۱- پىشتەومى (شتىك)
	مامەلە دەكا لەگەن..	۲- لە پشت ئەم شوينەى كە... ۲- گىرۆ
beg/beg/v	۱- دەروژە دەكا- سوال دەكا	behind/n
	۲- دەپارىتتەو	كۆم- سمت- قون
I beg your pardon	۱- داواى لى بوردن دەكا	beige/beiʒ/adj - n
	۲- داواى دىبارەبوئە دەكا چونكە لەقسەكە نەگە پىشتەو.	رەنگى قاوئىيى كال
beggar/'bega(r)/n	دەروژەكە/ سواكەر- خوانزۆك	being/'bi:ŋ/n
beget/v	۱- دەزى ۲- لەدايك دەبى- دەبى	۱- حالەتى بوون ۲- زىندو
begin/br'gin/v	۱- دەست پىن دەكا	belated/br'leɪtɪd/adj
	۲- دەست پىن دەكا- بۆ يەكەمجار	دەرەنگ وەخت
	۳- دەست پىن دەكا- ئاوم بە- دەست پىن دەكا ئىدىوم:	belatedly/adv
To begin with	۱- ھۆى يەكەم ۲- لەبەرايى	دەرەنگ زانىن
		belch/beltʃ/v
		۱- ئاھ ھەلدەكيشن- جەسەت ھەلدەكيشن ۲- دوكلە لى بەرز دەبىتتەو، دوكلە- ئاگر- دەردەكا
		belch/n
		جەسەت
		belie/br'li:ə/v
		دروژەكا
		belief/br'li:f/n
		۱- باوەر، بۆچوون
		۲- باوەر، ئىمان ۳- بىروباوەر
		believe/br'li:v/v
		۱- ھەست دەكا
		شتى راستە ۲- وا دەزانن- زەنى واىە
		۳- باوەرى واىە
		believe it or not
		باوەرىكەين يان نا ھەر راستە
		فرىز: ئىمان بە بووشى شتى (خوا)
		believe in sb
		باوەرى بەراستى... ھەيە، ئەومى پىن خۆشتەر

bean		29	twin bedded
bean/bi:n/n	۱- فاسولیا ۲- تۆ	beat/n	۱- تریه تریپ ۲- رزم ۳- شوینی مات و جۆی پولیس
bear/bæ(r)/n	وچ - هورج	beautician/bju:'tʃi:n/n	پیتۆلی جوانی
bear/v	۱- پالمیشتی دهکا ۲- شتی هه لده گری	beautiful/'bju:trfəl/adj	جوان
	۳- بهرگه ده گری ۴- رقی ئی ده بیته وه	beautifully/'bju:trfli/adj	به جوانی -
	۵- ده بیین (مخدا) ۶- ده گری	beauty/'bju:ti/n	به کارامه بیی
	۷- یاده داته وه ۸- نیشانه هه لده گری		۱- جوانی
	۹- ههست ده رده بری		۲- نافره تی جوان ۳- نمونه ی جوان
bear the brunt	نیدیۆم: ده چیژی	beauty spot	شوینی جوان
bear in mind	له بهرچا و ده گری	beaver/'bi:və(r)/n	سمۆری ئاوی
bear witness	گه واهی دها		قوندوس
bear sb/sth out	فریز:	because/bi'kɔ:z/conj	چونکه
	راستی - دروستی شت ده سه له مین	because of	به هۆی
bear with	شارم ده گری	at sb beck becuase	به ره نهر
bearable/'beərəbl/adj	بهرگه ده گری		هه رده م ناما ده یه فه رمانه کانی نه و چ به چن بکا
beard/biəd/n	ردین - ریش	beckon/'bekən/v	به په نجه ناما زه ی بۆ ده کا
bearded/adj	به ردین - ریشدار		نزیکتر بیته وه
bearer/'beərə(r)/n	هه لگر	become/bi'kɔ:m/v	ده بیته
bearing/'beəriŋ/n	۱- په یوه ست	bed/bed/n	۱- سه رج - تهخت
	۲- قبیله نوما		۲- بنی ئاوی ۳- شوینی گۆل
lost his bearings	نیدیۆم:	bed and breakfast	نوستن و تیشت
	ری ئی ئی ون ده بی		(جۆزیکه له هوتیل)
beast/bi:st/n	۱- گیانه ره ری دهنده	go to bed	سه رجی له گه ل ده کا،
	۲- کسه یکی دهنده		له گه لی ده خو ئی/ ده نو ئی
beastly/adj	گرژ و مۆن - ناخۆش	bedclothes/'bedkloʊðz/n	چه رچه ف
beat/bi:t/v	۱- په توندی ئی دها	bedroom/bedru:m/n	ژووری نوستن
	۲- به خیرا تیکه ل ده کا	bedside/'bedsaid/n	ته نیشته تهختی
	۳- به ریکو پینکی ئی دها - دل - ۴- ده به زینتی		نوستن
beat about the bush	نا راسته خو	bed-sitter/'bed'sitə(r)/n	ژووری نوستن و دانیشتن
	له به ره ی ده نو ئی		چه رچه ف -
beat time to	له گه ل نه قه می موسیقا -	bedspread/'bedsted/n	داپۆشه ری سه رجیی نوستن
	ده جو اینتی	bedtime/'bedtaɪm/n	کاتی نوستن
beat off	فریز: بهر په رچی دها دته وه.	bed/bed/v	ده شاریته وه، ده چیژی
beat sb to sth	پیش ده گری	bed down/v	را ده کشینت
beat sb up	به شولا ق له یکن دها،		ژووری دوو کسه ی -
	شاپ ئی دها	twin bedded/n	جینی دوو کسه ی
beating/bi:tiŋ/n	۱- دۆبان		
	۲- ئیدان وه ک سزا		

basin		beam	
basin/'beɪsɪn/n	1- تاوهر	battered/n	كۆن بوو، پهككهوتو، بىنكهك
	2- جام- كاسه 2- ههوزى روباير	batter/n	شلكىنه (ئارداو هيلكهو شير)
basis/'beɪsɪs/n	1- بناغه	battery/'bætri/n	1- باترى
	2- بنچينه 2- خالى بهرايى		2- قهقهسى هيلكه
bask/bɑːsk/v	خۆ دەداته بهر ههتاو،	battle/'bætl/n	1- جهنگ 2- ململانئ،
	له بهر خۆر پالندهكهوئى		تايكووشان
basket/'bɑːskɪt/n	سهبهته - زههبيله	battle/v	دهجهنگن
basketball/'bɑːskɪtbɔːl/n	يارى باسكه	battlefield/'bætlfiːd/n	گۆره پاني جهنگ
bass/'beɪs/n	1- نهويترين دهنگى ئيرينه	battleship/'bætlʃɪp/n	مهزته ترين جوړى
	2- نهويترين بهش له موسيكا		پاپوڤى جهنگى
	3- گهوره ترين ئاميزى كه مان	bauk/bɔːk/v	1- رىئى دهگرئى 2- نشهئى پس
	4- گيتارى كارهبايى		دهكا
bass/adj	دهنگ نزم	bawl/v	هاوار دهكا
bassoon/bə'suːn/n	ئاميزىكى	bay/ber/n	كهنداو
	موسيقى يه، ئوروزله	bay/n	بهشىكى باله خانه
bastard/'bɑːstəd/n	1- بيژى- زۆل	bay window/n	پهنجهره ي بهرچاو،
	2- حهرازانه		دهر كهوتو
bat/bæt/n	شهشه مه كويزه	bay/v	دهوه پئى
bat/n	رينكت	bayonet/'beɪənət/n	قاسهئى سهر تفهنگ
off your own bat	ئىديؤم: له خۆتهوه	bazaar/bə'zɑː(r)/n	1- بازار
bat/v	نۆرهئى خۆئى له ئىداني تۆپ..		2- قازانجى بازار بۆ كارى خيئر- چاكه
not bat an eyelid	ئاتروك ئىنئى.	be/biː/v	1- بۆ بهر دهوامسى رىزمان-
batch/bætʃ/n	بهرهك، كۆمهليكه		2- بۆ ئىروسه كوردنى ئادىيار- رىزمان-
bath/bɑːθ/n	1- گهراو- شوڤرگه		3- شتى روويدا 4- شتى دهكرئى روو بداو نهدا
	2- خۆشوشتن 2- مهله وانگه	be/v	1- فرماني بوون 2- سهردان دهكا
bath/v	1- مندال دهشوا 2- خۆئى دهشوا	to-be	داهاتوو- ئايئنده
bathroom/'bɑːθruːm/n	1- ژورئى	beach/biːtʃ/n	كهنا، پۆخ
	خۆشوشتن 2- تهوالبئت- بانئؤ	beacon/'biːkən/n	ئاگرئى سهر گرد- بوڤج
bathe/beɪð/v	1- مهلهوانئى دهكا		مهتاره/ مناره
	2- خۆئى دهشوا	bead/biːd/n	1- موروو
bathed/adj	ژيئرناو كهوتوو		2- ملوانكهئى موروو 2- دئؤپهئاو
bathing/n	مهلهوان له دهريا	beak/biːk/n	نووك، دهنووك
baton/'bætɒn/n	1- دارئى دهستئى سهركئى	beaker/'biːkə(r)/n	1- دهفر
	ئىپئى موسيكا 2- گورزه- خوتره		2- كه مۆئه- گلاس
	2- گوللهئى پلاستيكي	beam/biːm/n	1- كاريته 2- تيشك
battalion/bə'tæliən/n	بهتاليؤن		2- زهرده خهنه
batter/'bætə(r)/v	چهنه جبار بهتوندئى	beam/v	1- تريسهكو گهرايئى دهدا
	ئىئى دهدا		2- زهرده خهنه دهكا 2- پهخش دهكا

barbarism

- barbarism**/'bɑ:bə'rizəm/n مۆلانیيەت
- barbarous**/'bɑ:bərəs/adj ۱- مۆلانیی ۲- نامەدەنی - ناسارستانی
- barbecue**/'bɑ:bikju:/n - v ۱- گوشت بڕژین لە ھەوای کراوەدا ۲- ئاھەنگی... لە ھەوای کراوەدا - دەرەو - گوشت دەبڕژێت
- barbed wire**/n تەل دێ/تیل دێ
- barber**/'bɑ:bə(r)/n سەرقاشی
- bard**/n ھۆزناغان، شاعیر، ھۆنراوەنووس
- bare**/beə(r)/adj ۱- رووت ۲- رووت و قوت ۳- بەتال ۴- پێویست
- barely**/'beəli/adv بەخورتی - تۆزقانی
- bare back**/'beəbæk/adj پششت رووت - بێ کورتان - زین پێنەتی
- barefoot**/'beəfʊt/adj پێنەتی / قاچ پووت / لاق پووت
- bargain**/'bɑ:gən/n ۱- سوداگەری - قایل بوون ۲- ھەرزان باو
- bargain/v** سودا دەکات / مامەلە دەکات
- فریز: چاوەڕێ دەکا/خۆی ئامادە دەکا
- bargaining**/'bɑ:gənɪŋ/n گەنگەشمەکردن لەسەر / مامەلە
- barge**/bɑ:dʒ/n دووبە/بەلەمینیکی / تەسکی درۆی بێ راست بۆ گواستنەوێ / کەلوپەل بەکار دەی.
- bargee**/n سەندەل لێخۆپ
- bark**/bɑ:k/n پەلکی دار
- bark/v** ۱- دەوەرێ ۲- دەقێژن بەسەر
- bark/n** وەرپن
- barley**/'bɑ:li/n ۱- جۆ ۲- دانەریلە جۆ
- barn**/bɑ:n/n گەنجینە / دانەریلە / کادین/خانە
- barometer**/'bɑ:rɒmɪtə(r)/n ۱- بارۆمیتەر - پەستانپێو ۲- شتێ کە رەوشی شتێک دیاردەخا
- ۱- بارۆن ۲- قوتب

- baroness**/'bærənəs, 'bærə'nes/n بارۆنە / ئژ
- baroque**/'bɑ:rəʊk/n بارۆک
- barracks**/'bærəks/n سەریازگە
- barrage**/'bærɑ:ʒ/n ۱- تۆپبارانی ۲- بەردەوام ۳- یەک لەسەر یەک
- barrel**/'bærəl/n ۱- بەرمیل ۲- لولە / تەنگ
- barren**/'bærən/n ۱- وشک، قانق ۲- بێبەر
- barricade**/'bærɪ'keɪd/n-v ۱- بەست - رێ / دەگرێ
- barrier**/'bærɪə(r)/n ۱- بەریەست ۲- رینگەر
- barring**/'bærɪŋ/prep ۱- بێجگە ۲- لەکاتی روونەدانی
- barrister**/'bærɪstə(r)/n پارێزەری دادگا بەرزەگان
- barrow**/'bærəʊ/n ۱- گالیسکە / یەک قایە ۲- گالیسکە / دەستی
- barter**/'bɑ:tə(r)/v ئالوگۆر دەکا
- barter/n** ئالوگۆر کردن
- base**/beɪs/n ۱- بنکە ۲- بنما ۳- بناغە ۴- ناوەندە - بنکە / سەریازی
- base/v** ۱- دامەزرێوە ۲- دەژی
- baseball**/'beɪsbɔ:l/n بەیس بۆل
- basement**/'beɪsmənt/n ژێرزەمین
- bases**/'beɪsɪz/n بنەماکان / بە توند لێدەدا
- bash**/bæʃ/v ئێدانیک / توند
- bash/n** ئێدانیک / توند
- bashful**/'bæʃfl/adj شەرم
- basic**/'beɪsɪk/adj ۱- بنەڕەتی - سەرەکی ۲- ساکار - سادە
- لەجەو ھەردا، بەشیوہەکی سەرەکی
- basics**/'beɪsɪks/n پێویستی بەکان
- basil**/'beɪzl/n رەبجان

ball point		قەلەم چاف	banish/'bæniʃ/v	قاروی دەرد
ball point pen/n				دووری دەخاتەرە، شارپەدەری دەکا
ballad/'bæləd/n		بالەد (گۆزانی یان	banister/'bænistə(r)/n	بانیستەر، کاریتە
		هۆزانیکی درێژی نوسراو بە زمانیکی سادە)	banjo/'bændʒəu/n	بانجۆ - زوپنا
ballerina/'bælə'ri:nə/n		نافرەتیکی	bank/bæŋk/n	۱- بانق ۲- بانقی خوین
		سەماکاری بالیی	banker/'bæŋkə(r)/n	بەڕێوبەر -
ballet/'bæleɪ/n		۱- سەمای بالیی		فەرمانبەر
		۲- نمایش کردنی بالیی		خاوەن پایەیکی گرنگ لە بانق
ballet dancer/n		سەماکاری بالیی	banking/n	کاری بانقی / بانککاری
balloon/bə'lu:ən/n		۱- بالۆن -	bank holiday/n	پشووێ رەسمی - گشتی
		میزدان ۲- بالۆن	bank statement/n	هاتە و دەرھاتە بانق
ballot/'bælət/n		دەنگدانی نەینیی	bank/n	۱- لیوار - قەراغ
ballot/v		داوا لەکەسێ بەگی دەنگ		۲- لێژ - کەلەکەبوو
		بە نەینیی بدات	bankrupt/'bæŋkrʌpt/adj	موفلیس،
bamboo/'bæm'bu:ən/n		حەیزەمان - لەوھند		قەلۆش
ban/bæn/v		۱- قەدەغە دەکا بە یاسا	bankrupt/v	موفلیسی دەکات
		۲- بەرەسمی کەسێ قەدەغە دەکا لە	banner/'bænə(r)/n	نالا
		قەدەغەکردن	banquet/'bæŋkwɪt/n	ناھەنگی سەرخوان
ban/n		ناپەسەن، پووج	baptism/'bæptɪzəm/n	رێ و رەسمی بە دیان کردن، پاکیزەیی
banal/bə'nɑ:l/adj		مۆز	baptize/'bæpt'aɪz/v	رێ و رەسمی بە دیان کردن
banana/bə'nɑ:nə/n		۱- شەریت ۲- مێنی رەنگ		نمایش دەکا
band/bænd/n		۲- باند - دەستە ۴- تیپی مۆسیقا	Baptist/'bæptɪst/n - adj	پاکیزەکار، تەعمیدکار
		۵- شەپۆل		۱- بار - مەیخانە
bandage/'bændɪdʒ/n		پینچان	bar/bɑ:(r)/n	۲- میزی ئارەق خواردنەرە ۳- تۆلی کانزا
bandage/v		دەپینچن		۴- قالب ۵- بەرپەست - لەمپەر ۶- بێرپ
bandit/'bændɪt/n		چەردە - رینگەر	behind bars	ئیدیۆم: لە زیندان
bang/bæŋ/v		دەنگی بەرزێ ئی بەرز دەکاتەرە	barmaid/'bɑ:meɪd/n	مەیکێری ناڤرەت
		۲- بەرێکەرەت بەشتن بەکوئی	barman/'bɑ:mən/n	مەیکێری پیاو
		فریز: دەنگیکی گەورە ئی بەرز دەبیتەرە.	bar/bɑ:(r)/v	۱- رادەخا ۲- دەرکێ
bang/bæŋ/n		۱- دەنگی تەقینەرە		۲- قەدەغە دەکا
		۲- بۆکسیکی توند	bar/prep	بێجگە
bang/bæŋ/n		تەق تەق	barbarian/bɑ:'beəriən/n	هۆفی -
bang/adv		بە دروستی		دەردنە، ناشارستانی
		ئیدیۆم: ئیستا ناکێرێ	barbaric/bɑ:'bæri:k/adj	هۆفایینی -
banger/'bæŋə(r)/n		۱- لەفە		دەردنە
		۲- نۆتۆمبیلیکی کۆن ۳- تەقەمەنی		
bangle/'bæŋgl/n		بازنە		

bacon

- ٢- رابردوو
ئیدیۆم: بەرەو پێشەوه و بەرەو دواوه.
- bacon/'beikən/n هەندئێ پارچەیی گۆشتی
لاوازی پشتی بەران/ سوینیۆکراو
- bacteria/bæk'tɛəriə/n بەکتێریا
- bad/bæd/adj ١- بەد، خراب، باش نا
٢- بێبەها ٢- بێبەها ٤- ناکارامە
٥- تێکچوو- گەنیو ٦- بەنازار ٧- بەد
٨- زەرەرمەند ٩- دژوار- نالەبار
- not bad ئیدیۆم: خراب نیه
- too bad زۆر خراب
- baddy/'bædi/n کارەکتەری خراب لە فیلم
- bad language/n وشەیی پیس، زمان پیس
- bad tempered/adj هەلچوو- زۆرتوێه، تێژۆ
- badage/bædʒ/n دروشم/نیشانەیهکە
لە بەرۆک دەدرئ
- badger/'bædʒə(r)/n قوربەشە
- badly/adv ١- بەخرایی ٢- بەتوندی ٢- زۆر
- badly off/adj هەزار- ئەدار
- badminton/'bædmɪtən/n یاری تۆپی
پەراموچ
- baffle/'bæfl/v سەرسام دەکات/رئ دەگرئ
- baffled/'bæfld/adj پەشێو- پەشۆکاو
- baffling/adj تێگەشیشتنی دژواره
- bag/bæg/n ١- جزدان- چانقا ٢- کیس
٢- بەلبوو ٤- ژنیکی ناشیرین
- bag/v دەست دەگرئ بەسەر
- baggage/'bægrɪdʒ/n کەلو پەلی گەشت
- baggy/'bægi/adj فرە، خاوی، شۆب
- bagpipes/bægpɪps/n زوێنا-
نامیێری مۆسیقا
- bags/n زۆر لە
- baile/beil/n ١- دەستەبەری دراوی
٢- دەستەبەرکردن- بەردان
ئیدیۆم: ١- کەسێن بە پارە بەردەدرئ(کەفالهت)
٢- کەسێن پزگاردەمکا لەرەوشیێکی دژواردا
- bailiff/'beilɪf/n مامموری دادی

ball room

- bait/beit/n ١- هەویرە گۆشت
٢- دەسخرپۆکردن
- bake/beik/v ١- نان دەکات ٢- دەبرژنییت
- baking/n نانکردن
- baker/beikə(r)/n نانکەر
- bakery/'beikəri/n فێرئ
- balance/'bæləns/n-٧ ١- تەرازوو دەکات-
هاوسەنگ دەکات ٢- هاوسەنگ
٢- هاویبەها ٤- بەراورد دەکا
- balanced/adj ١- هاوسەنگ ٢- تەواوکار
- balance/n ١- هاوسەنگی ٢- هاوسەنگی
٢- تەرازوو- قەپان ٤- رەسید، بڕەپارەیی بانق
٥- دەستمایە: پارەیی ئەدراو
- keep/ lose balance هاوسەنگی
دەپارێژئ/ لە دەست دەدا
- catch off هاوسەنگی خۆی لە دەست دەدا
- on balance رەچاوکردنی هەموو لایەک
- balance of payments/n تەرازووی
دراوەکان
- balance of power/n ١- هاوسەنگی
هێزەکان ٢- پێویستی دەنگی پارتەبچووکەکان
بۆ هاوسەنگی پارتەمەزنەکان.
- balance sheet/n تۆماری هاوسەنگی
- balcony/'bælkəni/n ١- بەلەکۆنە
٢- بالکۆن لە شانق
- bald/bɔ:ld/adj ١- سەرپوتاوه
٢- سادە- ساکار
- balding/'bɔ:ldɪŋ/adj سەری بێ موو
- bale/beil/n دەستە/ گورزە/ پالە
- ball/bɔ:l/n ١- خەر- تۆپ ٢- خەر
- on the ball ئیدیۆم: وریا- بەناکا
- ball-bearing/n هەلگری بۆل بەلین
- ball-game/n ١- یاری تۆپانی- تۆپی پێ
٢- باسکە ٢- رهوش
- ball-point/n قەلەم جاف
- ball/bɔ:l/n ناھەنگی مەزنی هەلپەڕکێ(سەما)
- ball room/n مۆلێن هەلپەڕکێ

Bb

- B-b/bi:/ پیتی دووهم له ئەلقبای نینگلیزیدا
- B-road/n رێگای لاوهکی
- baa/ba:/n باعەیی مەر و کاوچ
- babble/"bæbl/v ١- بەخێرا دەدوێ
٢- بۆلەبۆل دەکا ٢- خۆرەیی ئاو دینن
- babble/"bæbl/n ١- چەند دەنگی تێکەلاو و
غەلبەغەلب ٢- بلقە بلقی ئاو
- babe/berb/n ١- ساوا ٢- جوانی
- baby/"berbi/n ١- ساوا
٢- بالەندە و گیانەوهری بچوک ٢- خنجیلانە
٤- یار
- babish/adj مندالانە
- babyhood/n مندالینیی، تەمەنی زارۆکایەتی
- babysit/"berbisit/v چاودێری مندال دەکات
- babysitter/"berbisitə(r)/n بەخێوکهەری
مندال- داين
- bachelor/"bætʃələ(r)/n ١- ژنی نەهێناوە، بێژن- پەبەن
٢- دەرچووی زانکۆ- هەنگری بەکانۆریۆس
- back/bæk/n ١- پشت ٢- پاشەو
٢- پشتەو
- back bone/"bækbəun/n ١- ئێسکی پشت ٢- بېرېرې پشت
- back stroke/"bækstrəuk/n پشتەمەلە
- back/bæk/adj ١- لە پشتەو ٢- دواخراو
- back bench کورسی پشتەو لە
پەرلەمانی بەریتانی
- backer/"bækə(r)/n ١- ئەندام پەرلەمان
کە پایەبەکی گرتگی
نیە لە پارتیکی سیاسیدا ٢- لایەنگر
- backhand/"bækhænd/n ئیداشی تۆپ
لە تینس
- بە پشتەدەست/ پشتەدەست
- backlog/"bæklɒg/n لەسەرەیک کەرتوو،
کەلەکەبوو

- backside/"bæksaɪd/n کۆم- قوون-
پشتەو
- backstage/"bæk'steɪdʒ/n پشت پەردە
- backwater/"bækwɔ:tə(r)/n کارتێ نەکراو- چەسپاو
- backyard/"bæk'jɑ:d/n جەورشی پشتەو
- back/adv ١- گەرانهو بۆ ٢- دوور- دواو
٢- دوور لە ٤- نە بەرامبەرە- لەسواو
- back and forth ئیدییۆم: هات و چۆ
- backdate/"bæk'deɪt/v کاری پین دەکا لە
مێژووی پیشووهو
- backfire/"bæk'faɪə(r)/v ناکامییکی
چاوهێن نەکراو
بەدەست دینن
- backlash/"bæk'læʃ/n کاردانەوهریەکی
توند لەدژی..
- back/bæk/v ١- بەرەو دواو دەکشیتەو
٢- دەکووێتە دواو ٢- پشتگیری دەکا
٤- گرهو دەکات
- back away ئیدییۆم: پاشگەز دەبییتەو.
- backdown/v دەست هەلەدەگرێ
چی تر سورنابن لەسەر..
- back out/v بریار دەدا کە ئەو نەکا کە
بەلیننی دابوو بیکا
- back up/"bækʌp/v پشتگیری دەکات
- back sth up/v دانەبەکی تر لەبەر
دەگریتەو
- backer/n پارەدەر- کۆمەکەر
- backing/n کۆمەک، بێشە
- backup/n ١- پشتگیری ٢- دانەبی جیگرەو
- background/"bækgraʊnd/n ١- پیشینەیی کۆمەلایەتی دەوربەر
٢- پیشینە ٢- پشتەو
٤- دوورەچاو- نابەرچاو
- backward/"bækwəd/adj ١- بەرەو پاشەو ٢- دواکووتوو
- backwards/"bækwədʒ/adv ١- بەرەو دواو
٢- بەسەر اوگێڕی، سەر او قوون، سەر او خون

autopsy

autopsy/ˈɔːtɒpsi/n توتیکاری لاشه
 جسته شه قشعق کردن به نیازی لیکۆلینهوه

autumn/ˈɔːtəm/n پاییز

autumnal/ɔːˈtʌmənəl/adj پاییزی

auxiliary/ɔːgˈzɪliəri/n یارمه تیدهر

auxiliary verb/n فرمانی یارمه تیدهر

avail/əˈveɪl/n ئیدییۆم: بئ هوده

without avail بئ سهرکهوتن- بئ ناکام

available/əˈveɪləbl/adj ۱- بوون- زۆری
 ۲- ناماده ۲- هه بوون

availability/əˈveɪləˈbɪləti/n بوونی و زۆری

avalanche/ˈævələʃn/n ههره سی به فر
 پمانی به فر

avantgarde/adj پئشهره، پئشمنگ

avenge/əˈvendʒ/v تۆله دهستینی

avenue/ˈævənjuː/n ۱- شه قامیکی به دار
 ۲- رێگه

average/ˈævərɪdʒ/n ۱- رێژه- ناوه ند
 ۲- رێژه

average/adj ۱- ناوه ند ۲- ناسایی

average/v رێژه- به دهست دیتن
 دهگاته رێژه ی..

averse/əˈvɜːs/adj دژ، پئچه وانه

aversion/əˈvɜːʃn/n ۱- رق ئی بوونه وه
 ۲- رق ئی بۆوه

avert/əˈvɜːt/v دورده خاته وه- لاده بات

aviary/ˈeɪvɪəri/n قه فه س- بانگه

aviation/ˌeɪvɪˈeɪʃn/n فرین/ فروکه وانی

avid/æˈvɪd/adj شهیدا- تینوو

avocado/ˌævəˈkɑːdəʊ/n نه قۆکادز-
 مئوه وه که ههر مئیه

avoid/əˈvɔɪd/v ۱- لاده بات
 ۲- خۆ دورده خاته وه

avoidable/əˈvɔɪdəbl/adj ناپیویست-
 دهش خۆی ئی دوریگی

avoidance/əˈvɔɪdəns/n دورخستنه وه

await/əˈweɪt/v ۱- چاوه پئ دهکا
 ۲- چاوه پوانی دهکات- ئاگادار دهکرئنه وه

awake/əˈweɪk/v ۱- به ئاگا دئ
 ۲- ده ورۆژئینی

awake/adj وشیار- به ئاگا

awaken/əˈweɪkən/v ۱- به ئاگا دئینی
 ۲- ده ورۆژئینی ۲- ئاگادار دهکاته وه.

awakening/n ۱- هه لسان له خه ون- به رایسی
 ۲- به ئاگا گاتن

award/əˈwɔːd/v ۱- ده به خشی
 ۲- ده بۆزئینی- ته عویز

award/n خه لات

aware/əˈweə(r)/adj ۱- وشیار ۲- ئاگادار

awareness/n مه عریفه- وشیاری

awash/əˈwɒʃ/adj ۱- نوقمی ناو، زئرنار که وتو
 ۱- شوئینی تر

away/əˈweɪ/adv ۱- ئاراسته ی تر ۲- له دور وه
 ۳- ناماده نه بوو
 ۴- داها توو ۵- له شوئینی دئلیا ۶- له گوژه پانی
 دی ۷- تا به ته وای وئ ده بن ۸- به به رده وای

awe/ɔː/n ههستی رێژه به هۆی ترس یان
 شهیدا- ره هیهت

awesome/ɔːsəm/adj ترسینهر

awful/ˈɔːfl/adj ۱- زۆر خراپ ۲- تۆقینهر
 ۳- زۆر مه زه ۴- زۆر ناخۆش

awkward/ˈɔːkwəd/adj ۱- نه گونجاو-
 دژوار ۲- چه توون
 ۳- به شیۆ- په شوکا و ۴- به بی کارامه

awkwardly/adv به شیۆه یه کی په شیۆی،
 بی کارامه یی

awry/əˈraɪ/adv له غه له ت، گومرا

awry/əˈraɪ/adj شیواو، ناپیک

axe/æks/n ۱- ته ور
 ۲- ناهئینی، که م بکرئته وه

axe/v ناهئینی، لاده یا، کوتایی پئ دیتن

axis/ˈæksɪs/n ۱- چه ق ۲- چه سپیو (ته وهر)

axle/ˈæksl/n ناکسل

aye/ai/inte به ئی

attractively

- 1- سەرنج راکێش 2- کۆک- جوان
attractively/adv سەرنج راکێشانە
attractiveness/n سەرنج راکێشی
attribute/ə'trɪbjʊt/v دەگەرێنیتەوه بۆ
attribute/n ئەدگار- سەروسیما
aubergine/'əʊbəʒɪn/n باینجان
auburn/'ɔ:bən/adj پرچی قارەیی سوریاو
auction/'ɔ:kʃn/n مەزاتی ناشکرا، هەراج
auction/v بە مەزاتی ناشکرا دەفرۆشێ
auctioneer/'ɔ:kʃə'nɪə(r)/n دەلان- مەزاتچی
audible/'ɔ:dɪbl/adj بێستراو
audibly/adv بەبێسراوی
audience/'ɔ:diəns/n 1- جەماوەر
 2- چاوپێکەوتن (دیداری) رەسمی
audiovisual/'ɔ:diəʊvɪʒuəl/adj بەکارهێنانی دەنگ و وێنە
audition/'ɔ:diʃn/n نمایشکردنیک
 ئەزمونی یۆ گۆرائیڤیژ و ئەکتەر
auditorium/'ɔ:di'tɔ:riəm/n
 1- بەشیکێ شانۆ 2- هۆلی نمایش کردن
 3- هۆلی وائەوتەوه
augur/'ɔ:gə(r)/v ئیدپۆم: پێشبینی دەکری
August/'ɔ:gəst/n مانگی ئاب
aunt/ɑ:nt/n پلک- پوور، خالۆزن و مامۆزن
au pair/əʊ'peə(r)/n کارەکەر- ئەه
aura/'ɔ:ɪə/n پرشنگ، ئەدگار
aural/'ɔ:rəl/adj پەيوهسته بەگوێ...
auspices/'ɔ:spɪsɪz/n ئیدپۆم: لەژێر
 چاودێری
auspicious/'ɔ:spɪʃəs/adj بەختەوهر-
 کامەران، موژدەهین
austere/ɒ'striə(r)/adj 1- بەقنیات-
 توندوتیژ 2- سادە و ساکار
austerely/adv قنیات- سادەیی
authentic/'ɔ:θentɪk/adj رەسەن- راستی
authenticity/'ɔ:θen'tɪsəti/n راستیتی

autonomy

- author/'ɔ:θə(r)/n** دانەر
authorship/n دانان/ کرداری نووسین
authoritarian/'ɔ:θɒrɪ'teəriən/adj سەرکۆتکار
authoritative/'ɔ:θɒrətətɪv/adj
 1- دەسەڵاتدار- کاربەدەست 2- جنی باوەر
authority/'ɔ:θɒrəti/n
 1- دام و دەزگای دەسەڵات
 2- دەسەڵات 3- دەسەڵات بەخۆدان
 4- دەسەڵاتدار
 5- کەسی خۆدان مەعرفەیی تایبەت
authorize/'ɔ:θəraɪz/v سەریشکی دەکات
authorization/'ɔ:θəraɪ'zeɪʃn/n سەریشک کردن
autistic/'ɔ:tɪstɪk/adj گۆشەگیر
autobiography/'ɔ:təbaɪ'ɒgrəfi/n ژياننامه
autobiographical
/'ɔ:təbaɪ'ɒgrəfɪkəl/adj پەيوهست بە ژياننامه
autograph/'ɔ:təgrɑ:f/n واژۆی کەسێکی
 ناوێدار (نیمز)
autograph/v واژۆ لەسەر شتی دەکا
automate/'ɔ:təmeɪt/v دەکەوتە کار
 بەهۆی ئامیژیکەوه
automatic/'ɔ:tə'mætɪk/adj
 1- خۆکار 2- خۆهێشتی
 3- لەخۆوه- چەکی ئۆتوماتیکی
automatically/'ɔ:tə'mætɪkli/adj لەخۆوه
automation/n بەکارهێنانی ئامیژ
 لەهێشتی موزۆ
automobile/'ɔ:təməbi:l/n ئۆتۆموبیل
autonomous/'ɔ:tənəməs/adj ئۆتۆنۆمیدار- سەرپەخۆیی- خۆیی
 ئۆتۆنۆمی- خودمەختاری

astronomy
astronomy/ə'strɒnəmi/n گەردوونناسی - فەلەکناسی
astronomer/ə'strɒnəm(ə)r/n گەردوون ناس
astronomical/æstrə'nɒmɪkl/adj
 ۱- فەلەکی ۲- زۆرگەور
astute/ə'stju:t/adj زۆر زێرەك/ بێر تیز
asylum/ə'saɪləm/n ۱- پەنا بەری
 ۲- نەخۆشخانەى نەخۆشى عەقلى
at/ət/prep ۱- لە ۲- رووگە
 ۳- بە ھۆى ۴- مۆژ بە ۵- بە لە
ate/et/v خواردى
atheism/'eɪθiɪzəm/n باوەر بەخوای
 نەبوون، بێ دینی
atheist/'eɪθiɪst/n بێ باوەر، بێ دین
athlete/'æθli:t/n وەرزشوان
athletic/æθ'letɪk/adj ۱- وەرزشى
 ۲- چەلەنگ
athletics/æθ'letɪks/n یاریەکانى غاردان
 و یازدان
atishoo/ə'tɪʃu:/interj ئەپشوو
atlas/'ætləs/n نەتەس
atmosphere/'ætməsfɪə(r)/n
 ۱- بەرگی ھەوا ۲- ھەوا ۳- نەتەوسفیە
atmospheric/ætməs'ferɪk/adj ھەوایی
atom/'ætəm/n ئەتۆم - گەردیلە
atomic/ə'tɒmɪk/adj ئەتۆمی
atomic bomb/n بۆمبای ئەتۆمى
atomic energy/n ھێزى ئەتۆمى
atrocious/ə'trɒʃəs/adj دڕێدە - ھۆقانیسى
 ۱- ھۆق
atrociousness/n زۆر دڕێدەیی -
 ھۆقانیەت
attach/ə'tætʃ/v ۱- توند دەکات: لەیەک
 دەبەستێت: ھە ۲- دەچیتە پال
 ۳- گرتگی دەدا بە
attached/adj شەیدا - پەيوەست

attachment/n ۱- چوونە پال - گونجان
 ۲- شەیدایبوون - زۆرخۆش و یستن
attack/ə'tæk/n ۱- ھێرش
 ۲- ھێرشى قسەکردن ۳- نۆرە
 ۴- ھەولدان بۆ گۆل تۆمارکردن
attack/v ۱- ھێرش دەکا - بەچەك
 ۲- ھێرش دەکا - بە قسە ۳- ئازار دەگەییەن
 ۴- گۆل دەکا
attacker/ə'tækə(r)/n ھێرش بەر
attain/ə'teɪn/v بە دەست دینی
attainable/adj دەکرى بە دەست بێ
attainment/n ۱- بە دەست ھێنان
 ۲- کارامەیی - دەسکەوت
attempt/ə'tempt/v ھەول دەدا
attempt/n ۱- ھەولدان
 ۲- ھەولدان بۆ کوشتن
attend/ə'tend/n ۱- ئامادە دەبێ - دەچێ بۆ
 ۲- گرتگی پێ دەدا
attendance/ə'tendəns/n ۱- ئامادەبوون
 ۲- ژمارەى ئامادەبووان
attendant/ə'tendənt/n ۱- سەرپەرشتکار
 ۲- یاوەر
attendant/adj یاوەر
attention/ə'tenʃn/n ۱- ئاگا دادارى - گرتگی
 ۲- چاودێرى ۳- شوێنى ئامادەباشى ..
attention/interj ئاگا دادارە!
attentive/ə'tentɪv/adj ئاگا دار - وریا -
 چاودێر
attentively/adv بە وریایی
attic/'ætɪk/n کەپر - سابات / ھەورەبان
attitude/'ætɪtju:d/n ھەنووێست
attorney/ə'tɜ:nɪ/n پارێزەر
attract/ə'trækt/v ۱- سەرئێچ رادەکێشێ
 ۲- رادەکێشێ
attraction/ə'trækʃn/n ۱- راکێشێران
 راکێشێراو ۲- شتى سەرئێچ راکێش
attractive/ə'træktɪv/adj

assembly

- assembly/ə'sembli/n ١- کۆبونەرە
 ٢- پێکەوهنان
 ٣- ئەنجومەن
- assembly-line ١- هێڵی مرۆڤ و ماشینیەکان
 ٢- کارگە
- assent/ə'sent/n رازی بوون: قاییل بوون
- assent/ə'sɜ:t/v رازی دەبن- قایل دەبن
- assert/ə'sɜ:t/v ١- دوایات دەکاتەرە
 ٢- دەسه‌پێنن
- assertion/ə'sɜ:ʃn/n ١- دوایاتکردنەرە
 ٢- سەپاندن
 ٣- توندی و ناشکرادەرپرین- چەخت کردن
- assertive/ə'sɜ:tɪv/adj چەخت و توند
- assertively/adv بەتوندی
- assertiveness/ə'sɜ:tɪvnəs/n سەپاندن،
 سەلماندن
- assess/ə'ses/v ١- دەرئرخێنن
 ٢- بریاردەدا لەسەر...
- assessment/ə'sesmənt/n هەڵسەنگاندن
- asset/'æset/n ١- سودمەند ٢- سامان
- assign/ə'saɪn/v تەرخان دەکا
- assign/v دیاردەکا
- assignment/ə'saɪnmənt/n ئەرك، پێشە
- assimilate/ə'sɪməɪt/n ١- تێكەل دەبن
 ٢- تێ دەگا ٣- دەتوتەرە
- assimilate/n ١- تێگە‌یشتن و تێكەل بوون
 ٢- تواندەرە
- assist/ə'sɪst/v هاوکاری دەکا
- assistance/ə'sɪstəns/n هاوکاری
- assistant/ə'sɪstənt/n ١- هاوکار
 ٢- فرۆشیار ٢- هاریکار- یارمەتیدەر
- associate/ə'səʊʃjət/adj پەلەیکە کەم-
 هاو‌پێشە، ئەندام- هاوکار
- associate/ə'səʊʃjət/v ١- دە‌هێستتەرە
 ٢- تێكەل دەبن ٢- لایەنگیری دەکا
- association/ə'səʊsi'eɪʃn/n ١- پێکەوه‌یی ٢- پە‌یوه‌ندی-کۆمه‌له
 ٣- پە‌ستنی ه‌زی
- assorted/ə'sɔ:td/adj جۆراوجۆر

astronaut

- assortment/ə'sɔ:tmənt/n هەمە‌رەنگ، پە‌نگا‌پەرەنگ
- assume/ə'sju:m/v ١- وادادەنن
 ٢- ئا‌ویکی درۆ لە‌خۆی دە‌نن- ئازناو
 ٣- پە‌لەیک وەر‌دە‌گرتن
- assumption/ə'sʌmpʃn/n ١- گ‌ریمان
 ٢- پ‌ایه‌و‌ەر‌گ‌رتن
- assurance/ə'ʃʊərəns/n ١- د‌ن‌ئ‌ی‌ایی
 ٢- بە‌ل‌ین
- assure/ə'ʃʊə(r)/n ١- د‌ن‌ئ‌ی‌ادە‌کا
 ٢- د‌اب‌ین دە‌کا
- assured/adj د‌ن‌ئ‌یا
- asterisk/'æstərɪsk/n ن‌ی‌شان‌ه‌ی ئە‌ست‌یره
- asthma/'æsmə/n تە‌نگ‌ه‌فە‌سی،
 پ‌شی تە‌نگ بوون
- asthmatic/'æsmætɪk/n توش بوو بە
 نە‌خۆشی تە‌نگ‌ه‌فە‌سی
- astonish/ə'stɒnɪʃ/v سە‌رسام دە‌کا
- astonished/ə'stɒnɪʃt/adj مە‌ندە‌ه‌مۆش،
 سە‌رسام
- astonishing/ə'stɒnɪʃɪŋ/adj سە‌رسو‌پ‌ه‌ینەر
- astonishingly/adv ت‌ارادە‌ی‌کی
- astonishment/ə'stɒnɪʃmənt/n سە‌رسو‌پ‌ه‌ینەر
- astound/ə'staʊnd/v سە‌رسام دە‌بن
 دە‌ن‌و‌ق‌ئ‌ینن
- astounding/adj سە‌رسو‌پ‌ه‌ینەر
- astray/ə'streɪ/adj و‌یژ- گ‌وم‌را،
 لە‌‌ری‌دەر‌چوو
- astride/ə'straɪd/adj قا‌چ لە‌‌یه‌ک‌تر کرد‌ن‌ه‌وه
- astrology/ə'strɒlədʒi/n ئە‌ست‌یره‌ن‌اسی
- astrologer/ə'strɒlədʒə(r)/n ئە‌ست‌یره‌ن‌اس
- astronaut/'æstrɒnɔ:t/n ن‌اسمان‌ه‌وان- فە‌لە‌ک ن‌اس

articulated

assemble

articulated/adj له یەك گریڤدراو
 artificial/ˌɑ:ti'fiʃl/adj دەستکرد
 artificially/ˌɑ:ti'fiʃəli/adv بە دەستکرد
 artificial-insemination/n پیتاندنی دەستکرد
 artificial-intelligence/n زیرەکی دەستکرد (کۆمپیوتەر)
 artillery/ɑ:'tiləri/n تۆپ-کەلوپەلی تۆپ
 artist/ɑ:tist/n ھونەرمەند
 artistic/ɑ:'tistik/adj ١- ھونەری ٢- بە ھەرمی ھونەری ھەمە
 artistically/ɑ:'tistikli/adv ھونەرییانە
 artistry/ɑ:'tistri/n کارامەیی ھونەری
 as/əz/conj ١- لەکاتێکدا ٢- وەک- بەقەدەر ٣- وەک ٤- چونکە
 as if.... وەک، وەک بێنی
 as it were ئەگەر راست بێن بێن
 as of.... لە (لە بەرایی)
 as to سەبارەت بە...
 asbestos/æs'bestəs/n ئەسیستۆس- مادی نژەسوتان
 ascend/ə'send/v سەر دەگەوێ
 ascending/adj بەرز بژۆو
 Ascension Day رۆژی بەرزبوونەوەی عەسیا
 ascent/ə'sent/n ١- بەرزبوونەوە ٢- پانەیک بەرەو سەرەو
 ascertain/æ'sə'teɪn/v دۆنیا دەکاتەو بە دەست دێنی
 ascribe/ə'skraɪb/v دەداتە پال
 ash/æʃ/n سورەچنار لە دارستانی بەریتانیا ھەمە
 ash/n ١- خۆلەمیش- سوتەن ٢- خۆلەمیش:
 ashes/æ'ʃɪz/n پاشماوێ بە دەستی سوتاوێ مردو
 ashtray/æ'ʃtreɪ/n تەپلەیی جگەرە
 ashamed/ə'ʃeɪmd/adj شەرم لەخۆکەرەو
 ashore/ə'ʃɔ:(r)/n لەسەر رۆخ- کەنار، کەنار

Asia/n ئاسیا
 Asian/'eɪʃn, eɪʒn/n ئاسیایی
 aside/ə'saɪd/adv ١- لەولاو- بەتەنیا ٢- لەولاو داناو- جیاکردۆتو
 aside/n بەتەنیا لەگەڵ جەماوەر قەسەکردن
 aside from بێجگە
 ask/æsk/v ١- پرسبیار دەکا ٢- داوا دەکا ٣- داواێ نرخێ... دەکا ٤- داواێ رێدان دەکا ٥- داووت دەکا
 ئێدییۆم: لەکێشە دەگەڕێ- فەرتەنەچی.
 if you ask me ئەگەر پای مەنت دەوێ
 ask after sb لەبارەیی... دەپرسی
 askew/ə'skju:adv - adj لادان نەک راستەڕێ، لاری- گومرا/ بەپەناو پێچ
 asleep/ə'sli:p/adj نوستو، خەوتو
 As level ئەزموونیکی تاییبەتە لە بەریتانیا و وێلن بۆ شو کەسانەیی تەمەنیان نزیکە ھەژدە ساڵانە.
 aspect/'æspekt/n روو، روخسار
 asphalt/'æsfælt/n قەچ
 asphyxiate/əs'fiksɪeɪt/v دەخکێن- ھەناسەپێکی دەبن
 asphyxiation/əs'fiksɪ'eɪʃn/n خنکان
 aspic/æspɪk/n ولولە: جەلی
 aspiration/æ'spə'reɪʃn/n ئاوات
 aspire/ə'spaɪə(r)/v دەخوازێ
 aspirin/'æsprɪn/n ئەسپیرین
 ass/æs/n ١- کەر- ٢- گێل- جاشک
 assailant/ə'seɪlənt/n ھێرش بەر
 assassin/ə'sæsi:n/n غافلکوژی
 assassinate/ə'sæsi:neɪt/v غافلکوژی دەکا- تیرۆزی دەکا
 assassination/ə'sæsi'neɪʃn/n تیرۆزکردن، غافلکوژی
 assault/ə'sɔ:lt/n ھێرشێ نەپەر
 assault/ə'sɔ:lt/v ھێرش دەکا
 assemble/ə'sembəl/v ١- کۆدەبیتەرە ٢- پێکۆو دەنی

argument/'ɑ:gjʌmənt/n ۲- بیانو دههینیتتوره
 ۱- وتویژ- تاریشه ۲- بیانو
 argumentative/'ɑ:gju'mentətɪv/adj
 وتویژهکار- وتویژخواز
 arid/'ærid/adj زۆر وشک- قاقڤ
 Aries/'eəri:z/n بودجی کاور- کەسیک
 لەو بودجە بێن
 arise/'aɪrɪz/v سەرماندەدا، دەریدەکەوئ
 aristocracy/'æri'stɒkrəsi/n
 چینی خانەدانان
 aristocrat/'æri'stɒkræt/n خانەدان-
 نەریستۆکراتی
 aristocratic/'æri'stɒkrætɪk/adj
 نەریستۆکراتی
 arithmetic/'æ'rɪθmə'tɪk/n
 زانستی ژمیریاری
 arm/ɑ:m/n ۱- باسک- دەست ۲- قۆل
 ۳- دەسک
 arm in arm نیدیۆم: دەست لەناو دەست
 cross four arms دەست لەسەر سینگ
 armband/'ɑ:mbrænd/n ۱- باندیچ
 ۲- چۆپی مەلوانی
 armful/'ɑ:mful/n پەر بەدەست- مشتیک
 armhole/'ɑ:mhəʊl/n قۆل- بێن هەنگل
 armpit/'ɑ:mpɪt/n بێن هەنگل/بێن کەوش
 arm/v خۆ پەر چەک دەکا بۆ شەر
 armament/'ɑ:məmənt/n تەقەمەنی/
 کەلوپەلی سەریازی
 armchair/'ɑ:mtʃeə(r)/n
 کورسی دەسکدار
 armed/'ɑ:md/adj چەکدار
 armistice/'ɑ:mɪstɪs/n ناگریس
 armour/'ɑ:mə(r)n - adj زینپوش-
 جلیکی ژبئی
 arms/ɑ:mz/n ۱- چەک، ئەوەی لە جەنگ
 بەکار دێن ۲- هێمای بنەمالە
 army/'ɑ:mi/n سوپا
 aroma/'əʊməʊn بۆن

around/'ə'raʊnd/adv ۱- لێرەو لەوئ
 ۲- بەرەودوا بچوئ ۲- لە هەموو لایە- بارنە
 ۴- هەمیە ۵- هێچ نا
 around/prep ۱- لەزۆر لایە ۲- لە دور
 ۳- نزیک ۴- نزیکەئ
 arouse/'ə'raʊz/v دەوورژێش
 arousal/'ə'raʊzl/n وروژاندن
 arrange/'ə'reɪndʒ/v ۱- رێک دەکا
 ۲- خۆئ بۆ نامانە دەکا
 arrangement/'ə'reɪndʒmənt/n
 ۱- تەدارەک- تەکیبەر ۲- رێکەوتن ۲- رێکخستن
 array/'ə'reɪ/n دەستە، نەمایشی جوان
 arrears/'ə'riəz/n قەرزئ نەدراو
 arrest/'ə'rest/v دەگرئ
 arrest/n گرتن
 arrival/'ə'raɪvl/n گەیشتن، گەیشتو
 arrive/'ə'raɪv/v ۱- دەگات ۲- دئ
 arrogant/'æ'rəgənt/adj بەفیز،
 خۆزێکەر، لوتبەرز
 arrogance/'æ'rəgəns/n فیز
 arrogantly/adv بەفیزی
 arrow/'æ'rəʊ/n ۱- تیر ۲- هێمای تیر
 arsenic/'ɑ:snɪk/n زەرئیخ/جۆرێکە لە ژەهر
 arson/'ɑ:sn/n تاوانی سوتاندنی
 بینناپەییەک بە ئەنقەست
 art/ɑ:t/n ۱- ھونەر- کاری ھونەری
 ۲- کاری بە ھەرەداری ۳- ھونەرەکان و ئاداب
 ۴- ئاداب
 artery/'ɑ:təri/n خۆنچەبەر
 artful/'ɑ:tful/adj زۆردان
 arthritis/'ɑ:θraɪtɪs/n ئاوسانی جومەکان
 article/'ɑ:tɪkl/n ۱- شتیەک لە کۆمەلێک
 ۲- وتار ۳- ئامرازئ ناسین و نەناسین
 ۴- بەند لە یاسا
 articulate/'ɑ:tɪkjələt/adj ھەوان- پوون
 articulate/'ɑ:tɪkjələt/v بە ھەوانئ دەدوئ

approve

- approve/ə'pru:v/v ١- پێی قایل دەبن
 ٢- رازی دەبن لەسەر
- approving/adj قایلی
- approvingly/adv قایل یونانه
- approximate/ə'prɒksɪmət/adj نیوه دروست
- approximately/adv نزیکه
- approximation/n نزیکهیی
- apricot/'eɪpɪkɒt/n قهیس
- April/'eɪprəl/n مانگی نیسان
- April-fool/n قوربانی درۆی نیسان
 ئەو کەسە بە درۆی نیسان تێدەکەوی
- April-fool's day/n درۆی درۆی نیسان
- apron/'eɪprən/n بەرکۆشە- بەرانیپیل،
 بەرسینگ
- apt/æpt/adj ١- گونجاو، شیاو
 ٢- مهیلی کردنی شتیك
- apt to do... ٢- مهیلی کردنی شتیك
- aptly/adv بەشێوهیهکی گونجاو
- aptitude/'æptɪtju:d/n توانای سروشتی
 (بەهره)
- aquarium/ə'kwɛəriəm/n ١- جهۆزی شوشهیی ماسی
 ٢- پیشانگای ماسی و زینده‌وه‌رانی ناوی له
 باخچهی نازەلان
- Aquarius/ə'kwɛəriəs/n بوجی ناوه‌لگر- په‌قره‌ج- سه‌تل
- aquatic/ə'kwætɪk/adj ١- ناوی- روک
 ٢- ناوی ناو-او- وهرش
- Arab/'ærəb/ - adj عەرەب-
 ولاتانی عەرەبی
- Arabic/'ærəbɪk/n ١- زمانی عەرەبی
 ٢- زمانی قورناتی پێرۆز
- arable/'ærəbl/adj کشتوکاتی
- arbitrary/'ɑ:bitrəri/adj له‌خۆپای،
 بن بنه‌مایی
- arbitrarily/adv له‌خۆپا
- arbitrate/'ɑ:bitreit/v ناویژی ده‌کا

argue

- arbitration/'ɑ:bit'reɪʃn/n ناویژی‌کردن
- arc/ɑ:k/n که‌وانه، که‌وان
- arcade/ɑ:'kerd/n راپه‌وی فره
- arch/ɑ:tʃ/n ١- بونیادی که‌وانه‌یی
 ٢- که‌وانه‌ی پێ- ناوین
- arch/v که‌وانه دروست ده‌کا
- archeology/'ɑ:ki'blɒdʒi/n شوینه‌وارزانی
- archaeological/'ɑ:ki'blɒdʒɪkəl/adj شوینه‌واری
- archeologist/'ɑ:ki'blɒdʒɪst/n شوینه‌وارناس
- archaic/adj کۆن- له‌کارکه‌وتو- بێ‌کە‌نک
- archbishop/'ɑ:tʃ'bɪʃɒp/n مه‌تران
- archer/'ɑ:tʃə(r)/n تیرهاوینژ
- archery/'ɑ:tʃəri/n وهرزشی هاویرشتنی
- architect/'ɑ:kɪtekt/n ١- ئەندازناری
 ٢- هونەری بیناسازی
- archives/'ɑ:kɑrvz/n ئەرشیف
- archway/'ɑ:tʃweɪ/n رینگای که‌وانه‌دار
- Arctic/'ɑ:ktɪk/adj ١- په‌یوه‌ست به
 چه‌مسەری باکووری ٢- زۆر سارد
- the arctic/n ناوچه‌ی دهور چه‌مسەری سارد
- the arctic circle/n بانزەنه‌ چه‌مسەری
 باکوور هێلی ٦٦-٢٠
- ardent/'ɑ:dnt/adj رۆد- به‌حه‌ماس
- arduous/'ɑ:dʒu:s/adj دژوار
- area/'eəriə/n ١- به‌شیک له‌ شارێک- ولاتیك
 ٢- رووبەر ٣- ناوچه‌ ٤- بوار- لایەن
- arena/ə'ri:mə/n ١- گۆره‌پانی وهرزشی
 ٢- بوار
- arguable/'ɑ:gjuəbl/adj ١- گفتوگۆ مه‌ئده‌گری
 شیمانە‌ی راستی ئەئده‌گری ٢- به‌ نارێشه
- arguably/adv ده‌بێ- ره‌نگه
- argue/'ɑ:gju:v/ ١- وتوینژ ده‌کا

apparently	16	approval
apparently/adv	۱- وهك دهلێن ۲- وایندەچی	۲- جهخت دهكا لهسەر ۳- چهسپی لهسەر- ۴- بهكار دئ ۵- بهسەری دهچهسپن- ۶- دادهنی
appeal/ə'pi:l/v	۱- تكا دهكا ۲- سهرنج رادهكێشن- ۳- كاری ئێدهكا ۴- پێدادهچیتوه	applied/ə'plaid/adj پراكتیکی- کرداری
appeal/n	۱- تكا کردن- داوا کردن ۲- ناوبرێ کردن- ۳- تێههلهچونهوه ۴- سهرنج راکێش کردن	applied/v ۱- دادههزێنی ۲- بربار لهسەر... دهدا
appealing/adj	۱- سهرنج راکێش ۲- پێویست- نه دار	appointment/ə'pɔɪntmənt/n ۱- ژوان ۲- کار- پێشه- ۳- دامهزاندن
appear/ə'piə(r)/v	۱- وادهبینی ۲- دهردهكهوی- ۳- چاپ دهکری ۴- دهردیخ- ۵- پێدەچی	appraise/ə'preiz/v ههلهسهنگینی
appearance/ə'piərəns/n	۱- گهیشتن- ۲- دهرکهوتن ۲- دهرکهوتن- سهرهههاندان- بهرایس- ۴- روخسار	appraisal/ə'preizl/n ههلهسهنگاندن
appendicitis/ə,pendə'saitis/n	ههوکردنی ریکۆلهکۆیرە	appreciable/ə'pri:ʃəbl/adj ۱- ههلهسهنگاندراو- ۲- گرینگ، بهرچاو
appendix/ə'pendiks/n	۱- پهلهریخۆله ۲- پاشکۆ	appreciate/ə'pri:ʃiənt/v ۱- بههای دهزانی- ۲- دهرک پێ دهکا ۳- سوپاسگوزاری دهبن- ۴- ههلهیدهسهنگینی
appetite/ə'pɛtaɪt/n	۱- تهوس(خواردن) ۲- ئارهزوو(زایهت)	appreciation/ə,pri:ʃi'eiʃn/n ۱- ریز ۲- سوپاسگوزار
appetizing/ə'pɛtɪzɪŋ/adj	سهرنج راکێش- جهزجولێن	appreciation/n ۱- تێکهیشتن و خۆشی ۲- چاکه- ۳- دهرک کردن- ۴- بهرزبوونهوی بهها
applaud/ə'plɔ:d/v	۱- چهپهله ئێدهدا- ۲- ستایشی دهکا	apprehension/æprɪ'hensɪn/n نیگهراشی و ترس
applause/ə'plɔ:z/n	چهپهلهاندان	apprehensive/æprɪ'hensɪv/adj نیگهران
apple/æpl/n	سیو	apprentice/ə'prentɪs/n شاگرد
appliance/ə'plaiəns/n	نامیر	apprenticeship/ə'prentɪʃɪp/n ماوهی شاگردی
applicable/ə'plɪkəbl, 'æplɪkəbl/adj	په یوهست	approach/ə'prəʊtʃ/v ۱- نزیک دهبیتهوه ۲- قسه دهکا- ۳- مامهله لهگهه... دهکا ۴- دهگاته
applicant/æplɪkənt/n	داواکار	approach/n ۱- له نزیکی ۲- گهنگه شهکردن- ۳- رینگا- ۴- هۆکار
application/æplɪ'keɪʃn/n	۱- داخوازنامه- ۲- پراكتیزمکردن ۳- تێكۆشان	approachable/adj ۱- ساده و روخۆش ۲- به ئاسانی پێی بگهی
apply/ə'plai/v	۱- داوا دهکا	appropriate/ə'prəʊpriət/adj گونجاو
		appropriately/adv به گونجایی
		approval/ə'pru:vəl/n قایل بوون- رازی بوون

antibiotic
antibiotic/æntɪbɪə'ɒtɪk/n
 ماددەییەکی کیمیایە بەکار دەئێ بۆ
 ئە ناوبردنی بەکتریا

anticipate/æn'tɪsɪpət/v
 پیشبینی دەکات

anticipation/n
 ۱- چاوەڕوانی
 ۲- حالەتی چاوەڕوانکردنی رودانی
 شتێک

anticlimax/æntɪ'klaɪmæks/n
 ۱- نووخە گۆزبان ۲- داڕمان- روخان

anticlockwise/æntɪklɒkwaɪz/adv
 پێچهوانە ی چۆلە ی میلی سەعات

antics/æntɪk/n
 ئەنتیک

antidote/æntɪ'dəʊt/n
 ۱- دژەهەیز ۲- دژ

antipathy/æn'tɪpəθi/n
 رقی ئێ بوونەوه، رەوینەوه ئێ

antiperspirant/æntɪ'pɜːspərənt/n
 لابەری ئارەقە

antique/æn'tɪk/adj
 دێرین- شتی کۆن

antiquity/æn'tɪkwəti/n
 ۱- ئە زەمەنی دێرین
 ۲- شوینەوار ۳- قەمەن درێژی

anti-semitism/æntɪ'semətɪzəm/n
 دژە-سامی

antiseptic/æntɪ'septɪk/n
 پاککەرەوه

antiseptic/æntɪ'septɪk/adj
 کەرتەمی پاککەرەوه

antisocial/æntɪ'səʊʃl/adj
 ۱- دورەپەریز ۲- زەرەمەند ۳- بێخۆلق

antler/æntlə(r)/n
 قۆچی مامز،
 قۆچی ناسک

anus/'eɪnəs/n
 کۆم، قوون

anxiety/æŋ'zaɪəti/n
 نێگەرانی، خەم

anxious/æŋkʃəs/adj
 ۱- نێگەران- پەشێو
 ۲- نێگەرانی هێنەر ۲- پەرش

anxiously/adv
 بە نێگەرانی

any/əni/det
 ۱- هەر ۲- هەرکەس ۳- هەرکێز

anybody/əni'bɒdi/pron

۱- هەرکەس ۲- هەرکەس
 ۳- هەرکەس- کوری هەرکەس

any how/əni'haʊ/adv
 ۱- هەرچۆنێ بێ
 ۲- هەرچۆنێک ۲- هەرچ نەبێ
 ۴- بابگەرینەوه ۵- هەرچۆن رێکەوت

any one/əniwʌn/pron
 هەرکەس

anyplace/əni'pleɪs/adv
 هەر شوێنی

anything/əniθɪŋ/pron
 ۱- هەرشتن
 ۲- هەرشتن بێ

anywhere/əniweə(r)/adv
 ۱- هەر شوێنی ۲- لە هەر شوێنی

apart/ə'pɑːt/adv
 ۱- بە تەنیا
 ۲- لە یەک دور ۳- وروخاش

apart from/prep
 ۱- بێجگە
 ۲- هەر وها

apartheid/ə'pɑːthaɪt/n
 رەگەزپەرستی

apartment/ə'pɑːtmənt/n
 ۱- پالەخانه
 ۲- ژوور

apathy/ə'pæθi/n
 گۆئێنەدان، بێ باک

apathetic/ə'pæθetɪk/adj
 گۆئێنەدەر

ape/eɪp/n
 مەییون

ape/v
 لاسایی دەکاتەوه

apiece/ə'piːs/adv
 بۆ هەریەک

apologetic/ə'pɒlə'dʒetɪk/adj
 پۆزشی

apologetically/adv
 پۆزشیانە

apologize/ə'pɒlədʒaɪz/v
 پۆزش
 دەهەژیتەوه

apology/ə'pɒlədʒi/n
 پۆزش

apostle/ə'pɒsl/n
 جەواری (یەک لەو دوازدە
 کەسە ی عیسی پێغەمبەر ﷺ هەڵبێژارد بۆ
 بڵاوکردنەوه ی فەرماشتەکانی)

apostrophe/ə'pɒstrəfi/n
 هێنمای (')

appal/ə'pɒl/v
 دەتۆقن

appalling/adj
 تۆقینەر

appallingly/adv
 تۆقینەرانه

apparatus/ə'pærɪtəs/n
 نامیر

apparent/ə'pærənt/adj
 ۱- ئاشکرا
 ۲- روون

Anglosaxon

anthropology

Anglosaxon	ئەنگلۆساکسونی	annual/ˈænjuəl/adj	۱- سالانە
angry/ˈæŋɡri/n	توپە		۲- لە ماوەی سالیکیدا
angrily/ˈæŋɡrɪli/adv	بە توپەیی		۲- گۆفاری سالانە - سالانە
anguish/ˈæŋɡwɪʃ/n	حەسرەت، ئازاری بەسۆی	anonymity/ˌænəˈnɪməti/n	ئەناسراوی
anguished/adj	بەئینیش، بەسۆی	anonymous/əˈnɒnɪmɪəs/adj	ئەناسراو
angular/ˈæŋɡjələ(r)/adj	گۆشەتیز، ئیسکدار- لاواز	anonymously/adv	بەشێوەیەکی ئەناسراوی
animal/ˈænɪml/n	۱- بۆنەوەر	anorak/ˈænərək/n	قاپوت و کلاو
	۲- گیانەوەر ۳- وڵاخ		۱- یەکی دی
animated/adj	۱- گۆرج و گۆل	another/əˈnʌðə(r)/det	۲- شتی جیاواز
	۲- وینەیی جولۆ	answer/ˈɑːnsə(r)/v	۱- وەلامی پرسیار
animation/ˌænɪˈmeɪʃn/n	۱- گۆرج و گۆلی ۲- وینەیی جولۆی		دەداتەوہ ۲- وەلام دەداتەوہ
ankle/ˈæŋkl/n	گۆزینگ	answer sb back	بەبێ شەرمی وەلام
annex/əˈnɛks/v	دەلکینن		دەداتەوہ
annexation/ˌænekˈseɪʃn/n	لکاندن	answer for ...	۱- لە ئەستۆ دەگرن
annexe/ˈæneks/n	پاشکۆ		۲- پشنگیری دەکا
annihilate/əˈnaɪələt/v	لەناوی دەبا، قبری دەکا	answerable/ˈɑːnsərəbl/adj	بەرپرس
annihilation/əˈnaɪələɪʃn/n	قەلاچۆکردن، قەزەند	answer/n	۱- وەلام ۲- چارەسەر
anniversary/ˌænɪˈvɜːsəri/n	سالگەردی		۲- وەلامی پرسیار
annotate/v	۱- دەقیقە رافە دەکا	answerphone/ˈɑːnsəfəʊn/n	ئامبێرنیکە وەلامی تەلەفۆن دەداتەوہ
	۲- تێی بێننێهەکان تۆمار دەکا		پەیمانەکان تۆمار دەکات.
annotated/adj	پاشکۆی روونکردنەوہ	ant/ænt/n	مێرولە
announce/əˈnaʊns/v	بۆکراو	antagonism/ˌæntəˈɡɒnɪzəm/n	دوژمندی - ئاڤۆکی
	۱- بە ئاشکرا رادەگەیهێنن	antagonize/ˌæntəˈɡɒnɪz/v	تورپە دەکا،
announcement/əˈnaʊnsmənt/n	۲- شتێ بەدەنگی بەرز دەنن		بێزار دەکا
	راگەیاندن	Antarctic/ˌæntɑːktɪk/adj	پەيوەستە بە جەمسەری باشوری
announcer/n	بێژەر	the antarctic/n	جەمسەری باشوری
annoy/əˈnɔɪ/v	بێزاری دەکا	antelope/ˌæntɪləʊp/n	مامز- کەلەکیوی
annoyance/əˈnɔɪəns/n	بێزارێ دەکا	antenatal/ˌæntɪˈneɪtl/adj	پیش بوون/
	۱- هەست بە بێزاری کردن		بەر لەدایک بون
	۲- بێزارکەر	antenna/ˌæntənə/n	قۆچی هەست
annoyed/adj	تورپە، بێزارکراو	anthem/ˈænthəm/n	سرود
annoying/adj	تورپەکەر	anthology/ˌæntθɒlədʒi/n	هەلبژاردەیی پەخشانی و هۆزانی، دیوان
		anthropology/ˌænthrəˈpɒlədʒi/n	مروفتناسی

٢- له‌نیوان- بۆ هەریەک-٤- لەناو

amount/ə'maʊnt/n ١- بڕسەرچەم

amount/v ١- دەگاتە هەمان دەگەیەنێ

amp/æmp/n ئەمپێر

ample/'æmpl/adj ١- تەراوی- تەسەل ٢- فرە

amply/'æmpli/adv بە تەسەل

amplify/'æmplifa/v ١- دەنگ گەورە ٢- درێژەوی دەداتن

amplification/æmplifi'keɪʃn/n تێڕۆتەسەل

amplifier/n دەنگاگر- گەورەکردن

دەستی یان قاچی دەبرێتەوه

amputate/'æmpjuteɪt/v

amputation/æmpju'teɪʃn/n بڕینەوه

amuse/ə'mju:z/v ١- بەپێنکەنێنی دینێ ٢- ئاسۆدەوی دەکات

amused/adj ١- ئاسۆدە ٢- دلخۆشکەر

amusement/ə'mju:zmənt/n ١- خۆشی ٢- رابواردن

amusing/adj دلخۆشکەر

anaemia/ə'ni:miə/n کەم خوێنی

anaemic/ə'ni:mik/adj توشبوو بە کەم خوێنی

anaesthetic/æ'næs'θetɪk/n بەنگ

anaesthetist/ə'ni:θətɪst/n نوژداری بەنگ کەر(سێرکەر)

anaesthetize/ə'ni:θətəɪz/v بەندی دەکات، سێرێ دەکا

analogous/ə'næləgəs/adj پێنجوو بە

analogy/ə'nælədʒi/n پێنجوون، پێوهر

by analogy ئێدیۆم: پێنجوون بە رێگای... بە پێوهری

analyse/æ'nəlaɪz/v شی دەکاتەوه، شرۆڤە دەکا

analysis/ə'næləsɪs/n ١- شی کردنەوه ٢- ئەنجامی شی کردنەوه

analyst/'ænalɪst/n شیکار

anarchy/'ænəkɪ/n گێرەشیوینی، ئاژاوه

anarchic/ə'nɑ:kɪk/adj گێرەشیوین

anarchist/'ænəkɪst/n گێرەشیوین

anatomy/ə'nætəmi/n ١- زانستی بونیادی مرۆڤ ٢- بونیادی شتی زیندوو

anatomical/æ'nə'tɒmɪk/adj لاشەیی

ancestor/'ænsɛstə(r)/n باپەر، پێشینیان

ancestry/'ænsɛstri/n نژاد

anchor/'æŋkə(r)/n ١- لەنگەرگەری کەشتی ١- لەنگەر دەگرتی ٢- توند دەکا

anchor/v ١- کۆن، دێزین ٢- کۆن ٢- بەساڵاچوو

ancient/'eɪnfənt/adj ١- کۆن، دێزین ٢- کۆن ٢- بەساڵاچوو

and/ænd/conj ١- وه ٢- هەروەها

٢- هەروا ٤- بەهۆی ٥- دووبارەبوونەوه

٦- بۆ چەخت کردنی جیاوازی

٧- لەجیاتنی (to) لەپاش هەندێ فرماندا

anecdote/'ænɪkdəʊt/n چیرۆکی کورت

anew/ə'nju:adv سەرله‌نوێ، جارێکی تر

angel/'eɪndʒəl/n ١- فریشتە ٢- نەرم- پوڤخۆش

angelic/æ'n'dʒelɪk/adj فریشتەیی

angelically/adv فریشتەبیانە

anger/'æŋgə(r)/n توپەیی

anger/v توپە دەکا

angle/'æŋgl/n ١- گۆشە ٢- لا

angle/v بگاتە ئارمانج- ئاراستەیی دەکا

angle/v زۆرکردن لە خەلک- خاوه وەرەگرتی

angler/n ماسیگر

angling/'æŋglɪn/n ماسیگرتن

Anglican/'æŋglɪkən/n ئەنگلیکانی

Anglo/'æŋgləʊ/n ئینگلیزی

Anglo-saxon/'æŋgləʊ 'sæksn/n ١- کەسی بەرەسەن ئینگلیزی ٢- ئەو کەسانەیی لەپێش ولاتگیری نۆرمانی ژیاون ٣- زمانی ئینگلیزی پێش نزیکەیی سالی ١١٥٠.

alto/'æltəʊ/n (له‌ناستی دهریا) ۲- بەرزى
 ئالتۆ: نزمترین
 دەنگۆی گۆرانی

altogether/ˌɔːltoʊ'geðə(r)/adv
 ۱- بە تەواوی ۲- تیکرا ۳- بەگشتی

aluminium/æljə'mɪniəm, ˌælə-/n
 کانزای ئەلەمینیۆم

always/'ɔːlweɪz/adv ۱- ھەمیشە
 ۲- لەکۆنەمە ۳- ھەتا ھەتایی
 ۴- دیسان و دیسان. ۵- ھەردەم

am/əm/v
 کاری رانەبردووی (بوون)

amalgamate/ə'mælgəmeɪt/v
 تێکەڵ دەبن، دەبنە یەک، ئاوێتەبوون- نیکدان،
 تێکەڵ دەبن، دەبنە یەک، یەکبوون

amass/ə'mæs/v لەسەر یەک دانەنن،
 کەلەكە دەبن

amateur/'æmətə(r)/n ۱- بۆ خوۆشی-
 ئاكارامەیی ۲- نەشارەزایی

amateur/adj ۱- کاری بۆ خوۆشی بکا،
 ناسارەز،

amateurish/'æmətərɪʃ/adj
 ۲- کاری بۆ شارەزایی نەتەجام بەدەر- بۆ بەھەرە
 کەسێ سەرسام بەگی،

amaze/ə'meɪz/v مەندەھۆش بەگی
 سەرسام بوو

amazed/adj سەرسامی

amazement/ə'meɪzmənt/n سەرسامی

amazing/ə'meɪzɪŋ/adj سەرسامی

amazingly/adv سەرسامی

ambassador/æm'bæsədə(r)/n
 بەلێۆز- بەلویز
 زاخ: ماددەییەکی

amber/'æmbə(r)/n
 رەنگ زەردی قاویمییە بەکار دێ بۆ
 دروستکردنی گەنجینە و جوانکاری.

۲- رەنگ قاویمییە
 زاخی

amber/adj
 لیلی

ambiguity/æm'bɪgjuːəti/n

ambiguous/æm'bɪgjuəs/adj لێژ
 ambiguously/æm'bɪgjuəsli/adv
 بەنادیاری

ambition/æm'bɪʃn/n ۱- بەرزخوایی
 ۲- پەرۆش

ambitious/æm'bɪʃəs/adj ۱- بە ئاوات
 ۲- ئاواتێ زەحمەت بێتەدی

ambivalent/æm'bɪvələnt/adj
 ھەست ناتەبایی، ھەقدن، تاوکۆ
 ھەستی

ambivalence/æm'bɪvələns/n
 ناتەوایی، ھەقدن

ambulance/'æmbjələns/n ئۆتۆمبیلی
 فریاگوزاری

ambush/'æmbuʃ/n - v بۆسە-
 بۆسە دانەنن

amen/a:'men/interj ئامین

amenable/ə'mi:nəbl/adj ئامادەییە
 قایل بۆ یان ئاراستە بکری

amend/ə'mend/v ھەموار دەکا

amendment/ə'mendmənt/n
 ۱- ھەموارکردن، ۲- کرداری ھەموارکردن

amenity/ə'mɪnəti/n ھەماری خوۆش

American/ə'merɪkən/n ئەمریکی

American Football تۆپی پێی ئەمریکی

amiable/'eɪmiəbl/adj رووخوۆشی

amiably/'eɪmiəbli/adv بەرێز

amicable/'æmɪkəbl/adj بۆ کێشە-
 ئاشتیانە، نەرم، دۆستانە

amid/ə'mɪd/prep لە نێوان

amiss/ə'mɪs/adj ھەڵە / نەشیاو

ammunition/æmju'niʃn/n
 ۱- تەقەمەنی ۲- زانیاری بەکارھاتوو لەدری...

amnesty/'æmnəsti/n ۱- بەخشینی
 دەوڵەت، ۲- ئی بۆردن ۳- وازھێنانی خەلک لە
 چەکی نایاسایی

among/ə'mʌŋ/prep ۱- لە ناو ھەر ئاست
 ۲- لە نێوان (دوو کەس زیاتر)

allergic

altitude

allergic/ə'li:dʒɪk/adj	حساسیەت ۱- ھەستەوهری ھەبە. ۲- توش بو بەھۆی ھەستەوهری-	along/adv	۱- بۆ پێشەمەرە ۲- لەگەڵ
alleviate/ə'li:vieɪt/v	حساسیەت ئارامی دەکاتەوەر.	all along	ھەر لە بەرایی
alleviation/ə'li:vɪ'eɪʃn/n	ھۆجری دەکاتەوەر ئارام کردنەوەر.	along with	لەگەڵ
alley/'æli/n	ھۆجری کردنەوەر کوڵان- پێزەوهری بەرتەنگ	alongside/ə,lɒŋ'saɪd/adv	۱- تەنیشت ۲- لەگەڵ
alliance/ə'laɪəns/n	ھاوپەیمانی ھاوپەیمانی	aloof/ə'lʊ:f/adj	۱- خۆدوورگر ۲- گۆشەگیر
allied//adj	ھاوپەیمان	aloud/ə'laʊd/adv	بە دەنگی بەرز
alligator/'æliɡətə(r)/n	تیمساح ئەمریکی	alphabet/'ælfəbet/n	ئەلف بە
allocate/'æləkeɪt/v	تەرخان دەکەوێ- دابهش دەکەوێ	alphabetical/'ælfə'betɪkl/adj	ئەلف بایی
allocation/ælə'keɪʃn/n	تەرخانکردن، پشک	alphabetically/'ælfə'betɪkli/adv	بە پێی ئەلف بئ
allot/ə'lɒt/v	تەرخان دەکا- بەش دەدا	alpine/'ælpaɪn/adj	لوتکەیی چیا/ ئەلبا
allotment/n	پارچە زەوی بۆ چاندنی سەوزەوات/ دابەشکردنی پشکەکان	already/ɔ:l'redɪ/adv	سەرپۆشکە ۱- پێشتر ۲- ئاوا زوو
allow/ə'laʊ/v	۱- رێ دەدا ۲- دەرفەتی دەدا پشک ۳- دەبەخشی ۴- تەرخان دەکا	Alsatian/æl'seɪʃn/n	سەگی پۆلیسی
allowance/ə'laʊəns/n	۱- پشک ۲- یارمەتی	also/'ɔ:lsəʊ/adv	ھەرەھا، لەمە زیاتر
allude/ə'lʊd/v	ئاماژە دەدا	not only- but	ئەندێویم: ئەک- بەلام
allusion/ə'lʊʒn/n	ئاماژە	altar/'ɔ:ltə(r)/n	میزی پێغۆلە کەنەبەسە یان پەرستگا
ally/ə'laɪ/n	۱- دەولەتی ھاوپەیمان ۲- ھاوپەیمان، لایەنگر	alter/'ɔ:ltə(r)/v	دەیکۆپێ، دەگۆپێ
allied/ə'laiɪd/adj	وێکچوو، ھاوپەیمان	alternation/ɔ:ltə'reɪʃn/n	گۆبان، ھەموارکردن
almighty/ɔ:l'maɪti/adj	۱- توانادار ۲- مەزن	alternate/adj	۱- ئۆیەکار- یەك لەدوای یەك ۲- یەك لە دوو
almond/'ɑ:mənd/n	بادەم- باوی	alternately/adv	بەئۆرە
almost/'ɔ:lməʊst/adv	نزیکی	alternate/'ɔ:ltəneɪt/v	بەدوای دئ
alone/ə'ləʊn/adj	تەنیا، بە تەنیا	alternation/ɔ:ltə'neɪʃn/n	دوایەدوای
along/ə'lɒŋ/prep	۱- بەئریژایی ۲- بە تەنیشت ۲- بەئزیک	alternative/ɔ:l'tɜ:nətɪv/adj	یەك ھاوتن بەدیل-
		alternative/ɔ:l'tɜ:nətɪv/n	لەجیاتیی
		alternatively/adv	یەکی تر
		although/ɔ:lðəʊ/conj	لەجیاتیی ئەوەر
		altitude/'æltɪtju:d/n	۱- ھەرچەندە ۲- بەلام
			۱- بەرزی

aircraft carrier		10	allergy
aircraft carrier/n	هەنگری فڕۆکە	alien/'eɪliən/adj	۱- بیانی ۲- سەیر
airless/'eələs/adj	تەنگ/بەهەوا	alienate/'eɪliənert/v	۱- خۆی
airy/'eəri/adj	هەوادار		دووڕ دەخاتەوێ ۲- گۆشەگیر دەبێ
aisle/aɪl/n	ناوڕووی، نیووەڕی	alienation/'eɪliə'neɪʃn/n	گۆشەگیری / نامۆبوون
ajar/'ə'dʒɑ:(r)/adj	هەندێ کراوە، نیووەکراوە	Alienation movement	بزافی تەغریبی
akin/'ə'kɪn/adj	نزیك- پینکچوو- خزم	alight/'ə'laɪt/adj	هەلگیرساو
a la carte/,ɑ: lɑ: 'kɑ:t/adj	بەپێشی داواکراو	alight/v	دادەبەزێ لە... دیتەخوارێ
alarm/'ə'lɑ:m/n	۱- هەستکردن لە ناکاوی بەتەرس ۲- ناگادارکردن ۳- زەنگی وریاکەر ۴- کاتژمێری وریاکەر	align/'ə'laɪn/v	۱- رێک دەخا(سەر) ۲- لایەنگری دەکا
alarm/v	دەتۆقینێ	alignment/'ə'laɪnmənt/n	۱- سەر ۲- لایەنگیری
alarmed/'ə'lɑ:mɪd/adj	ترسێنۆک، نیکەران	alike/'ə'laɪk/adj	پینکچوو
alarming/'ə'lɑ:mɪŋ/adj	ترسێنەر، تۆقینەر	alike/adv	بە هەمان رێگا
alarmingly/adv	ترسێنەرانه	alimony/'ælɪməni/n	پارەیی بەخۆنکۆردن، بژێوی شەرمعی (بۆ نافەرەتی تەلاق دراو)
alarm clock/n	کاتژمێری وریاکار	alive/'ə'laɪv/adj	۱- زیندوو ۲- پڕژیا
alas/'ə'læs/interj	بەداخوێ- ئەفسوس	all/'ɔ:l/det	۱- هەموو ۲- سەرپا ۳- هەریەک ۴- ئەوەی کە هەبێ
album/'ælbəm/n	۱- قەوان ۲- ئەلبوم	in all	سەرجم
alcohol/'ælkəhɒl/n	۱- کحول ۲- ئاروق	not all that	زۆر نا
alcoholism/'ælkəhɒlɪzəm/n	خوگرتن بەئاروق خواردنەوێ	not at all	شایانی نییە، چ نییە
alcove/'ælkəʊv/n	دەلاقە	all	۱- بە تەواوی ۲- بۆ هەر لایەک
ale/eɪl/n	جۆرێکە لە بیرە	all along	لەسەرەتائوێ
alert/'ə'leɪt/adj	۱- وریاکەر ۲- وریاکردنەوێ لەبارەیی ترسیکی چاوەڕێکراو	all right	۱- باش ۲- سەلامەت ۳- باشە
on alert	لەسەرپێ- لەئامادەباشی	all the better	ئەمە باشترە
alert/v	ناگاداردەکاوە	all the harder	ئەمە گراترە
A level/'eɪ levl/n	ئەزموونی دوواناوەندی گشتی بۆ وەرگیران لە زانکۆکانی بەریتانیا	the all clear//n	نیشانەی سەلامەتی
algae/'ældʒi:/n	قەوزە	all-in/adj	تیکرا
algebra/'ældʒɪbrə/n	زانستی جەبر	all-rounder/n	بەهرەدار
alias/'eɪliəs/n	نازناو- ناسراو بە	Allah/'æləʊn	خودا- الله
alibi/'æləbaɪ/n	سەرفرازکردن- بەریکردن (لەسەر بنچینەی نامادەنبوون لەکاتی روودانی تاوانێک).	allay/'ə'leɪ/v	هێۆردەکاوە
alien/'eɪliən/n	۱- نامۆیی ۲- سەپرو سەمەرە	allege/'ə'ledʒ/v	بانگەشە دەکا
		allegation/'ælə'geɪʃn/n	بانگەشەکردن
		alleged/adj	بانگەشەکراو
		allegedly/'ə'ledʒɪdli/adv	وەک دەلێن
		allegiance/'ə'li:dʒəns/n	ئەمەکرداری
		allergy/'æləgəri/n	هەستەوێ-

agitate

agitate/¹ædʒɪteɪt/v دهههژندن - دهوژندن

agitated/adj په شوکاو - نیکمران

agitation/¹ædʒɪ'teɪʃn/n په شوکاوی - نیکمرانی، ووزان

agnostic/¹æɡ'nɒstɪk/n نازانکار

ago/¹ə'ɡəʊ/adv له رابردو - له موپیش

agonize/¹æɡənaɪz/v نازار دهچژنی

agonized/adj نهشکه بچه دراو - نازاروی

agonizing/adj به نازار - په سوئی

agony/¹æɡəni/n نیش، نازاری به چیر

agree/¹əɡri:v ۱- قایل دهی - کۆکن

۲- رازی دهی ۲- رازی دهی له سمر له گهن

۳- رازی دهی به ۵- وهک بهک دهی

agreeable/¹ə'ɡri:əbl/adj ۱- نهرم

۲- په سهند ۲- رازی

agreeably/¹ə'ɡri:əbli/adj به شپوه به کی خوشی

agreement/¹ə'ɡri:mənt/n ۱- ریکه وتن

۲- رازی بوون

agriculture/¹æɡrɪkʌltʃə(r)/n چاندن، کشتوکال

agricultural/¹æɡrɪkʌltʃərəl/adj کشتوکالی

ah/a:/interj ئاه

aha/a:'hɑ:/interj ها شهو ته - ئی تیگه بستم

ahead/¹ə'hed/adv ۱- له پيش ۲- له پيشی

۲- له داهاتوو ۴- له پيشهوهیه - زیرمکره

۵- له پيشهوهیه

aid/aɪd/n ۱- یارماتی - هاوکاری

۲- یارمەتیدر ۲- نازوخه پیتاک

aid/v یارمەتی هدا

aide/aɪd/n هاریکار

Aids/aɪdz/n نایدز

ailing/n نەساغ، شیاو، تەندروستی تیکچو

ailment/¹əɪmənt/n نه خوشی - نه ساخی

aim/aɪm/n ۱- نامانج، مەبەست

aircraft

۲- نامانج

aimless/¹əɪmləs/adj بن نامانج - سمرایشیاو

aimlessly/adv گو مریا - به سمرایشیاوی

aim/aɪm/v ۱- دههوی ۲- نارااسته دهکا

۳- نیشانه دهگرن

air/ə(r)/n ۱- هوا (با) ۲- هوا ۳- فرۆکه

۴- مۆك - هەست

in the open air له دهشتهوه - له دهرهوه

on the air په ریش دهکا

airbase/¹ə'eɪbs/n بئکه، فرۆکه خانه

airborne/adj سەریازی

air conditioned/adj ههوا گونجاو

air conditioning/n ههواتهزین

airfield/¹ə'eɪfɪld/n فرۆکه خانه، بچوک

air force/n چهکی ناسمانی - هیزی ناسمانی

air hostess/n میوان به خیرهینهری

ناو فرۆکه

air line/¹ə'eɪlaɪn/n هیللی ناسمانی

airliner/¹ə'eɪləɪnə(r)/n فرۆکه ی

سواری گهره

airmail/¹ə'eɪmeɪl/n پوخته ناسمانی

airplane/¹ə'eɪpleɪn/n فرۆکه

airport/¹ə'eɪpɔ:t/n فرۆکه خانه

air raid/n هیرشی ناسمانی

air space/¹ə'eɪspeɪs/n ناسمانی ولات

airtight/¹ə'eɪraɪt/n کونپ

air traffic controller چاودیری بزافی

ناسمانی

air/ə(r)/v ۱- وشک دهکا تهوه -

دهداته بهر هوا ۲- ههوا گۆپکن دهکا

۳- راده دههبری

airing cupboard/n دۆلابی ههوا گۆپینی

جلویهرگ

airborne/¹ə'eɪbɔ:n/adj ناسمانی - ههواپی

aircraft/¹ə'eɪkra:ft/n فرۆکه

affectionate		agility	
affectionate /ə'fekənət/adj	ئەویندار، خۆشویستراو	aftermath /ɑ:ftəmæθ/n	پاشماوە- شوینتەوار/ کاریگەری
affectionately /adv	بەسۆزی، بەخۆشویستی	afternoon /ɑ:ftə'nu:m/n	پاش نیوەڕۆ
affiliate /ə'filiət/v	دەچیتە پال، لکێنراو، پاشکۆ	aftershave /ɑ:ftəʃev/n	کۆلۆنیای دوائی
affiliated /adj	ئەندامیون، پەیوەست بون	afterwards /ɑ:ftəwədz/adv	پیش تاشین
affiliation /ə'fili'eɪʃn/n	پەیوەست بون	again /ə'geɪn, ə'gen/adv	لهپاشان
affinity /ə'fɪnəti/n	۱- مەیل- لەیهك نزیکي (خزمایەتی) ۲- پێکچون	against /ə'geɪnst, ə'genst/prep	۱- جارێکی تر ۲- سەرلەنۆی ۳- وێبەرای ئەمە
affirm /ə'fɜ:m/v	۱- چەخت دەکا ۲- دەسەلمێنێ	against /ə'geɪnst, ə'genst/prep	۱- لەقەد ۲- پێچەوانە ۳- دژ ۴- دژ ۵- جیاوازی
affirm /n	چەخت کردن- سەلماندن	age /eɪdʒ/n	۱- تەمەن ۲- ماوەی ژیاڤ ۳- پیریستی ۴- سەردەم ۵- بۆ ماوەیەکی درێژ
affirmation /,æfə'meɪʃn/n	بەئنی - سەلمێنراو- رستە ی خەبەری	underage /n	ناپالغ- نابالغ
afflict /ə'flɪkt/v	نازار دەچێژی	age-group	هاوتەمەن
affliction /ə'flɪkʃn/n	نازار دەر	age /eɪdʒ/v	پیردەبن، بەسالدا دەچن
affluent /æ'fluənt/adj	زەنگین، دەوله‌مەند	aged /'eɪdʒɪd/adj	بەتەمەن، دان عومەر
affluence /æ'fluəns/n	ئەبەت	the aged /n	پیرەکان
afford /ə'fɔ:d/v	۱- بەرگە دەگری- پێ دەکری ۲- دەتوانی	agency /'eɪdʒənsi/n	۱- ئاژانس ۲- حکومەت
affront /ə'frʌnt/n	رسوا- هەتک	agenda /ə'dʒendə/n	ئەژەندا- کارنامە
afloat /ə'fləʊt/adj	۱- سەرنوێکەوتوو ۲- کاریبەرەوائی	agent /'eɪdʒənt/n	۱- بڕیکار ۲- جاسوس
afoot /ə'fʊt/adj	ئامادەکراو	aggravate /'ægrəveɪt/v	۱- خراپتر دەبێت ۲- توپەردەکا
afraid /ə'freɪd/adj	۱- ترسنۆک ۲- نێگەران	aggravation /'ægrə'veɪʃn/n	گەژبوون - توندبوون
afresh /ə'freʃ/adv	جاریکی تر، دووبارە	on aggregate	ئەندامیون: سەرچەم
African-American //n	هاوڵاتی ئەمریکی بەرەسەن ئەفریقی	aggression /ə'grɛʃn/n	۱- دوژمنکاری ۲- گیانی دوژمنکاری
Afro-caribbean	۱- کاریبی بەرەسەن ئەفریقی ۲- کەسێک لەرەسەنی کاریبی- ئەفریقی	aggressor /ə'grɛsə(r)/n	دوژمنکار دەستدێژێرێکار- دوژمنکار
after /'ɑ:ftə(r)/prep	۱- لەپاش ۲- رۆژ لەدوائی رۆژ ۳- لە پەشت ۴- لەپاش ۵- بەهۆی ۶- دەگەڕێ لەدوا ۷- نەیسەت بە	aggressive /ə'grɛsɪv/adj	۱- دوژمنکارانە ۲- جەربەزە
after /conj	لەپاش- لەپاشان	aggressively /adv	بەتوندی
after-effect /n	ئاکامیکی خراپ/ ئومێدبەر	aggrieved /ə'grɪ:vɪd/adj	پەشیمان- توپە
		agile /'ædʒaɪl/adj	گورج و گۆل
		agility /ə'dʒɪləti/n	چالاک- بزاون

adoration

adoration/ˌædə'reɪʃn/n / عشق/ پرستن
 شهیدا بون
 adorn/ə'dɔ:n/v دەپرازیڤتووه
 adrenalin/ə'drenəlɪn/n ئەدرینالین
 adrift/ə'drɪft/adj بەرەللا // توند نەگراو
 adult/ˌædʌlt/n بالەق - گەییو
 adultery/ə'dɒltəri/n زینا

advance/əd'vɑ:ns/v ١- بەرەو پیش دەچن
 ٢- پیش دەکەوئ
 advanced/əd'vɑ:nsɪt/adj ١- پیشکەوتو
 ٢- پەرەسەندو
 advance/əd'vɑ:ns/n ١- پیشبەرەوی
 ٢- پیشکەوتن ٢- پیشەمکی (پارەدانی پیش
 وەخت).

in advance پیشتر پیش وەخت، لەپیشەکی
 advantage/əd'vɑ:ntɪdʒ/n ١- ئەدگار
 ٢- سود
 ئیدیۆم: سود دەبێنن ئە... // دەرفەت وەرەدەگرن
 ٢- قەزخ دەکا - دەبخاپینن

advantageous/ˌædvən'teɪdʒəs/adj
 سوودبەخش
 advent/ˌædvɛnt/n ١- هاتن
 ٢- چوار هەفتەتی بەر لە سەری سالی زاینی

adventure/əd'ventʃə(r)/n سەرکەشی
 adventurous/adj ١- سەرکەش
 ٢- پر سەرکەشی
 adverb/ˌædvɜ:b/n ناوەلفرمان
 adverbial/əd'vɜ:biəl/adj ناوەلفرمان
 ئاسا

adversary/ˌædvəsəri/n دوژمن،
 بەرامبەر، هەفرک
 adverse/ˌædvɜ:s, əd'vɜ:s/adj
 ٢- زیان دەدات ئە ٢- توڕەدەکا
 ٢- دروستکراو،
 ناسروشتی

adversely/adv پێچەوانە - نژ
 بەئەبیاری - بە شیواییەکی
 خراپ
 adversity/əd'vɜ:səti/n تەنگاوی -
 تەنگانە، میجەنت

affection

advert/ˌædvɜ:t/n راگەیاندن - ئاگاداری
 advertise/ˌædvətəɪz/n رادەگەیهێن
 (لەتەنەفریۆن)، بەهەرمین دەکا
 advertising/n پرۆپاگاندەوی راگەیاندن
 advice/əd'vaɪs/n ئامۆزگاری - پاوێژ،
 شەرەت

advisable/əd'vaɪzəbl/adj باش - راست،
 ماقوول
 advise/əd'vaɪz/v ١- ئامۆزگاری دەکا
 ٢- پێی رادەگەیهێن
 adviser/əd'vaɪzə(r)/n پاوێژکار،
 شەرەتکار

advisory/əd'vaɪzəri/n پاوێژکاری
 advocate/ˌædvəkeɪt/v بەرەدانی دەکات -
 تەزکیەوی دەکا

advocate/ˌædvəkət/n لایەنگر - پشتگیر -
 پاریزەری بەرگری
 aerial/ˌeəriəl/n بایی وەه رادیۆ
 aerial/ˌeəriəl/adj ١- هەوایی
 ٢- لە ئاسمان وەرگراو

aerobics/ə'roʊbɪks/n مەشقی وەرزشی
 aerodynamics/ˌeərəʊdaɪ'næmɪks/n
 زانستی داینامیکی، هەوایی - جوڵەنەوی
 شت لە هەوا

aeroplane/ˌeərəpleɪn/n فرۆکە // بەئەفر
 aerosol/ˌeərəsɒl/n ئیروئسۆل، هەوادەر
 - بەخاخە -

aesthetic/ɪs'θetɪk/adj جوانی // جوان
 afar/ə'fɑ:(r)/adv لە دوورەوه
 affair/ə'feə(r)/n ١- رهوش - روداو
 ٢- کاروبار ٢- تاییەت

affect/ə'fekt/n ١- کار دەکات لە
 ٢- زیان دەدات ئە ٢- توڕەدەکا
 affected/ə'fektɪd/adj

affectation/ˌæfek'teɪʃn/n خۆ وا
 پێشاندان، خۆ نواندن
 affection/ə'fekʃn/n خۆشەویستی

- additive**
- additive**/ædətɪv/n ماددەى زىدمەکراو
- address**/ə'dres/n ۱- ئاوانىشان ۲- وتار
- address**/ə'dres/v ۱- دەنئىرى ۲- وتار دەدا
- ۳- ئاراستە دەکا ۴- ئاراستەى دەکا بە پایەك
- ۵- دەگە پىتەو بە
- adept**/ə'dept/adj کارامە، شارەزا
- adequate**/ædɪkwət/adj ۱- بەشى
- پىئوستى ۲- هیندە باشى
- adequacy**/ædɪkwəsi/n بەس-
- بە پىئى پىئوست
- adequately**//adv بەتئىرى بەلام ئەك بەباشى
- adhere**/əd'hɪə(r)/v ۱- پىئوەى دەئکىن
- ۲- پىئگىرى دەکا
- adherent**/əd'hɪərənt/n لایمگەر
- adherence**/əd'hɪərəns/n پىئگىرى کردن
- adhesive**/əd'hɪ:sɪv, əd'hɪzɪv/adj پىئوئەکەر - چرکەر
- ad hoc**/æd hɒk/adj بۆمەبەستىكى ديار
- adjacent**/ə'dʒeɪsnt/adj ھاوسن، ھاوئىك،
- لەيەك نەزىك
- adjective**/ə'dʒɪktɪv/n ئاوەلئاو
- adjectival**/ə'dʒɪk'taɪv/adj ئاوەلئاو
- ئاسا
- adjoining**/ə'dʒɔɪnɪŋ/adj پىئوە لكاو/
- نەزىك
- adjourn**/ə'dʒɔ:ɪn/v دوادەخا/ رادەگىرى
- adjournment**/n دواخستن/ پاگرتن
- adjudicate**/ə'dʒu:dɪkeɪt/v يەكلا
- دەکا تەرە- دەپىرئىتەو
- adjudicator**/n بىر ياردەرى يەك لا كەرەو
- adjust**/ə'dʒʌst/v ۱- ھەموارى دەکا،
- رئىكى دەخا ۲- رادئى لگەل...
- adjustable**/adj ھەموار دەگىرى
- adjustment**/n ھەموار کردن- راھاتن
- ad lib**//adj سەرپىنئى
- ad lib...**//adv بەسەرپىنئى دەدوئى
- administer**/əd'mɪnɪstə(r)/v ۱- بە پىئوە
- دەپات ۲- دەدا (دەرمان)
- administration**/əd,mɪnɪ'streɪʃn/n ۱- بە پىئوە بەراپەتى
- ۲- دەستەى بە پىئوە بەراپەتى
- ۳- حەكومت
- administrative**/əd'mɪnɪstrətɪv/adj کارگىرى
- administrator**/əd'mɪnɪstreɪtə(r)/n بە پىئوە بەر، بىرکار، کارگىز
- admirable**/əd'mɛərəbl/adj بەسەند
- admirably**/əd'mɛərəbli/adv بە پەسەندى، بە شایەنى
- admiral**/əd'mɛərəl/n ئەدئىرال
- admiration**/əd'mɛərəɪʃn/n بەدئ بون
- admire**/əd'maɪə(r)/v بەدئئىتى
- admirer**/n پەسەندکار/ پەسەنديار
- admiring**/adj پەسەند
- admiringly**/adv بە پەسەندى
- admission**/əd'mɪʃn/n ۱- رى پىئدان
- ۲- دەرگاھە ۳- دان نان ۴- وەرگرتن
- admit**/əd'mɪt/v ۱- دان دەئنى
- ۲- رىئى پىن دەدا بىتە ئورئى
- admittance**/əd'mɪtns/n رووخسەتى
- چوونە ئوورەو
- adolescence**/ə'dɒləsns/n تەمەنى
- ھەرزەکارى
- adolescent**/ə'dɒləsnt/adj ھەرزەکار
- adopt**/ə'dɒpt/v ۱- بەكوپ خۇى دەکا،
- بە مندالى خۇى دەئوسن
- ۲- بەکار دەهئىنئى
- adopted**/adj بەكوپکراو
- adoption**/ə'dɒpʃn/n بەكوپکردن
- adorable**/ə'dɔ:ərəbl/adj زۆر قەشەنگ،
- خۇشەوئست، شەپىداکەر
- adore**/ə'dɔ:(r)/v ۱- دەپپەرستىن
- ۲- شەپىدا دەئىن

acquiesce

- acquiesce/ækwi'ezns/n قایل بوون
 acquire/ə'kwaiə(r)/v قهراهم دینن، بهدست دینن.
 acquisition/ækwi'ziʃn/n ۱- پهیداکردن
 ۲- کرداری بهدست هیئان
 acquit/ə'kwit/v ۱- بئ تاوان دردیخن
 ۲- بهگویرهی ئوهی بوی دیار کراوه هئس و کورت دهکا
 acquittal/ə'kwitl/n بهردان، بئ تاوان درههخستن
 acrid/ækrid/adj تام تیر، بون تیر، تال
 acrobat/ækrobæt/n ۱- پالئوان
 ۲- کرداری ئهکرویات له کومپیوتەر
 acrobatic/ækro'bætɪk/adj پالئوانی
 acrobatics/n هونری پالئوانبازی
 acronym/ækrənɪm/n پیتی یهکهمی
 چهند وشهیهک، (جوریکه له بۆنانی وشه)
 across/ə'krɒs/n ۱- له مهبەر بۆ ئهویەر
 ۲- ئهویەر. ۲- بهدریژی
 act/ækt/v ۱- دهکا
 ۲- بهگویرهی بۆ داندراو هئسو کورت دهکا
 ۳- دهنوینن
 act/n ۱- کار ۲- پهرده- له شانزگهری
 ۳- بهش ۴- یاسا ۵- نواندن
 acting/æktɪŋ/n ببنراو له کاتی کردنی
 کاریکتی ناپنکدا، هئسان بهکاریک بۆ ماوهیهکی
 کورت، نواندن
 action/ækʃn/n ۱- چالاک ۲- رهفتار
 ۲- رووداو(له شانز) ۴- کاریگهری ۵- شهپ
 ۶- ئاماژهی دهستپنکردن (له سینهما)
 in action له کاتی کاردا- چالاکیدا
 into action بهگههخستن
 out of action له کارگهوتوو
 take action شتنی دهکا
 activate/æktɪveɪt/n بهگههدهخا
 active/æktɪv/adj ۱- چالاک، ۲- کاریگەر
 ۲- شیوهی دیار(له زمان)

- activity/æk'tɪvəti/n ۱- چالاک، جولان
 ۲- چالاک
 actor/æktə(r)/n نهکتەر- زارقهکتەر
 actress/æktɪs/n نهکتیری ئن
 actual/æktʃuəl/adj کرداریی- راستی
 actually/æktʃuəli/adv له راستیدا
 acupuncture/ækjʊpʌŋktʃə(r)/n چارهسهر به دهرزی
 acute/æktʃueɪt/adj ۱- تیر- توند
 ۲- ترسناک ۲- زۆر- بیرتیر- زیرهک
 acutely/adv تا رانهیهکی زۆر
 acute angle گووشه تیر
 ad/æd/n ئاگاداری
 adamant/'ædəmənt/n سهبرهق، پشت، رژد
 adamantly/adv به رژدی
 adapt/ə'dæpt/v ۱- خو دهنوینن
 ۲- گونجاندن- ههموارد دهکا ۲- ئاماده دهکا
 adaptable/ə'dæptəbl/adj نهرم، سازاو
 adaptation/ædæp'teɪʃn/n ۱- وهگرگاو
 ۲- رهوش گونجاندن
 adaptor/n ۱- سازکەر
 ۲- سهیار، فرسهسه پلاک
 add/æd/v ۱- زیاددهکا ۲- کۆدهکاتهوه
 addition/ə'dɪʃn/n زیاد/ زنده
 add up پئ دهچن راست بئ
 add up to.. دهکاته
 adder/'ædə(r)/n ماری بچوکی زههردار
 addict/'ædɪkt/n خو دهگری به
 addicted/ə'dɪktɪd/adj خو گرتوو به
 addiction/ə'dɪkʃn/n خوگرتن
 additive/ə'dɪktɪv/adj به رهو
 خوگرتن بردن
 addition/ə'dɪʃn/n ۱- کۆکردنهوه،
 خستنهسه. ۲- زیاد- زنده
 in addition to نیددیوم: وئپرای ئههه
 additional/ə'dɪʃnəl/adj زنده

accomplished

acquiesce

accomplished/ə'kʌmplɪʃt/adj کارامه، بههره‌دار

accomplishment/ə'kʌmplɪʃmənt/n
 ۱- راپه‌پاندنی شتیك به سمرکه‌وتویس
 ۲- بههره-کارامه‌یی

accord/ə'kɔ:d/n ریککه‌وتن
 in accord به ته‌بایی
 by your accord خۆه‌یشتی
 accord/ə'kɔ:d/v
 ۱- ده‌به‌خشن
 ۲- ده‌سازئ-ده‌گونجمن

accordance/ə'kɔ:dns/n به‌پییی،
 ۱- به‌ پنییه‌ی که... ۲- بۆیه

according to/ə'kɔ:dɪŋ tə/prep
 ۱- به‌گوییهری ۲- به‌پییی

accordion/ə'kɔ:diən/n ئۆکۆردیون

account/ə'kaunt/n
 ۱- راپۆرت
 ۲- حیسابی بانق ۳- ژمیریاری ۴- حیساب

by all accounts به‌تعواری ده‌نگ
 on account of به‌هۆی
 on no account بۆ ههر هۆیی بئ، ههرچی بیتن

take account of له‌هزری خۆی دانهنن
 for account ۱- شی ده‌کاته‌ره
 ۲- ده‌گه‌یه‌نینه

accountable/ə'kauntəbl/adj
 ۱- به‌رپرس ۲- راهه‌کردن و شروقه‌کردن
 مه‌لده‌گزی

accountability/n به‌رپرسیاری/ راهه‌کار

accountant/ə'kauntənt/n ژمیریاری

accountancy/ə'kauntənsi/n زانستی
 ژمیریاری/ ژمیر سازئ

accumulate/ə'kjʌmjəleɪt/v
 ۱- کۆده‌کاته‌ره، خپه‌ده‌کاته‌ره
 ۲- له‌سه‌ر یه‌ک ده‌کویئ

accumulation/ə'kjʌmjə'leɪʃn/n
 له‌سه‌ریه‌ک که‌وتن، که‌له‌که‌بوون

accuracy/ækjərəsi/n وردی، پینکی

accurate/ækjərət/adj ورد، دروست

accusation/ækju'zeɪʃn/n تۆمه‌تیارکردن

accuse/ə'kjuz/v تۆمه‌تباری ده‌کا

accused/adj تۆمه‌تبار، گونا‌ه‌بارکراو

accusing/adj گونا‌ه‌باری، گومانکاری

accustomed/ə'kʌstəmd/adj
 ۱- راهاتوو
 ۲- ئاسایی

ace/eɪs/n
 ۱- له‌کۆتکان-ئاس-یه‌ک،
 ۲- له‌تینس: یه‌که‌م لیدان که به‌رامبه‌ر ناتوانئ لیداته‌وه. ۲- گهردیله‌یه‌ک ۴- نایاب

ache/eɪk/n
 1- ئیش، ئازار- ئازاری به‌رده‌وام
 هه‌ست به‌ ئیشیکئ به‌رده‌وام

achieve/ə'tʃi:v/v
 ۱- به‌ده‌ست دینی
 ۲- راه‌په‌رئین

achievement/n
 ۱- ده‌سته‌که‌وت
 ۲- کرداری ته‌واکردنی کاریک سمرکه‌وتوانه.

acid/æsid/n ترشی

acid/æsid/adj
 ۱- ترش ۲- ترشاندن، تیژ

acidity/ə'sɪdɪti/n ترشیتئ

acknowledge/ək'nɒlɪdʒ/v
 ۱- دان پئ
 ده‌نی. ۲- ده‌یناسن ۲- بئنی به‌ده‌ستم
 گه‌یشتوه. ۴- سوپاسی ده‌کا

acknowledgement (-edgment)/n
 ۱- داننان به‌ پۆز. ۲- گه‌یشتن-ئ (نامه)
 ۳- سوپاسگوزاری

acme/n لو‌تکه/ پۆیکه

acne/ækni/n زه‌په‌که‌ی لاوینئ

acorn/ɛkɔ:n/n به‌رو، ناوکی به‌رو

acoustic/ə'ku:stɪk/n
 ۱- ده‌نگی
 ۲- ئامیری موسیقی بئ‌کاره‌با

acoustics/ə'ku:stɪks/n
 ۱- سیماکانی
 بیست. ۲- ده‌نگ زانی- بیست

acquaintance/ə'kweɪntəns/n
 ۱- ئامیاری ۲- هه‌بوونی هه‌ندئ زانیاری
 له‌به‌ره‌ی که‌سینک

acquainted/adj
 ۱- ئاگادار، ئاشنا
 ۲- ئامینئ که‌سینک

acquiesce/ækwi'es/v
 قاییل ده‌بن
 (بئ مشت و مئ).

abundant
abundant/ə'bʌdənt/n زۆر
abundantly/adv بەشێوهێکی زۆر، فرە
abuse/ə'bjʊ:z/v ۱- خراب بەکار دێنن.
 ۲- جووین دەدا. ۳- خراب مامەلە ئەگەل-
 کەسیک دەکا.
abuse/ə'bjʊ:s/n ۱- خراب بەکارهێنان.
 ۲- جووین ۳- ئابوویبردن.
abuse/v جووین دەدا
abusive/ə'bjʊ:sv/adj ئابوویبەر،
 سووک، زمان پیس
abysmal/ə'bizməɫ/adj زۆرقول/ بێ بن /
 دۆژ
academic/ækə'demɪk/adj ئەکادیمی،
 تێوژی، فیکری
academy/ə'kædəmi/n ئەکادیمیە/
 ئەکادیمیایی
accelerate/æk'seləreɪt/v خێراتر دەکات،
 خێراتر تاو دەدات
accelerator/æk'seləreɪtə(r)/n پای
 بەئزین، خێراکەر
accent/æksent, 'æksənt/n ۱- زار.
 ۲- شێوەزار، ۳- نیشانهی نووسین
 ۴- چەخت، گرتگی بێدان
accentuate/æk'sentʃueɪt/v ۱- روونی
 دەکاتەوه. ۲- بەرچاوی دەکا
accept/æk'sept/v ۱- قەبول دەکا-
 قایل دەبین، ۲- رازی دەبین
 ۳- دان دەنن، پێ دەدا
 ۴- دان دەنن کە- شتن- ئاگۆرئ
 ۵- پەرست دەزانن
acceptable/æk'septəbl/adj ۱- پەسەند
 کراو. ۲- بەجێ، گونجاو
acceptability/æk'septə'bɪləti/n پلەیی
 پەسەندی
acceptably/æk'septə'bɪli/adv
 بەشێوهێکی ماقوول
acceptance/æk'septəns/n قایل بوون،

access/ˈæksɛs/n رازی بوون
 ۱- دەروازە
 ۲- دەرفەتی بەکارهێنان، مافی بەکارهێنان،
 رێدان، کەشە
accessible/æk'sesəbl/adj ۱- بە ناسانی
 گەیشتن بە... ۲- بە ناسانی بەکارهێنان
 ۳- کراوه (مرۆڤ)
accessibility/æk'sesə'bɪləti/n
 بێناسانی گەیشتن
accession/æk'sɛʃn/n ۱- کرداری دەسه‌لات
 گرتنە دەست ۲- زۆندە بوون ۳- پازی بوون
accessory/æk'sesəri/n ۱- پاشکۆ
 ۲- هاوکار-یارمەتیدەر
accident/ˈæksɪdənt/n روداو/ رێکەوت
by accident بە رێکەوت
accidental/ˌæksɪ'dentl/adv بەرێکەوت،
 رێکەوتیی- بێ بەرنامە
acclaim/ə'kleɪm/v پیا هەڵمەلن،
 ستایش دەکا
acclimatize/ə'klaɪmətaɪz/v ئەگەل
 کەش و هەواوەکی نوێ رادئ، رادئینن
acclimatization/ə,klaɪmətaɪ'zeɪʃn/n
 راهاتن، گونجان ئەگەل پەوش و سەفا
accommodate/ə'kɒmədeɪt/v
 ۱- دەرگۆرئ، ۲- دادەنیشتن
 ۳- پێی دەدا، جەز ئەخێر دەکا
accommodation/ə,kɒmə'deɪʃn/n
 هەوارگە، شوین
accompaniment/ə'kʌpənɪmənt/n
 ۱- سازان، ۲- کۆرالی مۆسیقی
accompany/ə'kʌmpəni/v-n ۱- یاوهری
 دەکا. ۲- ئە هەمان کاتدا هەبێت ۳- هاو پێنج
 ۴- مۆسیقا بۆ گۆرانی تیز ئی دەدات
accomplice/ə'kʌmpɪs/n بەشدار ئە
 تاوان هاوکاری یەکێک دەکا ئە تاوان
accomplish/ə'kʌmplɪʃ/v جێبەجێ
 دەکا، رادەپەرێنن

abort		abundance
abort/ə'bo:t/v	۱- لەبەری دەبات (مەندالەكەي ئاوسكى لەبار دەبات)	۱- ئامادە نەبوو
	۲- شتەن كۆتايى پەن دىئەن پىش شەوى تەواوى پكات.	۲- بىر پەرتەوازه، بىن ئاكا
abortion/ə'bo:ʃn/n	لەبار بەردن، لەبار چوون، بەرھايشتن	absentee/æbsən'ti:/n
abortive/ə'bo:tiv/adj	سەرئەكەوتوو، سەرئەگرتوو	۱- ئامادە نەبوو
abound/ə'baund/v	۱- دادەگرى	absolute/æbsəlut/adj
	۲- زۆر دەبىن	۱- ھەموو،
about/ə'baʊt/adv	۱- بەرھو ۲- نەزىكەي	رەھا ۲- رەھا
	۳- لە ھەموو لايەك ۴- ئىرھو لەوئى	absolutely/æbsəlutli/adv
	۶- لە شوئىن بىن ۵- (پاش ھەندى كرادار بەكار دىئ) بىن شەوى ھىچ شتەك ئەنجام بەدا.	۱- سەرلەبەرى (ھەمووى). ۲- بە تەواوى.
	واتاي ئىدىيوى: خەرىك بىن شتەن ئەنجام بەدا.	absolutism/æbsəlutrizəm/n
about/ə'baʊt/adj	۱- لەبارەي.	موتلەقىيەت - رەھاييەت لە دەسەلات
	۲- دەربارەي ۲- پەيوەندى بە	absolve/əb'zɒlv/v
above/ə'baʊv/adv - prep	۱- لەسەر	۱- بە بىن ئاوان
	۲- پىشوو ۲- زياترە - بەرز	دەرخستنى كەسەك لە ۲- لە گوناهى دەبوئى
above all	لە ھەمووى گرنگتر	absorb/əb'sɔ:b/v
abrasive/ə'breɪsɪv/adj	۱- روشنەر / روشنەر	۱- دەمژى ۲- تەن دەگا
	خوئىنەر ۲- چەتون ۳- زىر	۳- دەگرى ۴- سەرنج رادەكشىن.
abreast/ə'breɪst/adv	شان بە شان، لەگەل	absorbed/adj
abridge/ə'brɪdʒ/v	۱- كورتى دەكاتەوھ	مژۆل، سەرقال
	۲- بىوهرى دەكا / مەخرومى دەكا	absorbent/əb'sɔ:bənt/adj
abridgement/ə'brɪdʒmənt/n	پوختە	مژەر
abroad/ə'brɔ:d/adv	دەرھوى ولات، ھەندەران، تاپاوكە	absorbing/adj
	لەپەر، چاوەرئى	تەواو سەرنج راکىشى، ئەقل بەر
	نەكراو، روشكىن / ترسناك	abstain/əb'steɪn/v
abruptly/adv	لەناكار، لەپەر	۱- شتەن ئاكات
abruptness/n	لەناكارى، روشكىنى	كە پىش خۇشە، خۇ بىوهر دەكا / خۇ دور
abscess/æbses/n	دومەل - كىم	دەگرى
abscond/əb'skɒnd/v	ھەلدى و خۇ بە	۲- دەنگ نادا بە باش و بە خراپ بە نا و نا.
	نەئىنى گووم دەكا	abstention/əb'steɪnʃn/n
absence/æbsəns/n	لەوئى نەبوون، ئامادە نەبوون، بورانەوھ	خۇگرتن،
		خۇ بىوهر كردن
		۱- ھەبوون تەنھا
		۱- ھەك بىرۆكە نەك بوونى لاشەيى
		۲- ئەبىستەكرات (پرووت) ۳- تەجرىدى
		absurd/əb'sɜ:d/adj
		گالتەجاپ،
		ئاماقول، بىن ھودە
		absurdity/n
		پروپوچى / بىن ھودەيى
		absurdly/adv
		بە شەيەيەكى ئاماقول،
		بە پەپوچى
		abundance/ə'bʌnsəns/n
		رۆزەيەكى
		زۆرى شتەك

Aa

- پیتی یهکمه له ئەلف بای ئینگلیزی دا A-a/ei/
- 1- بەرزترین پله (له ئەزموون بۆ نموونه).
  - 2- ئامرازى ئەناسین لەپیش وشەى دەست پیکردو بە دەنگى نەبزوین.
  - 3- ئامرازى ئەناسین (کاتێ تۆ لەبارەى شتێک بەشێوەیەکی گشتی دەدوێی).
  - 4- ئامرازى ئەناسین (بەکار دێ لەپیش ناویکی ئەناسراو لەلایەن قسەکەرەوه).
  - 5- بەکار دێ بۆ سەر بەکۆمەڵیک بوون.
  - 6- لەگەڵ هەندێ دەستەواژە بەکار دێ کە دەلالەتی نیشانەى چەندایەتى دەبەخشن.
  - 7- بەکار دێ لەگەڵ نرخ و رێژە و ماوه:
- هەریەکى
- aback/ə'bak/adv بۆ دواوه، بۆ پاشهوه
- abandon/ə'bændən/v وازی ئی دەهێنى، دەست بەرداری دەبى، دەست هەندەگرێ لەشتى
- abashed/ə'bæʃt/adj پەشۆکاو، تەریق
- بۆوه، شەرمەزار- شەپزەبوو
- abattoir/ə'bətwa:(r)/n قەسابخانە، کوشتارگە
- abess/'æbes/n سەرۆکی پاکیزەکان (بۆ ئافرەت) رەبەن(بۆ پیاو)
- abbey/'æbi/n دێر، کلیسە
- abbot/'æbət/n سەرۆکی رەبەنەکانى دێر
- abbreviate/ə'brɪviət/v 1- کورت
- دەکاتەوهچەند پیتى له وشەو گرێ بەکار دینى
- 2- کورت دەکاتەوه، چڕ دەکاتەوه، چیرۆکیک له چەند دێرێک کورت دەکاتەوه،
- abreviation/ə'brɪ:vi'eɪʃn/n کورت کردنەوه- کورتە
- ABC/ɛɪ bi:'si:/n ئەلف بای ئینگلیزى
- له ئى ئى تا زیند/ بنەما سەرەکیەکان
- abdicate/'æbdɪkət/v 1- نایەوى

- بەى بە شا
- 2- واز له کورسى دەسهلات دەهێنى.
- abdomen/'æbdəmən/n وەرگ، هورگ، زگ، سگ
- abdominal/'æb'dɒmɪnəl/adj وەرگى، پەپهوند بە وەرگهوه/ سگهوه هەیه
- abduct/'æb'dʌkt/v هەندەگرێ (ئافرەت)، دەرفینى
- abhore/əb'hɔ:(r)/v 1- رقی ئی دەبیتەوه
- 2- قیزی دیتەوه
- 1- دەژى
- abide/ə'baɪd/v 2- پابەند دەبى، پیکردى پى دەکا
- 3- پڕووبەرووی دەبیتەوه، بەرگە دەگرێ
- ability/ə'brɪləti/n توانا، توانست
- ablaze/ə'bleɪz/adj گۆگرتوو
- able/'eɪbl/adj دەتوانى، بەتوانا
- ablutions/ə'blu:ʃnz/n دەستتوێژ شوشتن
- دەستتوێژ هەنگرتن
- ably/'eɪbli/adv بە کارامەبى
- abnormal/'æb'nɔ:ml/adj ناوازه، ناسروشتى
- aboard/ə'bɔ:d/adv لەناو شەمەندەفەر و پاس و فرۆکە و لەسەر پاپۆرکە.
- abode/ə'boʊd/n ماڵ، شوینی
- نیشتمەجێبوون
- abolish/ə'boʊlɪʃ/v کاری پى ناکات، هەلپەوهشینیتەوه
- abolition/ə'bɔ:lɪʃn/n هەلپەوهشیندەوه
- A-bomb/n-v قونبەلهى ئەتۆمى
- بە قونبەلهى ئەتۆمى ئی دەدا
- abominable/ə'bɒmɪnəbl/adj زۆر خراپ
- / قێزەون
- abominate/v 1- بیزى ئی دەبیتەوه
- 2- قیزی دیتەوه 2- تریۆ دەکا
- Aboriginal/'æbərɪdʒənəl/adj بەرایى- دانیشتوانى رەسەنى کۆن

سوپاسنامه

- سوپاس بو خوای گهوره که لهم کاره بچوکه مددا پشتیوانی کردم و توانیم که به ماوهیه کی کورت نهم فهرههنگه ناماده بکهم.
- لهپاشان پیم خوشه سوپاسی نهم بهرپیزانه بکهم که ههیه کی بهجوری یارمهتی داوم:
- سه رهتا سوپاسی ماموستا (مخلص یونس مصطفی) ده کهم که نه رکی چاپکردنی گرتنه نهستۆ.
  - سوپاسی کاک (جومعه صدیق) ده کهم که له چاپکردنی کۆمپیوتهردا زۆر پتوه هیلاک بوو.
  - سوپاسی کاک (نهوزاد محمد علی کۆبی) ده کهم که تایتلی بهرگه کهی بو نویسیم.
  - زۆر سوپاسی ماموستا (عماد) و (نافع) ده کهم که سه رهتا پروژه کهیان گرتنه نهستۆ.
  - زۆر سوپاسی ماموستا (نازاد) ده کهم که له واتای زۆر وشه دا زۆر یارمهتی دام.
  - ههروهها زۆر سوپاسی ماموستا (فوناد) ده کهم که نهویش یارمهتی دام.
  - له کۆتاییدا سوپاس و ریز و خوشه ویستیم بو نهو دهست و چاوانه ی که ههه وشهیه کی ئینگلیزی نهم فهرههنگه قهرزازی دهست و چاوی (وی) ن.

کورێکراوه‌کانی ئەم فەرھەنگە

Abbreviations

adj	adjective	ناوە‌لناو
adv	adverb	ناوە‌لفرمان
conj	conjunction	ئامرازێ پەییوەندی
det	determiner	دیارخەر
interj	interjection	تیپی سەرسوڤمان
n	noun	ناو
pref	prefix	پیشگر
prep	preposition	پریپۆزیشن
pron	pronoun	جیناو
sb	somebody	کەسێک
sth	something	شتێک
v	verb	فرمان-کردار

XVII

obvious: ئاشكرا	،	various : جۆره‌ها
mere : ته‌نیا	،	previous : پێشوو
		here : ئێره
		/au/ - ٥
cloud : هه‌ور	،	council : نه‌نجومه‌ن
counter : دژ	،	countable : ژمێردراو
cow : چیل-مانگا	،	flower : گول
		/ou/ - /u/ - ٦
old : پیر	،	gold : زێر
coat : قاپوت	،	goat : بزێن
snow: به‌فر	،	low : نزم
go : ده‌پوا	،	no : نه‌ه
ghost: تارمایی	،	both: هه‌ردوو
		soul : رووح
		although : هه‌رچه‌نده
		/uə/ - /uə/ - ٧
poor : هه‌ژار	،	pure : ته‌واو
newer : نوێتر	،	jewel : زێروزیو
individual : تاک	،	gradually : په‌یتا په‌یتا
endure : به‌رگه‌ ده‌گری	،	doer : بکه‌ر
		/eə/ - /eə/ - ٨
dare : جوورنه‌ت	،	hare : که‌روێشکی کێوی
bear : ورج	،	swear : سوویند ده‌خوا
chair : کورسی	،	hair : پوچ
there : نه‌وی	،	where : له‌ کوی
prayer : فوێژکه‌ر	،	heir : میرات وه‌رگر

بزوینه دوو دهنگه کان

Diphthongs

ئهمانه له کۆبوونهوهی دوو تاکه دهنگ دروست دهبن و ژمارهیان ههشته.

۱- /ei/ - /ئی/ :

day	:	رۆژ	،	clay	:	قوڕ
faith	:	باوەڕ	،	bay	:	کهنداوی بچووک
aim	:	ئامانج	،	main	:	سه‌ره‌کی
prey	:	نیچیر	،	obey	:	گویی براهیل
create	:	ده‌خولقینی	،	grey	:	خۆله‌میشی
break	:	ده‌شکینی	،	great	:	مه‌زن
baby	:	دۆست- زارۆک	،	crazy	:	شینت
hesitation	:	نیگه‌رانی	،	lady	:	خانم
nation	:	نه‌ته‌وه	،	location	:	شوین
gate	:	ده‌روازه	،	male	:	نێر
				pale	:	ره‌نگ زه‌رد

۲- /ai/ - /ئای/ :

eye	:	چار	،	mine	:	هی من
shy	:	شه‌رم	،	bye	:	بای بای
night	:	شه‌و	،	sky	:	ئاسمان
fight	:	شه‌ر ده‌کا	،	knight	:	سوار
ice	:	به‌ستی	،	island	:	دوێرگه
				iron	:	ئاسن

۳- /oi/ - /ئوی/ :

یاری : toy ، کوپ : boy ، ده‌نگ : voice ، ره‌نج : toil

۴- /iə/ - /ئییه/

near	:	نزیك	،	dear	:	ئازیز
engineer	:	ئهندازیار	،	hear	:	گویی ئی ده‌بی
beer	:	بیره	،	deer	:	ئاسك- مامز

famous	: ناسراو	،	dangerous	: به ترس
important	: گرنگ	،	command	: فرمان
comfortable	: خوڻش	،	northwards:	به رهو باکور
			admirable	: جینگای په سندن
				١٢- /3/ ئین
girl	: کچ	،	thirsty	: تینوو
urge	: هانیده دا	،	bird	: بالنده
person	: کس	،	perfect	: کامل
world	: جیهان	،	word	: وشه
journey	: گهشت	،	purpose	: مه بهست
work	: کار	،	early	: زوو

— ١٣ - / ð / - / ð / / ذ / ئەم دەنگە لە هەردوو پیتی (th) و دروست دەبی وەك:

smooth : نەرم : هەناسە دەدات : breathe

this : ئەمە : لەگەڵ : with

— ١٤ - / j / - / j / / یی /

سەرئێج

١. هەموو (y) لەسەرەتای وشەدا بە / j / گۆ دەگۆرێ

یەلێ : yes : یارد : yard : خومرە : yeast

٢. هەندێ جار پیتی (u) لەسەرەتای وشەو ناوەراست دا بەم دەنگە گۆ

دەگۆرێ :

یەكە : unit : زانکۆ : university : یەكێتی : union

بەكارمێنەر : user : سودبەخش : useful : بەكارمێنان : use

جوانی : beauty : یەك - پاك : pure : چارەسەر : cure

— ١٥ - / v / / v /

پاشکۆی ئۆتۆمبیل ، van ، دەگۆرێ vary ، دۆل valley

دروینهووە ، harvest ، نیووە ، halve ، زۆر very ، شەرعیەت validity

رهوینی سهگ : bark ، باخچه : park

۳- نهگەر (r) كهوته نێوان دوو بزۆین نهوا دهخویندریتهوه

رزگارکردن : liberation ، ژهنیرال : general

بهلام نهگەر (r) كهوته نێوان دوو بزۆین له كوێتایی وشدا نهوا

ناخویندریتهوه

رووت : bare ، نهههپراتۆریهت : empire

۱۰- /w/ - /o/

نهم دهنگه له دوو پیت دروست دهبی

۱. پیتی (w) وهك جیهان : world شهر : war

۲. (qu) هینمن : quiet شازن : queen

سهرنج

پیتی (w) له حالهتانه بی دهنگه و ناخویندریتهوه:

۱/ نهگەر پیتی (r) له دوای (w) هات : دانهر : wright

۲/ نهو وشانهی ههرسی پیتی (who) له دوای یهك تیدابی:

کی who کی whose

۳/ نهو وشانهی به (ow) یان (ew) كوێتایی هات بی:

نزم : low نووی : new

۱. له ههر دوو وشهیی وهلام answer و شیر sword ناخویندریتهوه.

۱۱- /z/ - /j/ نهم دهنگه له حالهتانه پهیدا دهبی

۱. پیتی (s) بکهویته نێوان دوو بزۆین بهتایبهتی له :

چاپ : version بینین : vision تهلهفزیون : television

۲. (easure) : پیمانه : measure خوشی : pleasure

۳. isu : کاتی بی نیش ههوانهوه : leisure سووخور : userer

۴. ge : مهساژ : massage سوژاو : roudge گهراج : garage

۱۲- /ŋ/ /نگ/ پهنجه finger برسی hungry

شت thing بال wing

ئەگەر لە سەرەتای ووشە بێ و لە دواى خۆى بزۆيىن بى ئەوا بە سووكى دەخويندريتهوه:

light : روئاكى ، clear : روون ، late : دواكەوت

پيىتى (L) لەم وشانە ناخويندريتهوه:

half : نيوه ، calf : گۆلك ، palm : دارخورما

chalk : تەباشير ، walk : رۇيشتن ، calm : هيمن

talk : گفتوگۆ

لە كوردیدا ئەگەر ئەم دوو دەنگە تىكەل بکريئن ئەوا واتای وشە دەگۆيین

بەلام لە ئینگليزیدا واتاکە ناگۆيئن

هه له ههله په له پهله گه له گهله

mine : مين ، May : م / م / ئايار ، mine

moon : مانگ

fine : غهرامه - باش ، night : شهو ، /n/ - /ن/

سەرئێج

۱- ئەگەر پيىتى (n) لە كۆتايى وشە بى و لە پيئش خۆى پيىتى (m) هه بى ئەوا

(n) گۆ ئاكرىت. پايز: automn ، گۆشه له رۆژنامه : column

۲- ئەگەر (nk) له گه له يهك بيين ئەوا دەنگيىكى تر دروست ده بى كه به لووت گۆ

ده كرى /ŋ/ وهك: سوپاس : thank ، بيرده كاته وه : think

۳- ئەگەر (ing) پيئكه وه بيين ئەوا دەنگى /ŋ/ دروست ده بى

bring : هيئان ، گوستيله : ring

driver : شوڤير ، dry : وشك ، /r/ - /ر/

سەرئێج

۱- ئەگەر پيىتى (I) لە سەرەتای وشە بى دەخويندريتهوه بەلام ئەگەر لە كۆتايى

ووشە بى ناخويندريتهوه

rite : رى ئوره سم ، ritual : نهرىت

father : باوك ، mother : دايك

۲- ئەگەر لە پاش (I) نە بزۆيئن هات ئەوا (I) گۆ ئاكرى

gnat : دەنگى ددان ، gnaw ، هەلەمکۆلى ، میشووله ، gnash :
 - ە /dʒ/ - /ج/ ئەم دەنگە لەم حالتانە پەيدا دەبێت:

1. (j) major : راند - سەرەكى
2. (ge) general : ژەنیرال - گشتى
3. (gy) gymnastic : جیمناستیک
4. (di) soldier : سەرباز
5. (du) individual : تاک ، education : پەرەردە
6. (dge) judge : قازى

- ە /z/ - /ز/

zebra : کەرى کىزى ، zeal : ھەماسەت

سەرئەج

١) ئەگەر پىتى (s) بکەوێتە نێوان دوو بزوين Vowel ئەوا بە /z/ گۆ دەکرى، زیندان: prison ، سەرۆک: president

٢) ئەگەر پىتى (s) لەدوای بزوينەکان بێ ئەوا بە /z/ گۆ دەکرى
 ھاوار دەکات: cries ، کۆرەکان: boys

٣) بێجگە لە دەنگى /dʒ/ ، /ʒ/ ، /z/ ئەوا ئەگەر پىتى (s) لەدوای کۆنستۆنتە دەنگدارەکان بێ بە /z/ دەخوێندريێتەوه:

راگرەکان: deans ، جیگاگانى نووستن: beds

٦- /l/ - /ل/ ئەم دەنگە دوو جوړى ههیه. لە ئینگلیزیدا وانا ناگۆپن بە لام لە کوردیدا وانا دەگۆپن چونکە دەبنە دوو فۆنیم /ل/ لامى قەلەو /L/ heavy ئەو دەنگە ئەو کاتە دروست دەبێ ئەگەر:

١- دوو (ل) لە دوای یەک بێت / کوشتن: kill ، توپ: ball

٢- ئەگەر کەوتە کۆتایی ووشە / شەر: battle ، بوتل: bottle

٣- ئەگەر لە دوای (ل) نەبزوين هات / فلم: film ، پیر: old

لامى سووک /light /l/

8- (war) war : شەپ ، ward : قاوش

8- /u/ - /o/

pull	: رادەكێشی	،	push	: پالدهدا
should	: پێویسته	،	full	: پر
good	: باش	،	foot	: پێ
wood	: دار	،	book	: کتیب
woman	: ئافەرت	،	wolf	: گورگ

9- /u:/ - /oo/

food	: خۆراك	،	new	: نوێ
suitor	: داخازیکەر	،	moon	: مانگ
fuel	: سوتەمەنی	،	June	: حوزەیران
soup	: سوپ	،	shoe	: پیناڵو
			suicide	: خۆی دەکوژی

10- /ʌ/ ئەم : ئەم دەنگە بەرامبەر "فتحة" ی عەرەبییە ئەم وشانەدا هەیە:

some	: هەندێ	،	sum	: مەبلەغی
sun	: رۆژ	،	honey	: هەنگوین
dove	: کۆتەر	،	son	: کوڕ
tongue	: زمان	،	love	: خۆشەویستی
couple	: جووتە	،	bud	: خۆنچە
uncle	: مام	،	cousin	: ئامۆزا
club	: یانە	،	money	: پارە
			budget	: بودجە-میزانییە

11- /ə/ - /e/ : ئە ژمارە (10) لاوازترە ، ئەو وشانەى کۆتاییان بە (ar)

یان (er) هاتییە ئەم دەنگەیان هەیە.

father	: باپ	،	doctor	: دکتۆر
cellar	: خانە	،	center	: ناوەند
police man	: پیاوی پۆلیس	،	actor	: ئەکتەر

- challenge : بهره‌نگاری ، had : مه‌بیوو
- هه‌بیوو /a:/ - /a:/ درێژ : نهم دهنگه به‌زۆری لهم حاله‌تانه به‌رچاو ده‌که‌وی
- 1- (ar) dark : تاریک ، bark : وه‌پینی سه‌گ ، به‌لام لهم وشانه‌دا (ar) ده‌نگی /o:/ ده‌دات:
- war : شه‌پ ، ward : قاوش ، warm : گهرم
- 2- (ass) ass : جاشک ، class : پۆل
- 3- (ask) ask : پرسیار ده‌کا ، task : نه‌رک
- 4- (ast) fast : خیرا ، past : رابردوو
- 5- (aft) after : له‌پاش ، draft : شه‌پۆل ، ره‌وت
- 6- (ath) path : ریگا ، bath : گهرماو
- هه‌روه‌ها له‌وانه‌ش دا هه‌یه
- aunt : پلک ، guard : پاسه‌وان
- clerk : فه‌رمانبهر ، heart : دن
- chance : ده‌رفه‌ت ، dance : شایسی
- گهرج : garage
- long hot گهرم درێژ کورت /o/ - /o/ ٦
- watch : سه‌عات ، odd : شان ، sorry : به‌داخه‌وه
- pot : قو‌ری ، spot : نوخته ، wash : ده‌شوا
- ٧- /o:/ - /o/ درێژ
- 1- (or) lord : خوا ، force : هه‌یز ، port : مینا
- 2- (au) daughter: کچ ، fault : مه‌له ، pause : ده‌وه‌ستی
- 3- (all) hall : هۆل ، wall : دیوار ، ball : خه‌پ - توپ
- 4- (oor) door : ده‌رگا ، moor : زۆلکاو
- 5- (aw) dawn: به‌ره‌به‌یان ، law : یاسا
- 6- (alk) talk : گه‌فتوگۆ ، chalk : ته‌باشیر
- 7- (ought) bought : که‌پی ، thought: بیری کرده‌وه

هه ئه ئی له سیمایانی یزوینه یهك دهنگه كان

/i:/ - /i:/ لهم حاله تانه ی خواروه ههیه

1- (ee) see: ده بیینی ، sheep : پهز

meet: چاوی پی دهکوی

2- (ea) sea: ده ریا ، meat : گوشت

3- (ie) belief : باوهپ ، niece : خوشکهزا

4- (ei) ceiling : بنمیچ ، receive : وهردهگری

perceive : تی دهگا

5- (e) he : ئهو- ئیتر- ، she : ئهو- می-

we : ئیمه

6- e - e mete : سنوور ، compete : مونا فسه دهکا

2- /i:/ - /i:/

guilty : تاوانبار ، pretty : جوان

fit : ده سازی ، busy : مژۆل

foreigner : بیانی ، city : شار

rapidly : خیرا ، minute : خولهك

in : له

3- /e/ - /e:/ ئهم لهم وشانه دا ههیه

head : سهر ، dead : مردوو

net : توپ ، hell : دۆزهخ

heaven : ئاسمان ، pleasure : خووش

deaf : کهپ ، breakfast : تیشت

friend : برادر ، death : مردن

4- /a/ - /a/ ئا/ کورت

latter : ئهوهی دوایی ، fat : قه لهو

cat : پشپه ، hat : کلۆ

بزوینه‌گانی زمانی ئینگلیزی English Vowels

بزوینه‌گان دوو جۆرن:

یه‌کم: pure vowels بزوینه یه‌ک ده‌نگی‌یه‌گان ئەمانه ژماره‌یان دوازده‌یه . ئەوه‌ی گرنکه لی‌ره جه‌ختی له‌سه‌ر بکری کورتی و درێژی ده‌نگه‌گانه چونکه ئەم دیاردیه ده‌بیته هۆی دروست بوونی دوو ده‌نگ له ئاکام دوو وشه‌ش دروست ده‌بی.

بۆ نمونه زۆر پێویسته جیاوازی له نیوان /i/ , /i:/ , /u/ , /u:/ , /ɒ/ , /ɔ:/ , /æ/ , /e/ , /ɜ:/ بکری.

/i/

/i:/

sin	: گونا	seen	: بینراو
sit	: دادنه‌نیشی	seat	: شوینی دانیشتن - کورسی
bit	: هه‌ندی	beat	: لی‌دان
did	: کردی	deed	: کرده‌ه

/u/

/u:/

full	: پڕ	fool	: شیت - گیل
pull	: راه‌کێشی	pool	: جه‌وز

/o/

/o:/

spot	: نوخته	sport	: وه‌رزش
pot	: قوری	port	: به‌ندهر
shot	: شه‌وت	short	: کورت

/a/

/a:/

bad	: خراب	bard	: شاعیر
pat	: له‌پشت دان به‌هی‌واش	part	: به‌ش
had	: هه‌یبوو	hard	: گران
cat	: پشيله	cart	: عه‌ره‌بانه

جودا له زمانى بهريتانى دزمانن. لهم رووهوه، گۆکردنى وشهكان له زارىكهوه بۆ زارىكى تر جودايه، بهلام ئينگليزى له رووى نووسينهوه زمانىكى پهكگرتووى ههيه.

ئينگليزىمگان ههر لههوى داگيرکردنى عيراق و كوردستان، زمانى ئينگليزىان هينايه ناو بهروورده و خوئندن، جا بۆ لههوى خوئنهتر تا رادهيهك بهسهر ناستهنگى گۆکردن زان بى، ئەوا له چهند لاپهريههكنا بهگورتى له ههر چل و جوار دهنگى زمانى ئينگليزىمان كۆلپوهتهوهو بهمشيوهيهكى ناسان چۆنيهتى گۆکردنى ههريهك لهم دهنگانهمان خستۆته ڤوو.

ههروهها سهبارت به ناستهنگى كردارمكانش، ئەوا به كورتى زۆريهى ئەو كرداره نارئسايىيانهمان له سى ستون خستۆته ڤوو:

ستونى پهكهم: چاووك. چاووك له ئينگليزىدا لههوى كردارى model و to و ههروهها لهگهه چينايوى گۆ له رانهبردووى ساده و كردار لهبوارى داخوازىدا بهكاردى.

ستونى دووهه: رابردووى كردار. ئەمه تمنها له رابردووى ساده بهكاردى.

ستونى سێهه: له حالهتى رابردوو و رانهبردووى تهواو و پيكاتهى ناديار و ههندى حالهتى ناوه(ناو)ناسا بهكاردى.

سهبارت به كردارمكاني تر، ئەوا كردارى ريسايين به زيادکردنى (ed) يان (d) دهينه رابردوو، به (-en) يان ههر به زيادکردنى (d) و (ed) دهينه تهسرى سێهه.

وهك له بهرايى وتم، فههرهنگ زياتر كارى چهند كهسيهه، بهلام كه ئەمه نهبوو، ئەوا من خۆم بهشى لهم بارگرانىهم به ئەستۆ گرت و ئەم فههرهنگه بچووكم ناماده كرد و هيوادارم بهم كارهم خزمهتتىكى بچووكى وشهى كوردى و كتیبخانهى كوردیهم كردى.

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

پیشەگی

له میژبوو له بهرنامهه بوو که فهرههنگی ئینگلیزی-کوردی بنووسم، بهلام به جوکمی ئەوهی کاری فهرههنگ نووسی کاریکی گران و دژواره و زیاتر کاریکی چهند کەسییە ئەک تاکە کەسی، بۆیه هەر ئەو پرۆژەیهه دوادهخست. له ناکام ببینیم هیچ کەس و لایئ ئەو بیرۆکەئەههینایه دی، بۆیه به هەرم زانی هەرچۆئێ بێ فهرههنگێک ناماده بکەم.

بۆچی فهرههنگی ئۆکسفۆرد؟

زۆر فهرههنگی دی هەن، بهلام ئەوهی ئۆکسفۆرد ماویههگی زۆره له جیهان بهگشتی و له عێراق و ولاتی من بهتایهتی فهرههنگیکی ناسراوه و جێی متمانهیه، بۆیه بهپێویستم زانی بهم ناوه بێ. ئەمه و چهندهها فهرههنگ بهناوی ئۆکسفۆرد هەن، وهک:

Oxford Advanced Learner's dictionary of current English.

Oxford-Word Power.

Modern Oxford.

A Concise Oxford Dictionary.

Oxford-Pocket Dictionary.

لهگهڵ چهندانی تر.

ئەم فهرههنگەئە ئیەه هیچ کام لهوانه به تهنیا نیه، بهئکو سودمان له ههموویان و مرگرتوو، تاک تاکهش ههندی و شهمان له Webster و Longman و مرگرتوو.

لهرۆژگاری ئەمڕۆماندا زمانی ئینگلیزی بۆته زمانیکی جیهانی و له ههموو بواره زیندووهمکانی ئەمڕۆدا بالادسته.

ههروهها شیوه زارهکانی ئینگلیزی لێره و لهوئ کێشهئە زۆری ناوتهوه به تابهتی زاری ئەمهریکی که له زۆر رووهوه له زمانی ئینگلیزی-بههریتانی جودابه بهجۆرئ بهجوکمی بالادستهئە ئەمهریکا، ئەمهریکیهکان زمانی خۆیان به زمانیکی

ناوى كتيب: فهرهنگى نوكسفورد

سهلام ناوخوش

كومپيوتەرو ديزاين: نامانج ميراودەلى

نووسىنى فۇنەتيك: نامانج ميراودەلى

ديزاينى بەرگ:

نۇرەو سالى چاپ: چاپى پىنجهم- ۲۰۰۶

تيراژ: ۳۰۰۰ دانە

چاپخانه:

ژمارەى سپاردن: ۱۸۶ سالى ۲۰۰۲

ماهى ئە چاپ دانەوهى پاريزراوه بۇ نووسەر

Oxford

**English – Kurdish
Dictionary**

Salam Nawkhosh

**6th Edition
Kurdistan - 2006**

climb : بۆمبا ، bomb : بهسەر (دان) کهوتن
 December : پهنجهی گهره ، thumb : کانونی یه کم
 September : نهیلول
 death : مردوو ، dead : /d/ - 2

سهرنج

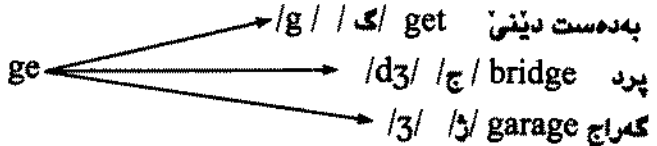
1/ پیتی (d) له وشانه (dge) تیندایی ، ناخویندریتهوه وه
 knowledge : پرد ، bridge : زانیاری
 2/ پیتی (d) له وشانه ناخویندریتهوه:

handsome : دهستهسر ، handkerchief : کۆک
 /g/ - /g/ - 2

gate : خوارهند ، god : خوا ، God : دهروازه

سهرنج

1. ههر دوو پیتی (ge) بهسی دهنگ دهخویندریتهوه

2. ههندی جار لهم حاله تانه دهنگی /g/ پهیداهبی:

- a. (exh) exhibit : پیشاندهدا ، exhibition : پیشانگا
- b. (exa) exact : دروست ، exam : نهزموون
- c. (exi) exist : بوون
- d. (exe) exert : ههول - تی کۆشان

3- نهگهر ههرسی پیتی (ght) له دوای یهك بیّن شهوا پیتی (g) و (h) ناخویندریتهوه:

knight : دهنگی نهسپ ، neigh : شمر ، night : سوار

4- نهگهر ههرسی پیتی (ign) له دوای یهك بیّن شهوا (g) ناخویندریتهوه:
 foreign : سهردهم ، reign : نیمزا ، sign : بیانی

5- نهگهر (gn) له دوای یهك هاتن لهبرای وشهدا شهوا (g) ناخویندریتهوه:

question : پرسیار ، suggestion : پیشنیار ، (stio) -۳
 -/θ / -۸ (ث) ئەم دەنگە تەنھا لە هەندێ وشەدا لە (th) دروست دەبێت،

وەك :

path : رێگا ، breath : هەناسە ، thought : بیر

-/h / -/h / -۹ ئەم دەنگە تەنھا لە پیتی (h) دروست دەبێت:

hat : کاپۆ ، half : نیو ، here : ئێره

house : خانووی

تکبیینی: (h) لە کۆتایی وشەو لەم حالاتانە ی خوارەو هەدا گۆ ناکریت:

1. (h + o) honour شەرف
2. (ght) thought بیر
3. (gh) high بەرز
4. (whi) which کامە
5. (who) who کێ
6. (wha) whale نەهەنگ
7. (whe) where کوی

هەر وەها لەم وشانەش پیتی (h) گۆ ناکرێ

ghost : تارمایی ، shepherd : شوان

nephew : برازا ، heir : میراتگر

»»»»»»»»

The Voiced Consonants نەبزوینە ئاوازدارەکان

book : کتیب

-/b / -/b / -۱

سەرئێج

۱/ ئەگەر هەردوو پیتی (bt) لە دوای یەک بێن ئەوا (b) گۆ ناکرێ:

doubt : گومان ، debtor : قەردار ، debt : قەرد

۲/ ئەگەر (mb) لە وشە یەکێ یەک بپرگەدا لە کۆتایی وشە هاتن ئەوا (b) گۆ

ناکرێ، بەلام ئەگەر لە پرگە یەک زیاتر هاتن ئەوا (b) گۆ دەگرێ:

comb : شانە ، tomb : گۆپ

ئىش - ژان : ache : قوتابخانه school : كيميا : chemistry
- ۲ /t/ - /ت/

تون : ton : زەحمەتکەش : toiler

ئاواز : tune : تىپ : team

- ۴ /s/ - /س/

(۱) ئەگەر پىتى (S) لەپاش دەنگە كېەكان بېجگە لە خۆى و /s/ و /tʃ/ بى ئەوا

بە /s/ - /س/ گۆ دەگرى

كتىبهكان : books beliefs : باوەر

(۲) ئەگەر لەدواى پىتى (C) ھەرسى پىتى (y, e, i) ھاتن ئەوا پىتى (S) بە

/s/ گۆ دەگرى وەك

ناوەند : center ، پايسكل : bicycle ، شار : city

- ۵ /ʃ/ - /ش/ دەنگى /ش/ لەم پىتانهى خوارەوہ دروست دەبىت:

ship : پاپۆر sheep : پەز (sh) ۱

nation : نەتەرە nationality : رەگەرنامە (tio) ۲

mission : پەيام permission : رى دان (ssio) ۳

sugar : شەكر issue : دۆز، مەسەلە: (su) ۴

social : كۆمەلایەتى official : رەسمى (cia) ۵

gracious : دانيار-بەخشندە: malicious : رگ رەش (cious) ۶

chic : رىك و پىك-كۆك: machine : ئامىر (ch) ۷

- ۶ /f/ - /ف/ دەنگى /ف/ لەم پىتانهى خوارەوہ دروست دەبىت:

fool : شىت - گىل: foot : پى: (f) ۱

face : روخسار:

photo : وىنەگا: phone : تەلەفون: (ph) ۲

cough : كۆخە: rough : زىر: (gh) ۳

- ۷ /tʃ/ - /چ/ دەنگى /چ/ بەم شىوہى خوارەوہ دروست دەبىت:

butcher : قەساب ، chest : سىنگ (ch) - ۱

fortune : سامان ، picture : وىنە (tu) - ۲

بەشی یەكەم

The Sounds of English

دەنگەکانی زمانی ئینگلیزی

زمانی ئینگلیزی (٢٦) پیتی ههیه که ناسراون به (abcd) به لام (٤٤) دەنگی ههیه. (٢٤) لهم دەنگانه پێیان دهگوتری نه بزۆین **Consonant**. یازده لهم دەنگانه دهنگدارن - ئاوازدارن **Voiced** ، نۆیهکی تریش کپن - بی‌دەنگ **Voiceless**. بیست دەنگ له چل و چوار دەنگه که ناسراون به بزۆین **Vowel**. دوازه لهم دەنگانه له یهک دەنگ **Pure Vowle** پێکهاتوون ههشتهکه‌تر ناسراون به دوانه **diphthong** - له دوو تاکه دەنگ پیک دین.

هه‌ندی سیمای دەنگەکان

یه‌که‌م: نه‌بزۆینه‌کان **Consonants**

١- دەنگه کپه‌کان **Voiceless Consonants**

١- /p/ /p/

قه‌لم په‌ندان : pen ، زانستی سیاسه‌ت: politics

ئهمرام - قوچه‌ک : pyramid

٢- /k/ - /k/

١. هه‌موو پیتیکی (k) و (q) به /k/ ده‌خویندرینه‌وه وه‌ک

شاژن : queen ، شا : king

٢. پیتی (c) به /k/ ده‌خویندرینه‌وه ئه‌گه‌ر له پاش خۆی (y,e,i) نه‌هات.

به‌لام ئه‌گه‌ر له پاش (c) ئه‌و سی پیته‌ هاتن ئه‌وا (c) به /s/ - /s/ ده‌خویندرینه‌وه.

کارت : card کامیرا : camera ئۆتۆمبیل : car

سه‌ریازگا : camp

٣. هه‌ردوو پیتی (ch) لهم وشانه به /k/ ده‌خویندرینه‌وه: